

વિષય-પરિચય

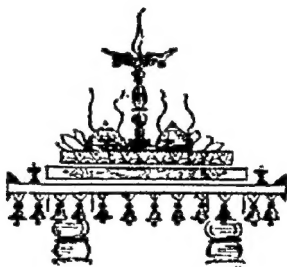
વિષય	પૃષ્ઠાંક
આભાર દર્શન
આમુખ	..
સૌરાષ્ટ્ર તીર્થ સંઘયાત્રા	૧
સંઘપતિનું સંક્ષિપ્ત જીવન	૧૩
છ'રી' સહિત સંઘયાત્રાથી થતા લાભો	૨૫
સંઘયાત્રાની સફળતાવના-નિર્ણય અને તૈયારી	૩૪
સંઘયાત્રાનું શુભ પ્રસ્થાન	૪૫
શ્રી સંઘનું ગિરનારજી તરફ પ્રયાણ	૫૩
શ્રી દેવતગિરિ મહાતીર્થની યાત્રા અને તીર્થમાળ	૭૧
દેવચણી અને મંગલપુર	૮૪
વેરાવલ અને પ્રભાસપાટણ	૧૦૫
ઉના-અમહુરા પંચતીર્થનું વર્ણન	૧૨૨
ઉના-અમહુરા પંચતીર્થની યાત્રા	૧૩૭
મહુવાખંદર અને સંઘનું લઘુ સ્વાગત	૧૬૧
તીર્થશિરોમણિ શ્રી તાલધ્વજ ગિરિવર	૧૭૭
તીર્થધિરાજ શ્રી સત્ગુરુ ગિરિરાજ	૧૯૮
પરિશિષ્ટ નં. ૧ સંઘમાં થયેલ સખાવતોનું લીસ્ટ	૨૫૮
" " ૨ વોલન્ટિયર કોરના સભ્યોની નામાવળી	૨૭૦
" " ૩ સંઘમાં થયેલ જમણવારનું લીસ્ટ	૨૭૧
" " ૪ સંઘમાં પધારેલ સાધુ-સાધ્વીઓનું લીસ્ટ	૨૭૪
કાવ્ય વિભાગ	૨૭૭

મુદ્રક—

શ્રી હેતુચંદ્ર દામજી

પી આનંદ પ્રિ. પ્રેમ-ભાવનગર.

પ્રકાશક—

શ્રી જામનગર જીન ઓસવાળ વોલ-ટીયર દોર
જામનગર-(કાલિયાવાડ)

સુધમાત્રાગા રધારેવા મુનિવર્યોમા સર્વસિરોગણિ
 શાસનસત્રા' ૪ મમકલ્પવર જગદ્ગુરુ સુવિચકયકવતી' તીર્થોદ્ધારક પૂન્યપ્રવર
 આચાર્ય મહારાજ ૧૦૦૮ શ્રીમાન નિઝયનેમિનૂ દીધરજી મહારાજ

ॐ अहं नमः

અનન્તજ્ઞાની શ્રી જિનેશ્વર મહારાજના શાસનમાં સમ્યગ્દર્શનાદિ રત્નત્રયીનું આરાધન એ જ મોક્ષમાર્ગ છે. અન્યાન્ય સર્વ મોક્ષસાધક યોગોને આ રત્નત્રયીની આરાધનામાં જ અન્તર્ભાવ થાય છે. વાચકવર્ત્ત લગવાનું ઉમાસ્ત્રાતિ મહર્ષિએ પણ આ ઉદ્દેશ લક્ષ્યમાં રાખીને જ તત્ત્વાર્થાધિગમસૂત્રમાં ‘ સમ્યગ્દર્શનજ્ઞાનચારિત્રાણિ મોક્ષમાર્ગઃ ’ એ સૂત્રને સર્વથી પ્રથમ સ્થાન આપ્યું છે. સમ્યગ્દર્શન, સમ્યગ્જ્ઞાન અને સમ્યક્ચારિત્ર-મય રત્નત્રયીમાં પણ સમ્યગ્દર્શનનું પ્રાધાન્ય છે. સમ્યગ્દર્શનને મોક્ષના ખીજ તરીકે અનન્તજ્ઞાનીઓએ જાણાવેલું છે. મોક્ષપ્રાપ્તિનું અનન્તર કારણ યદ્યપિ સમ્યક્ચારિત્ર છે તથાપિ સમ્યગ્દર્શનપૂર્વનું ચારિત્ર જ ચારિત્રની કોટિમાં ગણાય છે. સમ્યગ્દર્શન વિનાનું ચારિત્ર આત્મા અનંત વખતે પ્રાપ્ત કરે તો પણ તેવા દ્રુમ ચારિત્રથી જીવનો નિસ્તાર કોઈ કાલે થતો નથી, જ્યારે ચારિત્ર વિનાનું સમ્યગ્દર્શન જે આત્મામાં ઘડી-બેઘડી જેટલો વખત પણ ઉત્પન્ન થયું હોય તે આત્મા અમુક કાળમાં (અપાધપુદ્ગલ-ચરાવર્તનમાં) અવશ્ય શિવસુખ સાધે છે.

આવા અલોકિક સમ્યગ્દર્શનની પ્રાપ્તિ માટે દરેક લવ્યાત્માઓએ ઉઘમી થવું જોઈએ, સમ્યગ્દર્શનની પ્રાપ્તિના સાધનોનું સેવન કરવું જોઈએ, અને પુન્યોદયે સમ્યગ્દર્શન પ્રાપ્ત થાય તો તે ગુણને ટકાવી રાખવા માટે તેમજ તે ગુણમાં નિર્મળતા કરવા માટે મોક્ષાભિલાષી આત્માએ સદા કટિબદ્ધ રહેવું જોઈએ. સમ્યગ્દર્શનની પ્રાપ્તિના તેમજ સમ્યગ્દર્શન પ્રાપ્ત થયા બાદ ઉત્તરોત્તર તે ગુણ નિર્મળ બનાવવાના જિનશાસનમાં

સ્વાધ્યાયાદિ અનેક ઉપાયો પ્રદર્શિત કરેલા છે. તે સર્વ ઉપાયોમાં પણ વિધિ-પૂર્વક કરવામાં આવતી તીર્થયાત્રા એ સમ્યગ્દર્શનની પ્રાપ્તિનું તેમજ પ્રાપ્ત થયેલ સમ્યક્ત્વને નિર્ભંગ જાતાવધાપૂર્વક ભૂષિત કરવાનું અનુપમ સાધન છે. સમ્યક્ત્વના ૬૭ જોલ પૈકી પંચભૂષણની નામાવલી આપણે તપાસીએ તો તેમાં પણ તીર્થયાત્રાને મુખ્ય સ્થાન આપવામાં આવ્યું છે. જે માટે કહ્યું છે કે—

સ્થૂં પ્રમાવના મક્તિઃ, કૌશલં જિનશાસને ।

તીર્થયાત્રા ચ પંચાસ્ય, મૂળાનિ પ્રચક્ષતે ॥ ૧ ॥

સ્થૂં—જિનશાસનને અંગે જેનું ચિત્ત ચલાયમાન થયું છે તેને તે તે પ્રકારની સુચુક્તિઓદ્વારા ધર્મમાં સ્થિર કરવો, અથવા તો કુતીર્થિકોની જાળ તેમજ તેઓને યાદ્ય મહિમા દેખવા છતાં જિનશાસનમાં નિષ્પ્રકમ્પ રહેવું તે સ્થૂં.

પ્રમાવના—પ્રાવચનિક, ધર્મકથી, વાદી, નૈમિત્તિક, તપસ્વી, વિદ્યા, સિદ્ધ અને કવિ આ આઠ પ્રકારના મહાપુરુષોદ્વારા થતી જે શાસનની પ્રભાવના તેમાં દેશકાલની અપેક્ષાએ યથોચિત સહાયક થવું, તે બીજી ભૂષણ પ્રભાવના.

ભક્તિ—સમ્યગ્દર્શનાદિ રતનત્રયોસંપન્ન શુભાધિક પુરુષોને દેખતાં વિનય ગહુમાનાદિ ઉચિત કરવું તે ભક્તિ.

જિનશાસનમાં કુશલતા—જૈન દર્શનનાં તત્ત્વો જાણવાપૂર્વક આદ્ર્કુમારાદિની માફક અન્ય તાપસાદિ હિંસક પુરુષોને પ્રતિબોધ કરી જૈનધર્મ પ્રાપ્ત કરાવવો તે જિન-શાસન વિષયક કુશલતા.

તીર્થયાત્રા—જે વડે સંસારસમુદ્ર સુખેથી તરી શકાય તેનું નામ તીર્થ. તે તીર્થના દ્રવ્યતીર્થ અને ભાવ તીર્થ એવા બે ભેદો છે, તેમાં—

જન્મં દિક્ષ્વા નાણં, તિત્થયરાણં મહાણુમાવાણં ।

જત્ય ચ કિર નિવ્વાણં આગાઠં દંસણં હોદ ॥ ૧ ॥

‘ જે સ્થલોએ મહાનુભાવ શ્રી તીર્થંકરમહારાજોનાં જન્મ, દીક્ષા, કેવલજ્ઞાન અને નિર્વોણાદિ કલ્યાણકો થયેલા હોય તેનું નામ તીર્થ છે. એ તીર્થની સેવનાથી સમ્યગ્-દર્શન દૃઢ જનું છે. ’

ભાવતીર્થ—અતુર્નિધિ સંઘ અથવા શ્રુતજ્ઞાનની સૂતરરૂપે રચના કરનાર પ્રથમ ગણધર મહારાજ. જે માટે કહ્યું છે કે—

“ તિત્થં મંતે તિત્થં તિત્થયરે તિત્થં ? ગોયમા ! અરિહા તાવ નિયમા તિત્થંકરે, તિત્થં પુણ ચાઉવણે સમણસંઘે પદમગ્ગહરે વા ॥ ”

પૂ. પ્રાતઃસ્મરણીય આગમવાચનના આગમોદારક

આચાર્યદેવ ૧૯૦૮ થીમાનુ આગરાનન્દસૂત્રીચરણ મહારાજ.

‘ હે ભગવંત ! તીર્થને તીર્થ કહેવાય કે તીર્થકરને તીર્થ કહેવાય ? હે ગોતમ ! અરિહંતમહારાજ (અર્થાત્ તીર્થકર ભગવંતો) તીર્થકર જ નિયમાં કહેવાય (તેઓ તીર્થની સ્થાપના કરનારા હોય) તીર્થ તો અતુર્વિધ સંઘને અથવા પ્રથમ ગણધરને જ કહેવાય. ’

આવા બન્ને પ્રકારના દ્રવ્યતીર્થ અને ભાવતીર્થની સેવા તે સમ્યગ્દર્શનનું પરમભૂષણ છે. ભૂતકાલીન ઇતિહાસ તરફ આપણે દૃષ્ટિ દેંકશું તો ખ્યાલમાં આવશે કે—આ વર્તમાન અવસર્પિણીમાં ઠેક ભરતચક્રવર્તીથી આરંભીને અઘાવધિ થયેલા ઘણા રાજધિરાજોએ, મંત્રીશ્રેણીએ અને આત્મકેદયાણાભિલાષી શ્રેષ્ઠિવર્ગોએ મહાંન્ સંઘયાત્રાઓના પવિત્ર કાર્યો દ્વારા દ્રવ્ય, ભાવ બન્ને પ્રકારના તીર્થોની સેવાઓ બળવી છે. પ્રભુ મહાવીરદેવના શાસનમાં માલવેશ્વર વિક્રમાદિત્ય, આમ રાજ, શુભંદેશ્વર કુમારપાલ, મહામંત્રીશ્વર વસ્તુપાલ તેજપાલ, વિગેરે રાજ્યવૈભવશાલી નરપુંગવોએ સિદ્ધસેનદિવાકર, બખ્ષબદ્દિસૂરિ, હેમચંદ્રસૂરિ અને નરચંદ્રસૂરિ વિગેરેની અધ્યક્ષતામાં મહાંન્ સંઘયાત્રાઓ કાઢી જૈન શાસનનો વિજયધ્વજ ફેરકાવવા સાથે પોતાના સમ્યગ્દર્શનને અલંકૃત કર્યું છે. આ વીસમી શતાબ્દીમાં પણ હંમણા જ થોડા થોડાં વર્ષોના આંતરે અમદાવાદ, પાટણ વિગેરે સ્થલોએથી લાખોના ખર્ચે નીકળેલી સંઘયાત્રાઓ શાસનની પ્રભાવનામાં તેમજ ધર્મપ્રાપ્તિમાં અસાધારણ હતી એમ તે સંઘયાત્રાના યાત્રિકો આજે પણ એક સરળો ઉચ્ચાર કરી, સદ્મર્મનું આરાધન કરાવનાર અને કરનાર સંઘપતિ શ્રેષ્ઠિવર્ગ શ્રીમાન માણેકલાલ મનસુખભાઈ તેમજ સંઘપતિ શ્રેષ્ઠિવર્ગ શ્રીમાન નગીનદાસ કરમચંદ ભાઈને ભૂરિ ભૂરિ ધન્યવાદ આપી કૃતાર્થ થાય છે.

વિધિપૂર્વક અતુર્વિધ સંઘ સહિત થતી મહાંન્ તીર્થયાત્રાઓમાં આત્માને જે ઉદ્દેશિત ભાવના આવે છે, હજારો અન્ય ધર્મીઓ મહાંન્ સંઘયાત્રા નિહાળી જે અનુભવના કરે છે અને સ્થળે સ્થળે જૈન શાસનની જે લોકોત્તર પ્રભાવના થાય છે તેને આભેદૂળ સાક્ષાત્કાર સંઘયાત્રામાં સાથે રહેલા યાત્રિકો જ સાથે સાથે અનુભવદ્વારા કરી શકે છે. અન્ય દૂર રહેલો માનવ તે મહાંન્ સ્વપરલાભનું વર્ણન કરવા શક્તિશાલી નથી. આ ગ્રન્થના પ્રારંભમાં ‘ સંઘયાત્રાથી થતા લાભો ’ એ પ્રકરણમાં લેખકે આ બાબતનું અવિસ્તર ખ્યાન આલેખ્યું હોવાથી વધુ પિષ્ટપેષણ કરવું પણ અમને અનુચિત સમજાય છે.

જામનગરનિવાસી દાનવીર શેઠ પોપટલાલ ધારશીભાઈ તેમજ શેઠ ચુનીલાલ લંદમીચંદ ધારશીભાઈ સોરઠના શ્રી ગિરનારજી તથા શ્રી ત્રિદાચલજી વિગેરે મહાતીર્થોની સંઘ સહિત સં. ૧૯૯૪ ના વર્ષમાં કાઢેલ મહાંન્ તીર્થયાત્રાના વર્ણનનું આ પુસ્તક છે. ગ્રન્થના પ્રારંભમાં તીર્થ અને સંઘની મહત્તા અવિસ્તર વર્ણવવા ઉપરાંત, ઉભય સંઘપતિજીનું સક્ષિપ્ત જીવન, તીર્થયાત્રાના લાભો, તીર્થયાત્રાની તૈયારી અને શુભસુદૃતે મંગલ પ્રયાણ વિગેરે વિષયો લખાણથી આલેખવાપૂર્વક જે જે સ્થલોમાં સંઘનું જવાનું થયું

તે તે સ્થલોની ઐતિહાસિક દૃષ્ટિએ ઘોડી ઘણી માહિતી આપવા સાથે ત્યાંની પ્રત્યેક સંઘતું કરેલું સન્માન અને તેના બદલામાં સંઘપતિઓ તરફથી યોગ્ય હોત્રોમાં ધયેલી ઉદાર સખાવતો વિગેરે બધી ય વસ્તુને વિગતવાર ધણી જ સુંદર અને ચરલ ભાષામાં રજુ કરવામાં આવી છે. આ એકજ અન્યતું સાઘન્ત મનનપૂર્વક વાંચન કરવાથી સંઘયાત્રાનો મંપૂર્ણ ખ્યાલ આવવા સાથે સંઘ સહિત તીર્થયાત્રાની મહત્તા, સંઘપતિ તથા યાત્રિકોની કરજ, સંઘયાત્રાની જરૂરીયાતો, વિગેરે સર્વ માહિતી મળી આવે છે. સંઘપતિ પદના અભિલાષીને આ પુસ્તક એક જગજગર ભોમિયા-કાર્યવાહકની ગરજ સારે છે.

સંઘપતિ મહાશય અમારા મુરખી છે, અમને ધર્મમાર્ગમાં જોડનાર છે. કોઈપણ ધાર્મિક કાર્યમાં રસ લેતા અમો શીખ્યા હોઈએ તો તે આ અમારા વડિલ મુરખી સંઘપતિનો જ પ્રભાવ છે. તે માટે અમો આ ભવમાં તો શું પરંતુ ભવોભવમાં પણ તેમના ઉપકારનો બદલો વાળી શકીએ તેવી અમારામાં શક્તિ નથી. ‘સવિ જીવ કેરું શાસનરસી’ એ જિનશાસન પરિણમ્યાનો અણુભોલ મંત્ર સંઘપતિશ્રીએ અમારા ઉપર અજમાવ્યો છે અને અમારા પુન્યોદયથી એ માનવિક શક્તિએ અમુક અંશે અમારા ઉપર અસર ઉપજાવી અમને જિનશાસનના સાચા સેવક બનવાની તક આપી છે તે માટે સંઘપતિજીના અમો અહેશાનમંદ છીએ; એટલું જ નહિ પરંતુ શાસનવત્સલ એ સંઘપતિના ચરણ-રવિન્દમાં વારંવાર અભિવંદન કરી કૃતાર્થ થઈએ છીએ.

આવા અતિમહત્તાલયો ગૌરવશાલી ધાર્મિક અન્યતું પ્રકાશન કરવાનો અમોને જે પુણ્ય લાભ પ્રાપ્ત થયો છે તે માટે પણ અમારા આત્માને અમો ધન્ય માનીએ છીએ.

સંઘમાં સાથે રહેલા પૂ. આચાર્ય મહારાજદિ મુનિવર્યોદારા આ અન્યની, સામગ્રી અમો વધુ બાગે મેળવી શક્યા છીએ. તેમાં પણ પૂ. શાસનપ્રભાવક આચાર્ય શ્રી વિજય મોહનસૂરીશ્વરજી મહારાજના પ્રશિયો પંચાસપ્રવર ગ્રીમાનુધર્મવિજયજીગણીજી મહારાજ તેમજ મુનિવર્ય શ્રીમાનુ યશોવિજયજી મહારાજ સાહેબોએ આ શુભ કાર્યની સામગ્રી એકઠી કરી સંકલના કરી આપવામાં જે સંગીન ફાળો અર્પણ કર્યો છે તે માટે તે પવિત્ર અને વિદ્વાન્ મુનિવરોના પાદપંકજમાં અમારી વંદનાવલી અર્પણ કરવા સિવાય અમો વધુ શું કહી-કરી શકીએ? સંઘપતિજીના સેક્રેટરી શ્રીયુત ત્રજંગલાલ હરગોવિંદદાસ લીખડીનિવાસી કે જેઓ એક બાહોશ કાર્યકર વ્યક્તિ છે, સંઘપતિજીના સેક્રેટરીનું સુકાન જેઓએ પોતાની કાર્યદક્ષતાથી એક સરખું ઉજ્જવલ ભાત પાડતું પાર ઉતાર્યું છે, રાજ-મહારાજઓ અને મહામાત્રો પાસે અગાઉથી પહોંચી સંઘના સંરક્ષણ તેમજ સત્કારાદિ સર્વ પ્રબોધમાં જેણે અગ્ર ભાગ ભજવ્યો છે તેમનો ફાળો પણ આ અન્યને અગે કાંઈ ઓછો નથી. તેઓ તરફથી પણ અનેકવિધ સામગ્રીની પ્રાપ્તિ અમોને થઈ છે. સંઘ સાથે યાત્રાર્થે આવેલા શ્રીયુત વોરા વેલજીભાઈ લાલજીભાઈ પાસેથી પ્રાપ્ત થયેલી કાવ્ય-રચના પણ આ અન્યના અંતભાગમાં દાખલ કરી છે.

આ 'આમુખ' બાદ આપવામાં આવેલ સંઘ સંજ્ઞાથી વ્યવસ્થાપક કમીટીની માહિતી તેમજ ગ્રંથના અન્ત ભાગમાં અપાયેલા, સંઘપતિની સખાવતો, પ્રત્યેક સ્થલે થયેલ જમણવારોની નામવાર યાદી, સંઘમાં વધારેલા પૂ. આચાર્ય મહારાજદિ મુનિવરો તેમજ સાધ્વીજી મહારાજોની નામાવલી, અને સંઘને લગતા કેટલાક કાવ્યો વિગેરે જે પરિશિષ્ટો આપવામાં આવ્યા છે તે પણ આ ગ્રંથનાં ગૌરવમાં વધારો કરે છે. અમોને આ મહાન્ સંઘયાત્રા પ્રવાસને અંગે જે જે સામગ્રીઓ ઉપલબ્ધ થઈ તે મવં સામગ્રીઓ એક વિદ્વાન અને ધર્મશ્રદ્ધાસંપન્ન પ્રખર વક્તા અને બાહોશ લેખક પાસે સરલ ભાષામાં પુસ્તકરૂપે તૈયાર કરાવેલ છે, છતાં પ્રમાદજન્ય કાંઈ પણ સ્પલ્લના રહેવા પામી હોય તો તે સુધારી લેવા તેમ જ અમને જણાવવાના અમારા સહૃદય નિવેદન સાથે અમારું આ 'આમુખ' અહિં જ પૂર્ણ કરીએ છીએ.

(દિ.) શ્રા. સુ. ૫, શ્રી નેમિજિન જન્મકલ્યાણક } જામનગર જૈન ઓ. વો. ડેર
વિક્રમ સંવત ૧૯૮૫

આભાર દર્શન

અમારી આ સંઘયાત્રામાં અમોને જે જે મહાશયોએ કોઈ ને કોઈ પથ પ્રકારે મદદ કરી છે તે માટે અમે તે તે મહાશયોની નામાવલી અહિં આપવા સાથે તેઓનો આભાર માનવાની રત્ન લઈએ છીએ. ત્યાં ત્યાં અમારા સંઘ પ્રવાસ કર્યો છે ત્યાં ત્યાં રાજથી રંકપર્યંત હરકોઈ વ્યક્તિઓએ નિઃસ્વાર્થભાવે અમને સહાય આપેલ છે અને તે બદલ અમે તે સહુકોઈના ઉપકૃત છીએ, છતાં આહું તો અમોએ અમુક મુદ્દા પુરતી જ નામાવલી આપવા સાથે કૃતજ્ઞતા પ્રદર્શિત કરવાનું સમુચિત ધારું છું.

રાજ, મહારાજ, મહામાતૃ કે શ્રીમંત વ્યક્તિનો આભાર માનવા અગાઉ સર્વથી પહેલા અમોને સમ્મર્મનો માર્ગ બતાવનાર અમારા સૂર્યચંદ્રોને અમારે યાદ કરવાના છે. જે પૂ. મહાધિઓએ આ મહાન સંઘયાત્રાના ઉત્તમ ધાર્મિક કાર્ય માટે ઉપદેશામૃતનું પાન કરાવી અમોને મોક્ષપથે ચલાવ્યા, અને વિહારાદિક અનેક પરિસહો કષ્ટો સહન કરીને પથ અમારી આથહલરી વિનંતિથી સંઘમાં પધારી, સ્થલે સ્થલે હજારો માનવોને ઉપદેશામૃતનું પાન કરાવી સંઘની શોભામાં અદ્ભૂત વૃદ્ધિ કરી તે જગદ્ગૃહ કંચનકામીના ત્યાગી તીર્થોધ્ધારક સૂરિસમ્રાટ પૂ. આચાર્ય મહારાજ શ્રી વિજયનેમિસૂરીચરણ મહારાજ, આગમોધ્ધારક આચાર્યદેવ શ્રીમાન શ્રી સાગરાનંદસૂરીચરણ મહારાજ તેમજ શાસનપ્રભાવક આચાર્ય શ્રી વિજયમોહન-સૂરીચરણ મહારાજાદિ ગુનિ મહાત્માઓ તેમજ પૂ. પવિત્ર સાધ્વીશ્રી મહારાજાઓના ચરણ-કમલમાં ભૂરિ ભૂરિ વંદન કરી કૃતકૃત્ય થવા સાથે તેઓના અપરિમિત ઉપકાર બદલ આભાર માનવાની રત્ન લઈએ છીએ.

જામનગર:—મહારાજ સાહેબ દિગ્વિજયશિંહણ તથા દિવાન સાહેબ ખાનખ્દાદુર મહેરબાનશ.

ગાંધી:—મહારાજ સાહેબ સર ભગવતસિંહણ શ. સી. એસ. આઇ., શ. સી. આઇ. ઇ., એમ. ડી., એલ. એલ. ડી., એફ. આર. સી. પી., અને એફ. આર. એસ. (એડીનબર), ડી. સી. એલ. (એક્સક્રડ), એમ. આર. આઇ. (ગ્રેટબ્રીટન), એફ. સી. પી. એસ. (યુનઇ) વગેરે વગેરે.

જુનાગઢ:—નવાજસાહેબ સરકાર મહોબતખાનશ તથા દિવાન મી. મોન્ડીય.

ગાયકવાડ:—અમરેલી પ્રાન્ત સુબા સાહેબ.

મોંગરેણ:—યુવરાજ શ્રીમાન શાહનંદા અબ્દુલ ખાલિક વલિયદ.

દીવ:—પોર્ટુગીઝ સરકારના દીવના ગવર્નર સાહેબ.

ભાવનગર:—મહારાજ સાહેબ શ્રી કૃષ્ણકુમારસિંહણ, રેટ એડવાર્ડ્ઝર સર પ્રભાસંકર પટ્ટણી, રેટ દિવાન શ્રીમાન અનંતરાય ભાઇ પટ્ટણી.

પાલીતાણા:—ના. કોઠાર સાહેબ શ્રીમાન મહાકુરસિંહજી, દિવાન કુમાર શ્રી મૂલરાજસિંહજી.

ધાંગધા:—મહારાજ સાહેબ શ્રી ધનસ્યામસિંહજી.

ખજાણા:—દરબાર સાહેબ.

વઠવાણ સ્ટેટ:—કાઉન્સિલ પ્રેસીડન્ટ રાવસાહેબ મણિભાઈ બાઈચંદ મહેતા.

ઉપર જણાવેલા સ્ટેટો, મહારાજાઓ તેમજ દિવાન, પ્રમુખ, અધિકારીવર્ગ તરફથી આ સંઘને ઘણું જ સહકાર મળ્યો છે, જામનગરથી પાલીતાણા સુધીના સ્ટેટોએ સંઘની પોતાના આંગણે થયેલી પધરામણી પ્રસંગે સંરક્ષણ ઉપરાંત જકાતમાફી વિગેરે વિવિધ આવકારદાયક સન્માન કરી સ્વકર્તવ્ય બળબળું છે અને પાલીતાણા સ્ટેટે તો સંઘપતિનો મહા વહિ છઠ્ઠો તીર્થમાળનો હવસ પોતાના રાજ્યમાં અહિંસક રૂપે જાહેર કરી જે રાજધર્મ બતાવ્યો છે તે માટે અમે તે સર્વના આભારી છીએ. ધાંગધા, ખજાણા વિગેરે સ્ટેટોએ સંઘને જોઈતી તંબુ, સમીયાણા, રાવટી, હાથી વિગેરે સામગ્રી આપીને અમેને ઘણી સહત આપી છે તે માટે તેમના પશુ અમે અહિંસાનમંદ છીએ. ખાસ કરીને શાસનરસિક ધર્મપ્રેમી શેઠ ધોળીદાસ ડુંગરશી ધ્રુવ તથા શેઠ સોમચંદભાઈ મંગળદાસ અમદાવાદવાળાએ પશુ પહેલેથી છેલ્લે સુધી સંઘની દરેક સુવ્યવસ્થા સાચવવામાં તન-મનનો જે લોગ આપ્યો છે તે દરેક રીતે પ્રશંસનીય છે અને તેમના અમે ઉપકૃત થયા છીએ. આ સિવાય ખીમ પશુ નાના મોટા રાજવી તેમજ અધિકારીઓએ અમારા સંઘમાં સહાય આપી છે તેમનો આભાર માનવાની રજા લઈએ છીએ.

સંઘની વ્યવસ્થા એક સરખી સુઠર જળવાઈ રહે તે માટે ખાતાઓ વિભાગવાર પાડી અમુક અમુક યોગ્ય વ્યક્તિઓને તે ખાતું સંભાળવા માટે ગોઠવવામાં આવ્યા હતા. આ વિભાગમાં ઘણાખરા મહાશયોએ તો કેવલ નિઃસ્વાર્થ ભાવે તે તે ખાતાની વ્યવસ્થાપૂર્વક સંભાળ જાળવી હતી, અમે તે સર્વ ખાતાઓ અને તેના વ્યવસ્થાપકોની અહિં કમશ્ચ: યાદી આપવા સાથે તેઓએ બળવેલી નિઃસ્વાર્થ સેવા માટે અભિનંદનપૂર્વક તેઓનો આભાર માનવાની રજા લઈએ છીએ.

૧. એડવાન્સપાર્ટી (કેમ કયાં મુકામે કઈ જગ્યાએ રાખવો તે અગાઉથી નક્કી કરવું) અમદાવાદના નગરશેઠ શ્રીમાન કરતૂરભાઈ મણિભાઈ તથા જેસંગભાઈ સાકળચંદ સમીવાળા.

૨. વોલન્ટીયર ફોર—વોરા ન્યાલચંદ ટોકરશી. (જામનગર)

૩. કોઠાર ખાતું—આખરેચીવાળા મગનલાલ પાનાચંદ.

૪. રસોડા ખાતું—પારેખ મોહનલાલ બગવાનજી. (જામનગર)

૫. તંબુ ખાતું—શાહ ભોળાભાઈ અમદાવાદવાળા.

૬. સ્ટોર ખાતું—શાહ કેશવલાલ છગનલાલ.

૭. ઉકાળેલ પાણી તથા આયર્ષિલ ખાતું—ભાઈ મુલાખચંદ મણિકચંદ શાહ. (જામનગર)

૮. દેરાસર ખાતું—નેમચંદભાઈ. વીરજી ઝવેરી (જામનગર)

૯. તાર ટપાલ ખાતું—સંઘની નજરલાલ હરજીવિંદદાસ લીંબડી.

૧૦. રાજ્ય ખંડાવ્યસ્ત ખાતું— " " "

૧૧. ધનામ અકરામ ખાતુ— " " "

૧૨. દ્રેઝર ખાતુ { શાહ ધોળીદાસ કુંગરશી. અમદાવાદ
તથા લક્ષ્મીચંદ્રભાઈ અને હગનદાસ.

૧૩. પોલીસ બંદોબસ્ત—સંઘવી ત્રંબકલાલ હરગોવિંદદાસ લોંબડી.

૧૪. મોટર વાહન ખાતુ—શાહ ધોળીદાસ કુંગરશી શેઠ સોમચંદ મંગળદાસ. સંઘવી ત્રંબકલાલ

૧૫. વૈયાવચ્ચ ખાતુ—પારેખ સુંદરલાલ ભગવાનજી.

૧૬. { ઇલેક્ટ્રીક બત્તીખાતુ } શાહ ધોળીદાસ કુંગરશી.
{ તથા વોટરસપ્લાઈ } સંઘવી ત્રંબકલાલ હરગોવિંદદાસ.
{ (પાણી પૂર પાડવું) } મહેતા વોચ કુંવરી. જામનગર

આ ઉપરાંત સંઘમાં હરકોઈ પ્રકારની વ્યવસ્થા માટે તેમજ કયા ગામમાં શું સંખાવત આપવી ? તે નક્કી કરવા માટે વ્યવસ્થાપક કમીટી તેમજ સંખાવત કમીટી-એમ બે કમીટીઓ નીમવામાં આવી હતી. તે બન્ને કમીટીના સભ્યોની નામાવલી નીચે પ્રમાણે છે.

૧. વ્યવસ્થાપક કમીટી—૧ શેઠ પાપટલાલ ધારશીભાઈ જામનગર

૨ શેઠ યુનીલાલ લક્ષ્મીચંદ " "

૩ સંઘવી નગીનદાસ કરમચંદ પાટણ

૪ પટવા બાલાભાઈ મગનલાલ અમદાવાદ

૫ શાહ ભણિકલાલ કેશવલાલ લોંબડી

૬ શાહ સોમચંદ મંગળદાસ અમદાવાદ

૭ શાહ ધોળીદાસ કુંગરશી અમદાવાદ

૮ સંઘવી ત્રંબકલાલ હરગોવિંદદાસ લોંબડી

૨. સંખાવત કમીટી—૧ શેઠ પાપટલાલ ધારશીભાઈ

૨ શેઠ યુનીલાલ લક્ષ્મીચંદ

૩ સંઘવી શેઠ નગીનદાસ કરમચંદ

૪ શેઠ ગુલામચંદ નગીનદાસવાળા સોમાભાઈ અથવા ચીમનભાઈ

૫ ઝવેરી કરતારભાઈ નાનચંદ

૬ શાહ ધોળીદાસ કુંગરશી

૭ સંઘવી ત્રંબકલાલ હરગોવિંદદાસ

આ સિવાય બીજા પણ જે કોઈ સદ્ગૃહસ્થોએ આ શુભ કાર્યમાં સહાય આપી હોય તે હરકેનેા સંઘપતિ તરફથી આ પુસ્તકના પ્રકાશક તરીકે અંગે આભાર આનવાની રજા લઈએ છીએ.

શ્રી જામનગર જૈન યો. ચો. કોર

पूज्यपाद-प्रातः स्मरणीय-शासनप्रभाषक-
व्याख्यानविशारद-आराध्यपाद

जैनाचार्य श्री श्री १०८ श्री विजयमोहनसूरीश्वरजी महाराज ।

॥ वंदामि विणयपण्णं संघममिदं तस्मिन् ॥

श्री सौराष्ट्र तीर्थ संघयात्रा

॥ तीर्थाधिगज-श्रीरेवतगिरिवर-श्रीशत्रुञ्जयगिरिवराभ्यां नमोनमः ॥

॥ तीर्थस्वरूप-अनन्तलब्धिनिधान श्रीमद्गौतमगणधरभगवद्भूयो नमः ॥

તીર્થયાત્રા એટલે ધર્મ કરવૃદ્ધિ

અનન્તજ્ઞાની શ્રી જિનેશ્વર મહારાજના શાસનમાં કહેલા લિલ લિલ મોક્ષસાધક યોગો પૈકી શાસ્ત્રમાં કહેલી વિધિ મુજબ છ'રી' સહિત તીર્થયાત્રા એ મર્વશિરોમણી શિવ-મ'પાદક યોગ છે. અમ્યગૃહસ્થનાદિસ્ત્રત્રયીની આરાધના, અરિહંતાદિ નવપદ્મમય શ્રીસિદ્ધચક્રભગ-વંતની સેવના, જિનમંદિર, જિનગિરિ પ્રમુખ સંપત્તિસ્થળની ઉપાસના, તેમજ દાન-શીલ-તપ અને ભાવરૂપ ધર્મના મુખ્ય અંગોની અર્ચના ઇત્યાદિ સર્વ ધર્માનુષ્ઠાનોની જુદી જુદી શાખાઓ એક જ સ્થાને પોષણ પામતી હોય તો તેણે સ્થાન છ'રી' સહિત તીર્થયાત્રા રૂપી ધર્મ કરવૃદ્ધિ જ છે. 'અધ્યપતિપદની સર્વોત્તમતા એ તીર્થયાત્રાની ઉત્તમતાને જ આભારી છે' એમ કહીએ તો તે અમંગત નહિ' ગણાય.

અર્ચા ધર્મોમા તીર્થયાત્રાનુ સ્થાન

જેન મમાજમા જ તીર્થયાત્રાનુ સ્થાન મહત્વસર્થુ આલેખાય છે એમ નથી, પરંતુ આર્યા વર્તના સર્વ ધર્મનુયાયીઓ તીર્થયાત્રાના ધાર્મિક અગને ઘણુ જ ગારવસર્થુ માને છે સુરલીમ જેવી કોમ પણ એ તીર્થયાત્રાના ન્વધર્મથી વચિત રહી નથી હિંદુઓ ' તીર્થયાત્રા ' શબ્દનો પ્રયોગ કરે છે બ્યારે તે કોમ ' હજ ' શબ્દનો ઉપયોગ કરતી બેવાય છે, એમ છતા અન્યોના તીર્થા અને તીર્થયાત્રાની અપેક્ષાએ જનોના તીર્થા અને પ્રિધિપૂર્વક જ્વમા આરતી તીર્થયાત્રાઓ ઘણા જ બિન પ્રકારની છે, એમ નિષ્પક્ષદષ્ટિથી અલોહન કરનાર સુસ્માન અવસ્થ કબૂલ કરવુ પડે છે

' તીર્થ ' શબ્દનો અર્થ

તીર્થયાત્રાથી થતા લાભો તેમજ તીર્થયાત્રાની વિશિષ્ટ ઉત્તમતા સખધી વિચાર કરવા પહેલા ' તીર્થ ' શબ્દ માટે ઘટક વિચાર કરવો અસ્થાને નહિ ગણાય તીર્થતેડકેન તક્તીર્થમ્ ' જેનાવડે તરી શકાય તેનુ નામ તીર્થ એ બ્યુત્પત્તયર્થ સાથે એટલા ખ્યાલ રાખવાની જરૂર છે કે, નદી કિવા મરોવર-સમુદ્રાદિને તરવાના સાધનો જેવા કે હાડી વહાણુ અથવા નામરને અહિ તાર્થ તરીક ગણવાના નથી, તે સાધનો દ્વારા એક વખત તરવા છતા પુન દુબવાનો પ્રસંગ આવતો હાંધ તરવુ ન તર્થા ધરાવર છે તેનુ જ નામ તરવુ ગણાય કે એક વખત કિનારા પ્રાપ્ત થયા બાદ રૂ જળવાનો ડિવા પાણુમા ગોથા ખાવાનો પ્રસંગ ન આવે એ કારણથી જ જન્મ-જરા-મરણરૂપ જળથી ભરેલો જલસમુદ્ર જેના વડે તરી શકાય તેનુ જ નામ તીર્થ છે જ્ઞાની મહ પ્રિઓએ રાત્રામા તેન જ માચુ તાર્થ કહ્યુ છે, એકુ વાગ્તાવક તાર્થ એ કાંઇ પણ હાય તો ત શ્રુતજ્ઞાન અથવા શ્રુતજ્ઞાનના આધારભૂત શ્રમણુપ્રધાન ચતુર્વિધ સઘ ડિવા શ્રુતજ્ઞાનને દ્વાદશાંગીરૂપે ગુ થનાર પ્રથમ ગણધર મહારાજ જ છે

શંકા:—આપણુ તા વર્તમાનમા શ્રી શત્રુજય, ગિરનારજી, સમ્મેતરિખર વિગેર ભૂમિ ઓને તીર્થરૂપે માનીએ છાએ, બ્યારે ઉપર શ્રુતજ્ઞાન, ચતુર્વિધ સઘ અથવા પ્રથમ ગણધર મહારાજને તીર્થ તરીકે હલવામા આવે છે તે કેમ બને ?

સમાધાન:—શ્રી શત્રુજય, ગિરનારજી વિગેરે સ્થળોને જે ઢારણુથી તીર્થરૂપે માનવામા આવે છે તે કારણોને એ વિચાર કરવામા આવે તો પૂર્વાક્ત શકાને અવગારા રહશે નહિ. જ્ઞનોએ કવળ સદિધ્માન્દર્થ ઉપર દષ્ટિપાત કરી, તે તે સ્થળોને તીર્થરૂપે માન્યા નથી વળી જ્ઞનતીર્થો કવળ સદિધ્માન્દર્થ અથવા તો ગિરપદ્મના જ લડાર નથી ' જે જે સ્થળોના અણુઓ અનતજ્ઞાની મહપ્રિઓના પાદન્યામથી એવી રીતે પવિત્રતાની પતંગાદાએ પહોંચેલા હાય જ ત્યા આવનાર યાત્રિકાના હૃદયો ધાર્મિક હૃદયનમા એક સાથે પરિવર્તન પામે ' તેને જ તીર્થરૂપે માનેલ છે એ તીર્થોમા અધમ આત્માને પણ ઉત્તત અને નિર્મળ જનાવવાની જળણર શક્તિ રહવી હાય છે જે જે સ્થળોએ જગદ્વધ મહાપુરુષોના જન્મ થયા હાય, માનવ હૃદયનના પિયની સિદ્ધિ માટે એ વિતંતિય મહાત્માઓએ વ્યા વ્યા આકરી તપશ્ચર્યાઓ આદરી હાય, જ ન્ધવો એ આય મહપ્રિઓના નરણુ-પર્યાથી એકવી વધુ વખત સુનિત થયા હાય એ નર્વ ન્વલો બખ બખ્યાતમા માટે તીર્થરૂપે મનાય છે આવા પવિત્ર સ્થળોમા જવાની યાત્રિજોના આત્મામા

૫ મુવિદિતગિરિમણિ મુવિમબ્રાહ્મના ૫ લકારમદાપ્રતિભાસ પત્ર આમ-સિદ્ધાન્ત-
 વ્ય કરણ-વર્ક-જોતિષ-શિષ્યાદિ વિવિધ શાસ્ત્રપારગત, વિશુદ્ધનારિનપૂડામણિ
 ૬ આચાર્ય મહારાજ શ્રીમાન્ વિજયોદયપુરીચરણ મહારાજ
 [સપ્તમાત્રામા શાસ્ત્રોને જોઓની વર્તણૂકર અમૃતના ઊનુ પાન કરવાનો નુપ્રસંગ મેં પો દને]

નવો ઉદ્ધાસ પ્રગટે છે. ભૂતકાલનો સમૃદ્ધ ઇતિહાસ તેની આંખ આગળ ખરો થાય છે. પોતાના પૂર્વજો તેમજ સ્વધર્માનુયાયીઓ માટે ગૌરવ પેદા થાય છે અને બાણે કે કોઈ પુણ્ય સરિતામાં સ્નાન કરતો હોય એવો પ્રભાવ અનુભવે છે. આ ઉપરથી એ સિદ્ધ છે કે શ્વેતજ્ઞાન-શ્રમણપ્રધાન અતુર્લિધ સંઘ અથવા તો તીર્થંકર-ગણધર મહારાજો અને તે તે તીર્થસ્થળો એ ઉભયનો સંબંધ પરસ્પર એવો સંકળાએલો છે કે તે ભૂમિઓને તીર્થ તરીકે સંબોધવામાં કોઈપણ શાસ્ત્રીય વિશેષ દૃષ્ટિગોચર થતો નથી. એ તો સીધી અને સાદી વાત છે કે તે તે તીર્થસ્થળોએ જનારો સુસંચાલિતવર્ગ જે મહાપુરુષના નિમિત્તથી એ ભૂમિની તીર્થરૂપે વિશિષ્ટતા પ્રસિદ્ધ થઈ છે, તે મહર્ષિઓને યાદ કરે છે, તેના ગુણગ્રામ કરી પોતાના આત્માને પણ ગુણભિમુખ બનાવે છે.

જૈનોના તીર્થોના આભાદી

આર્યાવર્તમાં પ્રત્યેક ધર્મોના વિવિધ સમ્પ્રદાયને અંગે હજારો તીર્થો હાલ વિદ્યામન છે, પરંતુ એ સર્વ તીર્થોમાં જૈનોનાં તીર્થોનો વેભવ, આગાદી તથા શિષ્ટકળા સર્વોત્તમ છે એમ હરકોઈ હિંદુઓ ઉપરાંત પાશ્ચાત્ય મુસાફરોને પણ બહાર કરવું પડે છે. જૈનોનાં વિશાળ કળામય તથા ચોક્કસાઈવાળાં તીર્થોનું અવલોકન કર્યા પછી કેટલાકો એના સૌન્દર્ય ઉપર આશ્ચર્યની બની જાય છે, અને એમાં કોઈ આશ્ચર્ય જેવું કે અતિશયોક્તિ જેવું પણ નથી. જનસંઘ તીર્થોના ઉદ્ધાર અને સંરક્ષણ માટે અઢળક દ્રવ્ય ખર્ચ્યું છે, પ્રતિભાશાલી જનાચાર્યોની પ્રેરણાએ એ તીર્થો માટે જૈન સંઘ સદાય ઝીંટી છે, એ પવિત્ર તીર્થોનાં ચરણમાં સમગ્ર જૈન સંઘની સંપત્તિ અને ભક્તિ આપોઆપ દેવાઈ છે. રાજમાન્ય અમાલ્યો અને પ્રજામાન્ય નરેન્દ્રોએ તીર્થોની પાછળ પોતાનું સર્વસ્વ અર્પણ કર્યું છે, એમ છતાં એ બાહ્યાડંબર કે પ્રતિષ્ઠાને અંગે જ સંભવિત બન્યું છે એમ કોઈએ માનવાની જરૂર નથી. જૈન તીર્થો પ્રથમથી જ ભક્તિ-દ્વારા આત્મોત્તત્તિની ઉત્તમ પ્રેરણાઓ આપી રહ્યા છે. એ પુણ્ય તીર્થોની રક્ષા માટે તેમજ આગાદીની ખાતર જૈનોએ આટલો ભોગ ન આપ્યો હોત, આટલાટલી કાળજી ન રાખી હોત તો જૈન સંઘ અન્ય સંઘોની અપેક્ષાએ ટૂંકી સંખ્યામાં છતાં જે ગૌરવથી આજે જોલો રહ્યો છે તે ગૌરવથી જોલો રહી શકત કે કેમ ? એ વિચારણીય વિષય છે.

જૈન સમાજ ઉપર તીર્થોના ઉપકાર

ગાઢ અંધકારના જમાનામાં પણ આપણાં આ પવિત્ર તીર્થોએ જ જૈનત્વ ટકાવી રાખવામાં પ્રધાન સહાયતા આપેલ છે. તીર્થો જો કેવળ વૈશવ કે કળાનાં ધામ બની રહ્યાં હોત તો તે આટલા આટલા સામ્પ્રદાયિક તોફાનો તેમજ રાજ્યસંઘર્ષો વચ્ચે ભાગ્યે જ ટકી શક્યા હોત, જૈન સમાજના-જૈનત્વના અસ્તિત્વને ટકાવી રાખવામાં, જૈનોના આત્મસન્માનને સદા પ્રદર્શિત રાખવામાં આપણાં તીર્થોનો ફાળો કોઈ જેવો તેવો નથી. કરમાતા વૃદ્ધના મૂળમાં નવું પાણી સિંચાય અને જોતજોતામાં એ વૃદ્ધ નવપદ્ધતિ બને તેમ છટાછવાયા વસતા જૈનસંઘોના પ્રતિસમય શિથિલ થતા ધાર્મિક જીવનમાં તીર્થોએ જ નવી પ્રેરણારૂપી પાણીનો ઝરો વહેવડાવી એ સંઘોને નવપદ્ધતિ રાખ્યા છે. તીર્થોએ જ જૈન સંઘની અસ્થિતા અને સાધર્મિકતા પદ્ધતિ કરી છે, તીર્થો જ જૈન સંઘના જીવનમાં શત્રુ સામે અલેખ દુર્ગરૂપે પુરવાર થયાં છે. ખીલ સમ્પ્રદાયોના જોર તથા રાજ્યોના જુલ્મો વખતે અકગ-મૈન તપસ્વી પેઠે જોલેલાં એ તીર્થોએ જ જૈનોને પોતાની દુર્દશમાં રાખ્યા છે. આવા આત્મિક કડયાણીની પ્રેરણાના ચતત વહેતા ઝરા સમાન તીર્થો ખાતર જૈન સંઘ જેટલો ભોગ આપે તેટલો ઓછો છે.

તીર્થ અને તીર્થભાવના

પૂર્વના પુરુષોદયથી મનુષ્યને ચિંતામણિ કિંવા કલ્પવેલડી મળે, એ ઉત્તમ વસ્તુના પ્રતાપે ગમે તેવી અનુકૂળ સંપત્તિના સાધનો હોવા કરે, એ સંપત્તિનો છૂટથી ઉપયોગ કરી બધું જ બનવા દે, પરંતુ સંપત્તિની પ્રાપ્તિમાં કારણભૂત ચિંતામણિ કિંવા કલ્પવેલડી તે તે જીવની જેમ સાચવી રાખશે; કારણ કે એ સુમ્મ માનવ બરાબર સમજે છે કે બધું ભલે બરાબર થઈ જાય, પરંતુ જો પામે ચિંતામણિ અથવા કલ્પવેલ કાયમ હશે તો ખીજી સંપત્તિ ઉપજાવવી તે તો રમત વાત છે. પનિહારી બાઈ કુવામાં ઘરો ઉતારતી વખતે હાથમાંથી દોરીનેા ઘણા ભાગ સરી જવા દેશે પરંતુ છેડાને વળગી રહેશે, એ છેડા હાથમાં હશે તો આખો દોર અને પાણીથી ભરેલો ઘરો બહાર નીકળી શકશે એમ તે બરાબર જાણે છે. કેટલીક વખત બધું જ જતું કરીને પણ એકાદ વસ્તુને પકડી રાખવી પડે છે. પછી તો તે સાચવી રાખેલી વસ્તુ જ ગયેલી ક્ષદ્ધિ અને સંપત્તિને તાણી લાવે છે. આપણા પ્રાણસમા સર્વોત્તમ તીર્થ માટે પણ એમ જ કહી શકાય. બધું જ ભલે ભૂટી જવાય પરંતુ તીર્થ અને તીર્થભાવના રહી જાય તો એ તીર્થને આધારે ધર્મ અને ધર્મી અખંડિત રહી શકશે. એ શક્તિ જંગમ તીર્થ કરતાં પણ અપેક્ષાએ સ્થાવર તીર્થમાં વધારે છે એમ વિચારને અંતે જરૂર જણાઈ આવશે.

કળિયુગમાં તીર્થસંપત્તિ કલ્પવલ્લી.

તીર્થમાં જ એ સામર્થ્ય છે કે આડે માર્ગે ઉતરી ગયેલાને તે પાછા રાજમાર્ગે ઉપર લાવે છે. તીર્થ દીવાદાંડી રૂપ છે. અંધકારમાં આથકતા પ્રાણીને એ પ્રકાશ આપી રસ્તો બતાવે છે. તીર્થને વાણી નથી હોતી પરંતુ એનાં જ્ઞાનમતને જે ઉક્ત પ્રેરણાઓ હોય છે તે હજારો ઉપદેશકોની એકઠી કરેલી-સંઘરેલી વાણીમાં પણ નથી હોતી. હજારો વર્ષના મુકા ધખધખતા રણવગડામાં તીર્થ જ જળ-પુરુષની પરજ જેવા હીમે છે. બીજા કોઈ એ વાત માને યા ન માને પરંતુ જનસંઘ ઉપર તીર્થના અણુએ અણુઓનો અસીમ ઉપકાર છે. ભય અને અવ્યવસ્થાના દિવસોમાં એ તીર્થએ જ જનોને વિખરાઈ અને લોપાઈ જતાં બચાવ્યા છે. તીર્થની છાયામાં જ ભિન્નભિન્ન સમુદાયગત જનોની પણ એકતા દર્શિગોચર થાય છે. સાધર્મિક વાત્સલ્ય, સાધુમેવા એ તીર્થના ઓવારે ઉભરાઈ જતી નિહાળાય છે. જનતીર્થના અસ્તિત્વના જનસંઘનું અસ્તિત્વ કલ્પનું અગ્રકથ બને છે. કળિકાળમાં પણ તીર્થસંપત્તિ જનસંઘની કલ્પવલ્લી છે.

એકએક તીર્થ પ્રાચીન ઇતિહાસ અને ભૂતકાલીન ગૌરવનો એકએક અમૂલ્ય ગ્રન્થ છે. એ એના યાત્રિકોને એની ચોગ તાના પ્રભાવમાં ઇતિહાસ અને શાસ્ત્રોના સત્ત્વો સંભળાવે છે. એ નખને તીર્થની ભૂમિને તેમજ તીર્થ ઉપરના આદીશાન રમણીય મંદિરોને પણ પોતાની રતન ત્વના મેલ એમ લાગે છે. આના વચનાત્મક પરમોપકારી તીર્થોની વિધિ મહા યાત્રા કરનાર કરાનાર સંઘપતિને, મંથયાત્રાના પ્રેરક આચાર્યદિ મુનિવરોને તેમજ માથ આપનાર યાત્રિક સમૂહને ધન્યવાદાર્પણ મહેજે મહેજ થઈ જાય તો તેમાં કાંઈ વિશેષ આર્થ્ય નથી.

ઉદારચરિત આર્ચક ધર્મશ્રદ્ધાળુ દાનવીર પુન્યપ્રભાવક સ્વપતિ એશિયન
શ્રીમાન પોપટલાલ ધારશીભાઈ

જૈન તીર્થોની ઉત્તમવળતા અને દેવદ્રવ્ય

વર્તમાનમાં અન્યધર્મીઓ કરતાં જૈનોનાં તીર્થોની ઉત્તમવળતા ઘણી જ સુંદર લેવાય છે. તેમાં કારણે જો કંઈ પણ હોય તો દેવદ્રવ્ય તેમજ તીર્થોનાં છુર્ણોદ્ધાર માટે આપવામાં આવતું જૈનમંઘનું યથાયોગ્ય લક્ષ્ય જ છે. આજે કેટલાક અર્ધદ્રવ્યો દેવદ્રવ્યનો ગમે તે માધનમાં વ્યય કરવા માટે ધમપછાડાં કરતા લેવાય છે, પરંતુ જો એ દેવદ્રવ્યનો મંઘડૂ ન હોત અને ગમે તે માધનોમાં તે અદગક દ્રવ્ય વેડકાઈ ગયું હોત તો મટધર મેવાડ માળવા વિગેરે વિકટ પ્રદેશમાં કળાના ધામ મરખાં પ્રાચીન જિનમંદિરો-જૈનતીર્થોની જે મરમમત થઈ ગઈ છે, મધ્યકાલીન સેકાઓમાં દાખલ થયેલી કાલિમા દર ચતાં ઉત્તમવલ્લ દિમાલય મરખાં ગિખરે જનતાનું જે આકર્ષણ કરી રહ્યા છે તે સ્થિતિ નીકાળવાનું મદલાય માંપરત કે કેમ ? એ એક પ્રશ્ન છે. આથી એમ કહેવાનો આગય નથી કે છુર્ણોદ્ધારદિ કાર્યોમાં ઘરની લક્ષ્મીને વાપરવામાં જૈન મમાજ કૃપણ છે. જૈન મમાજને આંગણે એવા ઘણા ય દાનવીર રત્નો ભૂતકાલમાં થઈ ગયા છે અને વર્તમાનમાં છે કે એ તીર્થો તેમજ જિનમંદિરના ઉદ્ધારમાં લાખો રૂપીઆનો ખર્ચ કરવામાં અચકાતા નથી. છતાં કંઠગી આર્થિક સ્થિતિના ચાલુ જમાનામાં છુર્ણોદ્ધારગ્રાહ ગુલ કાર્યોમાં દાનવીર મહોગયોની ઉદારતાને દેવદ્રવ્યની જગ્ગર મદદ મળી છે. અન્યદર્શનીઓ મંખધી મંદિરોના પૂનરીઓ વ્યવસ્થાપકો અથવા ગામીધરોની ભોગ મામગ્રીમાં દેવને ચરણે ધરેલી લક્ષાવધિ અથવા કોટ્યાવધિ લક્ષ્મી જેમ વેડકાઈ જાય છે તેમ આપણા મમાજમાં ખનતું હોત તો આપણા તીર્થોની મનમોહક ઉત્તમવળતા નિકાળી જે ગોરવ માથે જગતમાં ઊભા છીએ તે ગોગવથી અવશ્ય વચિત રહેવાનો પ્રમંગ આવત. ગુકલતીર્થ, મથુરા, કાશી, હરદાર વિગેરે અન્ય-મતીઓના મુખ્ય મુખ્ય તીર્થોની ઉત્તમવલ્લતા (?) નીકાળો ત્યાજે ગરુજ્ય ગિગ્નારણ, ગિખરણ, આખૂણ જેવા મુખ્ય સ્થળોને ખાનુમાં રાખી, લોથણી, પાનમર, તળાવ કે તારંગાણ જેવા આપણાં જૈન તીર્થો નીકાળીએ તો પણ ઉત્તમતામાં ચાલ જમીનનું અંતર લાચ્યા વિના નહિ રહે. એ બધાય પ્રતાપ જૈન મંઘની છુર્ણોદ્ધારમાં મંપૂર્ણ કાળજીનો તેમજ દેવદ્રવ્યનો છે. એ ઉચું તીર્થોની જેટલી ઉત્તમવલ્લતા તેટલી જ જૈન સંઘની તેમજ તીર્થોના યાત્રિક આત્માઓની ઉત્તમવલ્લતા છે.

ભારતવર્ષને જિનમંદિરોથી ભૂષિત બનાવનાર મહારાજ સપ્રતિ, સુવિહતગિરોમણિ સિધ્ધમેન દિવાકરના ઉપદેશામૃતને ઝીલનાર વીર વિક્રમાદિત્ય, સૂરિપુરંદર બપ્પલદિથી પ્રતિબુદ્ધ થયેલા આમરાજ, ગુર્જરેશ્વર કુમારપાળ, મહામંત્રીશ્વર વસ્તુપાળ તેજપાળ, મહામાત્ય ઉદયનમંત્રીશ્વર તથા વીરપુત્ર બાહક, દેશલશાહ, જગકુશા વિગેરે ધર્મપ્રાણ લવ્યાત્માઓએ તીર્થોના ઉદ્ધાર માટે લાખો તેમજ કોટોના સદ્રવ્ય કાર્યો છે. લાખો મનુષ્યો તેમજ હજારોની મંખ્યામાં વર્તતા હાથી ઘોડાઓના મસુકે સાથે પગપાળી તીર્થયાત્રાઓ કરેલી છે. તીર્થો તેમજ ધર્મ માટે કેટલાક ધર્મવીર આત્માઓ પ્રાણાર્પણ કરતાં પણ ડર્યા નથી. એમ તે તે મમયે રચાએલા ચરિત્ર ગ્રન્થો તેમજ સાક્ષરોએ ગુ થેલા ઇતિહાસના પાનાઓ આજે પણ સાક્ષી આપે છે.

ભૂતકાળનો જૈન ઇતિહાસ યદ્યપિ ઘણો જ ઉત્તમવલ્લ હતો, એમ છતાં આજના હ વમ સમયમાં પણ જૈનોની મામાનિક તેમજ ધાર્મિક એ પુરાપૂર્વથી ચાલી આવતી ઉત્તમવલ્લતા સાવ ઓમરી ગઈ

નથી, એટલું જ નહિ પણ જો એકાન્તમાં એસીને વિચાર કરવામાં આવે તો હરકોઈ ખાખતમાં અન્ય કેમોની અપેક્ષાએ જૈન કેમ વર્તમાનમાં પણ ગ્રહીયાતી જ છે, એમ પ્રાણપુરુષોને કબૂલ કરવું પડશે. ધાર્મિક વ્યવહારિક તેમજ સામાજિક કાર્યોમાં લાખો અને કોટોની અખાવતો કરનારા શેઠ પ્રેમચંદ રાયચંદ, શેઠ વીરચંદ દીપચંદ, શેઠ પ્રેમાભાઈ હેમાભાઈ, શેઠ મનસુખભાઈ ભગુભાઈ શેઠ ટાલભાઈ દલાપતભાઈ, શેઠ જેર્ગીભાઈ હડીર્ગી, રાયચંદ્રાદુર બદ્રીદામજી, બુદ્ધિસિંહજી દુધો-ડીઆ વિગેરે વીમતી સદીના સંઘયાળાંધ સ્વાસ્થ આત્માઓની શુભાવલી આજે પણ સારી આદ્યમમાં ગવાઈ રહી છે, તીર્થયાત્રાને અંગે જ આ અન્યનો ઉપક્રમ હોવાથી અન્ય સુપ્રસંગોની નોંધને જવા દઈને કેવલ તીર્થયાત્રાને અંગે દાનપ્રવાહ વહેવડાવી સર્વશ્વેત્રોનું પોપણ આપનાર અમદાવાદનિવાસી સ્વઃ જવેરી છોટાભાઈ લલ્લુભાઈ, પાટણનિવાસી દાનવીર સંઘપતિ શેઠ નગીનદાસ કરમચંદ તથા રાજનગરના ધર્મવીર સંઘપતિ શેઠ માણેકલાલ મનસુખભાઈએકાદેલી સંઘયાત્રાઓ તેમજ જે નિમિત્તે આ યુસ્તક લખવાની ગરુઆત થઈ છે તે જનમગરનિવાસી ઉદારચરિત સંઘપતિ શેઠ પોપટલાલ ધારશીભાઈ તેમજ તેમના ભત્રીજા સંઘપતિ શેઠ સુનીલાલ લક્ષ્મીચંદ તરફથી નીકળેલી મોરક દેશની સંઘયાત્રા ગુર્જરેશ્વર તથા મહામંત્રીશ્વરેશ્વરે કાઢેલી સંઘયાત્રાની આછી સ્મૃતિ-ઝાંખી કરાવે છે. આવા કલિયુગમાં પણ જ્યાં આની વૈભવશાહી સંઘયાત્રાઓ નીકળે છે અને સ્થળે સ્થળે ધર્મપ્રચાર થવા ઉપરાંત દીન દુઃખી નિરાધાર તેમજ વ્યાપારીકર્મી પણ જેમાં પોપણ ભળે છે તો જુગ જુગજૂની એ સંઘયાત્રાની સમૃદ્ધિઓ કેવી હશે ? એમ અનુભવ કરનારને જરૂર વિચારણા થાય છે.

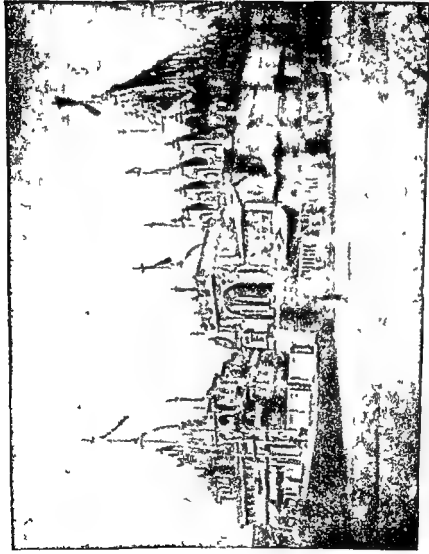
જૈન શાસનમાં તીર્થની મહત્તા જેમ અસાધારણ છે તે પ્રમાણે સંઘની મહત્તા પણ કાંઈ ઓછી નથી. જે મંઘ સહિત મહાન તીર્થોની યાત્રાઓ કરવામાં આવે છે તે શ્રમણુપ્રધાન ચતુર્વિધ મંઘનું સ્થાન આપણા શાસનમાં અલેક છે. ઉપર જણાવેલા તીર્થો એ સ્થાવર તીર્થો છે જ્યારે જયવંતી ચતુર્વિધ મંઘ એ જંગમ-જીવંત તીર્થ છે. અનંતજ્ઞાની શ્રી જિનેશ્વર મહારાજાઓ એ ચતુર્વિધ સંઘસ્વરૂપ ધર્મતીર્થને નમો તિસ્થસ્મ એ મંગલમય પદથી નમસ્કાર કરીને પત્રી જ ધર્મદેશનાનો પ્રારંભ કરે છે. તીર્થકરપૂજિત શ્રમણુપ્રધાન આ સંઘનું વર્ણન શ્રી નંદીસૂત્રની પીઠિકામાં ઘણું જ સુંદર રીતે કરવામાં આવ્યું છે. તે ઉપરાંત સિન્દૂરપ્રકર, સૂક્ત-સુક્તાવલી, કપૂરપ્રકર વિગેરે અન્યો પણ આ મંઘના વર્ણનથી વિભૂષિત છે. એ બધાયનું આહું તારણ કરવામાં આવે તો એક જુદો અન્ય જ થઈ બંધ, માટે બે ચાર શ્લોકો સંઘ-મહિમા સંજોગી અર્થ માથે આપી આપણે આગળ વધીશું.

શ્રી મંઘને નગરની ઉપમા —

ગુણમયગમહૃણ સુચરણમરિયં દંસણવિસુદ્ધરત્યાગા ।

સંઘ નયર મદંતે બલંદચરિત્તપાગારા ॥ ૧ ॥

ભાવાર્થ.—ગુણરૂપી જીવનોની પંકિતથી જે ગદન છે, શુદ્ધરૂપ સ્તોત્રી જે બરેલું છે, દર્શનરૂપ વિશુદ્ધ માર્ગો જેમા રહેલા છે અને અખંડ આગ્નિરૂપી પ્રાકાશ-કિરણો જેને ફરતો શોભે છે એવું સંઘ નગર જયવંતુ વર્તે છે.

ભાતનગરનું સચ્ચી શાહવાળા કાંચ (ચોરીવાળા) જિનાતયનું પાછળનું દ્રશ્ય.

શ્રી સંઘને રથની ઉપમા:—

મહં સીલપટાગૃતિયસ્સ, તવનિયમતુરયજુત્તસ્સ ।

સંઘરહસ્સ મગવઓ સજ્ઞાયસુનેંદિધોસસ્સ ॥ ૨ ॥

“શિયલરૂપી મગનચુંબી પતાકાથી સુશોભિત, તપ તથા નિયમરૂપી જોરદાર અશ્વોપડે જુતેલો અને સાધુઓના સ્વાધ્યાયરૂપી મંગલ શબ્દોથી ગાજતો પૂજ્ય શ્રી સંઘરૂપી રથ જયવંતો વર્તો.”

શ્રી સંઘને પદ્મના ઉપમા:—

કમ્પરયજલોહવિળિગ્ગયસ્સ, સુયરયણદીહનાલસ્સ ।

પંચમહોવ્વયથિરકન્નિયસ્સ ગુણકેસરાલસ્સ ॥ ૩ ॥

સાવગજનમહુઅરિપરિવુડસ્સ, જિણસૂરતેયવુદ્ધસ્સ ।

સંઘપડમસ્સ મહં સમણગણસહસ્સપત્તસ્સ ॥ ૪ ॥

“કર્મકીચક અને પાણીના સમૂહથી જે ઉપર નીકળેલું છે, સુતરભરૂપી દીર્ઘ જેને નાળવું છે, પંચ મહામતરૂપી રિથર જેમાં કશ્ચિકા છે, ઉત્તરચણ્ણરૂપી કેસરાથી જે પરિમંડિત છે. આવક-આવિકાના સમુદાયરૂપી મધુકરીનો સમૂહ સસારવાદ સેવા જેની ચારે બાજુ વીંટાએલ છે, તીર્થંકર મહારાજાનરૂપી સૂર્યના તેજથી જે વિકરવર થયેલ છે અને પૂ. સાધુ નિર્મળ્યોના જન્મરૂપી હજારો જેને પાખડીઓ છે એવું શ્રી સંઘરૂપી પદ્મ જયવંતુ વર્તો.”

શ્રી સંઘને ચન્દ્રની ઉપમા —

તવસંનમમયલંછણ, અકિરિયરાહુમુહુદુદ્ધરિસ નિચ્ચં ।

જય સંઘચંદ ! નિમ્મલ—સમ્મત્તવિસુદ્ધજોણાગા ॥ ૫ ॥

“તપ તથા સંજ્ઞા એ જ જેમાં સૂગતું ચિહ્ન છે, અક્રિયાવાદી રૂપ રાહુથી જે હંમેશા દુર્જય છે, અને જે નિર્મળ સમ્યગ્દર્શનરૂપી વિશુદ્ધ જ્યોત્સ્નામય છે એવા હે સંઘચંદ ! તમે વિજયવંતા વર્તો.”

શ્રી સંઘને સૂર્યની ઉપમા:—

પરિતિથિયગહપહનાસગસ્સ, તવતેયદિત્તલેસસ્સ ।

નાણુજ્જોયસ્સ જણ, મહં દમસંઘસૂરસ્સ ॥ ૬ ॥

“પરતીર્થિકરૂપી ગ્રહોની પ્રભાનો જે નાશ કરનાર છે, તપરૂપી તેજની દેહીધ્મમાન સેરયાથા જે સયુક્તા છે, જગતમા જ્ઞાનરૂપી અજવાળાને જે આપનાર છે એવા ઉપશમપ્રધાન શ્રી સંઘરૂપી સૂર્યવંતુ કલ્યાણુ હો.”

શ્રી સંઘને ગેરુની ઉપમા:—

‘ વંદામિ વિણયપણઓ, સંઘમહામંદરિગિરરિસ્સ ’ [શ્રી નંદીસુત્ર]

“ શ્રી સંઘશીખાના ગેરુપર્વતને હું વિનયપૂર્વક વંદન કરું છું. ”

અન્ય શ્રદ્ધામાં સંઘનો અહિમા:—

રત્નાનામિવં રોહણક્ષિતિધરઃ સ્વં તારકાણામિવ,

સ્વર્ગઃ કલ્પમહીરુહામિવ સરઃ પદ્મેરુહાણામિવ ।

પાષોધિઃ પવસામિવેન્દુમહસાં સ્થાનં ગુણાનામસા—

વિત્યાલોચ્ય વિરચ્યતાં ભગવતઃ સંઘસ્ય પૂજાવિધિઃ ॥ ૧ ॥

“ જેમ રત્નોતું સ્થાન રોહણાચલ છે, તારાતું સ્થાન આકાશ છે, કલ્પવૃક્ષતું સ્થાન સ્વર્ગ છે, કમળતું સ્થાન જેમ સરોવર છે, અન્દ સરખા નિર્મળ પાણીતું સ્થાન જેમ ક્ષીરસમુદ્ર છે, તેમ સર્વ ગુણોના નિધાનરૂપી પૂજ્ય શ્રી સંઘતું અર્ચન કરવા ઉચ્ચમાન થાઓ. ”

યઃ સંસારનિરાસલાલસમતિ—મુક્ત્યર્થમુત્તિઘટે,

યં તીર્થં કથયન્તિ પાવનતયા યેનાડસ્તિ નાન્યઃ સમઃ ।

યસ્મેં તીર્થપતિર્નમસ્યતિ સતાં યસ્માચ્છુભે જાયતે,

સ્ફુર્તિર્યસ્ય પરા વસન્તિ ચ ગુણાઃ યસ્મિન્સ સદ્બોડ્ધ્યતામ્ ॥ ૧ ॥

“ અમણપ્રધાન જે ચતુર્વિધ સંઘ સંસારનો ત્યાગ કરવાની ભાવનાવાળો હોય મુક્તિ માટે સદા તૈયાર છે, પવિત્રતાને અંગે મહાનુભાવ તીર્થંકરમહારાજાઓ પણ જેને ‘ તીર્થ ’ શબ્દથી સંબોધે છે, જેના સરખું ઉત્તમ કોઈ બીજું સ્થાન નથી, શ્રી જિનેશ્વર મહારાજાઓ પણ જેને ‘ નમે તિર્થસ્સ ’ એ પદ્યથી નમસ્કાર કરે છે, સંભળવ પ્રાણીઓને જેનાથી કલ્યાણની પરપરા પ્રાપ્ત થાય છે, સિદ્ધાન્તોમા જેનો અદિમા અગમ્ય વર્ણવ્યો છે, અને જે સર્વ ગુણોની ખાણ છે એવા શ્રી સંઘતું છે બધાઓ ! તમે પૂજન કરો. ”

યદ્વક્તેઃ ફલમર્હવાદિપદવીમુદ્ધયં કૃપેઃ સસ્યવ—

ચ્ચક્ષિચં ત્રિદશેન્દ્રતાદિ તૃણવત્પ્રાસંગિકં ગીયતે ।

શક્તિ યન્મહિમસ્તુતૌ ન દધતે વાચોડપિ વાચસ્તેઃ,

સર્જેઃ સોડ્ધરઃ પુનાતુ ચરણન્યાસેઃ સતાં મન્દિરં ॥ ૧ ॥ [સિન્દૂર—મકર]

“ ધાન્ય પ્રાપ્તિ એ જેમ ખેતીનું મુખ્ય ફળ છે તેમજ શાસ-તૃણની પ્રાપ્તિ એ પ્રાસંગિક ફળ છે તે પ્રમાણે જે અમણપ્રધાન શ્રી મઘની ભક્તિનું મુખ્ય ફળ તીર્થંકરાર્પિત પદવી છે તથા ચક્રવર્તિપણ—ઈન્દ્ર પદવી વિગેરે પ્રાસંગિક ફળો છે, જે શ્રી સંઘની સ્મૃતિ માટે ઇન્દ્રગુરુ બુદ્ધસ્પતિની વાણીમાં પણ

ઉદારચરિત ઘનવીર સંઘપતિ
શ્રીમાન યુનીલાલ લક્ષ્મીચંદ ધારશીભાઈ.

શક્તિ નથી તે સર્વ પાપનો નાશ કરનાર શ્રી સંઘ પોતાના ચરણકમલપદે સમગ્ર પુણ્યોનાં ગૃહાંગુલો પવિત્ર કરનાર યાઓ. "

લોકેમ્યો નૃપતિસ્તતોઽપિ હિ વરશ્ચક્રી તતો વાસવઃ ,

સર્વેમ્યોઽપિ જિનેશ્વરઃ સમન્નિકો વિશ્વત્રયોનાયકઃ ।

સોઽપિ જ્ઞાનમહોદધિઃ પ્રતિદિનં સંઘં નમસ્યત્યહો,

ઘૈરસ્ત્રામિવદુક્ષતિ નયતિ તં યઃ સઃ પ્રણસ્યઃ ક્ષિત્તો ॥ ૧ ॥

" સર્વ લોકોથી રાજા શ્રેષ્ઠ છે, તેનાથી ચક્રવર્તિ ઉત્તમ છે, તેનાથી ઈન્દ્ર અધિક છે, અને તે સર્વથી પણ ત્રણ જગતના નાયક શ્રી તીર્થંકર મહારાજા અધિક છે. જ્ઞાનસમુદ્ર એવા તે તીર્થંકર મહારાજા પણ અહો ! શ્રમણપ્રધાન ં સંઘનો નમરકાર કરે છે. આવા સર્વશિરોમણિસંધની વજ્ર સ્વામિની માથે જે ઉત્તતિ કરે છે તે ખરેખર અખિલ વિશ્વમાં પ્રશંસનીય છે "

કોઽપ્યન્યો મહિમાસ્યહો ભગવતઃ સંઘસ્ય યસ્ય સ્ફુરત્ ,

કાયોત્સર્ગવલ્લેન શાસનસુરી સીમન્ધરસ્ત્રામિનમ્ ।

નીત્વા તત્કૃત્તદોષગુહિમુદિતાં યશઃર્ષિર્મં ચાનયત્ ,

કિં ચેતલ્લનુ તત્પ્રભાવધિર્મવૈસ્તોષ્યંકરત્તં મવેત્ ॥ ૧ ॥

" જે શ્રી સંઘના કાઉરસગના બક્ષથી શાસનદેવી શ્રીમતી યક્ષા સામ્બીજીને મહાવિદેહક્ષેત્રમાં શ્રી સીમંધરસ્વામિ ભગવાન પાસે લઈ જઈ થયેલા દોષની શુદ્ધિથી આનંદ પામેલા તે સામ્બીજીને પુનઃ અહિં પાછા લાવી, તે પૂજ્ય શ્રી સંઘનો મહિમા આપી બીજો શું વધારે હોઈ શકે ? અરે ! સંઘશક્તિના પ્રભાવથી ભવ્યાત્માઓ તીર્થંકર નામકર્મ પણ જાણે છે. "

શ્રી સંઘના મહિમા સંઘની જેટલું લખવું હોય તેટલું લખી શકાય, પરંતુ એમ કરવા જનાં શ્રી સંઘપ્રવાસવર્ણન સંઘની આપણા મુખ્ય ઉદ્દેશમાં સ્થાપના પંડોચવાના લયને અંગે આ પ્રકરણ આપણે અહિંજ પૂરું કરશું, સંક્ષેપમાં જેટલું ધ્યાન રાખવું ખાસ જરૂરી છે, કે શ્રીજિનેશ્વરભગવંતના શાસનમાં સમ્યગ્દર્શન, સમ્યગ્જ્ઞાન અને સમ્યગ્ચારિત્રમય રત્નત્રયીનું સમારાધન એ મોક્ષનો સાચો માર્ગ છે. એ સમ્યગ્દર્શનાદિ રત્નત્રયીનો આધાર ને કોઈ પણ હોય તો તે શ્રમણપ્રધાન ચતુર્વિધ સંઘ જ છે.

‘ સંઘ ’ પદની વાસ્તવિકતા.

આજે કોઈ કોઈ શહેરમાં શ્રાવકોના સમુદાયને જ સંઘમાં મુખ્યતા આપવામાં આવે છે. અને તેથી આગળ વધતાં ત્યાં સુધી પણ શબ્દો સાંભળવામાં આવે છે કે ‘ શ્રાવક સમુદાયરૂપ સંઘની આજ્ઞા સાધુ-સાધ્વીઓએ પણ શિરોમાન્ય કરવી જોઈએ, જે સંઘનું ન માને તે સાધુ શેના ? ’ પરંતુ શાસ્ત્રો આ પ્રમાણે કહેતા નથી. સાધુ, સાધ્વી, શ્રાવક અને શ્રાવિકા એ ચારના સમૂહને જ સંઘ કહેવામાં આવેલો છે, અને તે ચારમાં પણ નિર્ગ્રન્થ મુનિવરોની જ મુખ્યતા છે. શ્રીનંદીસૂત્રમાં તેમજ શ્રી યોગશાસ્ત્રાદિશાસ્ત્રોમાં કરવામાં આવેલ શ્રી સંઘની વ્યાખ્યાનો ખારીકાઇથી અભ્યાસ કરવામાં આવે તો કેવળ સુવિહિત સાધુના સમુદાયને જ

સંઘ કહેવામાં આવેલ છે. સાધ્વી, શ્રાવક અને શ્રાવિકાના સમૂહને તો તે સાધુસંઘના પરિવાર રૂપે જ ગણવામાં આવ્યા છે. હાણંગ સૂત્રના કથન પ્રમાણે નિરંતર સાધુ-શ્રાવકની સામાન્યારીતું શ્રવણ કરનારા શ્રમણોપાસક-શ્રાવકોને સાધુઓના માતાપિતા સમાન કહેલા છે અને તેવા માતાપિતા સમાન આદર્શ શ્રમણોપાસકો મુનિવરોને વણસરૂપે યથા અવસર જે કહેવું હોય તે કહી શકવાની ચોચ્યતાવાળા ગણાય છે, પરંતુ ગમે તેવા વર્તનવાળો ગમે તે શ્રાવક સમુદાય સ્વયં સંઘના ણિરૂદ્ધને ધારણ કરી સાધુ મહારાજઓ ઉપર આજ્ઞાનો અમલ કરવા તૈયાર થાય તે જોન શાસ્ત્રની પ્રણાલિકા પ્રમાણે કેઈ રીતે બીચત નથી. અને એથી ધર્મના અંગભૂત કોઈ પણ કાર્ય પ્રસંગે સંઘમાં મુખ્યપદને ધારણ કરનાર વિચારશીલ વિદ્વન્માન્ય મુનિવરોની શાસ્ત્રીય સલાહ લેવી એ અતિ આવશ્યક અને હિતાવહ છે.

‘ સંઘપતિ ’ પદની મહત્તા.

તીર્થ તેમજ શ્રી સંઘની જેટલી પ્રશંસાના પુષ્પો જોન ગ્રંથોમાં વેરામાં છે, તે અપેક્ષા-એ શ્રીસંઘના પતિ થનાર અથવા સંઘ છે પતિ જેનો એ ગૃહસ્થીહિ સમાસના નિયમ મુજબ સંઘના સેવક થનાર શ્રી સંઘપતિના ચરોગાન કરવામાં અને એ સંઘપતિપદની મહત્તા આલેખવામાં જોન ગ્રંથકારોએ જરાપણ બાણપ રાખી નથી, ચક્રવર્તિ અથવા ઇન્દ્રપદ પ્રાપ્ત થવું એ મુલક છે પરંતુ સર્વકલ્યાણના સાધનભૂત શ્રી સંઘપતિ પદ પ્રાપ્ત થવું એ અત્યંત હુકર છે. પરમ ભાગ્યોદય ભગૂત થવાનો હોય, નિકટ કલ્યાણ થવાનું જ્ઞાની ભગવતોની દૃષ્ટિમાં આશું હોય તો જ શ્રી તીર્થ કરનામકર્મના કારણભૂત આ સંઘપતિ પદની પ્રાપ્તિ થાય છે, શ્રી શત્રુજય-માહાત્મ્યાદ ગ્રંથોમાં સંઘાધિપતિપદનો મોહમા આ પ્રમાણે વર્ણવવામાં આવ્યો છે:—

ન પ્રાપ્યતે વિના મામ્ય, સંઘાધિપદં નૃપ । ।

સત્યામપિ હિ સમ્પત્તૌ પુહરીક દ્વાચલઃ ॥ ૧ ॥

‘ હે રાજન્ ! અનેક પવિત્ર છતાં પુંઠરિકગિરિરાજનું ણિરૂદ્ધ તો શ્રી શત્રુજયાગરિરાજને મળેલ છે તે પ્રમાણે સમ્પત્તિ ઘણી હોય છતાં સંઘપતિપદ ભાગ્ય વિના પ્રાપ્ત થતું નથી. ’

एन्द्र पदं चक्रिपदं श्लाघ्यं श्लाघ्यतरं पुनः ।

संघाधिपपदं ताम्यो न विना सुखतार्जनात् ॥ ૨ ॥

“ ઇન્દ્રપદ અને ચક્રિપદ પ્રશસ્તનીય છે પરંતુ સંઘપતિપદ તો તેથી પણ અધિક પ્રશસ્તનીય છે, એવું ઉત્તમપદ પુરુષોપાર્જન ત્રિવાય મળતું નથી. ”

तीर्थकरनामगोत्रमर्जयत्यतिदुर्लभम् ।

लब्ध्वा दर्शनसंशुद्धिं संघाधिपतिरुत्तमम् ॥ ૩ ॥

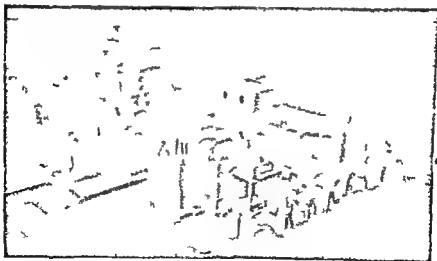
“ સંઘપતિપદને ધારણ કરનાર ભાગ્યવાન્ આત્મા દર્શનવિશુદ્ધિમાં વધતો વધતો અતિ દુર્લભ ત્રિબુવનપ્રમ્ય શ્રીતીર્થકર નામગોત્ર પણ ઉપાર્જન કરે છે. ”

अर्हतामपि मान्योऽयं, मघः पूज्यो हि सर्वदा ।

संघाधिपो मनेयस्तु स हि लोकोत्तरस्थितिः ॥ ૧ ॥

તાપાવળ ગિરિવરણ મનોરમક દ્રશ્ય

તાપાવળ ગિરિવરણા જિનાવણેણ એક વિહમ દ્રશ્ય

" અરિકુત ભગવંતોને પણ માન્ય એવો આ શ્રીસંઘ મર્વના પૃત્તીય છે, એવા તે સંઘના પણ અધિપતિ થવું તે તો લોકોત્તર વાત છે. "

આ ઉપરાંત બીજી પણ એક વસ્તુ ધ્યાનમાં રાખવાની છે કે શ્રી જિનગ્રાસનમાં પ્રાવચ-નિક-ધર્મકથી-વાદી-નૈમિત્તિક-તપ-ની વિગેરે આઠ પ્રકારના પ્રવચનપ્રભાવક પુરુષો કહ્યા છે. હુ વ્રમકાળની વિપત્તિને અંગે જ્યારે જ્યારે એવા પ્રભાવક પુરુષોનો અભાવ હોય ત્યારે આ મંઘ-પતિપદને ધારણ કરનાર ભાન્યવાન આત્માઓ તીર્થયાત્રાદિ ધર્મકાર્યો દ્વારા શામનની પ્રભાવના કરે છે. આમકારણે આવા મંઘપતિઓને પણ અપેક્ષાએ શામનપ્રભાવક ગણ્યા છે એ કારણથી જ વાચકશેખર ન્યાયાચાર્ય શ્રીમાન ઉપાધ્યાયજી યશોવિજયજી મહારાજો પણ મન્યકૃત્વના મહસક યોગની મન્ત્રાચયન આઠ પ્રભાવકની ઢાલમા કહ્યું છે કે,—

“ જળ નવિ હોવે પ્રભાવક એહવા, તળ વિધિપૂર્વક ચાનેક;
યાત્રા-પૂજાદિક કરણી કરે, એહ પ્રભાવક છેક. ધન ધન શામનમંડન સુનિવરા ”

કેટલાક સંઘપતિઓની પુણ્ય નામાવલી

આ અવસર્પિણીમા થયેલા વર્તમાન ચૌવીગ તીર્થંકર મહારાજના ભિન્ન ભિન્ન શામનની અપેક્ષાએ આ સંઘપતિપદની વિચારણા કરવામાં આવે તો સંઘપતિપદની સર્વોત્તમ પ્રથમ દ્વાણુ પ્રાપ્ત કરનાર શ્રી આદીશ્વર ભગવતના પુત્રરત્ન શ્રી ભરતચક્રવર્તિના નંબર સર્વથી પ્રથમ આવે છે. શત્રુજયમાહાત્મ્યાદિઅન્યોમા ભરતચક્રીએ કાદેલી મંઘયાત્રાઓના ઉદ્દેષે વર્તમાનમા આપણે વાંચીએ છીએ આદ્યમંઘપતિ શ્રી ભરતચક્રવર્તિના સુપુત્ર શ્રી સૂર્યથશ રાજા તેમજ તેમની વંશાવલીમા થયેલા સંજ્યાળધ નરરત્નો આ સંઘપતિપદની વરમાળાના લાભથી વંચિત રહ્યા નથી, જે વીરવિભુના શામનમા રહી આજે અશે અશે પણ આત્મકલ્યાણ આપણે સાધીએ છીએ તે શ્રી વીરગ્રાસનમા આ મંઘયાત્રાનો સાર્વજનીન લાભ મેળવનાર સેંકડો ભાગ્યવાન આત્માઓની નામાવલી આજે પણ જગતભરે છે માવવેશ્વર વીર વિક્રમાદિત્ય, જુર્નરેશ્વર કુમારપાલ, મહામંત્રીશ્વર વગુપાલ-તેજપાલ, અનાત્યપુંગવ-બાહુડ વિગેરે રાજા મહારાજાઓ તેમજ રાજકર્મચારી મહામાત્રો ઉપરાંત બવડશાહ, દેશવશાહ, મમરોશા, કર્મશાહ, પ્રમુખ અનેક શ્રદ્ધિવર્થોએ નેકરો સૂરીશ્વરો હજારો માધુઓ તેમજ લક્ષાધ યાત્રિકો સાથે શત્રુજયાદિ મહાતીર્થોની મંઘયાત્રા કરી સંઘપતિના સર્વશિરોમણિ બિરુદને મેળવવાપૂર્વક માનવજીવનની અણુમોલ દ્વાણુ લીધાના સંજ્યાળધ પ્રમાણે નાભિનંદનોધાર પ્રબંધાદિ અન્યોમાં આજે પર મળી આવે છે

છેલ્લા દસકામાં નીકળેલી સંઘ યાત્રાઓ

એ સૈકાઓ જુની વાતને બાળુમાં રાખી છેલ્લા દશ વીસ વર્ષ તરફ નજર નાંખીએ તો એ ભૂતકાલીન વૈભવશાલિ સંઘયાત્રાઓની ઝાંખી કરાવનાર શ્રેષ્ઠિચર્ચ દાનુગુણસપત્ત પાટણ-નિવાસી સંઘપતિ શ્રીમાન નગીનદાસ કરમચંદ તરફથી કાઢવામા આવેલ શ્રી કચ્છ-ગિરનારની મહાયાત્રા તેમજ શ્રી સિધ્ધચક્રસમારાધક દાનવીર ઉદારચરિત શ્રેષ્ઠિચર્ચ સંઘપતિ શ્રીમાન માણેકલાલ મનમુખભાઈ તરફથી કાઢવામા આવેલ શ્રી શત્રુજય ગિરનાર તીર્થોની સંઘયાત્રાઓ

પણ ક્યાં જેવી તેવી સમૃદ્ધિશાલિની હતી ? એ સંઘયાત્રાના પ્રસંગો નજરે જોનારના મુખમાંથી સહેજે શબ્દો સરી પડતા કે ‘આર્થિક સંકડામણના આ યુગમાં જ્યારે આવા યાત્રાસંગો અસ્તિત્વમાં છે તો ભૂતકાલમાં એ યાત્રાસંગોની સંપત્તિ કેટલી અવર્ણનીય હશે ! ધન્ય હો ધર્મપ્રાણ અને ધર્મતા સ્થંભસમાન આવા સંઘપતિઓને !’

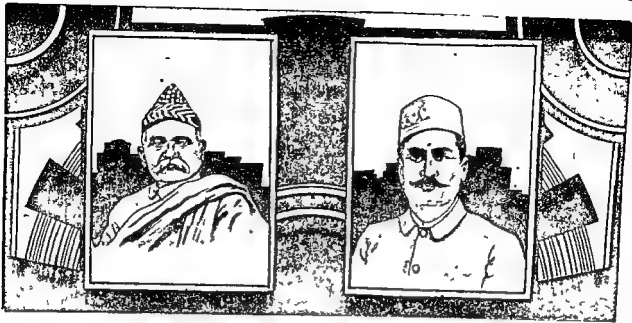
‘સૌરાષ્ટ્ર તીર્થની સંઘયાત્રા’ના મંગલમય અભિધાનવાણું આ પુસ્તક જે સંઘ યાત્રા-પ્રવાસના વર્ણનને અંગે લખાય છે તે સંઘ-યાત્રા પ્રવાસનું વર્ણન આગલા પ્રકરણોમાં ક્રમશઃ આવવાનું હોવાથી અહિં તે સંબંધી કાંઈ લખવું તે અસ્થાને છે, પરંતુ આ સંઘ-યાત્રામાં સંઘપતિપદને યથાશક્તિ સંપૂર્ણ સફલ કરનાર, સ્થળે સ્થળે જ્ઞેનશાસનનો વિજય હકો વગડાવનાર અને યોગ્યક્ષેત્રોમાં જ્ઞાનના પ્રવાહની ગંગા રેલાવનાર ભાગ્યશાલી નરરત્નનું ચરિત્ર કાંઈ પણ જાણવા માટે વાચકોને અભિલાષા થાય એ સહજ છે. એ અભિલાષાને અમે હવે પછીના પ્રકરણમાં યથાયોગ્ય પૂર્ણ કરવા પ્રયાસ કરીશું.

જૈનશાસનોત્તરિકારક ધર્મપરાયણ સંઘપતિના

પિતાશ્રી-ધર્મવંસલ
શ્રેષ્ઠિવર્થ ધારશીભાઈ દેવરાજ વહોરા

‘સંઘપતિ’નું સંક્ષિપ્ત જીવન

સૌરાષ્ટ્રનું સૌંદર્ય

અખિલ આયાવર્તમાં સૌરાષ્ટ્રની હરિયાળી સુરમ્યભૂમિ એ દેવભૂમિ છે, ધર્મવીર-કર્મવીર-દાનવીર અને સુરવીર સંખ્યાબંધ નરરત્નોએ આ ભૂમિ ઉપર જન્મ ધારણ કરી પોતાનું જીવન અમર કર્યું છે. અતિથિસત્કાર, ધર્મની વેદી ઉપર પ્રાણની આહુતિ આપવાની ધગશ અને સાક્ષરતા પ્રમુખ સદ્ગુણો આ દેવભૂમિને સહેજે વરેલા છે. હિંદુ અને જૈનોના પવિત્ર તીર્થોની હારમાળા અને ધર્મસંસ્કારિતા સારાય સૌરાષ્ટ્રમાં જેવી નિહાળાય છે તેવી પ્રાયઃ બીજે ક્યાંઈ દ્રષ્ટિગોચર થતી નથી, સૌરાષ્ટ્રના ગામડે ગામડે તેમજ પ્રત્યેક શહેરોનાં નાના મોટા દેવ-મંદિરોમાં સવાર સાંજ થતા આરતિના ઘંટાનાદો ઉપરની વાતને સાક્ષી આપે છે. એ કાઠિયાવાડની કીર્તિકથા જેટલી આલેખાય તેટલી ચોખ્ખી છે.

જામનગર-નવાનગર

સોરઠ-ગોહિલવાડ-ઝાલાવાડ-હાલાર-કંઠાળ વિગેરે અનેક વિભાગોમાં વહેંચાયેલ આ કાઠિયાવાડના હીલાછમ જેવા હાલાર પ્રાંત અને તેમાં આવેલ દેવનગર સરખા જામનગર-નવાનગરના વિખ્યાત નામથી લાગ્યે જ કોઈ અઝાલું હશે. અમુક સૈકાઓ થયાં જ વસવાટ છતાં એક પછી એક થતા રાજ્યકર્તા રાજવીઓની બાહોશીથી આ શહેર દરેક બાગતમાં ઘણું જ

આગળ વધ્યું છે, તેમાં પણ મુકમલશૂર મહારાજા જામ રણજિતસિંહજીના સુપ્રધાસે આ શહેરને સૌરાષ્ટ્રના પેરિશની ઉપમા અપાવેલ છે. સોનેરી કામ-રંગાટકામ તેમજ બાંદરી વ્યાપાર માટે જામનગર સર્વત્ર પ્રસિધ્ધ છે. ગેડીબંદરેથી થતી કાપડ, ખાંડ અને કટલેરી વિગેરે કરોડો રૂપીઆના માલ આમાનની આયાત-નિકાશને અંગે વ્યાપારનું પણ મોટું મથક થઈ પડ્યું છે. શહેરની મનમોહક બાંધણીએ અન્ય શહેરોને પોતાનું અનુકરણ કરાવ્યું છે.

લગભગ ૩૫૦૦૦ હજાર માણસની વિશાળ વસતિવાળા આ શહેરમાં ૧૨૦૦ લગભગ તો જૈનોનાં જ ઘરો છે, બારસો પૈકી ૬૦૦ લગભગ મૂર્તિપૂજક લાઇઓના અને ૩૦૦ લગભગ સ્થાનકવાસી લાઇઓનાં ઘર છે. એકાદ શહેર બાદ કરતાં કાઠિયાવાડમાં જૈનોની આટલી વિશાળ વસતિવાળું શહેર બે હોય તો તે આ જામનગર જ છે. લાખોટો, પ્રતાપવિલાસ અને કોઠો વિગેરે જેવા લાયક સ્થળો ઉપરાંત જૈનોનાં ગગનચુંબી રમણીય શિખરખંધી દેરાસરો એ આ શહેરની મુખ્ય શોભા છે, તેમાં પણ મહુર્મ મહારાજા જામસાહેબના સત્રચાલનથી દેરાસરોની આદે બાહ્યએ વિશાલ સરીયામ રાજસ્તાઓ થતાં આ જિનમંદિરોની શોભામાં ઘોર વધારો થયો છે. ગુજરાત-કાઠિયાવાડ-અને મારવાડમાં અમુક તીર્થસ્થળોનાં જિનમંદિરો સિવાય કલા કારીગરી અને ભવ્યતામાં ઇનમૂન આવા જિનમંદિરો બીજે કયાંય પણ નથી. એ જિનમંદિરોની મોહકતા અને વિશાલતાને અંગે જામનગર એ જૈનોનો અર્ધ શત્રુજય ગણાય છે. પોતાના પૂર્વજો તરફથી મળેલા આ અભેડ અને દિવ્ય વારમા માટે જામનગરનો શ્રી જૈનસંઘ જેટલું ગૌરવ રાખે તેટલું ઓછું છે. આ જિનમંદિરો કોણે ક્યારે બંધાવ્યા ? તેની સંક્ષિપ્ત નોંધ આ પ્રમાણે:-

જામનગરનાં જૈન મંદિરો.

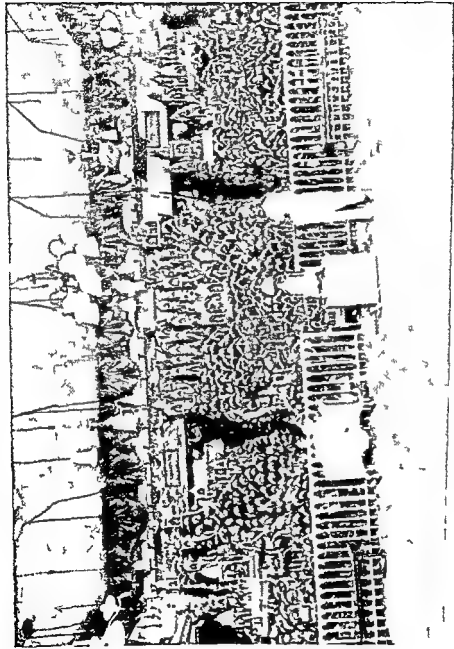
૧-શેઠ શ્રી વર્ધમાન શાહે ૧૬૦૦ની સાલમાં શ્રી શાન્તિનાથ પ્રભુનું દેરાસર બંધાવ્યું. શેઠના નામ ઉપરથી આ દેરાસર વર્ધમાન શેઠના દેરાસર તરીકે જ પ્રસિદ્ધિ પામ્યું છે. આ દેરાસર ઘણું જ ભવ્ય છે, કળા અને કારીગરીનો તો અવધિ છે. ખાસ જેવા લાયક છે. લાખો રૂપીયાનો આ દેરાસરમાં શેઠે ખર્ચ કર્યો છે. દેરાસર શહેરના મધ્ય ચોકમાં છે.

૨-શેઠ રાજશી શાહે ૧૬૦૦ની સાલમાં શ્રી શાન્તિનાથજીનું આ દેરાસર બંધાવ્યું. આ દેરાસર પણ ચોકમાં છે. વર્ધમાન શાહેના દેરાસર કરતાં પણ આ દેરાસર કળા-કારીગરી તેમજ વિશાળતામાં અદ્વિતીય છે. નેમનાથ પ્રભુની મનોહર ચોરીની કોરણીના દેખાવને અંગે આ ચોરીના દેરાસર તરીકે પ્રસિદ્ધ છે.

૩ શેઠ શ્રી ઝવેરચંદ લીલાધરની બેવિધ બાઇઓએ ૧૯૫૫માં શ્રી સુનિસુવતસ્વામિનું દેરાસર બંધાવ્યું છે. દેરાસર શિખરખંધી છે, અને દાદામાહેબની વાડી પાસે આવેલું છે.

૪-શેઠ આણંદજીભાઈ અબજીભાઈએ સં. ૧૬૨૮માં શ્રી આદીશ્વર પ્રભુનું દેરાસર બંધાવ્યું. તે ચોકમાં છે દેરાસર ઘણું રમણીય છે. રંગમંડપ ઘણો જ વિશાળ છે. કોરણી પણ ખાસ જેવા લાયક છે.

૫-શ્રી સંઘે ચંદ્રપ્રભુ મહારાજનું આ દેરાસર ૧૮૭૦ની સાલમાં બંધાવ્યું છે. દેરાસર નામુક તથા રણીઆમણું છે. આને દેરાસરનો ચોર પણ કહે છે.

२४ प्रति युगीभाषणा उद्यापन महेन्द्रव अञ्ज उद्गरोभा अर्द्ध तैयार यथेक्ष
सदु नय-मयेतसिधन-विनानल तीर्थी सुद रयनाओ.

૬-શ્રી સંઘે ૧૮૭૦ની સાલમાં શ્રી વાસપૂજ્યસ્વામીનું દેરાસર બંધાવ્યું. દેરાસર બરાબર ચોકમાં છે તેમજ ઘણું મનોહર છે.

૭-ડેલી ક્ષણીમાં એક ગોડીપાશ્વનાથ પ્રભુનું દેરાસર છે, જે શિખરબાંધી નથી.

૮-ઓસવાળવાસમાં શ્રી નેમિનાથજી મહારાજનું દેરાસર છે. ભીંત ઉપર કેરેલા તીર્થોના ચિત્રો ઘણા જ સુંદર છે. પ્રભુજીની મૂર્તિ ઘણી જ પ્રાચીન છે.

૯-ઠક્કતરના ડેલા પાસે એક શ્રી શાંતિનાથજી મહારાજનું મંદિર છે જે ઘણું પ્રાચીન હોવાનું કહેવાય છે.

૧૦-જીવરાજ શેઠના વંડે શ્રી અજિતનાથ પ્રભુનું દેરાસર છે.

૧૧-શ્રી આદિનાથ પ્રભુનું દેરાસર એક છે.

૧૨-જૈન વિદ્યાર્થીભુવનમાં શ્રી શાંતિનાથ પ્રભુનું ઘર દેરાસર છે.

સંઘપતિ શ્રી પોપટભાઈ

ઉપર જણાવ્યા મુજબ જિનમંદિરાદિ ધર્મલિયોથી સુશોભિત આ જામનગરમાં વસતા અનેક જૈનો પૈકી ઓસવાલવંશવિભૂષણ ધર્મપરાયણ શ્રેષ્ઠિવર્ચ શ્રીમાન્ ધારશીભાઈ દેવરાજના ધર્મ-મૂર્તિ સમા સહધર્મચારિણી રણીયાતખાઈની રત્નકુશિદ્વારા સં. ૧૯૩૪ના શુભ દિવસે આપણા સંઘ-પતિ શ્રીમાન્ પોપટભાઈને જન્મ થયો. બાલ્યાવસ્થામાં પરિમિત વિદ્યાભ્યાસ છતાં પુત્રમાં બરાબર ઉતરેલા ધર્મસંસ્કારિતારૂપી અમૂલ્ય માતપિતાના વારસાએ અલ્પવિદ્યાભ્યાસને પણ ખૂબ વિકસર કર્યો અને તેથી જ યોગ્યવયે મુળધ જવાનું થતાં વ્યાપારાદિની ધમધોઢાર બાહુ પરિસ્થિતિમાં પણ દેવદર્શન-પ્રભુપૂજન-શુરૂવંદન-વ્યાખ્યાનશ્રવણ-વ્રત-પરચક્રખાણના નિયમોથી વંચિત ન રહેતાં આપણલથી કરેલી લાખોની કમાણીમાં માતપિતાએ અર્પણ કરેલા અને સદ-શુરૂવરના સંસર્ગથી પુષ્ટ થયેલા ધર્મવારસાને આપણા સંઘપતિ શ્રીમાન્ પોપટભાઈએ બરાબર સાચવી રાખ્યો. મોક્ષમાર્ગસમારોધક મુવિહિત સાધુ-સુનિવરેના સંસર્ગમાં આવતા જતાં, જૈન સમાજમાં જેઓનું દાર્શનિક વિજ્ઞાન અભેદ ગણાય છે, આગમના જેઓ અખંડ અભ્યાસી છે, જેઓની તક્ષસ્પર્શિની તેમજ તત્ત્વોના નિષ્કર્ષ પ્રદર્શિત કરનારી મનમોહક વ્યાખ્યાનપદ્ધતિએ જૈન-જૈન-તર વિદ્રાનેને મુગ્ધ કર્યા છે, શાસન અને તીર્થોના સંરક્ષણાર્થે આજમુધીમાં જેઓએ પ્રાણાંત કયો પણ સહન કર્યા છે તે પરમતારક આગમોદ્ધારક પૂં શ્રી સાગરાનન્દસૂરીશ્વરજી મહારાજનું શિષ્યાદિ પરિવાર સહિત સં. ૧૯૭૪માં મુળધમાં થયેલ ચાતુર્માસ દરમ્યાન શ્રીમાન્ પોપટભાઈએ સદશુરૂવરના વિશેષ સમાગમમાં આવ્યા. વારંવાર થતા ધર્મશ્રવણથી શ્રદ્ધા-જ્ઞાન-પૂર્વક વિરતિમાં પણ આગળ વધ્યા.

અન્યમૂર્તિનાદિ રત્નત્રયી ઉપર રૂચિ.

સંપૂર્ણ શ્રીમંતાઈ છતાં સાદાઈ, પ્રભુના શાસન ઉપર રોમરોમ રાગ, જાનાભ્યાસમાં આગળ વધવાની ઉત્કંઠા અને યથાશક્તિ વિરતિનું આરાધન, તેમજ લક્ષ્મી ઉપરથી મૂર્છા ઓછી કરવા માથે યોગ્ય હોત્રોમા ખુટ્ટો મૂક્ટો દાનપ્રવાહ એ ચતુરંગી યોગ ભાગ્યે જ કોઈ પુણ્ય-શાલિ વ્યક્તિમાં દ્રષ્ટિગોચર થાય છે. સંઘપતિશ્રી, પોપટભાઈ આ ચતુરંગી યોગનું સ્થાન છે તેમ તેમના પરિચયમાં આવનારને આજે પણ અવસ્ય જણાય છે.

પાલીતાણા, રતલામ, જામનગરાદિસ્થલોએ પૂઠ શ્રી આગરાનન્દસૂરીધરજી આદિની અધ્યક્ષતામાં હજારોના સંખ્યાએ કરાવેલા મહામંગલકારી શ્રી ઉપધાનતપની આરાધના તેઓને સમ્યગ્દર્શનાદિ સ્તનત્રયીની સેવનામાં કેટલો અવિહ્વલ રાગ છે તે બતાવી આપે છે.

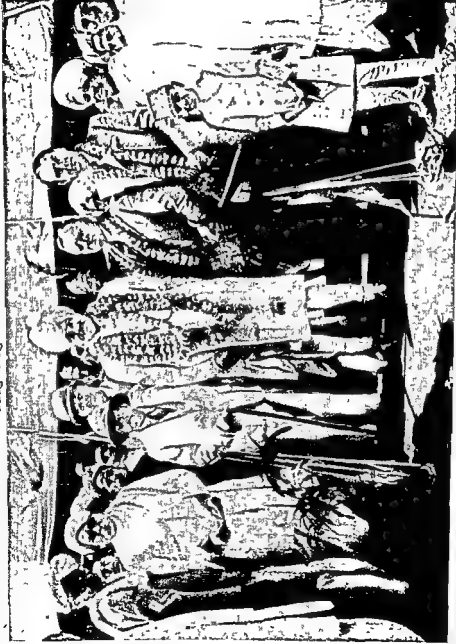
જૈનવિદ્યાર્થીભુવન.

શ્રી વર્ધમાનતપ આચારિજીવણાતું-દેવળાગ-લક્ષ્મી આશ્રમ-જૈનાનંદ પુસ્તકાલય-જૈનવિદ્યાર્થીભુવન વિગેરે ધાર્મિક સંસ્થાઓરૂપી કીર્તિસ્થંભો આજે પણ એ દાનવીરના યશોગાન ગાઈ કૃતજ્ઞતા પ્રદર્શિત કરે છે. શ્રી જૈન વિદ્યાર્થીભુવનનો પ્રસંગ કેવી રીતે ઉપસ્થિત થયો તે જાણવા ચોક્કસ હોવાથી સંક્ષેપમાં તે પ્રસંગ અહિં રજૂ કરાય છે. શ્રી પોપટભાઈએ લક્ષ્મીની અનુકૂળતાને અંગે શહેર બહાર રહેવા માટે એક વિશાલ જંગલો તૈયાર કરાવ્યો, સ્ટેટ એન્જીનિયર સદ્ગન શ્રીયુત ડાહ્યાભાઈએ આપેલા પ્લાન મુજબ આ વિશાળ બીલ્ડિંગ તૈયાર થયું, બીલ્ડિંગ તૈયાર થયા બાદ એક શુભ રાત્રિએ સૂતા સૂતા શેઠના હૃદયમાં સદ્ભાવના જાગૃત થઈ કે આટલા મોટા વિશાળ બીલ્ડિંગનું મારે શું પ્રયોજન? મારો પરિવાર પણ કયો એટલો વિશાલ છે કે આ આલિશાન મકાનનો ઉપયોગ કરી શકે? આવાં કરતાં કેાઈ ધાર્મિક સંસ્થામાં આ બિલ્ડિંગનો ઉપયોગ થાય તો સાફ. એમ વિચાર કરતાં કરતાં જામનગરના આંગણે એક પણ જૈન બોર્ડિંગ ન હોઈ તેની જરૂરીયાત ધ્યાન ઉપર આવતાં જૈન વિદ્યાર્થીભુવન ખોલવાનો અને તે સંસ્થા માટે આ મુકામનો ઉપયોગ કરવાનો વિચાર નક્કી કર્યો. પ્રાતઃકાળે જીડી ધર્મકાયાદિથી પરવારી મહુર્મ મહારાજ જામસાહેબની પાસે પોતાની ભાવના રજૂ કરી. પોતાની પ્રજામાં આવા દિલ્લદાર દિક્ષના ઉદાર નરપુંગવોના વસવાટથી પોતાનું ગૌરવ માનનારા શ્રીમાન જામસાહેબે એ ભાવનાને અનુમોદન આપ્યું, એટલું જ નહિ પણ શેઠ પોપટભાઈના આગ્રહથી પોતાના હાથે આ સંસ્થાનું ઉદ્ઘાટન કરવાનું વચન આપ્યું કર્યું. સગાસેહીઓમાં આ વાત રજૂ થતાં પિતાશ્રી વિગેરે વડિલનું સંસ્થાની સાથે નામ જોડવાની સલાહ આપનાર કેાઈ વ્યક્તિએને શેઠે માફ જણાવ્યું કે ‘ મને નામનો મોહ નથી, કાર્યની સફળતાનો જ મોહ છે ’ શુભ દિવસે મહારાજ જામસાહેબના મુહુર્તે ભવ્ય મેળાવડા વચ્ચે જૈનવિદ્યાર્થીભુવનનું ઉદ્ઘાટન કરવામાં આવ્યું, અને ખુશાલીમાં દર વર્ષે પોતાના જન્મદિવસે વિદ્યાર્થીઓને સિદ્ધ જમણુ આપવા ઉપરાંત રૂ. ૧૫૦ નું સાલીયાણું બાંધી આપ્યું. પોતાના રહેઠાણ માટે આલિશાન બિલ્ડિંગ બનાવી વિદ્યાર્થીઓની જરૂરીયાત પૂરી પાડવા માટે આવા જૈન વિદ્યાર્થીભુવનો તૈયાર કરનાર જૈન સમાજમાં કેટલાં નરસનો હશે! આ જૈન વિદ્યાર્થી ભુવનમાં આજે સંખ્યાબંધ વિદ્યાર્થીઓ ધાર્મિક-આમાનિક શિક્ષણ મેળવી આત્મસંતોષ અનુભવે છે.

સંઘપતિની સેવાભાવના

ઈ. સ. ૧૯૧૮માં આખાચ હિંદમાં વિસ્તાર પામેલા ઇન્ફ્લુએન્સાના ઝેરીતાપે જામનગરમાં ત્યારે વિરાટ સ્વરૂપ લીધું તે અવસરે સ્થાનિક જૈન કોમની રાહત માટે દેશી વૈદો તથા ડોક્ટરો મારફત દવા વિગેરેનું સાધન વિશાળ ખર્ચે પૂરું પાડનાર અને સ્વયંસેવકો દ્વારા દર્દીઓની સારવાર-શુશ્રૂષા કરી અંતરના આશીર્વાદ મેળવનાર જે કેાઈ હોય તો તે આ પુરુષ-શાળી વ્યક્તિ જ હતી. તેમની સેવાથી સંતુષ્ટ થયેલા શ્રી જૈન સંઘે તેમને તે અવસરે હજારો માનવોની વિશાળ સંખ્યા વચ્ચે અલિનંદન પત્ર આપ્યું કરી. “ સેવા ધર્મઃ પરમગદ્ગનો

સપ્તી રોડ પોપટલાલ ખારશીભાઈએ રૂ. ૧૦૦૦૦) પચાસ હજારની નાદર રકમની ઉદાર સખાવત કરી તેના અંગે જામનગરમાં ઉધાડવાની
જોશીદયુગ્મર કટુલોરીય રોગટરીયમના

ખાતરુદ્ધર્ત્ર પ્રસંગે ના. જામસાહેબ, યુરોપીયન અધિકારીઓ તેમજ સંઘપતિનું હેવાયેલું ચીપ.

યોગિનામવ્યગચ્ચઃ' એ મહુર્ષિની સૂક્તિનો અમલ કરનારના ભૂરિ ભૂરિ વખાણ કર્યા હતા. આ સિવાય ક્ષયની ભયંકર ખીમારીથી પીડાતા દર્દીઓને રાહત મળે તે માટે જામનગર તથા પાલીતાણામાં તૈયાર થતાં સાર્વજનિક સેનીટોરીયમમાં રૂ. ૫૦૦૦૦ તેમજ રૂ. ૨૫૦૦૦ની ગંતવર રકમ અર્પણ કરી જૈન સમાજને શોભાવનાર પણ આ નરવીર જ છે.

શ્રી કદંબગિરિ તીર્થ ઉપર લીધેલા લાભો.

શાસનસત્રાટ શ્રીમાન્ વિજયનેમિસૂરીશ્વરજી મહારાજના સદુપદેશથી શ્રી કદંબગિરિ તીર્થમાં ગિરિરાજ ઉપર તથા નીચેના જિનમંદિરોમાં સ્વતંત્ર દેવકુસિકાઓ તૈયાર કરાવી તેમાં અનન્ત ઉપકારી શ્રીજિનેશ્વર મહારાજના જિંબોની અંબનશલાકા પ્રતિષ્ઠાઓ શેઠ પોપટભાઈએ કરાવી છે. તે ઉપરાંત રૂ. ૨૩૦૦૦ હબરના ખર્ચે આ તીર્થમાં જ વિશાલ ઉપાશ્રય બંધાવી શેઠ જિનદાસ ધર્મદાસની પેઢીને તેઓએ અર્પણ કરેલ છે. સૈલાણા (માળવા) માં ઉપાશ્રયની જરૂર જણાતાં ઉપાશ્રયનો અર્થ ખચ આપનાર આ શ્રેષ્ઠિવર્થ પોતે જ છે.

પાટણનિવાસી સંઘપતિ શેઠ નગીનદાસ કરમચંદ તરફથી કાઠવામાં આવેલ મહાન્ સંઘને ધાંગધા મુકામે તેમજ અમદાવાદનિવાસી સંઘપતિ શેઠ માણિકલાલ મનસુખભાઈ તરફથી કાઠવામાં આવેલ સમૃદ્ધિશાલી વિશાળ સંઘને જાનાગઢ મુકામે સ્વામિવંશલતા આમંત્રણ આપી સંઘલક્ષિતો પણ પુણ્યશાળી પોપટભાઈએ લાલ લીધા છે. જામનગરમાં તેો નવકારશી સ્વામી-વંશલતા પ્રસંગે કેટલીયે વારે તેઓશ્રીએ ઉદાર દ્વિતી ઉજવ્યાં છે.

ધર્મ માર્ગે હૃદયરેખા સદ્ગુણ.

પોતાના સહધર્મચારિણી શ્રીમતી ઉજ્જવળ પહેનના વરસીતપના પારણા પ્રસંગે સેંકડો સાધર્મિક બન્ધુઓ સાથે શ્રી સિદ્ધક્ષેત્રની છાયામાં જઈ પારણાનો પ્રસંગ ઘણી ઉદારવૃત્તિથી ઉજવ્યો છે. અને નવકારશીનું જમણ આપી જૈન શાસનનો ઠંકો વગાડ્યો છે. સં. ૧૯૭૬માં આ ગિરિરાજની છાયામાં મહામંજલમય શ્રી ઉપધાન તપની આરાધના કરાવી અને તે પ્રસંગે માળા-રોષણ મહોત્સવાદિ શુભ કાર્યોમાં આ ભાગ્યશાળીએ હબરે રૂપીઆનો ખર્ચ કર્યો છે. તે ઉપરાંત સંવત ૧૯૮૨માં પૂ. શ્રીસાગરાનન્દસૂરિજી મહારાજના શુભ હસ્તે તેઓના શિષ્યો વિગેરેને અપાયેલ આચાર્યપદવીના સુપ્રસંગે પણ અષ્ટપદ-સમવસરજીદિ પંચતીર્થની સ્વનાપૂર્વક અઠ્ઠાઈ મહોત્સવ અષ્ટોત્તરી સ્નાત્ર, નવકારશી વિગેરે ધર્મકાર્યમાં અઠગક દ્રવ્ય શ્રેષ્ઠિ પોપટભાઈએ વાપરેલ છે.

શ્રી દેવળાગ-વર્ધમાનતપ વિગેરે ધર્મસંસ્થાઓ.

શાસનરસિક ધર્માત્માઓ ધર્મક્રિયા શાંતિપૂર્વક કરી શકે, સાધુ મહારાજના વ્યાખ્યાનને સુખ-પૂર્વક લાભ લઈ શકે તે નિમિત્તે શ્રી જામનગરમાં જૈનલક્ષ્મીઆશ્રમની જોડે લગભગ પચાસથી સાઠ હબરના ખર્ચે દેવળાગ નામની ધાર્મિક સંસ્થા બંધી કરનાર આ ભાગ્યશાલી શેઠ જ છે. મહાનિર્જશનું કારણ શ્રી વર્ધમાનતપ-આયળા ખાતામાં રૂ. ૩૦૦૦૦ જેવી ઉદાર સખા-વત કરનાર અને સાધર્મિઓની ભક્તિનિમિત્તે હબરોની રકમ અર્પણ કરવા સાથે જૈન જોજન-શાળાના મંડાણ કરનાર આ ધર્મવીર સંઘપતિનું સુગત જ છે.

જૈન શાસ્ત્રોના ઉમદા ગ્રંથો છપાવી સાધુ-સાધ્વીઓ તેમ જ પાદશાલાઓમાં પઠન-પાઠન નિમિત્તે તે પુસ્તકો મોકલવા, તે સિવાય ભોધતા પુસ્તકો વેચાતા મળતા હોય ત્યાંથી પોતાના ખર્ચે મંગાવી અભ્યાસમાં ઉત્તેજન આપવાની આપણા સંઘપતિની વૃત્તિ ઘણી અનુકરણીય છે. સાધુ-મુનિશાસ્ત્રોની વૈયાવચ્ચ કરવામાં તેઓ હંમેશા ખડા યગે ઊભા રહેનારા છે. સાધુ-માધ્વીને ઉપ-યોગમાં આવતા ધાર્મિક ઉપકરણોનો તો તેમને ત્યાં કાયમ મોટો મંચ હોય રાખવામાં આવે છે. અને જે વખતે જેની જરૂરીયાત જણાય તે રીજરૂયાત તેમના તરફથી તુર્ત જ પૂરી પાડવામાં આવે છે. તેમની આ સેવા ખરેખર પ્રશંસનીય છે.

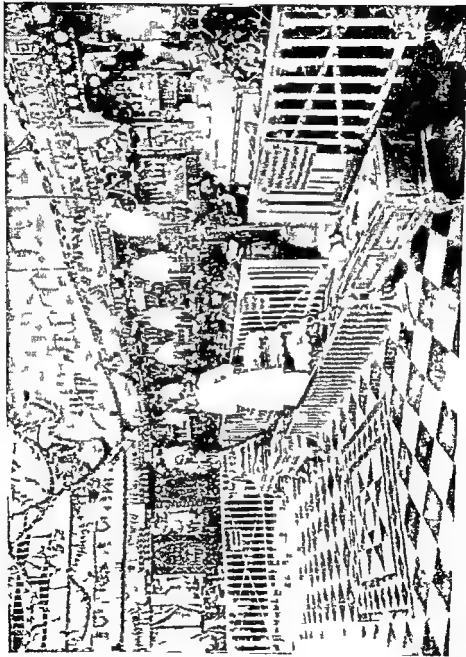
સંઘપતિના મુહરતે થતું ગુસ્સે દાન.

ઉપર જણાવેલી આપણા સંઘપતિની જાહેર સખાવતો ઉપરાંત એમણે અનેક સ્થળોએ ગુસ્સાદાન આપ્યું છે. જ્યાં જ્યાં તેવો પ્રસંગ જણાય ત્યાં ત્યાં પોતાનો ઉદાર હાથ લગાવે જ નય છે, પોતે આ કાર્યમાં કાટબદ્ધ છે એટલું જ નહિ પરંતુ પોતાના મળતીયા મિત્રોને પણ આવા કાર્યોમાં ઉદારવૃત્તિ રાખવાની તેઓની પ્રેરણા હંમેશા ચાલુ હોય છે. આમ છતાં ગાંભીર્ય અને સરક્તાના ગુણો એમને ત્યાં સુધી વરેલા છે કે એમના જમણા હાથથી અપાયેલા દાનની રાખા હાથને પણ ખબર પડતી નથી. ગમે તેવો નિકટનો સંબંધી પણ તેમના ગુસ્સાદાનથી લગભગ અજાણ્યો જ રહે છે, પરંતુ એ દાનગ્રાહીની સારણ જગતથી અબાણી રહેતી નથી. જામનગરમાં જલ્દની અતિવૃષ્ટિના પ્રસંગે ઘણા ગરીબોનાં ઘર જમીનદોરત થઈ ગયાં તે અવસરે તેમના ગુસ્સાદાનનો લાભ મંજ્યાખંધ ગરીબ ભાઈઓ તથા પટેલોને મળ્યો છે. તેમના ગુસ્સાદાનની યથાર્થ સાચી હકીકત તો તેમનો પોતાનો અંતરાતમા જ બાણી શકે. આહું તો આજુબાજુના વાતાવરણમાંથી જીડતી નજરે એટલું જાણ્યું તેટલાનો જ સંક્ષિપ્ત નોંધ લેવામાં આવ્યો છે. આ ઉપરાંત એટલું તો ચોક્કસ સમન્વય છે કે આપણા સંઘપતિએ રેલાવેલી દાનગંગા એક જ દિશામાં ન વળતાં ધાર્મિક સામાજિક વિગેરે જુદાં જુદાં રૂપે સર્વ દિશાઓમાં વિસ્તરેલી છે.

સંઘપતિનું શીલક અને તપનું આરાધન.

દાન-શીલક-તપ અને ભાવ એ ધર્મના ચાર પ્રકારમાં દાનધર્મનું આરાધન કરવામાં પોષ્ટભાઈની જેવી તત્પરતા દેખાય છે તે પ્રમાણે શીલધર્મની સેવનામાં તેઓ જરા પણ ઉતરતા નથી. પોતાને સંતાન નહિ છતાં પીસ્તાલીશ વર્ષની પ્રાંઠ ઉંમરમાં મંપતિનું મર્વાંગ મુંદર સાધન છતાં આજીવન ગુઝેડે શ્રદ્ધાચર્યવ્રત ઉચ્ચરણ એ તેમનો મનોનિગ્રહ કેટલો મજબૂત હશે તે બતાવી આપે છે, એટલું જ નહિ પરંતુ સ્વયંચાલુ કરેલ સર્વશિરોમણિ શ્રદ્ધાચર્ય મનમાં માતમિક, વાચિક અને કાયિક રાખવાના ચવા ન પામે તેને માટે તેઓ સદા સાવધાન રહે છે. પોતાને અનુકૂલ મુશીલ ધર્મપતિનીનો સુયોગ યવો એ પણ તેમનો પરમ ભાવ્યોદય સૂચવે છે.

દાન અને શીલકના ઉત્તમ અદ્યક્ષો માથે તપોગુણ પણ શ્રીમાન પોષ્ટભાઈનો બાણવા યોગ્ય છે. ખાનપાનની મપૂર્ણ મામત્રી છતાં અદમી, અતુર્દશી ઉજ્જવલ પંચમી વિગેરે પર્ય-તિથિઓના દિવસે ઉપવાસ, આયંબિલ, એકાગ્રણ પ્રમુખ કાંઈપણ તપસ્યા તેમને અવગ્ય પોય જ, શરીરની માંદગીમાં જણ તેઓ તપસ્યાની ભાવનાને ભૂલતા નથી. અરિદંત-મિદાદિ નવપદમય શ્રી ચિદચક્રની ભગવંતની આરાધનામાં તેઓ એટલા ઉજમાળ છે કે એ આયંબિલની ઓળીના

અવપતિ શ્રીમાન સુનીભાઈએ ગણભર સંપાદાખના ખર્ચે ઉચ્ચ ઉદ્યાપન મહુ લેવવડા ભાગ્ય મંડલ

દિવસોમાં એકધાન્યતા આચળિલની આકરી તપશ્ચર્યા અને તે પણ સંપૂર્ણ વિધિ-વિધાન સાથે કરી સર્વશિરોમણિ નવપદ્મ મહારાજના :તેઓ આરાધક બન્યા છે. એ નવપદ્મની ઓળી થયાં છતાં હજી તે પ્રત્યેનો પૂર્ણ સદ્ભાવ તેવોને તેવો જ તેમનો જાગતો ભેવાય છે. તીર્થાધારાજ શ્રીસિદ્ધક્ષેત્રની યાત્રા કરવા માટે જ્યારે જ્યારે જે દિવસે તેઓ પાટીતાણામાં આવે અને ગિરિરાજતી યાત્રા કરે તે પ્રથમ દિવસે તેમને ઉપવાસ જ હોય અને જ્યારે ત્યાંથી ઘર તરફ જાય ત્યારે પ્રાયઃ આચળિલ જ હોય એ તપોધર્મના મંગલપણામાં તેમનો સદ્ભાવતિરેક જણવા માટે બસ છે.

ભાવધર્મમાં આદર.

દાન-શીલ અને તપ એ ત્રણેય ધર્મના પ્રકારો ભાવથી સંગત હોય તો જ સંપૂર્ણ રૂપ આપનારા શાસ્ત્રકારોએ કહ્યાં છે. આપણાં સંઘપતિ જે કાંઈ દાનાદિ ધર્મનું આરાધન કરવા કટિબદ્ધ થાય છે. તેમાં તેમની સંપૂર્ણ ભાવનાનો સુયોગ જ હોય છે, કોઈની પ્રેરણાથી જાણતકારે ભાવના વિના કરવું એ તેમને ઓછું રૂચિકર છે, તે ઉપરાંત ભાવધર્મના એ લેહ પૈકી આરત્રધર્મના પ્રથમ લેહનું સ્વયં યદ્યપિ આરાધન કરી શકતા નથી તોપણ ઉમેદવારી તરીકે સમ્યક્ત્વ મૂળ ખારત્રત રૂપી દેશવિરતિ ધર્મનું આરાધન કરવામાં તેઓ હંમેશા તૈયાર છે. સદ્ગુરૂની અધ્યક્ષતામાં નાણુ મંડાવીને તેઓએ ખાર ત્રત ઘણા વખો થયાં ઉચ્ચરેલ છે એટલું જ નહિ પરંતુ પોતે તેમ જ પોતાના ધર્મપત્નીએ કરેલા પંચમી-નવપદ્મની ઓળી વિગેરે તપસ્યાની પૂર્ણાહુતિ પ્રસંગે ઘણા જ ઠાઠથી હૃન્દયેના ગર્જે ઉજવેલ ઉદાપનમહોત્સવ પ્રસંગે શ્રીદેશવિરતિ ધર્માધારક સમાજને પોતાને આંગણે નોતરી જનતાએ આપેલા સ્વાગતાધ્યક્ષપદને યથાર્થ સફલ કરેલ છે. રાજનગર નિવાસી ધેમરસિક શ્રીમાન્ શેઠ પનાલાલ ઉમાશાઈના પ્રમુખપણામાં તેમ જ આપણા સંઘપતિની સ્વાગતાધ્યક્ષતામાં ઉજવાયેલ એ ઉજવલ ધર્મ પ્રસંગને જાનનગરની જૈન-જૈનતરખળ હજી અનેક વાર યાદ કરે છે. એમની યોગ્યતાને અંગે પાતસર અને રહેસાણામાં ઉજવાયેલ દેશવિરતિ ધર્માધારકસમાજના અધ્યક્ષ તરીકે જૈન સમાજે તેમની વરણી કરી છે, અને તેઓએ પણ પોતાની કાય દક્ષતાથી સમાજે આપેલા સુકાનીના પદને ઘણું જ શોભાવ્યું છે.

સંઘપતિનું વ્યવહાર ઠોસરથ.

આપણા સંઘપતિ અત્યાર સુધી જણાવ્યા મુજબ એકલા ધર્મકુશલ જ નથી, પરંતુ તેમની વ્યવહારકુશળતા પણ ઘણી અજબ છે, ગમે તેટલા કાચો હોય તો પણ તેમની કાર્યવ્યવસ્થાની શક્તિ સહુ કોઈને હેરાત પમાડે છે, સ્વયં ચકોર-કાર્યદક્ષ અને અગમચેતી છે એટલું જ નહિ પરંતુ કોઈ પણ કાર્યનું સાફ માફું શું રૂપ આપશે તેનું સાચું અનુમાન કરવાની તેમની આવડત અર્વણીય છે. એમનું કહેવું હંમેશા દલીલપૂર્વક જ હોય છે, તેઓ ખડું પરિમિત ગોલવાવાળા છે, પરંતુ જે મોલે છે તે ઘણું જ વિચાર કરીને મોલે છે. તેમની ભાષામાં એટલી મીકાશ હોય છે કે તે ગોલતા હોય ત્યારે 'હજી શેઠ ગોલ્યા જ કરે' એમ સાંભળનાર સહુ કોઈની ચાહના રહે છે. પૂ. આચાર્ય મહારાજનો, ઉપાધ્યાય મહર્ષિઓ વિગેરે અનેક સાધુઓના પરિચયમાં આવવા ઉપરાંત રાજ-મહારાજ મહામાત્ય શેઠ શાહુકાર અને વિદ્વાન્ વર્ગના સંસર્ગમાં ઘણી વખત તેઓ આવેલા હોવાથી એમની કાર્ય કરવાની શક્તિ ઘણી જ ખીલેલી છે. પ્રસંગોપાત્ત તેઓ માફ ભાવણ પણ આપી શકે છે.

સ્વપદ વક્તા

આપણા આ મધ્યપતિમા સ્વપદવક્તૃત્વનો આગ્રહ ગુણ છે, જેવું હોય તેવું મોઢે જ કહી નાખે છે, એમનું કથન કોઈવાર કોઈને તાત્કાલિક કંઈક લાગે તેવું હોય છે ખરું, પરંતુ પરિણામે હિતકારી અને મીઠું નીવડે છે એમનો જાતિસ્વભાવ ઘણી ઉચ્ચકેટિનો અને સરળ પ્રકૃતિવાળો છે, પ્રમગે ગાત અને રમુજ પણ છે, સમકક્ષાના સાધર્મિક બંધુઓની સાથે તેઓ ઘણી રમુજ સાથે વાર્તાલાપ કરે છે, એમના કથનમા ઘણું જાણનાતુ ચેતવાનું અને આદરવાનું હોય છે, એમની સલાહ હ મેશા-ધર્મમાર્ગમા પ્રેરણામય નિખાવસ દિલની હોય છે વ્યાપારને અગે એમણે પોતાના આજ સુધીના જીવનમા અનેક તડંગ-છાયા-કડવી, મીઠી ધનાઓ અનુભવેલ છે, છતાં તેમની ધર્મભાવનાના પુર કોઈ દિવસ લેશ પણ ઓસર્યા નથી, પરંતુ હ મેશા અક્ષય તૃતીયાના સાગરના કંવોયોની માફક વૃષ્ટિ પામતા જ રહ્યા છે એ તેમનો જળ્મર પુણ્ય પ્રકર્ષ સૂચવે છે

રાજ્ય દરબાર-રાજા મહારાજાઓમા મન્મથ

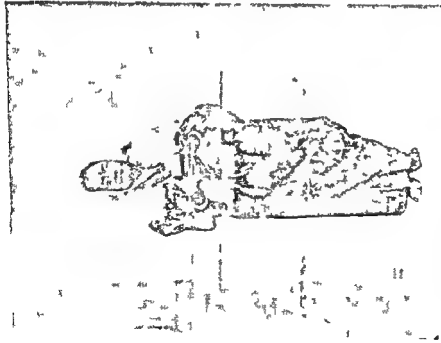
સંઘપતિ શ્રેષ્ઠિવર્થ પોપ/ભાઈની રાજ્યદરબારમા ખરૂં લાગણ્ય ઓછી નથી, મહુમ મહારાજા જામમાહેજ શ્રી રણજીતમિહજી એમના ખાસ મ્નેહી હતા, અનેક ગુલ પ્રમગોમા તેઓએ મહારાજા જામમાહેજને ગાર્ડન પાર્ટી આપી પોતાનો મ્નેક-સગંધ વ્યખત કરેલો છે પોતાને ત્યાં ગાતિન્નાત, ઉદ્યાપન વિગેરે અનેક મહોત્સવ પ્રસંગે જામમાહેજની પધરામણી કરાવેલ છે વર્તમાન જામમાહેજ શ્રીમાન્ દિગ્વિજયમિહજી સાથે પણ તેમનો સગંધ ઓછો નથી તે આપણે આગળ સઘપારાના પ્રમગે તમના તરફથી મળેલ સહાયથી જ જાણી શકીશું તે ઉપરાંત ભાવનગર-ધ્રાગધ્રા-હાંબીડી-પારીતાણા વિગેરે જગે સાથે પણ સઘપતિનો સુમેગ ઘણો મારો છે સઘપતિ પોપ/ભાઈની ધર્મ સમાજ પેવાના બદ્ધમા મહુમ મહારાજા જામમાહેજ તરફથી ભારે મેગારડા વથે તેમને 'ઓર્ડર ઓફ મેરિટ'નો માનવતો ઈકાળ અર્પણ કરવામા આવ્યો છે

શાસન રત્નિક સઘમા આગેવાનપણું

જામનગરના શાસનરસિક સઘમા શ્રી પોપ/ભાઈની આગેવાની પ્રત્યેક ધર્મપ્રેમી ભાઈઓ પટેનોને ઘણી જ ઇચ્છનીય થઈ પડેલ છે સરન આત્માઓને ધર્મમા જોડવાને માટે સદા તેઓ તયાર જ હોય છે તેમના સમાગમમા આવ્યાબાહ અનેક આત્માઓને ધર્મનો અવિહંગ રંગ લાગેલો છે અનેક વ્યક્તિઓ નત-નિયમ-પચ્ચકાણા ધારવાવાના થયા છે કંઈક જીવો દુર્વ્ય મનની સુખિ મેળવી જીવનપરમે પામ્યા છે જામનગરની ધર્મપ્રેમ જૈન સોમાઈટીના તેઓ પ્રાણ છે આપણા મધ્યપતિનો મોભાજ્ય સૂર્ય એટલો ઉચ્ચવતો છે કે જામનગરના ન્યાયિક જૈન સમાજ ઉપરાંત અમદાવાદ, પાણા વગેરે શહેરનો જૈન સમાજ તેની પૂજાપૂજા આકર્ષના રાખે છે અને પુસ્તર-ઉદ્યોગશાળાનું ઉદ્દ્યાન અથવા તેવા કોઈપણ મેળાવડાના શુભ પ્રમગે આ પુણ્યગાનીને પ્રધાનપ આપી પોતાની ભાવના વ્યક્ત કરે છે

અન્ન મધનજી ઉત્તમજન

સમાર અન્ની ઉત્તમજન માટે ધર્મરથ પ્હો છે, પુરુષ અને સ્ત્રી એ જ તેના પૈડા છે જાને મમાન ગુણધર્મી રોય તો મનાર અન્ની જની પાર પામી શકાય આપણા સઘપાતની જેવી મહાધર્મભાવના અયાર મુખી આપો જોઈ ગયા છીએ તે જ પ્રમાણે તેમના ધર્મપત્ની મધવીયજી ઉત્તમજન ધર્મભાવનામા ઓછા ઉત્તે તેવા ની પણ મેશાણીમા ગુરુભક્તિ, તપ

આ દ્વારા ધર્મપરાયણ શ્રીમતી સુધામણી ઉચ્ચમહાશયેન
ગુરુજીવચ્ચિરિરાજ કથર નીજ્યાક પદેચા બા
[ચુ. રા]

લીયાંચિરાજ કથર નીજ્યાક પદેચા બાદ અ દ્વા
અધ્યાત્મ ઉચ્ચમહાશય, અ. મે. સમ્રાજ અચળચાર્ય,
તથા અધ્યાત્મ શ્રીચુનીભાઈ ॥ માનુશી વિગેરે.

નાના સંઘપતિ શ્રીમાન સુનીલાધ.

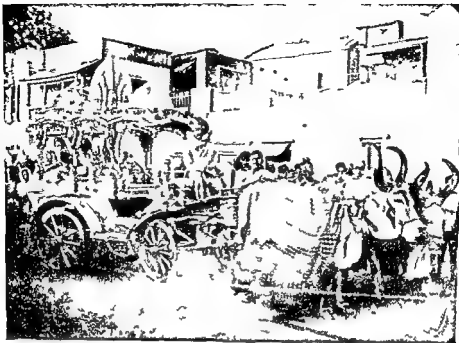
અમારા વાચકોને ખ્યાલ જ હશે કે અમિત પુન્યશાલી સંઘપતિ શ્રીમાન પોપટલાઇએ તેમ જ મુશીલ સંઘવણ ઉત્તમળાઇએ આ સંઘયાત્રામાં પોતાના ભત્રીજા શ્રીયુત સુનીલાલભાઇ લક્ષ્મીચંદ તથા તેમના સહધર્મચારિણીને પ્રત્યેક ધાર્મિક લાભમાં સાથે જ રાખેલા છે. અને સંઘપતિ તથા સંઘવણના સર્વોત્તમ પદથી વિભૂષિત કર્યા છે. એ તો સાદો નિયમ છે કે ગૃહ-સંસારમાં અર્થાત્ સ્વજનવર્ગમાં એકાદ વડિલ વ્યક્તિ ધર્મપરાયણ હોય તો પોતાના સ્વજન-વર્ગને પણ ધર્મના મન્માગે વાળી, અનેક આત્મકલ્યાણના લાભો અપાવે છે. કસ્તૂરી સ્વયં સુગંધી હોઇ તે પ્રદેશ તેમ જ આલુણાનું સર્વત્ર સુગંધ સુગંધ રહેકાવી મૂકે છે.

શ્રી સુનીલાધની સદ્ગુણવત્તી.

આપણે ઉપર જાણી ગયા તે સુત્રજ્ઞ સંઘપતિ શ્રી પોપટલાઇ સ્વયં તો સદ્ગુણસંપન્ન છે, પરંતુ તેમણે પોતાના સ્વજન-સ્નેહીવર્ગને પણ ધર્મપરાયણ અને સદ્ગુણાલંકૃત કરેલ છે. નાના સંઘપતિ શ્રી સુનીલાઇ ભણે વિરતિની આરાધનામાં મોટા સંઘપતિ પોપટલાઇથી ઉતરતી કદાના હશે તોપણ એ ધમારાધક વડિલના તેમ જ સદ્ગુરુવયોના સત્સંગથી ઐહાર્ય, ગાંભીર્ય, ધર્મ-રુચિતા, નિરભિમાનપણું, વડિલમર્યાદા, નિખાલસ હૃદય અને વ્યવહારકૌશલ્યાદિ સદ્ગુણો શ્રી સુનીલાઇમાં યોગ્ય ખીટ્યા નથી. કોઇ કોઇ સદ્ગુણમાં તો કાકા કરતા ભત્રીજા પણ સવાયા હોય તેમ પરિચયે જણાય છે. એમ છતાં જેના પ્રતાપે એ સદ્ગુણો સુનીલાઇમાં વિકસર થયા છે તે વડિલશ્રી પોપટલાઇને જ એ બધા સુચક ઘટે છે.

શ્રી સુનીલાઇનું ઐહાર્ય.

શ્રી જામનગરમાં લગભગ પોણા લાખના ખર્ચથી તૈયાર થયેલ 'શ્રી લક્ષ્મી આશ્રમ' તેમ જ તેના ઉપરના લાગમાં વર્તતું 'જૈનાનંદ પુસ્તકાલય' એ જાને ધાર્મિક સંસ્થાઓ શ્રીયુત સુનીલાઇની ઉદારતાના મૂર્તિમાન યશ-પુંજ છે. શ્રી વર્ધમાનતપ આર્યજિલ ખાતામાં અર્પણ થયેલી ૩૦૦૦૦ની રકમમાં પણ પોતાને અર્ધ લાભ આપવાની વડિલ પાસે કરેલી માગણી એ તેમના ઐહાર્યનો જખ્ખર પુરાવો છે. પોતાના મુશીલ ધર્મપત્ની શ્રીમતી અંજળખડેને કરેલ શ્રી નવપદ્મ, પંચમી, વિશંતિસ્થાનક વિગેરે તપશ્ચર્યા નિમિત્તે લગભગ એક લાખના ખર્ચે કરાવેલ ભગ્ય ઉદ્યાપાન (ઉજમણ) મહોત્સવ અને તે સુપ્રસંગે ઠેક શુજરાતમાં ગિરાજમાન પૂ. શાસનમંત્રાટ વિજયનેમિસૂરીધરણ મહારાજાદિ વિશાલ સાધુસમુદાયને વિશ્વસિ કરવાપૂર્વક વિહાર કરાવી જામનગરમાં કરાવેલા દળદળાણયો પ્રવેશોત્સવ પ્રસંગે શ્રી સુનીલાઇએ કરેલા જાદરાડી કાઠો જામનગરની જૈન-જૈનેતર પ્રજા આજે પણ સંભારે છે. તીર્થાધિરાજ શ્રી શત્રુ-નય ગિરિરાજની તલાટીએ તૈયાર થતાં શ્રી વર્ધમાન જૈન આગમમંદિરમાં સર્વથી પ્રથમ પથા-સથી સાઠ હજારની ઉદાર સંખ્યાવત કરનાર તે બીજું કોઇ નહિં પણ આ દાનવીર સંઘપતિ શ્રી સુનીલાઇ જ છે. સંઘયાત્રાના કુલ ખર્ચમાં અર્ધા ભાગીદાર થઇ તીર્થકરનામકર્મના હેતુભૂત શાસનોન્નતિ કરાવનાર પણ આ નાના સંઘપતિ જ છે. આવી હબરો અને લાખોની ઉદાર સંખ્યાવતો મિવાય નાની અખાવતો તેઓશ્રી તરફથી કેટલી આજ સુધીમાં થઇ હશે તેની સંખ્યાના આંકડા તો તેઓ પોતે જ બહુતા હશે. આવી અસાધારણ ઉદારતાને અંગે જન-સમાજ દાનવીર પુરુષોની પ્રથમ પકિતમાં તેઓને ગણે તો તેમાં કોઇ આશ્ચર્ય નથી.

બમતગરમા ઉઘાપન મહોત્સવ પ્રમથે નીકળેલી રથયાત્રામા સારથિરથે
સપરતે સુનીશાઈ અને પ્રમથી અન, ન નિખરણધી સોના ચાલીનો રથ

સપરતે શ્રીમાન સુનીશાઈ લક્ષ્મીચંદે દેલા બવ્ય ઉઘાપન મહોત્સવ
પ્રમથે સુરિનસાદની વિગાવમુનિમ ઉતસહ પધરામાળી [પૃષ્ઠ ૨૨]

વડિલમર્યાદા.

આવું નિરવધિ ઔદાર્ય છતાં આ પુન્યશ્રાદ્ધ વ્યક્તિમાં અભિમાનનો અંશ પણ નોવામાં આવતો નથી, તેમની રહેણીકહેણી તદ્દન સાદી છે. વડિલમર્યાદા આજ સુધી તેમણે કોઈપણ વખત લોપી નથી. વડિલશ્રી પોષ્ટભાઈ જે કોઈ કાર્ય કરે તે હરકોઈ પ્રસંગે આપણા આ નાના સંઘપતિ સહાય તૈયાર જ હોય, સંઘયાત્રા પ્રવાસ દરમ્યાન ઘણી વખત અનુભવાયું છે કે, કોઈ કોઈ તેવા શુભ પ્રસંગોમાં કોઈ કાર્યવિશેષ પરત્વે તેમને ન્યારે પૂછવામાં આવે ત્યારે તેઓ એક જ વસ્તુ જણાવે જે 'વડિલને પૂછો, તેમની સલાહ લ્યો અને તેઓ જે પ્રમાણે કહે તે પ્રમાણે કરો, મને આ બાળતમાં જરાપણ પૂછવાની જરૂર નથી. જે વાત તેમને મંજૂર છે તે મને મંજૂર હોય જ' સંપૂર્ણ લક્ષ્મીના યોગ છતાં વડિલોનો આવો આગ્નાય (મર્યાદા) કોઈ ભાગ્યવાનમાં જ દૃષ્ટિગોચર થાય છે.

ધીરતા-ગંભીરતા અને નિષ્ઠાલક્ષ વૃત્તિ.

શ્રી સુનીલાઈનું ગાંભીર્ય પણ જનતાને હેરાત પમાડે તેવું છે. કોઈ પણ કાર્યપ્રસંગે તેઓ કદી ઉતાવળા થતા નથી, જે કાર્ય કરવું ધાર્યું હોય તેનો પ્રથમ સ્વયં સંપૂર્ણ વિચાર કરે, ત્યારબાદ વડિલોની સલાહ લ્યે અને અનુમતિ થયા બાદ કાર્ય પ્રારંભે. કાર્યનો પ્રારંભ થયા બાદ વિઘ્નપરંપરા આવે છતાં ધીરતા રાખે, જરાપણ પાછા ન હઠે અને આરંભેલું કાર્ય ગમે તે ભોગે પાર ઉતારે, શ્રી સુનીલાઈની આ સહજ પ્રકૃતિ છે. એ ધીરતા અને ગંભીરતા તેમને કોઈ અન્ય રીતે વરેલી છે. શ્રી સુનીલાઈમાં હૃદયની નિષ્ઠાલક્ષવૃત્તિ પણ અન્ય વર્ગને અનુકરણીય છે. સાચું કહેવામાં તેઓ પ્રાયઃ કોઈની શરમ રાખતા નથી, આમ છતાં તેમના મુખમાં એવી મીઠાશ રહેલી હોય છે કે તેઓની વાણી કોઈને પણ અપ્રિય થતી નથી. હૈયામાં કાંઈ હોય અને મુખમાં કાંઈ હોય એ વૃત્તિ તેમને જરાપણ ઇષ્ટ નથી. મનમાં જે ઠીક લાગે તે પ્રમાણે જ તેઓ બોલનારા છે અને ચિતભાષી છે.

વ્યવહારદક્ષતા અને ધર્મચિંતા.

શ્રી સુનીલાઈમાં વ્યવહારદક્ષતા-કાર્ય કરવાની કુશલતા પણ કાંઈ ઓછી નથી. એ વ્યવહારકુશલતાને અંગે જ તેઓ આજ સુધી વ્યવહારમાં એકસરખા શુધ્ધ રહ્યા છે, ન્યાય-નીતિ ઉપર તેમને અથાગ પ્રેમ છે અને જેમ અને તેમ અનીતિ તથા પ્રપંચના પાસાઓથી દૂર રહેવાય તે માટે તેઓ સદા ભગૃત હોય છે.

પૂર્વેક્ત ઔદાર્ય-ગાંભીર્યાદિ શુભો ગમે તેટલી કોટિએ સ્થૂલ-ઓઘ દૃષ્ટિએ આત્મામાં આગળ વધ્યા હોય, પરંતુ શ્રી વીતરાગપ્રણીત શુધ્ધ ધર્મ ઉપર સુરુચિપણ ન હોય તો તે શુભો પારલૌકિક ફળમા હાનિ પહોંચાડે છે. અર્થાત્ જેટલે અંશે ફળપ્રાપ્તિ થવી જોઈએ તેટલે અંશે ફલપ્રાપ્તિ થતી નથી અને એથી જ અતંત જ્ઞાનીઓએ કહ્યું છે કે- 'સર્વા કલા ધમ્મકલો તિર્ણા' સર્વ કળાઓમાં ધર્મકળા પ્રધાન છે. આપણા મંઘપતિ શ્રી સુનીલાઈ ભલે આરાધન ઓછું કરી શકતા હોય, પરંતુ તેમનો ધર્મ રાગ તો કોઈ અન્ય છે, ધર્મનિષ્ઠ સાધુ-સંતોના મેવનમાં તેઓ સદા મગ્ન હોય છે, ધર્મવિરુદ્ધ મંભાપણ કરનારાઓથી તેઓ નદા દૂર જ રહે છે અને શકિત હોય ત્યાં સુધી તેવા ધર્મવિરુદ્ધોને જરૂરપાતોડ જવાળ પણ આપી

દેવામાં તેઓ પાણી પાની કરતા નથી. ધર્મનું અને ધર્મશુરુઓનું કોઈ પામર પ્રાણીથી થતું અપમાન તેમને અસહ્ય લાગે છે અને તેવા પ્રસંગે દૃષ્ટાંત બેસાડવા તેઓ ગમેતેટલી ખર્ચ કરવામાં પણ અચકાતા નથી. ધર્મ ઉપર, ધર્મશુરુઓ ઉપર અવિહ્વત રાગ સિવાય આ સ્થિતિ ન જ સંભવે.

અ. સૌ. સંઘવણુ, ચંચળભેન.

આપણા આ નાના સંઘપતિ જેવા ગુણીયલ છે, તેમના સહધર્મચારિણી સંઘવણુ શ્રીમતી ચંચળબાઈ પણ તેવા જ સદ્ગુણસંપન્ન છે. દાનગુણમાં તો શ્રી ચુનીલાઈથી પણ તેઓ ચઢી નથ તેમ છે. સંઘમાં જામનગરથી નીકળ્યા બાદ પાલીતાણા સુધી પ્રાયઃ તેઓ હંમેશા પાદચારી (પગે ચાલવાવાળા) જ હતા. દરમ્યાન રસ્તે ચાલતા સંઘના દર્શનાર્થે બિભેલા હુબરો આગ્ય વિગેરે માનવેને જે હાથમાં આવ્યું તે છૂટે હાથે દાન આપી, જૈનશાસનની લોકોત્તર પ્રભાવના કરનાર આ સંઘવણુ શ્રીમતી ચંચળબાઈ જ છે. શિયલના સર્વશિરોમણિ ગુણ સાથે સામાયિક-પૌપધ-પ્રતિક્રિયા-તપ-જપ-વ્રત-પચ્ચક્રબાણમાં તેઓ ખૂબ જ આગળ વધ્યા છે. આવા ગુણીયલ છતાં પોતાના વાડલોની મર્યાદા સંપૂર્ણ સાચવવામાં તેઓ જરાપણ ઓછા ઉતરે તેમ નથી. પંચમી, એકાદશી, ચતુર્દશી, વિશતિસ્થાનક, શ્રી સિદ્ધચક્ર મહારાજ વિગેરે ઉત્તમ સ્થાનકોની તેઓએ અનુપમ આરાધના કરી છે. એટલું જ નહિ પણ એ આરાધના ઉપર શાસનોત્પત્તિકારક ઉદ્યાપન મહોત્સવ કરી જિનમંદિરના શિખર ઉપર સુવર્ણ કળશ ચઢાવ્યો છે. સાધુ-સાધ્વીની ભક્તિ-વૈયાવચ્ચમાં સદા તેઓ તરફ હોય છે. સંપત્તિનો વિપુલ પ્રમાણમાં યોગ છતાં ધર્મર્થે શરીરને કસવામાં ચંચળબાઈ જરાપણ પોછા હોઈ તેમ નથી અને તેથી જ લગભગ ચારસો માઈલ જેટલા લાંબા સંઘપ્રવાસમાં તેમણે લગભગ સંપૂર્ણ છ 'રી' ખાળી છે. પાંચ માઈલ-છ માઈલ અને તેથી પણ વધુ ચાલીને આવેલા હોય તોપણ સાંજ પડે એટલે સંઘમાં સાથે આવેલા પૂ. આચાર્ય મહારાજાદિ મુનિવરો અને પૂ. સાધ્વીજી મહારાજાઓને વંદન, સુખશાંતા તથા કામકાજ માટે લગભગ હંમેશા પૂછવા નીકળે અને જેખાતી ખાતી તર્ફ જ પૂર્ણ થાય. એ 'તેમની અંતરની કેટલી ધર્મભક્તિ છે ?' તે જણાવવા માટે ખસ છે.

આ શાસનોત્પત્તિવિધાયક ઉભય સંઘપતિ તથા ઉભય સંઘવણુના જીવનચરિત્ર જેટલા લંબાણથી લખીએ તેટલા લખી શકાય, પરંતુ તેમ કરવા જતાં આપણા મૂલ ધ્યેયને યદ્દી જવાને પ્રસંગ થવાના ભયથી આ પ્રકરણને અપૂર્ણ અહિં જ સમાપ્ત કરીશું; અને સાથે સાથે અમારે વાચકોને પણ વિનંતિ કરીશું કે આ સંઘપતિ-સંઘવણુના સંક્ષિપ્ત પણ જીવનચરિત્રો પાંચી વિચારી, તેમના સદ્ગુણો સ્વ-આત્મામાં દાખલ થાય તે માટે યથાશક્તિ ચલ કરવા ઉગ્રમાણ બને.

સવર્ણ યુનીવર્સિટીના કલ્યાણ મહોત્સવ પ્રસંગે નમનગર પધાગેલા નુરિસમ્રાટ ધમટેગના આપે છે
આનુભા ૫ આગમોદ્ધારક આચાર્ય દેવ બિરાજ્યા છે.

છ'રી' સહિત સંઘયાત્રાથી થતા લાભો

‘મંઘ’ કેને કહેવાય ?

અગાઉના બંને પ્રકરણોમા તીથ, મંઘ અને મંઘપતિ મંઘધી કાંઈક ખ્યાલ આપણે આપી ગયા, હવે શાસ્ત્રીય છ'રી' મહિત સંઘયાત્રાઓથી થતા લાભો મંઘધી કાંઈક વિચારીએ. ‘સંઘ’ એ શું ? આ પ્રશ્ન જૈન સમાજમા પ્રાય નહિં થાય, પરંતુ જૈનેતર મમાજમાં ધાય એ સ્વાભાવિક છે. મંઘ એટલે ઐક્યતા-મંગલન, સાધુ-આધી-શ્રાવક અને શ્રાવિકા એ ચારે સમૂહમા સુવિહિત સાધુ-અનિવરોને પ્રધાનપદે રાખી બાકીના ત્રણ સમૂહને તેના પરિવાર તરીકે ગણી એ ચારે અંગોનું અલેદ્યપણું-અસ્પરમ મિલન-મહકાર અને શાસ્ત્રોમાં નિયત કરેલા વ્યવહારનું પાલન તથા એ સર્વનું પવિત્ર મંગલન એનું નામ શ્રીસંઘ. આવા ઐક્યને પવિત્રપણાનું સ્વરૂપ ગામાટે આપવામાં આવતું હશે ? એનો જવાબ એ જ કે-આ ઐક્ય ધર્મના પાયા ઉપર રચાયેલું છે, એટલું જ નહિં પણ એ ઐક્યની રજેરગમાં માનવજીવનને ઉત્કર્ષ અને ધર્મની પ્રચુર ભાવના ભરેલી છે. એથી જ શ્રીમંઘની શક્તિ ઉપરથી ધાર્મિક વાતાવરણની ઉત્તત્વલતા માપી શકાય છે. મંઘની શક્તિમાં જેટલું શૈથિય તેટલી જ ધાર્મિક વાતાવરણની ઉત્તત્વલતામા મંદતા હોય છે.

સંઘયાત્રાથી તીર્થ'કર નામકર્મનો ખંધ

આવા શ્રમણ પ્રધાન શ્રીચતુર્વિધ સંઘ સાંહત, આત્મામાં ફરમાવેલા વિધિ-વિધાન મુજબ જે યાત્રાઓ કરવામાં આવે છે તે જ વસ્તુતઃ સાચી યાત્રાઓ છે. યાત્રા નિમિત્તે આવા શ્રીસંઘો જે જે પ્રદેશમાં ફરે છે અને ત્યાં ત્યાં પોતાનું વાતાવરણ ફેલાવે તે તે પ્રદેશમાં અગ્નિ પરિવર્તન થાય, ધર્મભાવનાનો અંશ અસ્ખલિત વહેવો શરૂ થાય, તથા ઘણા ય ભગ્યવાન્ આત્માઓના જીવનમાં ઉત્કર્ષ સંધાય, અને એથી જ આવી મહાન્ સંઘયાત્રાઓ કરનાર કરાવનાર સંઘપતિ વિગેરે ભગ્યાત્માઓ યાવત્ તીર્થ'કરનામકર્મ પશુ બાંધે.

સંઘયાત્રાથી ધર્મની પ્રભાવના

આવા ઐક્યતા મજબૂત તત્ત્વોથી રચાયેલા ભગ્ય સંઘો ન્યારે યાત્રા નિમિત્તે દેશપ્રદેશમાં ફરે છે ત્યારે સામાન્ય જનતા કે જે વર્ગ ' ધર્મ એ શુ ' તે બાણુતો પશુ ન હોય અને બાણુતો હોય તો તેનો ધર્મભાવ એટલો શિથિલ થયેલો હોય કે જે એને ધર્મની પ્રભાવના-ઉત્તેજન ન મળે તો એના જીવનમાંથી ધાર્મિકતાનો નાશ થઈ જાય, આવાં વર્ગોમાં એવી ધર્મની અગ્નિ પ્રેરણાનું અમૃતપાન કરાવી જાય છે કે જેથી જીન જનતામાં ધર્મના તત્ત્વો મજબૂત તો થાય છે, એટલું જ નહિ પણ ધર્મદર્શિએ પોષાતાં કેટલાંક અશાસ્ત્રીય-અધર્મતત્ત્વોનો નાશ થાય છે. આણું પરિવર્તન કરવા માટે કાંઈ વરસો નથી, જોઈતાં, પરંતુ સંઘયાત્રાની રચનાત્મક પદ્ધતિ એવી વિશાળ અને અર્થપૂર્ણ છે કે માત્ર એક જ દિવસના સમાગમમાં સંઘયાત્રાની રચનાનો વ્યવહાર અને સંઘનું ભવ્યસ્વરૂપ નિહાળવાથી મનુષ્યને ધર્મ પ્રત્યે શ્રદ્ધા જાગે છે, અને પોતે જે કાંઈ આજ સુધી ધર્માચરણ કરતો આવ્યો છે તેમાં સત્યાસત્યનો વિવેકસૂર્ય પ્રગટ થાય છે. દેવદર્શન, જિનપૂજન, પ્રતિક્રમણ, વ્યાખ્યાનશ્રવણ, તપ, પાર્શ્વહારાદિ સંઘમાંના આહુ વ્યવહારોનું અનુકરણ કરવા ભદ્રકપરિણામી આત્માઓ સહજે લલચાય છે અને પરિણામે વ્યવહાર ધર્મ પુટ થવાનો સુપ્રસંગ સાંપડે છે.

સંઘયાત્રામાં રાજદ્વારી તત્ત્વ

સંઘમાં રાજદ્વારી તત્ત્વ પશુ કોઈ અપૂર્વ હોય છે, જોનેતર વર્ગમાં જીનધર્મની મહત્તા અને પ્રભાવ વિસ્તારવાનું સંઘયાત્રા એ સર્વોત્તમ ધર્મ સાધન છે. પોતાના ધર્મની તેમજ ઇતરધર્મની પરિસ્થિતિનું અવલોકન કરી શકાય, અમુક સ્થળે અમુક ધર્મના અનુયાયિઓ જીન ધર્મને અમુક પ્રકારના આડકતરા વાતાવરણથી ડગમગાવી રહ્યા હોય અથવા સામાન્ય વર્ગમાં વિરૂદ્ધતત્ત્વોનો પ્રચાર કરી પોતાના ધર્મને વિસ્તારવા સમગ્ર પ્રયત્નો કરી રહ્યા હોય ત્યારે યાત્રાર્થે નીકળતા સંઘમાંનો વિદ્વાન્ સાધુવર્ગ આ વસ્તુને તપાસે, વિચારે અને સ્વકીય શુદ્ધસંન્યાસ વીતરંગપ્રણીત ધર્મપ્રત્યે થતાં અન્ય ધર્મીઓનાં આઘાતોથી બચવાનો માર્ગ ચોજે એટલું જ નહિ કિંતુ ધર્મોત્તરોના મંતવ્યોનો નિરાસ કરી સ્વધર્મના સંરક્ષણ સાથે અન્યોને પણ પોતાના તરફ આકર્ષે. વળી કોઈ ગામમાં કોઈ દુષ્ટ રાજા પ્રજાને પીડી રહ્યો હોય ત્યારે અને પ્રજા સંઘપતિ આગળ આવીને પ્રાર્થના કરે ત્યારે સંઘપતિ એ વાતને વિચારે અને રાજાને મળી પ્રજાને જે પ્રકારનું ધાર્મિક દુઃખ હોય તેમાંથી ઉગારવાનો શક્ય પ્રયત્ન સેવે. રાજા ન માને તો નાણા આપીને પ્રજાનું દુઃખ દૂર કરવા પ્રયાસ ઉઠાવે, યાવત્ વિદ્વાન્ અને પ્રભાવક મુનિમંડળદ્વારા રાજાને

સમજવાય અને મુનિવર્ગ પણ શાસ્ત્રોની દલીલોથી કિંવા તપશ્ચર્યાદિના પ્રભાવથી રાજના હૃદયને પલટો કરે. માલવેશ્વર વિક્રમાદિત્યને જેમ સિદ્ધસેન દિવાકરે પ્રતિગોષ્ઠ કર્યો, સમ્રાટ અકબર પાદશાહને જગદ્ગુરુ શ્રી હીરસૂરિજી મહારાજએ જૈનધર્મ ઉપર શ્રદ્ધા જગાવી, તે પ્રમાણે સંઘમાં સાથે રહેલા મુનિવર્ગ પણ માર્ગમાં આવતા રાજ-મહારાજ અમાત્ય મંત્રી મંડલાદિને પ્રતિગોષ્ઠ કરી જૈનધર્મનું ગૌરવ જીવતું રાખે, એ પણ શાસનની ઓછી પ્રભાવતા નથી.

સંઘયાત્રાથી થતા સામાજિક લાભો.

શ્રી સંઘો જ્યાં જ્યાં યાત્રાર્થે પર્યટન કરે ત્યાં ત્યાં ગામડાઓની શહેરોની અને જુદા જુદા દેશોની જુદી જુદી જાતની પ્રજાની ઓળખાણ થાય, ભિન્ન ભિન્ન દેશોમાં વસતી ભિન્ન ભિન્ન પ્રજાઓનો પરિચય, તેમની પરસ્પર રીતભાત વિગેરે આવા સંઘયાત્રાના મુપ્રસંગે ખીણણી શકાય. પરિણામે બંધુત્વની ભાવના ફેલાય અને જે જે ગામડા તથા શહેરોમાંના જૈનોને જૈન ધર્મનું પ્રભુત્વ ન દેખાયું હોય ત્યાં આવા ભવ્ય સંઘોના આવાગમનથી તેઓના હૃદયમાં આનંદ-ભૂમિઓ પ્રગટે કે-“ અહો ! ધન્ય છે અમારા વિજયવંતા જૈન ધર્મને ! કે જે ધર્મમાં આવા સાર્વજનીન શુભ કાર્યો થાય છે. અમારા લાઇઓ આ જગતમાં સંખ્યાબંધ છે, અને તેથી અમારા ધર્મ અમર છે.” એક ખીણ પ્રજાની ઓળખાણમાં તો અનેક પ્રકારના લાભો સમાયેલાં છે. એક ખીજના સામાજિક રિવાજો, એક ખીજાના આદર્શો, એક ખીજના ખાનપાનના વ્યવહારો, એક ખીજની પહેરવા ઓઢવાની પ્રથાઓ, લગ્નાદિ વ્યવહાર ક્રિયાની રીતભાતિઓ ભાષા-જ્ઞાન-સ્વાસ્થ્ય-શક્તિ અને વ્યાપારની ખીલવણી સંબંધી એક ખીજના વિચારોની આપ-લે આવા સંઘયાત્રાના પ્રસંગે સહેજે મહેજે એક ખીણ પ્રજા કરી શકે, અને એથી સમાજમાં દેખાતી ઝુટિઓ દૂર થાય, મમાજ ઉત્તત બને એટલે ધર્મ ઉજ્જવલ થાય જ; કારણ કે સમાજ એ ધર્મ ઝીલનારૂં પાત્ર છે, જો તે ઝુટિવાળું હોય તો ધર્મરૂપી અમૃત તેમાં સ્થિર ન રહી શકે, આથી જ સંઘયાત્રાથી સામાજિક તત્ત્વ પણ વિશેષ અંશે શુદ્ધ બને અને ધર્મની ઉજ્જવલતા વધુ દીપે. આવા સામાજિક લાભો એકલી જૈન પ્રજાને જ મળે એમ નહિ, જૈનેતર વર્ગ પણ આ લાભો મેળવી શકે. કેાંઈ પ્રજામાં ભલે સ્થૂલ દૃષ્ટિએ વિવેક-વિનયાદિ સદ્ગુણો ઓછાં દેખાતાં હોય પણ તે પ્રજામાં પ્રેમ તથા આદરના અખૂટ ભંડાર ભરા હોય, જ્યારે કેાંઈ પ્રજામાં આંતરદાંદિએ પ્રેમ તથા આદરના પૂર ઓછાં હોય, પણ બાહ્યદૃષ્ટિએ થતાં વિનય-વિવેકાદિ સદ્ગુણો તથા કરકસર-સમયસૂચકતાદિ વ્યવહાર યોજનાઓ એવી સુંદર દેખાય કે પ્રેમ તથા આદરના પૂરની આંતર દૃષ્ટિને પણ ભુલાવી દે. બન્ને પ્રજાઓ ભેગી થાય તો એક ખીજના ગુણોનો એક ખીજ વિનિમય કરી કાંઈક નવું શીખવા ભાગ્યશાલી બને.

આચાર્યાદિ મુનિવર્ગનો પ્રભાવ

સંઘ સાથે વિચરતા સાધુ મુનિમહારાજઓના ચારિત્ર અને ઉપદેશના પ્રભાવથી અનેક સ્થલોમાં જીવહિંમાઓ અટકે, હયાધર્મનો પ્રચાર થાય, સામાન્ય જૈનજનતાની ધર્મસંસ્કારિતા ખીલે, વૈરાગ્ય ભાવનાનો વિકાસ થાય અને માનવજીવનનું ખરું રહસ્ય પણ સમજાય. લાખો રૂપિયાના પુસ્તકો છપાવવાથી અથવા વાંચવાથી, તેમજ લાખો રૂપિયા ખર્ચીને ઉપદેશકો ફરવવાથી જે કાર્ય ન થાય, જે ધર્મસંસ્કાર વિકાસ ન પામે તે ધર્મસંસ્કારના વિકારનું કાર્ય સંઘ સાથે

વિચરતા ક'ચન-કામિનીના ત્યાગી મુનિઓના આરિત્રથી તેમજ ઉપદેશથી મહેજે મહેજે થઇ જાય. પોતાના નિર્મળ આરિત્રથી સાધુવર્ગ સમાજમાં નિર્મળ વાતાવરણ પાથરે અને એના પ્રભાવની શક્તિભરી સ્વાધી વિચળી અધર્મરૂપી અધિકારના પડવને ભેદી નાખે. જ્યાં જ્યાં ધર્મના પાયા નળગા પડ્યા હોય, જ્યાં જ્યાં જે જે ધાર્મિક અંગેમાં શિથિલતા દૃષ્ટિગોચર થતી હોય ત્યાં ત્યાં તે મુનિવરો પોતાની સર્વશક્તિને ખર્ચે અને વ્યાખ્યાનાદિ ઠારા એ ખામીઓ-શિથિલતાઓ દૂર કરે, ધર્મના પાયા મજબૂત કરે, ઉત્સાહ સિંચે અને ધર્મ પ્રત્યે શ્રાવકોને મુદ્દ બનાવે.

સંઘયાત્રામાં સંઘપતિનું કાર્ય

સંઘપતિ તો ઘણું કામ કરે. સંઘપતિ પ્રત્યે સર્વને પ્રત્યભાવ હોય. સંઘપતિ ખાર મત પાલનારા હોય, તે કદી અસત્ય વદે નહિ, તેનું વ્યક્તિત્વ નિર્મળ તથા અભિમાન વગરનું હોય, અને આરિત્ર ગૃહસ્થને શોભે તેવું ખીલેલું હોય, એની ઉદારતા અઝોડ હોય, એનું હૃદય ગંભીર અને વિશાળ હોય, ટૂંકમાં એનો ધર્મ પ્રત્યેનો પ્રેમ અખૂટ હોય. આવા શુભાના મૂર્તિમંત પુનઃસમા સંઘપતિને નિરળી એના પ્રત્યે દરેકને માન થયા વિના ન જ રહે, અને પોતાના આ પ્રભાવની અસર રાજ્યોમાં, અમલદારોમાં તથા સામાન્ય જનતામાં એવી રીતે પાથરે કે એના વચન-માત્રથી ઘણા ય લાગ્યવાનુ આત્મા આચારવિચારમાં સુધારો કરે તેમજ નીતિમય જીવન બનાવે. આવા પ્રભાવક સંઘપતિના પ્રભાવથી ઘણુંઓનાં વર્ષોથી ચાલતા નાતના-ધર્મના અને કુટુંબના ગ્રાહ્યો દાય પામે તથા શાંતિ તેમજ પ્રેમભાવનું સામ્રાજ્ય પથરાય.

સંઘપતિની મુખ્ય ફરજ

સંઘપતિની મુખ્ય દૃષ્ટિ ધાર્મિક હોય, જે જે સ્થલે સંઘનો કેમ્પ નંખાય તે તે સ્થળોએ જિનમંદિર, જિનપડિમા, ઉપાધ્ય વિગેરે સાત દેવો ઉપરાંત પાંજરાપોળ, સદાનતખાતું, સાર્વજનિક ધર્મશાળાઓ વિગેરે સંસ્થાઓનું સંઘપતિ ખારીકાઈથી અવલોકન કરે, અને જે સંસ્થામાં જે પ્રકારની અગવડતા દૃશ્યમાન થતી હોય તેને આર્થિક વિગેરે સાધનોથી દૂર કરવાનો શક્ય પ્રયાસ સાધે, વળી પોતે જ આ પ્રમાણે કરે એમ નહિ પરંતુ સંઘમાં સાથે વર્તતા અન્ય સદ્ગુહસ્થોને પણ તે બાબતોની સૂચનાઓ કરી ધાર્મિક સંસ્થાઓનું પોષણ કરવાનું પરમાર્થ કાર્ય કરવામાં સર્વ શક્તિ ખર્ચે. આ પ્રમાણે થાય તો જ ધાર્મિક સંસ્થાઓ ફાલીપુલી નવ-પણવ રહે. કેઇ સંસ્થામાં ધર્મને નામે અધર્મનું પોષણ થતું હોય, કહીવટદારોની યોગ્ય સંભાળ ન રહેતી હોય, એ બધી ખામીઓ પણ વધુ નહિ તો થોડા ટાઇમ માટે પણ દૂર થવાનો મુપ્રસંગ આ સંઘયાત્રામાં સંપડે. જિનેશ્વર ભગવંતના શાસનમાં અનુકરણાદાન પણ પુન્ય-બંધનું કારણ તેમજ જૈન ધર્મની જળ્પર અનુમોદનાનું નિમિત્ત હોઇ, વાવ, કુવા, તળાવ, દવાખાના વિગેરે લોકોપયોગી સ્થાનોમાં પણ સંઘપતિ યથાયોગ્ય જોણ-મુખ્ય ધાર્મિક અંગેનો ખ્યાલ રાખી દાન દેવાનું ન જ ચૂકે.

યાત્રાસંઘના યાત્રિકોને થતા લાભો

હવે સામાન્ય દૃષ્ટિએ સંઘમાં જનારાઓને થતા ફાયદાઓ તપાસીએ. સંઘની સાથે ફરતા યાત્રાળુઓને કંઇ ઓછી કસોટીમાંથી પસાર નથી થવું પડતું. રોજ સવારે બેલાસર ઠંડીમાં બિટુ, ગાડાઓમાં હાથોહાથ સામાન ભરવો, પાલ (તંબુ-સપટી) સકેલવા અને ગાડાઓમાં

અડાણવા, છ'રી' પાળનાર ભાઈઓને મળસકાના આખા અળવાળામા ચાલવું તેમજ ચાર ચાર પાંચ પાંચ ગાઉની મજલ કરવી, સાથે સાથે પ્રભુ સ્મરણ કરતા જવું, જે સ્થળે પડાવ નિયત થયેલ હોય ત્યાં આગળથી જઈ જગ્યાઓ રોકી તડકામા તપવું અને ખરી મહેનતથી ભૂખ્યા ભૂખ્યા પાલ ઊભા કરવા, કોઈ જમીન કાળવાળી આવે, કોઈ પથરાવાળી આવે, કોઈ ભડીયાવાળી તેમજ ઊંચીનીચી ખાડાખડગાવાળી આવે, એવી જમીન ઉપર ભોલે બિંછાનું પાથરીને મૂંઠરહેવું, ખુલ્લા જગવના ૧૬-૧૭કા સહન કરવા, છ'રી' પાળનારાઓ અને ખીજ તપ કરનારાઓને આટલું કરવા છતાં એક વખત ભોજન કરવું, ગરમ ઠારેલું પાણી પીવું, ક્યાઈ પાણી ન મળે અથવા વહેલું મોડું મળે તો તૃપ્તા સહન કરવાનો પણ અનુભવ કરવો, એ બધા ચ આત્મ-કટ્યાણના અગભૂત ધર્મદૃષ્ટિએ સહન કરતા પરિસંહો સાથે દેવદર્શન, જિનપૂજન, ગુરુદન વ્યાખ્યાનશ્રવણ પ્રતિક્રમણ સામાયિકાદિ નિત્ય ધાર્મિક ક્રિયાઓમા પણ મશગૂલ રહેવું, એ બધું ય લોકોત્તર માર્ગની અપેક્ષાએ શુ ઓછું હિતાવહ છે? હિતકારી હોવાથી જ કદ સહન કરવા છતાં ધર્મધેવો યાત્રિક તે સર્વ ડગેમા આત્મિક આનંદ અને કૃતકૃત્યતા જ માને છે

યાત્રામ ધના યાત્રિકોની કસોટી

તે ઉપગત અમુક વસ્તુ ખલાસ થઈ ગઈ હોય, ગામમા અથવા આશુખાણુ ન મળતી હોય તો તે વસ્તુ વિતા અલાવી લેવું અને ત્યાગશક્તિ કેળવવી વખતે માથું ઢુ ખવું, તાવ આવવો, ગરમી થવી, ડયાઈક વાગી જવું આદિ નાના મોટા રોગની સામે પણ શિર ઉઘડવું અને યાત્રામા ન ડટાળવું એમ છતાં ધર્મલક્ષિત એટલી જ રાખવી એ વગેરે લાભો ધર્મદૃષ્ટિએ વિચારાય તો શુ ઓછા છે? કોઈ વખતે માર્ગે ચાલતા ગાડાઓનું સાથમાથી છૂટા પડી જવું અને માર્ગ ભૂલી જવો, વગી ખેતરમા આડખીડ પડી માર્ગ ગોઠવો સ્ત્રામા આવતા સડગે મહન કરવા, ચોરની ખીડ, હિંમત પશુઓનો ડર, વિગેરે આકસ્મિક પ્રસંગોમા પણ સચેત રહેવું આવા અનેક પ્રકારના ગિચાણથી વિટાઈને રહેવું એ શુ ઓછી કસોટી છે? આવી કસોટીમાથી પસાર થયા મિવાય જ્ઞાન શક્તિ તથા મયમ ન જ કેળવય અને પરિણામે મોક્ષમાર્ગ ન સધાય કાયરો તો આવું વાચતા પણ કર્યે કોઈ માર્ગમા ઢાંગ આવે, જગ્યા નીચા ખાડા ટેકરાઓવાળા સ્ત્રાઓ આવે, નદીઓ, પર્વતો, જંગલો આદિ ભય કર ઓળો આવે, આનામા ગાડાઓને ચાલવું, એક ખીજ સાથે એક ખીજ ગાડાઓ અથડાય, બગદીઆઓ ચમકે, કોઈ વાર ગાડા ઊધા પણ પડી બંધ તેમાથી ઉગરવું, નાના છોકરાઓ ઓળો વૃષ્ણો આદિ સર્વની સલાહ રાખવી અને આત્મી આત્મી ઉપાધિઓ છતાં ધર્મનું અગ હોઈ બંણે હૃદયમા કંગો પણ ત્રામ ન હોય તેવું વર્તન અમતમા મૂંઠવું એ યાત્રિકોની ડોટી મબધી પરાકાષ્ટ છે આથી જ આવા યાત્રામ ધના અનુભવીઓને ઢઢેરા પીટાવીને બંહેર કરવું પડે છે કે- હાલ સ્કાઉન્ના શિક્ષણ પાછગ જે લાખો રૂપીયા ખર્ચાય છે તેના કરતા આ શિક્ષણ ઘણું ઊંચું કે-સાઉન્ના શિક્ષણમા ભવે ધાર્મિકતાના નાશનો ઉદ્દેશ ન હોય, પણ ધાર્મિક મન્કાગેના નાશનું પરિણામ ભેવાય છે, જ્યારે આ યાત્રામ ધમા સ્કાઉન્થી પણ વધુ પ્રમાણમા ગરીર સુદૃઢ બને છે, ચરિત્ર ખીલે છે, અને અનુભવોની ચોરણ ઉપર જીન ડીચાઈને અનુભવી બને છે તેમજ ધાર્મિકતા ઘણી જ પુષ્ટ થાય છે

આમાન્ય જાતનાં થતા લાભો

આવા પવિત્ર ભાવનાનાળા પાદચારી યાત્રામ ધના કેટલા ફાયદા વર્ણવના ? આવા મધમા

હજારો માણસોને રોજી મળે, જેવા કે મજૂરો, ગાડાવાળાઓ, પખાલીઓ, ઘોડા સાચવનારા, ઘાટીઓ તેમજ ગરીબ ચાચકર્ણ; આ સર્વને પેટનું સાધન મળે છે. આ સર્વ કામદારવર્ગને નોકરી પેટે પગાર મળે, સારું ભોજન પ્રાપ્ત થાય, તદુપરાંત તેઓ પણ નવા નવા દેશે જુએ, વચ્ચે આવતાં પોતાના ચાત્રાસ્થલોની ચાત્રાઓ કરે, સંઘમાંના સત્સંગથી તેઓનું આરિત પણ અમુક અંશે વિકાસ પામે, રાત્રે ભજનમંડલીમાં ભજનીયાની ધૂન મચાવી ઓઘથી પ્રભુભક્તિ કર્યાનો આત્મસંતોષ અનુભવે એ શું ઓછા ફાયદા છે ? વળી જે ગામમાં સંઘ બંધ ત્યાંના મજૂરોને, વેપારીઓને અને ખીજીઓને પણ પાંચસો હજારનો વકરો થાય, એક ખીજાના વેપાર-ધંધાની માહિતી મળે, આટલા આટલા ધાર્મિક સામાજિક-નૈતિક તેમજ રાજકીય લાભોની ભાવનાથી સંકળાયેલી રચનાવાળી સંઘયાત્રાની વર્તમાનમાં આવશ્યકતા નથી, એવું કહેનારા ગંભીર ભૂલ કરે છે એમ પ્રાણ પુરુષોને તો જરૂર કબૂલ કરવું જ પડશે.

કળા કારીગરીને ઉત્તેજન.

જે જે દેશમાં સંઘનું પર્યટન થાય તે તે વિભાગમાં વખણાતી કલામય વસ્તુઓની ખરીદી માટે યાત્રિકો તીક્ષ્ણી માંદકે દોડ્યા બંધ, સંઘપતિ પામે પણ ઘણાંય કારીગરો પોતાની કળાના મર્વોત્તમ નમૂનાઓ લઈ ભેટ ધરવા આવે, સંઘપતિ તેનો સ્વીકાર કરી, કળા-કારીગરીને ઉત્તેજન આપવા માટે કિંમતથી પણ વધુ હાથ અર્પણ કરે, એ રીતે કળા અને કારીગરોને સન્માન મળે, ભારતની પ્રાચીન કળાઓ જીવંત રહે એ પણ ઘણું જ લાભપ્રદ છે.

કાવ્યસરિતામાં સ્નાનનો આનંદ

આ સંઘરચના કોઈ ગુજ નથી, હંમેશા પ્રભુમંદિરમાં ભાવનાઓ ઊંડે, પૂજાઓ ભણાવાય, આમાં મંળીત માથે આત્માને પણ આનંદ મળે, વળી તે તે ગામોમાં વસતો કાવ્યકુશળ કવિવર્ગ આવા સંઘની ભવ્યતા નિરખી તેના પર મનમોહક કાવ્યો રચી સંઘપતિ પાસે કચેરીમાં આવી કાવ્યોની ભેટ ધરે, સંઘપતિ કવિતાની કદર કરી કવિને રાજી કરે, વળી કોઈ સંગીતના શ્રોણીન ગૈયકાઓ ભેરવી અથવા માલકોશના મધુર શુજન કરી બંધ અને સંઘપતિના સન્માન આખતા બંધ, કોઈ ભાટ-ચારણ દુહા લલકારી સંઘપતિના ગુણ ગાઈ જે પાંચ દુહામાં પોતાનો સ્વાર્થ સાધી બંધ, આ ણધાય એકથી એક ચઢિયાતા લાભોની પરપરાનો આસ્વાદ સંઘ યાત્રાનો અનુભવ કરનાર જ બરાબર જાણી-સમજી શકે અને આનંદ માણી શકે. નિશ્ચિન વૈભવમાં મ્હાલતા અને ગરીબાઈ તથા સુશીલ અને કસોટીના કષ્ટોનો જેને સ્વપ્ને પણ ખ્યાલ નથી તેવા શ્રીમંત કુટુંબો આવા યાત્રાસંઘમાં જ સામાન્ય જીવનનો ખ્યાલ હૃદયમંદિરમાં લાવી શકે અને દયા, પરોપકાર તેમજ ફરજનાં તત્ત્વો સમજવાનો સુચવસર મેળવે.

આજના કહેવાતા સુધારકોની આવડત

ઘેન સમાજમાં આજે પોતાને સુધારક તરીકે ઓળખાવનારી ગણીમાંડી કેટલીક એવી પણ વ્યક્તિઓ છે, કે જેઓને તીર્થયાત્રા વિગેરે શુભ પ્રસંગોમાં ખર્ચાતી લક્ષ્મી ઉપર અણગમો હોય છે, આવા કાર્યોને તેઓ પૈસાનું આંધણ માને છે. તદુપરાંત તેઓનું એ કથન છે કે 'ભૂત કાળમાં જે અવગરે રેલ વિગેરેનાં માધનો ન હતા, જે સમયે માર્ગો ભલંકર અરણ્યોથી ઢંકાયેલા હતા, ડિંગલ પશુઓ તેમજ હન્યારાની ભીતિને અંગે તીર્થયાત્રાનો સુપ્રસંગ જે સમયે ઘણાજ દુલલ હતા તેવા સમયમાં આવા વિશાળ સમુદાય સાથે પગપાળી બંધા કરવી તે સાર્થક લેખાતી;

પરંતુ જે જમાનામાં રેલ્વે વિગેરેના સંપૂર્ણ સાધનો ને યાંત્રિક યુગનું જ સર્વત્ર પ્રાધાન્ય છવાઈ રહ્યું છે તેમજ તે તે રાજ્યની વ્યવસ્થિત રાજ્ય પ્રણાલિકાને અંગે હિંસક પશુઓ તેમજ હત્યારાઓના ભય નષ્ટપ્રાય થય છે તેવા સમયમાં ટૂંકે ખર્ચે થતી તીર્થયાત્રા નિમિત્તે લાખો રૂપીઆનું ઈંધન મૂકવું, ચાર દિવસની તીર્થયાત્રામાં ચાર ચાર મહિનાઓ સુધી હાડમારીઓ ભોગવવી એ નરી અધશ્રધ્ધા જ છે; બેકારીના આજના જમાનામાં ગરીબાઈ દૂર કરવા માટે લક્ષ્મીનો સદુપયોગ થવો જોઈએ તે વ્યાજબી કે આવા આંધળીયા ખર્ચે થાય તે વ્યાજબી ગણાય ?”

એ સુધારકો માટે સંક્ષિપ્ત જવાબ

ઉપર મુજબ ચદ્રાતદ્રા બોલનાર વ્યક્તિ માટે બહુ લંબાણથી લખવું તે અમારી ઇચ્છા નથી, આ ચાલુ પ્રકરણમાં આ બાબત રીતસર કહેવાયલી છે. વળી જગતનો અનાદિ સ્વભાવ છે કે—સન્નન-દુર્જન, જ્ઞાન-અજ્ઞાન સમ્યક્ત્વ-મધ્યાત્મ એમ પ્રતિપક્ષીઓ તો જેમ રહેવાના જ, એ પ્રમાણે શુભ કાર્યો માટે યથેચ્છ પ્રલાપ કરનારાઓ તો રહેવાના જ, તો પણ તેવું બોલનારાઓના સંસર્ગમાં આવતા અન્ય ભદ્રિક આત્માઓને સાચી વસ્તુનો અમુક પ્રમાણમાં ખ્યાલ આવે તેટલા પૂરતું સંક્ષિપ્ત લંબાણ કરવાની ઇચ્છા અસ્થાને નાહજ ગણાય. શાસ્ત્રકારોએ મુખ્યત્વે છ'રી', પાળીને જ તીર્થયાત્રાનું વિધાન દરમાવ્યું છે.

एकाहारी १ भूमिसंस्थारकारी २, पद्मयां चारी ३, शुद्धसम्पक्त्वधारी ४ ।

यात्राकाले सर्वसंचितहारी ५, पुण्यात्मा स्याद् ब्रह्मचारी विवेकी ॥ १ ॥

‘એક વખત ભોજન કરવું, લોંચસંચારો-જમીન ઉપર સૂવું, પગે ચાલવું, શુદ્ધ સમ્યક્ત્વ ને ધારણ કરવું, સર્વ સચિત્તનો ત્યાગ કરવો, અને પ્રહસ્યર્થ પાળવું, આ છ વિધાન યાત્રાના પ્રસંગે વિવેકી પુણ્યાત્માઓએ જરૂર સાચવવા.’ આ છબે પ્રકારે શાસ્ત્રીય સંઘયાત્રામાં જ સચવાશે, પરંતુ રેલ, મોટર અથવા એરોપ્લેનમાં થતી યાત્રાઓમાં કોઈ પણ રીતે સચવાશે નહીં, કદાચ બહુ ય સાચવવાનો પ્રયત્ન કરવામા આવે તો પણ ‘પાદચારી’ નામનો પ્રકાર તો અપૂર્ણ જ રહેવા પામશે, એ શાસ્ત્રીય વિધિવિચારને બાજુમાં રાખી આત્મિક તેમજ સામાજિક લાભ સંબંધી વિચારીએ તો પણ પગપાળી સંઘ યાત્રાઓમાં જે આત્મકલ્યાણ અને લોકકલ્યાણના સાધનો સન્મુખ દેખાય છે, જે બાબત આ પ્રકરણમાં ઘણું લખાયું છે, તે કલ્યાણના સાધનો દોઢધામવાળી રેલમાં થતી યાત્રાઓ પ્રસંગે નાહજ દેખાય. વર્ષોના વર્ષો સુધી સાંસારિક જીવનમાં મશગુલ રહેનાર માનવ, આવી સંઘયાત્રાના સમયમાં આત્મકલ્યાણનો અનુપમ લાભ મેળવે છે, સમ્યગ્દર્શનાદિ રતનત્રયીની આરાધના આ સંઘયાત્રા માં થાય છે, અરિહંતાદિનવપદનું આરાધન કરવાનો યોગ પણ આ તીર્થયાત્રામાં મળે છે. દાન, શિયલ, તપ અને ભાવરૂપ ચારે પ્રકારના ધાર્મિક અંગોની ઉપાસના કરવાની અભિલાષા આ તીર્થયાત્રામાં

પૂર્ણતાને પામે છે અને જરૂરિયાત પ્રમાણે સાતે ક્ષેત્રોને પોપણુ આપતો અતુર્વિધ સંઘની અપૂર્વ લક્ષિતનો લાભ મેળવે છે. જે આવકત હોય અને ઉપયોગપૂર્વક વર્તન કરે તો એક પણ એવું ધાર્મિક આંગ નથી કે જે આ યાત્રામાં ન સચવાય. એ તો આત્મકલ્યાણની વાત થઈ.

સંઘયાત્રાથી સ્થળે સ્થળે થતા લાભો

તે ઉપરાંત સંઘયાત્રા દરમ્યાન માર્ગમાં આવતા નાના મોટા ગામો તથા શહેરોની સ્થાનિક જૈન-જૈનેતર પ્રજાની આર્થિક પરિસ્થિતિથી માહિતગાર થઈ જે ત્રાટકેલો દૃશ્યમાન થાય તેને યથાશક્તિ દૂર કરવાની અમૂલ્ય તક પ્રાપ્ત થાય છે, એ જૈન ગન્ધુઓને દેખવાથી પરસ્પર સાધર્મીભાઈ તરીકેનું વાતસલ્ય ઉભરાઈ જતાં 'કૌટુંબિક સ્નેહ કરતાં પણ ધાર્મિક સ્નેહ સર્વોત્તમ છે' તેની ખાત્રી થાય છે, મહાનુંભાવ ! આ બધાય અલભ્યલાભો શું રેલમાં દત્તી તીર્થ યાત્રામાં મળે ખરાં કે ? સંઘયાત્રા સાથે આલતા આચાર્યમહારાજદિ મુનિવરોની ધર્મદેશના દારા-સ્થળે સ્થળે ધર્મનો પ્રચાર થાય છે, જ્યાં જ્યાં સંઘના પગલા થાય તે તે મુકામે તેમજ માર્ગમાં સંઘપતિના, દેવમંદિરના, સાધુમહાત્માઓના તેમજ ગજરાજના દર્શન કરવા માટે આણુબાણુના તેમજ દૂર દૂરથી આવેલા હજારો માનવો ધન્ય હો ! ધન્ય હો ! એમ એક સરખી ધાર્મિક ભાવનામય આંતર ઉદ્ગારો કાઢી અનુભાવન દ્વારા સમ્યગ્દર્શનદિને દુઃખાપ્ય લાભ મેળવે છે, એ શું જેવો તેવો લાભ છે ? ધાર્મિકદ્રષ્ટિના લાભો ઉપરાંત આર્થિક દૃષ્ટિએ વિચારીએ તો જ્યાં જ્યાં સંઘનો પડાવ થાય ત્યાં જગ્યાવાળો જગ્યાના ભાડાથી સંતોષ પામે છે, દૂધવાળો દૂધના વેચાણથી, શાકભાજીવાળો શાકભાજીના વેચાણથી, એમ ઘી, તેલ, અનાજવાળા તે તે વસ્તુઓના વેચાણથી થતા લાભોને અંગે આત્મસંતોષ અનુભવે છે. એક નાના શહેરમાં એક જ આ-દૂધની હોટલમાં સંઘયાત્રાના દર્શનાર્થે આવેલ મનુષ્યો દ્વારા લગભગ ૧૦૦ રૂપિયાનો વકરો એક જ દિવસમાંથયે હોવાનું સાંભળ્યું છે એ જે સાચું હોય તો તે હુકાનદાર સદાય આવા સંઘોની પધરામણી શા માટે ન ચાહે ? ગામડે ગામડે પગપાળા ફરવામાં જ સ્વરાજ્યનો પ્રચાર મનાવનાર ગાંધીજીની જેમ ધર્મપ્રચાર માટે આવી મહાન સંઘયાત્રાઓ ખાસ જરૂરી છે એવું માનવામાં સુધારકો કેમ અચકાતા હશે ? એ સંઘના દર્શનથી શહેરો તથા ગામોમાં જે ઉલટ અને ધર્મ-ભાવનાનો રંગ બેઠાયો છે તે આલેખન કરવું એ માનવની શક્તિથી બહાર છે.

સંઘયાત્રાથી માર્ગમાં આવતા શહેરોને શું ખર્ચના જોગમાં ઉતરવું પડે છે ?

કોઈક સુધારક મહાશયો (?) તો એવું પણ ચલાવ્યે સપ્તે છે કે સંઘ આવવાથી તે સ્થળની સ્થાનિક પ્રજાને ખર્ચના મોટા જોગમાં ઉતરવું પડે છે, પરંતુ એવા હંબક ચલાવનારાઓને એ ભાન નથી હોતું કે સંઘપતિ ત્યારથી તીર્થયાત્રાનો પ્રવાસ શરૂ કરે છે ત્યારથી જ કુલ ખર્ચની જોખમદારી શિર ઉપર સળીને જ નીકળે છે, પોતાનું સન્માન કરવાના સંદેશાઓ તે તે સ્થળોમાં તેમને એકલવા પડતા નથી, પરંતુ આર્યવર્તની આર્ય પ્રજાના જુગ જુગજૂના સંસ્કારો જ એવા છે કે ધર્મવીર પુરુષોની ધર્મભાવનાને દેખતાં ધર્મકાર્યોના સત્કાર કરવા શક્તિ ઉપરાંત ભોગ આપવા તૈયાર રહે છે. આ સંઘયાત્રાના પ્રવેશમાં પણ એવું જ બને છે. મહિના મહિના અગાઉ સંઘના આવાગમનની રાહ જોવા ઉપરાંત સંઘના સ્વાગતની તૈયારીઓ થાય છે.

વિદ્વદર્થ પંચાસવર્થ શ્રીમાન ધર્મવિભયજી મહારાજ.

જેઓશ્રીની ઉદાત પ્રેરણાથી “શ્રી સૌરાષ્ટ્ર તીર્થ સંઘયાત્રા”નું અમર રત્નાકર પુસ્તક રૂપે કાયમી પ્રયત્ન કરવામાં આવ્યું છે અને વિવિધ સામગ્રીની છલાવટપૂર્વક સંગ્રહીત સહનનાનો સાધનત સુધરા પળ તેઓશ્રીને ફાળે ભય છે.

આ બધું ય થવામાં કારણ આર્યભૂમિનો જ પ્રતાપ છે, એમાં ખર્ચના બાબતો વિચાર જ અસ્થાને છે. આશ્ચર્ય તો એ છે કે આર્યભૂમિમાં જન્મલીધા છતાં પાશ્ચાત્ય-અનાર્યોના સંસ્કારોનો ચેપ એ સુધારકોને ક્યાંથી લાગતો હશે !

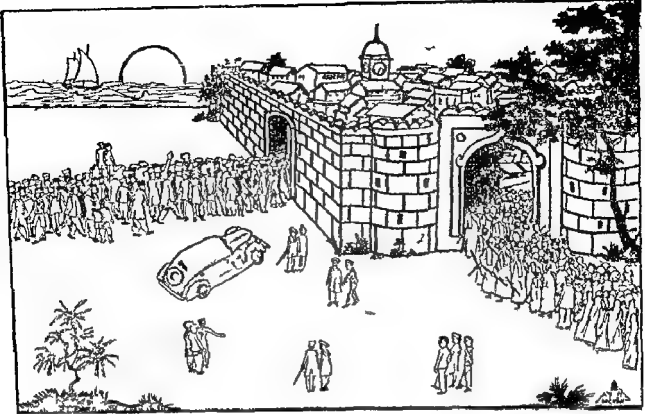
આ શાસ્ત્રીય તીર્થયાત્રાના કરનાર યાત્રિક તીર્થયાત્રાના આદર્શ પૂરા પાડે છે. એ યાત્રિક લક્ષ્મીવંત હોવા છતાં, સંપૂર્ણ એશઆરામમાં ઉછરેલો હોવા છતાં, તીર્થયાત્રાના પ્રસંગમાં ભૂખ, તરસ, થાક કે ભય ગણતો નથી, એટલું જ નહિ પરંતુ યાત્રાની ઉત્તમ ભાવનાને અંગે એ પરિસહોની સામે ચાલે છે. એ યાત્રિક દુઃખ કે સંતાપથી ગભરાતો નથી, કષ્ટ માત્રને પોતાના ઘાસ ખંનાવવાની તૈયારી તેનામાં દેખાય છે. આ પણ જેવો તેવો લાભ નથી. દૂંઢમાં ઠહીએ તો ચાલુ યાત્રિક યુગમાં પણ આવી છ'રી' સહિત તીર્થયાત્રાએ સર્વોત્તમ હોય એ નિઃસંશય છે.

એક લેખકના આ બાબતમાં સહવિચારો

પૂર્વોક્ત બાબતમાં એક જાણીતા લેખક એક અન્યમાં જણાવે છે જે-“આજના સાધન-ભૂત વાતાવરણમાં રંગાયેલા સુધારકો કહે છે કે-‘દેવેનાં સાધનો હોવા છતાં શામાટે ગાડા રસ્તે આવી હાડમારી લોગવતાં જવું અને પૈસાનું પાણી કરવું?’ પરંતુ એ ભાઈઓને ક્યાં ખબર છે કે દેવેના સંઘો એ સંઘ જ ન ગણાય, એ તો મુસાફરી ગણાય, સંઘ તો એના નિયમ પ્રમાણે સાધુ, સાધ્વી, શ્રાવક, શ્રાવિકા એ ચારેય શક્તિઓના સમૂહથી જ નીકળવો જોઈએ. આવી રીતે જે સંઘ નીકળે તે જ સંઘ કહેવાય. દેવેના સંઘમાં ન ધાર્મિકતા પોષાય કે ન માનવ જીવનનો અનુભવ મળે; ન પ્રકૃતિનું નિરીક્ષણ થાય કે ન પરોપકારના બીજ મહાનું કાર્યો કરવાની તક મળે. અરે! દેવેની યાત્રા તે ખરી યાત્રા પણ ન ગણાય. એ તો આવી કસોટીમાં મન, વચન અને કાયાને નિર્મળ રાખવી તથા ધર્મભાવના દ્રઢ રાખવી એ જ ખરી યાત્રા કહેવાય. એમાં જ યાત્રાળુઓના જીવન રીઠા બને, અભ્યાસી બને, દુઃખ વખતે કંટાળે નહિ, મુસીબતોની સામે થઈ શકે; આવી કસોટીથી જ યાત્રાળુઓના જીવનમાં નૈતિકતા અને ચારિત્ર્યની પ્રગલ્ભતા જન્મે ત્યારે જ તેને મોક્ષ મેળવવાની ધૃષ્ટિ થાય.”

જહાલા વાયકો! આ બધું ય વાંચી-વિચારી, તમે પણ તમારા અંતઃકરણમાં સંઘયાત્રાના લાભો સંબંધી સદ્ભાવનાને સ્થાન આપો અને શિવસુખની પ્રાપ્તિમાં અસાધારણ કારણભૂત સંઘની સેવામાં તન્મય બનો એ જ અભ્યર્થના.

સંઘયાત્રાની સદ્ભાવના.

નિ
ર્ણ
ય
અને
તે
યા
રી.

ઝમગાઉના પ્રકરણમાં જણાવી ગયા મુજબ શ્રી પોપટલાઈના
જીવનમાં વાસ્તવિક રીતે વિચારીએ તો જન્મથી જ ધર્મભાવનાના ખીજ
રોપાયા હતા, આદેશ માતા અને ગુણવાન પિતાના સદ્ગુણોના વારસો
આ ભાવ્યશાલી નરને બાલ્યવયમાંથી જ પ્રાપ્ત થયો હતો. શુકલપક્ષના
ચન્દ્રની ડળા પ્રતિદિન જેમ ખીલતી બાય, વૃદ્ધિ પામતી બાય, તેમ
આ ધર્મભાવનાનો ગુણ શેઠશ્રીના હૃદયમાં પ્રતિદિન ખીલતો ગયો.
એ સદ્ગુણના પ્રતાપે જ લક્ષ્મીદેવીએ પણ તેમના કંઠમાં વરમાળા
આરોપી એ તો જગતનો સનાતન નિયમ છે કે- 'જ્યાં હૃદયની વિશુ
દ્ધતા, જ્યાં ધર્મચેત્તિ, જ્યાં દયાના ઝરણા અને ધરોપકારવૃત્તિ પ્રમુખ
સદ્ગુણોરૂપી સુગંધી કમલોનો વાસ હોય, લક્ષ્મીદેવી હસતી હસતી
ત્યાં બાય છે, એવા પ્રતાપી પુરુષના કરકમળમાં નાચે છે અને રમે છે '
મળેલી લક્ષ્મીનો પુણ્યમાર્ગે વ્યય કરવો એવી સદ્ભાવના શેઠના
અત્ત્વકરણમાં વારંવાર જાગૃત થતી અને તેથી સામાજિક તેમજ ધાર્મિક
કાર્યોમાં શેઠ છૂટે હાથે અનર્ગલ લક્ષ્મીનો સદ્વ્યય કરતા ગયા જેમ
લક્ષ્મીનો સત્કાર્યમાં વ્યય થતો ગયો તેમ તેમ શેઠને ત્યાં લક્ષ્મીની
પણ અતિવૃદ્ધિ જ થવા લાગી

સંઘયાત્રાની સફલાવના અને નિષ્ફળ

સંવત ૧૯૮૧ માં રાજનગરનિવાસી ધર્મરસિક પુણ્યાત્મા શેઠ શ્રી માણેકલાલ મનસુખ-ભાઈએ હજારો માનવસમૂહ સહિત-બાદશાહી ઠાઠ સાથે શ્રી ગિરનારજી તેમજ સિધ્ધાચલજી મહાતીર્થનો છ'રી' પાળતો સંઘ કાઢ્યો, અને એ સંઘ આમાનુગ્રામ ફરતો ફરતો શ્રી ગિરનારજી મહાતીર્થની તલાટીમાં આવી પહોંચ્યો. ત્યારે શેઠ પોપટભાઈએ સ્વામિવચ્છદાદિ શુભ કાર્યોથી સંઘભક્તિ કરી, એટલું જ નહિં પણ કેટલા ય વર્ષોથી સંઘપતિ થવાની સફલાવનાના અંતરના ઉડાણમાં જાગૃત થયેલા મનોરથો પ્રત્યક્ષ સંઘ દેખીને નવપદ્મવ થયા અને થોડા જ વખત બાદ ઉજમણના મહાન્ મહોત્સવ પ્રસંગે આગ્રહભરી વિનંતિથી પોતાને ત્યાં પધારેલા પરમતારક આગ-મોધારક આચાર્યદેવ શ્રી સાગરાનન્દસૂરીશ્વરજી મહારાજ સમક્ષ શેઠશ્રીના મુખમાંથી એ મનોરથો વચનરૂપે પ્રગટ થયા, ગુરુદેવ તરફથી એ પુણ્ય કાર્યમાં મુખ્ય પ્રોત્સાહન મળતાં “ન્યાં સુધી છ'રી' પાળતો સંઘ ન કાઢી શકાય ત્યાં સુધી ભાત અને બાજરી ખાનું ધાંધ ” એવા આકરા અભિ-ગ્રહ લેવાની ભાવના ઉપર શેઠ આવી ગયા, શારીરિક સ્થિતિના સંભોગને અંગે લાભાલાલ વિચારી બેમાંથી એક વસ્તુ સંબંધી ગુરુદેવે અભિગ્રહ આપ્યો, આ પ્રમાણે ઘણા વખતથી જાગેલા સંઘપતિ થવાના કોડનો મક્કમ વિચારોદ્ભવ અહિં ચોક્કસ થયો, પોતાના ભત્રીજા શ્રીયુત યુનીભાઈ પણ આ ભાવનામાં જોડાયા અને વડિલ વર્ગને આ બાબતમાં વધુ ઉત્તોજત કર્યા, ત્યારથી તે લગભગ એક વર્ષ પછી સંઘતું ન્યાં સુધી પ્રયાણ જામનગરમાંથી થયું ત્યાં સુધી સંઘ કેવી રીતે કાઢવો ? કયા કયા તીર્થસ્થળો યાત્રામાં લેવા ? કોણ વ્યવસ્થાપકો ગોઠવવા ? કેવી રીતતમે આચાર્ય મહારાજાદિ મુનિવર્ગને નિમંત્રણ આપવું ઇત્યાદિ સર્વ યોજનાઓ ઘડાવા લાગી. રાત્રિ દિવસ તે જ વિચારો આળવા લાગ્યા અને શ્રીયુત યુનીલાલ લક્ષ્મીચંદના ઉજમણ પ્રસંગે અત્યંત આગ્રહપૂર્વક ઠેઠ ગુજરાતમાંથી શાસનસમ્રાટ તીર્થોદારક આચાર્યમહારાજ શ્રી વિજયનેમિસૂરીશ્વરજી મહારાજાદિ વિશાલ મુનિમંડલની જામનગરમાં પધરામણી અને તેમાં પણ તે પૂજ્ય મહાપુરુષતું ત્યાં જ આતુમાસ થવાનો સુપ્રસંગ ઉપસ્થિત થતાં સંઘ કાઢવાની યોજનામાં શેઠશ્રીને મુખજ બલ મળ્યું. એ શાસનસમ્રાટની અધ્યક્ષતામાં સંખ્યાબંધ છ'રી' સાહત સંઘ યાત્રાઓ નીકળેલી હોઈ તેઓશ્રીની અનુભૂત સૂચનાઓએ સંઘયાત્રાની યોજનામાં જખખર સહકાર આપ્યો.

સંઘયાત્રાનો ભવ્ય સરંજામ

શેઠશ્રીની મુવિખ્યાત ઉદારતાને અંગે સંઘયાત્રામાં યાત્રિક સમૂહ ઘણા જ મોટા પ્રમાણમાં થયો એવી સહુને આગાહી થતી ગઈ, હજાર-પાંચ હજાર કે પચીસ હજાર માણસને હંમેશા એક જ સ્થાને જમાડવા, એ કાંઈ એટલું સુરકેલીભર્યું ન ગણાય, પરંતુ હંમેશા જુદું જુદું સ્થલ, હંમેશા નવી સામગ્રી વસાવવી, પડાવ ઊભા કરવા અને હંમેશા હજારો માણસોને વ્યવસ્થિત રીતે મિદાણ આપવું એમાં કેટલી સુરકેલી અને જવાબદારી રહેલી છે ? તે તો એકાંતમાં બેસીને વિચારાય તો જ ખ્યાલ આવી શકે. જોનોની પ્રબલ ધર્મભાવના જ એ સગવડતા પૂર્ણ કરી શકે, બીજા ધર્મવાળાનું એ ગળું ન હોય; આ તેમજ હરકોઈ પ્રકારની સગવડતા માટે મહિનાઓ અગાઉ તૈયારીઓ થવા લાગી. સ્થાનિક શહેરીઓ તેમજ સેવાભાવી મંડલો ઉપરાંત અમદાવાદ, મુંબઈ, સુરત, વિગેરે મોટા શહેરોમાંથી લાગવગવાળા તેમજ વ્યવસ્થાશક્તિવાળા બાહ્ય ભાઈઓને બોલાવવામાં આવ્યા અને દરેકને તેમની યોગ્યતાનુસાર કાર્ય સોંપવામાં

આબુ. જામનગર સ્ટેટમાંથી તંબુ રાવટીની જેટલી સામગ્રી ઉપલબ્ધ થઈ તે ઉપરાંત ધાંગધ્રા, લીંબદી, ભાવનગર વિગેરે સ્થળોએમાંથી લાગવગ તેમજ લક્ષ્મીના બલથી મોટી સંખ્યામાં તંબુ રાવટી અને સમીયાણાનો સંગ્રહ કરવામાં આવ્યો. સંખ્યાબંધ રાવટીઓ તેમજ તંબુઓ પોતાનાં સ્વતંત્ર ખર્ચે નવા પથુ તૈયાર કરાવ્યા.

સ ધર્મા મુશોભિત જિનમંદિર

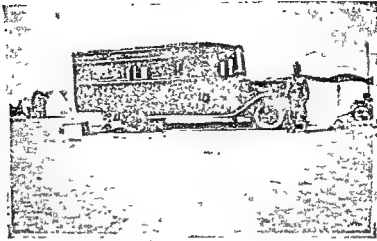
સંઘયાત્રામાં પ્રભુલક્ષિત એ મુખ્ય ધાર્મિક અંગ હોવાથી નવું જ તૈયાર થયેલ ચાંદીનું નકશીદાર લઘુ સમવસરણ અને અમદાવાદથી મળી આવેલ ધાતુના લગભગ પંદર પંદર આંગળના પાર્શ્વનાથ પ્રભુની ચૈત્યુખલની જોડ સાથે લેવાની યોજના થઈ. આ ઉપરાંત એક સાથે બળે ત્રણ ત્રણ કેકાણે સ્નાત્ર લણાવી શકાય તે માટે ચાંદીના પાટલા અને સિંહાસનોની બળે જોડીઓ રાખવાતું નક્કી થયું અને બધાય તંબુ સમીયાણા કરતા પ્રભુજીના દેરાસરનો સમીયાણો સર્વથી સુંદર અને સુવિશાલ હોવો જોઈએ એ વિચારણાથી જિનમંદિર માટે ઘણો જ આકર્ષક ગર્ભમંડપ સાથેનો લઘુ તંબુ સમીયાણો ખાસ નવો જ બનાવવામાં આવ્યો. દેરાસરમાં પ્રભુજીની જરા પણ આશા-તના ન થાય, એક પડાવેથી બીજા પડાવે પ્રભુજી તેમજ સમવસરણને લઈ જવામાં જરા પણ મુશ્કેલી ન પડે, યાત્રિકો હજી મુકામે પહોંચે તે અગાઉ તો ત્યાં દેરાસર તૈયાર થઈ જાય, આ બધી યોજનાઓ માટે ખાસ લક્ષિતપૂજા આવકો, પૂજારીઓ તેમજ સારા માણસોની વ્યવસ્થા કરવામાં આવી.

સ ધયાત્રામાં બિન્ન લિન્ન યોજનાઓ

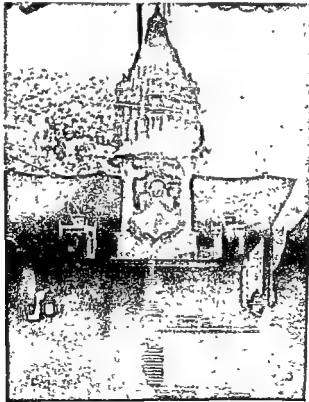
પૂ. આચાર્યાદિ મુનિવર્ગ, માધ્વીજી મહારાજઓ, ‘છરી’ પાળતા ભાઈઓ જોડેનો અને આમન્વિત સદ્ગૃહસ્થોના તંબુઓ તેમજ રાવટીઓની વ્યવસ્થા માટે પણ અમુક કુશલ માણસોની યોજના થઈ. કચેરીનો, સંઘપતિ-સંઘવણોના આચાર્યમહારાજમુનિવર્ગના, સાધ્વીજી મહારાજઓના, છરી પાળતા ભાઈઓ જોડેનો અને આમન્વિત સદ્ગૃહસ્થોના પાલો આગલા મુકામે આગલા દિવસે જ તૈયાર થઈ જવાની યોજના અને તેને અંગે તંબુ રાવટીની હખલ સામગ્રીની સંગવડતાઓ ખૂબજ વિચારવામાં આવી. તે ઉપરાંત કચેરીખાતુ, વૈયાવચ્ચ ખાતુ, આયબિલ ખાતુ, સાગ મંદાની માજત ખાતુ, બન્ને સંઘવીઓના સ્વતંત્ર રસોડા, ચોકી પહેરો, વિગેરે અનેક ખાતાઓમાં કાર્યશક્તિવાળા માણસોને રોકવામાં આવ્યા અને દરેક કાર્યમાં ધ્યાન આપી શકે, જરૂર પડે ગમે ત્યાં દોડી જઈ સેવાધર્મ બજાવી શકે તેવી ઓસવાલ જેન વોલ-ટીયરકોરને પણ સાથે રાખવાતું નક્કી થયું. કયાખાતામાં કેની નિમલુક કરવામાં આવી હતી તેનું સ્વતંત્ર લીસ્ટ આગળના પ્રકરણોમાં અથવા તો ઉપોદ્ધાતમાં આપવાનું ધાર્ણ છે.

આચાર્યાદિ મુનિવર્ગને આમંત્રણ

આ પ્રમાણે એક બાજુએથી જામનગરને આંગણે સંઘયાત્રાની તડામાર તૈયારીઓ ચાલુ થઈ, બ્યારે બીજીબાજુ રોડ શ્રી પોપટભાઈ પોતે જ પૂ. આચાર્યાદિ મુનિમહારાજઓ માધ્વીજીઓ વિગેરે ચતુર્વિધસંઘને આમંત્રણ કરવા માટે ગુજરાત કાઠિયાવાડના નાના મોટા શહેરોમાં ફરી વળ્યા. રાજકોટમાં પૂ. આચાર્ય શ્રી વિજયમોહનસૂરીશ્વરજી આદિને, વાંકાનેરમાં પૂ. આચાર્ય શ્રી વિજયપ્રભાસુરિજી આદિને, એમ ત્યાં ત્યાં જે જે મુનિવરોનો યોગ થતો ગયો ત્યાં ત્યાં તેઓએ તે સર્વને સંઘમાં પધારવા માટે ઘણો જ આગ્રહ કર્યો અને મુનિવર્ગ

પ્રમાં સાથે રાખવામાં આવેલ સંપત્તિનું એક સહુન-તીજી

સંપમાં સાથે રાખેલ સમવસરજીકારનું ચાંદીનું વિશાલ જિનમંદિર.

પણ સાધુધર્મની મર્યાદા મુજબ હોતસ્પર્શનાદિ શબ્દો કહેવાપૂર્વક તેમના પુણ્યકાર્ય માટે ઘણું અનુમોદન આપ્યું. નિમંત્રણ માટે તેઓ અમદાવાદ પાટણ મહેસાણા ખંભાત સુરત અને ઠેક સુબંધ સુધી ફરી વળ્યા. સાધુ સાધ્વી પ્રમુખ ચતુર્વિધ સંધને આમંત્રણ ઉપરાંત પ્રતિષ્ઠિત ધર્મખંધુઓને ખાસ આગ્રહ પૂર્વક નિમંત્રણો અપાયાં અને સમગ્ર હિંદના નાના મોટા શહેરોમાં નીચે મુજબ કંકેત્રીઓ મોકલવામાં આવી.

॥ ૐ મહં નમઃ ॥

અમત્ત તીર્થેકરગણધરાદિસમલઙ્કૃતાય પરમપાવનાય સકલતીર્થસાર્થમૌમાય

તીર્થાધિરાજાય શ્રી સિદ્ધગિરિભગવતે નમો નમઃ ॥

॥ શ્રીરૈવતગિરિશ્રીકદમ્બગિરિતીર્થરાક્ષાં નમઃ ॥

॥ સકલલલિપિનિધાનાય શ્રીગૌતમસ્વામિને નમઃ ॥

શ્રી જામનગર (નવાનગર) થી તીર્થાધિરાજ શ્રી રૈવતાચલ (ગિરનાર)

અને શ્રીકદમ્બગિરિરાજ—શ્રીહસ્તગિરિરાજ તથા તરણતારણ પરમ-

પાવન તીર્થાધિરાજ શ્રી સિદ્ધગિરિજી ભગવાનની યાત્રા નિમિત્તે

શ્રી સંઘ નિમંત્રણ પત્રિકા.

યો ધ્યેયો યતિભિઃ શ્રવન્તિ ત્રિવુષા યં યેન મૃર્ષણિતા,

યસ્મૈ પ્રાજ્ઞાણા નર્તિ વિદધતે યસ્માદ્ મુખં શાશ્વતમ્ ॥

યસ્ય જ્ઞાનમનન્તમાવકલિતં યસ્મિન્ ગુણાઃ પ્રોજ્જ્વલાઃ,

સ શ્રી સિદ્ધગિરિઃ શ્રિયં વિતતુતાત્ તીર્થાધિરાજઃ સતામ્ ॥ ૧ ॥

ગિરિરેવ તીર્થરૂપો, દર્શનસ્પર્શત્રેન યઃ ।

મુક્તિમુક્તિસુહાસ્વાદ-દાતાઽમૌ સેવ્યતે ન કૈઃ ?

॥ ૨ ॥

પ્રત્યહં પુણ્ડરીકાદ્રિઃ, ધ્યાયેદ્યસ્તુ સુવામનઃ ।

સંસારતાપમુન્મૂલ્ય, સ પ્રાપ્નોતિ પરં પદમ્

॥ ૩ ॥

તીર્થે યત્ર મહામહિમ્નિ ભગવાન્ શ્રીનેમિતીર્થેશ્વરઃ,

દીક્ષાં કેવલમુત્તમં શિવપદં લેગેઽમલં લીલયા ॥

સમ્પ્રાપ્સ્યન્ત્યથ પશ્ચનામપ્રમુણા મુક્તિં જિના ભાવિનઃ,

॥ શ્રીરૈવતતીર્થરાઙ્ વિજયતે સૌરાષ્ટ્રચૂડામણિઃ

॥ ૪ ॥

सम्प्राप्तो जिनसम्प्रतेर्गतचतुर्विंशस्य यत्राचले,
 निर्वाणं मुनिकोटिर्मिर्गणधरः श्रीमान् कदम्बाभिधः ॥
 श्रद्धाराधनतन्मयैकमनसां योऽचिन्त्यचिन्तामणिः,
 श्रीकादम्बगिरिः शिवं स तनुतां प्रौढप्रभावान्वितः ॥ ५ ॥
 “ अद्वावए य उज्जंते ”-त्यादिवाक्यैर्महर्षिभिः ।
 श्रुतकेवलिभिः पूज्यैः, स्मरिभिर्मद्रवाहुभिः ॥ ६ ॥
 चूलाया भायनाख्याया, निर्युक्ताबुपवर्णितम् ।
 रैवताद्रिं स्तुमो नित्यं, परमानन्ददायकम् ॥ ७ ॥
 वारम्भाणां निवृत्तिर्द्रविणसफलता सहस्रात्सल्यमुच्चै-
 नैर्मल्यं दर्शनस्य प्रणयिजनहितं जीर्णचैत्यादिकृत्यम् ॥
 तीर्थोन्नत्यं जिनेन्द्रोदितवचनकृतिस्तीर्थकृत्कर्मबन्धः,
 सिद्धेरासन्नभावः सुरनरपदवी तीर्थयात्राफलानि ॥ ८ ॥
 तैरात्मा सुपवित्रितो निजकुलं तैर्निर्मलं निर्मितं ।
 तैः संसारमहान्धरूपपततां हस्तावलम्ब्यो ददे ॥
 लब्धं जन्मफलं कृतं च कुगतिद्वारैकसंरोधनं,
 ये शत्रुजयमुख्यतीर्थनिबहे यात्रासु ऋतोद्यमाः ॥ ९ ॥
 धन्यास्ते भरतादयो नृपतयः श्रीविक्रमार्कादयः ।
 श्रीमन्त श्रुमारपालप्रमुखाः श्रीवस्तुपालादयः ॥
 ये सिद्धाचलतीर्थराजप्रभृतौ श्रीसंघयात्रां व्यधु-
 श्चार्हद्धर्मप्रभावनां विदधिरे सहर्शनाराधनाम् ॥ १० ॥
 एकाहारी दर्शनधारी, यात्रासु श्रययनकारी ।
 सच्चित्तपरिहारी, पदचारी ब्रह्मचारी च ॥ ११ ॥
 श्राद्धानां श्रीजिनेन्द्रोक्तं, वर्षकृत्यमिदं परम् ।
 विस्तरस्तस्य विज्ञेयः, परमर्षिवचनात्पुनः ॥ १२ ॥
 कल्पोर्वीरुहसन्ततिस्तदजिरे चिन्तामणिस्तत्करे,
 श्लाघ्या कामदुघाज्जवा च सुरमी तस्यावतीर्णा गृहे ।
 त्रैलोक्याधिपतिरसाधनसहा श्रीस्तन्मुखं वीक्षते,
 सङ्क्षो यस्य गृहाङ्गणं गुणनिधिः पादैः समाक्रामति ॥ १३ ॥

संसारेऽसुमता नरामरमवाः प्राप्ताः त्रियोऽनेकशः ।

कीर्त्तिस्फूर्तिमदर्जितं च शतशः साभ्राज्यमप्युर्जितम् ॥

स्वाराज्यं बहुधा सुधाभुजचयाराध्यं समासादितं,

लेभे पुण्यमयं कदापि न पुनः सङ्गाधिपत्यं पदम् ॥ १४ ॥

स्वस्ति श्री सकलश्रेयोभंगलभणिमण्याकरान् अनुपमाप्रभेयगुणगुणभरन्दकृष्ट-
सुरासुरनरगुणायकन्दिन्दिशैपास्ययरणेन्दीवरान् यतुस्त्रिंशदतिशयसम्पत्समन्वितान् नि-
ष्पिलान् जिनाधीशान् गणाधीशान् परमेश्वरं च प्रणम्य समस्तानन्दलये लवार्णवतरण्ड-
जिनयैयोपाश्रयधर्मशालापौषधशालादिधार्मिकास्पदोपशोभिते सन्भार्गोपदर्शकपवित्रप-
आचारसभाराधकगुरुगुणागमनपवित्रितमेदिनीतले धर्मप्रवृत्तापरायण श्री संधयरणाभो-
जभूषिते तत्र श्रीमति नगरे त्रिकालाभाध्यस्याद्वादसुद्रांकि
तपवित्रसङ्गभाराधक निरुपमाभेयप्रभावप्रभावित श्री वीतरागपारगतोपासक परमपावना-
विच्छिन्नप्रभावमुक्तिसौधसरणि श्री सर्वज्ञशासनसमुपासक शाश्वतशिवशर्मैकानन्द्यनिष्-
न्धनअन्युर सम्यक्तत्वबलद्वाद्वाप्तसमाधारक देवगुरुलङ्कितकारक समानधार्मिकअन्युवर्गवा-
त्सल्यधारक भैरवादिशुभलावनाभावितन्तःकरण भार्गानुसारित्वादित्युल्लङ्घ्यकरमिगत
सुश्राद्धसद्गुणसमन्वित समस्तश्रमणोपासक श्री संधयरणात् प्रति शैकल्य श्री
विगेरे संध समस्त योऽय

श्री जलनगर (नवानगर) थी ली. वारा धारशीलाह देवराजना
सम्युमान प्रणामपूर्वक विज्ञापन वांछशोऽ. वि. अत्रे श्री संधमां श्री देवगुरु धर्मकृपाये
आनन्दभंगल वर्ते छे. आप श्री संधना पणु निरन्तर आनन्दभय सभायार
छिछीये छीये.

विशेष विज्ञप्ति साथे आपश्री संधने निवेदन करवातुं जे, अमारा श्री संधना
प्रबलपुण्येदयथी वर्तमान यातुर्मासमां परमपूज्य परमोपकारी सकलसिद्धान्ततर्कव्याक-
रणादि विविधशास्त्रवायस्पति निष्पिललव्योपकारप्रणीत न्यायप्रभातत्वप्रला-प्रतिभाभार्त-
ण्ड-न्यायसिन्धु-सप्तलङ्क्युपनिषद्-नयोपनिषद्-स्वोपज्ञवृत्तिसमेत अनेकान्ततत्त्वमीमां-
सा-ब्रह्मसूत्र-लघुहेमप्रला-परमलघुहेमप्रलादि अनेकग्रन्थसन्दर्भ, विहितव्याख्या-
प्रज्ञप्त्यादियोगोद्बहनप्रवृत्तिप्रवयनोक्तकियाकलाप, सभाराधितविधापिडादिपञ्चप्रस्थानमय
श्रीसूरिभक्त, सर्वतन्त्रस्वतन्त्र, शासनसम्राट्, सूरियक्यकवर्ति, जगद्गुरु परोपकारैकार्पित-
करण, तीर्थप्रभावनेकलङ्कलक्ष्य, प्रातःस्मरणीय तपाग्यञ्जलिपति सुगुह्यतनामधेय लक्षारक

પૂજ્યપાદ આચાર્યમહારાજધિરાજ શ્રી શ્રી શ્રી શ્રી ૧૦૦૮ શ્રીમાન્ વિજયનેમિ. સૂરીશ્વરજી મહારાજસાહેબ પોતાના -પદધરો-સિદ્ધાન્તવાચસ્પતિ ન્યાયવિશારદ આચાર્ય મહારાજશ્રી વિજયોદયસૂરીશ્વરજી મહારાજ, ન્યાયવાચસ્પતિ, સિદ્ધાન્તમાર્તંડ શાસ્ત્રવિશારદ, કવિરત્ન વિજયનન્દનસૂરીશ્વરજી મહારાજ તથા આચાર્ય મહારાજશ્રી વિજયવિજ્ઞાન સૂરીશ્વરજી મહારાજ આદિ શિષ્યપ્રશિષ્ય મંડળ પરિવાર સમેત તથા શાસ્ત્રન-પ્રભાવક, આગમોદ્ધારક, આગમવાચનાદાતા, શૈક્ષાનાનરેશપ્રતિષ્ઠાપક, તપાગચ્છાધિરાજ આચાર્ય મહારાજ શ્રી શ્રી શ્રી શ્રી ૧૦૦૮ શ્રીમત્ સાગરાનન્દસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબ તથા આચાર્ય મહારાજશ્રી માણિક્ય સાગરસૂરીશ્વરજી આદિ સ્વશિષ્ય મંડળ સાહત તથા પરમપૂજ્ય મુનિ મહારાજશ્રી વિનોદવિજયજી મહારાજદિ તથા પરમ પૂજ્ય અંચલગચ્છીય મુનિરાજશ્રી ગૌતમસાગરજી મહારાજદિ તથા ખરતરગચ્છીય મુનિ-રાજશ્રી વિવેકસાગરજી આદિ તથા તપાગચ્છીય સાધ્વીજી મહારાજશ્રી ગુણશ્રીજીના શિષ્યા સાધ્વીજી મહારાજશ્રી દેવશીજી તથા સાધ્વીજી મહારાજશ્રી હેતશીજી આદિ તથા સાધ્વીજી મહારાજશ્રી મુકિતશીજી આદિ તથા સાધ્વીજી મહારાજ નીતિશીજી આદિ તથા અંચલ-ગચ્છીય સાધ્વીજીશ્રી ગુલાબશીજી આદિ ચાતુર્માસ બિરાજમાન છે. તેઓ સાહેબજીની અમોઘદેશનાધારાથી પૂજ્યગુરુમહારાજઓના અનેક પ્રસંગે સંન્યાયેલ ઉપદેશા-મૃતથી અમારા હૃદયમાં પ્રગટેલી તીર્થયાત્રાની પરમભાવના પ્રકુલિત થવાથી પરમપાવન તીર્થાધિરાજ-કે જે ભવ્ય જીવોને સમ્યક્ત્વપ્રાપ્તિ-દેહતા અને યોધિ બીજાંકુરોત્પત્તિનું આદિ નિદાન છે, તેમજ કઠિન પાપકર્મોને તોડવામાં વળ સમાન છે, જેનો અનુપમ મહિમા શ્રી મહાવિદેહક્ષેત્રમાં સંપ્રતિ વિચરતા શ્રી સીમન્ધરસ્વા-મિભગવંતે શકેન્દ્રસમક્ષ વર્ણવ્યો છે, તેમજ ભોક્ષપ્રાસાદ ચઢવાની નીસરણીસમાન અનેક ભવ્યમન્દિરોથી જેનું મુખ્ય શિખર શોભી રહ્યું છે અને ભવ્ય મન્દિરોની શોભાથી હાલમાં પાશ્ચાત્યો પણ (સીટી ઓફ ટેમ્પલ્સ) ના નામથી જેને સંબોધે છે.

ભવસમુદ્રને તરવામાં નૌકાસમાન સકલતીર્થ સાર્વભૌમ તે તીર્થાધિરાજશ્રી સિદ્ધગિરિજી ભગવાનકે જેના ઉપરના ભાગમાં યાત્રાએ પાલીતાણાથી રસ્તે આવતી જયતલાટીવાળી પાજ તેમજ ઘેટી રસ્તે રૂઢને આવતી આદપરની પાજ કે જેને શાસ્ત્રોમાં આદિપુર નામથી જાણખાવે છે અને જ્યાંથી શ્રેષ્ઠવર્થ ભવડરા ચઢેલા છે એ પાજ તથા રોહશાલાની પાજ કે જેના પાદરમાં શત્રુંજયી નદી વહી રહી છે તેમજ ભઠિના વીરડાની પાજ આ દરેક પાજોએ પાલીતાણાથી ચઢતાં જયતલાટીની જેમ પાજની શરૂઆતમાં જ ઘણાજ પ્રાચીનકાલથી દહેરીઓ વિવમાન છે, જે જ્યાંથી

— સાહિત્યકલારમ્ભિક મુનિવર્ય શ્રી યશોવિજયજી મહારાજ :—
 જ્યોત્ષીએ આ પુસ્તકને સર્વાંગ સુદૃઢ બનાવવાનો તેમજ યાત્રિક સંઘની વિવિધ
 સામગ્રીને એકઠી કરી આપવામાં થયેલી ફાળો આપ્યો છે.

અનેક ભવ્ય જીવો ચૈત્યવન્દન કરી કાયમથી યાત્રાઓ કરી રહ્યા છે, વળી જે તીર્થાધિરાજની દોઢ ગાઉ, ત્રણ ગાઉ, છ ગાઉ અને બાર ગાઉની પ્રદક્ષિણાની સ્પર્શના કરી ભવ્ય જીવો કર્મનિર્ગરા સાધી રહ્યા છે. છ ગાઉની પ્રદક્ષિણામાં આવતા ચેદસન તલવાડી પાસે જ્યાં શ્રીઅન્નિતનાથ, શ્રીશાંતિનાથ ભગવાનની દહેરીઓ અને જ્યાં સિદ્ધશિલા જેવું પવિત્ર સ્થાન છે ત્યાં અનેક જીવો કાઉસગની આરાધના કરી આત્મકલ્યાણ સાધે છે, આ પવિત્ર સ્થળ ગણધોલ રસ્તે યદ્યને શ્રીગિરિરાજની યાત્રાએ ચઢનારાઓને વચમાં આવે છે, તેમજ ભાડવાનો ડુંગર જ્યાં શામ્ભ-પ્રદ્યુમ્ન કુમારે અનશન કરી મોક્ષે પધારેલા તેમની દહેરીઓ છે તેમજ ત્યાંથી યાત્રા કરી આવતા સિદ્ધવડની દહેરી વિગેરે અનેક પવિત્ર સ્થાનો જે કર્મનિર્ગરાનાં કારણભૂત જ્યાં વિધમાન છે તે શ્રી સિદ્ધગિરિજી ભગવાન્ પ્રતિ-તેમજ જે મહાન્ તીર્થ ઉપર ખાવીશમા તીર્થ કર શ્રી અરિષ્ટનેમિભગવાનના સકલ જગતમાં ઉદ્યોત કરનાર, સર્વ જીવોને સુખ આપનારા દીક્ષા, કેવલજ્ઞાન અને નિર્વાણ એ ત્રણ પરમકલ્યાણસ્વરૂપ કલ્યાણુકા થયાં છે અને ખાવી ચોવીશીમાં પણ શ્રી પદ્મનાભ ભગવાન વિગેરે અનેક તીર્થ કરોના પરમાનન્દપદપ્રાપ્તિ આદિ કલ્યાણુકા થશે, જે તીર્થરાજનું વર્ણન ચૌદ પૂર્વધર ભગવાન પંચમશ્રુતકલ્પી શ્રીમાન્ ભદ્રબાહુસ્વામિમહારાજે શ્રી આચાર્યગિરિયુક્તિમાં કર્યું છે તે શ્રી ગિરનારજી (રૈવતાચલ) તીર્થની તેમજ શ્રી સિદ્ધગિરિજી ભગવાનની બાર ગાઉની પ્રદક્ષિણામાં આવેલા તીર્થાધિરાજના ૧૦૮ ફૂટ (શિખરે) પૈટ્ટીના જ્યાં ગઢ ચોવીશીના ચોવીશમા તીર્થ કર શ્રી સમપ્રતિભગવાન, કદમ્બ નામના ગણધર ભગવાન કોડ મુનિઓના પરિવાર સાથે અનન્ત સુખમય શાશ્વતપદ-સુક્રિતપદ પામ્યા છે, સજીવન ફૂટમાં જે મહાન્ શિખરને શ્રી આદીશ્વર ભગવાનની ટુંકવાળા શિખરની જેમ ઉભયલોક હિતાવહ વર્ણવ્યું છે, સંઘપતિશ્રી ભરતયજ્ઞવર્ત્તિએ પૂછેલા પ્રશ્નના પ્રત્યુત્તરમાં શ્રીનાભ-ગણધર ભગવંતે જે તીર્થરાજનું અનુપમ વર્ણન કર્યું છે તે શ્રીકદમ્બગિરિરાજ તીર્થ તથા શ્રી ભરતયજ્ઞવર્ત્તિની હસ્તિ આદિ સેનાએ જ્યાં અનશન આરાધી દેવગતિ પ્રાપ્ત કરી હતી તે શ્રી હસ્તગિરિ તીર્થ વિગેરે આ પરમપવિત્ર તારક તીર્થરાજોની અનેક સાધુ-સાધ્વી-શ્રાવક-શ્રાવિકારૂપ ચતુર્વિધ શ્રી સંઘ વિગેરે મહાન પરિવાર સાથે આ અવસર્પિણીના ત્રીજા આરામાં પ્રથમ તીર્થ કર શ્રી ઋષભદેવ ભગવંતના શાસનકાળમાં ભરતયજ્ઞવર્ત્તિ મહારાજોએ તેમજ આ પંચમ આરામાં પણ પૂર્વધર સિદ્ધસેન દિવાકર ભગવાનના સમયમાં વિક્રમાદિત્ય રાજાએ તથા શ્રી વજ્રસ્વામિજી ભગવાનના કાલમાં બલકશા આદિ પૂજ્ય પ્રુષોએ, કલિકાલસર્વજ્ઞ શ્રી હેમચંદ્રાચાર્ય ભગવંતના સમયમાં પરમાર્હંત મહારાજ શ્રી કુમારપાલ તેમજ “પૂજ્ય શ્રી સંઘના ચરણકમલની રજશ્રેણીથી

મારા ઘરના આંગણની ભૂમિ ક્યારે પાવન થશે ? ” આવી નિર્મલ ભાવના સહિત પ્રતિ વર્ષ ત્રણ ત્રણ વખત શ્રી સંઘતું પૂજન કરી જન્મેની કૃતાર્થતા માનનારા મહામંત્રી વસ્તુ-પાલ તેજપાલ, મંત્રીરાજ પેયડ-ઝાંઝણદેવ આદિ અનેક મહાપુરુષોએ તીર્થયાત્રાઓ કરી હતી તે જ પૂજ્ય મહાપુરુષોના પગે એ સર્વ તીર્થોની યાત્રા નિમિત્તે અમારા તરફથી શ્રી સંઘ લઈ જવા નિર્ણય થયો છે, તેના પ્રયાણતું મંગલકારી શુભ મુહૂર્ત,—

સંવત ૧૯૬૪ ના માગશર શુદ્ધ ૪ મંગળવાર

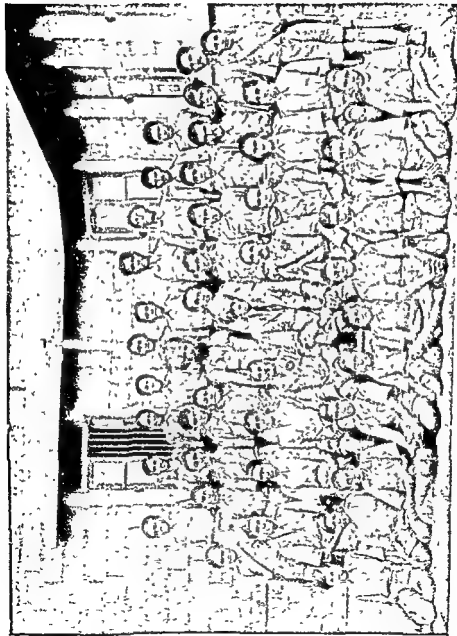
તા. ૭-૧૨-૧૯૩૭.

આ શુભ નિમિત્તે અમારી આપ પૂજ્ય શ્રી સંઘ તથા આપ શ્રીમાનો પ્રતિ સચિ-નય નમ્ર પ્રાર્થના છે, કે આપશ્રી સહકુટુંબ સાધર્મિક જન્મધુવર્ગ મિત્રમંડલ પરિવાર સમેત સઘમાં પધારી શાસનશોભામાં વૃદ્ધિ કરવા સાથે અમારા આનન્દમાં પણ વૃદ્ધિ કરશે. આપ શ્રીમાનોને પણ શ્રી સંઘમાં પધારવાથી અશુભારંભોથી થતા પાપકર્મ-જન્મની નિવૃત્તિ, સદ્ગુણની સફળતા, શ્રી સંઘતું વાતસલ્ય, સમ્યગ્ દર્શનની નિર્મલતા, સ્નેહી વર્ગતું હિત, જીવંત્યોદ્ધારાદિ શુભ કાર્યો, તીર્થની ઉન્નતિ, શાસનપ્રભાવતા, શ્રી જિનેશ્વર ભગવાનની આજ્ઞાની આરાધના, પરમપુણ્ય તીર્થ કરનામકર્મનો જન્મ-મુક્તિનું નજીકપણું, દેવમનુષ્યની ઉચ્ચ પદવીઓની પ્રાપ્તિ વિગેરે જેના શુભ ઉચ્ચ ફલો પ્રતિપાદન કર્યો છે તે શ્રી તીર્થયાત્રાના મહાન્ ફલોનો લાભ તથા કેટલાક ઉચ્ચ ક્રેડિટના ભવ્ય જીવો કે જેઓ શ્રી તીર્થયાત્રાના પવિત્ર દિવસોમાં એકાશન કરવું ૧. વિશુદ્ધ સમ્યગ્દર્શન આરાધવા સાથે ઉભય ટંક પ્રતિક્રમણ કરવું. ૨. સઘારે શયન કરવું. ૩. સચિત્ત વસ્તુના ભોગોપભોગનો ત્યાગ કરવો. ૪. ધર્મસંમિતિ સાથવવાપૂર્વક નિર્મલ તીર્થધ્યાન સાથે પગે ચાલવું. ૫. પરબ્રહ્મ(ભોક્ષ)નું અદ્વિતીય સાધન બ્રહ્મચર્ય ધારણ કરવું ૬. એ છ ‘રી’ સ્વરૂપ ઉત્તમ રીતિનું આરાધન કરશે તેઓને તેના પાલનનો લાભ તથા આરાધનાને અશક્ત શ્રદ્ધાવંત અન્ય ભવ્ય જીવોને તેની અનુભોદનાના લાભ સાથે માર્ગમાં આવતા માઓનાં તીર્થસ્વરૂપ ચૈત્યોના દર્શન, પૂજા, ભક્તિ, પ્રતિ-આમના શ્રી સંઘના દર્શન તેમજ પૂજ્યપાદ પરમારાધ્ય શ્રીમાન્ સૂરીશ્વરજી મહારાજજી, પૂજ્ય ઉપાધ્યાયજી મહારાજજી, પંચાસજી મહારાજજી, પ્રવરકંજી મહારાજજી પણ પધારવાના છે તેઓ સર્વેના દર્શન, ઉપદેશશ્રવણ, ભક્તિ આદિ અનેક લાભો મળશે. ઉપરની અમારી વિનંતિ લક્ષમાં લઈ આ શુભ પ્રસંગે અવરૂચ પધારવા કૃપા કરશે.

શુભં ભવતુ શ્રીશ્રમણસંઘસ્ય

વીર સંવત ૨૪૬૪
વિક્રમ સંવત ૧૯૬૪
જ્ઞાનપંચમી
તા. ૮-૧૨-૩૭.

લી સધચરણ કમલરોવક,
વોરા ધારશીભાઈ દેવરાજ
દા. ચૌપટલાલ ધારશીભાઈ
શુનીલાલ લક્ષ્મીદાસ ધારશીભાઈ.

સંઘની અવિરત શ્રેવા બહાવનાર શ્રી ભાભાજી જૈન ઓરવાલ વેલોડીયર ડોર

વિશેષ સૂચના:—શ્રી સંઘ પ્રથમ શ્રી ગિરનારજી તીર્થયાત્રા કરી શ્રી સિદ્ધગિરિજી ભગવાનની યાત્રાએ પધારશે, ત્યારબાદ બાર ગાઉની પ્રદક્ષિણામાં કદમ્બગિરિજી-શ્રી હસ્તગિરિજીની યાત્રા કરશે. —સમસ્ત પરમપવિત્ર આચાર્ય મહારાજઓ, ઉપાધ્યાયજી મહારાજઓ, પંચાસજી મહારાજઓ, પ્રવર્તક મહારાજઓ વિગેરે પૂજ્ય મુનિમહારાજઓ તથા સર્વજીજી મહારાજઓને અમારી સખ્યકુમાન વંદનાસદ સર્વિનય નમ્ર પ્રાર્થના છે કે આપ સાહેબજી પણ અમારા ઉપર અનુકર કરતા સાથે શ્રી સંઘમાં પધારી શાસનશોભામાં વૃદ્ધિ કરશેજી.

સૌરાષ્ટ્રના સર્વ તીર્થોની યાત્રાને અંગે થયેલો નિર્ણય.

પ્રથમ તો શેઠ પોપટભાઈ તથા શ્રીયુત યુનીભાઈનો આમંત્રણ પત્રિકામાં જણાવ્યા મુજબ જામનગરથી સંઘનું પ્રયાણ થયા બાદ શ્રી ગિરનારજી મહાતીર્થની યાત્રા કરી ત્યાંથી સીધા બારોબાર શ્રી શત્રુંજય તીર્થાધિરાજની યાત્રાએ જવાનો હતો, પરંતુ આવો પુણ્યપ્રસંગ વારંવાર આવવો મુશ્કેલ છે, કેટલા કેટલા વર્ષોની ભાવનાઓ આજે કેવા સંજોગમાં ફલિભૂત થવા પામી છે, માટે હવે અપૂર્ણ લાલ શા માટે લેવો? શા માટે સૌરાષ્ટ્રનું લગભગ એક પણ તીર્થ યાત્રા વિનાનું રહી જાય? એવી પવિત્ર ભાવનાઓ હૃદયકમલમાં થવા લાગી, ગુરુમહારાજ તરફથી ઉપદેશામૃતનું સિંચન થયું, પરિણામે શ્રી ગિરનારજી મહાતીર્થથી સીધો શત્રુંજય તીર્થાધિરાજનો રસ્તો લેવાની જે ધારણા લગભગ નક્કી કરી હતી, એટલું જ નહિ પણ તે રસ્તે આવતા મોટામોટા શહેરોના સ્થાનિક સંઘો સાથે વ્યવસ્થા સંબંધી પત્રવ્યવહારો પણ થઈ ચૂક્યા હતા, તેનો પલટો કરી ગિરનારજીથી વંથલી, માંગરોલ, વેરાવલ, પ્રભાસપાટણ, ત્યાંથી કોડીનાર થઈ ઉના-અમહરા, દીવ-દેલવાડાની પંચતીર્થોની સ્પર્શના કરી, ત્યાંથી મહુવા, ઢાઢા, તલાજ થઈ શ્રી શત્રુંજય મહાતીર્થની યાત્રાએ જવાનો નિર્ણય કર્યો. અહીં ખ્યાલ રાખવાની જરૂર છે કે-જેઓ ભાગ્યશાલી છે અને અલ્પ કાળમાં જેઓનું કલ્યાણ થવાનું છે એવા લઘુકર્મી આત્માઓને પુણ્યોદયે સદ્ગુરુની સુસેવનાથી આવી સદ્ભાવનાઓ કયાં સુધી વૃદ્ધિ પામવા સાથે આત્માને સ્વપરકલ્યાણનો કેટલો ભોક્તા બનાવે છે. જે સંઘ-યાત્રામાં લગભગ મહિના સવા મહિનાનો રસ્તો નિર્ધારેલો, ખર્ચનો અંદાજ પણ તેટલા પ્રમાણ નો લગભગ મનથી નક્કી કરેલો, પરંતુ વીતરાગ ધર્મના પ્રભાવે વૃદ્ધિગત થયેલી પુણ્યભાવના-એ સવા મહિનાને બદલે અઢી મહિના ઉપરાંત સંઘયાત્રા ચાલુ રહી અને ખર્ચ પણ ધાર્યા કરતા દ્વિગુણ થયો છતાં હૃદયમાં સંકોચ વૃત્તિ તો ન આવવા દીધી બલકે જ્યોદાર્થના પુર રેલાવી, જૈન શાસનની લોકોત્તર પ્રભાવના કરી, તીર્થ કરનામકર્મના બંધની યોગ્યતાએ તે સંઘપતિના આત્મા-ને યહોંચાઓ એ કેટલા પુન્યાનુબંધી પુણ્યોદયની વાત કહેવાય!

સાસ ય શહેરમાં સંઘયાત્રાનું જ વાતાવરણ

સંઘપ્રયાણના શુભમુક્ત અગાઉનું એક પળવાડીઉ-જામનગરમાં અને તેની આસપાસના પ્રદેશમાં સંઘયાત્રાના વાતાવરણમય જ જન્યું હતું. જ્યાં જુઓ ત્યાં સંઘયાત્રાની જ વાતો થતી હોય, સંઘમાં સાથે લેવાના ખટારાઓ તેમજ મોટરમસો શહેરમાં દોડાદોડ કરતી હોય, સંઘમાં સાથે ચાલનાર ગાડાઓની લંગાર ને લંગાર આસપાસના પ્રદેશોમાંથી જામનગરમાં પ્રવેશ કરતી હોય, સંઘયાત્રાની મુખ્ય શોભાનું સ્થાન શ્રી ગજરાજ (હાથી) ચાંદીના નકશીદાર હોદ્દા સાથે ઠેક જળભુ-સ્ટેટમાંથી જામનગરમાં આવી આમતેજ આંટા મારતો નવાનગરના રાજભાગને શોભાવતો હોય, કાર્યવ્યવસ્થા માટે કેટલાય બહારગામોના સદ્ગૃહસ્થો જતા આવતા હોય, સંઘયાત્રામાં સાથે પધારવા માટે નિમંત્રિત આચાર્યમહારાજશ્રીની પધરામણીના બલ્ય સામ્રેયા થતાં હોય, લક્ષ્મી આશ્રમ

અને દેવળાગના મંડપમાં સંઘની યોજનાઓ સંબંધી રાત્રિના બાર, એક અને બે વાગ્યા સુધી વિચારણાઓ ચાલતી હોય, સંઘયાત્રામાં સાથે ચાલનાર યાત્રિકો બે અઢી મહિનાના પગપાળા અને તેમાં પણ શીઆળાની ઋતુના પ્રવાસ માટેની તૈયારી અર્થે દોડધામ કરી રહ્યા હોય. આ બધું દૃશ્ય પ્રેક્ષકોને તાબુથી ઉત્પન્ન કરાવે તેવું હતું, તે ઉપરાંત જૈન ધર્મ માટે દૈવ્યમાં માનની લાગણી ઉત્પન્ન કરાવવા માટેનું ખાસ કારણ બન્યું હતું. હજારે લોકોના મુખમાંથી એ ઉદ્ઘારે નીકળતા સાંભળ્યા છે: 'ધન્ય હો આ ભાગ્યશાળી નરત્નોને, ધન્ય હો તેમના માતા-પિતાને! ધન્ય હો તેમના કુલને! ધન્ય હો તેમની સુકૃતના માર્ગે વપરાતી લક્ષાવધિ લક્ષ્મીને અને કોડો વાર ધન્ય હો તેમના કલ્પવૃક્ષથી પણ ઉત્તમ શ્રી જૈન ધર્મને કે જે ધર્મના પ્રતાપે આવા લોકોત્તર સત્કાર્યો કરવાની શુભ લાવનારો આ ભાગ્યવાનોના આત્મામાં જાગૃત થઈ છે.'

રાત્રી તથા સહૃદયરોનો સહકાર.

શેઠ શ્રી પોપટભાઈએ સ્વધર્મમાં હજારે નહિં કિંતુ લાભેની રકમનો સહૃદય જેમ કહે છે તે પ્રમાણે લોકકલ્યાણના વ્યવહાર ઉપયોગી સાધનોમાં પણ તેઓની અનર્ગલ લક્ષ્મી વપરાયેલી છે, અને તેથી જ એક ઉદાર અને દાનવીર શહેરી તરીકે જામનગરના મહુમ મહારાજ જામરણુભાઈસિંહજી તેમનું ઘણું માન સાચવતા. રાજકચેરીમાં પણ તેમની ખુરશી પ્રથમ પંક્તિમાં સુકાતી ને હાલ પણ સુકાય છે. આ બધાય સંજોગોને અંગે પોતાની પ્રજા એક બાબુ સુદર ધર્મ-કાર્ય કરે એ દૃષ્ટિએ રાત્રીની ફરજ તરીકે કહો અથવા શેઠ શ્રી પોપટભાઈની યોગ્યતાને અંગે કહો-જામનગર સ્ટેટ તરફથી જે ભેદને તે સર્વ સહકાર મળે તેમાં તે કાંઈ આશ્ચર્ય ન હોય, પરંતુ વડોદરા, જુનાગઢ, ધ્રાંગધ્રા, ગોંડલ, વઢવાણ, લીંબડી અને લાવનગર રાજ્યોએ પણ સંઘ-પતિના કૌજન્યને અંગે આ શુભ કાર્યમાં અનેક પ્રકારના સાધનો પૂરા પડી શેઠને ઘણી રાહત આપી હતી. તે ઉપરાંત રાજનગર-અમદાવાદના નગરશેઠ કસ્તુરભાઈ મણિભાઈ તથા સંઘપતિ શેઠ માણિકલાલ મનસુખભાઈ, અને સંઘપતિ શેઠ નગીનદાસ કરમચંદ, શેઠ પ્રતાપસિંહ મોહાલાલભાઈની સ્વાનુભૂત કિંમતી સલાહો તેમજ તંબુ-રાવટી વિગેરે સાધનોની મદદથી શેઠ શ્રી પોપટભાઈને વધુ પ્રમાણમાં અનુકૂલતાઓ થવાનો મુપ્રસંગ સાંપડ્યો હતો.

સંઘયાત્રાની સામગ્રીઓમાં વિશિષ્ટતા.

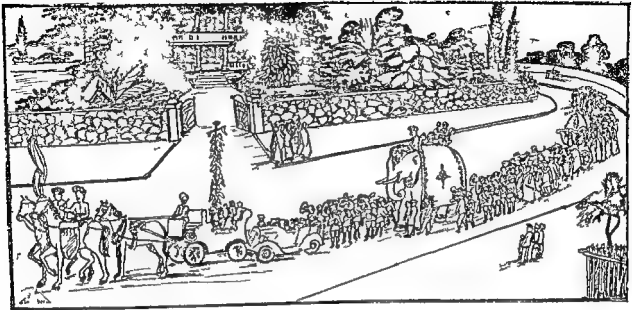
પાટણ તથા અમદાવાદથી નીકળેલી બન્ને સંઘયાત્રાઓની અપેક્ષાએ આ સંઘમાં જો કે ઘણીઘણી વિશેષતાઓ-સગવડતાઓ હતી, અને એક વખત પછી બીજું કાર્ય થાય ત્યારે તેમાં સગવડતા થાય તેમાં ખાસ આશ્ચર્ય કે અજાયબી જેવું પણ ન ગણાય, પરંતુ જોનારની દૃષ્ટિએ એક ખાસ વિશિષ્ટતા જણાઈ આવતી હતી અને તે એ જ કે સાથે રાખેલ ઇલેક્ટ્રીક રોશની. પાણીના સાધન માટે તેમજ રાત્રે પ્રકાશ માટે હજારોના ખર્ચે ઇલેક્ટ્રીક મશીનો સાથે રાખવાની યોજનાઓ નક્કી થઈ હતી. સંઘયાત્રાનું નિર્વિઘ્નપણું રહે તે નિમિત્તે સંઘપ્રયાણના શુભ દિવસ અગાઉ આઠ દિવસ સુધી દેવળાગના લઘ્ય મંડપમાં આંદોના સમવસરણની દિવ્ય રચનાપૂર્વક અઠાઈ મહોત્સવ-કુંભરચાપન-નવગ્રહ-દશદિશાલપૂજન-શાંતિસ્નાત્રાદિક વિશિષ્ટ ધર્મકાર્યો કરવામાં આવ્યા હતા. આમ લગભગ બધી તૈયારીઓ થઈ ગઈ અને સંઘપ્રયાણના શુભ સુકૃત્તિના મંગલમય દિવસ આવી પહોંચ્યો. એ મંગલ દિવસે કેવા બાદશાહી ઠાઠથી સંઘયાત્રાનું મંગલ પ્રયાણ થયું? અને જામનગરની સ્થાનિક પ્રજાએ આ સંઘપતિ કાઠા-ભરીત તથા સંઘવણના યુગલને દૈવ્યના કેવા ઉલ્લાસભર્યા આલન-દન અર્પણ કર્યા? તે હવે પછીના પ્રકરણમાં વિચારીએ.

ભાગ્યવતી સહીત મહાકાવ્ય : ગરુડાચરિત્ર દ્રશ્ય : ૧

ભાગ્યવતી સહીત મહાકાવ્ય : ગરુડાચરિત્ર દ્રશ્ય : ૨

સંઘયાત્રાનું શુભ પ્રસ્થાન

સંઘ યાત્રા પ્રયાણનો પુન્ય દિવસ

વિ. સંવત ૧૯૯૪ ના માર્ગશીર્ષ શુકલ ૪ ભોમવારનો મંગલ દિવસ જામનગરના ધાર્મિક ઇતિહાસમાં બૃદ્ધે સારાય સોરાષ્ટ્રના ધાર્મિક ઇતિહાસમાં સુવર્ણાક્ષરે કેતરાયો છે. આ ધન્ય દિવસે જામનગરની જૈન તથા જૈનેતર પ્રજાનો આનંદ અવર્ણનીય હતો. આ દિવસ એ સામાન્ય દિવસ ન હતો, પરંતુ કર્વના ત્રણમેાને માઠ દિવસોનું તારણ હતું. એ તારણમાં ધર્મભાવનાનું ઉજ્જવલ નૂર ઝળકતું, ઉદારતાના જોજસ અને જામનગરની જાહોજલાલીનાં મીઠાં સંસ્મરણો તેમાં ઝળહળી રહ્યાં હતાં. એ મંગલ દિવસનો દિવાકર પણ જૈનત્વના લાલ ખમીરની ખુમારીથી અવનવું નૃત્ય કરી રહ્યો હતો, એનાં નૃત્યમાં, એના હાસ્યમાં અરે ! એના પ્રત્યેક કિરણમાં જૈન ધર્મના 'વિજય રણકાર' ધર્મભાવનાથી પુનિત બનેલા મગીરની મંદલહરીઓ માથે અદ્વિતીય ગાન ઉપભવી રહ્યા હતા, જામનગરની જયવંતી જૈન પ્રજા એ દિવ્ય ગાનથી ડોલી રહી હતી, અને પ્રત્યેક વ્યક્તિના વદન પર એ દિવ્ય ગાને અજળ આનંદ પાથર્યો હતો. આ ધન્ય દહાડે નવાનગરના નવરંગી આંગણે ધર્મભાવનાના ઉત્તમ મંડપો રચાયા હતા, હરકોઈનાં હૃદય-મંદિરમાં ધર્મપ્રેમની વીણા વાગી રહી હતી ચોટે અને ચોકે જાગરે અને પોણે માનવમેદનીના ઝુંડો, વીર વસ્તુપાળ-તેજપાળ, બાહડમંત્રી અને ભામાશાહ, કર્માશાહ અને મમરાશાહ, આભુશોહ અને પેથકકુમાર વિગેરે ધર્મવીર નરપુંગવોએ ક્રોડેલી સંઘયાત્રાના ગૌરવની અને દાનધર્મના

મહિમાની કથાઓ ઉચ્ચારી રહ્યા હતા. લગવતી દેવી સરસ્વતીએ પણ આ પુણ્ય દિવસે માનવ-
મુખે જાણે વાસ જ કયો હોય તેમ સૌના મનોમંદિરમાં એક જ કાવ્યનું ગુંજન થતું કે:-

‘ ઘણું જીવો વિજયવંતા, અમારા સંઘવી શાણા. ’

સારાય શહેરમાં સંઘયાત્રાનાં આંદોલનો

સારાય શહેરની જ્યારે આ સ્થિતિ હતી ત્યારે એ નવાનગરની જેન પ્રજા આત્મકલ્યાણ અને કુદરતી રમણીયતાનો અપૂર્વ આનંદ લૂંટવા તેમજ પવિત્ર તીર્થસ્થળોને ભેટવા ઉદઘોષ તૈયારી કરતી હતી, સંઘયાત્રામાં સાથે ચાલવાને અંગે વિવિધ તૈયારીઓ આજે કરવાની હોઈ જેનોને આંગણે જ્યાં જીવો ત્યાં સંઘમાં જવાના આંદોલનો અને વિવિધ સમારંભો વહેલી સવા-
રથી શરૂ થઈ ચૂક્યા હતા. શ્રીમંત સંઘપતિ શેઠ પોપટભાઈ તથા તેમના ભત્રીજા સંઘપતિ શેઠ ચુનીભાઈ તેમજ તેમના અ. સૌ. સહધર્મચારિણી ઉજ્જમખંડેન તથા ચંચળખંડેનનો આનંદ તો અનિર્વચનીય હતો એ તેમના પ્રપૂલ્લ મુખારવિદો ઉપરથી જ પ્રેક્ષકોને જણાઈ આવતું હતું. પુણ્યાનુબંધીપુણ્યના યોગે પ્રાપ્ત થયેલી લક્ષ્મીને સદુપયોગ કરી માનવ અવતાર સફળ કરવા આજે તેઓ કમર કરી સજ્જ થઈ ગયા હતા. સાતે જોત્રોમાં યથાથોગ્ય લાખોની સંખ્યાવતો કરનાર આ પુણ્યાત્માઓ હજારો યાત્રિકોને સર્વોત્તમ તીર્થોની વિધિપૂર્વક યાત્રા કરાવવા નિમિત્તે આજે પણ લાખોની રકમનો ખર્ચ કરવા બેઠે પગે તૈયાર થયા હતા.

સંઘ યાત્રા નિમિત્તે નવચંદ્રાદિ પૂજન.

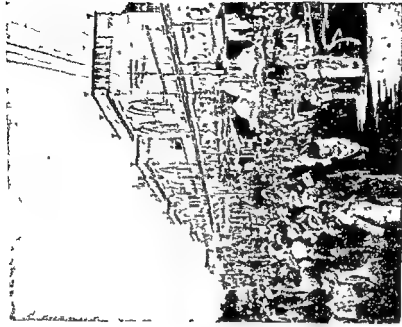
આ પવિત્ર દિવસે પ્રભાતમાં જ જિનમંદિરોમાં નવચંદ્રાદિકના પૂજનો સંઘયાત્રાની નિર્વિ-
પ્રતા તેમજ શાંતિ માટે શરૂ થઈ ગયાં હતાં, સંઘપતિ તથા સંઘવજી પુણ ઉલ્લાસથી આરાધ્ય દેવાધિદેવની પૂજા-અર્ચા કરી પ્રસ્થાન અંગેની તૈયારીમાં પડ્યા હતા, જ્યારે ખીલ ખાલુથી સંઘ-
યાત્રામાં સાથે આવનારી સર્વ રીયાસત તેમના ઘર આંગણે એકત્ર થતી અને કમચા: ગોઠવાતી હતી. ગહારગામથી આવેલા ધનકુખેર સરિખા શ્રીમંત મહેમાનો પોતપોતાના ઉતારામાંથી મોટરો મારફત સંઘયાત્રાની સફળતા ઇચ્છવા શેઠની પાસે હર્ષભર આવતા માલુમ પડતા હતા. યુવાનવર્ગ પણ યુવાવસ્થાને યોગ્ય દેહવિભૂષાની તૈયારીમાં મગ્ન હોતો. આ પ્રમાણે ઉપર સુજળ જ્યારે એક ખાલુ સર્વ સામગ્રીઓ તૈયાર થતી હતી ત્યારે પૂ. આચાર્ય મહારાજદિ જેન મુનિરાજે લક્ષ્મી આશ્રમ તથા દેવળાગમાંથી નીકળી સંઘપ્રયાણનો વિધિ સાચવવા માટે સંઘપતિના ધવલમંદિર તરફ પગલા માંડી રહ્યા હતા.

સંઘપતિપદ્મ તિલક અને સંઘપતિ પદની પ્રતિષ્ઠા

ખરાબર પોણા અગીઆર વાગતાં સૂરિમઝાદૂ આચાર્ય શ્રી વિજયનેમિસૂરીશ્વરજી, આગ-
મોખારક આચાર્ય શ્રી સાગરાનંદસૂરીશ્વરજી તથા શાસનપ્રભાવક આચાર્ય શ્રી મોહનસૂરીશ્વરજી પોતપોતાના વિશાલ મુનિમંડલ સાથે સંઘપતિને ઘેર પધારતાં જેનની સલામી તેમજ જનનાદોની ગગનભેદી ગર્જનાથી તેમને વધાવી લેવામાં આવ્યા હતા. સંઘવજીને તિલક કરવાના શુભ મુહૂર્ત અગાઉ જૈનાચાર્યોએ પોતાને કરવા યોગ્ય મંત્રાદિ વિધિવિધાન કર્યું હતું. શેઠ શ્રી પણ એકાગ્રચિત્તે પ્રભુસ્મરણ કરતા હતા. ખરાબર તિલક કરવાનું શુભ લગ્ન આવતાં વિકસિત-
વદના કિશોરકુમારિકાએ ઉભય સંઘપતિ તથા ઉભય મંવવજીના લલાટપ્રદેશમાં ઘણા જ

જામનગરથી સુધનુ મથાણુ વરધોડાનુ દ્રશ્ય. ૩

જામનગરથી સુધનુ મથાણુ વરધોડાનુ દ્રશ્ય. ૪

હર્ષદલાસથી કુંકમનું તિલક કરી તે ઉપર અક્ષતભર્યા, હાથમાં શ્રીકૃષ્ણે અર્પણ કર્યા અને કંઠમાં પચરંગી સુગંધી પુષ્પોના ફૂલહાર પહેરાવ્યા. તે જ અવસરે હંબરોના માનવસમૂહે 'સંઘપતિત્રી જય' એ યુલદ અવાજેથી સંઘપતિપદની બહેરાત પથ્થુ કરી. અમદાવાદથી સંઘયાત્રા માટે ખાસ બોલાવેલા પ્રસિધ્ધ મુસ્તફા બેન્ડે પણ તે જ અવસરે સલામી આપી.

દેશ-દેશાન્તરથી આવેલા જહેમાનો.

સંઘયાત્રાના આ શુભ પ્રસંગે સંઘપતિ શ્રેષ્ઠિવર્ચ શ્રી માણેકલાલ મનસુખભાઈ, નગરશેઠ કસ્તુરભાઈ માણેભાઈ, શેઠ પ્રતાપાસંહ મોહોલાલ, શેઠ ભગુભાઈ સુનીલાલ, શેઠ ચીમનલાલ લાલભાઈ, શેઠ મયાભાઈ સાકળચંદ, શેઠ ચીમનલાલ મંગળદાસ, શેઠ સોમચંદ મંગળદાસ, શેઠ સારાભાઈ હઠીસંગ, શેઠ ગીરધરલાલ છોટાભાઈ, શેઠ જેસીંગભાઈ ઉગરચંદ, શેઠ ધોળીદાસ ડુંગરશી (અમદાવાદ), સંઘપતિ શેઠ નગીનદાસ કરમચંદ (પાટણ), શેઠ ચીમનલાલ પરશોતમ, શેઠ મુલચંદ બુલાખીદાસ (ખંભાત), ગવૈયા મોહનભાઈ પાનાચંદ (સુરત), કાગદી હીરાચંદ પરશોતમ, વકીલ ઉજ્જવશી શિવલાલ (રાજકોટ), શેઠ કેવળચંદ કાનજીભાઈ (ગોંડલ), શેઠ ઝવેરચંદ પનાજી (પુહારી) વિગેરે સંખ્યાબંધ સદ્ગૃહસ્થો દૂર-દૂરથી આવી પહોંચ્યા હતા. અમદાવાદવાળા દાનવીર શેઠ માણેકલાલ સુનીલાલ પોતાના મિત્રો પટવા બાલાભાઈ મગનલાલ વિગેરે સાથે ઝુંબળથી ખાસ એરેપ્લેનમાં આ મંગલ પ્રસંગે આવ્યા હતા. સંઘપતિ પદનું તિલક સાથે ઝુંબળથી ખાસ એરેપ્લેનમાં આ મંગલ પ્રસંગે આવ્યા હતા. સંઘપતિ પદનું તિલક થતાં સ્થાનિક આગેવાન શેઠ જવાભાઈ, તથા વકીલ સાકળચંદભાઈ વિગેરે સદ્ગૃહસ્થો તરફથી શેઠ પોપટભાઈ વિગેરેને ફૂલહારાદ તેમજ આભનંદન ક્રિયા થયા બાદ બહારગામથી આવેલા ઉપર જણાવેલા પ્રત્યેક સદ્ગૃહસ્થોએ સંઘપતિ તથા સંઘવળુના ઉભય યુગલને ફૂલહાર તેમજ સોના રૂપા નાણાથી અભિનંદન અર્પણ કર્યા હતા. આચાર્યમહારાજદિ મુનિમંડલે એ ચારેય ધર્મી આત્માના મસ્તક ઉપર પવિત્ર વાસકેષ્ણ નાખી આ પુણ્ય કાર્યની સફલતા ઇચ્છી હતી. આ સર્વ કલ્યાણકારી વિધિ-વિધાન થયા બાદ સંઘપતિ, સૂરીશ્વરો તેમજ સદ્ગૃહસ્થોદિ સર્વ સમૂહ ઘરની પાસે જ બહારના લાગમા ખાસ તૈયાર કરેલા આલિશાન સુશોભિત મંડપમાં પધાર્યા. અહિં પણ ફૂલહાર તથા ચાંદલા કરવાનો પ્રવાહ એક સરખો ચાલુ હતો. સૌ જહેનોએ ધવલમંગલના ગીતોથી મંડપને ગજવી મૂક્યો હતો.

સૂરિસત્રાદની ધર્મદેશના અને નાં દિવાન સાહેબનું આવાગમન.

મંડપના એક બાજુએ આવેલા ઉચ્ચસ્થાન ઉપર આચાર્યમહારાજદિ મુનિમંડલે બેઠક લીધી હતી, તેમની સામે જ બરાબર મધ્યભાગમાં સંઘપતિ શ્રી પોપટભાઈ તથા સુનીલાઈ, બાજુમાં તેમની બેડે જ સંઘપતિ શેઠ માણેકલાલ મનસુખભાઈ તથા રાજનગર-અમદાવાદના નગરશેઠ કસ્તુરભાઈ મણિભાઈ બેઠેલા હતા. માણેકલાલ સુનીલાલ, સંઘપતિ નગીનદાસ કરમચંદ વિગેરે પણ બરાબર એક બાજુ બેઠવાઈ ગયા હતા. બ્યારે બીજી બાજુ સાધ્વીમંડલ, સંઘવળુ તથા ચીવર્ગ બરાબર પોતપોતાના ઉચિત સ્થાને બેસી ગયો હતો. અહિં પણ સંઘપતિના સર્વ અંગે બરાબર તૈયારી કરવાઈ હતી. આ પ્રસંગે સૂરિસત્રાદ તીર્થોધ્ધારક પૂ. આચાર્ય શ્રી કંઠમાં હારતોરાનો વરસાદ વરસતો હતો. આ પ્રસંગે સૂરિસત્રાદ તીર્થોધ્ધારક પૂ. આચાર્ય શ્રી વિજયનેમિસૂરીશ્વરજી મહારાજે અસરકારક વ્યાખ્યાન શુરીલી અને ઓજસ્વિ લાપામાં આપ્યું હતું. સખ્ત ગીરદી અને ઘોઘાટ છતાં તેઓશ્રીનો સિંહગર્જના સરખો પહાડી અવાજ સહુ કોઈ શ્રવણ કરી શકતું. દરમ્યાન નવાનગર સ્ટેટના ભુજર્ગ દિવાન સાહેબ બરાબર આ જ ટાઇમે પોતાની

મોટરમાં આવી પહોંચતા સજ્જત ગીરદીમાંથી પણ જનતાએ તુર્તજ તેમને માર્ગ આપ્યો. આચાર્યદિ સુનિમંડલને નમસ્કાર કરવાપૂર્વક તેઓ પોતાના ઉચિત સ્થાને ગેરા. મહારાજશ્રીએ તત્ત્વજ્ઞાનભરી જૈન ધર્મની તેમજ દાનધર્મની મહત્તા ઉપર પ્રકાશ પાડતી બાકી રહેલી દેશના પૂર્ણ કરી. મહારાજજીની અપૂર્વ વિદ્વત્તા માટે દિવાન સાહેબે પોતાનો ત્રીતોષ પ્રદર્શિત કર્યો, એટલું જ નહિ પરંતુ ‘આપ જેવા મહાત્માઓના દર્શનથી આજે હું’ કૃતાર્થ થયો,’ છતાંદિ સુમધુર શબ્દોથી પોતાનો આનંદ બહેર કર્યો, તે ઉપરાંત ‘મારી પ્રજના એક આગેવાન શહેરી શેઠ પોપટભાઈ સંઘયાત્રાનું’ સ્તુત્ય કાર્ય કરવા તૈયાર થયા છે, આજે તે સંઘયાત્રાના પ્રસ્થાનનો પવિત્ર દિવસ છે, હું તેમની સંઘયાત્રા સફળ અને નિર્વિકલ્પતા સંપૂર્ણ થાઓ, અને ધર્મનો વિજય ડોકા સ્થલે સ્થલે વગડાવી શીઘ્ર અહિં પધારો એમ હાર્દિક અભિનંદન આપું છું’ ઇત્યાદિ ઉચિત શબ્દોથી સત્કાર કરી ‘રાજ્યની કોઇપણ સામગ્રીની જરૂર પડે તો તુર્ત અમને અબર આપશો’ વિગેરે ભલામણ સાથે ફૂલહારનું સન્માન સ્વીકારી મોટર દ્વારા ના. દિવાન સાહેબે રજા લીધી હતી. આ પ્રસંગે સ્ટેટના ખીજ ધણા મોટા મોટા અમલદારોની હાજરી દેખાઈ આવતી હતી. ધર્મદેશનાની સમાપ્તિ થયા બાદ મુનમંડળ પણ દેવળાગ લક્ષ્મીઆશ્રમ તરફ ચાલી નીકળ્યું હતું.

શ્રી ઓસવાલ જૈન બોલ્ડીયર કોરે ઉઠવેલી સંપત જહેમત

ઉપર લખેલા વર્ણન મુજબ સંઘપતિના ગૃહાંગણમાં સંઘપતિપદનો સમારંભ ચાલતો હતો. તે જ અવસરે ઓસવાળ જૈન બોલ્ડીયરકોરના સેવાલાવી યુવકો તેમજ કોરના કમાન્ડર શ્રીયુત ન્યાલચંદલાઈ ખાખી રેસમાં સજ્જ થઈ વરઘોડાની સામગ્રીને લાઈનસર ગોઠવવાની સંપત જહેમત ઉઠાવી રહ્યા હતા, ન્યાલચંદલાઈ તો અત્યારૂઢ થઈ અશ્વને આમથી તેમ ઠોડાવી સંઘપ્રયાણના વરઘોડાની કેમ થોભા વૃદ્ધિ પામે તે માટે ખૂબ પ્રયત્નશીલ જણાતા હતા. બોલ્ડીયર કોરના દરેક મેમ્બરોના હાથમાં લાલ લીલા વાવટાઓ આપવામાં આવ્યા હતા. બરાબર સાડાબાર વાગતાં વરઘોડાને ભગ્ય સરંભમ લાઈનસર ગોઠવાઈ ગયો અને હજારો માણસોની સંપત ગીરદી વચ્ચે સંઘપતિના ગૃહાંગણથી વરઘોડાની શરૂઆત થઈ.

સંઘયાત્રા પ્રયાણનો બાદશાહી કાંઠથી નીકળેલો વરઘોડો

સંઘયાત્રા પ્રયાણના વરઘોડાના પ્રારંભમાં જૈન ધર્મની વિજય પતાકા ફરકાવતો ઇન્દ્રધ્વજ, ત્યારબાદ નિશાન ડોકા, સંઘમાં સાથે આવનારા ખટારાઓની લંગાર, પાણી માટે મોટર ટાંકી, વિક્ટોરીઆઓ તથા ફૂલથી ખૂબ શણગારેલી સંખ્યાબંધ મોટરોના સામેલાઓ ચાલતા હતા, કેટલાક સામેલાઓ તો સુશોભિત ઘોડાઓ ઉપર પણ કરવામાં આવ્યા હતા. ત્યાર પછી જરીથી ભરેલા જરીયાન છત્ર અને ચાંદીની અંબાડીથી દીપ્તો ગજરાજ પ્રેક્ષકોનું આકર્ષણ કરી રહ્યો હતો. ગજરાજ ઉપર સંઘપતિ શેઠ પોપટભાઈ તથા ચુનીલાઈના દેવકુમાર સમા ભાણેજો અને રાજનગર-અમદાવાદના સંઘપતિ શ્રેષ્ઠવર્ચ શ્રી માણેકલાલ મનસુખલાઈના વિ. શ્રીયુત રાજેન્દ્રકુમાર બેઠેલા હતા. હાથીના અગ્રભાગમાં અમદાવાદનું સુપ્રસિદ્ધ સુસ્તકા જેન્ડ અને હાથીની પાછળ ધારીયા તથા બન્ડુકો લઈને રજેવાળો તથા પોલીસોની ટુકડી ચાલતી હતી, તેની પાછળ ચાંદીની ભગ્ય પાલખી અને શહેરને સુંદર સરોદે ગબાવી મુકતું ભગનગર સ્ટેટ જેન્ડ ચાલી ચાલી રહ્યું હતું. ત્યારબાદ હજારોની સંખ્યામાં ચાલતા સાબરનના અગ્રભાગમાં રહેલા સંઘપતિ શેઠ પોપટભાઈ તથા સંઘપતિ શેઠ ચુનીલાઈ હાથમાં શ્રીકૃષ્ણ રાખીને સહુ કંઈના વંદન નમસ્કાર

૧ મહાગજ અમ શ્રી રણજીસિંહજી સાહેબ,
 છ ની એમ આદ, ૭. જી ૬.
 ન વા ન ગ ૨.

વે પ્રિ પ્રગ-તમ-તગર.

સંકારને ઝીલતા હતા. તેઓ બન્નેના મસ્તક ઉપર રક્તવર્ણી જામનગરી પાઘડી, ઢગલાબધ કંઠમાં પુષ્પોના હાર ઉપરાંત તેઓના યશસ્વી પુણ્યદેહ, કદાવર બાંધો, ગજરાજ સરખી પ્રૌઢગતિ, અને ગંભીર ભાવોથી તેમજ અજળ તેજથી ભરેલી મુખાકૃતિ કેટલીયે પ્રભાવશાલી વ્યક્તિઓને પણ આંજ નાખતી હતી, તેમની બન્ને બાજુમાં કાયમ તેમની સાથે રહેવા માટે નિયુક્ત થયેલા અંગરક્ષકો ખાખી ડેસમાં સજ્જ થઈને શસ્ત્રબદ્ધ ચાલતા હતા. આમુખામુખમાં અમદાવાદી, સુરતી, ખંભાતી, જામનગરી, કાઠિઆવાડી એમ રંગબેરંગી પાઘડીઓથી શોભતો શ્રીમંત વર્ગ તેમજ બાલગોપાલ વર્ગ વિશાલ સંખ્યાવાળા સાજનને શોભાવી રહ્યો હતો, આ સાજનની પાછળ પોતાના સુંદર રણુરણુટથી રસ્તાને ગળતી મૂકતો, ત્રિલોકનાથ ત્રિભુવનપતિ પરમાત્માની ભવ્ય પ્રતિમાથી અલંકૃત ચાંદીના સુંદર રથ, ચાંદીની નાનુક પાલખી, અને અ. સૌ. સંઘવણુ શ્રીમતી ઉજ્જમજહેન ચંચળબેન, સંખ્યાબધ સાધ્વીજી મહારાજઓ અને ઘણા મોટા ઠાઠથી અલંકૃત થયેલો સ્ત્રીવર્ગનો મોટો સમુદાય સંઘપ્રયાણના સુંદર ગીતો મધુર સ્વરે ગાતો ગાતો ચાલી રહેલો હતો. સર્વથી છેલ્લા સંઘયાત્રામાં સાથે આવનારા ધ્રાંગધા રટેટના સાંઢણી સ્વારો વરઘોડાની શોભામાં વૃદ્ધિ કરી રહ્યા હતા. સંઘયાત્રા પ્રયાણના વરઘોડાનું આખું દૃશ્ય એવું સુંદર અને ભવ્ય-સામગ્રીસંપન્ન હતું કે સમગ્ર જામનગર તેમજ જામનગરની આજુબાજુ દશ પંદર ગાઉના ગામડાઓની પ્રજા આ ધર્મપ્રસંગ જોવા ઉલટી પડી હતી. સહુકોઈના મુખમાંથી આ પ્રશસ્ત ધર્મકાર્યની પ્રશંસામય ઉગારોના પુષ્પો વેરાતાં હતા.

વરઘોડામાં પૂ. આચાર્ય મહારાજોએ સુનિમંડલ.

પૂર્વોક્ત એક એડથી ચડીયાતી સામગ્રી સહિત હજારબાલયો યાત્રાપ્રયાણનો આ વરઘોડો માંડવી ચોક પાસે આવી પહોંચતા, સંઘયાત્રામાં સંઘપતિની વિનંતિથી સાથે પધારનાર પૂ. શાસન-સમ્રાટ આચાર્ય મહારાજ શ્રીમાન્ વિજયનેમિસૂરીધરજી મહારાજ, પૂ. આગમોદધારક આચાર્ય શ્રી સાગરાનંદસૂરીધરજી મહારાજ, પૂ. શાસનપ્રભાવક આચાર્યશ્રી વિજયમોહનસૂરીધરજી મહારાજ પૂ. આચાર્ય શ્રી વિજયપ્રભસૂરિજી મહારાજઓ પોતાના શિષ્ય-પ્રશિષ્યાદિ વિશાલ સુનિમંડલ સાથે વરઘોડામાં સામેલ થતાં તેઓને હજારો મુખારવિદોએ ‘આચાર્યદેવકી જય’ ‘જૈન શાસનકી જય’ નીગર્જનાઓથી વધાવી લીધા હતા. લગલગ પોણોસોની સંખ્યામાં વર્તતું સુનિમંડલ વરઘોડામાં પધારતા વરઘોડાની શોભા ખૂબ વધવા પામી હતી. લગલગ એક માઈલની લંબાઈવાળો આ ભવ્ય વરઘોડો માંડવીચોકમાંથી આગળ વધી, દરબાર ચોક, હેરા-સરજીનો ચોક, ગર્સ્ત હાઈસ્કૂલ, શાકમારકીટ, આશાપુરા મંદિર પાસે અનુક્રમે આવી ફેર દરબાર ચોકમાં થઈને કાલાવડ દરવાજોથી દોઢ બે ફર્લાંગ દૂર નાખવામાં આવેલા સંઘના કેમ્પમાં જઈ પહોંચ્યો હતો. સંઘના કેમ્પને દેવનગરનું ઉપનામ આપવામાં આવ્યું હતું. સંઘપતિના ઘેરથી સાડાબારે લગલગ રવાના થયેલું આ ધાર્મિક સરઘસ લગલગ અડી વાગતાં દેવનગરમાં આવી પહોંચ્યું હતું.

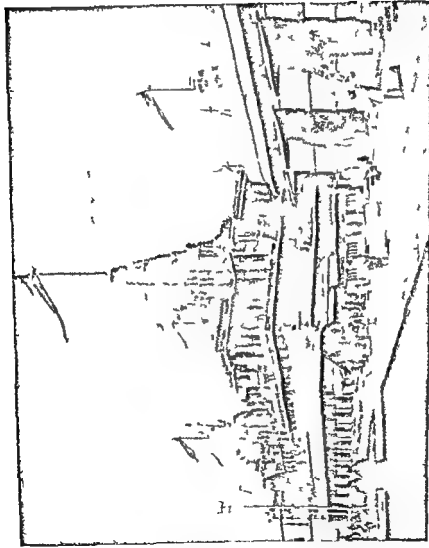
હિંદુ-મુસ્લીમોએ સંઘપતિનું કરેલું અપૂર્વ સન્માન.

સંઘયાત્રા પ્રસ્થાનનો આ ભવ્ય વરઘોડો જે જે માર્ગેથી પસાર થયો તે તે માર્ગે સંખ્યાબધ સ્થળોએ સેંકડો વ્યક્તિઓએ ફૂલહાર-ગજરા અને ચાંદલાના રૂપીઆથી સંઘપતિ

તથા સંઘવલ્લોનું સન્માન કર્યું હતું. આ સત્કાર-સન્માન કરવામાં મુસ્લીમ લાઇઓ પણ બાકી રહ્યા ન હતા. તેઓએ પણ ફૂલહારાદિ અર્પણ કરી રોકને વધાવી લીધા હતા. દેસ-સરજીના ચોક પાસે વરઘોડો આવતાં રાજરમણીઓની પર્વાયુક્ત મોટરો આ લગ્ન દરમિયાન નીહાળવા હાજર થઈ હતી. શહેરમાં જે જે રસ્તે વરઘોડો પસાર થયો તે દરેક રસ્તે હાજરો માણસોની વિરાટ માનવમેદિની આ અતૌકિક દરમિયાન નીહાળવા ઉલટી પડી હતી અને એ સર્વ માનવ-સમુદાય આ ધાર્મિક વરઘોડો જોવામાં તદ્દલિન બની ગયો હતો. ભારતવર્ષની પ્રાચીન સમૃદ્ધિના નમૂનારૂપ આ ધાર્મિક દરમિયાન આર્યાવર્તની પવિત્ર ભૂમિ ઉપર જન્મ ધારણ કરનાર આર્યમાનવોને મુશ્કેલી હતું, અને 'કલિયુગમાં પણ આવા ધાર્મિક આદર્શો વિદ્યમાન છે' તે માટે સર્વ કોઈ આર્યવ્યક્તિના અંતઃકરણમાં ગૌરવપૂર્વક હર્ષ પ્રાપ્ત થતો હતો. જેણે જેણે એ ધાર્મિક વિજયવર્તુ દરમિયાન જોયું હશે તે કદી પણ એ શુભ પ્રસંગ ભૂલી શકશે જ નહિ. ભલે ગૃહસ્થ-ચિત્ત લગ્નાદિ વ્યવહારના પ્રસંગોમાં રાત્ર-મહારાત્રનો અથવા શેઠ-શાહુકારોને ત્યાં આથી વધુ ખર્ચે તે વ્યવહાર કાર્યો ઉજવાતા હશે, પરંતુ અર્થ અને કામના સાધનભૂત એ વ્યવહાર કાર્યો કરતાં ઐહિક તેમજ આધુનિક સુખના સાધન તરીકે જગમગાટી થયેલા આવા ધાર્મિક પ્રસંગે ધર્મ પ્રસંગ ઉજવનાર વ્યક્તિને આર્થ પ્રભ કેટલી અભિનંદે છે, સાચા અંતઃકરણથી કેટલી મન્માને છે-સત્કાર છે તે બાજુના માટે આજનો પ્રસંગ મૂર્તિમત્ દર્શાવતો હતો. સારાએ વરઘોડાને દબાવવાથી દેખાવ ઉપરાંત ભલભલા રાજવીઓને ન મળે તે સન્માન-સત્કારનો સાચો સ્વાદ અમારા સંઘપતિ તથા સંઘવલ્લો ચાખી ગયા હતા. સંઘચાત્રના આ વરઘોડામાં સંઘપતિ તરફ જેમ પ્રેક્ષકોની એકાગ્રદષ્ટિ બનતી હતી તેમ આચાર્યદિગ્ગજોની આગળી હરોલમાં પ્રસન્નવદને ચાલતા બે બાલગુનિવરો પણ પ્રેક્ષકોનું ધ્યાન ખેંચી રહ્યા હતા. વરઘોડો સંઘને કેમ કે જેનું દેવતગર નામ રાખવામાં આવ્યું હતું ત્યાં પહોંચતા કેમ્પના મધ્યભાગમાં ઊભા કરેલા રાજશાહી વિશાલ મમીયાણામાં સૂરિસમ્રાટે મંગલાચરણ કરવાપૂર્વક સંઘચાત્રના મહિમાસંબંધી સુંદર પ્રવચન આપ્યું હતું. પ્રવચનની પૂણાહુતિ થતાં વિશાલ માનવ-સમુદાય વિખરાયો હતો.

સંઘના પડાવની રચના,

સંઘને પડાવ ઉપર જણાવ્યા મુજબ કાલાવડ દરવાજાથી ૦૧ માઈલ દૂર એક વિશાલ ખેતરમાં ઊભો કરવામાં આવ્યો હતો. કેમ્પમાં પ્રવેશ કરતાં પ્રથમ રંગેરંગોથી રંગેલા તેમજ પહેડેડીકે ફીટીંગમાં ત્રણ દરવાજાઓ ઊભા કરવામાં આવ્યા હતા. આ દરવાજાઓ ફેલ્ડો બનાવવામાં આવેલા હોવાથી આગળના દરેક પડાવવામાં તેને ઊભા કરવાની તેમજ સકેલવાની ઘણી જ સગવડતા રહેતી. દરવાજામાં પ્રવેશ કર્યા બાદ જાને બાજુએ વિશાળ તંબુઓની કતાર દષ્ટિપથમાં આવતી હતી અને દરવાજાની સામે જ કેમ્પના મધ્યભાગમાં જિનમંદિરનો રંગીન અને રસીયામણો સમીયાણો દષ્ટિગોચર થતો હતો. કેમ્પના મધ્યભાગમાં રહેલા જિનમંદિરના સમીયાણાની જાને બાજુમાં ગોઠવાયેલી તંબુઓની હરોલ પૈકી ડાબી લાઇનમાં આચાર્યમહારાજદિ ગુનિવગના તેમજ ત્યારબાદ આમંત્રિત સદ્ગૃહસ્થોના તંબુઓ હતા, બ્યારે જિનમંદિરની અપેક્ષાએ જમણી બાજુની પંક્તિમાં સંઘકચેરીનો, સંઘપતિના, સંઘવલ્લોના અને તેમના કુટુંબીવર્ગના તંબુઓ ઉપરાંત સર્વથી છેલ્લો અને ત્રણ દરવાજામાં પ્રવેશ કરતાં સર્વથી પહેલો શ્રી ઓસવાલ જૈન વેલંટીયર કોરનો તંબુ ગોઠવાયેલો હતો. સંઘકચેરી સંઘપતિ તથા

ભામનગર ચોરીવાળા નિર્માણનો અમલોગ તથા તપગચ્છ ઉપાધ્યયનું ઓક ૩૨૪

સંઘવલ્લોના તંબુઓના અગ્રભાગે સોના રૂપાના કળશો ગોઠવવામાં આવ્યા હતા, એટલું જ નહિં પણ પૂ. આચાર્યાદિ મુનિવર્ગના તંબુઓ અને સંઘકચેરી, સંઘપતિ-સંઘવલ્લો, વેલં-ટીયર કોર તથા આમંત્રિત ગૃહસ્થોના તંબુઓના અગ્રભાગમાં પેઇન્ટરો પાસે ચિત્રાવેલા તે તે નામવાળાં ઘોડા લટકાવવામાં આવ્યા હતા, જેથી પ્રેક્ષકવર્ગને કોઈનો પણ તંબુ શોધવામાં ઘણી જ અનુકૂલતા થતી. જિનમંદિરના સમીપાણી બન્ને બાજુઓમાં ઉપર જણાવ્યા મુજબ તંબુઓની લાઇન ગોઠવવામાં આવી હતી તે પ્રમાણે તે દેવમંદિરની પાછળ-વ્યાખ્યાન, માન-પાત્રાદિ સમારંભ અથવા અન્ય કોઈ પણ તેવા પ્રસંગ માટે જેથી ત્રણ હજાર માણસો બેસી શકે તેવો એક આલિશાન સમીપાણો બિમો કરવામાં આવ્યો હતો; તેની બાજુમાં છંદ્રી' પાળનાર ભાઈઓ માટે સમીપાણો તેમજ તેની પાછળના ભાગમાં છંદ્રી' પાળનાર ખંડેનોની વિશાલ સંખ્યા સુખેથી રહી શકે તેને અંગે લગભગ ૧૦૦ પુટ લાંબી બે ઘોડાશાળાઓ બિમી કરવામાં આવી હતી, અને તેની પાછળ રખેવાળોની રાવટી વિગેરે હોવાથી સ્ત્રીવર્ગના સંરક્ષણ માટે વધુ સાનુ-કૂળતા થઈ હતી. સંઘપતિ તથા સંઘવલ્લોનાં તંબુની પાછલી લાઇનમાં સાધ્વીજીઓ માટે તંબુ રાવટીઓ ગોઠવવામાં આવ્યા હતા, તે ઉપરાંત સંઘપતિના મોટા પાયા ઉપર સ્વતંત્ર રસોડાઓ માટે ત્યાં મંડપ બિલા કરેલા હતા. જાનનગરના સ્થાનિક છંદ્રી' પાળનાર ભાઈઓ ખંડેનો કે જેઓને સંઘપતિ તરફથી રાવટીઓ તથા ગાડાઓની સગવડતા આપવામાં આવી હતી તે બધાંયની રાવટીઓ લગભગ એક સાથે સગવડતાવાળી જગ્યાએ નાંખવામાં આવેલી હતી. એક બાજુમાં મવે' જૈન ભાઈઓને જમવા માટે આદરા બાંધી મોટા મંડપ જેવી વ્યવસ્થા કરવામાં આવી હતી કે જેની નીચે પાંચ, માત અને દશ-દશ હજાર માણસો બેસીને શાંતિપૂર્વક જમી શકે. એક તરફ ઉકાળેલા પાણીની સગવડતા માટે રાવટીઓ હતી તેા તેની નજીકમાં ખીજી બાજુએ આયર્ષિલ ખાતાની વ્યવસ્થા માટે રાવટીઓ બિમી કરવામાં આવી હતી. એ મુજબ વૈયાવચ્ચ ખાતું, વૈધ ડોક્ટર ખાતું, સ્ટોરખાતું, તંબુ ડોકનારા બાવચાઓ માટે, ઇલેક્ટ્રીક રોશનીવાળા માટે, રખેવાળો ઘોડેસ્વારો માંઢણીસ્વારો હાથી અને તેના રહાવત, મુસ્તફા બેગ્ડ, દેવમંદિરના પૂજારી, મીઠા સામાનનો સરંભામ વિગેરે દરેક કાર્યો અને તે તે કાર્યોના વ્યવસ્થાપકો માટે યોગ્યતા મુજબ તંબુ રાવટીઓ બિલા કરવામાં આવેલા હતા. પડાવતું દૃશ્ય જોતાં ઉત્તમવલ ધવલમંદિરોની શ્રેણિથી શોભતું કોઈ એક મુંદર શહેર જ હોય તેવો આભાસ થઈ આવતો.

જિનમંદિરનો ભવ્યમંડપ અને જિનમંદિર

જિનમંદિર અને જિનમંદિરનો તંબુ ઘણા જ આકર્ષક હતા. પડાવના પ્રવેશદ્વાર ઉપર મોટા અક્ષરોથી જેમ 'દેવનગર' નામ લખવામાં આવેલું હતું તે પ્રમાણે જિનમંદિરના મમી યાણ પાસે નાની યણ ઘણી રમણીય ત્રણ કમાનો બિલી કરવામાં આવી હતી અને મધ્ય કમાનના અગ્ર ભાગ ઉપર 'દેવલુવન' એવા મુનર્ણાક્ષરો આકૃત કરવામાં આવ્યા હતા. આ દેવલુવનનો મમીયાણો બે ભાગમાં વિભક્ત હતો. એક ભાગ ગભારા તરીકે અને બીજો રંગમંડપ તરીકે. ગભારાના ભાગવાળા મમીયાણામાં બાર પુટ લગભગ લંબાઈ પહોળાઈવાળું અને સત્તરથી અઢાર પુટ જંચું ચાંદીનું ઘણું જ મુંદર નકશીદાર સમવસરણુ બિલું કરવામાં આવ્યું હતું. મર્વથી ઉપરનું શિખર કાપરડાણ તીર્થના દેરામરણ ઉપર રહેલા ચાર માળના શિખર જેવું જ નમૂને-દાર અને કલામય કારીગરીથી શોભી રહ્યું હતું. આ ગમવસરણમાં શ્રી પાર્શ્વનાથ પ્રભુના-એક મરખા ચાર પ્રભુજી બિરાજમાન કરવામાં આવ્યા હતા. સોનેરી-રૂપેરી બાડલાની આંગીઓ

ઉપરાંત પુખ્તોના સુગંધી હારોની ભરચક ગોઠવણીથી અને ધૂપના ધમધમાટથી આખોય દેરાસરજીનો મંડપ સુગંધથી મહેકી રહ્યો હતો. સમવસરણના અગ્રભાગમાં સામાન્ય રીતે શહેરોનાં દેરાસરોમાં હોય છે તે પ્રમાણે ત્રિગુંડું ભંડાર ઘંટ વિગેરે ગોઠવવામાં આવ્યા હતા. રંગમંડપની વિશાલતા એટલી બધી હતી કે પાંચસો ઉપરાંત મંખ્યામાં માનવસમુદાય શાંતિપૂર્વક બેસીને બપોરના ટાઇમ સારા ગવેંયાના સુમધુર કંઠે ભણતી પૂજાઓ તથા ભાવનાનો લાલ લઈ શકે તેમ હતું, કેમ્પના પ્રવેશ દરવાજામાં દાખલ થતાં એક ઘણું જ ભીંચો સ્થંભ ભીંચો કરવામાં આવ્યો હતો અને તેના ઉપર નેન શાસનની વિજયપતાકા ફરકાવતો રેશમી વિજયવાવટો ફરકાવવામાં આવ્યો હતો. [આ પ્રમાણે સંઘપડાવની રચનાનો ક્રમ સામાન્ય રીતિએ હંમેશ માટે એક સરખો જ ગોઠવવામાં આવતો હતો.]

ભમનગર શહેર બહાર ત્રણ દિવસ સુધી સંઘનો કેમ્પ

ઉપર જણાવ્યા મુજબ માર્ગશીર્ષ શુક્લ ચતુર્થી લોમવારના પ્રશસ્તમુહૂર્તે સંઘયાત્રાનું પ્રસ્થાન થયા બાદ ત્રણ દિવસ સુધી સંઘનો કેમ્પ શહેર બહાર રાખવાનું અગાઉથી જ નક્કી થયું હતું, તે પ્રમાણે ત્રણ દિવસ સુધી સંઘનો કેમ્પ ભમનગર શહેર બહાર રહ્યો. દરમ્યાન ત્રણે દિવસમાં બે દિવસ સંઘપતિ તરફથી અને એક દિવસ રોડ ટો કરશી દેવશી તરફથી સવાર-સાંજ જમણા આપવામાં આવ્યા, દેવભુવનમાં હંમેશાવિધવિધ પૂજાઓ ભણાવવામાં આવી, પ્રભુજીને ભવ્ય અંગરચના કરવામાં આવી તથા મારોએ પડાવ હજારો વિજળીની રોશનીથી ઝગડળી ઊડ્યો, રાત્રિના વખતે દૂરથી જોનારને તો બહુ સ્વર્ગ લોક જ નીચે આવ્યું હોય તેમ દૃશ્ય દેખવામાં આવતું.

બહારગામથી આવેલા સંઘની સફળતા ઇચ્છતા સંખ્યાબંધ તારો

સંઘપ્રયાણના શુભ સમયે સંઘયાત્રાના ઉત્તમોત્તમ કાર્યની સફળતા ઇચ્છનારા સંખ્યાબંધ તારો સંઘપતિ ઉપર તેમજ આચાર્ય મહારાજઓ ઉપર હિંદના નાના મોટા જુદા જુદા શહેરોમાંથી મોટી સંખ્યામાં આવ્યા હતા. આ પ્રમાણે સંઘ ત્રણ દિવસ ભમનગર બહાર રહી ચોથે દિવસે મલાવાડ તરફ કેવી રીતે ઉપજ્યો? ક્યાં ક્યાં મુકામો કર્યા? વિગેરે હકીકત વાચકોની સમક્ષ આવતાં પ્રકરણમાં રજૂ કરીશું.

ઉભય સંપત્તિ તથા સંઘવલ્લો સંઘમયાલુ અસંગે સ્વચ્છતાથી મંગલ-અરધ્યાન કરે છે.

ધનું ગિરનારજી તરફ પ્ર સં સંઘની ભવ્ય સામગ્રી તથા યા શ્રી વ્યવસ્થા

જામનગર શહેરમાંથી મંગલ ચોઘડીએ રવાના થયેલો યાત્રિક મંઘ શહેર બહાર ત્રણ દિવસ તા-૭-૮-૯ સુધી રહ્યો, દરમિયાન હંમેશા હજારો પ્રેક્ષકોની આવકાતવક સંઘના કેમ્પમાં રહેતી, મારા મારા સફ્ટગુહ્ઓ તેમજ મોટા અમલદારો મંઘના દર્શનાર્થે તથા સંઘપતિની મુલાકાત નિમિત્તે મોટી સંખ્યામાં આવતા હતા છેલ્લે દિવસે દાણખાપુ તથા જાણીતા રાજ-કર્મચારીઓ પણ આવવાનું ભૂંચા ન હતા પ્રથમના બે દિવસોમાં સંઘપતિઓ તરફથી વેરા ધારશી દેવરાજના નામે તેમજ ત્રીજા દિવસે શેક ટોકરશી દેવશી તરફથી સાધર્મિક વાતવ્ય (જમણવાર) કરવામાં આવ્યા હતા. તા-૧૦-૧૨-૩૭ના રોજ બહેની સવારે સંઘ જામનગરથી જા માર્ગ દર મોરકંડા મુકામે જઈ પહોંચ્યો હતો જામનગર શહેર બહાર ખારી વાડીથી ઉપડેલો મંઘ મોરકંડા શી રીતે પહોંચ્યો ? મંઘનો કેમ્પ એક મુકામથી ખીલ મુકામે કેવી રીતે પહોંચ્યો ? આગળના મુકામે આગલા દિવસોથી કેવી કેવી તૈયારીઓ કરવામાં આવતી હતી ? આ બધી બાબતો જાણવા યોગ્ય હોવાથી અહિં આલેખવી ઉચિત ધારી છે.

અગાઉથી રસ્તાઓની તપાસ

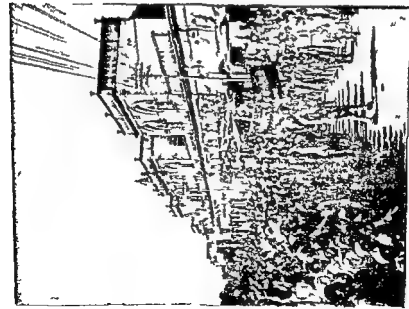
આ યાત્રિક સંઘ જે જે ગામે તથા શહેરોના રસ્તે પસાર થવાનો હતો તે માર્ગે રસ્તાઓ કેવા છે ? મોટરો, ખટારાઓ, ગાડાઓ સુએથી પસાર થઈ શકે તેમ છે કે કેમ ? યાત્રિકોને મુશ્કેલીમાં ઉતરવું પડે તેમ છે કે કેમ ? જ્યાં જ્યાં સંઘનો કેમ્પ નાખવાનો હોય ત્યાં ત્યાં વિશદ ખેતરની જગ્યાઓ તેમજ જેની સર્વથી પ્રથમ જરૂર પડે તે પાણીની સગવડતા થઈ શકે તેમ છે કે કેમ ? પાંચ પાંચ છ છ માઈલના અંતરે મુકામે રહી શકે તેવી યોજના થઈ શકવાની સગવડો થશે કે કેમ ? આ અને આને લગતી ઘણી બાબતોનો ઊંડેલ કરવા માટે મહિના અગાઉથી મોટરો મારફત બાણીતા અને બાહોશ સફગૃસ્થો દ્વારા તપાસ કરવામાં આવી હતી; છતાં યાત્રિકોને જરાપણ તકલીફ ન પડે તે માટે અમદાવાદના બાણીતા-કાર્યદક્ષ નગરશેઠ કસ્તુરભાઈ મણિભાઈ આગળ આવવાના ચાર ચાર પાંચ પાંચ મુકામોની અગાઉથી પોતે જાતે મોટરમાં જઈ તપાસ કરી આવતા. અમુક માઈલને અંતરે અમુક ગામમાં અમુક જગ્યાએ મંઘનો જે પ્રમાણે કેમ્પ નાખવાનું નક્કી થતું તે પ્રમાણે ત્યાં કેમ્પ તૈયાર કરવામાં આવતો. આ બાબતમાં નગરશેઠ કસ્તુરભાઈએ ઉઠાવેલી સેવા ઘણી પ્રશસનીય હતી

સંઘના કેમ્પમાં તંબુ-રાવટી તથા જિનમંદિરની ગોઠવણ

આગલા પ્રકરણમાં જણાવી ગયા પ્રમાણે તંબુ, સમીયાણા અને રાવટીઓનો ડબલ સરંજામ હોવાથી જે દિવસે જ્યાં સંઘનું મુકામ થવાનું હોય ત્યાં પડાવની વ્યવસ્થા તથા તંબુ રાવટીઓની ગોઠવણી આગલે દિવસે જ થઈ જતી, એટલે સાધુમહારાજો-સાધ્વીજીઓ છરી પાળનો યાત્રિક વર્ગ તેમજ આમંત્રિત સફગૃસ્થોને મુકામે પહોંચતાની સાથે તુર્ત જ તંબુ રાવટીમાં ઉતરવાની સગવડતા મળતી, પરંતુ તે માટે રહ જોવાનાં સ્થાનને અવકાશ ન હતો. સવારના પાંચ વાગતા પડાવમાં સર્વ કોઈ સાંભળી શકે તે પ્રમાણે ડંકોનો મંગલ ડુંડુંબિ થતો, આ મંગલ શબ્દ તેમજ દેવલુવન (જિનમંદિર) ખાસે વાગતા મંગલમય ચોઘડીઆના કર્ણપ્રિય શબ્દથી સર્વ કોઈ બગતું, પ્રતિક્રમણ, પ્રભુસ્તુતિ પ્રમુખ ધર્મક્રિયા કર્યા બાદ અજવાળું થતાં સર્વ કોઈ યાત્રિકો પંથે પડતા, સૂર્યોદય બાદ અર્ધ કલાકે ખાલી તંબુ રાવટી સિવાય ત્યાં કશું જણાતું નહિં; યાત્રિક વર્ગ એક બાજુથી જ્યારે ચાલવાની તૈયારીમાં પ્રણામીભુત થયો હોય ત્યારે બીજી બાજુએ જિનમંદિરને આગલા પડાવે લઈ જવા માટે બેઠેલી સવારે મોટર ખટારો હાજર થઈ જતો હતો, મમવસરણુદિ સર્વ સામગ્રીને વ્યવસ્થિત રીતે મોટર ખટારામાં ગોડવી આગલા મુકામે પહોંચાડવામાં આવતી અને હજુ યાત્રિકો ચાલીને ત્યાં ન પહોંચે તે અગાઉ તે એ ચાંદીનું સમવસરણુમય દિવ્ય જિનમંદિર આકાશમાંથી જ બહાર ઉતરીને આનું હોય તેમ ખડું થઈ જતું. પ્રભુજીને મળમલથી જડેલા કરંડીયાના આકાર સરખી રમણીય પેટીમાં આશાતના ન થાય તે પ્રમાણે પધરાવી સ્નાનાદિકથી શુધ્ધ થયેલા અને પૂજા યોગ્ય વસ્ત્રોના પરિધાનવાળા પગે ચાલતા માણસો દ્વારા આગલા મુકામે પહોંચાડવામાં આવતા હતા

છરી પાળનાર માટે સગવડતા, તેમના સામાનની વ્યવસ્થા.

છરી પાળનાર યાત્રિકવર્ગના સામાન માટે એવી સગવડતાભરી વ્યવસ્થા સંખ્યામાં આવી હતી કે-પ્રાતઃકાળમાં પોતપોતાના કાર્યથી પરવાર્યા બાદ આ સર્વ યાત્રિકવર્ગ પોતાનો સામાન બરાબર

ભાતનગરની રીઘળુ 'અચાલ', વરદોલનુ દરથ

ભાતનગરની રીઘળુ 'અચાલ', વરદોલનુ દરથ

પેક કરી, તેની ઉપર પોતાને અપાયેલો નંબર લગાવી વોલંટીયર કોરને સોંપી આવતો. અર્ધ કલાકમાં તો વોલંટીયર કોરના તંબુ પાસે આ યાત્રિકોના સામાનનો એક નાનો સરખો ડુંગર બની જતો. આ બધાય સામાનને ખટારા મારફત આગસ્ટા મુકામે યાત્રિકો પહોંચે તે અગાઉ પહોંચાડવામાં આવતો. આર પાંચ વોલંટીયરો પણ અગાઉથી આગસ્ટા મુકામે પહોંચી જતા અને યાત્રિકવર્ગને સામાન સોંપી દેવામાં આવતો. સામાનનો અદલોખદલો ન થાય અને સામાન શુભ ન થાય તે માટે વોલંટીયરો તરફથી ઘણું જ લક્ષ્ય આપવામાં આવતું. યાત્રિકવર્ગ પણ પોતપોતાનો સામાન લઇને અગાઉથી તૈયાર થઇ ગયેલા પોતાના પાલમાં પોતાનું સ્થાન સંભાળી લેતા, આવી વ્યવસ્થિત એકધારી બળે ત્રણ માસ સુધી સગવડ આવા નૈનયાત્રિકસંઘ સિવાય શું બીજો કયાંય દ્રષ્ટિગોચર થાય ખરી !

માર્ગમાં સાથે ચાલતા શ્રાવકાદિ વર્ગ સાથે ધર્મચર્ચા કરતા કરતા મુનિ મહારાજશ્રી આગસ્ટા મુકામે આવી પહોંચતા અને પોતાને યોગ્ય ધર્મકાર્યમાં પરોવાતા. યાત્રિકવર્ગ મુકામે આવતાની સાથે પ્રથમ તો દેવ તથા ગુરુને વંદન કરી ઉકાળેલું પાણી લાવવાની ધમાધમમાં પડતો, મોટી સંખ્યામાં યાત્રિકવર્ગ હોવાથી તેમજ પાણીની સર્વથી પ્રથમ જરૂરીઆત હોવાથી તે કાર્યને સર્વ કોઇ પ્રથમ સ્થાન આપતું. સંઘના કેમ્પમાં પ્રવેશ કરતાં જ ‘ઉકાળેલા પાણીનું સ્થાન કયાં છે ?’ તેની સર્વથી પ્રથમ તપાસ થતી, ત્યારબાદ પૂજા વિગેરે ધર્મકાર્યમાં યાત્રિક વર્ગ બેસાડતો, છંદી પાળનાર સિવાયનો યાત્રિક વર્ગ ખાવા-પીવાની વ્યવસ્થામાં પણ પડતો. સંઘપતિ તરફથી ખાવા પીવાની તો એવી સુઢર ભેગવાઈ અને છૂટ હતી કે સહુ કોઇ સંઘપતિની વાહ વાહ પોકારતા, સાંજે મિષ્ટાન્નમણુ તો હોય જ, તે ઉપરાંત બાર વાગે દાળ-ભાત-શાક આપવામાં આવતા, અને પોતાની મેળે કોઇ પણ જાતની રમોઇ કરવાનું કોઇ પણ યાત્રિકવર્ગને મન થાય તો સંઘપતિના કોઠાર ખુલ્લા હતા. ‘જેને-જે ભેઇએ તે લઇ જાયો’ એવી ઉદ્ઘોષણા જેવું થયું હતું.

‘છંદી પાળનારાઓ માટે ભોજનવ્યવસ્થા.

લોગભગ એક વાઘ્યાના સુમારે છંદી પાળનાર લાઇઓ બેનેનો એકાસણા કરાવવાની શરૂઆત થતી. તેમના માટે અન્ય વર્ગથી અસાધ્ય મંડપમાં બેઠક રાખવામાં આવી હતી. જમતી વખતે કોઈને તડકો ન લાગે તે માટે ખાસ ધ્યાન આપવામાં આવતું, એકાસણાવાળા માટે પાટલા, ઉકાલીને કારેલા પાણી, પીરસનારાઓની વ્યવસ્થિત યોજના ઉપરાંત મિષ્ટાન્ન જમણુ સાથે રહેા, ઉકાળો, દૂધ, રાખડી વિગેરેની સામગ્રીઓ ખાસ રાખવામાં આવતી હતી. સંઘમાં પધારેલા સારા સદ્ગૃહસ્થો આ લાઇઓની સેવાનો લાભ ઉઠાવતાં એટલું નહિ પરંતુ સંઘપતિ અને સંઘવણી પોતે પણ આ પ્રસંગે ઘણી વખત હાજરી આપતા. જમવાનું પૂર્ણ થયા બાદ મુખવત્સથી સ્નાન કરવાનું ભુલાતું ન હતું, પોતાના ઘરમાં પણ જે સગવડતા ન સચવાય તેથી કંઈક આધિક શુભી સગવડતા સાચવવામાં આવતી, તેમાં કાંઈ પણ નિમિત્ત હોય તો સંઘપતિની સખર્મ-લાવનાનો અતિરેક જ હતો.

સાધુ સાધ્વીઓ અને ગોચરી.

સાધુ-સાધ્વીઓને બહારના માટે સંઘપતિના રમોડાઓ, આમંત્રિત સદ્ગૃહસ્થોના રસોડાઓ ઉપરાંત એક વિશાલ સ્થાન પણ હતું. એક જ સ્થાનેથી આહાર લેવો પડે તેમ નહિ થતાં ગામ અથવા શહેરમાં જુદી જુદી જગ્યાએ ફરીને ગોચરી લાવવામાં આવે છે તે પ્રમાણે ગોચરી

લાવી શકાય તેવી વ્યવસ્થા હતી. આમંત્રિત સદ્ગૃહસ્થોમાંથી ઘણા મોટા ભાગ એવો હતો કે સુપાત્રદાનનો લાભ મળે તે ધરાદાયી પોતાના તંબુઓમાં રસોઈની વ્યવસ્થા કરાવીને પોતે ત્યાં જ જમતા હતા. નોકર ચાકર વર્ગ, ગાડાવાળાઓ, તંબુ ઠોકનારા બાવ્યાઓ, રખેવાળો વિગેરે હરકોઈ સંઘમાં સાથે આવેલ વ્યક્તિને જમવા માટે પૂર્ણ સગવડતા રાખવામાં આવી હતી. આ નોકર-ચાકર વિગેરે વર્ગ પણ ચૂડા-ખાણીથી ખચત ન રહેતો. યદ્યપિ સંઘપતિની બાહોશી, અસીમ ઉદારતા તથા વ્યવસ્થાપક માણસોની અનુકૂલતાને અંગે કોઈને કોઈ પણ વાતની પ્રતિકૂલતા ન હતી છતાં બહોળો સમુદાય હોવાથી નહિ જેવી અગવડતા હોય તો તે પણ જમવા-ખાવા-પીવાની મુખ્ય વસ્થામાં ઢંકાઈ જતી. સાધુ મુનિરાજો તથા સાધ્વીજીઓ પોતાનો પાત્રા વિગેરે સામાન સ્વયં ઉપાડી લેતા છતાં કોઈ તેવા વૃદ્ધ ઝાન માટે ખાસ માણસોની યોજનાઓ કરવાનું પણ સંઘપતિ ચૂકયા ન હતા.

ધાર્મિક વ્યાખ્યાન તથા પ્રભુપૂજા

ખપોરના ત્રણ વાગતા એક વિશાલ સમીયાણામાં નિયુક્ત થયેલ વિદ્વાન્ આચાર્ય મહારાજ-શ્રીના વિદ્વત્તાપૂર્ણ રમણર્થ વ્યાખ્યાનનો પ્રારંભ થતો, જ્યારે ખીજી બાજુ દેવભુવનના સુરચ સમીયાણામાં અનેક ગૈયાઓ જુદા જુદા વાજિત્રો સાથે પૂજા ભણાવવાનો પ્રારંભ કરતા. વ્યાખ્યાન તો કોઈ કોઈ વખતે અનિયમિત રહેતું પણ પૂજા ભણાવવાનું તો બરાબર નિયમિત ચાલતું. પૂજા ભણાવવા માટે સુમસિધ ગૈયા સુરતનિવાસી મોહનલાલ પાનાચંદ ઉપરાંત વડનગર વીસનગરના ઉસ્તાદ લોજકોને રોકવામાં આવ્યા હતા. હારમોનીયમ-સંતાર-સારંગી અને દિલ-રુખના સૂર-મૃદંગ અને ખંજરીના રણકારમાં એક સરખા એવા મળી જતા કે શ્રોતાઓને ઘણો આનંદ આવતો. ભક્તિપૂર્ણ ગાયક શ્રી મોહનભાઈને પકાડી સૂર એવો ચારે બાજુ વિસ્તાર પામતો કે સંઘનો પકાવ નિરખવા આવેલા સેંકડો આમ્યવાસીઓનું દેવભુવનની બાજુ બાજુ મોટી સંખ્યામાં ટોળું જમા થતું. વ્યાખ્યાન માટે શરૂઆતના દિવસોમાં વ્યાખ્યાનવિશારદ પૂઠો આચાર્યશ્રી વિજયમોહનસૂરીશ્વરજી મહારાજની યોજના થઈ હતી. તેઓની આકર્ષક વ્યાખ્યાનશૈલીને અંગે થાકયાપાકયા છતાં સેંકડો શ્રોતાઓ એક સરખો લાભ લેતા. ત્યારબાદ કેટલાક દિવસો સુધી ન્યાયવિશારદ પૂજ્યપાદ આચાર્યમહારાજ શ્રીમદ્ વિજયોદયસૂરીશ્વરજી મહારાજના વિદ્વત્તાપૂર્ણ તત્ત્વજ્ઞાનભર્યા વ્યાખ્યાનનો લાભ જનતાને મળતો હતો. કોઈ કોઈ મોટા શહેરામાં ગ્રાવકોની અતિશય આગહુભરી વિર્જમિને અંગે સૂરિસ્વસ્ત્રાદ વ્યાખ્યાનમાં પધારતા. તેઓશ્રીનું જે દિવસે વ્યાખ્યાન થતું તે દિવસે વિશાલ સમીયાણો પણ ખીચો ખીચી ભરાઈ જતો. એક બાજુ વ્યાખ્યાન, બીજી બાજુ પ્રભુપૂજા એમ બન્ને કાર્યોનો ટાઇમ લગભગ સાથે રહેવાથી જે જે તરફ વધુ પ્રેમ હોય તેનો તે તે ભાઈઓ લાભ લેતા.

નવકારશીનું જમણું અને તેની વ્યવસ્થા

સાંજના ચાર સાડાચાર લગભગ નોકારશીના જમણુની શરૂઆત થતી. રસોઈઆઓ મોટી સંખ્યામાં રાખવામાં આવ્યા હતા. રસોઈયા રાણાજી જેવા કાર્યદક્ષ માણસોની યોજનાથી સગવડતા સારી જળવાતી. સૂર્યાસ્ત અગાઉ તો નોકરચાકર વિગેરે સર્વ જમીને પરવારી જતો એટલે મામુદામિક રાત્રિસોજનાદોષને સ્થાન ન રહેતું. ત્યારબાદ પ્રતિકમણુની ક્રિયાઓ જુદી જુદી જગ્યાએ શરૂ થતી. એ ક્રિયાની મમામિ થયે દેવભુવનમાં ભાવનાના સૂર એક બાજુ છુટતા

ન્યારે ખુલ્લા મેદાનમાં સુસ્તકા બેઠા પોતાના સુદર સરોહથી સમગ્ર કેમ્પને ગળવી મૂકતું, ચોઘડીયા તો ટાઇમે ટાઇમ બરાબર ચાલુજ રહેતા.

સંઘપતિના કચેરીનો તંબુ અને તેમાં થતા કાર્યો.

રાત્રિના નવ વાગતાં કચેરીના તંબુમાં સંઘપતિ, તેના મંત્રીઓ, સંઘમાં સાથે રહેલા સદ્-ગૃહસ્થો સર્વ કોઇ ભોગા થતા હતા અને કયા દિવસે કયાં મુકામ કરવું ? કયા ખાતામાં કઇ અગવડતા છે ? તેની સગવડતા શી રીતે થાય ? ઇત્યાદિ બાબતોનો મોડી રાત સુધી વિચાર કરવામાં આવતો. કોઇ ફરિયાદ લઇને આવેલ હોય તેની ફરિયાદ સાંભળવામાં આવતી, અને તેનો યોગ્ય ન્યાય અપાતો. જે ગામમાં સંઘનો મુકામ હોય તે ગામના તેમજ આજુબાજુના ગામના ભાઇઓ ધાર્મિક સંસ્થાઓ માટે મદદ લેવા નિમિત્તે આવેલા હોય તેની વિગતો પૂરેપૂરી સાંભળવામાં આવતી, અને લગભગ તે જ વખતે યોગ્યતા મુજબ યોગ્ય રકમ આપી દરેક ભાઇ-ઓને સંતોષવામાં આવતા હતા. કેટલાક સદ્ગૃહસ્થો તો પોતાના મુકામે સંઘને પધારવાની વિનંતિ કરવા માટે આવતા હતા, ન્યારે કેટલાક ઉદાર દિલવાળા સદ્ગૃહસ્થો પોતાના તરફથી સંઘજમલુનું આમંત્રણ સ્વીકારવા માટે પુષ્કળ મહેનત કરતા અને સંઘપતિને વિનવતા. પાંચસોથી વધુ માણસો બેસી શકે તેવો કચેરીનો વિશાળ તંબુ, તેમાં ખીછાવેલા ગાદી તકીયા અને ભાતભાતના બેનસુન ગાલીચાઓ, જુદી જુદી દિશામાં ગોઠવાઇ ગયેલા જુદા જુદા કાર્ય-કરો અને ઉપર જણાવેલી સંઘનો વ્યવહાર આ બધું એવું યોજનામય બન્યું હતું કે કોઇ રાજ-મહારાજની ભણે વિશાળ છાવણી જ ન હોય !

ટપાલ તથા વૈદ્ય દાકતરની યોજના.

કચેરીના તંબુ પાસે ટપાલની પેટી રાખવામાં આવી હતી. ટપાલની આવક ભવક નિયમિત રહે તે માટે પોસ્ટખાતા સાથે સીધો સંબંધ થઇ ગયો હતો અને કોઇ પણ ગામનું નામ ન લખતાં ‘ભીમનગર બેન યાત્રિસંઘ’ એટલું જ ઠેકાણું લખે તો પણ ટપાલ ટાઇમસર આવી જતી. આવેલી ટપાલ સ્વયંસેવકો દ્વારા જેની હોય તેને પહોંચાડવામાં આવતી. દાકતર-વૈદ્યની સગવડતા સાથે હતી. દેશી વૈદ્ય તરીકે સારામાં સારી સેવા બબલનાર જુહારીના ધર્મપરાયણ શ્રીમંત સદ્ગૃહસ્થ ઝવેરભાઈ પનાઈ હતા, ન્યારે ડોક્ટર તરીકે પરીક્ષામાં પાસ થયેલા તેમજ અનુભવી શ્રીયુત નવલચંદ્રભાઈ ડોક્ટરને રોકવામાં આવ્યા હતા. આ ઉપરાંત હજામ-ધોખી-હુહાર-સુતાર-દરજી-મોચી વિગેરે સર્વ કારીગરોને અગ્રુક સંખ્યામાં સાથે રાખ્યા હતા, જેથી કોઇ વખતે કોઇ પણ કાર્યમાં હરકત આવવાનો પ્રસંગ બહુ જલ્દલે જ ઉપસ્થિત થતો.

વિજળીની અસંખ્ય રોશની અને કેમ્પનું દ્રશ્ય.

સાંજના વખતે તેમજ રાત્રિએ આજોય પડાવ વિજળીની અસંખ્ય રોશનીથી ઝળહળી બેઠો, વિજળીના ફીટીંગ કરનાર પાછલા મુકામેથી આવેલા મુકામે આવી પહોંચતા અને શરૂ-આતના ત્રણ દરવાજાઓ, દેવબુવન, દેવબુવનની આર્કાઓ, કચેરીનો પાલ, સંઘપતિ-સંઘવણીના પાલને ભરચક વિજળીની બત્તીઓ ગોઠવવામાં આવતી, અકસ્માતને અંગે એકદમ અધારૂં ન થઈ જાય તે કારણે ખ્યાસ ઉપરાંત પેટ્રોએકસ પણ ચાલુ રહેતી. રાત્રિના વખતે દ્રશ્ય સંઘના

પડાવનું દશ્ય અસંખ્ય તારાઓથી ઝગઝગતા આકાશની જેમ ઘણું રળીયામણું લાગતું. આ વિજળીની રોશનીનું કાર્ય જામનગરની મહેતાની કંપનીને કોન્ટ્રાક્ટથી આપવામાં આવ્યું હતું.

પ્રત્યેક સ્થળે સંઘનું સામૈયુ.

જે મુકામે પડાવ હોય તે ગામમાં જે દેરાસર હોય તેો સંપૂર્ણ રીયાસત સાથે સકલ સંઘ ગામમાં દર્શન કરવા જતો, દેરાસરવાળા પ્રત્યેક ગામમાં તેો સંઘનું સામૈયું અવશ્ય કરવામાં આવતું, તે ઉપરાંત કાલાવડ-કોડીનાર-રાણુલા જેવા દેરાસર વિનાના ગામોમાં સંઘનું ભવ્ય સામૈયું થતું અને હાથી-ડકો-નિશાન-ઈન્દ્રધ્વજની ઘાડી-મોટર-સલુન-મોટરબસ-મોટરો (વગેરે સંઘની સંપૂર્ણ રિયાસત સાથે આખા ય શહેરમાં સામૈયું ફરતું) ત્યારે હજારો લોકો આ ધાર્મિક વરઘોડો જોવા રસ્તામાં ઉભરાઈ જતા હતા. જે દિવસે જે મુકામે સંઘનો પડાવ રહેતો તે સ્થળનું તેમજ આજુબાજુ દશ દશ ગાઉ સુધીના ગામોનું વાતાવરણ ધર્મમય બની જતું, સંઘની ભવ્ય સામગ્રી દેખી એ ગ્રામ્યપ્રજા હુંધેલી બની જતી. આજુબાજુના ગામોમાંથી કાંસી-કરતાલ સાથે ભજન મંડલીની ધૂન લગાવતા સેકડો માનવોના ટોળાઓ સંઘના દર્શનાર્થે ઉતરી પડતા અને સંઘપતિને પ્રભુની માફક પૂજવા તૈયાર થઈ જતા.

હંમેશા રાત્રે આગલા મુકામની તથા નોકરરીની ટેલ

હંમેશા રાત્રે સંઘમાં ટેલ પડાવવામાં આવતી અને આગલે દિવસે જે મુકામ થવાનું હોય તેમ જ જેના તરફથી સંઘજામણનું નિયત થયું તેની બાહેસત કરવામાં આવતી હતી. રાત્રિના બાર બાર વાગ્યા સુધી સંઘ-કેમ્પના મેદાનમાં ભજનમંડલીઓની ધૂન ચાલતી ત્યારે કોઇ કોઇ વાર બહેનોનો વિશાળ સમુદાય રાસમંડળ જમાવી પ્રભુલક્ષિતમાં તહીન થતો અને આ પ્રસંગે સંઘપતિ-સંઘવણો તરફથી પ્રભાવનાઓ પણ કરવામાં આવતી હતી.

સંઘ નિદાય થયા બાદ તે સ્થળનો સ્તંય દેખાવ.

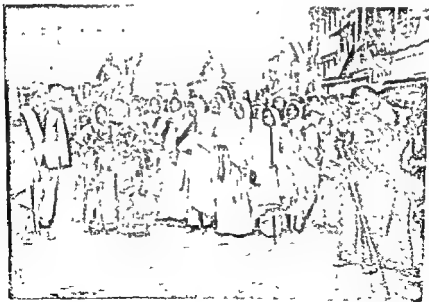
હંમેશાનો લગભગ ઉપર મુજબ વ્યવસ્થાક્રમ રહેતો હતો, જે સ્થળે આજે સંઘનો કેમ્પ હોય, જ્યાં હજારો માણસોની આવકબાવક અને ધમાલ ચાલતી હોય ત્યાં ખીજે દિવસે સવારે એક પ્રહર બાદ, તંબુ, રાવટી કે સમીયાણાનું નામનિશાન પણ રહેતું નહિ. સવારમાં સાત વાગતા સુધીમાં તેો સવ સમુદાય રસ્તે પકી જતો, ત્યારબાદ ખાકી પહેલ તંબુ-રાવટીઓને સંકેલવામાં આવ્યાઓ સપાટાબધ વળગી જતા, કલાક બે કલાકમાં તેો બધુ સંકેલાઈ જતું અને મોટર ખટારાદારા સીધો તે સરંજામ આગલા દિવસના મુકામે પહોંચાડવામાં આવતો હતો, થોડા કલાક પહેલા હજારો માનવોથી ગાજતું તે સ્થળ પુનઃ પ્રથમની માફક સ્તંય બની જતું. આવી હરકોઇ પ્રકારની વ્યવસ્થાને અંગે સાથે ચાલનાર યાત્રિકાદિ વર્ગને મુખ-સગવડતા, શાંતિ અને આરામ્ય રહેતું હતું તેમજ સર્વ કોઇ યથાશક્તિ સ્વધર્મકાર્યમાં મશગુલ બનતું હતું.

છંરી પાળનાર તથા કુલ યાત્રિકોની સંખ્યા અને સંઘનો સરંજામ.

સંઘમાં સાથે ચાલનાર યાત્રિકો પૈકી છંરી પાળનાર યાત્રિકોની સંખ્યા લગભગ ૫૦૦ ઉપરાંત હતી, કુલ યાત્રિક સંખ્યા લગભગ અઢી હજારની ગણાતી હતી. મારવાડ, કચ્છ, ગુજરાત-કાઠિઆવાડ વિગેરે જુદા જુદા દેશના યાત્રિકો તીર્થયાત્રા નિમિત્તે દૂર દૂરથી પણ આ સંઘમાં

સંઘમાં સસમંડળ અને હાંડીયાલેલી યાત્રિક જહેનો

જુનાગઢના સામૈયામાં સાલ્વીજીઓ તેમજ સંઘચલો.

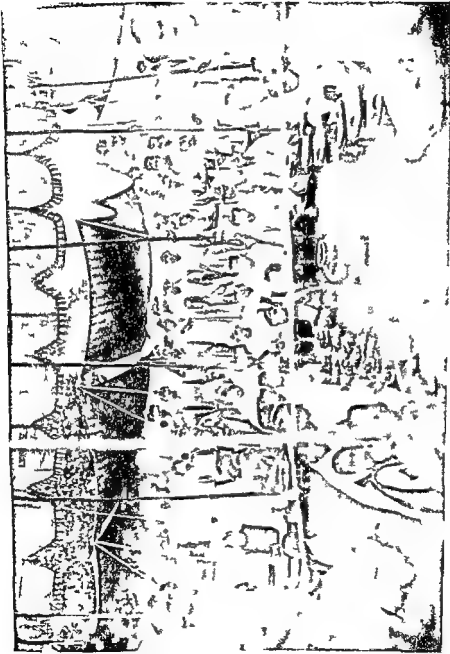
તથા મનનીય પ્રવચન એ કલાક સુધી આપ્યું હતું. સંઘવી નગીનદાસ કરમચંદ, સંઘપતિ શ્રીમાન પોપટભાઈ તથા યુહારીવાલા ઝવેરભાઈ વિગેરે સદ્ગૃહસ્થો તરફથી થતા પ્રશ્નો અને પૂ. વ્યાખ્યાનકાર તરફથી અપાતા શાસ્ત્રીય ઉત્તરોને અંગે વ્યાખ્યાન ઘણું જ રસમય બન્યું હતું. પ્રથમ મંગલાચરણ બાદ મૌન એકાદશીનો મહિમા વર્ણવતાં મહારાજશ્રીએ બધાંનું હતું કે—

૫ આચાર્યશ્રીનું વ્યાખ્યાન.

શ્રી જિનેશ્વર મહારાજના નિર્મળ શાસનમાં મોક્ષમાર્ગની આરાધના માટે અનેક પર્વો કહેલાં છે જે જગતભરે છે. તેમાં પણ જ્ઞાનપથથી, સંવચ્છરી અને મૌન એકાદશી એ ત્રણ પર્વો તો સર્વોત્તમ છે. મોક્ષપ્રાપ્તિના મુખ્ય કારણભૂત સમ્યગ્જ્ઞાનની આરાધના માટે જ્ઞાનપથથીનો દિવસ સર્વશિરોમણિ છે. ક્ષાયવૃક્તિ કિલ મુક્તિદેવ એ સિખાંત પ્રમાણે કપાયની મુક્તિ તેમજ ક્ષમા ધર્મની આરાધના માટે સંવચ્છરી પર્વ સર્વશ્રેષ્ઠ છે અને એક સાથે એક જ દિવસે દશક્ષેત્રમાં અતીત, અનાગત અને વર્તમાન યોગીશીની અપેક્ષાએ નેહુ જિનના દોહમો કલ્યાણકે જે કોઈ પણ દિવસ થયેલા હોય તો તે આજનો મૌન એકાદશીનો મંગલ દિવસ જ છે. પ્રભુતા પાવનકારી લોકોત્તર શાસનમાં વર્તનાર આવકને ગમે તે ભોગે આ ત્રણ દિવસોની આરાધનાથી વચિત ન જ રહેવું જોઈએ. યદ્યપિ જે જે પર્વો મહાનિશીઘાદિ સૂત્રમાં પ્રતિપાદન કરવામાં આવ્યા છે તે સર્વ પર્વો આત્મકલ્યાણલક્ષણી હોયો માટે આરાધ્ય છે, છતાં સંસારની વાનના તેમજ શારીરિક વિગેરે કારણે અન્ય પર્વોની આરાધના ન્યૂનાધિક થાય તો પણ આ ત્રણ સર્વોત્તમ પર્વોની આરાધના અને તેના આદર-બહુમાનથી ચૂકનાર આત્મા શ્રી જિનેશ્વર મહારાજના શાસનમાં રહેવા યોગ્ય ગણાય કે કેમ એ વિચારસ્પદ છે. [આ ત્રણ પર્વોની આરાધના માટે પૂ. આચાર્યશ્રી તરફથી ઘણું જ સુંદર નિરૂપણ થતાં સંખ્યાબંધ ભાઈઓપણેનોએ આ ત્રણ પર્વોનું ઉપવામાદિ તપશ્ચર્યાથી આવનજીવ આરાધન કરવાની પ્રતિજ્ઞાઓ કરી હતી. ત્યારબાદ પ્રસંગોપાત્ત મંઘપતિ તથા યાત્રિકોની ફરજ સમજવતાં આચાર્યશ્રીએ બધાંનું હતું કે—]

સંઘપતિની સાચી ફરજ.

રાત્ર-મહારાત્ર તથા ચક્રવર્તીની પદવીઓ પ્રાપ્ત થવી એ સુલભ છે, પરંતુ સર્વકલ્યાણના કારણભૂત શ્રી મંઘપતિનું પદ પ્રાપ્ત થવું એ અત્યંત સુરેલ છે. નિકટ મોક્ષગામી આત્માઓને જ આ પદની પ્રાપ્તિ થાય છે, જે શ્રમણપ્રધાન ચતુર્વિધ સંઘ મહાનુભાવ તીર્થંકર મહારાજઓને પણ આરાધ્ય છે, જેને સિદ્ધાન્તોમા પરમતારક તીર્થંકર મંજોધવામા આવેલ છે, શ્રી નંદીમૂત્ર પ્રમુખ શાસ્ત્રોમાં ચેરંગિરિ-પદ્મ-કમલ-નગર-ચન્દ્ર-સૂર્ય ઇત્યાદિ અનેક ઉપમાઓથી જે શ્રી મંઘનુ અનુપમ વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે, અને ઈન્દ્રાદિ દેવો પણ જે શ્રી મંઘનું દ્વયમાં હંમેશા બહુમાન ગ્રાચ્યે છે તે ત્રિભુવનપૂજ્ય ગુણરતનાકર શ્રી મંઘના પતિ થવું અથવા તો બહુમોહિ મમામની અપેક્ષાએ પૂર્વોક્ત ગુણસંપન્ન શ્રી મંઘનું ન્વામિત્વ સ્વીકારવું એ પ્રબલ પુન્યોદય ત્રિવાલ તેમજ લલુકર્મીપણા ત્રિવાલ કોઈ રીતે ન જ મંભરી શકે. પ્રકૃષ્ટ પુન્યોદયથી કદાચ આણું ઉત્તમોત્તમ સંઘપતિ પદ પ્રાપ્ત થઈ બલ, પરંતુ પ્રાપ્ત થયા બાદ એ મંઘપતિ પદની સફલતા કરી એ તો અત્યંત સુરેલ છે. મંઘપતિ તરીકે પોતાનું શું કર્તવ્ય છે? આ સર્વોત્તમ મંઘાધિપતિપદને અંગે મારી શ્રી ગી ફરજે છે? તેને પ્રથમ યોગ્ય

અધમા અધર્મિતિ નિગરે સંસ્કૃત્વેષા ભોજનમ્ સ્વપ્નમ્

ગુરુદ્રારા સમજવી નોંધએ અને સમજણ થયા બાદ એ ફરજોનું યથાચોગ્ય પાલન કરવામાં આત્માને નેડવેા નોંધએ. એ પ્રમાણે થાય તો જ સંઘપતિ પદની વાસ્તવિક સાર્થકતા છે અને સંઘયાત્રાટ્ટી ધમારાધનના સંપૂર્ણ ફળોનો લોકતા તે પવિત્ર આત્મા થઈ શકે છે. સંઘપતિના સ્વકર્તવ્યો વિચારીએ તો સર્વથી પ્રથમ તેમણે કપાયની મંદતા રાખવી નોંધએ. ગમે તેવા સંજોગોમાં પણ આત્મા કલુષિત પરિણામી ન બને તેને માટે ખાસ જગતિ હોવી નોંધએ. પ્રાતાઃકાલમાં પંચ પરમેષ્ઠિના સ્મરણ સાથે શીઘ્ર ઉત્થાન થયા બાદ શૌચાદિ ક્રિયાથી પરવારી પ્રતિક્રમણ-પ્રભુદર્શન-ગુરુવંદન યથાશક્તિ પચ્ચક્ષણાણાદિ નિયમોના પાલનમાં પરાયણ રહેવું નોંધએ. હૃદયેશા પરબ્રહ્મની પ્રાપ્તિનું મુખ્ય કારણ બ્રહ્મચર્યની સેવના, પાદવિહાર, એકાસણું, સચ્ચિત્ત પદાર્થોના લોજનનો ત્યાગ, ઉલ્લસકાળ આવશ્યક, અને ભૂમિશયન, એ છ પ્રતિજ્ઞાઓ પણ સંઘયાત્રાનો પ્રસંગ ન્યાં સુધી ચાલુ રહે ત્યાં સુધી સાચવવી નોંધએ. શરીરાદિ કારણે કઠાર્ય એ નિયમો ન્યૂનાધિકપણે સચવાય તો પણ તે ધાર્મિક નિયમો પ્રત્યે આદર-ખડુમાન તો અવશ્ય રાખવું જ નોંધએ. કોઈ પણ વખતે આત્મામાં કાંઈ પણ વિપરીતભાવ પેદા થાય તે વખતે આત્માને શિક્ષણ આપવું નોંધએ કે ‘વર્તમાનમાં તું કયા પદ ઉપર બેઠો છે ? સમાજ તને કયા ઉત્તમ સંબોધનથી ઓળખે છે ?’ આવા પ્રકારની વિચારણા કરીને મહિન પરિણતિમાં દાખલ થતા આત્માને રોકી, વિશુદ્ધ પરિણામી બનાવવા ખાસ લક્ષ્ય રાખવું નોંધએ. સંઘમાં સાથે પધારેલા પૂ. આચાર્યાદિ મુનિવર્ગ, પૂ. સાધ્વીજી મંડલ તેમજ યાત્રિક શ્રાવક શ્રાવિકાઓના સમૂહને જરા પણ તકલીફ ન પહોંચે, આહારવિહારાદિ આનુકૂલ સાથે સર્વ સમૂહની સ્વસ્થતા સચવાય અને સર્વ કોઈ યથાશક્તિ નિરાભાધપણે આત્મ આરાધન કરી શકે તેને માટે લક્ષ્ય રાખવું નોંધએ. ધાર્મિક સામાજિક પ્રત્યેક ક્ષેત્રોમાં ન્યાં જેવા પ્રકારની જરૂરિયાત હોય તે પ્રમાણે તે ક્ષેત્રને યોગ્ય આપવું, પ્રભુભક્તિ, બંધનપૂજા મહેલસેવા, વરઘોડાઓથી શાસનપ્રભાવના કરવી, ઇત્યાદિ ઉચિતકરણીમાં જરા પણ ક્ષતિ ન પહોંચે, ઔદાર્યમાં લેશ પણ ખામી ન આવે, બલકે ‘સુકૃતના માર્ગે વપરાયેલ લક્ષ્મી તે જ સાર્થક છે’ ઇત્યાદિ ચિન્તન સાથે અનુમોદન કરી દાન શુણ્ડનું યાદાત્મ્ય ફળ સંપાદન કરવા માટે અમારા સંઘપતિઓએ અવશ્ય કટિબદ્ધ થવું નોંધએ. ઉપર જણાવ્યા પ્રમાણે યથોચિત આચરણ કરનાર અને શાસનોત્તતિ માટે ધરાબર લક્ષ્ય આપનારા સંઘપતિઓ યાવત્ તીર્થકરનામકર્મ પણ બાંધે છે. જે માટે શાસ્ત્રોમાં કહ્યું છે કે:—

અપુવ્વનાજગહના, મુગમનિ પવયણપમાવણયા ।

एएहि कारणेहि, तिचययरचं लहइ जीवो ॥ ૧ ॥

“અપૂર્વ જ્ઞાનનું ગ્રહણ, શ્રુતભક્તિ અને પ્રવચન-શાસનની પ્રભાવના એ કારણોવાટે આત્મા તીર્થકરપણું પ્રાપ્ત કરે છે.”

સંઘમાં સાથે ચાલનાર યાત્રિકોની ફરજ.

જેમ ઉપરના ફકરામાં ગામાન્ય રીતે સંક્ષેપમાં સંઘપતિની ફરજો બતાવવામાં આવી તે જ પ્રમાણે સંઘમાં સાથે ચાલનાર યાત્રિકોની ફરજો ઓછી નથી. ઘરને આંગણે મનાયેલી શાંતિને છોડીને રણવગડાના કદો સહન કરવાની તૈયારી આત્મામાં જે આવેલ છે તે ધર્મારાધનાના લક્ષ્યને ઉદ્દેશીને જ આવેલ છે. એ ઉદ્દેશ પણ ત્યારે જ સફળ થાય કે લક્ષ્ય-ધ્યાનમાં રાખવા સાથે

ઉપર જણાવેલ છ-એ પ્રકારના નિયમોનું સંપૂર્ણપણે કિંવા યથાર્થકૃત પાલન થાય તો જ, પરંતુ એમ ન થતાં સંઘયાત્રા-તીર્થયાત્રાના શુભ નિમિત્તે નીકળ્યા પછી પણ આવું-પીતું-ભોજનભજ્જોગ-વાતી હોય, રાત્રિભોજન-કંઠમૂળાદિના લક્ષણો થતાં હોય, ચાર સરખે સરખા ચોવટીયા ભોગા થઈને નિંદા-કુથલીમાં અથવા રમતગમતમાં કલાકોના કલાકો પસાર કરાતા હોય, તીર્થયાત્રાના હેતુથી નીકળ્યા બાદ પ્રદક્ષિણ ન પગાતું હોય, ઇન્દ્રિયોદ્ગ્રી ચપલ ઘોડાઓની લગામો યથેચ્છ છૂટી મૂકવામાં આવતી હોય તો તો સમજી લેવું જોઈએ કે-આત્મકલ્યાણ થવું તો દૂર રહું પરંતુ આત્મા વધુ પ્રમાણમાં બંધનને અધિકારી બને છે. લગ્નની બનમાં આવેલા બંનેયની માફક સંઘમાં સાથે આવેલા યાત્રિકો જરા નહિં જેવી અગવડતામાં કોઈ વાર ધમાધમ મચાવી મૂકે છે, એ પણ યોગ્ય નથી થતું. જે અગવડતા વાસ્તવિક દેખાતી હોય તેને દૂર કરવાની સંઘપતિની અવશ્ય જો કે દરજ્જા છે, તોપણ તેટલી જ અથવા તેથી પણ વધુ સાથે ચાલનાર યાત્રિકની એ દરજ્જા છે કે અગવડતા યત્કિંચિત્ હોય તો તેને સહન કરવી, ખમી ખાવી અને સંઘપતિના કાન સુધી તે વાત ન પહોંચે તે દરમિયાન સ્વયં બેસે જ તે અગવડતાને દૂર કરવાનો પ્રયત્ન કરી, સંઘપતિના કાર્યમાં સહકાર આપવો. આવા પ્રસંગે પ્રત્યેક વ્યક્તિઓએ વિચારવું જોઈએ કે 'આપણે ઘેર જ્યારે કોઈપણ પ્રસંગ હોય છે ત્યારે ઘરને આંગણે આવેલા પાંચ-પચીસ ભાઈઓની પણ આપણે કેટલી સગવડતા સાચવી શકીએ છીએ ?' તો પછી જે સાથમાં હજારો માણસો હોય, તેમાં પણ ગામડાનું કિંવા જંગલનું સ્થાન હોય અને હંમેશા ચાલુ પ્રવાસ હોય ત્યાં કોઈ વખતે નાની મોટી પ્રતિકૂળતાઓ આવે તો પણ તેને માટે સહનશક્તિ પેદા કરવી જોઈએ. યાત્રિકમાંનો કેટલોક વર્ગ અણસમજથી પ્રભુપૂજા વિગેરે ધાર્મિક પ્રસંગમાં પણ ઘણી વાર ઉતાવળને અંગે ધમાધમ કરી મૂકે છે, પરંતુ તે ધમાધમ ન કરતાં ઘણી શાંતિપૂર્વક એ પરમાત્માના પૂજાર્હિ ધર્મકૃત્યો થવા જોઈએ તે જ પ્રમાણે ભોજન પાણી વિગેરે સર્વ વસ્તુઓ માટે, તેમજ તંબુ રાવટીઓમાં ઉતારા માટે ઘણી વખત ઉતાવળો થાય છે, પરંતુ જો શાંતિ રાખવામાં આવે તો આપોઆપ પાંચ મિનિટ બેઠું કે મોડું પણ સર્વ વ્યવસ્થિત બની જાય છે. સંઘપતિ તરફથી સર્વ સગવડતા છતાં યાત્રિકોની ઉતાવળ ઘણી વાર સંઘના વ્યવસ્થાપકોને મુશ્કેલીમાં જોતારી મૂકે છે. જો આ બધીય પરિસ્થિતિ શાંતિપૂર્વક વિચારાય, હું કયા ઉદ્દેશથી આ કાર્યમાં દાખલ થયો છું ? એ લક્ષ્યમાં લેવાય અને પ્રભુના પવિત્ર શાસનમાં પ્રદર્શિત કરેલા સંઘયાત્રા-તીર્થયાત્રાના વિધાનો સચવાય તો કોઈ વાર સંઘપતિ કરતાં પણ સંઘમાં સાથે ચાલનાર યાત્રિક વધુ લાભ પ્રાપ્ત કરી જાય, એ બનવાનું છે. ”

વ્યાખ્યાનને ઉપસંહાર.

આ બંને વિષયો ઉપર મહારાજશ્રીએ ઘણું વિદ્વત્તાપૂર્ણ રસભર્યું વિવેચન કર્યું હતું. બીજા પણ પ્રાસંગિક ઘણા વિષયો રમુજ દ્વારે સાથે ચર્ચાયા હતા, જેથી સંઘપતિ તથા શ્રોતાઓને ઘણો જ આનંદ થયો હતો. પ્રાન્તે ઉપસંહાર સાથે મહારાજશ્રીના વ્યાખ્યાનની પૂર્ણાહુતિ થઈ. નવ વાગે ચડે થયેલું વ્યાખ્યાન લગભગ સાડાઅગીઆર પછી સમાપ્ત થયું, બપોરે પ્રભુપૂજા, દેવદંડન, સાંજે પ્રતિકભણ અને રાત્રે ભાવનામાં ભાઈઓ ખડેનોએ આગના મંગલ દિવસે ઘણી મોટી અંજીયામાં લાભ લીધો. ૫૦ માધુ-સાધ્વીઓ તેમજ યાત્રિકોમાંનો ઘણો મોટો વર્ગ આજે ઉપવાસવાળો હતો. આ ઉત્તમ દિવસનું આરાધન યથાર્થકૃત થયા બાદ રાત્રે

સર્વ કોઇ નદ્રાદેવીની છાયામાં સ્વાધીન થયું અને એકાદશીની ઉજ્જવળ નિશાએ ગગનમંડળના તિલક સમાન ચન્દ્રની કાન્તિદ્વારા સારા ચ વિશ્વ ઉપર રૂપેરી ચાદર ખીછાવી દીધી, તેમાં સફેદ દૂધ જેવાં તંબુઓ એ ચન્દ્રના રૂપેરી ચાદર જેવા ઉજ્જવળ કાંતિમય ઉદ્યોતથી અવનવા શોભી ઉઠ્યા.

કાલાવડમાં સંઘનો કેમ્પ.

તેર અને ચૌદ એ બન્ને તારીખોએ ખંડેરામાં સુકામ કરી તા. ૧૫-૧૨-૩૭ ની વહેલી પ્રભાતે સંઘ આઠ માઈલ દૂર આવેલા કાલાવાડે તરફ જવા રવાના થયો. આગલા દિવસે સંઘના મોટા ભાગને ઉપવાસ અને આજે આઠ માઈલનો પ્રવાસ એ જરા યાત્રિકોને આકર્ષક લાગે તે ધરાદાથી ખંડેરાથી ગણુ માઈલ દૂર રસ્તામાં જ આવતી વાવ પાસે ઉપવાસના પારણા માટે સંઘપતિ તરફથી સર્વ વ્યવસ્થા કરવામાં આવી હતી એટલે ગણુ માઈલ આલી ઉપવાસાદિ તપસ્યાનું શાંતિપૂર્વક પારણું કરી, સમગ્ર સંઘ કાલાવાડના રસ્તે પડ્યો અને એકંદર આઠ માઈલનો પ્રવાસ છતાં અગીયાર વાગતાં લગભગ પૂ. સાધુસાધ્વીજી તેમજ સંઘાણુઓનો વિશાળ સમુદાય કાલાવડની સીમમાં રહેલા સુંદર નદીકિનારે આવી પહોંચ્યો.

કાલાવડમાં બંધ સામેયું.

જામનગરથી નીકળ્યા બાદ માર્ગમાં જે જે ગામો આવ્યા ત્યાં કોઇ પણ સ્થાને શ્રાવકોની વસતી ન હતી તેમજ મંદિર પણ ન હતું. આકાલાવડ આજ સુધી આવેલા ગામોની અપેક્ષાએ મોટું હતું, સામાન્ય રીતે નાનું શહેર કહેવામાં આવે તો પણ તે અતિશયોક્તિ ન ગણાય. આ શહેરમાં મૂર્તિપૂજક જૈન ભાઈઓનો નિવાસ ન હતો, પરંતુ સ્થાનકવાસી ભાઈઓના જીજ્ઞાસુ ધરો હતાં, જિનમંદિર પણ અહિં ન હતું, સંઘમાં સાથે લીધેલા સુંદર જિનમંદિર સિવાય સ્થાનિક જિનમંદિરના દર્શન તો સંઘને ભમકડોરણ પહોંચ્યા બાદ જ થવાના હતા; કારણ કે ત્યાં સુધી માર્ગમાં ન તો શ્રાવકોની વસતીવાળું ગામ આવવાનું હતું તેમ જ કોઇપણ સ્થળે દેરાસર પણ ન હતું. આમ છતાં આ ધર્મધેલી આર્ય પ્રજાની ધાર્મિક ભક્તિ જરા પણ ન્યૂન ન હતી. કાલાવડમાં આવે. મૂ. ભાઈઓની વસતી નહિં છતાં આશ્ચર્ય ગામ ધ્વજ-પતાકાથી શણગારવામાં આવ્યું હતું, શહેરમાં સંઘનો પ્રવેશ થયો તે સમયે નદીના કાંઠે હજારો માનવોના ટોળાં એકઠા થયાં હતાં, અને સહુ કોઇ સંઘપતિ તથા ગજરાજને નિરખી રહ્યા હતા. સંઘમાં સાથે રહેલો સર્વે સરંજામ સામેયામાં સામેલ હોવાથી સામેયાનો ઠાઠ અપૂર્વ આવ્યો હતો. શહેરના રસ્તાઓમાં માણસોની એટલી સખ્ત ગીરદી જામી હતી કે સામેયાને પસાર થવું પણ બહુ સુરકેલી-ભયું થયું હતું શહેરની પૂર્વ દિશાએ સુંદર અને સ્વચ્છ મેદાનમાં ન્યાં સંઘનો કેમ્પ નાખવામાં આવ્યો હતો ત્યાં સામેયું જઈ પહોંચતાં સૂરિસમ્રાટના મંગલાચરણ બાદ સહુ કોઇ વિખરાયા હતા. બપોરે પ્રભુ-પૂજા, પ્રભુની ભવ્ય અંગરચના, વિજળીની રોશની, રાત્રે ભાવના અને હજારો માણસોની આવક-બાવક એ તો હંમેશના કરતાં આજે વધુ પ્રમાણમાં આહુ હતી. શેઠ લાલજી હરજી જામનગરવાલા તરફથી આજે સંઘને નોકારશીનું જમણુ આપવામાં આવ્યું હતું અને જમણમાં મોતીચુર લાડુ તેમજ ખીજી ભાત-ભાતની વાનીઓથી સુંદર સંઘભંકત કરવામાં આવી હતી.

સણોસરા, ટોડા અને સાંતોદડ, માવડું છતાં સંઘમાં શાંતિ.

તા. ૧૬મીએ સણોસરા તા ૧૭મીએ ટોડા અને તા. ૧૮મીએ સાંતોદડ સંઘનો મુકામ થયો. હંધ ઘેલી આગ્ય પ્રત્યની ભજનમંડળીની ધૂન, આજુબાજુના અસંખ્ય ગામડીઆઓનું સંઘના દર્શનાર્થે આવવું અને પ્રભુપૂજનાદિ હંગેશના ધર્મકૃત્યો રાગેતા મુખ્ય અહિં શાંતિપૂર્વક થયા હતા. સણોસરા મુકામે માવડાએ જરા સંઘને તકલીફ પહોંચાડી હતી, છતાં ખૂબી તો એ હતી કે સંઘના પડાવથી બંને માઇલ દૂરના પ્રદેશમાં વૃદ્ધિથી માગે કાઠવમય બની ગયા હતા; જ્યારે સંઘનો પડાવ અને તેની આજુબાજુના થોડા પ્રદેશમાં ફક્ત નહિ જેવા છાંટા ફેંકી એ માવડું દૂર પલાયન કરી ગયું હતું અને તંબુ-રાવટીઓ ખાસ ભીંજવા પામ્યા ન હતા. પવનનું સત્તજ હોર અને તેને અંગે છ'રીવાળા પહેનેનો પાલ ઉપડી જવા છતાં કોઈને હેશ પણ આંચ આવી ન હતી. એમાં કાશુ એ કોઈ હોય તો ધર્મનો પ્રભાવ જ માની શકાય. બાકી સંઘપતિ તેમજ સંઘમાં સાથે રહેલા આગેવાન ગૃહસ્થો, વ્યવસ્થાપકો તેમજ વોલંટીયર કોરની એવી અજોડ સેવા ભાવના હતી કે કોઈને કાંઈ આંચ આવે તેવા સંજોગો જ પ્રાયઃ ઊભા થવાનો પ્રસંગ આવતો નહિ, અને તેવું જરા પણ દેખાય ત્યાં સંઘપતિ પોતે જીંઘાડે પગે દોડી અગવડ દૂર કરવા માટે ધ્યાન આપતા. સણોસરામાં શેઠ સારાભાઈ હઠીસંગ અમદાવાદવાળા તરફથી, ટોડામાં શેઠ વાડીલાલ દેવચંદ અમદાવાદવાળા તરફથી અને સાંતોદડમાં ઝવેરી કચુરચંદ અજરમર ભમનગરવાળા તરફથી નોકારશીઓ કરવામાં આવી હતી. સાંતોદડથી તીર્થપતિ શ્રી ગિરનાર ગિરિવરના ઘણું જ સુંદર દર્શન થતા હોવાથી પૂ. આચાર્ય મહારાજાદિ સર્વ સાધુઓ-સાધ્વીઓ તેમજ સંઘપતિ પ્રમુખ સર્વ યાત્રિકર્વા એ તીર્થના દર્શનાર્થે વાજતેગાજતે નીકળ્યો હતો સંઘના પડાવથી થોડે દૂર તીર્થાધિરાજની સન્મુખ જઈ સફલસર્થે ત્યાં ચૈત્યવંદન કર્યું હતું. ગવૈયા મોહનભાઈએ મધુરકંઠે ખુબ સુંદર સ્તવનો ગાઇ શ્રોતાઓને પ્રભુભક્તિમાં લીન કર્યા હતા. સંઘપતિએ એ મહાતીર્થપતિને સુવર્ણપુષ્પાદિથી વધાવ્યા હતા. ભમકડોરણથી પણ આગેવાન સદ-ગૃહસ્થોનું ડેપુટેશન સંઘને આમંત્રણ કરવા તા. ૧૨મીએ સાંતોદડ મુકામે આવી પહોંચ્યું હતું.

ભમકડોરણ.

સાંતોદડથી ઉપડેલા સંઘ તા. ૧૬-૧૨-૩૭(માગસર વદિ ૨)ના દિવસે ભમકડોરણ આવી પહોંચ્યો. ભમનગરથી સંઘનું પ્રયાણ થયા બાદ યાત્રિકર્વાને સ્થાનિક જિનમંદિરના દર્શનનો લાભ આજ આદ્ય દશ દિવસે મળવાનો હોવાથી હંગેશ કરતાં યાત્રિકોના મુખારવિંદ ઉપર આજે કાંઈક વધુ ઉલ્લાસ દ્રષ્ટિગોચર થતો હતો, ભમકડોરણ એ ગિરનારજીની દશા તરફ ભમનગર રાત્ર્યની હલતું લગભગ છેલ્લું ગામ છે, આ ગામ ઘણું સુંદર છે. કિલ્લેબંધી હોવા સાથે કિલ્લાની નજદીકમાં જ નદી વહેતી હોવાથી દેખાવ ઘણો સારો લાગે છે. ઘણી જિંદગીમાં આવેલું ગગનચુમ્બી શિખરબંધી જૈન દેરાસર તો પાંચ પાંચ ગાઉ દૂરથી દેખાય છે, અને આખા ય ગામની શોભાનું આ અદ્વિતીય સ્થાન છે, લગભગ પચાસ મૂતિપૂજક ભાઈઓના અને તેથી કાંઈક ઓછા સ્થાનકવાસીઓના ઘરો છે, પરસ્પર બંનેને રીતસર મેળ છે. વિશાળ ઉપાશ્રય, પાંજરાપોષ વિગેરે ધાર્મિક સંસ્થાઓ ઉપરાંત દવાખાનું, પોસ્ટઓફિસ વિગેરે લોકોપયોગી સ્થાનોની સગવડના સારી છે અને પ્રજા માયાળુ તથા રીતસર સુખી છે, જૈનોમાં તો એકાદ કુટુંબ શ્રીમંત તેમજ પરદેશમાં મોટી પેઢીવાળું પણ છે. અચોરના બે વામ્યા

આવશ્યક મંત્રી શ્રીમત્ તા. જામસાહેબ તથા સંઘપતિ ચોપડાશાહ.

ખાદ સંઘપતિ-સંઘવણે, મુનિરાજે તેમજ નિખલ યાત્રિકગણ જામકંડોરણામાં આવેલ સુંદર જિનાલયના દર્શનાર્થે લગ્ય રસાલા સાથે વાજતેગાજતે ગયો હતો, નિશાન-ડોકો, ધન્દ્રધ્વજ હાથી, પોલીસપાટી-તીજોરીનું-સહુન-મોટરો અને મુસ્તફાજેન્ડ તથા પ્રભુજીની પાલખી વિગેરે સંઘની સર્વ રીયાસત વરઘોડામાં સામેલ હતી, હજારો માણસો તેમાં જોડાયા હતા, ગામમાં વરઘોડાની ખન્ને ખાજુના રસ્તાઓમાં એવી તો સજ્જ ગીરદી જામી હતી કે વરઘોડાને પસાર થતાં ઘણી મુશ્કેલી પડતી હતી, સેંકડો અને હજારો માણસોએ સંઘપતિને વધાવી લીધા હતા. કંડોરણાની જૈન પ્રત્યે પ્રલના હારતોરાદિથી શેઠનો ખુબ સત્કાર કર્યો હતો, દર્શન કરી સહુ-કોઈ પાછા કેમ્પમાં આવી ગયા હતા. સવારથી માંડીને મોડીરાત સુધી હજારો પ્રેક્ષકોની આવક જાવક કેમ્પમાં ચાલુ જ હતી અને સંઘમાંના અવનવા દર્શ્યો જોઈ સહુ કોઈ ખુબ હરખાતા હતા.

આદર્શ ચિત્રશાળા

સંઘ જામકંડોરણા આવતા એક દર્શનીય વસ્તુનો સંઘની સામગ્રીમાં વધારો થયો હતો, અને તે દર્શનીય વસ્તુ 'આદર્શ ચિત્રશાળા' હતી, સંઘપતિ શેઠ પોપટભાઈએ જામનગરમાં કરાવેલ લગ્ય ઉદ્યાપન મહોત્સવ પ્રસંગે શાસ્ત્રીય દર્શ્યો રજુ કરતા કેટલાક સુંદર પટો તૈયાર કરાવ્યા હતા, તે ચિત્રપટો સંઘમાં સાથે રાખવાની વિચારણા થતાં જામકંડોરણા મુકામે તે ચિત્રપટો આવી પહોંચ્યા અને દેરાસરજીના રમણીય સમીયાણાની કનાતની દીવાલો ઉપર તે બધાથે ચિત્રપટો ટાંગવામાં આવ્યા. દેરાસરજીની શોભામાં પણ આથી ઘણી વૃદ્ધિ થઈ. પ્રથમતીર્થંકર શ્રીકૃષ્ણભદ્રેવજી મહારાજના ભવોના વર્ણનની માહિતી, શ્રીપાદ અને મયણાસુંદરીનું આખું જીવન ચિત્ર વિગેરે અનેક વિષયોથી આ ચિત્રપટો સુંદર કારીગર પાસે તૈયાર કરાવેલા હોઈ પ્રેક્ષકોને અન્ય વસ્તુઓની માફક આ પણ એક દર્શનીય વસ્તુ થઈ પડી હતી અને લોકોનાં ટોળેટોળાં તે ચિત્રો જોવા એક સરખા ઉભા રહેલા નજરે પડતા હતા.

જામકંડોરણાના ઉપાશ્રયમાં રૂ. ૧૦૦૦ ની ઉદારતા.

જે અવસરે જામકંડોરણાના જૈન દેરાસરના દર્શન કરવા માટે લગ્ય વરઘોડા સાથે શ્રી સંઘનું જવાનું થયું તે અવસરે દર્શન કર્યા બાદ પાસેના ઉપાશ્રયમાં પૂ. આચાર્યાદિમુનિવર્યો તેમજ સંઘપતિએ થોડો ટાઈમ સ્થિરતા કરી હતી, આ અવસરે ત્યાંના સ્થાનિક જૈન આગેવાનોએ ઉપાશ્રયનો ભાગ વધારવાની અને તેને અંગે આર્થિક મદદની ખાસ જરૂર જણાવતાં તેજ દિવસે રાત્રે સંઘના કેમ્પમાં કચેરીના તંત્રીમાં ભરાયેલી મીટીંગ પ્રસંગે ઉપાશ્રયમાં રૂ. ૧૦૦૦) ની રકમ સંઘપતિ તરફથી આપવાનું જાહેર કરવામાં આવ્યું, તે ઉપરાંત રૂ. ૧૦૦ ખીજા જુદા જુદા ખાતામાં અર્પણ થયા. આ પ્રમાણે યોગ્ય સ્થળે જાતે મુલાકાત લઈ યોગ્ય મદદ અર્પણ કરવાની પ્રથા ઘણીજ ઉત્તમ છે. સંઘપતિ તેમજ સંઘના સદ્ગૃહસ્થો ઉપર મુજબ સાતેય ક્ષેત્રોમાં ન્યાં જરૂરીયાત જણાય ત્યાં ઉદારતા વાપરતા જાય, દીન દુઃખી નિરાધારના ઉદ્ધાર માટે યથાયોગ્ય ધ્યાન ખેંચતા જાય, સીધતા સાધર્મિકઅનુષ્ઠાનોની મદદ માટે યથોચિત દાનપ્રવાહ ખુલ્લો મુકી સાધર્મિકવાસલ્યના સાચા લાભને પ્રાપ્ત કરતા જાય અને સાર્વજનિક ખાતાઓમાં ઉચિત રકમો અર્પણ કરી સર્વપ્રજામાં જૈન શાસનની વાહવાહ બોલાવતા જાય એ સંઘપતિ તેમજ સંઘમાં સાથે ચાલતા સદ્ગૃહસ્થો માટે ઘણું જ પ્રશંસનીય છે. સંઘમાં આવી

રીતે ઔદાર્ય થાય તોજ આવી સંઘયાત્રા દીપી નીકળે છે અને તે તે ગામની પ્રજાઓ ચિર-કાલ સુધી તે સંઘ યાત્રાને દૃઢપટ ઉપર સ્મરણ તરીકે કેતરી રાખે છે. જામકંડોરણમાં સંઘ-માંના મુખ્ય વ્યવસ્થાપક અને સલાહકાર અમદાવાદ નિવાસી શેઠ ધોળીદાસ હુંગરશી તરફથી નવકારશી કરવામાં આવી હતી. ધોરાજી સોરઠ વંથલી વિગેરે સ્થળેથી સંઘના આગેવાન સદ્-ગૃહસ્થોનાં ડેપુટેશનો સંઘને આમંત્રણ આપવા માટે આહુ આવી પહોંચ્યા હતા. વંથલીના સંઘ તરફથી નવકારશી જામકંડવાની આગ્રહભરી માગણી થતા તેમની માગણીનો સ્વીકાર થયો હતો.

સંઘપતિ તરફથી ઠંડી દૂર કરવાનાં સાધનો.

ઠંડી કાંઇક વધુ પડતી હોવાથી સંઘમાં વર્તતા નોકર-ચાકર વર્ગ માટે અદીસોથી ત્રણસો જેટલા ઓવરકોટ સંઘપતિ તરફથી તે વળને આપવામાં આવ્યા હતા, તેથી તે વર્ગ દ્વિચુલુ ઉદ્ધાસથી કામમાં તાત્પર રહેતો હતો. છરીવાળા લાઇઓ-પહેનેને માટે પણ ધુંસા વિગેરે ઓઢવાના પાગરણથી યથોચિત વ્યવસ્થા કરવામાં આવી હતી અને સાધુ સાધ્વીઓને ગરમ કામળ તથા ધુંસાઓ વહોરાવવામાં આવ્યા હતા. તા. ૨૦-૧૨-૩૭ ના દિવસે બેઠલી સવારે સંઘ રાયલી મુકામે પહોંચ્યો. જામનગર સ્ટેટની હદ અહિંથી પુરી થતી હતી. ગોંડળ સ્ટેટની હદ અહિંથી હવે શરૂ થવાની હતી. સંઘ નીકળવા અગાઉ જે જે સ્ટેટોની હદમાંથી સંઘને પસાર થવાના પ્રોત્સાહો ઘડાયા હતા તે તે સ્ટેટોમાં અગાઉથી ખબર અપાયેલી હોઇ, ખુદ હાલુરની સહીથી તે દરેક સ્ટેટોના ગામોમાં સંઘ આવે ત્યારે તેની સંપૂર્ણ સગવડ સાચવવાના અને સંઘના જનમાલતું સંરક્ષણ કરવાના લેખિત હુકમો નીકળ્યા હતા, એટલે સંઘ ગમે તે સ્ટેટની હદમાં જાય તો પણ તેના સંરક્ષણના પ્રશ્નને અવકાશ જ ન હતો. રાયલી મુકામે બેચેરી ગલાલચંદ હંસરાજ જામનગરવાલા તરફથી નવકારશી કરવામાં આવી હતી.

ગોંડલ સ્ટેટ અને ધોરાજી.

કાઠિયાવાડના અનેક દેશી રાજ્યોમાં ગોંડળ રાજ્યની પ્રસિધ્ધિ તે રાજ્યના કુશળ રાજકર્તાને અંગે અન્ય દેશી રાજ્યોની અપેક્ષાએ ઘણી જ વધારે છે. કૃષિ તેમજ કેળવણી આ બે વસ્તુ ખાસ તરીકે પોતાના રાજ્યમાં મથકુર થયેલા રાજ્યી સર. ભગવતસિંહજીને વધુ પ્રિય છે અને તેથી તેમના રાજ્યમાં લગભગ કૃષિકાર તરીકે ગણાતી નાની મોટી સર્વ કોઇ પ્રજા ઘણી જ સુખી અને પોતાના પ્રિયતમ રાજ્યીને સદા આશીર્વાચન અર્પણ કરનારી છે, તે સાથે બે ગોંડળ સ્ટેટનું નાનું કે મોટું એક પણ ગ્રામ અથવા શહેર એવું નથી કે જ્યાં શિક્ષણ શાળા ન હોય ! રાજકર્તા રાજ્યીને ભલે અન્ય વસ્તુઓ ઉપર ન્યૂનાધિક પ્રેમ હોય પરંતુ સમગ્ર પ્રજાના જીવનનો જેના ઉપર આધાર રહેલો છે તે ખેતી તથા કેળવણી આ બે વસ્તુ ઉપર યથાર્થ રૂચિ હોવા-સાથે તેનું કાર્યક્ષેત્ર વિશાળ થવાની યોજનાઓ અમલમાં મુકાતી હોય તો રાજ્ય તરીકેની તે પોતાની ફરજ અદા કરે છે અને 'પ્રજાવત્સલ' ના પ્રિય બિરૂદને મેળવી લે છે. ગોંડળ રાજ્યના ગોંડળ, ધોરાજી, ઉપલેટા વિગેરે મુખ્ય શહેરોમાં પણ ધોરાજીનો નંબર સર્વથી પ્રથમ આવે છે. આ ધોરાજીમાં આંદ્રકા અરણસ્તાન જેવા દૂર દેશમાં વસનારી અને વ્યાપાર કારણથી લાખો તેમજ કોટાની લક્ષ્મીને મેળવનારી એમણે કામની મોટી વસ્તી છે. આ શ્રીમંત એમણે કામની આલિશાન ઈચ્છી ઇમારતોથી ધોરાજી એક મોટા શહેર જેવું બાંસે છે તેમાં પણ

સ્ટેશનથી શહેરમાં આવતા વિશાલ રસ્તાની બન્ને બાજુએ રહેલા લઘુ ભુવનોની પંક્તિ મુંબઈની પ્રિન્સેસ સ્ટ્રીટના લતાની યાદી કરાવે છે. એમણુ કેમની મોટી વસ્તી સાથે હિંદુવર્ગની સંખ્યા પણ સારા પ્રમાણમાં છે. તેમાં અમુક ગણીગાંડી વ્યક્તિઓને ખાદ કરતાં ખીજ પ્રજા લગભગ સામાન્ય છે, તોપણ આર્યભૂમિને અંગે ધર્મપ્રેમ તો હજુ તેવો ને તેવો જ તીવ્ર છે એમ અમુક અમુક પ્રસંગોએ પુરતાર કરી આપેલ છે. જેતલસર જ'કશનથી પોરબંદર તરફ જતી રેલ્વે લાઇનમાં ધોરાજીનું સ્ટેશન આવે છે અને વ્યાપારની વિશાલતાને અંગે જેતપુર, ઉપલેટા, જુનાગઢ વિગેરે મોટા શહેરો સુધીની પાકી સડકો પણ બંધાયેલી છે. એક બાજુ શ્રીગિરનારજીમહાતીર્થનાં સુરમ્ય પવિત્ર ગિરિશૃંગો ન્યારે ખીજ બાજુ ઢાંક અને ઉપલેટાના હુંગરાઓની હારમાળા: આ બન્ને વચ્ચે ચોમેર વનરાજી ધેરાયેલું આ ધોરાજી શહેર કુદરતી દર્શનમાં પણ ઘણું સોહામણું લાગે છે.

ધોરાજીમાં જૈન ધર્મસ્થાનો.

આ શહેરની ત્રીશ હજાર ઉપરાંત ગણતી વસતીમાં જૈનોની વસતી સારી સંખ્યામાં છે. દેરાવાસીના લગભગ દોઢસો જૈન લગભગ તેટલા જ સ્થાનકવાસી લાઇઓનાં ઘર છે. પ્રાચીન ઘણું જ સુંદર શિખરખંધી દેરાસર, મૂલનાયકજી શ્રી શાંતિનાથજી પ્રભુ, વિશાલ ઉપાધ્યય, જૈન પાઠશાલા વિગેરે ધર્મસ્થાનો પણ સારા પ્રમાણમાં છે, એટલું જ નહિ પરંતુ વકીલ મોહનલાઇ જેવા સ્થાનિક જૈન ગૃહસ્થો રાજ્યસાથે સારી લાગવગ ધરાવનારા છે. શહેરમાં પૂર્વેકત શિખર ખંધી દેરાસર સિવાય સ્ટેશન તરફ પ્લોટમાં પણ હમણા ગૃહ દેરાસર જેવું નાનું દેરાસર તે ભાગમાં વસતા લાઇઓ તરફથી પ્રભુલક્ષિત નિમિત્તે કરાવવામાં આવ્યું છે. જૈન લાઇઓની ધર્મ પ્રત્યે અભિરુચિમાં વૃદ્ધિ કરવાની તેમ જ સ્થાનિક પાઠશાલામાં લાજતા વિદ્યાર્થીઓના અભ્યાસ તરફ વધુ લક્ષ્ય આપવાની જરૂર નિરીક્ષણને અંતે અવશ્ય જણાય છે.

સંઘનો ધોરાજીમાં દબદબાભર્યો પ્રવેશ.

આજે સારાય ધોરાજી શહેરમાં આનંદ આનંદ છવાઈ રહ્યો, હવે કેટલાય દિવસોથી જે યાત્રિક સંઘના આવાગમનની રાહ જોવાતી હતી તે સંઘનો આજે ધોરાજીમાં પ્રવેશ થવાનો હોઇ બહેલી સવારથી જ જૈન-જૈનેતર સમગ્ર પ્રજા પોતાના કાર્યથી નિવૃત્ત થઈ સંઘનાં સામેયાના દર્શનાર્થે આતુર નેત્રે રસ્તાઓમાં ઉભી હતી, જૈન લાઇઓએ પોતાના વસવાટના શહેરના વિભાગો ધ્વજપતાકાથી શણગાર્યા હતા અને સર્વ કોઈ સામેયાની ધામધુમમાં પ્રવૃત્તિમય બની ગયું હતું, રાયલીથી સવારમાં ઉપડેલા સંઘ છ માઈલનું અંતર કાપી લગભગ દશ વાગતા શહેર ખડાર આશ્રમમાં આવી પહોંચ્યા, ધોરાજીની સ્થાનિકપ્રજા તરફથી સમગ્ર સંઘ માટે રહા-પાણીની વ્યવસ્થા અહિં કરવામાં આવેલી હોઈ ગાડાઓની હારમાળા તો સંઘના કેમ્પમાં પહોંચી ગઈ, પરંતુ પૂ. સાધુ સાધ્વીજીઓ તેમજ સંઘપતિ પ્રમુખ સકલ સંઘ સ્થાનિક જૈન સંઘના અત્યાગ્રહથી અહિં રોકાયે, અગાઉથી નક્કી થયેલા ગ્રેચામ મુજબ એક બાજુએ રહા દૂધ નાસ્તો વિગેરે સામગ્રીથી સંઘનું સ્વાગત થતું હતું ન્યારે ખીજ બાજુએ સંઘના સામેયાની ચારે બાજુએથી પુરજોસમાં તૈયારીઓ ચાલી રહી હતી. બાર વાગતા લગભગ સામેયું ચૈત્રીની મોટરો, ડંકો, નિશાન ઇન્દ્રધનુ, હાથી, ઘોડેચારની પટ્ટન તેમજ ગેન્ડ વિગેરે સામગ્રી સાથે ગોઠવાઈ ગયું અને તૂર્ જ આશ્રમમાંથી જ્યનાદોની ગગનલેદી ગર્જનાઓ સાથે કાઠિઆવાડી દરવાજે આવી પહોંચતા સંઘમાં સાથે પધારેલા પૂ. આચાર્ય વિજયનેમિસરીચરજી મહારાજ, શ્રી સાગરાનન્દસરીચરજી

મહારાજ તથા : વિજયમોહનસૂરીશ્વરજી
મહારાજદિ વિશાલ મુનિમંડળ જયનાદના
પોકારો વચ્ચે વરઘોડામાં સામેલ થયું
હતું, સામેયું શહેરમાં હાખલ થઇ શ્રી
જિનમંદિરે આવતા સહુએ પ્રભુના દર્શન
ચૈત્યવંદનાદિ કર્યા હતા, ત્યારબાદ મોટી
ઘનરમાં ફરી જુનાગઢ દરવાજેથી શહેર
મહાર નીકળી પ્લોટમાં થઇ હજારો માણ-
સોના વંદન નમન અને સત્કારને
હીલતો સંઘ અને સંઘપતિ તો સામેયા સાથે
ફોટોશન પાસે તૈયાર કરેલા કેમ્પમાં આવી
પહોંચ્યા. લગભગ બાર વાગે રવાના થયેલું
સામેયુ અડી વાગે સંઘના કેમ્પમાં આંચું
હતું આજ સુધીમાં થયેલા સામેયાની
અપેક્ષાએ આજનું સામેયુ તથા આજનો
ધોરાજીની પ્રભાતે કરેલો સત્કાર વધુ પ્રમા-
ણમાં હતો, રસ્તામાં ઠેરઠેર સંઘપતિને હાર
તોરા તથા રેશમી પવિત્રાઓ કંઠમાં પહે-
રાવવામાં આવતી હતી. સંઘપતિના દર્શન
માટે હજારો માણસો રસ્તામાં તલપાપડ
થઇ રહ્યા હતા. વરઘોડાની સાથે હજારો
માણસો ચાલતા હતા, પરંતુ વરઘોડાને
જેવા માટે તો એટલો જખખર ધસારો
થતો હતો કે વરઘોડાને ચાલવામાં બહુ
જ સાવધાનપણું રાખવું પડતું હતું.
એકંદર રીતે વરઘોડાનો દેખાવ કબરો-
ભર્યો અને અપૂર્વ હતો.

મહાર ગામથી આવેલા સંઘના ધ વૃદ્ધરથો

સંઘપ્રયાણની શરૂઆત જામનગરથી
થઇ ત્યારથી જ હાલ અમદાવાદ રહેનાર
ભાવનગરી ફોટોગ્રાફર શ્રીયુત રતિલાલ
પરબુદાસની મંઘ પ્રયાણના વરઘોડાના મંઘ-
ના રથે રથે થતા સામેયાના અને અન્ય
તેતે પ્રસંગોના ફોટાઓ તેમજ ફીલ્મ ઉતાર-
વાની યોજના નક્કી થઇ હતી, તે પ્રમાણે

શ્રી મહાવીરાય નમઃ

મા ન પ ત્ર

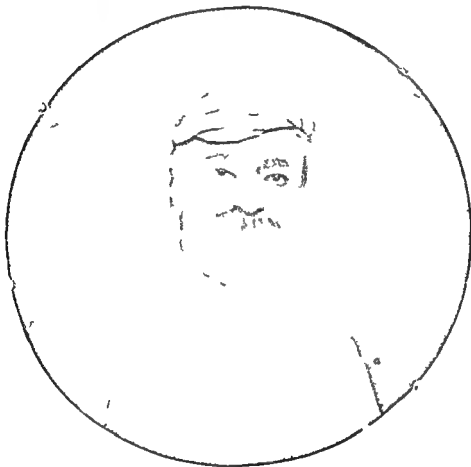
સ્વધર્માનુરાગી, શાસનોત્ક્રાંતિકર, દાનવીર
જામનગર નિવાસી સંઘપતિ શેઠ શ્રી પ
શેઠ પાપટલાલ ધારશીભાઈ તથા
શેઠ ચુનીલાલ લખમીચંદભાઈ,
મહોદય સાધર્મિ બંધુઓ !

ધર્મપ્રવર્તક, શાસનપ્રભાવક, તીર્થોત્ક્રાંતિકર, સ્મરિ-
સત્કાર આચાર્યશ્રી વિજયનેમિસૂરીશ્વરજી તથા આચાર્ય
શ્રી સાગરાનંદ સૂરીશ્વરજી તથા આચાર્યશ્રી વિજયમોહન
સૂરીશ્વરજીના સદુપદેશથી પ્રેરાઈને પરમપવિત્ર તીર્થોધિગમ
શ્રી ગીરનાર તથા શ્રી શત્રુજયની યાત્રા નિમિત્તે જ્ઞા-
દીવના વિકટ રસ્તે યાત્રે પૂજ્ય શ્રી મુનિવરો તથા હજારો
સ્વામીભાઈઓના શ્રી ચતુર્વિધ સંઘ સહિત આપ પરાંરો
છો એ બધી અમારું હૃદય હૃદયથી ઉમરાઈ જાય છે.

આપના આ યાત્રાવિહારમાં જેતપુરમાં આવવાનો
પ્રોત્સાહન નહતો, એટલે પૂજ્યશ્રી મુનિવરો, સાધ્વીજીઓ
તથા હજારો સાધર્મિભાઈઓ સહિત ચતુર્વિધસંઘનાં
દર્શન કરવાને અમે ભાગ્યશાળી થઇ શક્યા નથી, છતાં
પણ અમારા જેતપુરના સંઘની વિનંતિને માન આપી
આપે ધોરાજીથી ઉડતી મુલાકાતરૂપે અહીં સુધી પધા-
રવાની તકલીફ લઇ અમેને દર્શન આપ્યાં છે, તે ખાતર
ખરેખર અમે આપના અહેસાનમંદ છીએ.

સહુ કાંઈ જાણે છે જે પૂર્વના પુણ્યનો પુરેપુરો ઉદય
હોય તોજ લક્ષ્મી અને જીર્ણ દરેક પ્રકારનાં સાધન
સંપત્તિ પ્રાપ્ત થાય છે, પરંતુ તે પ્રાપ્ત થયા પછી તેનો
સદુપયોગ કરવાની બાંધનાનો ઉદય તો કોઈ વીરલા
મહા પુણ્યશાળી આત્માઓના બાગમમાં લખાવેલ હોય
છે. આપ પોતે ધારો તો અનેક પ્રકારની સાહેજીવાળી
યાત્રાઓ કરી શકો છો, પરંતુ હજારો સ્વધર્મીઓને યાત્રાનો
લાભ આપી મહાન પુણ્ય વિષાળન કરવાની શુભ ભાવ-

તેજોએ નવાનગરથી નીકળેલા શ્રી જેન ચાત્રિક મંથને પોતાની ધોસણ વિગેરે
હઠમાંથી પનાર થતી વખતે જ્ઞાત માફ કરવા ઉપરાંત મંરણશ્વાદિ
નંપ્રર્ણ મહાય આપી હતી તેજોશ્રી

પ્રભાવત્મલ ના. ગોંડલનરેશ મર ભગવતમિંહણ.

છ રી ગેસ આજે છ રી મછ હી જેમ ગા એન એન ગ, ગેદ, નાર રી પી, ઓ
અફ અર. ગરહ (હી હે), કી રી નેન (એકસકડ , ગેમ, ગર, આ , (મેધો ૧),
એફ રી પી એસ, (સુ ઘ) વિગેરે વિગેરે . .

નાથી પ્રેરાઈને આપે આ અપૂર્વ સંઘની યોજના કરી છે, તે ખરેખર ધન્યવાદને પાત્ર છે.

એ તદ્દન સાચું છે કે ધર્મના કાર્યમાં અનેક વિધો આવે છે અને તે મુજબ આપને નોકરી અને હજી હવે નડતી મુશીબતો તમા મુશ્કેલીઓ પણ કાંઈ જેવી તેવી નહીં હોય, કડકડતી થઈ, અને હીમ પડવાના આ દીવસો ખરેખર વિપત્તિસમાન ગણાય, છતાં એ બધી મુશ્કેલીઓને ન ગણકારીને આપશ્રી ગિરનારજી તથા શત્રુજયનાં દર્શને હરીપાળતાં મુસાફરી કરે. એ કાંઈ જેવું તેવું તપ નથી.

શ્રી સંઘની દિનચર્યાના અહેવાલ અમે છાપામાં વાંચીએ છીએ અને આપની સાથે જે પ્રવાસ કરનારા સાધુસાધ્વીઓ તેમજ અન્ય સ્વધર્મી ભાઈબહેનોની બધી સગવડના સાચવવામાં આપ શ્રીમાન પુરતી સગવડ કરવામાં લેશમાત્ર પણ કચાચ રહેતા હતા નથી એ હકીકત સાંભળીને આવા કળીકાળમાં પણ આપણા જેન સમાજમાં આપના જેવા પુણ્યશાળી નરરત્નો અસ્તિત્વ ધરાવે છે એ વિચારથી અમે ગર્વ લઈએ છીએ.

અંતમાં આપ શ્રીમાનની અને સાધુસાધ્વી સમુદાય સહિત શ્રી ચતુર્વિધ સંઘની મહાન તીર્થધિરાજ શ્રી શત્રુજય તથા શ્રી ગીરનારજીની યાત્રા ક્ષેત્ર કુશળતાપૂર્વક પૂર્ણ થાઓ એવી પરમ કૃપાળુ પરમાત્મા પાસે ખરા અંતઃકરણની પ્રાર્થના સહ અમે અમે વિરમીએ છીએ.

સં. ૧૯૯૪ ના માગસર વદ ૫ બુધવાર તા.

૨૨-૧૨-૧૯૭૭. જેતપુર-કાઠીવાવાડ.

લીંબ આપના ગુણાનુરાગી

શ્રી જેન તપગચ્છ સંઘ

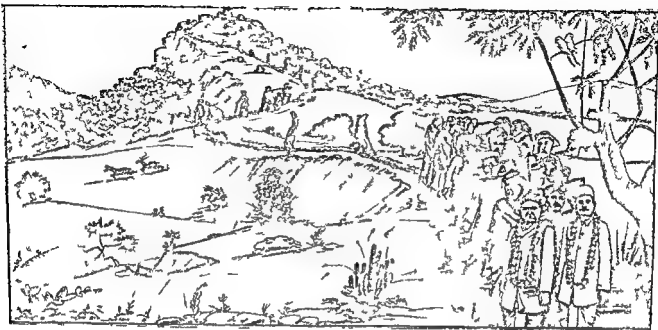
શા. લીમજી પ્રાગજી એતા કપુરચંદ હેમચંદ વસા નરભેરામ મુળજી શા. ગુલાબચંદ વેલજી લખમીચંદ હરખચંદ મગનલાલ છગનલાલ જગજયન હરખચંદ પોપટલાલ ચત્રબુજ

સામૈયાના ઘણા ફોટાઓ તથા ક્રીડમ રતિલાલ પરબુદાસ ફોટોગ્રાફર તરફથી લેવામાં આવી હતી. ધોરાજીમાં સંઘના પ્રવેશવખતે રાજ-કેટથી શેઠ ચક્રભાઈ વખતચંદ, આંખના ડો. રતિલાલ શાહ, વકીલ ઉજ્જમશી શિવ-લાલ, જુનાગઢ-લોજનાલય કમિટી, જેત-પુરના સદ્ગૃહસ્થો, જુનાગઢથી રા. રા. ડાહ્યાભાઈ હુકમચંદ, શેઠ દેવચંદ લક્ષ્મી-ચંદની પેઢીના મુનીમ સાકળચંદભાઈ તથા વકીલ મનસુખલાલ ધરમશી વિગેરે સંખ્યા-બંધ સદ્ગૃહસ્થો આજીવજીવના શહેરોમાંથી આવી પહોંચ્યા હતા. ધોરાજીના સેવાભાવી જૈન યુવાનોએ તેમજ જામનગરની ઓસ-વાલ વેલડીયરકોરે સંઘની પ્રશંસનીય વ્યવસ્થા જાળવી હતી. પ્રભુપૂજ, લગ્નચંદ્ર રચના રોશની તેમજ રાત્રે પ્રભુ પાસે ભાવ-નાદિ શુભ કાર્યો રાજેતા મુજબ આજે વિશેષ પ્રમાણમાં ચાલુ હતા, વિજળીની રોશની આજે વધુ સંખ્યામાં હોઈ રાત્રે સંઘનો કેમ્પ દર્શનીય બન્યો હતો. આજે સંઘપતિ તરફથી શેઠ ધારશીભાઈ દેવ-રાજના નામે સવાર સાંજ બંને ટંકની નવકારશી કરવામાં આવી હતી. રાત્રે સંઘની કચેરીના તંત્રીમાં જેતપુરના આગેવાનોનું એક ડેપ્યુટેશન સંઘને જેતપુર લઈ જવા માટે ઘણો જ આગ્રહ કરી રહ્યું હતું, પરંતુ જેતપુર બાજુમાં હોવાથી જો કે સમગ્ર સંઘને આવવાનો સ્વીકાર ન થયો તો પણ બંને સંઘ પતિ બંને મંઘવણો તેમજ મંભાવિત મદગૃહ-સ્થાને જેતપુર જવાનો નિર્ણય થયો અને એટલે અંશે પણ જેતપુરના ડેપ્યુટેશનની વિનંતિ સ્વીકારવામાં આવી. બીજે દિવસે પ્રાતઃકાલમાં સંઘ આખીઆલા તરફ રવાના થયો બ્યારે ઉપર જણાવ્યા મુજબ સંઘપતિ વિગેરે જેતપુર મધારતા તેમનું લગ્ન સામૈયાથી સ્વાગત કરવામાં આવ્યું.

શ્રી જૈનદેરાસરજીમાં દર્શન કર્યા બાદ પાંજરાપોળ વિગેરે સંસ્થાઓનું અવલોકન કરવામાં આવતાં તે સંસ્થામાં સંઘપતિ તરફથી અદ્વીસે રૂપીઆની ઉદાર રકમ અર્પણ કરવામાં આવી. બપોરના બે વાગતા એક મેળાવાડાની યોજના થઈ અને હજારો માણુમોની મેદની વચ્ચે સંઘપતિની સંઘ યાત્રાના શુભ કાર્યને અંગે તેમને માનપત્ર અર્પણ કરવામાં આવ્યું.

સંઘપતિ વિગેરે સાંજે તો પાછા મોટર દ્વારા માખીઆળા મુકામે સંઘના કેમ્પમાં આવી પહોંચ્યા. પ્રભુપૂજા આંગી ભાવના ંયાજ્યાનાદિ ધર્મકાર્યો ઉપરાંત સંઘના કાર્યમાં ખુબ જાતમહેનત લેનાર અમદાવાદનિવાસી શેઠ સોમચંદ મંગળદાસ તરફથી નવકારશી કરવામાં આવી, જુનાગઢનું સેંકડો માણુસ અહિં આવી પહોંચ્યું હતું, માખીઆળાથી જુનાગઢ શહેર આઠ, માઈલ દૂર હતું અને સંઘનો કેમ્પ જુનાગઢ શહેરથી ત્રણ માઈલ દૂર ગિરાનરજીની તલાટીએ નાખવાનો હતો. આમ એક સાથે અગીયાર માઈલનો પંથ યાત્રિકોને લાંબો પડે એ ઇરાદાથી જુનાગઢ મજેવડી દરવાજાથી લગભગ બે માઈલ દૂર વિઠ્ઠલવાડી પાસે સંઘનો કેમ્પ વચ્ચે નાખવાનું નક્કી થયું, તે સુખજ તા. ૨૪-૧૨-૩૭ ના દિવસે સંઘનો પડાવ ત્યાં નાખાયો. લગભગ જુનાગઢનો સમગ્ર જૈનસંઘ અહિં આવી પહોંચ્યો હતો, હંમેશના રિવાજ સુખજ ચાલતા પૂજા-ભાવનાદિ ધર્મકાર્યો બે કે ત્રણ હતા, પરંતુ આ કેમ્પ અલુધાર્યો નક્કી થવાથી આજે કાંઈક અવ્યસ્થિત જણાતું. યાત્રિકોમાંનો કેટલેક વર્ગ તો શ્રી ગિરાનરજીની તલાટીએ પણ પહોંચી ગયો હતો. શાહ ગુલાલચંદ હેમરાજ જામનગરવાલા તરફથી મોહનથાળ વિગેરે સુંદર સામગ્રી યુક્ત નવકારશી કરવામાં આવી હતી.

શ્રી રૈવતગિરિ મહાતીર્થની યાત્રા

અને તીર્થમાળ

શ્રી ગિરનારજી મહાતીર્થ

“ જગમાં તીરથ દો વડા, શત્રુજય ગિરનાર

એક ગઢ ઋષભ સમોસર્યા, એક ગઢ નેમકુમાર ” (૧)

આ સુપ્રસિદ્ધ ફુલા પ્રભાણે જૈનોના ગોટામા ગોટા બે તીર્થો પૈકી એક તીર્થોધિરાજને ભેટવાનો આજે અમૂલ્ય લાભ મળવાનો હોવાથી યાત્રાસઘના યાત્રિકોના અતઃકરણો આજે અતિ ઉત્સાહમાં હતા. જે પવિત્ર ગિરિરાજ ઉપર આ અવસર્પિણીમાં થયેલા બાલમહાત્માની બાવીસમા તીર્થકર શ્રી નેમીશ્વર પ્રભુના દીક્ષા કેવલગાન અને મોક્ષ એ ત્રણ કલ્યાણકો થયા છે, તેમજ આગામી ચોવી-શીના ચોવીશે તીર્થકરે જે ગિરિરાજ ઉપર મોક્ષ પામવાનો પ્રયોગ સંભળાય છે, જે ગિરિવરના અણુએ-અણુ પવિત્રતમ હોઈ રાખ-મહારાખ અને ચક્રવર્તિઓએ પણ જેને શિરસાવ લ મળે ન છે, તે ઉચ્ચત ગિરિ-રૈવતગિરિમહાતીર્થની સ્પર્શના થવાની હોઈ સહકારીના મુખારવિદો આજે હર્ષભર્યા જણાતા હતા,

જે કાર્ય કટ્ટસાધ્ય હોય, જેને અંગે માનસિક વાચિક કાચિક તેમજ આર્થિક સાધનોનો યત્નપૂર્વક યોગ અપાયો હોય તે કાર્ય જે અવસરે સંપૂર્ણ કિંવા અર્ધાંશે પણ સફલ થવાની તૈયારીમાં આવે છે તે અવસરે કાર્યસાધકોને કેવો અપૂર્વ ઉત્સાહ હોય છે તે તેનો અંતરંગ આત્મા જ જાણી શકે છે. એ પ્રમાણે આત્મકલ્યાણના શુભ ઉદ્દેશથી લગભગ એક પખવાડીઆ સુધી પાદવિહારાદિ જે કષ્ટો સહન કરવામાં આવ્યા હતા તે તીર્થયાત્રા રૂપ શુભ ઉદ્દેશ અમુક અંશે આજે સફળ થવાનો હોષ યાત્રિકોનાં હૃદયે આનંદોર્મિઓથી ઉછળતા હોય તેમાં કાંઈ આશ્ચર્ય જેવું ન ગણાય.

શ્રી ગિરનારેજ ઉપરનાં જૈન દેરાસરો અને જીર્ણોદ્ધાર

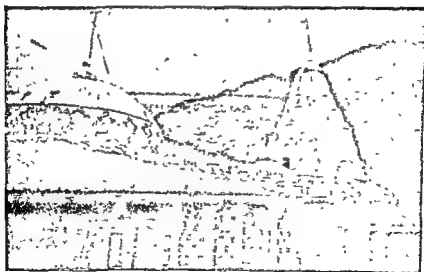
શ્રી ગિરનારજ મહાતીર્થની પવિત્રતા હિંદ અને દરિયાપારના દેશોમાં જન્મ જાહેર છે. પૂર્વકાલમાં આ તીર્થ જૈનોની માલિકીનું જ હતું, પરંતુ કાલક્રમે જૈનોનું પરિણલ હાનિ પામતાં આજે જૈનોના ધર્મસ્થાનો ઉપરાંત અનેક ધર્મસ્થાનોએ એ ગિરિશૃંગો ઉપર તેમજ નીચે પોતાનું સ્થાન જમાવ્યું છે, તોપણ વર્તમાનમાં એ ગિરનારજ ઉપર જૈનોના તીર્થસ્વરૂપ જૈનમંદિરોની જે જાહેરાતો તેમજ ઉત્સવ-લતા છે તે અપેક્ષાએ અન્યધર્મિઓનાં ધર્મસ્થાનોની ઉત્તવલતા સોમાં અંશે પણ નથી દેખાતી. છેલ્લા કેટલાય વર્ષોથી આ તીર્થરૂપ રહેલાં એ. જૈનમંદિરોના જીર્ણોદ્ધારનું કામ ચાલી રહ્યું છે અને તેમાં પૂ. આચાર્ય મહારાજદિ મુનિવરોના સદુપદેશથી આજ સુધીમાં લાખો રૂપીઆ ખર્ચાયા છે, એથી એક અપેક્ષાએ આતીથ્યનાં બાલ સૌન્દર્યમાં યથાપિ વૃદ્ધિ થઈ છે તો પણ કળાની દૃષ્ટિએ જૈનોનું જે સ્થાપત્ય લાં હતું તેમાં કાદેર જે કરવામાં આવ્યો છે તેટલે અંશે-કલાત્રિય અનુભવી પ્રેક્ષકને દુઃખ થયા સિવાય પણ રહેતું નથી. વ્યવસ્થાપકોએ ઘણી ખર્ચાથી જેમ જીર્ણોદ્ધારનું શુભકાર્ય કયું છે તેજ પ્રમાણે જૈન-કલા સ્થાપત્યના સરક્ષણ તરફ ખ્યાન રાખીને એ જીર્ણોદ્ધારનું કાર્ય કયું હોત તો આ કાર્ય વધુ પ્રશંસનીય બનત એમ સુસ્ત વ્યક્તિને લાગ્યા વિના નથી રહેતું.

જૈનમંદિરોમાં કળા યુક્ત કોરણી.

આ પવિત્ર તીર્થધામ સુખ્યત્વે જે બાવીશમાં તીર્થકર શ્રી નેમિનાથસ્વામિના દીક્ષાદિ તથા કલ્યાણકોની અપેક્ષાએ જ ઉત્તમોત્તમ મનાય છે તે નેમીશ્વરભગવંતના જનનસુખી બબ્બ દેરાસરજની ગિરિરાજ ઉપર આવી રહેલી ટુંક ધણી જ સુંદર છે, વચ્ચે નેમીશ્વર ભગવંતનું મંદિર છે, તેમાં મહા ચમત્કારી આત્માને અત્યંત આદલાહ ઉત્પન્નકારી સ્થાપવર્ણની શ્રીનેમીશ્વરપ્રભુની બબ્બ પ્રતિમા છે, આ પ્રતિમાજી રત્નમય કહેવાય છે, આ પ્રતિમાજીની ઉત્પત્તિના ઇતિહાસ ધણે લાખો છે, લાખાણ થવાના બમથી એ ઇતિહાસ એમ અત્રે રચ્ય ન કરતાં અન્યમન્યોમાંથી જાણી લેવાની વાંચકોને બલાગણ કરીએ છીએ, તોપણ એટલું તો ચોક્કસ છે કે હજારો વર્ષોની આ પ્રાચીન પાવનકારી શ્રીનેમિપ્રભુના પ્રતિમાજી મહારાજના આલબનથી સંખ્યાબંધ આત્માઓ આત્મકલ્યાણ સાધી ગયા છે. મૂલનાયકજીના દેરાસર દૂરતો દુરપદર હજાર માણસો બેસી શકે તેવા વિશાલ ચોક છે અને તેને દૂરતી સંખ્યાબંધ દેરીઓ આવેલી છે, ગિરનારજ ઉપર આવેલી સર્વદુઃકોમાં આ ટુંક સર્વથી મોટી અને સુખ્ય છે, તે ઉપરાંત સંભ્રમસોનીની, સંપ્રતિમહારાજની, કુમારપાલ મહારાજની, વરહપાળ તેજપાલની એમ અનેક ટુંકો આવેલી છે. જે ધણી જ દર્શનીય તથા આરાધ્ય મુર્તિઓથી અલંકૃત હોવા સાથે કલા કારીગરી અને વિશાલતાને અંગે પ્રેક્ષકોને હેરત પમાડે છે, વરહપાળ તેજપાળની ટુંકોના રંગમંડપોમાં જે કોરણીનું કામ કયું છે તેમાં તો દર્શન કરનારાઓની અક્કલ પણ પહોંચતી નથી. કલાના ઉત્તેજન માટે તેમજ આ જિનેશ્વર મહારાજના મંદિરોનાં સૌન્દર્ય માટે ધર્મપરાયણ રાજા મહારાજ મંત્રીશ્રી

શ્રી ગિરનારજી ઉપરના લીનમંદિરો—બુવામઠ

શ્રી ગિરનારજી ઉપર સંઘામસોનીની લાગ્ય દુકા

તયા શેઠ શાહુકારોએ લાખો અને કરોડોની મિલકત વાપરી જગતને જૈન ધર્મની સર્વોત્તમતા બતાવી આપી છે, એટલું જ નહિ કિંતુ “હલા-અને રથાપલના સંરક્ષણ માટે જૈનોનો પ્રથમ નંબર છે.” એમ પંચાલોએ પણ અનેક વખત જાહેર કર્યું છે. સંપ્રતિમહારાજની ડુંકનો રંગમંડપ, સંત્રામ સોનીની ડુંકની બહારની ચોટી તે પણ તેવાજ કળા અને કારીગરીથી ભરપૂર છે. વસ્તુપાળ તેજપાળની તેમજ સંપ્રતિમહારાજની ડુંક ગઢની બહારના બાગમાં છે જ્યારે લગભગ બીજી બધી મોટી ડુંક ગઢની અંદરના બાગમાં છે, આ સિવાય બીજા નાના મોટા દેરાસરો પણ આગળ વધતાં નજરે પડે છે.

સહસ્રાશ્રવન તથા પાંચમી ડુંક

જે સ્થાનમાં પ્રભુજીની દીક્ષા થઈ છે, જ્યાં એ પરમાત્માને લોકલોકગ્યાપિ કૈવલ્યજ્ઞાનની પ્રાપ્તિ થઈ છે તે સહસ્રાશ્રવનનું સ્થાન ધણુંજ સુંદર અને આત્મકલ્યાણનું અલૌકિકસાધન છે, તે સ્થાનમાં જતાં લાંબું પવિત્ર વાતાવરણ એવું મહેકી ઊઠે છે કે આત્માને પરમાત્માના ધ્યાન સિવાય તેમજ આત્મ કલ્યાણની ભાવના સિવાય બીજા વિચારો પ્રાપ્ત: આવતાજ નથી, આ પ્રભાણેજ સર્વથી જીવોમાં ઉત્તમી પાંચમી ડુંકની ટેકરી કે જ્યાં શ્રીનેમીશ્વરપ્રભુનું મોક્ષકલ્યાણક માનવાનાં આવે છે, તે સ્થળ પણ ધણું રમણીય છે. તે જીવો ટેકરી ઉપર ચઢ્યા બાદ નિર્મળનેત્રવાળાઓ ત્યાંથી પૂર્વદિશામાં તિર્થોધિરાજ શ્રી શત્રુંજયગિરિરાજના પણ દર્શન કરી શકે છે. આ ઉપરાંત રાજુલની ગુફા, હાથી પગલાતું દેરાસર, પ્રેમચંદણ પતિની ગુફાનું સ્થાન વિગેરે સ્થળો દર્શન કરવા લાયક છે. ઇતર ધર્મનાં ધણા સ્થાનોમાંથી પણ કોષ કોષ પ્રેક્ષણીય છે, અહિં સખેદ જણાવવું પડે છે કે-તીર્થોધિરાજ શ્રીશત્રુંજયગિરિરાજના અણુએ અણુ પવિત્ર માનવા સાથે ત્યાં કોષ પણ જાતની આશાતના ન થાય તેને માટે સકલ જૈન સઘ લગભગ સારી નિયતિ રાખી છે, જ્યારે એ વિષયમાં અહિં લગભગ તદ્દન અંધાર છે, અર્થાત્ ડુંકોને ફરતી કોટની દિવાલેજ એટલી ગંદકી થાય છે કે જેથી અનેક આશાતનાઓ સહેજે યદ્દ જવાનો સંભવ છે. ઇતર ધર્મોઓ કદાચ ભલે એ આશાતનાના પાપથી ફલકેયવાળા હોય પરંતુ સમગ્ર તીર્થને પવિત્ર માનનાર હરકોષ જૈન વ્યક્તિ એ આશાતનાથી પોતાનો બચાવ કરવાતું જરૂર લક્ષ્ય રાખે એ આત્મકલ્યાણની દૃષ્ટિએ ધણું જ હિતાવદ્ધ છે. શ્રીગિરનારજી મહાતીર્થ અને તે ઉપર આવેલી ડુંકા વિગેરેનું સંક્ષિપ્ત વર્તમાન વર્ણન ક્રમશઃ આ પ્રભાણે છે.—

ગિરિરાજનો પ્રભાવ—તીર્થયાત્રાનો ઉદ્દેશ.

ગિરનાર (રૈવતાચલ) એ સિદ્ધગિરિનું પાંચમું શિખર છે અને તે ગિરનારજીનાં નામથી ઓળખાય છે. તે સર્વ મનુષ્યને સેવા કરવા લાયક સર્વ પવિત્રાના આશુપણ રૂપ અને પોતાની સેવા કરનાર જનોના ડુંખને હરનાર એવો આ ગિરિરાજ જન્મવંતો વર્તે છે. ત્યાં ઉચિત દાન અને અનુકંપાદાનથી ભક્તિ કરી હોય તો તે આ લોક અને પરલોકમાં મનોવાંછિત ફળને આપનાર થાય છે. આ ગિરિરાજના રમણથી સર્વે ડુંખો નાશ પામે છે, દર્શનથી આહવાદ ઉત્પન્ન થાય છે અને સ્પર્શ કરવાથી મનોવાંછિત ફળની પ્રાપ્તિ થાય છે.

આ તીર્થ સંબંધી ગુખ્ય ગુખ્ય સ્થળોની ટૂંક હકીકત.

ગિરિરાજ ઉપરના દર્શનીય દેવાલયો, ગુહા ગુફાઓ, અસલી સિલાલેખો, ચતુર્ધામો ઓષધિઓ સુવર્ણરજ ધસાદિ વસ્તુઓ જ્યાં જોવામાં આવે છે એવો આ ગીરનારગિરિ સૌરાષ્ટ્ર દેશમાં જુનાગઢ શહેર પાસે આવેલો છે, જુનાગઢ એ રેલ્વે સ્ટેશન છે, સ્ટેશનથી નજીકમાં જ શહેર છે, શહેરની મધ્ય

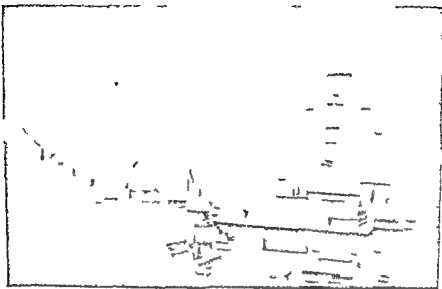
ભાગમાં પૌરાણિક ઉપરકોટ નામનો કિલ્લો છે, તે કિલ્લા નજીક જૈન દેરાસરો અને દેરાસર લગતી જ ધર્મશાળાઓ આવેલી છે, જ્યાં ઉતરવા રહેવા વિગેરેની તમામ પ્રકારની સગવડતા છે, તેમજ આ તીર્થની પેઠી પણ દેરાસરની બાજુમાં જ છે. તે પેઠીનો વહીવટ શેઠ દેવચંદ લક્ષ્મીચંદના નામથી ચાલે છે, સદરજી ધર્મશાળામાં વિશ્વાન્તિ લાલ વાઢનોથી કુંગરની તળેટી સુધી જવાય છે અને તળેટીમાં ધર્મશાળા તથા દેરાસર છે. આ તળેટી ચહેરથી બે માઇલ દુર છે. તળેટીમાં યાત્રાળુઓને ઉતરવાની ધર્મશાળા છે. સાં કામ, વાસણ તથા પાગરણ રહે છે અને પેઠી તરફથી યાત્રાએ આવનારને ભાતું અપાય છે, એક દેવાલય છે, આ ઉપરાંત કમિટી મારફતે શ્રી ગિરિરાજની યાત્રા કરીને આવતા યાત્રિકોને જમાડવા માટેના રસોડાનું વિશાળ મકાન છે, સાં જમાડવામાં આવે છે અને મકાનમાં ઉતરવા સુવાની બધી જગતની સગવડતા છે. તળેટીથી ગિરિરાજ ઉપર ચડવાનું શરૂ થાય છે. રસ્તો કાળા પથ્થરનાં પગથીયાંનો છે, એટલે સહેલાઈથી ચડી શકાય તેવું છે. ચડાવ પહેલી ટુંક સુધી બે માઇલનો છે રસ્તામાં વિશ્વામરથાનો (વિસામા) તથા પાણીનાં પરબો છે. પહેલી ટુંકને ફરતો કિલ્લો (કોટ) છે. કોટને લગતા બહારના ચોકમાં દાખલ થતાં પ્રથમ દરવાજા ઉપર શેઠ કેશવજી નાથકે બંધાવેલ બંગલો અને કોટડીયો છે. બહારના ભાગમાં યાત્રાળુ માટે જનરૂખનાં છે અને લાંગીને રહેવાને એક ઓરડી છે, અને તેને લગતા બુગદાવાળા ઓરડાઓ ચોટીદારોને રહેવા માટે બનાવેલા છે. તેની આગળ સાતીજ હુતમાન ભેરવની બે હહેરીઓ છે. તેથી પૂર્વદિશા તરફ માનસંઘ બોજરાજના નામથી ઓળખાતી ટુંક છે.

માનસંઘ બોજરાજની ટુંક તથા કુંડ.

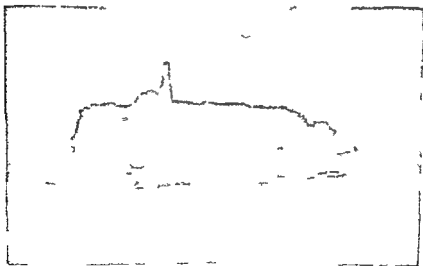
આ ટુંકમાં એક દેરાસરજી છે, એમાં મુળનાથક શ્રી સંભવનાથજીની પ્રતિમા છે તથા સદરજી કુંડના પ્રથમ ચોકમાં સુરજકુંડ નામે એક સુંદર કુંડ છે, તે કંચ આડવીના વીસા ઓશવાળ વણીક માનસંઘ બોજરાજને બંધાવ્યાનું કહેવાય છે તથા તેમણે દેરાસરજી સમરાવ્યું તેથી તેના નામથી આ ટુંક ઓળખાય છે. તે પછી સંવત ૧૯૨૯ થી ૧૯૩૨ સુધી નરસી કેશવજી હજી જીજીદારનું કામ ચાલ્યું સારે તેમણે પણ આ કુંડ સમરાવ્યો છે. તેમજ માનસંઘ બોજરાજે જુનાગઢ તલપદમાં આદીશ્વરજીના હહેરાની પ્રતિષ્ઠા સંવત ૧૯૬૧ માં કરાવેલી છે.

શ્રી નેમનાથજીની ટુંક.

ડાબી બાજુએ શ્રી નેમનાથજીની ટુંકમાં જવાનો દરવાજો છે, ત્યાં ચોટીદારો પહેરો ભરે છે અને રહેવાની ઓરડીયો છે. દરવાજામાં પેસતાં ડાબી બાજુ અને દક્ષિણ દિશામાં ચૌદ ઓરડાને નામે ઓળખાતી ધર્મશાળા છે અને ટુંકમાં જતાં પ્રથમ એક ચોક અને ઓરડીઓ આવે છે. આ ચોકમાં ઇન્ડોપેટરની ઓફીસ છે, તે પછી બીજો ચોક આવે છે. તે ચોકમાં પણ યાત્રાળુઓને ઉતરવાની ઓરડીઓ છે. તે પછી નેમનાથજી મહારાજના દેરાસરવાળો ભાગ જ્યાં મૂળ દેરાસરજી અને ફરતી બમતી છે. આ નેમનાથજીના દેરાસરજીનો ઉદ્ધાર નેમનાથજીના નિર્વાણ પછી ૯૦૯ વર્ષે કાસ્મીર દેશમાં આવેલા કાંડીલ (કપીલ) નગરના રહેવાસી શેઠ રત્નચાહે નેમનાથજીની પ્રતિમા અધિષ્ઠાપિકા દેવી અંબાજીની આરાધના કરી ગ્રેળવી અને તેની પ્રતિષ્ઠા કરી જિજ્ઞાસુ કરાવ્યું, તેથી સદરજી દેરાસરજી હાલ પણ રત્નચા ઓશવાળના નામથી ઓળખાય છે. તે પછી પાટણનો રાજ કરણ ઇ. સ. ૧૦૭૨ થી ઇ. સ. ૧૦૯૪માં થયો. તેમણે નેમનાથજીનું દેરાસર બંધાવવાનો સંવત ૧૧૧૩ (ઇ. સ. ૧૦૫૭) ના લેખ ઉપરથી જણાય છે. નેમનાથજી દેરાસરજીની પાછળ જગમાલ ગોરધનનું પૂર્વદારનું દેરાસરજી છે. તેમાં મૂળનાથક આદીશ્વરજી છે. સંવત ૧૮૪૮ ના વૈશાક વહિ ૬ શુક્રવારે વિજય

શ્રી ગિરનાર ગિરિદગ ઉપર આવેલા સ્ત્રી સેવેનાં કલામય ભવ્યમંદિર

જાગૃ મામનારે સહા-વજુ સર્વિ પ્રલા-પાટલ

નિર્નેદ્રસૂરિએ પ્રતિષ્ઠા કરાવેલી છે. આ દુકમાં ભમતીમાં શ્રી અમીઝરા પાર્શ્વનાથનું ભોંયર આવેલું છે. તે ભોંયરામાં જતાં પ્રથમ સન્મુખ જીવિતસ્વામીજીની પ્રતિમાના દર્શન થાય છે. મૂળનાથકજીના દેરાસરજીમાં દાખલ થતાં ડાબી બાજુ શ્રી નેમનાથજીના પગલાંની દેરી તેમજ દ્વારની જમણી બાજુમાં શ્રી નેમનાથ પ્રભુની અધિષ્ઠાધિકા અંગિકા દેરીની મૂર્તિ એક દેરીમાં છે.

મેરકવશીની દુક.

શ્રી નેમનાથજીની દુકમાં થઇને મેરકવશીની દુકમાં જવાય છે. સદરહુ દુકમાં દાખલ થતાં પહેલાં ડાબા હાથ તરફ પંચમેરૂનું દેરાસર તથા જમણા હાથ તરફ અદ્યદજીનું દેરાસરજી છે, ત્યાંથી દુકમાં દાખલ થવાય છે. આ દુક સિદ્ધરાજના મંત્રી સન્મુખે આ તીર્થના જીર્ણોદ્ધારમાં પૈસા રાખ્યાની ઉપજના વાપરેલા હતા તે બરી આપવા માટે દીપ કરેલી પણ સદરહુ રૂપૈયા સિદ્ધરાજે નહિ લેવાથી દીપના પૈસાનો ઉપયોગ આ દુક પાછળ કર્યાનું કહેવાય છે. મુળ દેરાસરજીમાં સહઅરહુ પાર્શ્વનાથજી છે, ફરતી ભમતી છે, દક્ષિણ તરફમાં અશ્વાપદજીનું દેરાસરજી છે અને ઉત્તરની ભમતીમાં ચૌમુખજીનું દેરાસરજી છે. આ દુકના રંગમંડપમાં તેમજ દેરાસરોના અંદરના ભાગની ભમતીમાં કોતર કામ ધણું જ સુંદર અને જોવાલાયક છે. આ દુકમાં પ્રભુજીની પૂજના પાણીનું એક ટાંકું છે. તેમાંથી પખાલનું પાણી લેવાય છે.

સંઘામ સોનીવાળી દુક.

મેરકવશીની દુકમાંથી બહાર આવતાં ઉત્તરાદિ તરફ આ દુક આવેલી જોવાય છે. આ દુકમાં દેરાસરજીમાં સહઅરહુ પાર્શ્વનાથજી બીરાજે છે. આ દેરાસરજી ધણું જ સરસ છે. રંગ-મંડપની શોભા રમણીય છે બે માળનું છે. ઉપરમાં બેસવાની ગોઠવણ પણ છે. ફરતી ભમતી છે, ભમતીમાં ત્રણ દેરાસરજી છે, ગીરનારજી ઉપરના સઘળા દેરાસરોમાં આ દેરાસરજી સૌથી ઉંચામાં જાય છે. આ સંઘામ સોની ગાદશાહ અકબરના વખતમાં થયેલો છે એવ ઇતિહાસ ઉપરથી માલુમ પડે છે.

કુમારપાળની દુક.

પાંચ કોડીને કુલકે પાગ્યા દેશ અહાર,
કુમારપાળ રાજ થયો વલ્યો જય જય કાર.

આ કુમારપાળ અને ૧૧૪૪ થી સને ૧૧૭૪ સુધીમાં ગુજરાતના રાજા હતા તેમના નામથી આ દુક જાણખાય છે. તેમાં મુળ દેરાસરજીમાં શ્રી અભિનંદન સ્વામી બિરાજે છે. આ દેરાસરનો બહારનો રંગમંડપ મોટો અને જોવાલાયક છે. ફરતી ભમતી હોય એવાં નિશાનો જોવામાં આવે છે, પણ હાલ ભમતી નથી. આ દુકના કર્પાઈડમાં બગીચો છે અને બગીચાની બાજુમાં દેડડી વાવ છે. આ વાવના પાણીનો ઉપયોગ પૂજારી પખાલના પાણી તરીકે થાય છે. આ દુકના ઉત્તર તરફના કોદલામાં એક બારી છે તે બારીએથી ભીમકુંડમાંથી પાણી લાવવા માટે જવાય છે. આ ભીમકુંડ ઉપરની પૂર્વાદિ દીવાલમાં ગુલરના ઝાડ નીચે ભીમકુંડના રીષેર કરાવવા બાબતનો સંવત ૧૬૮૫ નો લેખ છે.

વરતુપાલ તેજપાલની દુક.

ગદની બહાર શ્રી નેમનાથજીની દુકની સામે પૂર્વોદી બાજુમાં અને માનસંગ ભોજ-રાજની દુકની બાજુમાં આ દુક આવેલી છે. આ દુકમાં ત્રણ દેરાસરો છે. વચ્ચા

દેરાસરજીમાં ગર્ભાગાર છે. તેમાં મૂળનાયક શામળા પાર્શ્વનાથજી છે તથા તેની બાજુમાં એક દેરાસરજીમાં સમયોરમ સમવસરણ અને એકમાં વૃત્ત-ગોળ સમોવસરણની રચના છે. તે પીળા પત્થરમાંથી કોતરીને બનાવેલા છે. થાંભલા સલીના પત્થરના છે. આ દેરાસરની અંદરની તથા બહારની કોતરકામની કારીગરી ઘણી જ ઉત્તમ અને જોવાલાયક છે. રાજ વીરધવજ ધ. સ. ૧૨૧૪ થી સને ૧૨૪૩ સુધીમાં થયા, તેમના વખતમાં મંત્રી વરતુપાલ તેજપાલે આ હુકમું દેરાસરજી બંધાવેલું છે, તથા બાજુમાં ધર્મશાળા બંધાવી છે. શેષ સંવત ૧૨૮૮ તથા સંવત ૧૨૮૯ ના છે. દેવેન્દ્રસૂરિજી ૧૨૭૦ થી ૧૩૨૭ સુધીમાં હતા તેમને વરતુપાલ-તેજપાલની આજેવાની નીચે સૂરિપદ આપવામાં આવ્યું હતું. આ ત્રણ દેરાસરજીની પાછળના ભાગમાં વરતુપાળ-તેજપાળના ગુમાસ્તાનું એક દેરાસરજી છે.

શ્રી સંપ્રતિ રાજની હુકમ.

આ રાજ ધ. સ. ની પૂર્વે ત્રીજી સૈકાની આખરે થયા તેમજ પૂર્વે બંધે બિંદુકપણું તજી દઈ ચારિત્રનો સ્વીકાર કર્યો, ધણું બોજન કરવાથી રોગગ્રસ્ત યદ્ય ચારિત્રની અનુમોદના કરતાં મૃત્યુવશ થયા. ચારિત્રની અનુમોદનાના પ્રુપ્તથી સંપ્રતિ રાજ થયા. આર્ચસુદસ્તિસૂરિના ઉપદેશથી જૈન ધર્મ ગ્રહણ કરી તેમજ સવાલક્ષ દેવાળયો નવા કરાવ્યાં, સવા કોટી અર્હત પ્રતિમા ભરાવી, પંચાણું સહસ્ર ધાતુના બિંબ ભરાવ્યાં, તેમજ આ હુક બંધાવી જેમાં હાલ એક દેરાસરજી મોચુદ છે ભમતીનો નાશ થઇ ગયાનું જણાય છે. આ દેરાસરની અંદર તથા બહારના ભાગનું કારીગરી કામ ખાસ જોવાલાયક છે.

સંપ્રતિ રાજની હુકમી ઉત્તરે જ્ઞાનવાવ તથા તેની બાજુમાં એક દેરાસરજી છે. તેમાં મૂળનાયક શ્રી સંભવનાથજીનું ચૌમુખજવાણું દેરાસર છે. ઉપર મુજબની હુકમ ગદ (કીલ્લા) ની અંદર છે. ગદની પશ્ચિમ દીવાલમાં એક બારી છે, આ બારીનો રસ્તો કુમારપાળની હુકમ અને સંત્રામ સોની-વાળી હુકમ વચ્ચે છે. ત્યાંથી બહાર જતાં હાથીપગલાંકુડે જવાની રસ્તાની બાજુમાં એક દેરાસરજી છે, તેમાં મૂળનાયકજી અંદ્રપ્રભુજી બિરાજે છે. શ્રી સંપ્રતિરાજ અને વરતુપાળ-તેજપાળની હુકમ વચ્ચેના રસ્તે જતાં ગદનો બીજો દરવાજો આવે છે. અહીં ગીરનારજીનું ફરીયાની સપાટીથી ૩૧૦૦ ફીટની ઉંચાઈનું શેવલ એક પથ્થરમાં કોતરેલું છે. અને ત્યાં પગથીયાંની સંખ્યા ૪૦૦૦ ની થાય છે આગળ ચાલતાં રસ્તાની ડાબી તરફ એક દેરાસરજી આવે છે. તેમાં મૂળનાયક શ્રી શાંન્તિનાથજી મહારાજ છે. આ દેરાસર માંગરોળવાળા શેઠ ધરમશી હેમચંદના નામથી આજબાય છે રસ્તાની જમણી બાજુ એક ગુફા આવે છે, તેમાં શ્રી રાણુલા માતાજીની તથા રહુનેમિજીની મૂર્તિ છે. ત્યાંથી આગળ જતાં રસ્તાની જમણી બાજુ ચૌમુખજીનું દેરાસરજી આવે છે તેને ફરતું કમ્પાઉન્ડ છે. આ દેરાસરજીની પ્રતિજ્ઞા સંવત ૧૫૧૧ માં જિનહર્ષસૂરિએ કરેલી છે. ત્યાંથી આગળ ચાલતાં ચૌમુખીની જગ્યા આવે છે. તે જગ્યામાં ચોવીસ ભગવાનના પગલાં છે, આ જગ્યા પાસે બે રસ્તા છે, એક સહસ્ત્રાશ્રવન તરફ જવાનો અને એક અંબાજી તરફ જવાનો. તે અંબાજી વાળે રસ્તે જતાં આ દેરાસરજીમાં મૂળ નાયક શ્રીરહુનેમિજી છે. ત્યાંથી આગળ ચાલતાં સંઘવીના સાચા કાકાની જગ્યા રસ્તા ઉપર આવે છે. ત્યાંથી આગળ ચાલતાં અંબાજીનું દેરાસરજી ત્યાંથી નીચે ઉતરતાં ત્રીજી હુકમ આવે છે, ત્યાં નેમનાથજીના પગવાની દેરી અને ચોથી હુકમ કળી શીલામાં નેમનાથજી મહારાજની પ્રતિમાજી કોતરેલાં છે અને એક શીલા ઉપર પગલાં છે. ત્યાં સંવત ૧૨૪૪ નો લેખ છે. ત્યાંથી આગળ ચાલતાં પાંચમી હુકમ આવે છે, ત્યાં દેરીમાં શ્રી નેમનાથજીના પગલાં છે અને પાછળ કોતરેલી મૂર્તિ છે.

ੀਭ ਫਾਫ਼ਨੇਸ ਕੇਪਟਨ ਸਰ ਮਹਾਯਤਯਾਨਯ
 ਯ. ਸੀ. ਆਫ. ਫ., ਫ. ਸੀ. ਐਸ. ਆਫ.
 ਨਵਾਯ ਸਾਫੇਯ ਯਾਥੀ ਯਫ਼ਾਫ਼ਰ ਯੁਨਾਯਫ਼ ਸਟੇਟ. ਯੁਨਾਯਫ਼.

ગિરનારજી ઉપર અંજિકાજીનું દેવલ સીધી ઉંચાણનાળા શીખર ઉપર આવેલું છે. આ દેવળની બાજુની ઉપરથી સંપ્રતિ રાત્રીએ બંધાવેલું દોય એમ અનુમાન થાય છે કેમકે ગીરનારપરના ગદમાં સંપ્રતિરાત્રીના નામથી જે દેવળ અત્યારે ઝોળખાય છે તેની તથા શહેરમાંથી ગીરનાર આવતાં રસ્તામાં દામોદરજી ઉપર જે દેરાસરજી હાલ મોજુદ છે તેની બાંધણી એક જીનને મળતી આવે છે.

આ સંપ્રતિ રામજી પાંચ દેવજો બંધાવેલાં, જેમાં (૧) ગીરનારજીના મંદિરમાં તેમના નામથી જોળખાય છે તે તથા (૨) અંબાજીનું તથા (૩) દાદોદરજી કુંડ ઉપરનું (૪) તળ જુનાગઢમાં મહીમદેવીનું તથા (૫) હસાબવાડમાં જૂની સંગીતવાદ પાસેની મસ્જિદ જ્યાં છે ત્યાં બંધાવ્યાની દફતર નીકળે છે.

દાસ જીનામદમાં દેશસરજીમાં મૂળનાયક શ્રી મહાવીર સ્વામીની જે પ્રતિમા છે તે સંવત ૧૮૯૭ ના અરમામાં માદીબેટી જેને દાસ બાર મેયદની જગ્યા રહે છે ત્યાંથી નીકળ્યા હતા.

ગોમેધ યક્ષના દેરામરજીના સંબંધમાં તેનું અપભ્રંશ નામ થઇ તે જગોને લોકો હાલ ગડમુખીની જગ્યા કહે છે અને તેમ થવાનું એમ પણ અનુમાન થાય છે કે ત્યાં કુંડ છે તેમાં ગાયના મુખમાથી જગમુ આવે છે. (જેની પામે હજુ પણ ચોવીશ તીર્થંકરનાં પગલાં છે અને દરેક પગલાંની નોડ પાસે અરિહંતનું નામ જાળચોધમાં કાતરેયું છે) તે ઉપરથી તેમ થયું હોય એમ પણ અનુમાન થાય છે. આ બંને દેવલોનો કબજો અતીત અને પ્રાણચારીઓનો છે, પરંતુ હકીકત ઉપર મુજબની છે.

આ અને દેવોનો કબજો અતીત અને અજ્ઞાતોનો છે, પરંતુ હકીકત ઉપર મુજબની છે.

સહસ્રાબ્જવન.

ગૌમુખીની જગ્યાથી નીચાણમાં ડાબી બાજુવાળા રસ્તેથી સહસ્રામવનમાં જવાય છે. સહસ્રામવનમાં થી નેમનાયછ મહારાજના પગલા છે, તેને ફરતું કમ્પાઉન્ડ છે, તથા બંદારના ભાગમાં રાજુલમાંતાની પગવાની દેરી છે. અહીં પારસ કુંડ તથા કમ્બંડલ કુંડ છે તેના પાણીથી પચાસ લાખ છે, અને માત્રા-ગુચ્છોને પીવાના ઉપયોગમાં આવે છે. ગોડી તથા ચાનાગુચ્છો માટે સુગદાવાળી ખર્મગાળા છે. આ સિવાય ખીમ્ નાણક લાખક ધણી રથળો છે.

જીનાગઢ શહેર.

આ ગિરનારજી મહાતીર્થની છાયામાં જુનાગઢ ગોડું શહેર આવેલ છે. જિના-જુના અને જૂના એ ત્રણ જુનામાં જુના એ અનોકીક કહેવત પ્રમાણે આ શહેર ધણું જ પ્રાચીન છે. પૂર્વકાળમાં અહિં હિંદુરાજવીનો અમલ હતો જેનો ઇતિહાસ જગ પ્રસિદ્ધ છે. હાલમાં મુસલમાની નવાબી રાજ્ય અમલ છે છતાં હિંદુ મુસ્લીમ સર્વ પ્રજા એક સરખી સામાન્યતા શાંતિ અનુભવે છે, આ શહેરમાં લગભગ પચાસ હજાર માણસની વસતી છે. મુસ્લીમ રાજ્યની અપેક્ષાએ અન્ય રાજ્યો કરતાં અહિં મુસ્લીમ પ્રજા વધુ દષ્ટિગોચર થાય છે તો પણ હિંદુઓની વસતી કાંઈ ઓછા પ્રમાણમાં નથી. જુનાગઢ રાજ્ય સમગ્ર કાઠિયાવાડના રાજ્યો પૈકી સર્વથી મુખ્ય રાજ્ય છે. લગભગ અન્ય સર્વ સૌગંધના દેશી રાજ્યો આ જુનાગઢ રાજ્યને ખંડણી ભગનારા છે. શહેરમાંથી તવાડી જતા રસ્તામાં અશ્વે કના શિલાલેખો જોવાપડે, અને તેમાં આવેલાં નોંધણુ કુલો, અડીકડીની વાવ તથા ભોંયરા વિગેરે રચાનો અને સિંહ વાંઘ વિગેરે જનવરોવાળો જગીચો ધ્યાનહિં રથેનો જોવા લાયક છે. શહેરની બાંધણી ઘણી સુરમ્ય છે આ શહેરમાં શ્વે. મૂ. જૂનોની વસતી સારા પ્રમાણમાં છે લગભગ અઢીસો ઘર દેરાવાસી સપ્રદાયનાં અને તેટલા જ સ્થાનકવાસી સપ્રદાયના ધરો છે. શ્વે. મૂ. સંપ્રદાયમાં ડો. ત્રિભોવનદાસના સંપુત શેઠ પ્રજ્ઞાસભાષ, તથા રથે જોડીટર શ્રીમુત ડાહ્યાભાઈ ઢૂંકમચંદ (લંબણ) જ જુઓ. દેવગત થયા છે, વિગેરે મુખ્ય તેમ ધર્મપરાયણ શહેરીઓ છે. તીર્થનો વહીવટ કરવા માટે શેઠ આણંદજી કલ્યા

જુજી હરતક ચલતી શેઠ દેવચંદ લક્ષ્મીચંદની પેઢી છે. તે બિપરંત તથા શિખરમંધી ધણું જ રમણીય શ્રી મહાવીર પ્રભુનું દેરાસર, શેઠ હેમાબાઇની નવા બાબુની વિશાળ ધર્મશાળાઓ, શેઠ દેવકરજી મૂલજી જૈન બોર્ડીંગ, તલાટી બોજન સાલા ખાતું, શ્રી ગિરનારજી જીર્ણોદ્ધાર ખાતું, કન્યાશાળા હુન્નર ઉદ્યોગશાળા, જૈન પાઠશાળા અને લાયબ્રેરી વિગેરે અનેક ધર્મસંસ્થાઓ આવેલી છે.

શ્રી સંઘતું દખ્ખાણાયુ' સામૈયુ', સામૈયામાં દિવાન શ્રી મોન્ટીય સાહેબ.

તા. ૨૫-૧૨-૩૮ના દિવસે જામનગર જૈન યાત્રિક સંઘને શ્રી જીનાગઢમાં પ્રવેશ થવાનો હોઈ જીનાગઢની જૈન જૈનેતર સમગ્ર પ્રજા આજે ઉલ્લાસમાં હતી. જૈનાચ્છે પોતપોતાના લક્ષ્ણો તેમજ દિવાન ચોક અને દેરાસર-ધર્મશાળાઓ પાસેના વિભાગો ધ્વજ પતાકા સ્વાગત બેઠોંથી ખુબ સુશોભિત બનાવ્યા હતા, વિહૃલવાડીથી રવાના થયેલો સંઘ મળેવડી દરવાજે લગભગ નવ વાગે આવી પહોંચતા દરવાજા પાસે જ બેઠક ગોઠવવામાં આવી હતી શહેરમાંથી સ્થાનિક આગેવાનો સામૈયા સાથે આવી પહોંચતા શ્રી સંઘપતિ તથા સંઘવજીને પુલહાર-ગજરા વિગેરે જીનાગઢ જૈનસંઘ તરફથી શેઠ પ્રભુદાસ ત્રિભોવનદાસે અર્પણ કર્યા હતા અગાઉથી નક્કી થયા પ્રમાણે જીનાગઢ સ્ટેટના દિવાન સર. મોન્ટીય સાહેબ પણ સાડા નવ વાગતા આવી પહોંચ્યા અને સંઘપતિના ઉચિત સત્કાર થતા સંઘપતિ તરફથી પણ તેમનું સન્માન કરવામાં આવ્યું. તેજ અવસરે નિશાન ડંકો, ઈંદ્રધ્વજ, હાથી મોટરની લગાર, જીનાગઢ બોર્ડીંગના વિદ્યાર્થીઓ, જીનાગઢ સ્ટેટ બેન્ક, મુસ્તફા બેન્ક, પ્રભુજીની પાલખી વિગેરે સંપૂર્ણ રસાલા સાથે સામૈયુ શરૂ થયું. શ્રી મોન્ટીય સાહેબ પણ સામૈયામાં થોડીવાર મોથે ચાલી મોટરદ્વારા વિદાય થયા હતા, સામૈયુ દિવાન ચોક વિગેરે શહેરના મુખ્ય મુખ્ય રસ્તાઓ ઉપર ફરી સાડા બાર લગભગ દેરાસર પાસે આવી પહોંચતા પૂ. આચાર્ય મહારાજદિ સકલસંઘ પ્રભુના દર્શનાર્થે ગયો હતો. સામૈયુ તથા સંઘપતિને નીરખવા માટે જીનાગઢની સર્વ પ્રજાથી રસ્તાઓ ઉભરાઈ ગયા હતા. મુનિમહારાજાઓ પાસે સ્થળે સ્થળે સૌ. ખંડેનો તરફથી થતી શુભ્લ્લીઓ અને સંઘપતિના કંઠમાં જુદા જુદા સંખ્યાબંધ ગૃહસ્થો તરફથી થતા પુલહારના સન્માનને અંગે સામૈયાને વારંવાર ઉભા રહેવાનો પ્રસંગ આવતો હતો. વિશાળ દિવાન ચોક પણ આ અવસરે માનવસમૂહથી સંપૂર્ણ ભરાઈ ગયો હતો. ફોટોગ્રાફર શ્રીયુત રતિભાઈએ જામનગર તથા ધોરાજીની માફક અહિં પણ સંખ્યાબંધ ફોટાઓ તથા ફીલ્મ લીધી હતી. પ્રભુના દર્શન કર્યાબાદ પૂ. આચાર્ય મહારાજ શ્રી. વિગેરે મુનિવર્ગમાંનો મોટો ભાગ સ્થાનિક સંઘના અધ્યાત્મહથી ધર્મશાળામાં રોકાઈ ગોવરી પાણી કરી સાંજે તલાટીએ સંઘના કેમ્પમાં જઈ પહોંચ્યા હતા. બ્યારે સામૈયુ તો તેજ અવસરે સંપૂર્ણ સામગ્રી સહિત દરવાજાથી જો માઈલ દુર તલાટી પાસે ભવનાથમાં નખાયેલા સંઘના કેમ્પમાં અડી વાગે પહોંચી ગયું હતું. સંઘને કેમ્પ હુમ્મશા વિશાલ ખેતરમાં જે વ્યવસ્થાથી ગોઠવાતો હતો તે વ્યવસ્થા આજના કેમ્પમાં ખુબજાડીને અંગે જાળવી શકાય તેમ ન હોવાથી છુટક છુટક નખાયો હતો તોપણ સંઘપતિ-સંઘવજી સંઘકચેરી સૂરીશ્વરે તેમજ સંઘના દેરાસરજીના તંબુઓ તો મુદર સ્થળે ગોઠવાયેલા હોઈ પ્રેમકોને આનંદ આપતા હતા. આજે જીનાગઢ નિવાસી અને પોર્ટમુદાનમાં વ્યાપાર કરનારા શ્રીયુત આણંદજીભાઈ મોતીચંદ તરફથી નવકારશી કરવામાં આવી હતી.

સંપતિ ચિત્રે જુનાગઢ-મલેવડી દરના બહાર વિશ્રાંતિ હોય છે.

જુનાગઢ-મલેવડી દરનાથી સધનો બન્ધ પ્રવેગ અને ગંગાજી

[૫૬. ૭]

આ કડકડતી શીયાળાની ઠંડીમાં ટાઢ પવનનો પરિસહ સેવી, આ યુગમાં રેલ્વે આદિ યંત્રોના સાધનો હોવા છતાં ગામડાંઓના ધૂળવાળા કઢલુ માર્ગે 'હરી' પાળી સંઘ સાથે શ્રી જાનનગરથી પ્રવાણ કરી રસ્તામાં યાત્રાળુના મોટા સમુદાયને રાજીંદી આપતી મુરકેલીઓ ગમે તે પૈસાના બોગે હસ્તે મુખે દૂર કરવામાં, સાધુસાધ્વીના મહાન સમુદાયની વૈવાવચ્ચ કરવામાં તેમજ યાત્રિકને રસ્તામાં સેવા પૂજા દર્શનાદિ માટે આંદોના સમવસરણ પાલખી આદી સામગ્રી પુરી પાડી તેમજ ઠંડુ ખાવાની પ્રયાથી શારીરિક સંપત્તિ બગડે તે સમજી કંઈ આપણી સાથે બે વખત ગરમ રસોઇ કરાવવાની સમવડ રાખવામાં તેમજ રસ્તામાં આવતા રથજોમાં બધાં જૈન મંદિરો હોય ત્યાં પણ જઈ ત્યાંના ભોજોની જરૂરીયાતો સમજી તેમાં પૈસાથી મદદ કરવામાં આપના અદ્ભુત પૈસાનો ઉદાર દિલે વ્યય કરવા સાથે આપ શ્રીમત છતાં, શાન્ત, સરળ સ્વભાવથી મહાન આત્મીય પુરુષાર્થ સેવી રહ્યા છે. તે માટે આપને ખરા હૃદયની મુળારક્યાદી આપીએ છીએ.

આપશ્રી ગેસાણા દેશવિરતિ ધર્મોરાધક સમાજના અધ્યક્ષ તરીકે ને સેવા કરી રહ્યા છે. તે અમારા માટે ઓછું ગર્વનું કારણ નથી.

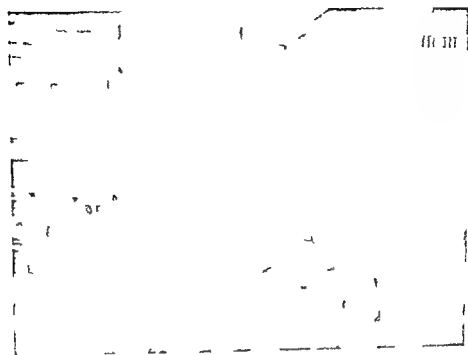
ઉપરોક્ત સત્કાર્યો કરી આપશ્રીએ ને લોકપ્રિયતા મેળવી તે માટે શ્રી જાનનગર રાજ્ય તરફથી આપશ્રીને " ઓડર ઓફ મેરીટસ "નો માનવંતો ઇત્યાદિ ઓનાયત કરી રાજ્યે આપની કદર ધુત્રી છે તે ધણું જ પ્રશંસનીય છે.

આપશ્રીએ અહીં પધારી ચતુર્વર્ષ સંઘના દર્શન તથા સેવાનો અગોને ને અલભ્ય લાભ આપ્યો છે તે માટે આપશ્રીના અગ્રો રૂણી છીએ.

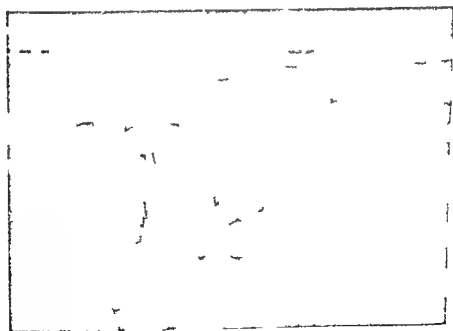
આપશ્રી આવો મોટો સંઘ લઈ અત્રે પધારવાના છે. તેવા ખમર અમારા પ્રુદાર્વદ નેકનામદાર નવાળ સાહેબ કેપ્ટન સર મહોબતખાનજી ઇ. સી. આઇ. ઇ, કે સી. એસ. આઇ. સાહેબ બહાદુરને તેમજ મે. મુખ્ય દિવાન સાહેબ ને. મોન્ડીય સી. આઇ. ઇ, આઇ. સી. એસ. સાહેબને મળતાં આ રાજ્યની હદમાંની આપની મુસાફરીમાં, બનતી બધી સગવડ આપવા તથા બદોબસ્ત બાળકો ને ઉદારતા બતાવી છે તે માટે અમે નામદાર નવાળસાહેબના તથા મે. દીવાન સાહેબના આભારી છીએ, અને પરમકૃપાળુ પરમાત્મા તેઓ નામદારશ્રીના રાજ્યકુટુંબને દીર્ઘાયુષ્ય બક્ષે તેવી પ્રાર્થના કરીએ છીએ.

મા ન પ ત્ર નો

શ્રી જુનાગઢ મહાજનથી તરફથી આને અમારો ને સત્કાર કરવામાં આવ્યો છે તેને માટે અમે તેઓશ્રીના અત્યંત ઝણી છીએ. પણ અમારે એમ કહેવું નોઈએ કે એક આવક તરીકે ને કાંઈ અમારી ફરજ છે તેથી અમે કાંઈ વિશેષ કયું નથી. પોતાની શક્તિ અનુસાર શાસનની ઉન્નતિના કાર્યો કરવા એ ફરેક આવકની ફરજ ગણાય અને તેવા સુયોગ પ્રાપ્ત થતાં શાસનોન્નતિના કાર્ય કરવાની તમન્ના થઈ તે અમારા અહોભાગ્યની નિશાની અમે માનીએ છીએ અને તેને માટે ને આચાર્યમહારાજોએ સહબોધ આપી અમને પ્રેરણા કરી તેમને ખરેખર માન ધટે છે. આપણા સાધુ સાધ્વીઓ પગે ચાલીને જ વિહાર કરી શકે અને તેથી સાધુ, સાધ્વી, આવક, આવિકાનો બનેલો ચતુર્વિધ સંઘ હ 'રી' પાળતાં વાત્રા કરે અને નિવૃત્તિના સમાપમાં એકાગ્રતાથી ધર્મધ્યાન કરે તે આવશ્યક છે અને તેથી રીતે સંઘ કાઢી યાત્રા કરવી એ એક અણુભોલ દહાવો છે. આવા સંઘ કાઢ

જુન ૧૬ વિધાયોગમાં નધનું નાણું તના મળવી જાન ૧૧ માણ ૧૧ ને મેની

માગેલમાં અત્રિ મરોત્તમ અમરો ન ધરતિ । માલ ના મનમુખવાઃ
 । રાત્રિ મેડ નાગીન રા અમરો ન ધરતિ રાપદલા અન ચુનાભિઃ

જ વા બ

વાથી સાધર્મી બંધુઓ અને બહેનો એક બીજાના નીકટ સંબંધમાં આવે અને પરસ્પરના સહકારથી શાસનની ઉન્નતિના કાર્યો સરલતાથી થાય તથા શાસનની ઉન્નતિ થાય, આ દષ્ટિબિંદુથી અમે આ છ 'રી' પાળતો સંઘ કહવા નિરૂપ્ય કયો અને તેને અમલમાં મૂકવા અમે ભાગ્યશાલી થયા તેને માટે અમે પરમાત્માનો પાઠ માનીએ છીએ. અમારા બીજા કેટલાક કાર્યોની પ્રશંસા કરવામાં આવી છે પણ અમને જે કાંઈ કાર્યો કરવા જોઈએ તેથી વિશેષ અમે કાંઈ કયું નથી, છતાં શ્રી જીનાગઢના મહાજનશ્રીએ અમારા કાર્યોની અનુમોદના કરી અમને જે પ્રોત્સાહન આપ્યું છે તેને માટે અમે તેઓશ્રીનો ઉપકાર માનીએ છીએ અને આવી અનુમોદનાને લીધે એમને તેમ જ અન્ય જૈન બંધુઓને શાસનની ઉન્નતિ કરવાની પ્રેરણા થાય એવી અમારી અંતરની અભિલાષા વ્યક્ત કરતાં આપ સર્વેનો અમે આભાર માનવા પ્રેરાઈએ છીએ.

આપશ્રી તથા આપનું કુટુંબ શ્રી સંઘ સાથે આરોગ્યતા અને સુખશાંતિથી આપની લાંબા વખતની ધારેલ મુરાદ પાર લાવી આ મહાન યાત્રા પરિપૂર્ણ કરો, લોકોપયોગી અને છવદયાના અનેક સત્કાર્યો કરી સમાજસેવામાં આપના આત્માનું કલ્યાણ સાધતા રહો તેવી ખરા જીજ્ઞાસી ભાવના સાથે પરમકૃપાળુ પરમાત્મા આપને દીર્ઘાયુષ્યવાળા કરે તેવી પ્રાર્થના કરી વીરમીએ છીએ.

શ્રી છલુદુર્ગ બેંક જીનાગઢ, ભરનાથ તલાઈ,

સં. ૧૯૬૪ના માગસર વદ ૬ તા. ૨૧-૧૨-૭૭

લી. અમો છીએ આપના રનેહાબિલાપી

શ્રી માધવજી કાનજી હા. ચિત્તરંજનદાસ રૂઘનાથ

શ્રી પ્રભુદાસ ત્રિલોચનદાસ

શ્રી પ્રભુદાસ કરસનદાસ

શ્રી ન્યાલયકં પ્રભુદાસ

શ્રી ગોવિંદજી ગિરધર હા. દેવચંદ ઝવેરચંદ

શ્રી કપુરચંદ નાથાલાલ ચોકસી

શ્રી લખમીચંદ વીરચંદ

વકીલ જેઠાલાલ પ્રાગલ

વકીલ મનમુખલાલ ધરમશી

શ્રી ગીરધરલાલ મકનજી

શ્રી વીઠલદાસ નરસેરામ

શ્રી આણંદજી ભોતીચંદ

દડીયા મુલચંદ હીરજી હા. જમનાદાસ મુલચંદ

દોશી નેમચંદ લવચંદ

પા. નારજીજી પ્રેમજી હા. હરીદાસ નારજીજી

શ્રી કાનજી પરસોતમ હા. પરમાણંદ કાનજી

ચોકસી કાનદાસ દેવચંદ હા. લવચંદ કાનદાસ

શા, રતીલાલ પ્રભુદાસ હા. પ્રભુદાસ ઝરવેચંદ

દોશી માધવજી રૂઘનાથ હા. લગવાનદાસ

દોશી દુલસજી નાનજી હા. પોપટલાલ

સંઘપતિને જીનાગઢ મહાજન તરફથી માનપત્ર.

તા. ૨૫-૨૬-૨૭ અને ૨૮ એમ ચારદિવસ મુખી સંઘનો કેમ્પ આ મહાતીર્થની છાયામાં રહેવાનું અગતીયું નક્કી થયું હતું એટલે રોજરોજના પ્રવાસથી કાંઈક ધ્રમિત થયેલા યાત્રિકો શાંતિમાં હેખાતા હતા. યાત્રિકોનો કેટલોક ભાગ તો તા ૨૫ મીએ પણ એ તીર્થપતિની યાત્રાનો લાભ લેવા ભાગ્યશાલી બન્યો હતો, બ્યારે તા ૨૬ મીએ તો પૂ. આચાર્ય મહારાજદિ સમગ્ર મુનિમંડલ સંઘપતિ-સંઘવલો તથા લગભગ સમગ્ર સંઘ બાલપ્રણયારી -શ્રી નેમીશ્વર પ્રભુની યાત્રા માટે ંહેલી સવારથી ગિરિરાજ તરફ રવાના થઈ ગયો હતો. સાંજે સંઘના કેમ્પમાંજ વિશાલ સમીયાણામાં ઉભય સંઘપતિને જીનાગઢ સ્ટેટ. કાઉન્સીલના સભ્ય. ધારાશાસ્ત્રી શ્રીમાન શિવદત્તરાય ના પ્રમુખ પણ નીચે શ્રી જીનાગઢ મહાજન સમસ્ત તરફથી માનપત્ર આપવાનો મેળાવડો ભરવામાં આવ્યો હતો. સંઘમાં સાથે રહેલા, સંઘના દર્શનાર્થે ખાસ બહાર ગામથી આવેલા, તેમજ સ્થાનિક શહેરના સંભાવિત સદ્ગૃહસ્થોની હાજરી મોટા પ્રમાણમાં દર્શમાન થતી હતી. પ્રારંભમાં પ્રભુસ્તુતિ વિગેરે મંગલાચરણ થયા બાદ શેઠ પ્રભુદાસ ત્રિલોચન-દાસની દરખાસ્ત અને વકીલ જેઠાલાલભાઈના અનુમોદન પૂર્વક પ્રમુખ સાહેબે પોતાનું સ્થાન લીધું હતું. ત્યારબાદ અનુક્રમે વકીલ મનમુખભાઈ, વકીલ નવલચંદભાઈ, શ્રીયુત નરેન્દ્રભાઈ, વિગેરેના વક્તવ્યો સંપૂર્ણ થતાં પ્રમુખશ્રી તરફથી સંઘપતિ ને માનપત્ર અર્પણ કરવામાં આવ્યું હતું જે વકીલ મનમુખભાઈએ સર્વસભાસમક્ષ ઉચ્ચસ્વરે વાંચી સંભળાવ્યું હતું. સંઘ-પતિ તરફથી તેનો ચોખ્ખો જવાબ વાળવામાં આવ્યો હતો, તેમજ જુદા જુદા ખાતાઓમાં નીચે પ્રમાણે સંઘપતિ તરફથી ઉદાર રકમો અર્પણ કરવામાં આવી હતી.

સંઘપતિ તરફથી થયેલી ઉદાર સખાવતો.

રૂ. ૨૫૦૦) શેઠ દેવચંદ લક્ષ્મીચંદની પેલી, ૧૫૦૦) શ્રીગિરનારજી જીજીધાર, ૫૦૦ પાંજરા-પોળ, ૧૨૫) વર્ધમાન તપ આયળિલ ખાતુ, ૧૨૫) તલાટી લોજન શાળા, ૧૦૦ નૈન ઘોડીંગ, ૧૦૦, સ્ત્રી ઉઘોંગ શાળા, ૫૦ આશ્રમ. આ પ્રમાણે લગભગ પાંચ હજારની રકમ અર્પણ કરવા ઉપરાંત તીર્થનાયક શ્રી નેમીશ્વર ભગવંતના કંઠમાં દાખલ કરવા માટે લગભગ દશ હજારની કિંમતનો હીરા માણિડનો હાર પણ તૈયાર કરાવેલો હતો. છેવટે પ્રમુખનો ઉપસંહાર તેમજ આભાર દર્શન અને પુલહાર ગજરાની પહેરામણી સાથે સભા વિસર્જન કરવામાં આવી હતી. આજે જામનગર નિવાસી શેઠ જેઠાલાલ કરાળચંદ તરફથી નવકારશી કરવામાં આવી હતી.

તીર્થમાળાદોષણ અને પ્રજીના કંઠમાં દશ હજારની કિંમતના હારની પહેરામણી.

તા. ૨૭. મી (માર્ગશીર્ષ વદ ૧૦) ના રોજ સંઘપતિઓને તીર્થમાળાનું આરોપણ કરવાનું હોય સંઘપતિ વિગેરે સમગ્ર સંઘ આજે વેલાસર ગિરિરાજ ઉપર ચઢી ગયો હતો, પૂ. આચાર્યદિ મુનિ મંડલ પણ ઉપર સારી સંખ્યામાં આવી પહોંચ્યું હતું. જીનાગઢની સ્થાનિક પ્રજા પણ મોટા પ્રમાણમાં આજે ગિરિરાજ ઉપર દષ્ટિગોચર થતી હતી, ચૈત્યવંદનાદિ પ્રભુલક્ષિત થયાબાદ માળાદોષણની ક્રિયાનો સમય થતાંનેમનાથજી મહારાજનાદે રાસરના પાછલા ચોકમાં વિશાલ ચંદની નીચે ગોઠવવામાં આવેલી પ્રભુજી યુક્ત શ્રી નંદી (નાજી) સમક્ષ પૂ. આચાર્ય શ્રી વિજય નેમિ સૂરીશ્વરજી મહારાજે ક્રિયાનો પ્રારંભ કરાવ્યો હતો. પૂ. શ્રી સાગરાનંદ સૂરીશ્વરજી તથા

શ્રી ગિરનારજી તીર્થ ઉપર ગૂંવિસમ્રાટ સુબપતિ વિગેરેને તીર્થભાળાદોષખબ્બુ રિધાન કરાવે છે.

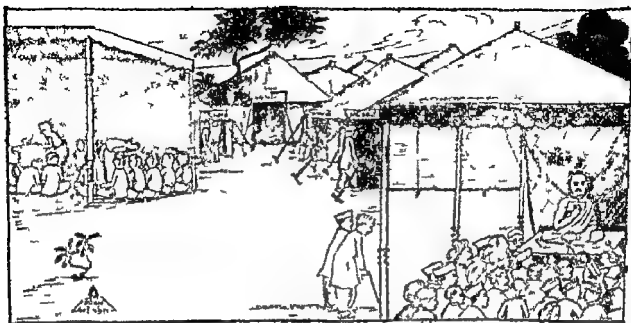

શ્રી ગિરનારજી તીર્થ ઉપર ચાલા કરતા જવા યાત્રિકો. [પૃષ્ઠ. ૮૨]

પૂ. શ્રી વિજયમોહન સૂરીશ્વરજી મહારાજએ પણ સૂરિસમ્રાટની બંને બાજુએ બેઠકો લીધી હતી. માળારોપણનું બરાબર લખ આવતાં શ્રી જામનગર જૈન એસવાળ વોલંટીયરકોરના કમાન્ડર શ્રીયુત ન્યાલયદલાઈના હસ્તે સંઘપતિ સંઘવલ્લોના કંઠમાં તીર્થમાળાઓનું આરોપણ થયું હતું. આ પ્રસંગે સંકલસંઘે વાસચૂર્ણમિશ્રિત અક્ષતથી જળનાદો સાથે સંઘપતિને ખુબ વધાવ્યા હતા. બેન્ડે પણ સલામી હતી, એક બાજુ આ મંગળ ક્રિયા ચાલતી ત્યારે દ્રોટોઆક્ર પણ પોતાનું કાર્ય કર્યે જતો હતો. માળારોપણ બાદ સૂરિસમ્રાટની ધર્મદેશના, શાખર ઉપર ધ્વજારોપણ અને પ્રભુના કંઠમાં હીરાજડિત હારની પહેરામણી વિગેરે મંગલકાર્યો થયા બાદ સાંજના ચાર વાગતા લગભગ સહુ કોઈ નીચે ઉતરીઆવ્યા હતા. આ દિવસે સંઘપતિ તરફથી નવકારશી કરવામાં આવી હતી.

યાત્રાના પરિશ્રમને અંગે સંઘપતિને તીર્થમાળારોપણ થયા બાદ પણ સંઘ એક દિવસ વધુ રોકાયો, તે દિવસે જુનાગઢ ગિરનારજી રસોડા કમીટી તરફથી સંઘપતિને પાર્ટી આપવામાં આવી, શેઠ માણેકલાલ ચુનીલાલ અમદાવાદવાલા અહિં આવી પહોંચ્યા હતા અને આજે એટલે તા. ૨૮મીએ તેમના તરફથી સંકલ સંઘની નોકારશી કરવા દ્વારા ભક્તિ કરવામાં આવી હતી. શેઠ માણેકલાલ ચુનીલાલ તરફથી શ્રી ગિરનારજી મહાતીર્થના જુદા જુદા ખાતાઓમાં પાંચથી છ હજારની રકમ આપવામાં આવી હતી. સંઘનો ચાર દિવસ કેમ્પ રહ્યો દરમ્યાન શહેરથી તલાટી બે માઈલ દૂર છતાં હજારો માણસો દર્શનાર્થે આવતું જતું અને તેથી તલાટીનો પ્રદેશ મોટા શહેર જેવો બની ગયો હતો. પાંચમે દિવસે સંઘની વંથદી તરફ વિદાયગિરિ થતાં વચ્ચે પૂ. આચાર્યદેવે શ્રીસાગરનંદસૂરીશ્વરજી મહારાજની તખીયતના કારણે સર્જન ડો. શ્રીયુત માર્ટીન સાહેબને બતાવવા માટે સ્ટેટ હોસ્પીટલમાં જતાં હોસ્પીટલના સર્વ દરદીઓ તથા સ્ટાફને સંઘપતિ તરફથી એક દિવસના ભોજનનો ખર્ચ આપવામાં આવ્યો હતો. જામનગરથી નીકળ્યા બાદ આજસુધી અનેક ધાર્મિક તેમજ લોકોપયોગી ખાતાઓમાં સંઘપતિ તરફથી છુટે હાથે દાન આપવામાં આવતું હોઈ સંઘયાત્રાની કીર્તિમાં દ્વિગુણ વૃદ્ધિ થવા પામી હતી. મુસ્લીમો પણ તેમના દાનમાંથી બચી ગયા ન હતા. વંથદી, માંગરોલ, વેરાવળ પ્રભાસપાટણથી આગેવાન સદ્ગૃહસ્થો સંઘને આમત્રણ આપવા તેમજ પોતાના તરફથી નવકારશીનું નિમત્રણ સ્વીકારવાની વિનંતિ કરવા જુનાગઢમાં જ આવી પહોંચ્યા હતા. જુનાગઢ ખાતે સંઘની શોભા ઘણી સારી આવી હતી. જુનાગઢના સ્થાનિક દેરાવાસી સંઘની તેમજ યુવાન વર્ગની સેવા ઘણી જ વખણવા લાયક હતી.

દેવસ્થલી અને મંગલપુર

[વંથલી]

[માંગરોલ]

શ્રી ગિરનારજી મહાતીર્થની શીતલ છાયામાં પાંચ દિવસ સુધી રહીને એ પવિત્ર ગિરિ રાજના અણુઓથી વિશેષ પવિત્ર બનેલો શ્રી જામનગર યાત્રિક સંઘ તા. ૨૯-૧૨-૩૭ ના દિવસે સોરઠ વંથલી તરફ સ્વાના થયો. જૂનાગઢ-શ્રીગિરનારજીની તલાટીથી વંથલી લગભગ ચાર માઈલ હોવાથી યાત્રિકર્વાને વિશેષ પરિશ્રમ ન પડે તે શુભાશયથી જૂનાગઢ અને વંથલી વચ્ચે ટીંબાવાડી મુકામે એક દિવસ સંઘનો પડાવ નાખવામા આવ્યો. જૂનાગઢ તથા વંથલીનો જૈન જૈનેતર વર્ગ તેમજ આજીવાજીના ગામડાઓમાંથી ઘણા વર્ગ સઘના દર્શનાર્થે અહિં આવી પહોંચ્યો. પૂજા, આંગી, સ્નાના, ભાવના પ્રમુખ ધર્મકાર્યો હંમેશના નિયમ મુજબ થયા અને અરહારીવાળા રાયચંદ શુભાખચંદ તરફથી નવકારશી કરવામા આવી. જૂનાગઢ અને વંથલીનો ગાળો પાંચ ગાઉ જેટલો લાંબો હોઈ વચ્ચે આવતા આ ટીંબાવાડી ગામમા પૂ સાધુ સાધ્વીજી મહારાજઓ વિશ્રામ કરી શકે તેમ છે, યદ્યપિ શ્રાવકોની વત્તી નથી તો પણ ગામમા પ્રાદક્ષિણ તથા પાટીદારોના ઘરો ઘણા ભાવિક છે. ઉતરવા માટે ઉપાશ્રય જેવા સ્થાનની જરૂરીયાત છે તે માટે જૂનાગઢ તથા વંથલીનાં મધે લક્ષ્ય આપવાની આવશ્યકતા છે.

વામનસ્થલી-દેવસ્થલી અથવા વંથલી.

વંથલીનું પ્રાચીન નામ દેવસ્થલી કિંવા વામનસ્થલી છે, આ વામનસ્થલી ઇતિહાસની અપેક્ષાએ સુપ્રસિદ્ધ અને ઘણું પ્રાચીન શહેર છે, તેમાં પણ જૈનોના ધર્મકથા ગ્રંથોમાં આવતા ચરિત્રો આ વામનસ્થલીની પ્રાચીનતા તેમજ સમૃદ્ધિ માટે વધુ સાક્ષી આપે છે. આ વંથલી શહેર કિલ્લેબંધી ગામ છે. વેરાવલ તેમજ કુતીયાણા બન્ને લાઇનો તરફ સ્ટેશનવાળું અને લગભગ ૧૦૦૦૦ માણસોની વસતીવાળું શહેર છે. આહિંના તાંબા પિત્તાળના વાસણો વખણાય છે. ગામની પ્રજા ઉજ્જવી અને સામાન્ય રીતે મુખી છે. નવાબી રાજ્ય અમલની અપેક્ષાએ મુસ્લીમ વસ્તી પ્રમાણમાં વધુ હોવાય તો પણ હિંદુઓની વસ્તી કાંઇ ઓછી નથી. તેમાં જૈનોના ઘરો લગભગ સવાસો જેટલાં છે. દાનવીર તરીકે નામાંકિત થયેલા જૈન ધર્મપરાયણ શેઠ દેવકરણ સુલજી આ વંથલી શહેરના જ વતની હતા. આજે એ દેવકરણ શેઠના કુટુંબીઓ જૈન સંઘમાં આગેવાન છે અને ધર્મકાર્યોમાં સારો રસ લે છે. આ વંથલીમાં બે ઘણા જ સુંદર હેરાસરો છે, એક પદ્મપ્રભુજી મહારાજનું અને બીજું શીતલનાથજી મહારાજનું. આ બન્ને હેરાસરો તો છેલ્લા સૈકામાં જ થયેલા છે, તે અગાઉ એક નાનું હેરાસર હતું એમ કહેવાય છે અને તેમાંના મૂલનાયકજી હાલ મોટા હેરાસરજીમાં બાળુના ગભારામાં મૂલનાયકજી તરીકે જ પધરાવેલ છે. હાલ જે બન્ને હેરાસરો છે તે બન્ને હેરાસરોમાં શીતલનાથ પ્રભુનું હેરાસર ઘણું જ વિશાલ, રમણીય અને શિખરજી છે. શેઠ દેવકરણ મૂલજીભાઈ તરફથી આ હેરાસર બાંધવામાં આવ્યું છે. મૂલનાયકજી શીતલનાથ પ્રભુની લવસંતાપહારિણી શીતલકારિણી અલૌકિક મૂર્તિ ઘણી પ્રાચીન છે. સંપ્રતિ મહારાજ અથવા તેથી પણ અગાઉની હોય તેમ મૂર્તિની દિવ્યતેજોમયી આકૃતિ ઉપરથી જણાઇ આવે છે. બિંબ ઘણા જ મોટા છે. લગભગ ૭૧ આંગળના હોય તેમ અનુમાન થાય છે. આ પ્રભુની આકૃતિ એવી નમણી અને દર્શનીય છે કે દર્શન કરવા ગયા બાદ કલાકોના કલાકો સુધી એ પ્રભુ પાસેથી ખસવાનું ભાવક આત્માને મન થાય તેમ નથી. વધુ ખુબી તો એ છે કે આ શીતલનાથ પ્રભુજી વંથલી શહેરના પૂર્વ દિશાના દરવાજા બહાર તદ્દન નજીકના ખેતરમાંથી છેલ્લા ચાલીશ વર્ષ પૂર્વે જ નીકળેલા છે અને તેથી આખા ય ગામમાં જૈન-જૈનેતરો દરેક વર્ગને આ પ્રભુજી માટે ઘણું જ શ્રદ્ધાન છે. પદ્મપ્રભુજી મહારાજનું હેરાસર શીતલનાથ પ્રભુના હેરાસરથી જો કે કાંઈક નાનું છે અને પ્રતિમાજી મહારાજ પણ શીતલનાથ પ્રભુના કરતાં નાના છે, તો પણ કાંતિ અને તેજમાં શીતલનાથ પ્રભુના બિંબથી જરા પણ ઓછા નથી. ઘણા જ તેજસ્વી પ્રતિમાજી મહારાજ છે. મૂલનાયકજીની બાલુમાં મૂળનાયકજી જેવડા જ લગભગ એક પ્રતિમાજી છે તે પણ કાંતિમાં તેવા જ છે અને આ બન્ને પ્રતિમાઓ પણ ઘણી જ પ્રાચીન હોવાય છે, શિલાલેખ નથી; પરંતુ કોણીની નીચે નિશાની હોવાથી સંપ્રતિમહારાજના લરાવેલા હોય તેમ ભાસે છે. વળી શીતલનાથ પ્રભુજી જેમ છેલ્લા પચાસ વર્ષમાં ગામની નજીકમાંથી જ નીકળ્યા છે તે જ પ્રમાણે આ બન્ને પ્રભુજી પણ આ ગામની નજીકના ખેતરમાંથી જ છેલ્લા સૈકામાં

૧. શ્રી શીતલનાથજી મહારાજની પ્રતિષ્ઠા—સં. ૧૯૫૬ના આવાદ માસમાં ઉગમણા દરવાજેથી ૧૦૦ કદમ દૂર સૂર્યકુંડ છે ત્યાં પચીસ-ત્રીસ ડગલાં દૂર એક ખેતરમાં કૂવા ખોદતાં નીકળેલ છે, જેને અગે ઘણા ચમત્કારો સંભળાય છે.

પ્રગટ થયેલા^૧ છે. આ ઉપરથી એવું પણ અનુમાન થઈ શકે છે કે અતિસમૃદ્ધિશાલી આ પ્રાચીન વામનસ્થલીમાં અનેક જિનમંદિરો પૈકી કોઈ વિશાલ દેરાસરમાં મૂળનાયકજી મહારાજ શ્રી શીતલનાથજી લગવાન અને તેની બંને ગાનુઓ પદ્મપ્રભુજી તથા ખીજા તેના જેવી જ કાંતિવાળા પ્રભુજી કેમ ન હોય ! એટલું તો ઇતિહાસ પણ કહે છે કે—આ વંથલી-એક પ્રાચીન નગરી હતી અને તેમાં સમૃદ્ધિશાલી જૈનો મોટી સંખ્યામાં વસતા હતા. હાલમાં બે દેરાસરો ઉપરાંત વિશાળ ઉપાશ્રય, ધર્મશાલા, જૈન પાઠશાલા, લાયબ્રેરી, વર્ધમાન તપસંસ્થા વિગેરે અનેક ધર્મસ્થાનો છે, બધાથ પાસે પાસે આવેલા છે, એથી સમગ્રવડતા સારી જળનાથ છે. આ દરેક ધર્મસંસ્થાઓમાં શેઠ દેવકરજી મૂળજીનો સારો ફાળો છે.

વંથલીમાં પ્રવેશ મહોત્સવ.

માગસર વદ ૧૩ના શુભ દિવસે વંથલીમાં સંઘનો યુરલપકાથી પ્રવેશ થવાનો હોઈ આખું ય ગામ આનંદમય બન્યું હતું. આખા ય શહેરને ધ્વજ, પતાકા અને સંઘપતિ તથા સુરી-શ્વરોના સ્વાગત-સન્માનસૂચકબોર્ડોથી ખૂબ અલંકૃત કરવામાં આવ્યું હતું. ઇન્દ્રધ્વજ, હાથી, મોટરો, બેન્ડ વિગેરે સંઘની તેમજ શહેરમાં મલતી સર્વ રીયાસતથી દબદબાભર્યું સામેયું કરવામાં આવ્યું, જૂનાગઢથી બેન્ડ પણ મંગાવવામાં આવ્યું હતું. દરેક રસ્તાઓ પ્રેક્ષકોથી ઉભરાઈ ગયા હતા. આખા શહેરમાં ફરી દેરાસરે પ્રભુના દર્શન ચેત્યવંદનાદિ કરી કૈશોદની સઠક તરફ ગામથી લગભગ અઢાં માઈલ જેટલે દૂર નંખાયેલા સંઘના કેમ્પમાં સામેયું આવી પહોંચ્યું. ગિરનારજીની યાત્રાઓનો થાક અને ચતુર્દશીનો દિવસ હોવાથી ખીજે દિવસે સંઘનો કેમ્પ વંથલીમાં રહ્યો, દરમ્યાન ઓપખ્યાન-પૂજા-ભાવના-સુંદર અંગરચનાઓ વિગેરે ધર્મકાર્યો ઉપરાંત પહેલા દિવસે શેઠ દેવકરજી મૂળજી તરફથી અને ખીજા દિવસે પદ્મજીવાળા સંઘવી નગીનદાસ તરફથી નવકારસી કરવામાં આવી. સંઘપતિ તરફથી અનેક ધર્મસંસ્થાઓમાં ૧૨૦૦થી ૧૩૦૦ રૂપીઆની જુદી જુદી ઉદાર સખાવતો થઈ, તે ઉપરાંત પ્રભુના કંઠમાં લગભગ એક હજારની કિંમતનો મોતીનો કંઠો ચઢાવવામાં આવ્યો.

સંઘપતિના પ્રમુખપદે સંઘપતિને માનપત્ર.

માર્ગશીર્ષ વદિ. ૧૪ના દિવસે બપોરે ચાર વાગે શ્રીવંથલી તપગરજ જૈનસંઘ તરફથી સંઘપતિ શેઠ પોપટલાઈ તથા સંઘપતિ શેઠ સુનીલાઈને માનપત્ર આપવાના લગ્ય મેલાવડાની સંઘના કેમ્પમાંજ વિશાલ સમીચાણામાં યોજના કરવામાં આવી હતી. પ્રમુખસ્થાને અમદાવાદના મુખ્યમંત્રિ સંઘપતિ સિદ્ધચક્રસમારણક ધર્મપ્રસાદજી શેઠ માણેકલાલ મનસુખલાઈ શોભી રહ્યા હતા. તેઓ કાર્ય પ્રસંગે પોરબંદર મહારાણા પાસે ગયેલા ત્યાંથી બરાબર મેળાવડાના ટાઈમે મોટરદ્વારા સહકુટુંબ હાજર થયા હતા. તપગરજ જૈન સંઘ તરફથી પ્રમુખશ્રીના શુભ હસ્તે સંઘપતિઓને ચાંદીના સુંદર કારકેટમાં માનપત્ર આપવામાં આવતા પહેલાં તે માનપત્ર એક લાઇએ ઉચ્ચ સ્વરે સ્લામાં વાંચી સંભળાવ્યું હતું, ત્યારબાદ જુદા જુદા વક્તાઓના ભાષણો.

૧. મં ૧૯૧૩ની સાલમાં ઉગમજી દરવાજા તરફ (જૂનાગઢના રસ્તે) ગામનો કિસ્સો બંધાતો હતો, તેનો પાળો મોદલો જીવતા નાગ-નાગણી સહિત શ્રી પદ્મપ્રભુજી મહારાજ અને શ્રી ચન્દ્રપ્રભુજી મહારાજ પ્રગટ થયા છે. તે જ અવસરે એક ગાયકે જે દૂધ આપતી ન હતી તે અચાનક ત્યાં આવી અને પ્રભુચર્ચા ઉપર દૂધની ધાગ વર્ષાવી. અનુક્રમે ગામમાં તે પ્રભુજીને લાવવામાં આવ્યા અને સંવત ૧૯૩૪ની સાલમાં હાલ ત્યાં ગિરનારના નગીન કરવામાં આવ્યા.

ઉપરાંત પ્રમુખશ્રી તરફથી દ્વંકું પરંતુ મનનીય વક્તવ્ય રજુ કરવામાં આવ્યું હતું. જાણીતા મુસ્લીમ નાગરિક શ્રીયુત કરીમભાઈએ પણ આ સંઘના પ્રસંગને ઉદ્દેશીને ધણું છટાદાર ભાષણ આપ્યું હતું. પ્રાન્તે સંગીત તથા ફૂલહારની વિધિ સાથે મેળાવડો વિસર્જન કરવામાં આવ્યો હતો. મેળાવડામાં હિંદુ-મુસલમાન વિગેરે ભાઈઓ-બહેનોની બે હજાર ઉપરાંત હાજરી હતી.

॥ શ્રી ગીતલનાથાય નમઃ ॥

અભિનંદનપત્ર

મંગલં ભગવાન્ વીરો, મંગલં ગૌતમ પ્રભુઃ ।
મંગલં સ્થૂલિભદ્રાદ્યા, જૈનધર્મોઽસ્તુ મંગલં ॥

સરવે શુભોપમા લાયક સદ્ગુણી, ધર્મધુરંધર પુન્નશાળા
શ્રીજમનગર નિવાસી સંઘપતિ દાનવીર

શ્રીમાન્ શેઠ પોપટલાલ ધારસીભાઈ તથા શેઠ સુનીલાલ લક્ષ્મીચંદ ધારસીભાઈ

શ્રી બાળપ્રહલાદશ્રી તીર્થોત્તરિકારક શ્રી જૈનશાસનનાયક સૂરિસમ્રાટ આચાર્યશ્રી વિજયનેત્રિ-સૂરીશ્વરજી, આચાર્ય શ્રી સાગરાનન્દશ્વરિજી તથા આચાર્ય શ્રી વિજયમોહનસૂરિજીના સદુપદેશથી આપશ્રી આપણા પરમપવિત્ર તીર્થ શ્રી રૈવતગિરિની યાત્રા કરી શ્રી પ્રભાસપાટણ, શ્રી અન્નરા પાર્શ્વનાથજી તથા તીર્થોધિરાજ શ્રી સિદ્ધાયજીની યાત્રાએ જતાં અહિં દેવચળીમાં સુપ્રસિદ્ધ વક્તા પૂજ્ય મુનિશ્રી ચારિત્રવિજય મહારાજશ્રીના સદુપદેશથી અહિંના દાનવીર શેઠ દેવકરજી મૂળજીએ અતિ મોટા ખર્ચે બંધાવેલ ભવ્ય દેરાસરજીમાં મિરાજતા અહિંના જ સૂરજકુંડ પાસે કૂવા ખોદતાં તેમાંથી પ્રગટ થયેલ અતિ પ્રાચીન અલ્પીકિક શ્રી શીતલનાથ પ્રભુજીની પ્રતિમાજીને તથા અહિંના ઉગમજી દરવાજાના કિલાનો પાયો ખોદતાં તેમાંથી પ્રગટ થયેલ શ્રી પદ્મપ્રભુજી તથા શ્રીચંદ્રપ્રભુજીની પ્રતિમાજીઓને બેઠવા ગઈ કાલે આ અતિ પ્રાચીન વામનરથળી શહેરમાં પધારતાં આપ શ્રીમાનોનો આજે આ માનપત્ર દ્વારા સત્કાર કરતાં અમે શ્રી સોરઠ વંશી જૈન તપગચ્છસંધને ધણો જ હર્ષ થાય છે.

આપશ્રી આપના સાંસારિક વ્યવહાર અનેક કાર્યોમાં યથાચેલા હોવા છતાં પ્રભુભકિત, ગુરુ સેવા અને ધર્મક્રિયાઓમાં અડગ શ્રદ્ધાળુ છો એટલું જ નહિ પણ આપણા જૈન ધર્મના દાન, શિવલ, તપ અને ભાવ એ ચાર મુખ્ય સિદ્ધાન્તોનું આપના સદ્વર્તનથી જે પરિચાલન કરી રહ્યા છો તે સાંભળી અમેને અતિ આહ્લાદ થાય છે.

સખાવતે બહાદુર આપશ્રીએ શ્રી જમનગરમાં શ્રી વર્ધમાન તપ આચંબિલ ખાતું સ્થાપવામાં, આપણા સ્વામીભાઈઓ માટે ભોજનાલય બંધાવવામાં, દેવબાગ નામે ઉપાશ્રય બંધાવવામાં, ઉગમજી તથા સમવસરજીના પ્રસંગે ઉગમજીમાં ઉદાર દિલે આપના સ્વોપાર્જીત દ્રવ્યોને જે અતિ સુવ્યવ કરી જૈન ધર્મની સેવા કરી જે શાસનની શોભા વધારી છે તે જાણી અમારાં હૃદયો હર્ષથી ઉભરાય છે.

આધુનિક ઉચ્ચ કેળવણીને ઉત્તેજન આપવા અર્થે શ્રી જૈન વિદ્યાર્થી ભુવન તેમજ ગાનપંદિર સ્થાપવામાં તેમજ થાણા જિલ્લામાં મોડીંગની ઉદ્દ્યોગ ક્રિયામાં પ્રયુજ્ય તરીકે મિરાજી તેમાં નાદર રકમ વાપરી તથા ક્ષય જેવા કાતિલ દંડની બીમારીથી પીડાતા દરદીઓને રાહત આપવા શ્રી જમનગરમાં

એક સુંદર આરોગ્ય લુવન બંધાવવામાં પચાસ હજાર રૂપિયાની ઉદાર સખાવત કરી જે સમાજસેવા કરી રહ્યા છે તે માટે આપને સહર્ષ અભિનંદન આપીએ છીએ.

શીષાળાની કડકડતી ઠંડીમાં ટાઢ પવનનો પરિસહ સેવી આ યુગમાં રેલ્વે આદિ યંત્રોના સાધનો હોવા છતાં ગામડાંઓના ધૂળવાળા કઠીન માર્ગે છ'રી' પાળી સંઘ સાથે શ્રી જામનગરથી પ્રયાણ કરી રસ્તામાં યાત્રાળુના મોટા સમુદાયને રોજીંદી આપતી મુશ્કેલીઓ ગમે તે પૈસાના ભોગે હસ્તે મુખે દૂર કરવામાં, સાધુ-સાધ્વીના મહાન સમુદાયની વૈયાવચ્ચ કરવામાં તેમજ યાત્રાળુઓને રસ્તામાં સેવા, પૂજા, દર્શનાદિ માટે ચાંદીના સમવસરણ તથા પાલખી વગેરે સામગ્રીઓ તેમજ રોજીંદી દૂધ આપણી સાથે બંને વખત ગરમ રસોઇ બત્તી વગેરે તમામ જાતની સગવડતાઓ પૂરી પાડવામાં તેમજ રસ્તામાં આવતા રથજોમાં બીજા જ્યાં જ્યાં આપણું જૈન દેરાસરો હોય ત્યાં પણ જઈ ત્યાંના લોકોની જરૂરીયાતો સમજી તેમાં પૈસાની મદદ કરવામાં આપના અઢગક પૈસાનો ઉદાર દિલે વ્યય કરવા સાથે આપ શ્રીમંત છતાં, શાન્ત સરળ સ્વભાવથી આપણા જૈન ધર્મની ઉન્નતિ કરવામાં જે મહાન પુરુષાર્થ સેવી રહ્યા છે તે માટે આપને ખરા હૃદયથી મુનારકબાદી આપીએ છીએ.

આપશ્રી મેસાણા દેશવિરતિ ધર્મધારક સમાજના અધ્યક્ષ તરીકે જે સેવા કરી રહ્યા છે તે ખરેખર પ્રશંસાને પાત્ર છે.

ઉપરોક્ત સંકાર્યો કરી આપશ્રીએ જે લોકપ્રિયતા મેળવી છે તે માટે શ્રી જામનગર રાજ્ય તરફથી આપશ્રીને 'આર્ડર આફમેરીટસ' નો માનવંતો ઇલકાળ એનાયત કરી તે રાજ્યે આપની જે કદર, સુત્રી છે તે માટે સાધર્મિકાંધુ તરીકે અમે ઘા માન પ્રદ કરીએ છીએ.

મા ન પ ત્ર નો

જૈન શાસનદીપક પ્રમુખ સાહેબ શ્રી માણેકલાલજી અને વચલીના મારા સ્વધર્મી ભાઈઓ અને બહેનો: અને અન્ય મહાશયો,

સંઘપતીઓના કરમાન અનુસાર પોતે આપવા ધારેલ માનપત્રનો જવાબ વાંચવા રજા લઉ છું.

શ્રી વચલી તપગચ્છ સંઘ તરફથી ગઈ કાલે જે અમારું સ્વાગત થયું અને આજે અમે સત્કારાર્થે જે માનપત્ર એનાયત કર્યું તે માટે અમે તેઓને જેટલો આમાર માનીએ તેટલો થોડો છે.

આ વચલી સોરાઈમાં એક પ્રાચીન શહેર છે જેના ઉલ્લેખ આપણા જૈન શાસ્ત્રોમાં દેવરથળી તરીકે છે અને ઐતિહાસિક તેનું નામ વામનરથળી હતું, અને વખતના વહેવા સાથે અવારે તે વચલી તરીકે મશહૂર છે.

અત્રેના દેશસરજીમાં પધરાવેલ અતિ પ્રાચીન અલૌકિક શીતલતા આપતી શ્રી શીતલતાથ પ્રભુજીની પ્રતિમાજી જે આજના માનપત્રમાં જણાવ્યું છે તેમ સુરજકુંડ પાસે કૂવા ખોદતાં આયોઆપ નીકળી આવેલ છે તેમના તેમજ શ્રી ચંદ્રપ્રભુજી અને શ્રી પદ્મપ્રભુજી ભગવાનની મોહક મૂર્તિઓના દર્શનથી અમારું હૃદય જે ઉલ્લાસથી ઉછળી રહ્યું છે તે અવધાનીય છે.

ઠાઠિયાવાડ અને મોહમયા નગરીની જૈન કામમાં મશહૂર થયેલ દાનવીર શેઠ દેવકરજી મૂળજીભાઈના વતનમાં આવવાથી અમે અનિવાર્ય આનંદ અનુભવીએ છીએ; અને તે અમારા ભાઈશ્રીની જુદી જુદી દિશાઓની નાદર રીતે અમેને કાંઈ ઓર જ પ્રેરણા કરે છે.

જે. મોન્ડીય એસ્કવાયર.

સી આર્ચ ઇ. આઇ. બી એમ, (ડી.ગ્રાડ)

પ્રેસીડન્ટ સ્ટેટ કાઉન્સિલ બુનાગડ સ્ટેટ.

બુનાગડ,

એક સુંદર આરોગ્ય ભુવન બંધાવવામાં પચાસ હજાર રૂપિયાની ઉદાર સખાવત કરી જે સમાજસેવા કરી રહ્યા છે તે માટે આપને સહર્ષ અભિનંદન આપીએ છીએ.

શીયાળાની ઠંડકડતી ઠંડીમાં ટાઢ પવનનો પરિસહ સેરી આ યુગમાં રેલ્વે આદિ યંત્રોના સાધનો હોવા છતાં ગામડાંઓના ધૂળવાળા કઢીન માર્ગે 'છ'રી' પાળી સંઘ સાથે શ્રી જામનગરથી પ્રયાણ કરી રસ્તામાં યાત્રાળુના મોટા સમુદાયને રાજીદી આવતી મુશ્કેલીઓ ગમે તે પૈસાના ભોગે હસ્તે મુખે દૂર કરવામાં, સાધુ-સાધ્વીના મહાન સમુદાયની વૈવાવચ્ચ કરવામાં તેમજ યાત્રાળુઓને રસ્તામા સેવા, પૂજા, દર્શનાદિ માટે ચાંદીના સમવસરથ તથા પાલખી વગેરે સામગ્રીઓ તેમજ રાજીદી દૂધ આપાણી સાથે બંને વખત ગરમ રસોઇ બતી વગેરે તમામ જાતની સગવડતાઓ પૂરી પાડવામાં તેમજ રસ્તામાં આવતા રથોમાં બીજે જ્યાં જ્યાં આપણાં જૈન દેરાસરો હોય ત્યાં પથ જઈ ત્યાંના લોકોની જરૂરીયાતો સમજી તેમાં પૈસાની મદદ કરવામાં આપના અદબક પૈસાનો ઉદાર દિલે વ્યય કરવા સાથે આપ શ્રીમત છતાં, શાન્ત સરળ સ્વભાવથી આપણા જૈન ધર્મની ઉન્નતિ કરવામાં જે મહાન પુરુષાર્થ સેવી રહ્યા છે તે માટે આપને ખરા હૃદયથી ખુબારક બાદી આપીએ છીએ.

આપશ્રી મેસાણા દેશવિરતિ ધર્માધારક સમાજના અધ્યક્ષ તરીકે જે સેવા કરી રહ્યા છે તે ખરેખર પ્રશસાને પાત્ર છે.

ઉપરાંત સત્કાર્યો કરી આપશ્રીએ જે લોકપ્રિયતા મેળવી છે તે માટે શ્રી જામનગર રાજ્ય તરફથી આપશ્રીને 'આર્ડર આફ મેરીટમ' નો માનવંતો મુકાબ એનાયત કરી તે રાજ્યે આપની જે કદર જુગી છે તે માટે સાધર્મિક પુરસ્કાર તરીકે અગ્રે પથુ જે અભિમાન પ્રદર્શિત કરીએ છીએ.

આપશ્રીએ અહીં પધારી ચલુર્વિધ સંઘના દર્શન તથા સેવાનો અગ્રેને જે અવજ્ય લાભ આપ્યો છે તે માટે આપશ્રીના અગ્રે જાણી થયા છીએ.

આપશ્રી આવો મોટો સંઘ લઈ આ તરફ પધારવાના ખરેખર અમારા પ્રાર્થના નેકનામદાર નવાળ

મા ન પ ત્ર નો

જૈન શાસનદીપક પ્રમુખ સાહેબ શ્રી બાણેકલાલભાઈ અને વન્ધલીના મારા સ્વધર્મી ભાઈઓ અને બહેનો: અને અન્ય મહાશયો,

સંઘપતીઓના ફરમાન અનુસાર પોતે આપવા ધારેલ માનપત્રનો જવાબ વાંચવા રજા લઉ છું.

શ્રી વન્ધલી તપગચ્છ સંઘ તરફથી મળે કાલે જે અમારું સ્વાગત થયું અને આજે અમેને સત્કાર્યો જે માનપત્ર એનાયત થયું તે માટે અગ્રે તેઓનો નેટલો આભાર માનીએ તેટલો થોડો છે.

આ વન્ધલી સોરઠમાં એક પ્રાચીન શહેર છે જેનો ઉલ્લેખ આપણા જૈન શાસ્ત્રોમાં દેવસ્થળી તરીકે છે અને ઐતિહાસિક તેજુ નામ વામનરથળી હતું, અને વખતના વહેવા સાથે અત્યારે તે વન્ધલી તરીકે મશહૂર છે.

અત્રેના દેરાસરજીમાં પધરાવેલ અતિ પ્રાચીન અયૌકિક શીતલતા આપતી શ્રી શીતલનાથ પ્રભુજીની પ્રતિમાજી જે આજના માનપત્રમાં જણાવ્યું છે તેમ સુરજકુંડ પાસે કૂવો ખોદતાં આપોઆપ નીકળી આવેલ છે તેમના તેમજ શ્રી ચંદ્રપ્રભુજી અને શ્રી પદ્મપ્રભુજી ભગવાનની મોહક મુર્તિઓના દર્શનથી અમારું હૃદય જે ઉલ્લાસથી ઉછળી રહ્યું છે તે અવર્ણનીય છે.

કાઠિયાવાડ અને મોહમધી નગરીની જૈન કામમાં મશહૂર થયેલ દાનવીર રોઠ દેવકરજી મૂળજીભાઈના વતનમાં આવવાથી અગ્રે અનિવાર્ય આનંદ અનુભવીએ છીએ; અને તે અમારા મુરખીભાઈશ્રીની જુદી જુદી દિશાઓની નાદર મખાવતો અગ્રેને કાંઈ જોર જ પ્રેરણા કરે છે.

આ માનપત્રમાં અમારી યથારહિત મુજબ થયેલ કાર્યોની જે પ્રશંસા કરવામાં આવી છે તે વન્ધલીના અમારા જૈન ભાઈઓની અમારા પ્રત્યેની માયા, મમતા અને લાગણીનો જ પાત્ર છે, પણ અગ્રે જે કાંઈ કંઈ અને કરીએ છીએ તે અમારી ફરજ સિવાય વધારે કાંઈ

જે. મોન્ડીય એસ્કવાયર.

મી આર્થ ઇ આઇ. સી એમ, (ગ્રીગર્ડ)

ગ્રેમીકન્ટ સ્ટેટ કાઉન્સીલ જુનાગઢ સ્ટેટ.

જુનાગઢ,

જ વા બ

ક્યું નથી અને કરતાં નથી, એમ અમે માનીએ છીએ. કારણ જૈન શાસનની ઉન્નતિ અર્થે દરેક આવક કહેવાતા બાઈઓએ પોતાને સુયોગ પ્રાપ્ત થતાં સુકાર્યો કરવા જ જોઈએ. આપે આ માનપત્ર દ્વારા અમેને માન આપ્યું છે તે બધું માન અમેને સત્કાર્યો કરવામાં પ્રેરનાર પૂજ્યપાદ શાસનનાયક અત્રે ગિરાજતાં આચાર્યદેવોને ધટે છે. આપના આ માનપત્ર માટે અમારો આભાર પ્રદર્શિત કરીએ છીએ.

ઠાકશની બે બાજુઓ છે અને તે પ્રમાણે આજના વિદ્વાનમાં આગળ વધેલ જ્ઞાનો કે જેમાં મુસાદરીના ધણા જ વેગી વાહનો મળી શકે છે તેવા જ્ઞાનામાં પછુ શરીરને કષ્ટ થાય તેવી રીતે જૂની ગદેરમાં ચાલવું એ આજકાલના નવયુવકોને ન જ ગમે એ સ્વાભાવિક છે, પણ ધર્મની ઉન્નતિ, તેમજ ધર્મની વ્યવસ્થા જગતમાં, આવા સંઘ કાઢવાની જરૂરીયાત છે કે જેમાં વાદવાદથી પણ મોટા સમૂહમાં ધાર્મિક કાર્યો પાછળ નિવૃત્તિને લઈ વધારે વખત માળી રાકાય એમ માનનારામાંના અમે એક છીએ અને તેથી સાધુ, સાધ્વી, આવક, આવિકાઓનો બનેલ ચતુર્વિધ સંઘ કે જ્યાં સમૂહમાં રહી યથા શક્તિ ધાર્મિક કાર્યો કરવા દેખાઈખીથી મન પ્રેરાય એમ માની આવા સંઘ કાઢવાની આવશ્યકતા છે અને તેવી અમારી મનોવૃત્તિઓને અમે વેગવાન કરવા પ્રેરાઈ છીએ તે અમારા અહો-ભાગ્ય માનીએ છીએ. અનેક ઉપાધિમય આ અસાર સંસારમાં આવી સુયોગ પ્રાપ્ત થતાં તેનો સદુપયોગ કરવો એ પણ જિંદગીનો અનેક લક્ષ્યો છે.

જુનાગઢ રાજ્યના નામદાર શ્રીમાન નવાજ સાહેબ બહાદુરે તેમજ રાજ્યના સર્વ કર્મચારીઓએ અમારા સંઘની મુશ્કેલીઓ દૂર કરવા અનેક સગવડતા આપી છે તે માટે તેમનો પણ આ રથેજ આભાર વ્યક્ત કરીએ છીએ.

છેવટે અમારા વન્દલીના જૈન બધુઓએ અમારું કરેલ આતિથ્ય માટે ફરી આભાર માનતાં અમારું વક્તવ્ય બંધ કરીએ છીએ.

સાહેબ કેપ્ટન સર મહાબતખાનજી જી. સી. આઈ. ઇ. કે. સી. એસ. આઈ. સાહેબ બહાદુરને તેમજ મે. મુખ્ય દિવાન સાહેબ જે. મોન્ડીય સી. આઈ. ઇ. આઈ. સી. એસ. સાહેબને મળતાં આ રાજ્યની હદમાં આપની મુસાદરીમાં બનતી બધી સગવડ આપવા તથા બદોબસ્ત બળવવા જે ઉદારતા બતાવી આ રાજ્યનું ગૌરવ વધાર્યું છે તે માટે અમે નામદાર નવાજ સાહેબ બહાદુરના તથા મે. દિવાન સાહેબના આભારી છીએ અને પરમકૃપાળુ પરમાત્મા તેઓ નામદારશ્રીને તથા રાજ્ય કુટુંબને દીર્ઘાયુષ્ય બક્ષે તેવી પ્રાર્થના કરીએ છીએ.

આપશી તથા આપનું કુટુંબ શ્રી સંઘ સાથે આરોગ્યતા અને સુખશાંતિથી આપની લાંબા વખતની ધારેલ મુરાદ બર લાવી આ મહાન યાત્રા પરિપૂર્ણ કરો, લોકોપયોગી અને જીવદયા વગેરેના અનેક સત્કાર્યો કરી આપના આત્માનું કલ્યાણ સાધતા રહો તેવી ખરા જીજ્ઞાસુ ભાવના બાવી પરમકૃપાળુ પરમાત્મા આપને દીર્ઘાયુષ્ય બક્ષે તેવી પ્રાર્થના કરી વિરમીએ છીએ.

દેવરથળી બેઈ વામનરથળી બેઈ (સિરહ-વંદ્યશી) સંવત ૧૯૯૨ના માગશર વદ ૧૪ શુક્રવાર તા. ૩૧-૧૨-૩૭

લી. અમે છીએ આપના
સ્નેહાભિલાષી સંઘસેવકો

શેઠ દેવકરજી મૂલજી હસ્તે કાન્તિલાલ
વોરા ધારશી જીહાલાઈ
વસા જ્યેંદ સવચંદ
શેઠ મકનજી જીહાલાઈ
વસા કુલચંદ બદવજી હા. સામજી કુલચંદ
મહેતા ખીમચંદ ધનજી
મહેતા અલેચંદ નથુ
વસા લવચંદ ઠાકરશી
દોશી ગુલાલચંદ રામજી
શેઠ સવજી રૂગનાથ હા. લીલાધર
મહેતા ત્રેમજી જીહાલાઈ દા. ચંદુલાલ
વસા ત્રેમચંદ હરખચંદ દા. હુલમજી
વોરા લાલજી પીતાંબર દા. ભગવાનજી
સંઘવી સોમચંદ ગોતીચંદ
વસા શીરાજ ત્રેમજી
વોરા મગનલાલ હરજીવન

છાત્રાસા તથા માણેકવાડા

તા. ૧-૧-૩૮ માર્ગશીર્ષ વદ ૦)) ના દિવસે વયલીથી માંગરોલ તરફ રવાના થયેલો સંઘ છ માઇલ દૂર માણેકવાડા સુકામે આવી પહોંચ્યો, જ્યારે સંઘપતિઓ તથા સંઘવી નગીનદાસ કરમચંદ વિગેરે સફળરૂપે છાત્રાસાવાળાના અતિથય આગ્રહથી બે કલાક માટે ત્યાં પધાર્યા. છાત્રાસાના જિનમંદિરના દર્શન કરી ત્યાંના જૈનસંઘનું ભાવલીતું સ્વાગત સ્વીકારી જુદા જુદા ખાતાઓમાં લગભગ ૬૦૦) રૂપીઆની સખાવત કરી, માણેકવાડા સંઘના પડાવમાં તેઓ આવી પહોંચ્યા હતા. માણેકવાડામાં મગરવાડાવાળા જૈનભાઈઓ તરફથી સવારના ચૂડા-પાણી નાસ્તાનું જમણુ આપવામાં આવ્યું હતું. મગરવાડાવાળા ભાઈઓના આગ્રહથી સંઘપતિ ત્યાં પછી જઈ આવ્યા અને રૂ. ૧૦૧) ની સખાવત કરી આવ્યા હતા. માણેકવાડામાં જમનગરનિવાસી શેઠ સુનીલાલ ખેતસી તરફથી નવકારશી કરવામાં આવી હતી.

કેશોદ અને નવાબ સાહેબ બહાદુર તરફથી સંઘપતિને પાર્ટી.

માણેકવાડાથી રવાના થયેલો સંઘ પોષ શુદ્ધ ૧ના દિવસે કેશોદ સુકામે આવી પહોંચ્યો, કેશોદ એ ગામ તો ઘણું નાનું છે, પરંતુ જૂનાગઢના નવાબસાહેબને કેમ્પ અહિં વધુ પ્રમાણમાં રહેતો હોવાથી ગામની ઉજળામણ ઘણી સારી છે. સ્ટેશન ઉપર વિશાલ ધર્મશાળા ઘણી સગવડતાવાળી છે, અને વૃક્ષની ઘટાથી ગામ ઘણું સુંદર ભાસે છે. જૂનાગઢથી વેરાવળ જતાં આ સ્ટેશન આવે છે અને રેલરસ્તે માંગરોળ જનારને અહિં ઉતરવું પડે છે અહિંથી જૂનાગઢ, વેરાવળ અને માંગરોળની યાત્રી સડક છે. સંઘનો કેમ્પ સ્ટેશનથી થોડે દૂર સુંદર મેદાનમાં હંમેશાની ગોઠવણી મુજબ નાખવામાં આવ્યો હતો. પ્રભુપૂજ, દિવ્ય આંગી, ભાવના પ્રમુખ નિત્ય કાર્યો શાંતિપૂર્વક થવા ઉપરાંત બપોરે ચાર વાગે સંઘપતિને જૂનાગઢના નવાબસાહેબ નેકનામદાર ખુદાવિંદ સર મહોબ્બતખાનજી સાહેબ તરફથી પોતાના કેમ્પમાં જ પાર્ટી આપવામાં આવી હતી. આ પ્રસંગે પરસ્પર ઉચિત સન્માનો થયાં હતા. જૂનાગઢના નવાબસાહેબ પાર્ટીદારા એક જૈન સંઘપતિનું સુંદર સન્માન કરે એ સમગ્ર જૈન તથા હિંદુ પ્રજાને ગૌરવનો વિષય હતો. તે દિવસે પૌષટલાલ પાનાચંદ તરફથી નવકારશી કરવામાં આવી હતી. માંગરોળ, વેરાવળ, પ્રભાસના આગેવાનોની આવક બવક પુષ્કળ પ્રમાણમાં અહિં ચાલુ હતી. પોષ શુદ્ધ ૨ હોકામરડીની વાવ અને પોષ શુદ્ધ ત્રીજના દિવસે લોધવાવ પાસે સંઘનો કેમ્પ નાખવામાં આવ્યો. ખીજના દિવસે યુનાવાલા શેઠ ઇશ્વરલાલ ગુલામચંદ હ. વજુભાઈ તરફથી તેમજ ત્રીજના દિવસે સંઘપતિ શેઠ માણેકલાલ મનમુખભાઈ તરફથી નવકારશી જમાડવામાં આવી. બન્ને દિવસે નિત્ય નિયમ પ્રમાણે પ્રભુપૂજ, જનનમંડલીઓના ગાનતાન અને સેંકડો માણસોનું મંઘના દર્શનાર્થે આવવું જવું ચાલુ હતું. માંગરોળની જૈન જૈનેતર પ્રજા આજે મોટી સંખ્યામાં અહિં સંઘના દર્શનાર્થે ઉતરી પડી હતી.

માંગરોળ.

તા. ૫-૧-૩૮ (પોષ શુદ્ધ ૪)ના દિવસે જમનગર જૈન યાત્રિકે સંઘનો માંગરોળમાં પ્રવેશ થયો, માંગરોળનું પ્રાચીન નામ 'મંગલપુર' કહેવાય છે. આ નગર ઘણું જ પ્રાચીન છે તેમ ત્યાંના જૂના રાજમહેલ, જૈન દેરાસર તેમજ વિશાળ મસજિદો ઉપરથી જણાય છે. અહિંથી

સમુદ્રકિનારો ફક્ત ત્રણ માઈલ દૂર છે તેથી માંગરોળ એ બંદરી શહેર ગણાય છે. મુંબઈથી કચ્છ, કરાંચી તરફ જતી સ્ટીમરો અહિં ઊભી રહે છે. દરિયાની ઠંડી હવા આ શહેરમાં ઘણી જ સુંદર અનુભવાય છે. અહિંનો રાજમહેલ તેમજ જૈન દેરાસર ગુર્જરેશ્વર કુમારપાળ મહારાજના સમયના ગણાય છે અને રાજમહેલ તથા દેરાસરની ખાંધણી અને કારીગરી ભેતાં તે વાત સાચી હોય તંમ પ્રેક્ષકોને પણ લાગે છે. ગામમાં એક મસીદ અથવા પીર જેવી જગ્યા છે. આ જગ્યા અસલ હૈમચંદ્રાચાર્ય મહારાજનો ઉપાશ્રય હતો એમ લોકો કહે છે, અને તેમના સમયનું એક જૂનું પાત્ર ત્યાં છે, જેને અંગે અવનવા ચમત્કારોની પણ ત્યાંની પ્રજા-જુદી રીતે વાતો કરે છે. ગામમાં એક વિશાલ મસજીદ છે તે જૂતકાલમાં જૈનોનું લગ્ન જિનમંદિર હતું એમ લોકવાયકા ચાલે છે. એકંદર આ શહેર પ્રાચીન છે તે વાત તો નિર્વિવાદ છે. હાલ ગામમાં બે દેરાસરો છે. મુખ્ય દેરાસર શ્રી નવપદ્મવ પાર્શ્વનાથજી મહારાજનું છે. મૂળનાયકજી શ્રી નવપદ્મવ પાર્શ્વપ્રભુ દિવ્ય તેજોમયી મૂર્તિ આત્માને નવપદ્મવ બનાવે છે. આ દેરાસર ઘણું વિશાળ તેમજ આનુબાહુમાં અનેક વિભાગોવાળું છે. દેરાસરજીના ઉપરના ભાગોમાં પ્રાચીન ચિત્રકળાના નમૂનારૂપે ભાવવાહી ઘણા જ રમણીય જયપુરી ચિત્રોના પટો છે. પ્રતિમાજી મહારાજનો ઘણો સારો પરિવાર હોવા છતાં દેરાસરની સ્વચ્છતા અને સુઘડતા ઘણી પ્રશંસનીય છે. આ દેરાસર અને જૂનો રાજમહેલ તફાત પાસે પાસે છે. કુમારપાળ મહારાજના સમયનું બે દેરાસર કહેવાય છે તે આ દેરાસર જ છે. બીજું ગામના દક્ષિણ દિશાના દરવાજા પાસે વંડીનું દેરાસર છે. આ દેરાસરમાં મૂલનાયકજી શ્રી સુપાર્શ્વનાથ પ્રભુજી બિરાજમાન છે, દેરાસરના આગલા ભાગમાં વિશાલ ચોક તથા બગીચો હોવાથી દેરાસર ઘણું સુશોભિત લાગે છે. અહિં શ્રાવકોની વસતી સારા પ્રમાણમાં છે. દેરાવાસી, સ્થાનકવાસી અને લોકાંગચ્છ એમ ત્રણ વિભાગમાં જૈનો વહેલા છે, તેમાં દેરાવાસીની સંખ્યા સર્વથી વધુ પ્રમાણમાં છે. અહિંના જૈનોમાંના કેટલોક ભાગ મુંબઈ-કલકત્તા અને એકડ, પોર્ટ સુદાન જેવા દૂર દેશમાં વસનારો તેમજ ઘણે જ શ્રીમંત છે. તે મંગરોલમાં ટાવર યાસેથી શહેરમાં જામલ થતા સડકની બંને બાજુમાં આવેલી જૈનોની વિશાળ વંડીઓ અને તેમાંના આલિશાન બીલ્ડીંગો જ ખતાવી આપે છે. દેરાસરની નજીકમાં જ સાધુ-સાધ્વીઓના વિશાલ ઉપાશ્રયો, જૈન કન્યાશાળા, વર્ધમાન તપ આચાર્યભિલ ખાતું વિગેરે ધાર્મિક સંસ્થાઓ આવેલી છે, તે ઉપરાંત દશાશ્રીમાળી જ્ઞાતિનું હવાખાતું, પાનરાપોળ વિગેરે સંસ્થાઓ પણ વ્યવસ્થિતપણે ચાલે છે. મુંબઈમાં રોડ જમનાદાસ મોરારજી બે. પી. કલકત્તામાં રોડ નરોત્તમદાસ જોહાભાઈ વિગેરે શ્રીમંત ગૃહસ્થો અસલ આ માંગરોલના જ વતની છે. રોડ છોટલાલ પ્રેમજી રોડ છોટલાલ અંદરજી, રોડ ચત્રબુજભાઈ વિગેરે સ્થાનિક સદગૃહસ્થોની કમીટી ધાર્મિક સંસ્થાઓની ટેવરેખ સારી રીતે રાખે છે.

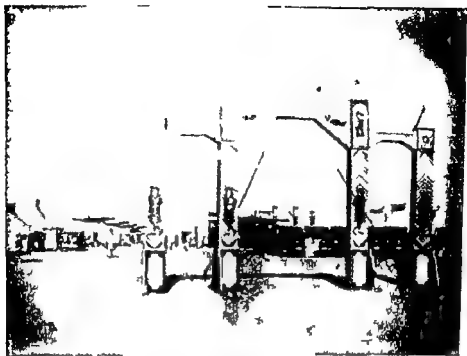
પરદેશમાં વસતા માંગરોલવાસીઓનું માંગરોલમાં આગમન.

જામનગર જૈનયાત્રિક સંઘને જુનાગઢથી વેરાવલ પ્રભાગપાટણ જતાં માંગરોલ એ રસ્તાનું શહેર ન હતું. જૂનાગઢ વંથલીથી સીધી વેરાવલની મઠકે જવાય તો માર્ગ ટૂંકો અને સુલભ હતો, પરંતુ મંઘનું જૂનાગઢમાં આવાગમન થતાં માંગરોલમાં વસતા તેમજ મુંબઈમાં વસતા માંગરોલી આગેવાનોનું ડેપુટેશન જૂનાગઢ આવી પહોંચ્યું અને જૂળ આગ્રહ કરી સંઘને માંગરોલ આવવાનો નિર્ણય કરાવ્યો હતો. સંઘનું આવાગમન થાય તે પ્રસંગે સંઘનો સુંદરમાં સુંદર સત્કાર કરવાની

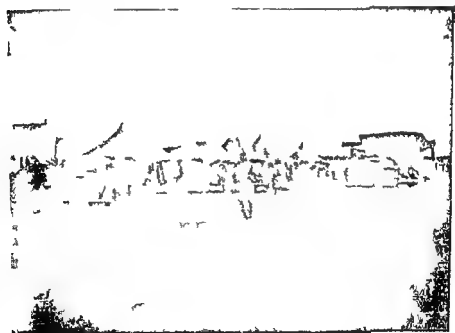
પ્રેરણાઓ મુળાઈમાં વસતા માંગરોડી આગેવાનોએ માંગરોડ જૈન સંઘને કરી હતી. જેને અગે દિવસે અગાઉથી સંઘના સ્વાગતની માંગરોડમાં તૈયારી થતી હતી. માંગરોડ સ્ટેટ તરફથી પણ સંઘના સ્વાગતમાં સંપૂર્ણ સહકાર હોવા સાથે ભોઈતી હરકોઈ સામગ્રીઓ પૂરી પાડવામાં આવી હતી. મુળાઈ પોરબંદર વિગેરે સ્થળોએ વસતા શેઠ પ્રેમભુલાઈ નાગરદાસ વિગેરે માંગરોડનાસી ગૃહસ્થો સંઘના દર્શનાર્થે સ્વજનભૂમિમાં આવી પહોંચ્યા હતા.

માંગરોડમાં દખતખાખરો પ્રવેશ મહોત્સવ.

સં. ૧૯૬૪ ના પોષ શુદ્ધ ૪ નો દિવસ માંગરોડ માટે ઘણો જ મંગલમય હતો. આ દિવસે એ મંગલપુર-માંગરોડના આંગણે જૈન યાત્રિક સંઘની પધરામણી થવાની હતી એટલે આખું ય શહેર પૂર્ણ ઉલ્લાસમાં હતું. શહેરમાં સ્થળે સ્થળે ધ્વજપતાકા અને સ્ટેટ તરફથી આપવામાં આવેલ વિશાલ આકર્ષણો, સ્વાગત ઝોડો સાથે ભણી કરવામાં આવી હતી, ભોઈવાવથી વહેલી સવારે રવાના થયેલો સંઘ નવ વાગતા લગભગ માંગરોડની ભાગોળે આવી પહોંચ્યો. માંગરોડ સ્થાનિક જૈન સંઘ તરફથી શહેર બહાર જ રૂઢા-રૂઢ-નાસ્તાની સગવડતા રાખવામાં આવી હતી તેથી માંગરોડના સ્વયંસેવકોએ સંઘના સર્વ યાત્રિકોને, પૂ. સાધુ-સાધ્વીજીઓને નિયત કરેલા સ્થાને લઈ જઈ સંઘભક્તિનો લાલ લીધો હતો. સંઘપતિ સંઘવજો વિગેરે માટે શેઠ પ્રેમભુ નાગરદાસની વંડીનું સ્થાન નિયત કરવામાં આવેલું હોય સંઘપતિ વિગેરે સદગૃહસ્થો ત્યાં પધાર્યા હતા. આ વંડીને-જ્વળ-વાવટા-આસોપાલવના તોરણો તેમજ કેળની કમાનોથી ખૂબ શણગારવામાં આવી હતી. રૂઢા, પાણી થયા બાદ હાર-તોરણ પ્રમુખ ઉચિત સામગ્રીથી સંઘપતિનું સ્વાગત કરવામાં આવ્યું હતું. એક બાજુ આ પ્રમાણે ખાન-પાનની ધમાલ ચાલુ હતી ત્યારે બીજી બાજુ સામૈયા માટેની તૈયારીઓ પૂરજોશમાં શરૂ થઈ રહી હતી. સંઘપતિનો હાથી વિગેરે સર્વ સરજામ ઉપરાંત સ્ટેટ તરફથી આપવામાં આવેલી ચાર ઘોડાની વિક્ટોરીયા, ઇન્ફન્ટ્રી પોલીસ ટુકડી, ઘોડેચારો, ઇન્ફન્ટ્રી સ્ટેટ બેન્ડ વિગેરે સંપૂર્ણ સામગ્રી તથા સ્થાનિક જૈનસંઘનો ભવ્ય રથ વિગેરે સંપૂર્ણ રસાલા સાથે સામેયું અગિયાર વાગતા લગભગ શહેરમાં દાખલ થયું. સામૈયાની લંબાઈ ઘણી વધુ પ્રમાણમાં હતી. સામગ્રીની અપેક્ષાએ આજ સુધીના સામૈયામાં માંગરોડનો પ્રથમ નંબર હતો. રસ્તાઓ તો હબરો માણસોથી ઉભરાઈ ગયા હતા. હિંદુ મુસલમાન હરકોઈ વ્યક્તિઓ સંઘપતિને નિરખવા તન્મય બન્યા હતા અને સંઘપતિ-કાકા-ભત્રીજાના આ પ્રશંસનીય કાર્ય માટે ધન્ય શબ્દો ઉચ્ચારતા હતા. પૂ. આચાર્ય મહારાજકિ વિશાલ મુનિમંડળ ઉપરાંત સંઘપતિઓ, સંઘપતિ શેઠ માણેકલાલ મનચુખલાઈ, સંઘપતિ શેઠ નગીનદાસ કરમચંદલાઈ, શેઠ પ્રતાપસિંહ મોહોલાલ, શેઠ સારાલાઈ હડીસીંગ, શેઠ પ્રેમભુલાઈ નાગરદાસ, શેઠ રતિલાલ લીલાધર, શેઠ મોરારજી મૂળજી, શેઠ છોટાલાલ અંદરજી વિગેરે વિશાલ સંખ્યાનું અને રંગબેરંગી પાઘડીઓથી શોભતું સાજન વરઘોડાની પ્રથામાં વધુ ધરણ બન્યું હતું. છેલ્લા દસકામાં સંઘયાત્રા રૂપી ઉત્તમોત્તમ ધર્મકાર્યદ્વારા જૈન શાસનની અભૂતપૂર્વ પ્રલાવના કરાવનાર અમદાવાદ, પાટણ અને ભાનગરના સંઘપતિની ત્રિપુટી આજે વરઘોડામાં એક સાથે ચાલતી હતી એ માંગરોડ માટે ગૌરવનો વિષય હતો. બજારના ચોકમાં ભાનગરની મોહનમંડલીએ ઘંડીઆ રાસની રમઝટ બોલાવી હતી, ત્યારબાદ ખારવા લોકોની મંડલીએ પણ ઘંડીઆ રાસની રમતથી પ્રેક્ષકોને મુગ્ધ કર્યા હતા. સ્થળે સ્થળે પૂ. આચાર્યાદિ મંડળ પાસે અક્ષતની ગંદુલીઓ તેમજ સંઘપતિને ફૂલહાર અર્પણ કરવાની વિધિ તો એક સરખી ચાલુ જ હતી. દિવાનસાહેબ વિગેરે

સધના કોચ દેવ-નગરમા પ્રોગ કાગનો મુખ્ય દરવાજો-(માગરોલ)

માગરોલમા સધના કોચ

[પૃષ્ઠ ૯૩]

અધિકારી મંડલે વરઘોડામાં હાજરી આપી હતી. શહેરના બંને દેરાસરોમાં દર્શન ચૈત્યવંદનાદિ કરી. શહેર બહાર સ્ટેટના રમતગમત માટે રાખેલા ખાસ મેદાનમાં ગોઠવેલા સંઘના કેમ્પમાં લગભગ દોઢ વાગે સામૈયું આવી પહોંચ્યું. સુરિશેખર તીર્થાધ્યારક આચાર્ય મહારાજશ્રી વિજય-નેમીસૂરીધરજીનું મંજલાચરણ-ધર્મદેશના સાંભળી સહુ પોતપોતાના કામમાં બેઠાયા. પ્રભુપૂજા સુંદર અંગરચના વિગેરે ધર્મકાર્યો સારી રીતે થયાં અને માંગરોલ જૈન તપગચ્છ સંઘ તરફથી નવકારશીનું જમણુ આપવામાં આવ્યું.

શ્રી સંઘપતિને માનપત્ર અને ના. શાહબદાસાહેબનું પ્રમુખસ્થાનેથી વક્તવ્ય.

જે દિવસે શ્રી જામનગર જૈન યાત્રિક સંઘનો માંગરોળમાં પ્રવેશ થયો તે જ દિવસે સાંજે સાડાચાર વાગે ઉભય સંઘપતિ તથા સંઘવજીને શ્રી જૈન તપગચ્છ સંઘ, શ્રીલોકાંગચ્છ સંપ્રદાય તેમજ વૈષ્ણવ સંપ્રદાય તરફથી જુદાં જુદાં ત્રણ માનપત્રો ખાસ સુખંધ તૈયાર કરાવેલા સુંદર ચાંદીના કાર્ડેટમાં અર્પણ કરવાનો સમારંભ ગોઠવવામાં આવ્યો હતો. માંગરોળની અખિલ પ્રજા એક જ ઉત્સાહમાં હોઈ માનપત્રના સમારંભ પ્રસંગે વિશાળ સમુદાય એકત્ર થવાની સંભાવના હોવાથી સ્ટેટનો ઘણો વિશાલ અને તદ્દન નવો જ સમીયાણો સંઘના કેમ્પની બાજુમાં જ બિભો કરવામાં આવ્યો હતો, તે સમીયાણો ધ્વજ પતાકા, અને તોરણોથી ખૂબ શણગારવામાં આવ્યો હતો. ચાર વાગતા તો લોકોનાં ટોળે ટોળાં તે સમીયાણા તરફ ધસ્યા જતા હતા અને અલ્પ સમયમાં સૌ પુરુષોની મોટી સંખ્યાથી તે સમીયાણો ભરચક ભરાઈ જતાં સંખ્યાબંધ ભાઈઓ ખેડેનોને બહાર બેસવું પડ્યું હતું. અગાઉથી સંઘપતિ શેઠ પોપટલાલ ધારશીભાઈ, સંઘપતિ શેઠ ચુનીલાલ લક્ષ્મીચંદલાઈ, સંઘપતિ શેઠ નગીનદાસ કરમચંદલાઈ, શેઠ પ્રેમજીભાઈ નાગરદાસ, શેઠ જયેચંદ પનાજી, શેઠ છાટાલાલ અંદરજી, શેઠ રતિલાલ લીલાધર, શેઠ મોરારજી મુલજીભાઈ તથા સંઘના સેક્રેટરી સંઘવી અંબડલાલ હરગોવિન્દાસ વિગેરે સંખ્યાબંધ સદ્ગૃહસ્થો પોતપોતાના ઉચિત સ્થાને બેસી ગયા હતા. બરાબર સાડા-ચારનો સમય થતા માંગરોળના પ્રખ્યાત નામદાર શાહબદા અબદુલ ખાલિક વલીચંદ સાહેબ પધારતાં સ્ટેટ બેન્ડ તથા સંઘના બેન્ડે સલામી આપી, ભવ્ય સમીયાણામાં પ્રવેશ થતાં પોલીસ પાર્ટીએ તથા સભાજનોએ બિલા થઈને સત્કાર કર્યો, અને અગાઉથી નક્કી થયા મુજબ તેઓ આજના માનપત્ર સંબંધી મેળાવડાને અંગે પ્રમુખસ્થાને બિરાજ્યા, દિવાનસાહેબ વિગેરે અધિકારી વર્ગ પણ આ પ્રસંગે હાજર હતો. પ્રથમ બાળાઓનું સંગીત, માંગરોળના બ્રાહ્મણ શાસ્ત્રીઓએ કરેલું સંઘપતિની સ્તુતિ સંબંધી મંગલાચરણ, અને જુદી જુદી વ્યક્તિઓના ક્રમશઃ વિવેચનો થયા બાદ શ્રી માંગરોળ જૈન તપગચ્છ સંઘ તરફથી અહિં પધારવા માટે સંઘપતિનો તેમજ સંઘના આગમન પ્રસંગે સંપૂર્ણ સાધનો ટ્રી ચાર્જથી અર્પણ કરનાર ના. શાહબદાસાહેબનો આજ્ઞાત માનવામાં આવ્યો હતો. અનુક્રમે શ્રીમાન રતિલાલ લીલાધરની દર-ખાસ્તથી ના. શાહબદાના શુભ હસ્તે ઉપર બજાવેલા ત્રણેય માનપત્રો સુવર્ણથી રસેલા ચાંદીના જુદા જુદા રમણીય કાર્ડેટ સાથે શ્રીમાન સંઘપતિજીને અર્પણ કરવામાં આવતાં સંઘપતિ તરફથી એ ત્રણેય માનપત્રોનો યોગ્ય જવાબ આપવા સાથે રાખ્ય તરફથી સંઘને અપાયેલી સગવડતા માટે પોતાનો સતોષ પ્રદર્શિત કર્યો હતો. પ્રાન્તે પ્રમુખસ્થાને બિરાજમાન ના. શાહબદાએ મોટેથી જ સુંદર અને છટાદાર ભાષણ આપ્યું હતું. આખા ભાષણનો સાર એ હતો કે-

‘આવા જામનામાં પણ આવી ધાર્મિક સંઘયાત્રાની કેટલી જરૂરીયાત છે ? તે આજના શુભ પ્રસંગથી જ ખ્યાલમાં આવી શકે છે. યદ્યપિ-ત્રેદેવમાં થતી યાત્રામાં સગવડતાઓ સચવાય છે, સમય ઓછો વ્યતીત થાય છે તો પણ ભિન્ન ભિન્ન રથળોના અનુભવ, તે તે દેશની, પ્રાંતનો પરિચય, ખન્ધુત્વનો વિકાસ, કપો સહન કરવાની આવડત, ધાર્મિક નિયમોના પાલન સાથે સદાચારની પુષ્ટિ ઇત્યાદિ અનેકવિધ લાભોની અપેક્ષાએ આવી સંઘયાત્રાઓ જ હિતાવહ છે. ભલે આજની અણસમજી વ્યક્તિઓ આવાં કાર્યોમાં નિર્વૃત્ત લક્ષ્મીનો વ્યય માનતા હોય, પરંતુ તે વ્યક્તિઓ જ આવી સંઘયાત્રામાં સાથે રહીને પરિસ્થિતિ તપાસે, વિચારે અને અનુભવે તો તેઓ પણ આ શુભ કાર્યની અવરજી જરૂરીયાત છે એમ માન્યા સિવાય નહિ જ રહે. આજે આખા ય મંગરોલમાં સર્વજ્ઞ આનંદ આનંદ છવાઈ રહ્યો છે, હાલ તો નરનારીઓ અહિં એકત્ર થયા છે એ બધું સાચા માટે ? માટે છાતી ઠોકીને કહેવું જોઈએ કે હિંદુ હોય અથવા મુસ્લીમ હોય, પરંતુ તે જો આર્યભૂમિમાં જન્મેલા હોય તો આર્યમહર્ષિઓના પાઠ્યાસથી પવિત્ર થયેલી એ આર્યભૂમિનો જ પ્રભાવ છે કે-આર્યમાનવને ધર્મ પ્રત્યે, શુભ કાર્યો પ્રત્યે સહેજે સન્માન-સત્કારની લાવના પેદા થાય છે. અતમાં હું એટલું જ ઇચ્છું છું કે સંઘપતિ સદ્ગુહરથ શ્રીમાન્ પોપટલાલ તથા શ્રીમાન્ સુનીલાલ જે ઉક્તાસથી સંઘયાત્રા નિમિત્તે પધાર્યા છે તેમનો તે ઉક્તાસ પ્રતિદિન વૃદ્ધિ પામે અને આરભેલું શુભ કાર્ય નિર્વિઘ્ન પણે સમાપ્ત થાઓ.’ આ પ્રમાણે પ્રમુખશ્રીનું સુદર વક્તવ્ય સમાપ્ત થતાં તાલીઓના મંડળ દાદ અને ફૂલહાર અર્પણ કરવાની વિધિ સાથે સભા વિસર્જન થઇ હતી, ના શાહબદા સાહેબ પણ સંઘનો સમગ્ર કેરુપમાં ફરી, જિનમંદિરના કર્શનાદિ કરી જોડની સલામી સાથે વિદાય થયા હતા. આજનો આજો ય દિવસ ઘણા જ આનંદમાં અને ઉક્તામમાં પસાર થયો હતો, રાત્રે જૈન દેશસરમાં મોહનલાલ વિગેરે ગવૈયાઓએ ભાવનામાં ખૂબ લાડિતરસ જમાવ્યો હતો. નવકારશીના જમણમાં મંગરોલવાસી યુવાનવર્ગની વ્યવસ્થા પણ ખાસ અનુકરણીય તેમજ પ્રશંસનીય હતી.

॥ અનન્તલઘ્નિધાનાય ધીમતે ગૌતમગણધરાય નમોનમઃ ॥

શ્રી અભિ નન્દ ન પત્રિ કા.

મંગલ મગવાન્ વીરો મંગલ ગૌતમઃ પ્રભુઃ ।

મંગલ સ્થલમદ્રાઘા જૈનો ધર્મોઽસ્તુ મંગલમ્ ॥ ૧ ॥

તેવગુરુલક્ષ્મીકારક પુણ્યપ્રભાવક શ્રાદ્ધયુક્તસંપન્ન દાનવીર જામનગરનિવાસી સંઘપતિ શ્રેષ્ઠિવર્થ

શ્રીમાન્ પોપટલાલ દારશીલાલ તથા સંઘપતિ શ્રેષ્ઠિવર્થ

શ્રીમાન્ સુનીલાલ લક્ષ્મીચંદ દારશીલાલ સપરિવાર યોગ્યઃ—

અનન્તજ્ઞાની શ્રી તીર્થ કર ભગવતો તીર્થવેવક ને ચતુર્વિધ સંધને ‘નમો તિત્થસ્સ’ એ મંગલમય પદથી નમસ્કાર કરી જેની પૂજ્યતા પ્રદર્શિત કરે છે તે શ્રમજીપ્રધાન ચતુર્વિધ સંધ સહિત તીર્થોધિગજ શ્રી રૈવતગિરિ, અનન્તસિદ્ધયાન શ્રી તીર્થશિરોમણિ શ્રી સુતુલ્યગિરિરાજ, મહાપ્રભાવક શ્રી કલ્યાણગિરિરાજ, શ્રી તાલજ્વળગિરિ, શ્રી ચંદ્રપ્રભાસતીર્થ, શ્રી અમરાતીર્થ, તથા શ્રી મધુપુરીમંડન જ્વલિતસ્વામી (વર્ધમાનસ્વામી) વિગેરે સૌરાષ્ટ્રના સર્વોત્તમ તીર્થની છ ‘રી’ પાળવાપૂર્વક યાત્રાર્થે શ્રી જામનગરથી મંગલ મુદર્તે પ્રયાણ કરી અનુક્રમે પરમાહંત-ગુરુદેવર કુમારપાલ ભૂપાલનિર્મોપિત

શ્રી નવપક્ષવ પાર્શ્વનાથ પ્રભુના અતિ પ્રાચીન રમણીય જિનમંદિરના દર્શનાર્થે અમારા આગ્રહભર્યા આમંત્રણને માન આપી આજે આ મંગલપુર(માંગરોલ)માં આપશ્રીનું પધારતું થતાં અમે શ્રી સંઘના હૃદયકમળ નવપક્ષવ યાવ છે. આજનો સુવર્ણમય દિવસ અમારે કલ્પવૃક્ષ-કામકુંભ અને ચિંતા-મણિ રત્નની પ્રાપ્તિથી પણ અધિક આનંદનો છે.

ચાંદોનું ભવ્ય સમવસરણ, જરીયાન છત્ર અને ચાંદોની અંબાડીથી શોભતો ગજરાજ, ચાંદોનો આનો, ઇન્દ્રધ્વજની ગાડી, શ્રી આદીશ્વર પ્રભુના પંચકલ્યાણ-૧૩ ભવ સંબંધી તથા શ્રીપાલ અને મયણાસુદરીના પ્રસંગોની દર્શનીય ચિત્રશાલા, સેંકડો તંત્રુ-રાવટીઓ વિગેરે વૈભવશાલી અનુપમ સામગ્રી ઉપરાંત તપાગચાધિપતિ પૂ. આચાર્ય શ્રી વિજયનોખીસુરીશ્વરજી મહારાજ, આગમોદ્ધારક પૂ. આચાર્ય શ્રી સાગરાનંદસુરીશ્વરજી મહારાજ, શાસનપ્રભાવક પૂ. આચાર્ય શ્રી વિજયમોહનસુરીશ્વરજી મહારાજદિ નવ આચાર્ય મહારાજઓ સહિત લગભગ સવાસો સાણુ-સાખીઓ તેમજ સેંકડો યાત્રિકોથી પરિવરણા આપ સંઘપતિ સેંકડો વર્ષો પહેલાં નીકળેલા શ્રી કુમારપાલ જૂપાલ તથા મંત્રીશ્વર વસ્તુપાલ-તેજપાલના સંઘોની ઝાંખી કરાવે છે, એટલું જ નહિ પરંતુ છેલ્લા દસકામાં નીકળેલા શ્રેષ્ઠિય સંઘપતિ શ્રીમાન નગીનદાસ કરમચંદ (કે જેઓ હાલ સંઘમાં સાથે રહી સંઘની અપૂર્વ સેવા બજાવી રહ્યા છે તે) તથા શ્રેષ્ઠિય સંઘપતિ શ્રીમાન માણેકલાલ મનસુખભાઈના સચ્ચિદાશાલી સંઘોનાં સંસ્મરણો આપશ્રીના આ શુભ કાર્યથી પુનઃ તાજાં થાય છે,

અર્થાં ભ્યાં આ સંઘનો પડાવ થાય છે ભાં ભાં એક સુંદર નગર જેવો દેખાવ થઈ રહ્યો છે, હજારો માણસો દૂર દૂરથી દર્શન કરવા ઉભરાય છે અને હિંદુ-મુસ્લીમ હરેકોઈ વ્યક્તિ આપના આ મંગલમય કાર્યની એકસરખી પ્રશંસા કરે છે, એ જેવી તેવી શાસન-પ્રભાવના નથી, ખરેખર આપ કાકા-ભત્રીજાનરૂપ ઉભવ સંઘથીનું યુગલ આજે જૈનશાસનમાં પ્રભાવક આવકોત્તમ નેત્રું બન્યું છે એમ કહેવામાં બેશ પણ અતિશયોક્તિ નથી.

આ શુભ અવસર પહેલાં પ્રભુ હજારોના ખર્ચે કરેલું જિનમણું, મંગલકારી ઉપધાનતપનું આરાધન, દેશવિરતિ સમાજની ભક્તિ, તાલધ્વજગિરિની પવિત્ર છાયામાં કરાવેલ શ્રીસિદ્ધચક્રભગવંતનું આરાધન, લક્ષ્મી આશ્રમ અને દેવયાગ જેવા જામનગરના કીર્તિસ્થંભરૂપ ધર્મસ્થાનો તેમજ આચાર્ય-પદારોપણ મહોત્સવાદિ પ્રસંગોમાં આપશ્રીએ લાખોની રકમનો સહૃદયક કર્યો છે તે ઉપરાંત શોકોપયોગી-બ્યવહાર ભાગને પણ આપ જુલ્યા નથી એ આપશ્રીના સંપૂર્ણ ખર્ચે ચાલતું જિનમંદિર વિશૂષિત જામનગરનું જૈન વિદ્યાર્થીશ્રુવન તેમજ સેનીટરીયમમાં કરેલી ૫૦૦૦૦ ઉપરાંતની ઉદાર સખાવત સાક્ષીઓ આપે છે. ચાલુ સંઘ-યાત્રામાં પણ ચોથા ક્ષેત્રોમાં ઉદાર હાથે શોગ્ર દાન આપવાનું આપશ્રી ચૂક્યા નથી. શ્રીમંતાઈ છતાં ગંભીરતા અને સાદાઈ એ શુણો તો આપને સહજ વરેલાં છે.

અમારા આમંત્રણને માન આપી આપશ્રીએ શ્રી ચતુર્વિંધ સંઘના દર્શનનો અમેને જે અમૂલ્ય લાભ મળ્યો છે તે માટે આપશ્રીનાં અમેા ઝણી છીએ.

આપ જેવા દાનવીર શાવકોથી જ આ જૈન શાસન જયવંતું છે. હજુ પણ આવા અનેક કલ્યાણકારી કાર્યો કરી આ શાસનને વિશેષ વિજયવંતું બનાવવા આપ ભાગ્યશાલી બનો, શાસનદેવ આપ તેમજ આપના પરિવારને ચિરાયુષક બનાવે એ અમે અતઃકરણથી ઇચ્છીએ છીએ. આપનો આ મહાન શુભ પ્રવાસ નિર્વિઘ્ન બનો એ અમારી ચાહના છે, અને આપના આ શોકોત્તર કલ્યાણકારી કાર્ય માટે અમારા આપને અતઃકરણતા અભિનંદન છે.

માંગરોલ-(કાઠિયાવાડ) તારીખ ૬-૧-૧૯૩૮.

સં. ૧૯૬૪ ના પોપ સુદ ૫ ચુરવાર વીર સં. ૨૪૬૪ } ધર્મસ્નેહાધીન,
શ્રી માંગરોલ જૈન શ્રેતામ્ભર તપગચ્છ સંઘ.

શ્રી માંગરોલ જૈન લોકાગચ્છ સંઘ તરફથી

અભિનંદન પત્ર.

શાસન પ્રભાવક દાનવીર જામનગરનિવાસી
સંઘપતિ શ્રીમાન પોપટલાલ ધારશીલાઈ તથા
સંઘપતિ શ્રીમાન ચુનીલાલ લક્ષ્મીચંદ ધારશીલાઈ

જોગ:—

તીર્થસ્વરૂપ શ્રી અતુર્વિધ સંઘને વંદન કરી અમે સચિનધ નિવેદન કરીએ છીએ કે:—

આપ બંને સંઘપતિઓએ સંઘ સહિત તીર્થોધિરાજ રૈવતગિરિ, પ્રાચીન અને પવિત્ર તીર્થ શત્રુ-
ન્યગિરિ, કદંગગિરિ વગેરે ઇતિહાસ અને ધર્મપ્રસિદ્ધ સૌરાષ્ટ્રનાં તીર્થધામોની યાત્રા નિમિત્તે
જામનગરથી જે પ્રયાણ આરંભ્યું છે તેના નિયત માર્ગમાં અમારું શહેર ન આવવા છતાં અહિંના
તપગચ્છ સંઘના આમંત્રણને માન આપી અહિં જે આગમન કર્યું છે તેથી અમે માંગરોલ લોકાગચ્છ
સંઘ અને સર્વ જૈનજનતા અત્યંત આનંદ અને ઉપકાર અનુભવીએ છીએ.

ભવ્ય સમવસરણુ, સુશોભિત ગજરાજ, સુંદર ચિત્રશાળા, સેંકડે તંત્રુ-રાવડીઓ વગેરે અમૂલ્ય
અને વિશાળ સામગ્રી ઉપરાંત પૂ. આચાર્ય શ્રી વિજયનેમીસૂરીશ્વરજી મહારાજ પ્રધાન અનેક
સાધુ સાધ્વીઓ તેમજ હજારો યાત્રિકો સાથે પુણ્યપ્રવાસ કરતા આપ સંઘપતિને જોઈ અમને પ્રાચીન
અને અવૌચીન સંઘયાત્રાઓ રમરણે ચડે છે.

આપની આ યાત્રાથી પ્રામજનો, પુરવાસીઓ અને અન્ય સંપ્રદાયનાં અનુયાયીઓ પણ સંઘના
દર્શનાર્થે આકર્ષાય છે એ આપ જૈનશાસનની જે ઉજ્જવલ કીર્તિગાથા રચી રહ્યા છે તેના પ્રત્યક્ષ
પુરાવારૂપ છે.

આ સંઘયાત્રા પૂર્વે પણ આપે આપની ધર્મશ્રદ્ધા અને વ્યવહારદક્ષતા અનેક પ્રસંગોએ લાખો
રૂપીઆની સખાવત કરી સિદ્ધ કરી છે, અને આજે પણ યોગ્ય સ્થાને આપ આપણા ઉદાર હાથે
દાન આપતા આવે છો.

મુનિમહારાજોના, આપના અને સંઘના દર્શનથી અમે ઉપકૃત અને હર્ષાન્વિત બન્યા છીએ.
અમે આપને અભિનંદન આપીએ છીએ અને આપને હૃદય દીર્ઘાયુ જનાવે તેમ પ્રાર્થીએ છીએ.

આપની ભાત્રી યાત્રા માટે અમે હૃદયીએ છીએ કે:—

॥ શિવાસ્તે સન્નુ પન્થાનઃ ॥

સંવત ૧૯૯૪ના પોષ

શુદ્ધ ૫ ને ગુરુવાર

તા. ૧-૧-૩૮

માંગરોલ

(કાઠિયાવાડ)

લી૦ અમે છીએ આપના સ્નેહાભિલાષી

મારારજી મૂલજી

કરસનદાસ અંદેરજી

માતીચંદ વસનજી ભાવ

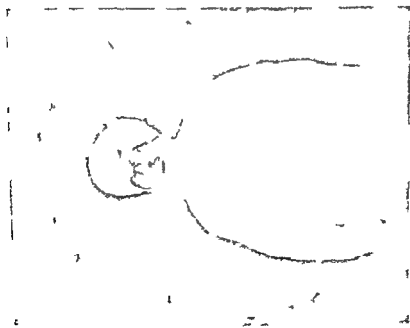
દાશી મુંદરજી જ્યેષ્ઠ

દાશી ત્રીલોચનદાસ નાનજી

દાશી ગિરધરદાસ જેઠાભાઈ

આગરોત્રના યુવરાજ રાજાના અભિષેક

આગરોત્રના રાજાના અભિષેક

॥ વિજયતે

શ્રો વાલકૃષ્ણઃ પ્રમુઃ ॥

માંગરોળ વણિક વૈષ્ણવ સંપ્રદાય તરફથી

અભિનંદન પત્ર

શ્રીમન્મહાવલ્લભ સદ્ધર્મપરાયણ દાનવીર, આદર્શ જીવન શ્રીમાન્ સંઘપતિ

શેઠ પોપટલાલ ધારશીલાલ તથા શ્રીમાન્ સંઘપતિ શેઠ ચુનીલાલ લક્ષ્મીચંદ
ધારશીલાલ સહપરિવાર ભોગ રહેવાસી શ્રી નવાનગર (કાઠિયાવાડ)

આપણે આ હિન્દુસ્તાન દેશ પુરાતન કાલથી ધર્મપ્રાણુ ગણાતો આવ્યો છે, આ દેશમાં અવર
નવર પરમાત્માની કૃપાથી ધર્મપરાયણુ વ્યક્તિઓ પ્રકટ થયા કરે છે, જેને લીધે આપણું દેશનું ધર્મ
પ્રાણુપણું સુદૃઢ ટકી રહેલ છે;—

જગતમાં અનેક પ્રકારનું જીવન જનતા વ્યતીત કરે છે, તેમાં ધાર્મિક જીવન સર્વોપરિશ્રેષ્ઠ ગણાય,
અનેક પ્રકારના ઉદ્યમમાં ધાર્મિક ઉદ્યમ જોજ ખરો ઉદ્યમ છે, ધર્મહીન મનુષ્યનો જન્મ પશુ તુલ્ય ગણાય છે;—

મનુષ્યો અનેક પ્રકારે ધર્મોચરણ કરે છે, કોષ્ઠ ધનથી, કોષ્ઠ તનથી અને કોષ્ઠ મનથી, અમારા
સાંભળવા પ્રમાણે આપમાં ત્રણેય ગુણો સમ્પૂર્ણપણે રહ્યા છે. ધનાઢ્ય લોકો કેવળ ધનથી ધર્મ કરી
ચુકત થાય છે પરંતુ આપે તો સમ્પત્તિશાલી જીવન છતાં તપનો આદર્શ પણ પ્રકટ કર્યો છે.—

ધર્મ એ પાંગળો કહેવાય છે તેને મજબુત રીતે ખેંઠાય પકડીને ઉભો કરવામાં આવે તોજ ઉભો
રહે છે હાલ ધર્મની શીથિલતાના જાણનામાં આપ જેવા ધનાઢ્ય જ્ઞાનગુણુ યુક્ત સગજનો આવા
સંઘો કાઠી ધર્મનો આદર્શ જનતા સન્મુખ ખડો કરે તોજ ધાર્મિક જીવન ટકી શકે —

આપનું સંઘ સહિત નવાનગરથી મંગળમય પ્રયાણુ સુખમય સમાચારમાં વાંચી અમારું હૃદય
આપ જેવા ધનાઢ્ય છતાં નિરભિમાની ધર્મપ્રાણુ વ્યક્તિને સંઘ સાથે જોવાને ઉત્સુક થઈ રહેલું હતું
તે આપનું પ્રત્યક્ષ દર્શન અત્રેના શ્રી ચેતાંજીજી જેન તપગચ્છ સંઘના આમંત્રણથી તથા જગન્નિવૃત્તાની
કૃપાથી કાકતાલીયન્યાયે પ્રાપ્ત થયું છે તેને અમે અમારા મહાભાગ્ય માનીએ છીએ;—

અમારા વૈષ્ણવોની યજ્ઞપરિક્ષા પ્રતિ વર્ષ ચોમાસામાં શ્રી મથુરાથી નિયમ લઈ નીકળે છે જેમાં
ધર્મના આદર્શ નિયમેનું પાલન કરવું પડે છે તેમાં ભાગ લેનાર વૈષ્ણવ ભાઈઓ આ ગામમાં પણ
ધણા છે, આપના પવિત્ર સંઘના દર્શનથી અમેને તે યાત્રાનું પ્રત્યક્ષ સ્વરૂપ અહીં આવે છે;—

આવા આદર્શ ગુણોથી આકર્ષાઈ અત્રેના વણિક વૈષ્ણવ સમ્પ્રદાય આદરપૂર્વક આપને અભિ-
નંદન આપે છે, આપ જેવા ધર્મપ્રાણુ સદૃશરથોને પરમાત્મા દીર્ઘાયુષ જોશે અને આપ આજીવન
આવા ધાર્મિક સંઘો કાઠી જગતમાં ધર્મની જગૃતિ કરતા રહો એમ ઇચ્છીએ છીએ;—

સંવત ૧૯૯૪ પોપ શુદ્ધ ૪ શુક્ર

તા. ૫-૧-૩૮

[કાઠિયાવાડ] માંગરોળ ખંદર

સદ્ધર્મેન્દ્રુ

શ્રી માંગરોળ વણિક વૈષ્ણવ સમ્પ્રદાય

માનવત્રનો જવાબ

કિશોરવયથી જ રાજ્યધુરાનો ભાર ઉપાડનાર નામદાર ખુદાવીદ શ્રીમાન શાહબદ સાહેબ બહાદુર, માંગરોલના તપગચ્છ, લોકાગચ્છ અને વિષ્ણુ સંપ્રદાયના મારા વણિક બંધુઓ તથા બહેનો અને અન્ને બિરાજતાં અન્ય મુજ મહાશયો,

‘યથા નામા તથા યુષ્મા’ મુજબ મંગલ સૂચવતાં માંગરોલ જિલ્લે મંગલપુર જેવા ઘણા જ જૂના પુરાણા પ્રદેશમાં પ્રવેશ કરતાં અમારે દેવું હવેથી ઉભરાઇ જાય છે. માત્ર બે કલાક પૂર્વે જ આખે અમારે કરેલ, અપૂર્વ ભાવભીનું સ્વાગત તેમજ અત્યારના સત્કારમાં તપગચ્છ, લોકાગચ્છ અને વિષ્ણુસંપ્રદાયના અમારા ભાઈઓ તરફથી અમેને એનાયત કરવામાં આવેલ અભિનંદનપત્રો તેઓની અમારી આ સુકાર્યની સહાનુભૂતિ, અમારા પ્રત્યેની મત્સ્યતા અને શુભ લાગણીની ઘોષણા છે અને તેથી તે ભાઈઓએ અમેને ઘણા ઉપકૃત કર્યાં છે. અમારા જૈનભાઈઓના અતિશય આગ્રહી આમંત્રણને માન આપી અમારા નક્કી થયેલ પ્રાગ્રામ ફેરવે પડતાં અમેને ઉઠાવવી પડવાની જહેમત, આપનો હાર્દિક ભાવભીનો સત્કાર અમે જોઇ રહ્યાં છીએ તેની આગળ કાંઈ વિસાતમાં નથી.

અમારા સત્કારમાં અમારા મુરલીમ ભાઈઓનો સહકાર જેતાં રાજ્યની પ્રજાની ઐક્યતા અને તેમાં સહાનુભૂતિએ અમેને વધારે તાજુલ્ય કર્યાં છે.

જૈન શાસનપ્રભાવક, પુણ્યસ્થાન મહારાજ શ્રી કુમારપાળ મહારાજ સાહેબના સમયમાં બંધાયેલ અન્નેના જૈન મંદિરે અને તેમાં પધરાવેલ ભગવાન શ્રી નવપદ્મવ પાર્શ્વનાથજીની અલૌકિક તેમજ અમત્કારિક અતિમાહુના દર્શને અમારા હૃદયની ધાર્મિક લાગણીઓને નવપદ્મવિત યનાવી છે. આ મંદિરની જ સમીપમાં અઘાપિ પર્થત મહારાજ કુમારપાળના નામથી ઓળખાતા અમત્કારી રાજ મહેલ, તેમજ પુણ્યપાદ શ્રી હેમચંદ્રાચાર્યજીના નામથી પ્રસિધ્ધ ઉપાશ્રય, જેના અમત્કાર વિષે અનેક દંતકથાઓ પ્રચલિત છે તે મંગલપુર એટલે માંગરોલ શહેરની પ્રાચીનતાની સાબિતીરૂપ છે, તે પ્રાચીન રથગોને જોઇ અમેને થતા આનંદ અવર્ણનીય છે.

ત્રણ જુદા જુદા શીરકાઓના માનવત્રોમાં અમારા કાર્યોની પ્રસંસા કરેલી છે તે અતિશયોક્તિભરેલી છે. અમેએ જે કાંઈ કહ્યું છે તે અમારી ફરજ અને ધર્મ પ્રત્યેની શ્રદ્ધાના અંગે કહ્યું છે. અમારી એવી સજ્જ માન્યતા અને ભાવના છે કે આત્માની ઉન્નતિ અર્થે તીર્થયાત્રા માટે કદાતાં આવા ચતુર્વિધ સંબંધી ધાર્મિક દષ્ટિએ ધર્મની ઉન્નતિ થાય છે, અને ધર્મ જ્યોત્સ્ના જાગે છે તે નિર્વિવાદ છે. કોઇ પણ દર્શન પછી ભલે તે જૈન, હિંદુ, મુસ્લીમ કે ખ્રીસ્તી સંપ્રદાય હો તે બધા પોતપોતાના માની લીધેલ પવિત્ર તીર્થોની યાત્રા કરવાનું સ્વીકારતાં આવ્યા છે, જોશક તેની રીતમાં ફરક છે. અમેએ ઉપર જણાવ્યા મુજબ ધાર્મિક દષ્ટિએ આવા યાત્રાર્થે નીકળતા સંબંધી અનેક લાભો રહ્યા છે, એટલું જ નહીં પણ વ્યવહારિક દષ્ટિએ વિચાર કરતાં પણ આવા સંબંધી દેશાટન થાય છે જેના અગણિત લાભો જણાઇ આવ્યા વગર રહેતા નથી.

ભાગદોલના સમૂહોને ત્યાં પાર્ટી પ્રસંગે સંબંધિત વિગેરે

ભાગદોલના સામૈયા પ્રમુખ શ્રીકામા ભટ્ટનગર મહાનગર લીડેવ દાક્ષિણરાસને
નીરખતા સુરિસમ્રાટ વિગેરે મુનિવરે [૫૪૬ ૬૬]

અત્રે બિરાજતા રાજ્યનીતિનિપુણ વિદ્યાવિભૂષિત નામદાર શ્રીમાન શાહજીના સાહેબને પોતાની કિશોરવયથી જ રાજ્યકારભાર ઉપાડવા પડેલ હોવાથી તેઓશ્રીએ રાજ્યવહીવટનો પૂરો અનુભવ મેળવ્યો છે. તેઓશ્રીએ અમારા સંઘની મુખ્ય-સગવડતા સાચવવા જે જે મદદ આપી છે તે માટે તેઓશ્રીના અમો અહેશાનમંદ છીએ. તેઓશ્રી તેમજ રાજ્યકુટુંબનું દીર્ઘાયુષ ઇચ્છીએ છીએ. રાજ્ય ધર્મ એ દરેક ધર્મવાળાને ઉત્તેજન આપવાનો છે અને તે હિસાબે અમો અસારે તેઓશ્રીનું વર્તન જોઈ રહ્યા છીએ તેથી અમોને તેઓશ્રીના પ્રત્યે ધણું જ માન ઉત્પન્ન છે. અમો આ પ્રસંગે તેઓશ્રીને પ્રાર્થીએ છીએ કે ધર્મરૂપી વહાણ એ જ મનુષ્યજીવનને આ સંસારસાગરની અનેક ખડકોમાંથી સહીસલામત પાર ઉતારનાર સાધન છે માટે ધર્મ સાધન કરી પુર્વે ઉપાછાંત કરેલ પુન્યને લઈ મેળવેલ રાજગાદી પરથી-દરેક ધર્મને પ્રોત્સાહન આપી પોતાનો રાજ્યધર્મ દિપાવશે.

હરી અમોને આપવામાં આવેલ ત્રણ સુપ્રદાયવાળાઓના માનપત્રો માટે અમાર પ્રદર્શિત કરી અમારું બોલવું બંધ કરીએ છીએ.

સંઘપતિશ્રી સંસ્થાઓની મુલાકાતે અને સુરિસત્રાટનું વ્યાખ્યાન.

માંગરોલમાં બે દિવસ સુધી સંઘનો પડાવ રાખવાનું અગાઉથી નક્કી થયેલું હોઈ આજે યાત્રિકોને વિશ્રાન્તિનો દિવસ હતો. સંઘપતિ વિગેરે સંઘના સદ્ગુહસ્થોને સ્થાનિક જુદી જુદી સંસ્થાઓની મુલાકાતો લેવાની હોવાથી સવારથી જ તેમની મોટરો શહેરમાં દોડધામ કરી રહી હતી. પાંજરાપોળ, બાળમંદિર, શ્રીમાળીનું દવાખાનું, અધ્યાત્મનું દવાખાનું વિગેરે અનેક સંસ્થાઓએ સંઘપતિની પંથરામણી થતા સત્કાર કરવાપૂર્વક પોતાનો ઉદ્દેશ જાહેર કર્યો હતો. સંઘપાત તરફથી પણ દરેક સ્થળે ઉચિત સૂચનાઓ સાથે યોગ્ય રકમો અર્પણ કરવામાં આવી હતી. સાડા નવ વાગતાં અગાઉથી કરવામાં આવેલ જાહેરાત મુજબ શાસનસત્રાટ સુરિપુરંદર પૂ. શ્રી વિજયનેમીસૂરીશ્વરજી મહારાજનું મનનીય વ્યાખ્યાન શરૂ થયું હતું. વ્યાખ્યાનસભામાં મંજ્યાળાંધ સાધુ સાધ્વીઓ ઉપરાંત હિંદુ મુસલમાન હજારોની સંખ્યામાં હાજર હતા. જૈન સમાજમાં સુરિસત્રાટની વ્યાખ્યાનશક્તિ સંખ્યાની જે પ્રસન્નિ છે તેનો માંગરોલવાસી શ્રોતાઓને આજે સાક્ષાત્કાર થતો હતો. તેઓશ્રીની અસાધારણ વિદ્વત્તા, દાર્શનિક વિષયોમાં સુનિષ્ણાતપણું, પહોડી અવાજ, બોલવાની અલૌકિક છટા અને બ્રહ્મચર્યનું અદ્ભૂત તેજ આ બધું એક એકબી એવું ઉત્તરોત્તર ચઢીયાતું હતું કે શ્રોતાઓ તેમની વાણીમાં મુગ્ધ બની ગયા હતા. વ્યાખ્યાનમાં મુખ્ય વિષય યદ્યપિ દાન ધર્મ મંબંધી હતો, તો પણ પ્રાચીન શીલ, તપ, ભાવ, મૈત્રી, પ્રમોદ, કારુણ્ય, માધ્યસ્થ્યાદિ ભાવનાઓ પ્રમુખ વિષયો સુંદર રીતે ચર્ચવામાં આવ્યા હતા. પ્રસંગે પ્રસંગે ગીતાજી તથા ઉપનિષદના શ્લોકો પ્રમાણ તરીકે વ્યાખ્યાનકાર તરફથી આપવામાં આવતા હોઈ ઇતર દર્શનવાળાઓને વધુ આનંદ આવતો હતો. એકંદર તત્ત્વજ્ઞાન સાથે રમણ દેખાંતોથી ભરપૂર તેઓશ્રીનું વ્યાખ્યાન ઘણું જ રોચક બન્યું હતું. સંસ્થાઓની મુલાકાતે પધારેલા સંઘપતિ વિગેરે પણ ટૂંક સમયમાં વ્યાખ્યાનમાં હાજર થઈ ગયાહતા, સાડા નવે શરૂ થયેલા વ્યાખ્યાનની બાર વાગતા પૂર્ણાહુતિ થવા પામી હતી.

સ્નાત્ર મહોત્સવ અને માંગરોલ માટે સંખાવત.

ત્યારબાદ સંઘપતિ પ્રમુખ સમગ્ર યાત્રિક વર્ગ શહેરના મુખ્ય દેરાસરે મોહનભાઈ વિગેરે

સંગીતરસિકો સાથે સ્નાત્ર મહોત્સવ ઉજવવા જતાં ઘણા જ ઠાકથી સ્નાત્ર લણાવવામાં આવ્યું. મૂળનાયકજી શ્રી નવપદસવ પાર્શ્વનાથ પ્રભુ વિગેરે પ્રતિભાને સોનેરી બાદલાની સુંદર આંગી રચવામાં આવી હતી, અષ્ટ પ્રકારી પૂજની ઉછામણી બોલના કુલ ૫૦૦) રૂ. લગભગનો ચઢાવો થયો હતો. સ્નાત્ર મહોત્સવ પૂર્ણ થયા બાદ બપોરના ચાર વાગતા લગભગ શેઠ રતલાલ લીલાધર વિગેરે ગૃહસ્થો તરફથી સંઘપતિને આમંત્રણ હોવાથી ત્યાં પધારતાં રૂઢા-પાણી વિગેરેથી સંઘપતિનું સ્વાગત કરવામાં આવ્યું હતું. સાંજે સંઘપતિઓ તરફથી શેઠ ધારશીભાઈ દેવરાજના નામે મોટા ખર્ચે બદામના મેસુળ વિગેરે વાનીઓથી નવકારશી કરવામાં આવી હતી. વેરાવલ, પ્રભાસ, જૂનાગઢ, વંથલીના ઘણા સદ્ગૃહસ્થો અહિં સંઘને લેવા મૂકવા પધાર્યા હતા. માંગરોલ ખાતે જૈન દેરાસર, પાદશાળા, જૈન કન્યાશાળા પાંજરાપોળ, સરકારી દવાખાતું દશાશ્રીમાળી દવાખાતું અધ્યાપ દવાખાતું વિગેરે જુદી જુદી સંસ્થાઓમાં ઘડને રૂ. ૧૭૦૦ લગભગની સંખ્યાવત સંઘપતિ તરફથી કરવામાં આવી હતી. રાત્ર પ્રજાએ એક સ્નેહથી ઓતપ્રોત થઈ લીધેલો લાભ, હૃદ-સુસ્લીમ પ્રજાનો આ શુભ કાર્યમાં જોવાયેલો સુંદર મેળ, રાત્ર તરફથી સંઘના સ્વાગત માટે મળેલો સંપૂર્ણ સહકાર અને હરકોઈ સામગ્રી, જે દિવસ સુધી કેમી તત્વને અંગે તદ્દન અઢારે આલમમાં અસેદલાવ આ બધુંય માંગરોલ માટે આશ્ચર્યજનક ગણાતું હતું. સંઘના સંરક્ષણ માટે સ્ટેટ તરફથી પોલીસમાની ગોઠવણ ઘણી જ સુંદર કરવામાં આવી હતી, રેસતું મેદાન અને ફરતી ધ્વજો બાંધેલી હોવાથી. સંઘના કેમ્પનો દેખાવ અતિશય રમણીય લાગતો હતો. માંગરોલને આંગણે મંઘની પધરામણી થતાં થયેલા ઉત્તમ લાભોમાં જો કે સમગ્ર માંગરોલ સંઘ નિમિત્ત હતો તેવાથી સુંબઈથી શેઠ જમનાદાસ મોરારજી જે. પી. તથા શેઠ પ્રેમજીભાઈ નાગરદાસની પ્રેરણાએ મુખ્ય નિમિત્તભૂત હતી. સંઘપતિ શેઠ શ્રી પોપટભાઈના સસરા શેઠ ખેતશીભાઈ કે જેઓની ઉંમર લગભગ સિસેર વર્ષ ઉપરાંત હતી, ઘણા વખતની દમની ખીમારી છતાં તીર્થયાત્રાની શુભ ભાવનાથી જેઓ સંઘમાં સાથે આવ્યા હતા, જેઓ છેલ્લા થોડા દિવસોથી વધુ ગિભાર રહેતા હતા, તેઓ આજે (તા. ૬-૧-૩૮) સાંજે સાત વાગે પૂ. આચાર્ય મહારામજીએ કરાવેલી નિઝામણાપૂર્વક સ્વર્ગવાસી થયા હતા.

ચોરવાડ

તા. ૭-૧-૩૮ ના રોજ સંઘનો મુકામ સેફા ગામે રાખવામાં આવ્યો હતો. અને તા. ૮-૧-૩૮ ના દિવસે ચોરવાડ મુકામે સંઘ જઈ પહોંચ્યો હતો. સેફામાં અજમગજવાલા રાય-ખડાદર બાણુસાહેબ વિજયસિંહજી દુધોડીયા તરફથી નવકારશી કરવામાં આવી હતી. તેમજ નિયમ પ્રમાણે પ્રભુપૂજાદિ ધર્મકાર્યો કર્યા હતા. માંગરોલથી ચોરવાડ સુધીનો રસ્તો નદી નાળાને અંગે જરા વિકટ હતો, પગે ચાલનારાની અપેક્ષાએ ગાડાઓને જો કે જરા વધુ મુશ્કેલી હતી, તો પણ સહુ કોઈ નિરાબાધપણે પોષ શુદ્ધિ ૬ ના દિવસે ચોરવાડ આવી પહોંચ્યા. ચોરવાડ એ કાઠિયાવાડમાં હવા ખાવાનું સ્થળ છે. અહિંના હવા પાણી ઘણાં સારા ગણાય છે, અને તેથી શહેરની પૂર્વ દિશા તરફ ઘણા સેનીટોરીયમ તથા બંગલાઓ દરિયાકાંઠે થાય છે. વેરાવલવાળા શેઠ માણેકલાલ હરજીવંદ રૂપીદાસ તરફથી પણ હમણા એક

નવું જૈન સેનીટોરીયમ બાંધવામાં આવ્યું છે. જુનાગઢ નવાળ સાહેબનો બંગલો અહિંથી બે માઈલ દૂર દરિયા કિનારે ખાસ હવા માટે ઘણો જ વિશાલ બંધાવવામાં આવેલો છે, ત્યાંસુધી પાકી સડક છે. ચોરવાડ એ સ્ટેશનનું ગામ નથી પરંતુ જુનાગઢથી ચોરવાળ જતી લાઇનમાં ગડુ સ્ટેશન આવે છે ત્યાંથી ચોરવાડ સુધી પાકી સડક છે અને પુરતા પ્રમાણમાં વાહનોની સગવડતા સ્ટેશને હાજર હોય છે, અહિં કેળાં પોષ્ટમાં તેમજ નાગરવેદી પાનની ઘણા મોટા પ્રમાણમાં ઉત્પત્તિ છે. અહિં સ્વે. મૂ. જૈનનું ઘર પ્રાયઃએક જ છે, જ્યારે સ્થાનકવાસી જૈનોની સંખ્યા કંઈક વધુ પ્રમાણમાં છે, છતાં એક સુંદર દેરાસર ધર્મશાળા તથા ઉપાશ્રયની સગવડતા ઘણી સારી છે. દેરાસરમાં મૂળનાયકજી શ્રી ચિન્તામણિ પાર્શ્વનાથજી મહારાજ છે, પ્રતિમાજી તેજસ્વી તેમજ પ્રાચીન જણાય છે, ચોરવાળ પ્રભાસ તથા માંગરોલના જૈનોની અહિં થોડી ઘણી વસતી હવાદેર માટે લગભગ રહ્યા જ કરે છે. ચોરવાળથી જુનાગઢ તથા માંગરોલ જતા આવતા સાધુઓને આ વિહારનું સુખ મળક છે. દેરાસર-ધર્મશાળા વિગેરેનો કુલ વહીવટ માંગરોલ જૈન તપગચ્છ સંઘ તરફથી કરવામાં આવે છે, અને દેખરેખ સારી છે.

અહિં સંઘની પધરામણી થતાં સંઘનું સામૈયું ઠાઠથી કરવામાં આવ્યું હતું. આખું ય ગામ સામૈયામાં સામેલ હતું એમ કહીએ તો ચાલી શકે, હાથી વિગેરે સર્વ સંઘનો સરજનમ સામૈયામાં સાથે હતો અને શોભા સારી આવી હતી. દેરાસરમાં પ્રભુપૂજા માટે યાત્રિકોની પડાપડી હતી. બપોરે પૂજા અગરથના વ્યાખ્યાનાદિ ધર્મકાર્યો ઉપરાંત આજે જુહારીવાલા ધર્મરસિક શેઠ ઝવેરભાઈ ખનાજી તરફથી નવકારશી કરવામાં આવી હતી. સંઘની ભક્તિ માટે ખાસ સુરતથી તેઓએ ધારીપુરી મંઝાવીને સાધર્મિકાત્સલ્યનો લાભ લીધો હતો. સાધુ સુનિરાજમાંથી સૂરિસત્રાટ વિગેરે કેટલોક વર્ગ ગામમાં હતો જ્યારે જાકીનો વિભાગ સંઘના કેમ્પમાં હતો. સંઘપતિ શેઠ માણેકલાલ મનસુખભાઈ જૂનાગઢથી આજ સુધી જેઓ સાથે હતા. તેઓ આજે શાસનસત્રાટને વંદન કરી સપરિવાર રવાના થયા હતા. સંઘપતિ તરફથી ચોરવાડ ખાતે રૂ. ૫૦૧) દેરાસરજીમાં તથા ૧૦૧) બીજા પરચુરણ આત્મામાં તે ઉપરાંત દેરાસરમાં એક જરીયાન ચંદરવો, પુઠીયું અર્પણ કયા હતા.

ચોરવાડથી રવાના થયેલો સંઘ તા. ૯-૧-૩૮ ના દિવસે આદરી મુકામે આવી પહોંચ્યો. આદરી એ નાનું ગામ છે તો પણ જૈનોની વસતી આઠ દશ ઘરની છે અને તે પણ સાધનમયેન છે. મુંબાઈમાં વસતા આદરીવાળા શેઠ હરિદાસ સોભાગચંદ ખાસ સંઘભક્તિ માટે અહિં આવી પહોંચ્યા હતા. ગામમાં ઘણું જ સ્પીયામણું શિખરણથી દેરાસર છે. મૂળનાયકજી મહારાજ સુપાર્શ્વનાથ પ્રભુની પ્રતિમા ઘણી કાંતિમય છે, દર્શન કરતાં આત્માને આહ્લાદ થાય છે. આજુબાજુમાં ઉપાશ્રય, ધર્મશાળા, પાણીની સગવડતા માટે કૂવો બગીચો, દેરાસરજીના આગલા ભાગમાં મોટો ચોક એમ જગ્યાની ગોઠવણી સારી છે. શાસનપ્રભાવક આચાર્ય મહારાજશ્રી વિજયમોહનસૂરીશ્વરજી મહારાજના પટ્ટધર પૂ. આચાર્ય શ્રી વિજયપ્રતાપસૂરિજી મહારાજની આ જન્મભૂમિ છે. સંઘનું આગમન થવાનું હોઈ આખું ગામ ધ્વજોથી તેમજ સ્થળે સ્થળે જાતી કરેલી કેળની કમાનોથી શણગારવામાં આવ્યું હતું. ચાહુ નિયમ પ્રમાણે સર્વ રસાલા સાથે સંઘનું સામૈયું થયું હતું. ચોરવાળનું સેંકડો માણસ આવવા ઉપરાંત આજુબાજુના ગામડાનો કિસાનવર્ગ થોડી સંખ્યામાં અહિં નજરે આવતો હતો. સામૈયામાં પૂ. આચાર્ય-

મહારાજાદિ મુનિવર્ગની હાજરી આજે જરા ઓછી હતી કારણ કે આજનો પંથ લાંબો તેમજ વિકટ હોવાથી સાધુ મુનિરાજો કાંઈક વધુ પરિશ્રાન્ત જણાતા હતા એમ છતાં સ્નાત્રમહોત્સવ પૂજા અંગરચનાદિ ધર્મકાર્યોનો પ્રવાહ અરબહિતપણે જરાજર સચવાયો હતો. અસલ આદરીના પણ વ્યાપાર અર્થે મુંબઈ વસતા શેઠ હરિદાસ સોભાગચર્યાંદ તરફથી અહિં નવકારશી કરવામાં આવી હતી, તેમજ સંઘના કેમ્પમાં મલા ભરી સંઘપતિને માનપત્ર આપવામાં આવ્યું હતું. આ પ્રસંગે સંઘપતિ તરફથી દેશસરજી વિગેરે ખાતાઓમાં રૂ. ૨૫૫૦ ની રકમ અર્પણ કરવામાં આવી હતી. અત્રે ભાવના તથા મુસ્તફા બેન્ડના સરોદ પૂર્ણ થતાં થાકી ગયેલા સર્વ યાત્રિકો વહેલા જાગી ગયા હતા અને રાત્રિના વખતમાં સંઘના ચોકીદારો તરફથી કલાકે કલાકે થતી હાલમેલ સિવાય સર્વ શાંત જણાતું હતું.

અનન્તર્લાઘ્નિધાનાય શ્રોમતે ગૌતમગણધરાય નમોનમઃ

શ્રી અભિ નન્દ ન પત્રિકા.

મંગલં મગવાન્ વીરો મંગલં ગૌતમઃ પ્રમુઃ ।

મંગલં સ્થૂલમદ્રાઘા જૈનો ઘર્મોઽસ્તુ મંગલમ્ ॥ ૧ ॥

દેવગુરુલક્ષ્મિકારક પુણ્યપ્રભાવક દાનવીર જામનગરનવાસી સંઘપતિ શ્રેષ્ઠિવર્ધ

શ્રીમાન્ પોપટલાલ ધારશીલાલ તથા સંઘપતિ શ્રેષ્ઠિવર્ધ શ્રીમાન્

ચુનીલાલ લક્ષ્મીચંદ ધારશીલાલ સપરિવાર યોગ્યઃ—

અનન્તરાત્રી શ્રી તીર્થકર જગવંતો તીર્થસ્વરૂપ જે અતુર્વિધ સંઘને નમો તિષ્ઠત્ત્વ એ મંગલ-મય પદ્ધતી નમસ્કાર કરી જેની પૂજ્યતા પ્રદર્શિત કરે છે તે અચળપ્રધાન અતુર્વિધ સંઘ સહિત તીર્થોધિરાજ શ્રી રૈવતગિરિવર, અનન્તસિદ્ધરાજ તીર્થોધિરામણિ શ્રી રતુન્જય ગિરિરાજ, મહા-પ્રભાવક શ્રી કદંબગિરિરાજ, તાલધ્વજગિરિ, શ્રી ચંદ્રબાસતીર્થ, શ્રી અમ્બરાતીર્થ, તથા શ્રી મધુપુરી-મંડન જીવિતરવામિ (વર્ધમાનરવામિ) વિગેરે સૌરાષ્ટ્રના સર્વોત્તમ તીર્થોની હારી પાળવાપૂર્વક યાત્રાર્થે શ્રી જામનગરથી મંગલ મુદ્દર્તે પ્રવાણ કરી અનુક્રમે પરમાર્હત-ચુન્દરેશ્વર કુમારપાવશ્રપાલ નિર્મોષિત શ્રી નવપલ્લવ પાર્શ્વનાથ પ્રજુના અતિપ્રાચીન રમણીય જિનમંદિરના મંગરોલમાં દર્શન

કરી અમારા આગ્રહભરી આમંત્રણને માન આપી આજે આ આદરી ગામમાં શ્રી સુપાર્શ્વનાથજી પ્રભુના દર્શનાર્થે આપણીનું પધારવું થતાં અમારા હૃદય-કમળ નવપલ્લવ થાય છે. આજનો સુવર્ણમય દિવસ અમારે આંગણે કલ્પવૃક્ષ, કામકુંભ અને ચિંતામણિ રત્નની પ્રાપ્તિથી પણ અધિક આનંદનો છે.

ચાંદીનું ભવ્ય સમવસરણ, જરીયાન છત્ર અને ચાંદીની અંબાડીથી શોભતો ગજરાજ, ચાંદીનો મ્યાનો, ઇન્દ્રધ્વજની ગાદી, સેંકડો તંબૂ-રાવટીઓ વિગેરે વૈભવશાલી અનુપમસામગ્રી ઉપરાંત તપાગચ્છદિપતિ પુ. આચાર્ય શ્રી વિજયપતેભી-સૂરીશ્વરજી મહારાજ, આગ-મોહારક પુ. આચાર્ય શ્રી સાગરાનંદસૂરીશ્વરજી મહારાજ, શાસનપ્રભાવક પુ. આચાર્ય શ્રી વિજયમોહન-સૂરીશ્વરજી મહારાજાદિ નવ આચાર્ય મહારાજાઓ સહિત લગભગ સવાસો સાધુ સાધ્વીઓ તેમજ સેંકડો યાત્રિકોથી પરિ-વરેલા આપ સંઘપતિ

મા ન પ ત્ર નો

માનવતા સભાપતિ, આદરીના અમારા જૈન બંધુઓ અને બહેનો તથા અત્રે બિરાજતાં અન્ય સુર મહારાજો:—

કાળના કુહાડાએ જોને છોડ્યું નથી એવા બે હજાર વર્ષ પૂર્વે વસાવેલ પ્રાચીન સમયના કિલ્લેબંધીવાળા ગામ આદરીમાં આગમન કરતાં અને જગત્વંદનીય શ્રી સુપાર્શ્વનાથ પ્રભુજીની અલૌકિક પ્રતિભાજીના દર્શનથી અમોને થતો આનંદ અવર્ણનીય છે. અને અમારા જૈન બંધુઓ તેમજ અન્ય ગૃહસ્થો તરફથી અમારું તથા અમારા સંઘના યાત્રિકોનું જે સ્વાગત થયું છે તે માટે અમો તેઓના આભારી છીએ.

ઇતિહાસ એમ જણાવે છે કે બાસક વર્ષ પૂર્વે આદરી ગામે ચાલીસ જૈન ધરોની વસ્તી હતી અને ધર દેરાસરજીમાં શ્રી ચંદ્રપ્રભુજીના પ્રતિભાજી પધરાવેલ હતા. બાદ સુગંધમાં પૂજ્યપાદ મહારાજશ્રી મોહનલાલજીના સહ-ઉપદેશથી એક સારી રકમની ટીપ કરવામાં આવી અને આસપાસની સૌરાષ્ટ્ર દેશની બે હજાર જેટલી જૈન વસ્તીની હાજરીમાં શિખર-બંધી દેરાસરજીની ઉદ્ઘાટન ક્રિયા થઇ અને શ્રી સુપાર્શ્વનાથજી પ્રભુજીની મૂળનાયકજી તરીકે સ્થાપના કરી. વખતના વહેવા સાથે ઘણી ઉચ્ચલાયક થઇ અને આદરી ગામમાંથી જૈન વસ્તી ઉત્તરિનવોહ અર્થે દેશાવરમાં ચાલી ગઇ છે. હાલમાં માત્ર ત્રણથી ચાર જ જૈન ધરોની હયાતી રહી છે, છતાં શ્રી દેરાસરજીની સુવ્યવસ્થા જણાય છે તે અમોને હર્ષ ઉત્પન્ન કરે છે અને તે માટે શેક હરિદાસ સૌભાગ્યચંદ અને બીજા બાધાઓને ધન્યવાદ થતે છે.

કાંઈ પણ સંજોગમાં શ્રી સંઘને પોતાના માદર વતનમાં પધરાવવાની શેક હરિદાસ

સેંકડો વર્ષ પહેલાં નીકળેલા શ્રી કુમારપાલ ભૂપાલ તથા મંત્રીશ્વર વસ્તુપાલ-તેજપાલના સંઘોની ઝાંખી કરાવેા છે, એટલું જ નહિ પરંતુ છેલ્લા દશકામાં નીકળેલા શ્રેષ્ઠીવર્ષ સંઘપતિ શ્રીમાન નગીનદાસ કરમચંદ તથા શ્રેષ્ઠીવર્ષ સંઘપતિ શ્રીમાન માણેકલાલ મનસુખભાઈનાં સમૃદ્ધશાલી સંઘોના સંસ્મરણો આપ-શ્રીના આ શુભ કાર્યથી પુન તાજ થાય છે.

જ્યાં જ્યાં આ સંઘનો પડાવ થાય છે ત્યાં ત્યાં એક સુંદર નગર જેવો દેખાવ થઇ રહે છે. હજારો માણસો દૂર દૂરથી દર્શન કરવા ઉભરાય છે અને હિંદુ મુસ્લીમ હરેકાંઈ વ્યક્તિ આપના આ મંગલમય કાર્યની એક સન્મી પ્રશંસા કરે છે, એ જેવી તેવી શાસનપ્રભાવના નથી. ખરેખર આપ કાકા-ભત્રીજ-રૂપ ભૂમય સંઘીનું યુગલ આજે જૈનશાસનમાં પ્રભાવક શ્રાવકોત્તમ જેવું બન્યું છે એમ કહેવામાં લેશ પણ અતિશયોક્તિ નથી.

આ શુભ અવસર પહેલાં
પણ હજારોના ખર્ચે
કરેલું ઉજ્જવળું, મંગલ-
કારી ઉપધાનતપનું આરા-
ધન, દેશવિરતિ સમાજની
ભક્તિ, તાલધ્વજગિરિની
પવિત્ર છાયામાં કરાવેલ શ્રી
સિદ્ધચક્ર ભગવંતનું આરા-
ધન, લક્ષ્મી આશ્રમ અને
દેવળાગ જેવા જનમનગરના
કીર્તિસ્તંભરૂપ ધર્મસ્થાનો
તેમજ આચાર્યપદ્મારૂપ
મહોત્સવાદિ પ્રસંગોમાં
આપશ્રીએ મોટી રકમોનો
સફળચય કર્યો છે તે ઉપ-
રાંત લોકોપયોગી વ્યવહાર
માર્ગને પણ આપ જુલ્યા
નથી, શ્રીમંતાઈ છતાં
ગંભીરતા અને સાદાઈ એ
શુભો તો આપને સહજ
વરેલાં છે.

આપશ્રીને આ રસ્તો
ધણે અગવડતાભર્યો હોવા
છતાં અધાગ પરિશ્રમ
ઉઠાવીને અમારી આગ્રહ-
ભરી વિનંતિને માન આપી
આપ આ મુકામે પધાર્યા
છો, તે માટે અમે આપનો

જ વા બ

સૌભાગ્યચંદની તીવ્ર ઇચ્છાને માન આપી શ્રી
સંઘ સાથે અમે અને આપતાં અમારાં
સ્વાગત ઉપરાંત આજના તેમના માનપત્રદ્વારા
જે સન્માન થયું છે તે તેમની અમારા
પ્રત્યેની શુભ લાગણી અને ધર્મ પ્રત્યેની
ભાવના અને શ્રદ્ધાને આભારી છે. અને
સ્વાગત કરવામાં તેમણે ધણી જ જેઠમત
ઉઠાવી છે તે માટે તેમનો જેટલો ઉપકાર
માનીએ તેટલો થોડો છે. તેઓ તરફથી
જૂનાગઢમાં પણ અમારા સંઘને જમણું
આમંત્રણ થયેલ એ જ્યારે અમે સાંભળ્યું
ત્યારે તેમના માટે અમેને ઘણું જ માન ઉત્તમ
થયું છે.

આ માનપત્ર દ્વારા અમારા કાર્યોની જે
પ્રશંસા કરવામાં આવી છે તે ઘણી જ અતિ-
શયોકિતભરેલી છે. અમે અમારી ફરજ
સિવાય વિશેષ કંઈ કર્યું નથી. અમારી એવી
કંઠ માન્યતા છે કે ધર્મોન્નતિ અર્થે આવા
“ છ ” રી પાળતા શ્રી અતુર્વિધ સઘો
કાઠવામાં અનેક લાભો સમાયેલ છે અને તેવા
કાર્યમાં સહાયજીતિ અને સહકાર આપવા દરેક
ભાઈઓને અમારી વિનંતિ છે.

અત્રેના રેવન્યુ અને પોલીસ પટેલ પુન-
રાજ જે આરંભાસના બંને ગામોના પટેલ
છે અને અન્ય દર્શની છતાં આપણા ભાઈ-
ઓને તેમના કાર્યમાં હાર્દિક મદદ આપી પ્રોત્સા-
હન આપે છે તે પ્રશંસનીય છે એટલું જ નહિ
પણ દરેકને આદરણીય છે. તેમને અમે ધન્ય-
વાદ આપીએ છીએ અને અમારા આદરની
જનભાઈઓનો સન્માન માટે ફરી આભાર જાહેર
કરતાં અમારું વક્તવ્ય બંધ કરીએ છીએ.

ઉપકાર માનીએ છીએ,
અને અમારા જીવનને અમે
સફળ રૂપીએ છીએ.

આપ જેવા દાનવીર
શ્રાવકોથી જ આ જૈનશા-
સન જયવંતું છે. હજુ પણ
આવા અનેક કંવાણુકારી
કાર્યો કરી આ શાસનને
વિશેષ વિજયવંતું બનાવવા
આપ ભોગ્યશાળી બનો.
શાસનદેવ આપ તેમજ
આપના પરિવારને ચિરા-
યુષ્ક બનાવે એમ અમે
અંતઃકરણથી ઇચ્છીએ
છીએ. આપનો આ મહાત્મ
શુભ પ્રવાસ નિર્વિઘ્ન બનો
એ અમારી આહવા છે,
અને આપના લોકોત્તર
કંવાણુકારી કાર્ય માટે
અમારા આપને અંતઃકરણ-
ના અભિનંદન છે.

આપનો ધર્મરનેહાધીન
હરિદાસ સૌભાગ્યચંદ.

સંવત ૧૯૬૫ના

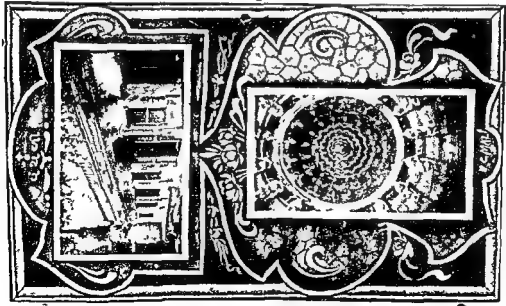
કાગણ વદ ૮ સોમવાર

વીર સંવત ૨૪૬૫

તા. ૯-૧-૧૯૩૮

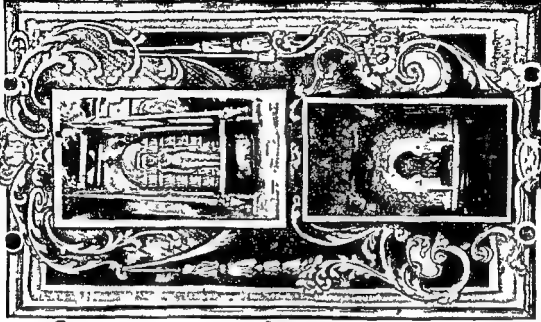
આદરી-(કાઠિયાવાડ)

અથા પહેલાં જન મંદિર કંઈ તેજો બહારનો તથા અંદરનો બાજુ
આપાદે તે મસજદ વડીને જોવાયાક છે.

આનંદ ગ્રેમ-ભાવનગર.

(૧) અબરા પાર્શ્વનાથના દેરાસરમાના એક કાકરમળીયા.
(૨) અબરા પાર્શ્વનાથ.

શ્રી વેરાવલ અને પ્રભાસપાટણ

શ્રી વેરાવલ બંદર

સૌરાષ્ટ્રના નાના મોટા અનેક શહેરો પૈકી વેરાવલ એ એક સુપ્રસિદ્ધ બંદરી શહેર છે. સોરઠસરકારની રાજધાનીનું શહેર જૂનાગઢ હોવાથી વસતિમા તેમજ રાજમહેલ, દવાખાના, કચેરી, હાઈસ્કુલો-કોલેજ વિગેરેને અંગે વસતિ ક્ષેત્રકળ તથા રમણીયતામાં જૂનાગઢ પ્રથમ નંબરે આવે છે, પરંતુ વેપાર-ઉદ્યોગની ખીલવણી તેમજ ધન-સંપત્તિની અપેક્ષાએ સરખામણી કરવામાં આવે તો જૂનાગઢ કરતા વેરાવલ શહેર અનેકગુણ વધી બીજા તેમ છે. વેરાવલનો દરિયાકિનારો ઘણો સુંદર અને ખરાબા વિનાનો હોવાથી પરદેશમાંથી સ્ટીમરો તેમજ સંખ્યા-બંધ વહાણો સીધા વ્યાપારાર્થે અહિં આવી શકે છે અને તેથી જ વેરાવલના દરિયાકિનારે દૈનિક વેપારમાં આવે તો સ્ટીમરો ઉપરાંત સેંકડો વહાણો નાંગરેલા નજરે પડે છે. તે ઉપરાંત જૂનાગઢ તરફ તેમજ ભિના દેલવાડા અને ગિરમાં જવાની રેલ્વેનું આ જંકશન હોવાથી વેરાવલ એ વ્યાપારનું જળ્લર મથક ગણાય છે. ગોદી ઉપર અનેક પ્રકારનો માલ કેટલાય વિન્તારમાં પથરાયેલો પડેલો હોય છે. છેલ્લા દશ વર્ષમાં આ બંદરની પ્રગતિ માટે સોરઠસરકારે લાખો રૂપીઆનો વ્યય કર્યો છે, હમણા હમણા ફરતો ગ્રીન (પુલ) પણ ગાંધવામાં આવ્યો છે તેમ હજી પણ બંદરીકામ ચાલુ છે અહિં કુલ વસતિનું પ્રમાણ પચીસથી છવીસ હજાર લગભગનું

ડાળીયા બેસી યાત્રાર્થે જતા સધપતિ યુનીલાઇટ.

ડાળીયા બેસીને ગિરિરાજની યાત્રાર્થે જતા સધપત્ત શ્રીમતી ઉજ્જવલબેન. [૫૫ ૧૦૬]

પ્રાચીન ખંડેરો, આ શહેર એક પ્રાચીન નગર હતું એમ પુરવાર કરી આપે છે. અહિં હાઈ-સ્કૂલ, હવાખાનું, કચેરી વિગેરે લોકોપયોગી ખાતાઓ ઉપરાંત હવાખાવા માટે જૂનાગઢ નવાળ સાહેબ તરફથી બરાબર દરિયાકિનારે એક વિશાલ રાજમહેલ બાંધવામાં આવેલો છે. વહાણ કિંવા સ્ટીમરમાં બેઠા બેઠા આ બંદરી શહેરનું દ્રશ્ય ઘણું રમણીય લાગે છે. તેમાં પણ બ્યારે આકાશ સ્વચ્છ-નિર્મળ હોય છે ત્યારે શ્રી ગિરનારજી મહાતીર્થના દર્શન થતાં વેરાવલની ગગનચુંબી ઉત્તમતલ મહેલાતોની પાછળ જ શ્રી ગિરનારગિરિવર આવેલ હોય તેમ આભાસ થાય છે. દરિયા-કિનારે એક ઘણી જિંચી દીવાદાંડી પણ છે. આમ બધી રીતે આ શહેર આગળ પડતું હોવા છતાં દરિયાકિનારે થતી માછલીઓની ઘેર હિંસાને અંગે સાંજના વખતમાં ઘણી જ દુર્ગન્ધ છૂટે છે ત્યાંની પ્રજા તેા આ દુર્ગન્ધથી ટેવાઈ ગયેલ હોવાથી તેમને આ વસ્તુ પરત્વે સુગંધી આવતી પરંતુ બહાર ગામની અહિંસક પ્રજાને આ દુર્ગન્ધ અસહ્ય લાગે છે. વેરાવલની આબોહવા પણ એકઠર લેખવાળી છે અને પાણીમાં ' પોરા ' નામના જંતુઓની ઉત્પત્તિ અહિં ક્યારે ક્યારે વિશેષ પ્રમાણમાં થાય છે.

શ્રી ચન્દ્રપ્રભાસતીર્થ-દેવપત્તન-સોમનાથપાટણ અથવા પ્રભાસપાટણ.

વેરાવલથી દૂરત બે માઈલને અંતરે જ પ્રભાસપાટણ શહેર આવેલું છે. અસલ આ સ્થલ ચન્દ્રપ્રભાસતીર્થના નામે વિખ્યાત હતું. ત્યારબાદ આ શહેરનું નામ દેવપત્તન હતું. કાળક્રમે સોમનાથ પાટણ તરીકે પંકાયું અને હાલમાં પ્રભાસપાટણ તરીકે આ શહેર ઓળખાય છે. આ શહેર ઘણું જ પ્રાચીન છે એ વસ્તુ હિંદુવર્ગને સમજાવવાની જરૂર નથી, કારણ કે આ ઐતિહાસિક શહેરની પ્રાચીનતા જગપ્રસિદ્ધ છે. જૈનશાસ્ત્રોમાં આ તીર્થની ' શ્રી ચન્દ્રપ્રભાસ ' ના નામે વધુ પ્રસિદ્ધ છે. * શ્રી શત્રુંજય મહાત્મ્યમાં ભરત ચક્રીએ તીર્થાધરાજ શ્રી શત્રુંજય તીર્થની પાશ્વરમે આવેલા ચન્દ્રોદ્યાનમાં ભાવીતીર્થકર શ્રી ચન્દ્રપ્રભુ મહારાજને દિવ્ય પ્રાસાદ બનાવ્યો અને તેમાં રત્નમય પ્રતિમા પધરાવ્યાના ઉલ્લેખો આજે પણ વિદ્યમાન છે. આ ઉલ્લે-

* ' તત્તો સદ્લોક પશ્ચિમાર્થો દિક્ષિ ચન્દ્રોદ્યાનમધ્યે બ્રાહ્મીનદીતટે આવાસાન્ ચક્રે । તત્ર વને વનશોમા-વલોકનાર્થે શ્રીસોમયશાસ્ત્રોડયેકૈઃ સમાનવયોભિઃ કુમારૈઃ પરિવૃત્તો ગતઃ । તત્તો બ્રાહ્મણસ્તીરે નાનાવિષ્ણુશિવ-તફલિતવૃષ્ણાણાં શોમાં વિલોકયન્ ચાવદ્વદ્વે યાતિ તાવદ્વે તાપસાનામુદગ્રાન્ દ્વર્ષ ॥ તત્ર જટાધરાન્ મધ્મો-પલિતગન્ધાન્ જિતેન્દ્રિયાન્ મૂર્તાન્ શાન્તરસાન્નિવાલોક્ય હૃષ્ટઃ સોમયશાસ્ત્રઃ તેષાં સ્વરૂપમાચારં ચ વૃષ્ટતિ સ્મ । તે પ્રાહુઃ રાજન્ વયં વિજાધરા વૈતાન્વજાસિનઃ । પૂર્વમસ્થનાત્ અસ્મામિર્મુનિહત્યાદિવહુપાપાનિ કૃતાનિ । તતઃ કષ-ચિદ્ધિવેકે પ્રાપ્તે પાપમીક્ષતા તાપસીં દીક્ષા પ્રવ્રજાઃ । અન્યદાસ્મામિર્મગ્નવલાત્ થ્રીયુગાદિજિનો વન્દિતઃ, વૃષ્ટ ચ, મગવન્ । અસ્માકં કદા કુત્ર સ્થાને મોહો મનિષ્યતીતિ ? તતઃ પ્રમુષ્ણા પ્રોક્તં, ચન્દ્રપ્રમગ્નિનસ્ય તીર્થે થ્રીશત્રુંજયસમીપે મન્વતાં મુક્તિરિતિ પ્રમોર્મુલાત્ થ્રુતા વયં માદિનોષ્ટમતીર્થકરસ્ય ચન્દ્રપ્રમગ્નિનઃ પ્રતિમાં વાચિત્વા અત્ર સમાગમ્ય નિત્ય તત્પૂર્ણાં કુર્મન્તઃ સ્થિતાઃ સ્મ । અગ્રૈવસ્થાને થ્રીચન્દ્રપ્રમગ્નિનઃ સમવવરણં મનિષ્યતીતિ મહાપ્રભાવમેતત્ સ્વર્ગમિતિ શ્રુત્વા પ્રસન્નચિત્તઃ સોમયશાઃ તત્તો વલગિત્ત્વા તત્તર્થં ચક્રિજે થ્રક-યયત્ । ધીમરતેશોડપિ વર્દ્ધકિના તત્ર થ્રીચન્દ્રપ્રમગ્નિસાર્દં કરમિત્વા પુરમવાસયત્ । एवं તત્ર તીર્થસ્થાપનાં કૃત્વા ચક્રવર્તીં સદ્ધર્મિનો રેવતાચલશાસ્ત્રાર્થં ચચાલ ॥ " [થ્રીશત્રુંજયમાહાત્મ્ય-ગણ, પત્ર-૨૬૭]

ભાવાર્થ—“ત્યારબાદ સંઘના બાણસોએ પશ્ચિમદિશામાં ચન્દ્રોદ્યાનમધ્યે બ્રાહ્મી-સરસ્વતી નદીના

પ્રાચીન સિંધુ ધાય છે કે આ તીર્થ વર્તમાન અવસર્પિણીમાં આઘ ધર્મપ્રવર્તક શ્રી આદિજિનેશ્વર મહારાજના મમયનું છે. આ તીર્થના આવા જ્વલંત મહિમાને અંગે જગપ્રસિદ્ધ જગદુશાહે આ તીર્થની યાત્રાએ આવતા પ્રભુના ચરણકમલમાં કોડ કોડની કિમતના રત્નો ભેટ ધર્યાંની આખ્યાયિકાઓ ચરિત્ર ગ્રંથોમાં આજે પણ મોલુદ છે, એક એવી કટપના થાય છે કે-આ શહેરની સોમનાથ મહાદેવના તીર્થ તરીકે જૈનેતર વર્ગમાં જે ખ્યાતિ થયેલી છે તેમાં સોમ એટલે ચન્દ્ર અને નાથ એટલે પ્રભુ એમ ચન્દ્રપ્રભુસ્વામીના નામ ઉપરથી જૈનોની ઉતરતી દશમાં અન્ય વર્ગોએ સોમનાથ જેવું ભણતું પર્યાયવાચક નામ જોડાવી અને કાળાંતરે શિવલિંગની સ્થાપના કેમ કરેલ ન હોય ! આગળ જણાવવામાં આવશે તે પ્રમાણે અહિં નવ જૈન મંદિરો છે, તેમાં મુખ્ય શ્રી ચન્દ્રપ્રભુ સ્વામીનું જે હેરાસર છે અને તેમાં હાલ ચન્દ્રપ્રભુસ્વામી મહારાજની જે ભવ્ય પ્રતિમા છે તે સર્વલઘ્વિસપત્ત શ્રી ગોતમસ્વામી મહારાજના શુભ હસ્તથી પ્રતિષ્ઠિત થયેલી છે અને વલ્લભીપુર-વળાથી અહિં લાવવામાં આવેલ છે એમ ઇતિહાસના સંશોધકોએ તપાસને અંતે માસિકો વિગેરે પત્રોમાં લેખો આપેલા છે. જૈન દષ્ટિએ એકંદર રીતે વિચારાય તો આ તીર્થ મ્થલ ઘણું જ પ્રાચીન છે એ નિર્વિવાદ છે જૈનેતરના ઇતિહાસમાં પણ આ મ્થલ જગજાહેર છે એ મૂલોમાં શિખવાતો આજનો ઇતિહાસ જણાવી આપે છે લક્ષ્મીના ભંડારોથી લલચાએલ અદ્ભુત રાજવી મહામહા ગીજનવીએ અગીઆરમી શતાબ્દીમાં મોટા સૈન્ય સાથે અહિં ચઢાઈ કરી અને તે વખતના હિંદુ રાજા ભીમદેવ સાથે યાદવામ્થવી-ચણગંગા મચાવ્યો ભીમદેવ રાજાની હાર થતાં આ તીર્થ મુન્દીમોના હાથમાં આવવાથી સર્વ દોલત-ધનભંડારો લૂંટી લઈ શિવલિંગને તોડી ફેંડી આ પવિત્ર મ્થલને અર્ધુર્ણીકૃત કરી નાખ્યું. ત્યારબાદ થોડા જ વખતમાં

કિનારે તણુઓનો પડાવ નાખ્યો, તે વનમાં વનની શોભાનું નિરીક્ષણ કરવા માટે શ્રી સોમપરા રાજા સરખી વયના કુમારો સહિત ગયા, દરમ્યાન સરસ્વતી નદીના કિનારે ફળ ફુલથી ભરેલા વૃક્ષોની શોભા જોતા જોતા જેટલામાં જરા દૂર જાય છે તેટલામાં આગળના ભાગમાં તાપસોની સ્ત્રી પડીઓ દેખી, ત્યાં જટાને ધારણ કરનારા, શરીર ઉપર ભરમ લગાવનારા, ઇન્દ્રિયોનું દબન કરનારા મુક્તિમાન સાક્ષાત્ સાતરસો પુજા જ હોય કે શું તેવા તાપસોને દેખીને સોમપરા રાજાએ તેઓના સ્વરૂપ તથા આચાર સમ્પત્તિ તેમને પ્રશ્ન કર્યો, ત્યારબાદ તેઓ ભોલ્યા કે-હે રાજા ! અમે વૈતાલ્ય પર્વત ઉપર રહેવાવાળા વિદ્યાધરો છીએ પૂર્વવસ્થામાં અજ્ઞાનપણામાં મુનિહત્યા વિગેરે અપોએ ઘણા પાપો કરેલા છે, સારમાં કોઈ કારણથી વિવેક પ્રાપ્ત થતા પાપના ડરને અંગે અપોએ તાપસી દીક્ષા અગીકાર કરી, બાજોદયે એક અવસરે શ્રી આદીશ્વરપ્રભુને વદન કરવાનો યોગ થયો. પ્રભુને વાદીને પૂછ્યું કે હે ભગવદ્ ! અપો ક્યારે અને ક્યાં મોક્ષ પામીશું ? ત્યારે પ્રભુએ કહ્યું કે શ્રી ચન્દ્રપ્રભુસ્વામીના શાસનમાં તીર્થાધિરાજ શ્રી શત્રુજયગિરિરાજની નજીકમાં (પશ્ચિમ દિશાએ) તમે મોક્ષ પામશો ' આ પ્રમાણે પ્રભુના મુખથી સાબળીને આક્રમ તીર્થ કર શ્રી ચન્દ્રપ્રભુસ્વામીની પ્રતિમા ખનાવીને નિરતર તેમની પૂજા કરતા થકા અહિં રહ્યા છીએ વર્ષો આ સ્થાનમાં જ શ્રી ચન્દ્રપ્રભુસ્વામીનું સમવસતણ થશે, એથી આ ક્ષેત્ર મહાપ્રભાવાળું છે આ વૃતાન્ત સાબળીને પ્રસન્ન ચિત્તવાળા થયેલા સોમપરાએ ત્યાંથી પાછા ફરીને સર્વ વૃતાન્ત ભરતચંકવતીને રહ્યો ભરતચંકવતીએ પણ વર્લકિરેલ પાસે ત્યાં ચન્દ્રપ્રભુને પ્રાસાદ કરાવ્યો અને શહેર વસાવ્યું. આ મુજબ ત્યાં તીર્થસ્થાપના કરી અદ્વત્તી સઘ સાથે શ્રી રૈવતાચલની યાત્રા માટે તે તરફ આ'વા

થયેલા પરનારીસહોદર પરમાર્હત ગુર્જરેશ્વર કુમારપાલ ભૂપાલે આ તીર્થનો ઉધાર કર્યો અને જીર્ણ થયેલું પવિત્ર સ્થલ પુનઃ આબાદ બન્યું, પરંતુ સત્તરમા સૈકાના પ્રારંભમાં જ ખીલજ વંશના બાદશાહ અલાઉદ્દીન ખીલજીએ પુનઃ દરિયાકિનારે રહેલા એ વિશાલ સોમનાથ મહાદેવના મંદિરને લૂંટ્યું અને મંદિરને તોડી નાંખ્યું, જેનો ઉધાર થવાનો પુનઃ પ્રસંગ પ્રાપ્ત ન થતાં આજે પણ એ સોમનાથનું મંદિર તેવી જ ખડેર અવસ્થામાં બરાબર દરિયાકિનારે ઊભું છે. એ ખડેરની ભગ્યતા અને કળાકારીગરી નજરે આવતા એમ સહેજે લાગી આવે છે કે પૂર્વકાળમાં આ મંદિર કેટલું સમૃદ્ધિમય હશે? કાળના આક્રમણો પાસે હાલ તો એ પ્રાચીનતાના સ્મરણમાત્રથી જ સંતોષ માનવાનો રહ્યો! આ ઉપરાંત આ શહેરથી પૂર્વદિશામાં લગભગ અર્ધા માઇલે ત્રિવેણીસંગમનું સ્થાન છે. વૈષ્ણવો વિગેરે જૈનેતર વર્ગ આ સ્થળને ઘણું પવિત્ર માને છે. આ ત્રિવેણીસંગમના સ્થાને આબુખાલુમાં નાના મોટા મંદિરોના ખડેરા ઊભા છે તે પણ આ શહેરની પ્રાચીનતાનું પ્રમાણપત્ર છે. એ મંદિરોમાં એક સૂર્યમંદિર છે તે કળારસિકોને દર્શનીય છે.

મહાસપાટણના વર્તમાન નવ દેરાસરો.

અહિં જૈનોનાં નવ દેરાસર છે. મુખ્ય દેરાસર શ્રી ચંદ્રપ્રભુ મહારાજનું ઘણું વિશાળ છે, પરંતુ એવી સ્થિતિમાં છે કે વહેલી તકે તે જીર્ણોધાર માંગે છે, જીર્ણોધારને અંગે આર્થિક સાધનની પૂર્ણતા છતાં, અહિંની સ્થાનિક જૈન પ્રજા આ બાબતમાં કેમ દુર્લભ્ય સેવે છે તે એક અણુઊકેલ વસ્તુ છે. ચંદ્રપ્રભુ મહારાજના દેરાસરની સાથે જ શ્રી સુવિધિનાથજી મહારાજનું દેરાસર છે. મૂલનાયકજી મહારાજ તેમજ આબુખાલુમાં પંચ ધાતુમય મોટી પ્રતિમાઓ છે જે ઘણા જ કાંતિવાળા છે, ચંદ્રપ્રભુ મહારાજના દેરાસરની બહારની જે ચોકીમાંથી આ દેરાસરમાં જવાય છે તે બહારની ચોકી તેમજ બારશાખમાં કરેલી નકરી પ્રેક્ષકોનું જરૂર આકર્ષણ કરે છે. એ ચોકીમાંથી બહાર આવતા જોડે જ દાદાપાર્શ્વનાથજી મહારાજનું દેરાસર છે. મૂલનાયકજી મહારાજની પ્રતિમા ઘણા જ પ્રાચીન અને લેખ્યમય છે. આ દેરાસરમાં ખાલુની ભીંત ઉપર પીળા આરસામાં કોતરેલી અતીત, અનાગત અને વર્તમાન ચોવીરીઓ તેમજ ત્યાં જ નીચેના લાગમાં પથરાયેલી અખીકાદેવીની પ્રાચીન મૂર્તિઓ ખાસ જોવા જેવી છે, આ દેરાસર પણ ખાસ ઉધાર કરવા જેવું છે. આ ત્રણેય દેરાસરો લગભગ સાથે આવેલા છે અને તે ત્રણેય દેરાસરોમાં જવા માટે છેલ્લું એક જ દ્વાર રાખવામાં આવેલ છે. ત્યાંથી પાછા ફરતાં ચંદ્રપ્રભુના દેરાસરથી પૂર્વદિશામાં શ્રી શાંતિનાથજી મહારાજનું દેરાસર છે, જેનો જીર્ણોદ્ધાર હાલ ચાલુ છે અને તેની લગભગ બરાબર પૂર્વદિશામાં શ્રી મદિલનાથ, શ્રી મહાવીરસ્વામી, શ્રી આદીશ્વર અને અજિતનાથજી મહારાજના ચાર દેરાસરો એક જ કમ્પાઉન્ડમાં આવેલા છે. તે ઉપરાંત આગલા લાગમાં અંદી ત્રણ હજાર માણસો બેસી શકે તેટલા મોટા વિશાલ ચોક છે જ્યાં ઉધાપન વિગેરે અંગે મહોત્સવો કરવામાં આવે છે. મલ્લિનાથજી મહારાજ તથા મહાવીર સ્વામીજીના દેરાસરો છેલ્લા સૈકામાં જ પ્રાપ્ત થયેલાં છે, તેમાં પણ મલ્લિનાથજી મહારાજની પ્રતિમાજી ગામવાળા એમ શ્રાવકને સ્વપ્ન આપવાપૂર્વક અમુક લાગમાંથી જ પ્રગટ થયેલા છે મૂર્તિ કસોટીના પથ્થરની લગભગ એકસઠા આંગળની રચામ અને ઘણી જ કાંતિમય છે. ત્યારબાદ થોડા જ વર્ષ અગાઉ નિશાળનો પાયો યોદતાં એક

સંપ્રતિ મહારાજના ભરાવેલા ઉચ્ચ પ્રતિભાજી પણ નીકળેલા છે જે આ દેરાસરમાં જાણના ગોખલામાં પધરાવેલા છે. આ ચારે દેરાસરના રંગમંડપોના ઘુમટોની બાંધણી કોઈ જુદા જ પ્રકારની છે. આવી બાંધણી પ્રાયઃ અન્ય સ્થળે ઓછી જોવાય છે. આ પ્રમાણે આ આઠ દેરાસરો તો લગભગ સાથોસાથ જ આવેલ છે અને તે સિવાય બાકીનું એક નેમનાથજી મહારાજનું દેરાસર શ્રાવકોના બીજા હતામાં આવેલ છે. આ દેરાસરે પૈકી ચંદ્રપ્રભુ, અદિતનાથ, આદીશ્વર અને શાંતિનાથ આ ચારે દેરાસરોમાં જોયરાઓ છે, તેમાં પણ ચંદ્રપ્રભુ અને અદિતનાથના જોયરાઓ તો ઘણા જાડા-વિશાળ અને ખાસ જોવા જેવા છે. અહિંના દેરાસરોમાં સંપ્રતિ મહારાજાજી ભરાવેલા બિંબો સંખ્યાબંધ જેમ છે તેમ જગદ્ગુરુ શ્રી હીરસૂરિ મહારાજ અને વિજયસેનસૂરિ મહારાજના સમયમાં અંજન થયેલા પણ ઘણા બિંબો છે. પૂર્વોક્ત જાળતના શિક્ષાલેખો પલ્લેડાંનાં આગલા ભાગમાં ઘણા ભાગે નથી, પરંતુ પાછલા ભાગમાં જોવાય છે. દેરાસરોની બાજુમાં જ તપાગચ્છ ઉપાશ્રય, અંચલગચ્છ ઉપાશ્રય, ધર્મશાલા, જૈન જ્ઞાનશાલા. લાયબ્રેરી, જૈન દવાખાતું, સ્વામિવચ્છદ વિગેરે જમણવારો કરવાની વડી-એમ બહુ ધાસે ધાસે આવેલું છે. કોઈપણ ધર્મધાર્મિક વાંચના હોય તેને આ એક જ વિભાગમાં દાખલ થયા બાદ બીજે ક્યાંય જવાની જરૂર રહેતી નથી. જ્યાંની આવી સુંદર વ્યવસ્થાનું સન્માન અહિંના જૈન પૂર્વજોને ઘટે છે. અહિંની જૈન પ્રજા પણ સુખી છે. વેરાવલની જૈન પ્રજાની માફક અહિંનો મોટો વર્ગ બહાર રહેનારો છે. શેઠ ઓતમચંદ હીરજીનું કુટુંબ અહિં મુખ્ય ગણાય છે. અહિંનો હરિયાકિનારો ખરાબાવાળો હોવાથી વહાણ વિગેરે આવી શકતા નથી. તે સાથે અહિંના તીર્થની પવિત્રતાને અંગે આ હરિયાકિનારે હિંસા માટે સરકાર તરફથી સખ્ત પ્રતિબંધ છે. અહિંના સોમનાથ મહાદેવના મંદિર વિગેરેની કુલ સત્તા ગાયકવાડ સ્ટેટની છે.

વેરાવલમાં શાહીઠાકથી થયેલા સંઘનો સંક્રાંતિ.

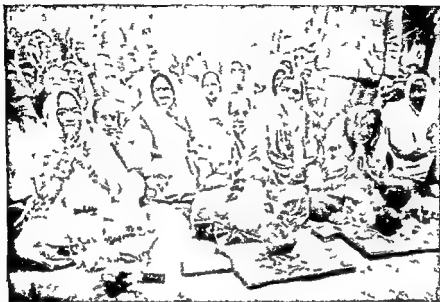
જામનગર જૈન યાત્રિક સંઘને ઉના પંચતીથી જતાં વેરાવળ અને પ્રભાસપાટણ જાનને શહેરો સ્થામાં જ હતા, છતાં આ જાનને શહેરના સ્થાનિક તેમજ મુળાંધી આવી પહોંચેલા આગેવાનો જૂનાગઢમાં સંઘનું આગમન થયું તે અવસરે ત્યાં જાનને સંઘને વેરાવળ, પાટણ પધારવા માટે આગ્રહભરી વિનંતિ કરવા ઉપરાંત એક દિવસ વેરાવળ તરફથી તેમજ એક દિવસ પાટણ તરફથી નવકારશીનું નિમંત્રણ આપી આવ્યા હતા અને સંઘના સ્વાગત માટે આ જાનને શહેરોએ દિવસો અગાઉથી ખૂબ તૈયારીઓ કરવી શરૂ કરી હતી. આગલા પ્રકરણમાં છેલ્લું મુકામ આદરીનું આપણે જણાવી ગયા છીએ. આદરીથી વેરાવળનું અંતર છ માઈલ હતું. આદરીથી બીજે દિવસે રવાના થયેલા સંઘ તા. ૧૦-૧-૩૮ ના દિવસે સવારના દશ વાગતા લગભગ વેરાવલ શહેર પાસે આવી પહોંચ્યા, ત્યાં ત્યાં મોટા શહેરમાં સંઘનો પ્રવેશ થવાનો પ્રસંગ આવતો ત્યાં યાત્રિકવર્ગને અનુકૂળતા રહે તે માટે સંઘનો પ્રવેશ થાય તે અગાઉ જ શહેર બહાર રહા-પાણી-નાસ્તાની યોજના કરવામાં આવતી. જેથી માથેયુ સંઘના કેમ્પમાં બે બે વાગે પહોંચતું તો પણ સહુકેઈ લેરા પણ ન અકળાતા શાંતિપૂર્વક સામૈયાનો લાભ લઈ શકતા. આમ છતાં સૂરિપુરંદર શાસનસમ્રાટ પૂ. શ્રી વિજયનેમિસૂરીશ્વરજી મહારાજ પોતાની વૃધ્ધા-

મહારાજ સાથે લગભગ ત્રણ વાગતાં શાંતિપૂર્વક પહોંચી ગયું. પ્રભુપૂજા, લબ્ધ અંગરચનાદિ નિયમિત ધર્મકાર્યો સાથે વેરાવલનિવાસી શેઠ પાનચંદ વાલજી તરફથી આજે નવકારશી કરવામાં આવી.

પ્રભાસપાટણમાં સંઘની પધરામણી.

તા. ૧૧-૧-૩૮ ના દિવસે સવારે લગભગ અગીઆર વાગતાં હંમેશના રિવાજ મુજબ હાથી, બેન્ડ, મોટરો વિગેરે સંપૂર્ણ રસાલા સાથે સકલ સંઘ પ્રભાસપાટણના પ્રાચીન અને લબ્ધજિન-મંદિરોની યાત્રાર્થે રવાના થયો હતો, પ્રભાસપાટણના સ્થાનિક સંઘ તરફથી સંઘનું ખૂબ ઠાડથી સામૈયું કરવામાં આવ્યું હતું અને શહેરને પણ ધ્વજ પતાકાથી તેમજ સ્વાગતખોરોથી સુશે-લિત કરવામાં આવ્યું હતું, તેમાં પણ દેરાસરો પાસેના ભાગ તો સંઘની પધરામણીને અંગે ધોળા વિગેરેથી એટલો સુંદર બનાવવામાં આવ્યો હતો કે જાણે બધાય મંદિરો નવાં જ તૈયાર થયાં છે કે શું? સામૈયા સાથે સકલ સંઘ શહેરના દરેક મુખ્ય વિભાગોમાં ફરી નવેય દેરાસ-રોના દર્શન કરી પાછો સંઘના કેમ્પમાં પહોંચી ગયો હતો. યાત્રિકોમાંનો કેટલોક વર્ગ વેરાવલ પૂજા-દર્શન માટે પહોંચ્યો હતો ન્યારે કેટલોક વર્ગ પ્રભાસપાટણમાં પ્રભુપૂજા માટે રોકાયો હતો. બન્ને શહેરોમાં પૂજા વિગેરે માટે સ્થાનિક સંઘ તરફથી સ્નાનાદિની સગવડતા રાખવામાં આવી હતી. સંઘના કેમ્પના જિનમંદિરમાં તથા બન્ને શહેરોના સમગ્ર જિનમંદિરોમાં પરમાત્માની સુંદર અંગરચનાદ્રારા ભક્તિ કરવામાં આવી હતી. બન્ને શહેરની વચ્ચે સંઘને પડાવ હોવાથી તેમજ વેરાવલથી પ્રભાસપાટણ સુધી ટ્રામ અને ઘોડાગાડીઓનું પુષ્કળ સાધન હોવાથી બન્ને શહેરોમાંથી હજારો હિંદુ-મુસલમાન સંઘના દર્શનાર્થે આવતા હતા અને બે માઈલ સુધીની સડક પર ટપા ગાડીઓ અને માણસોનાં ટોળેટોળા દષ્ટિગોચર થતા હતા. અત્યેક સ્થલ કરતાં આ સ્થલને સંઘ સંબંધી પડાવ ઘણો જ સુંદર દેખાતો હતો. સો કદમ દૂર સમુદ્ર હોઈ ઘણે દૂરથી દૃષ્ટિ દેઈતા સમુદ્રમાંથી કોઈ ઉજ્જવલ શહેર પ્રગટ થયું હોય તેવો આભાસ થઈ આવતો, યાત્રિકોને પણ દરિયાકિનારે સ્કેલ કરવાની ત્રણ દિવસ સુધી ઘણી મઝા પડી હતી. રાત્રિના વખતમાં સંઘના દર્શનાર્થે આવતા ભાઈઓ ખેડોનેની એક બાજુથી આવક એછી થતી ન્યારે ખીજ બાજુ યાત્રિકો પણ નિદ્રાદેવીને આધીન થતા તો પણ સંઘની કંચેરી તો આગળના મુકાબોની તેમજ ખીજ વ્યવસ્થાને અંગે સદાય મોડી રાત સુધી જાગૃત જણાતી. એ કંચેરી શાંત થયા બાદ સમુદ્રના ઉછળતાં મોઝાઓનો ઘુઘવાટ અને કલાકે કલાકે ચોડીદારો તરફથી થતા હાલખેલના શબ્દો સિવાય સર્વ નીરવ દેખાતું હતું. આ પ્રાકૃતિક સૌન્દર્ય ઉજ્જવલ ચાંદની રાતે પ્રેક્ષકોને મુગ્ધ કરવામાં સામર્થ્યવાળું હતું પરંતુ પ્રેક્ષકની હાજરી અંધરાને ક્યાંથી હોય? તોપણ અજ-નમંડલના અસંખ્ય તારાઓ આ રમણીય દરથને ટગર ટગર નીરખી રહ્યા હતા. તા. ૧૧-૧-૩૮ ના દિવસે પ્રભાસપાટણનિવાસી શેઠ મકનજી રવજી હસ્તે શેઠ દેવચંદ મકનજી તરફથી સવાર સાંજની નવકારશી કરવામાં આવી હતી. જેનો સમગ્ર યાત્રિકો, બહાર ગામથી આવેલા સેંકડો મહેમાનો તથા વેરાવળ અને પ્રભાસપાટણની સમગ્ર જૈન કોમે લાલ લીધો હતો. રાત્રે સંઘના કેમ્પમાં ભાવનામાં સારો ઠાઠ બાજ્યો હતો.

તા. ૧૨-૧-૩૮ ના દિવસે સવારે પ્રભાસપાટણના શ્રીચંદ્રપ્રભુમહારાજના મુખ્ય દેરાસરમાં સ્નાત્રમહોત્સવ ઉજવવાનો કેમ ગોઠવવામાં આવતા સેંકડો ભાઈઓ બહેનો તેમાં જોડાયા હતા. બન્ને સંઘપતિ તથા સંઘવલ્લોએ હાજરી આપી હતી અને અષ્ટપ્રકારી પૂજાની ઉદામણી લગ-ભગ ત્રણસો રૂપિયાની થવા પામી હતી. પૂજાપ્રસંગે સંઘપતિ તરફથી તીર્થનાયક શ્રી

સાધના જિનમ લિયા બેચવલન કચેરી સથવલો સપરિવાર

સાધના કોડિયા રામે રમલભણરા પ્રમુખાદિન ૬-ની ચાલિત બહેનો.

ચંદ્રપ્રભુ મહારાજના કંઠમાં હીરા માણેકનો મોટી કિંમતનો હાર પહેરાવવામાં આવ્યો હતો. પ્રભુની આંગી એટલી તો સુંદર બની હતી કે દર્શનકરનારને પ્રભુપાસેથી ખસવાનું મન પણ થતું ન હતું.

સંઘપતિઓને માનપત્ર અર્પણ કરવાનો ભવ્ય સમારંભ

બપોરના ચાર વાગે શ્રી સંઘના કેમ્પમાં પુણ્યવંતા સંઘપતિઓને પ્રભાસપાટણ તથા વેરાવલના શ્રી જૈન સંઘ તરફથી માનપત્ર અર્પણ કરવા માટે મેળાવડાની યોજના કરવામાં આવી હતી. પ્રભાસપાટણના સુવિખ્યાત શ્રેષ્ઠીચર્ય સ્વ. શ્રીમાન્ જ્યોતમચંદ હીરજીના પૌત્ર શેઠ દેવચંદ કદયાણજીને પ્રમુખસ્થાન આપવામાં આવ્યું હતું. ત્રેક્ષકોની સંખ્યા લગભગ બે હજાર ઉપરાંત હતી જેમાં વેરાવલ-પાટણની દરેક કોમના મુખ્ય આગેવાનો ઉપરાંત પોર્ટ કમીશ્નર, વહીવટદાર, ન્યાયાધીશ, ફેજદાર, ડોક્ટરો વિગેરે અમદાવાદનો હાજરી ખાસ તરી આવતી હતી. પ્રારંભમાં કન્યાશાળાની બાળાઓનું મંગલાચરણ થયા બાદ શ્રીવેરાવલવીરસંગીતમંડળે સુંદર સરોટે સંઘ અને સંઘપતિની પ્રશંસાથી ભરેલા મનોહર પદ્યો ગાયાં હતા. ત્યારબાદ શ્રીમાન્ ખીમચંદલાઈની દરખાસ્ત અને શ્રીયુત છેટાલાલભાઈના અનુમોદનપૂર્વક પ્રમુખશ્રીએ પોતાનું સ્થાન સંભાળ્યું હતું. સારપછી એક વજાએ સંઘપતિની સંક્ષિપ્ત જીવનકથાનો શ્રોતાઓને સારો ખ્યાલ આપ્યો હતો. જ્ઞાનવર્ધકશાળાના વિદ્યાર્થીઓએ સંવાદો ભજવી જતાં આવ્યા હતા. અનુક્રમે શેઠ હંસરાજ બદવજીએ ઘણી ઉચ્ચ અને સુંદર ભાષામાં લખાયેલા વેરાવલ પાટણના માનપત્રો સભાસભ્ય જોરથી વાંચી સંભળાવ્યા હતા અને પ્રમુખશ્રીના મુહુરતે ચાંદીના નમૂનેદાર કાસ્કેટોમાં ખન્ને માનપત્રો સંઘપતિઓને અર્પણ કરવામાં આવ્યા હતા. સંઘપતિ તરફથી સંઘના સેક્રેટરી શ્રીયુત ત્ર્યંબકલાલભાઈએ માનપત્રનો ઘણો અસરકારક જવાબ વાળ્યો હતો, જેના શ્રવણથી શ્રોતાઓ મુગ્ધ થયા હતા. તે ઉપરાંત આ પ્રસંગે સંઘપતિ તરફથી વેરાવળના જુદા જુદા ધર્મસ્થાનો વિગેરેમાં લગભગ ૧૫૦૦) અને પ્રભાસપાટણની ધાર્મિક સંસ્થાઓ વિગેરેમાં લગભગ ૧૧૦૦) રૂપિયાની ઉદાર રકમ અર્પણ કરવામાં આવી હતી. આ સિવાય કેટલોક ગુપ્ત-દાન થયાનું પણ જાણવામાં આવ્યું હતું. આંતે ફૂલહારની વિધિ થયા બાદ બેઠકની સલામી સાથે માનપત્રનો મેળાવડો વિખરાયો હતો.

વેરાવલ પાટણના સંઘકેમ્પમાં થયેલા પ્રસારણ ચિરમ્મરણીય કાર્યો

વેરાવલ-પાટણમાં સંઘની પધરામણી દરમ્યાન જૂનાગઢ, માંગરોલ, વંથલી, ઉના, વિગેરે સ્થળેથી સંખ્યાબંધ શ્રાવકો આવ્યા હતા, તે સાથે મુખ્યથી નાણીતા શેરફાલ શેઠ જમનાદાસ મોરારજીનું કુટુંબ તથા ભાવનગરવાલા શેઠ માણેકચંદ જેચંદલાઈ પણ અહિં આવી પહોંચ્યા હતા. શાસનસમ્રાટ પૂ. આચાર્યશ્રી વિજયનેમિસૂરીશ્વરજી મહારાજના સદુપદેશથી શેઠ માણેકચંદ જેચંદ ભાવનગરવાળાએ રૂ. ૧૧૦૦૦) ની રકમથી શ્રી કદંબગિરિ તીર્થ ઉપર તૈયાર થતા શ્રી નેમનાથજી મહારાજનો દેરાસરના આદેશ લઈ અહિં જઈ જોલાવી હતી. તે જ પ્રમાણે પ્રભાસપાટણના રહીશ શેઠ સુંદરજી હરચંદલાઈએ પૂ. આચાર્યશ્રી વિજયમોહનસૂરીશ્વરજી મહારાજના ઉપદેશથી શ્રી સિધ્ધાચળજી મહાતીર્થની છાયામાં શ્રી જૈન સાહિત્યમંદિરના મંડાણ

શરૂ કરવા માટે રૂ. ૧૪૦૦૦ ની રકમ અર્પણ કરવાની ઉદારતા બતાવી હતી, અહિં ખાતે આ બે લાભો ચિરસ્મરણીય થયા હતા. આજે શેઠ ધારશીભાઈ દેવરાજના નામે શ્રી સંઘપતિ તરફથી નવકારશીનું જમણ આપવામાં આવ્યું હતું. છ “રી” સહિત પાદવિહારી સંઘમાં કેટલા કેટલા અલભ્ય લાભોનો પ્રસંગ સાંપડે છે? સંઘના દર્શનથી હજારો જૈન-જૈનેતરો ધર્મવીર સંઘપતિના પ્રશંસક તો બને જ છે તે ઉપરાંત કેટલી સંસ્થાઓને પોષણ મળે છે? દીન દુઃખી નિરાધારોના ઉચ્ચાર અર્થે બહાર સખાવતો ઉપરાંત કેટલાં શુભદાનો અપાય છે? અને ઉપર જણાવ્યા મુજબ કેટલી નવી સંસ્થાઓના પ્રથમ મંડાણ પથ મંડાય છે? આજના સુધારક કહેવાતા યુવકો બે આ ગંધીય વસ્તુ ધ્યાનપૂર્વક વિચારે તો “આવા યાત્રિક જમાનામાં પાદવિહારી સંઘની જરૂરીઆત પણ ખાસ રહેલી છે” એણે ચોક્કસ માનવાવાળા થશે. ઉપર મુજબ ત્રણ દિવસ સુધી જૈનશાસનની જયપતાકા ફરકાવી જામનગર જૈન યાત્રિક સંઘ શ્રી ઉના-અબહરા પંચતીર્થીની યાત્રા નિમિત્તે કોડીનાર તરફ તા. ૧૩-૧-૩૮ ના દિવસે વહેલી સવારે રવાના થયેા.

ગિરપ્રદેશનું વર્ણન અને તે પ્રદેશનું સાંતિપૂર્વક ઉદ્ધવન

તારીખ તેરમીએ આલોડા, ચોડનીએ અમરાપુર અને પંદરમીએ મોરડીઆ સંઘનો કેમ્પ નાખવામાં આવ્યો હતો. દરેક મુકામનું અંતર લગભગ છથી સાત માઇલ જેટલું હતું અને સંઘમાં કાયમ માટે મુકામો તેટલા જ અંતરે લગભગ રાખવામાં આવતા, જેથી પૂ. મુનિરાજો-સાધવીજીઓ તેમજ યાત્રિકોને વિહારાદિમાં ઘણી અનુકૂલતા રહેતી. આલોડા મુકામે જામનગરનિવાસી શેઠ દલપતભાઈ કેશવજી તરફથી, અમરાપુરમાં વઢવાણ કેમ્પવાળા શાહ પાનાચંદ ઠાકરશી તરફથી અને મોરડીઆમાં વેરા ધારશીભાઈ દેવરાજ (સંઘપતિ) તરફથી નવકારશીઓ થઈ હતી. દરેક સ્થળે રાખેલા મુજબ પ્રભુપૂજા-વ્યાખ્યાન-આંગી-રેશની-ભાવના વિગેરે સર્વ કાયો નિર્વિઘ્નપણે થયાં હતાં. ઉપરના ત્રણે ગામમાં શ્રાવકોની વસતિ ન હતી, એટલું જ નહિ પરંતુ જે રસ્તે સંઘને ઉના જવાનો પ્રોશ્ન મળી થયો હતો તે રસ્તે પ્રભાસ-પાટણ મૂક્યા બાદ ઠેક ઉના સુધીમાં ક્યાંય પણ શ્રાવકોની વસતિ તેમજ જિનમંદિરનું સ્થાન ન હતું, છતાં આજુબાજુ દશ દશ ગાઉ દૂરથી આવતા સેંકડો અને હજારો આત્મજનો તેમજ ભજનમંડળીઓથી સંઘનો પકાવ તો ભરત્યક વસતિવાળો જ હુંમેશા દેખાતો. આ સિવાય વેરાવલ-પાટણ મૂક્યા બાદ આલોડા મુકામ સુધીના રસ્તો લય વગરનો ગણાય, પરંતુ ત્યારબાદ વચ્ચે કોડીનારને બાદ કરીને બાકીના બધાય ગામોમાં ગિરપ્રદેશ તેમજ ડુંગરાઓની હારમાળાને અંગે સિંહ-વાઘ-દીપકા વિગેરે હિંસક પ્રાણીઓનો લય વધારે હતો, જે દિવસે સંઘનો કેમ્પ અમરાપુરમાં હતો તે અગાઉ બે ત્રણ દિવસ પહેલાં જ એ ગામની લાગોળે સાવજનું ટોણું આવેલું અને ગાય ભેંસાદિ જાનવરોને નુકશાન પહોંચાડેલું એવા સમાચારો મળ્યા હતા. આથી સંઘના સરંજામ માટે આ રસ્તે વધુ બાજુતિ રાખવી પડી હતી, કારણ કે સંઘનો પકાવ હુંમેશા ખુદા મેદાનમાં જિભા ફરેલ તંબુ સપ્તીઓમાં જ રહેતો, યાત્રિકોના હથેલો પણ જરા ઉપરની વાતો સાંભળી બચતીત બન્યા હતા; પરંતુ આ ગિર પ્રદેશની જગલી ઝાડી થડ થાય તે અગાઉ જાનગઢ નવાબસાહેબ-સોઠ સરકાર તરફથી પૂરતા બંદોબસ્ત માટે અને સંઘનું બરાબર સંરક્ષણ થાય તે હેતુથી વીર પોલિસ વધુ મોકલવામાં આવી હતી. તેઓએ સારો નર્તો રાખ્યો હતો, સંઘમાં સાથે રહેલા પોલિસો તથા ચોકીદારો આખી રાત તાપડી ચાલુ રાખી

સંઘનું સરંક્ષણ કરવામાં વધુ સાવચેત થયા હતા. અજવાળામાં એ હિંસક જનવરો ન આવી શકે તે માટે પેટ્રોમેકસો પણ વધારી દેવામાં આવી હતી. આમ એક બાબતથી સર્વ ઇતેજમ ન્યાયે રાખવામાં આવ્યો હતો ત્યારે બીજી બાબતે સંઘ તેમજ પ્રકૃષ્ટ પુન્યોદયવાળા સંઘપતિ-ઓના અધિષ્ઠાયકતા પ્રભાવે સહુ કેાઈએ આનંદથી અત્યંત નિર્વંધપણે આ વિકટ માર્ગ પસાર કર્યો હતો, કેાઈને લેશ પણ ઇલા પહોંચી ન હતી.

ગિર પ્રદેશમાં સિંહ વાઘ વિગેરે હિંસક પ્રાણીઓ.

શ્રી ગિરનારજીના ગગનચુંબી પહાડોની હારમાળા અને સમુદ્ર કિનારો આ બંને વચ્ચે બહુ લાંબું અંતર નથી, વધુમાં વધુ ૨૫ થી ૩૦ ગાઉનું અંતર છે, કેાઈ કેાઈ ઠેકાણે તેથી પણ ઓછું છે. ડુંગરાઓની હારમાળા બે બસાબર નિરીક્ષણપૂર્વક જોવાય તો ગિરનારજીના મુખ્ય પહાડથી લઈને શ્રી શત્રુજય ગિરિરાજ સુધી એ હારમાળા ન્યૂનાધિકપણે એક સરખી ચાલી આવે છે. શ્રી ગિરનારજી શ્રીશત્રુજયતીર્થની પથમ ટુંક હોવાનું શાસ્ત્રોમાં જે કથન છે તે પણ ઉપલી દૃષ્ટિએ યથાર્થ પુરવાર થાય છે. સમુદ્ર અને ઉપર જણાવેલ ગિરિવરોની હારમાળા આ બંને વચ્ચે ગિર પ્રદેશ આવેલો છે, તે ગિર પ્રદેશમાં એટલી સઘન ઝાડી હોય છે કે પાંચ પુત્રને અંતરે કેાઈ વ્યક્તિ રહેલ હોય તો પણ નજરમાં ન આવી શકે. આ સઘન ઝાડીમાં સિંહ અને વાઘ તથા દીપડાઓ મોટી સંખ્યામાં હોય છે. સિંહોની ઉત્પત્તિ માટે ગિરનારજીનું સ્થાન સુપ્રસિદ્ધ છે, જે આપણે ભૂગોળ ગ્રંથોમાં ઘણી વખત વાંચ્યું છે તે અહિં પ્રત્યક્ષ અનુભવાય છે. નવાબસાહેબ સાથે શિકાર માટે ગયેલા એક ભાઈ પાસેથી ત્યાં સુધી સંભળ્યું છે કે એક સાથે અઢાર અઢાર અને વીશ વીશ સિંહોનું ટોળું અમોએ એકથી વધુ વખત જાયા ઝાડ ઉપર બાંધેલા માચડામાંથી જોયેલ છે. સિંહોની ઉત્પત્તિ અહિં કેટલા મોટા પ્રમાણમાં હશે તે આ ઉપરથી ખ્યાલમાં આવશે, આમ છતાં આ ગિર પ્રદેશ નિર્જન નથી, અમુક અમુક ગાઉના અંતરે આ ગિરમાં ગામડાઓ આવેલા છે. ગિરમાં લાકડા તેમજ અન્યવસ્તુઓની એટલી ઉત્પત્તિ થાય છે કે 'રોજનું સવાશેર સોનું' આ ભૂમિ તરફથી સોરઠ સરકારને મળે છે' એમ કહેવાય છે. તેની નિકાશ માટે ત્યાં સુધી સોરઠ સરકાર તરફથી રેલ્વે પણ બાંધવામાં આવી છે, જેમાં પાણીકેાડા વિગેરે સ્ટેશનો આવે છે, અર્થાત્ આ પ્રદેશમાં પણ મનુષ્યોની મારી વસ્તી છે. આવા ભયાનક પ્રદેશમાં આ માણસો કેમ રહી શકતા હશે ? એ અમારા વાચકોને જરૂર શંકા થાય પરંતુ ત્યાંના ભરવાડ વિગેરે મનુષ્યો એટલા બળવાન હોય છે કે પ્રસંગ આવ્યે વાઘ દીપડાને બગલમાં દબાવીને પુરો કરી નાખે છે. તેઓ એવા નિર્ભય અને આવા જનવરોથી ટેવાઈ ગયેલા હોય છે કે એક હાથમાંની કડીયાળી ઠાંગ સદાય તેમનું રક્ષણ કરે છે. આ ગિરપ્રદેશની લેસો પણ એવી અલમસ્ત હોય છે કે જલે સાવજ કે દીપડાઓ આવે તો પણ એક અથવા વધુમાં બે લેસો હોય તો પોતાના શીંગડાવડે તે હિંસક પ્રાણીને લોંબ ભેગો કરી દે છે. સામાન્ય રીતિએ ન્યાં જેનો વસવાટ હોય તે સ્થળને લાયક શક્તિ-સામર્થ્ય તે વ્યક્તિઓમાં સહેજે પેદા થાય છે. એક બાબતે હિંસક જનવરોને અંગે ત્રા રસ્તો જેટલો બીહામણો હતો તેથી પણ અધિક ડુંગરાઓની હારમાળા, સુરખ્ય નદીઓના ઝરણા અને ભરચક વનરાણ તેમજ બાબુમાં જ ઘુઘવાટા મારતો સમુદ્ર આ બધી સામગ્રીથી આ માર્ગ ઘણો જ કુદરતી રળીયામણો લાગતો હતો. આ કંઠાળ પ્રદેશમાં ફરતા ફરતા સંઘ તા. ૧૬-૧-૩૮ના દિવસે કોડીનાર આવી પહોંચ્યો. આગલા મોરડીઆ મુકામે કોડીનારના સ્થાનિક સદ્ગૃહસ્થો સંઘને આમંત્રણ આપવા માટે પણ આવી બયા હતા.

ૐ નમોઽહંતે પરમેશ્વરાય ॥

શ્રી શત્રુઙ્ગય ગિરિરાજ, શ્રી રૈવતગિરિ, શ્રી કદંબગિરિ વિગેરે
સૌરાષ્ટ્રના મહાન તીર્થોની યાત્રાર્થે નીકળેલા

શ્રી સંઘપતિને અભિનંદન પત્રિકા

ૐ કારં ત્રિન્દુસંયુક્તં, નિત્યં કથાયન્તિ યોગિનઃ ।

કામદં મોક્ષદં ચૈવ, ૐ કારાય નમો નમઃ ॥

ધર્મશ્રદ્ધાળુ, દેવચુરભક્તિપર્યુપાસક, સદ્ગુણસંપન્ન, ઉદારચિત્ત,
જામનગરનિવાસી સંઘપતિ

શ્રી વીશા ઓસવાળ જ્ઞાતિવિભૂષણ શ્રેષ્ઠિવર્ય શ્રીમાન્ પોપટલાલ ધારસીભાઈ.
તથા શ્રેષ્ઠિષ્ઠિવર્ય શ્રીમાન્ ચુનીલાલ લક્ષ્મીચંદ ધારસીભાઈ.

પરમાત્મા શ્રી તીર્થેશ્વરપૂજ્ય શ્રમણપ્રધાન ચતુર્વિધ સંઘ સહિત ૭ 'રી' પાળીને સૌરાષ્ટ્રના
શ્રી સિદ્ધગિરિજી, રૈવતગિરિજી, શ્રી કદંબગિરિજી વિગેરે મહાતીર્થોની યાત્રા નિમિત્તે જામન-
ગરથી મંગળ મુહૂર્તે પ્રવાણ કરી રૈવતગિરિ, શ્રી દેવસ્થલી વિગેરે નાના મોટા તીર્થોની યાત્રા
કરવાપૂર્વક જગદ્ગુરુ શ્રી વિજયહીરસૂરિજીના સ્વર્ગવાસથી પવિત્ર થયેલ ઉત્તરપુર (ઉના)
તથા મહાપ્રભાવક શ્રી અમારા પાર્શ્વનાથ પ્રભુજી તેમજ શ્રી ચંદ્રપ્રભાસ તીર્થની યાત્રાર્થે
જતાં સુવિહિતશિરોમણિ પૂર્વધર પૂ. શ્રીમાન્ દેવદિગણિ સ્થાપાશ્રમણજી મહર્ષિના જન્મથી પવિત્ર થયેલ
અમારા શ્રી વેલાકુલ (વેરાવલ) ખંદરમાં શ્રી સુમતિનાથ સ્વામી તથા શ્રી ચિંતામણિ
પાર્શ્વનાથજી મહારાજના ગગનચુંબી મનોહર જિનમંદિરોના દર્શનાર્થે આપશ્રીતું પધારતું
થતાં અમારાં હૃદયમંદિરો આજે હર્ષથી ઉભરાય છે, આજતું સૌનેરી પ્રભાત અમારા માટે અસી-
કિકે આનંદતું છે.

આપશ્રી આપના સાંસારિક, વ્યવહાર અનેક કાર્યમાં ગ્રંથાએલા હોવા છતાં પ્રભુભક્તિ, શુરસેવા
અને ધર્મક્રિયાઓમાં આગ્રગ શ્રદ્ધાળુ છો, એટલું જ નહિ પરંતુ ધર્મભાગમાં લાખોની સખાવત કરી
સુંદર આચારવિચારનું પાલન કરી, શ્રીમંતાઈ છતાં ઉપવાસ આયજિલાદિ તપશ્ચર્યાઓનું સેવન કરી
બાવપૂર્વક દાન, શીલક, તપ અને ભાવ એ ધર્મના ચાર પાયાનું જે આરાધન કરી રહ્યા છો તે
જાણીને અમેને અતિશય આદ્રલાદ થાય છે.

હજારોના સદ્વ્યયથી કરેલું મહાન ઉજ્જમણું, રતલામ, જામનગર, પાલીતાણામાં ઉપધાન તપની
આરાધના, વર્ષમાન તપ સરથા, સાધર્મી બધુઓ માટે જોજનાલય, દેવળાગ, લક્ષ્મી નૈન આશ્રમ,
જેનાનાન્દ જ્ઞાનમંદિર, વિદ્યાર્થીઓને ઉચ્ચ કેળવણી આપવા માટેનું જૈનવિદ્યાર્થિસુવન આચાર્ય-
દિપદ પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવો, સિદ્ધચક્ર મહારાજનું સદારાધન, કદંબગિરિમાં ઉપાશ્રય વિગેરે શુભ કાર્યોમાં
લાખોની રકમ ઉદાર હાથે ખર્ચવા ઉપરાંત ક્ષયની કાંતિલ જીભારીથી પીડાતા દર્દીઓને સહત આપવા

માટે અધાતા સેનીટરીયમમાં કરેલી રૂ. ૫૦૦૦૦ ઉપરાંતની સખાવતથી આપને “ સખાવતે બહા-
હુર ” નું બિરુદ આપીએ તો તેમાં લેશ પણ અતિશયોક્તિ જેવું નથી. ઉપરોક્ત સત્કાર્યો કરી
આપશ્રીએ જે લોકપ્રિયતા સંપાદન કરી છે તે માટે જાનનગર રાજ્ય તરફથી આપશ્રીને “ ઓર્ડર
ઓફ મેરીટસ ” નો માનવંતો ઇત્યાદિ એનાયત કરી આપની જે કદર થઇ છે તે માટે સાધર્મિ-
બંધુ તરીકે અમે ધણું જ અભિમાન પ્રદર્શિત કરીએ છીએ.

આ યુગમાં રેલ્વે આદિ યંત્રોના સાધનો હોવા છતાં શીયાળાની ઠંડકડતી ઠંડીમાં ટાક-પવનનો
પરિસહ સેવી, કઠિન માર્ગે જ ‘રી’ પાળી, ચાંદીનું નાજુક રમણીય મંદિર, ચાંદીની અખાડી સહિત
હાથી, ચાંદીનો ખાનો, ઇન્દ્રધ્વજની ગાડી, સરિસૌદ્ર પૂ. આચાર્ય શ્રી વિજયનેમિસૂરીશ્વરજી
મહારાજ, આગમોપધારક પૂ. આચાર્ય શ્રી સાગરાનન્દસૂરીશ્વરજી મહારાજ, શાસનપ્રભાવક પૂ.
આચાર્ય શ્રી વિજયમોહનસૂરીશ્વરજી મહારાજાદિ નવ આચાર્ય મહારાજાઓ સહિત દોઢસો લગભગ
સાધુ-સાધ્વીજનો સમુદાય, સેંકડો શ્રાવક શ્રાવિકાઓ, તે સર્વને બંને ટંકે જમવાની સુંદર વ્યવસ્થા,
સેંકડો તંત્ર. રાવટીઓ વિગેરે વિગેરે વિશાલ સામગ્રી સાથે આપશ્રીએ તીર્થંકરનામકર્મના હેતુભૂત જે
આ શુભ કાર્યનો આદર કર્યો છે તે માટે આપને ધન્યવાદ આપીએ છીએ. રસ્તામાં આવતા ગામડાઓ
અને શહેરોમાં પણ તે તે ખાતાઓમાં હજારોની સખાવત કરી સેંકડો સાધર્મિબંધુઓના ઉદ્ધારાર્થે
આપે જે લાગણી પ્રદર્શિત કરી છે તે માટે પણ આપશ્રીને અમે મુખ્યાર્કખાદી અર્પણ કરીએ છીએ.

આપશ્રી તથા આપનું કુટુંબ શ્રી સંઘ સાથે આરોગ્યતા અને સુખસંતિથી આપની લાંબા
વખતની મુરાદ બર લાવી આ મહાન યાત્રા પરિપૂર્ણ કરો, ધાર્મિક અને વ્યવહારિક અનેક સત્કાર્યો
કરી આપના આત્માનું કલ્યાણ સાધતા રહો તેવી ખરા જીમ્મની ભાવના બાવી, શાસનદેવ આપને
દીર્ઘાયુષ્ય બક્ષે તેવી પ્રાર્થના કરી, આ શુભ કાર્ય માટે અમે અંતઃકરણથી આપ ઠાકા બનીગના
પુણ્યવંતા સપરિવાર યુગલને અભિનંદન અર્પણ કરી વિરમીએ છીએ.

લી૦ ધર્મ સ્નેહાલિલાપી.

શા. ખુશાલ કરમચંદ શા. પ્રેમજી લીમજી શા. કલ્યાણજી લખમીચંદ
દા. પાનાચંદ હીરાચંદ , , ઓતમચંદ નેમચંદ દા.શા. દેવકરજી કલ્યાણજી
,, જેઠાલાલ હરચંદ વોરા ચત્રલજી હરખચંદ , , લીલાધર લખમીચંદ આદ્રીવાળા
,, વીરજી રામજી દા. ગીરધર વીરજી , , વલ્લભદાસ તારાચંદ , , રામચંદ લાધાલાલ
જગજીવન ગણેશ

વેરાવલ [સૌરાષ્ટ્ર] સં. ૧૯૯૪ ના પોસ્ટ સ્ટે ૧૧ બુધવાર.

॥ श्री चन्द्रप्रभासतार्याधिपतिश्रीचन्द्रप्रमदशास्त्रिने नमोनमः ॥

તીર્થાધિરાજ શ્રી શત્રુઙ્ગયગિરિ, રૈવતગિરિ, વિગેરે સૌરાષ્ટ્રના
મહાતીર્થોની યાત્રાર્થે નીકળેલા

શ્રી સંઘપતિને અભિનન્દન પત્રિકા

મંગલં મગવાન ચોરો, મંગલં ગૌતમઃ પ્રમુઃ ।

મંગલં સ્થૂળમદ્રાઘા, જૈનો ધર્મોઽસ્તુ મંગલમ્ ॥ ૧ ॥

સંઘર્મસમારાધક, દેવગુરુભક્તિકારક, પુણ્યપ્રભાવક, દાનવીર,
ગાંધીય ઓદ્યાર્પિદસદગુણાલંકૃત, જામનગરનિવાસી

સંઘપતિ શ્રેષ્ઠિવર્થ શ્રીમાન્ પોપટલાલ ધારસીલાઈ તથા સંઘપતિ શ્રેષ્ઠિવર્થ
શ્રીમાન્ યુનીનાલ લક્ષ્મીચંદ ધારસીલાઈ યોગ્ય.

અનન્તોપકારી શ્રી જિનેશ્વર મહારાજઓએ પણ તીર્થસ્વરૂપ શ્રમણપ્રધાન ને ચતુર્વિધસંધને
'નમ્રો તિત્થસ્સ' એ પદથી નમસ્કાર કર્યો છે, તે ચતુર્વિધસંધ સહિત તીર્થાધિરાજ શ્રી શત્રુ-
ઙ્ગયગિરિવર, તીર્થશિશેષભણિશ્રી રૈવતગિરિવર, શ્રી કંકળગિરિરાજ, શ્રી અજરા
પાર્શ્વનાથ વિગેરે સૌરાષ્ટ્રના સુરભ તીર્થોની છ 'રી' પાળતા યાત્રા કરવા નિમિત્તે શ્રી જામનગરથી
'મંગલમુહૂર્તે' પ્રવાણ કરી શ્રી રૈવતગિરિ મહાતીર્થની યાત્રા કરી પ્રથમ તીર્થંકર શ્રી આદીશ્વર
પ્રભુના પુત્ર ભરત વ્યક્તર્ત્તીએ ને ચંદ્રોદ્યાનમાં શ્રી ચન્દ્રપ્રભુ મહારાજનો ભવ્ય પ્રાસાદ
બનાવેલ હતા, શ્રીજગદ્ગુણે ને પ્રભુના ચરણકમલમાં કોડોની કિંમતના રત્નો ભેટ ધર્પા હતાં,
તે જુગ જુગ જૂના અને રમણીય નવ જિનમંદિરોથી પવિત્રિત શ્રી ચન્દ્રપ્રભાસ (પ્રભાસપાટણ)
તીર્થમાં શાસનસત્રાટ પૂ. આચાર્ય શ્રીમાન્ વિજયનેમિસૂરીશ્વરજી મં. આગમોદ્ધારક પૂ.આચાર્ય
શ્રીમાન્ સાગરાનંદસૂરીશ્વરજી મં. શાસનપ્રભાવક પૂ.આચાર્ય શ્રીમાન્ વિજયભોદનસૂરીશ્વરજી
મહારાજાદિ નવ આચાર્ય મહારાજઓ ઉપરાંત લગભગ દોઢસો સાધુ સાધ્વીજી, સેંકડો શ્રાવક-
શ્રાવિકાઓના વિશાળ પરિવાર સહિત આપથીતું પધારતું થતાં આપારા હૃદયો હૃદયથી આને ઉભરાય
છે. આને અમારે આંગણે જિનધર્મરૂપી કલ્પવૃક્ષ રૂપ્યો છે.

અનમોહક ચાંદીતું સુંદર જિનમંદિર, જળહળતા જરીયાન છત્ર અને ચાંદીની અંબાદીથી
રોબતો ગજરાજ, ચાંદીની પાતળી, ધાર્મિક ચિત્રોની ચિત્રશાલા, ઇંદ્રધ્વજની ગાડી,
અમદાવાદનું પ્રસિદ્ધ યુસ્તકા બેન્ડ, સેંકડો તંજુ રાવડીઓ, ઉભય ટંક ભોજનની સારામાં સારી
વ્યવસ્થા વિગેરે આપશ્રીના સંઘની સામગ્રી શ્રી કુમારપાળ મહારાજ તેમજ મંત્રીશ્વર વસ્તુપાલ
તેજપાલનાં યાત્રાસંધોસમયના પ્રાચીન ઇતિહાસનું રમણ કરાવે છે; એટલું જ નહિ પરંતુ આ
આપના શુભકાર્યથી સંઘપતિ શ્રેષ્ઠિવર્થ શ્રીમાન્ માણેકલાલ મનસુખભાઈ તેમજ સંઘવી શ્રેષ્ઠિવર્થ
શ્રીમાન્ નગીનદાસ કરમચંદે છેલ્લા દશકામાં કાઢેલા મહાન યાત્રાસંધોના સંભારણું તાજું થાય છે.

આ તીર્થયાત્રા સંઘોમાં જેવામાં આવતી આપની અઢળક ઉદારતા, સિવાય હજારોના ખર્ચે થયેલું ઉજમણું, મહામંગલમય શ્રી ઉપધાનતપનું આરાધન, સિદ્ધચક્ર ભગવંતના આરાધન પ્રસંગે તલાબમાં થયેલી અપૂર્વ ભક્તિ, દેવબાગ, લક્ષ્મી જૈન આશ્રમ, વર્ધમાન તપપાત્રું વિગેરે જાનનગરની જાહેર ધાર્મિક સંસ્થાઓ જૈન વિદ્યાર્થીશ્રુવન, સેનીટેરીયમમાં થયેલી રૂ. ૫૦૦૦૦ ઉપરાંતની સખાવત ઇત્યાદિ સેક્રિતર તેમજ લૌકિક ધર્મસ્થાનોમાં થયેલી અસાધારણ ઉદારતા આપશ્રીના દાનધર્મોરાધન માટે પ્રમુખ પ્રમાણુપત્ર છે. આપનું સુંદર ચરિત્ર એ આપના શીલધર્મની જળ્યર સાક્ષી છે. શ્રીમંતાધ હતાં ઉપવાસ આયંબિલાદિ તપશ્ચર્યામાં આદર એ આપની તપોભૂમિકા જાણવાનું જળ્યર સાધન છે. અને ધર્મોરાધનમાં ત્રિકરણ યોગોની એકાગ્રતા એ આપના ભાવ ધર્મોરાધનનું સુરચિપણું સૂચવે છે.

હૃદયેશા વ્યવસ્થિત નવું નગર વસાવવું, હજારો માણસોનું દૂર દૂરથી પણ સંધના કર્શનાચે આવવું, અને હિંદુ-મુસ્લીમ હરકોઈના મુખમાંથી આપની અને જૈનધર્મની પ્રશંસાના ઉદ્ગારો નીકળવા, પૂજા પ્રમાવના પ્રતિક્રમણાદિ ધર્મક્રિયામાં સંપૂર્ણ સહાયક થવું, એ આપના પ્રમુખ ભાગ્યોદય સિવાય ન જ બની શકે. માર્ગમાં આવતા ગામો તથા શહેરોમાં જિનમંદિર, ઉપાશ્રય, પાંજરાપોળ, અને સાધર્મિક બંધુઓના ઉદ્ધારાર્થે જૂટે હાથે સેંકડો અને હજારો રૂપિયાની સખાવત કરવી એ આપની અસીમ ઉદારતાનું વર્ણન અમો કેટલું કરીએ ? આટલું છતાં આપની ગંભીર પ્રકૃતિ, શાંત સ્વભાવ અને ધર્મ પ્રત્યે પ્રેમ એ અમોને આશ્ચર્ય ઉપજાવે છે.

અમારા આમંત્રણને માન આપી. પૂ. મુનિવરો વિગેરે ચતુર્વિધ સંધ સહિત આપશ્રીએ અહીં પધારી અમારા નગરને વિશેષ પવિત્ર બનાવ્યું છે તે માટે અમો આપના ઋણી છીએ.

જૈનશાસન આપ જેવા ઉદાર અને ધર્મપરાયણ પુરોધાથી જળ્યવંતું છે. હજુ પણ ઉત્તમ કાર્યો કરી આપ જૈન શાસનને વિજયવંતું બનાવો, શાસનદેવ આપ સપરિવારને દીર્ઘાયુષ્યવાળા બનાવી ઉત્તમ ધર્મકાર્યો કરવાની પ્રેરણા આપે અને આ ચાલુ શુભ કાર્ય પણ નિર્વિઘ્નપણે સંપૂર્ણ થાય એમ શાસનદેવ પાસે પ્રાર્થના કરી આપશ્રીના આ પ્રશંસનીય કાર્ય માટે અમો અમારા અતઃકરણથી આપને અભિનંદન અર્પણ કરીએ છીએ.

લી૦ આપના રનેહાલિલાધી.

શેઠ ઓતમચંદ હીરજી	શેઠ મકનજી રવજી	શેઠ દેવજી અંબાદાસ
હા. દેવચંદ કલ્યાણજી	હા. દેવચંદ મકનજી	હા. પ્રેમજી જેઠાભાઈ
શેઠ પીતામ્બર સામજી	શેઠ પાનાચંદ પરસોતમ	શેઠ સુંદરજી હરચંદ
હા. રતિલાલ પ્રેમજી	હા. હંસરાજ ખુશાલ	શેઠ ચોરારજી સકલચંદ

ચંદ્રપ્રભાસ (પ્રભાસ-પાટણ) તીર્થ સંવત ૧૯૯૪ પોષ સુદિ ૧૧ ને શુક્રવાર.

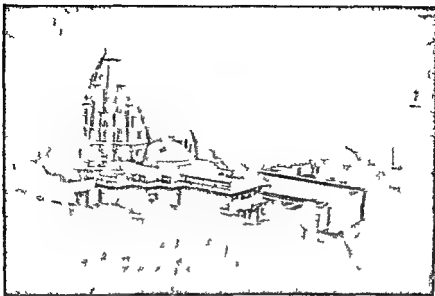

મહોદય સભાપતિ, પવિત્ર પ્રણયતીર્થ શ્રી વેરાવલ અને પ્રભાસપાટણના અમારા બહાલા ભાવિક જૈન બંધુઓ અને ખહેનો, પદારેલ રાજ્યાધિકારીઓ અને અન્ય મહાશયો:—

દૂર દૂરના બીજા અનેક પ્રદેશને જોડનાર પુષ્પવાતા મહાસાગર આરબીસમુદ્રના કાંઠે આવેલ, વેપારી દષ્ટિએ જૂનાગઢ રાજ્યના વેપારમાં નાકસમાન ગણાતાં અતિપ્રાચીન વેરાવળ બંદરે તેમજ અનેક સહીઓથી હિંદુ ધર્મના દરેક સંપ્રદાયોમાં પવિત્ર ગણાતાં ધણા જ પુરાતની પવિત્ર તીર્થક્ષેત્ર ચંદ્રપ્રભાસ-પ્રભાસપાટણ જે એક વખત સમૃદ્ધિથી છલગતલ યથ રહ્યું હતું અને જેની અદ્યત્ન લક્ષ્મીથી લલચાઇ ઇસ્વીસન ૧૦૨૪ ની સાલમાં અધ્યાત્મીસ્થાનના રાજા મહમદ ગીજનવીએ મોઢા સૈન્ય સાથે ચઢાઇ કરી તે વખતના હિંદુ રાજા ભીમદેવ સાથે મહાન વિગ્રહ કર્યો હતો અને તેમાં ભીમદેવ હારતાં હિંદુ તીર્થો લૂંટ્યા હતા, પણ કેટલોક વખત વ્યતીત થતાં જગદ્ગવંદનીય, જૈનધર્મદીપક મહારાજા કુમારપાળે, પૂજ્યપાદ જૈન ગૌરવ વધારનાર આચાર્યદેવ શ્રી હેમચંદ્ર આચાર્યના સહુપરેશથી એ તીર્થોનું સમારકામ કરાવેલ, પણ પાછા લક્ષ્મીના લોભે સને ૧૩૦૪માં ખીલજી વંશના બાદશાહ અલ્લાઉદ્દીન ખીલજીએ ફરી પ્રભાસ પર આક્રમણ કર્યું અને બાકી રહેલ લક્ષ્મી કુટી તીર્થોનું ખંડન કર્યું જેનું જોઈએ તેનું સમારકામ અઘાપિ પર્યંત થયું નથી. આવા એક વખતના વૈભવશાળી સૌરાષ્ટ્ર દેશની પવિત્ર ભૂમિ પર પગ મૂકતાં અને તેની રમણીયતા તથા સૃષ્ટિસૌંદર્ય નીહાળતા અનુભવાતો અમારો આનંદ અવર્ણનીય છે.

પાંચમા તીર્થકર શ્રી. સુમતિનાથજી પ્રભુ અને તેવીસમા તીર્થકર શ્રી પાર્શ્વનાથજી કે જે જુદા જુદા સમયે જુદા જુદા નામથી પૂજાયા છે તેમણે પોતાના ભાવિક શ્રદ્ધાળુ ઉપાસકોને પડ્યો ખતાવી સહાય કરી છે તેવા શ્રી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ પ્રભુજી ન્યાં વિરાજ્યત થયેલ છે તેવા વેરાવળ બંદરે, પ્રભાસપાટણ કે ન્યાં જૈનસ્થાનના અધિષ્ઠાતા પ્રથમ તીર્થકર શ્રી આદીશ્વર ભગવાનના પુત્ર શ્રી ભરત ચંદનતીર્થે ચરોદાનમાં ચંદ્રપ્રભુ મહારાજ માટે અતિ આકર્ષક મનોહર પ્રાસાદ બંધાવ્યો હતો, ન્યાં કાનવીર, જગપ્રસિદ્ધ, જૈન ધર્મ ઉપાસક શેઠ શ્રી જગજીશાહે પ્રભુજીના ચરણકમલમાં પોતાની ધર્મ પ્રત્યેની આગ શ્રદ્ધાને લઈ કરોડોની કમિતના રતો ભેટ કર્યો હતા તેવા એક વખતના સમૃદ્ધિ-શાળી, નવ-નવ જૈન મંદિરથી શોભી રહેલ, જૂગજૂગ જૂના દિલ્લેજન પવિત્ર તીર્થ શ્રી પ્રભાસ પાટણમાં અમારું આવવું અને તે સ્થળોના પવિત્ર જૈન મંદિરોના દર્શન થવા એ અમારું અહોભાગ્ય માનીએ છીએ; અને આ પવિત્ર તીર્થોમાં વસતાં અમારા ભાગ્યશાળી, જૈન બંધુઓના મેળાપનો સુયોગ પ્રાપ્ત થતાં અમારું હૈયું હર્ષથી હલમલી રહ્યું છે કે જેનું વર્ણન કરવા અમે અસમર્થ છીએ.

શ્રી ગિરનારજી મહાતીર્થ ઉપર આવેલા જૈનાના કયામત મંદિરોનો એક વિભાગ.

શ્રી ગિરનારજી મહાતીર્થની નજીકમાં જ આવેલ જોતપુરને રવજામણી પવિત્ર કરનાર, શ્રી વિજયમેહનસુતીશ્વરજી મહાસાગરજીના પ્રસિદ્ધ જાલમુનિવર શ્રીમાન જયાનંદવિજયજી મહાસાજી

માત્ર થોડા જ વખત પહેલા વેરાવળ અને પ્રભાસપાટણના અમારા જૈન બુદ્ધોએ અમારૂં કરેલ બાવળીનું સ્વાગત અમારા હૃદયમાં ચિરસ્થાયી રહેશે અને તે સ્વાગતમાં ઊણપ હોય તેમ માની સત્કાર અર્થે માનવત્રો એનાયત કરવાનો પ્રસંગ સાધ્યો છે તે માટે તે બાધઓનો સહકૃપ આભાર પ્રદર્શિત કરીએ છીએ

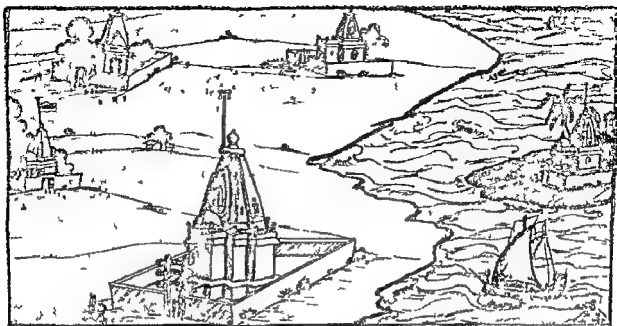
અમારા વિશેષ સત્કાર નિમિત્તે આપ બંને શહેરના જૈન નાગરિકો તરફથી માનવત્રો અર્પવાને થોડોલા મેલાવડામાં હજારોની સંખ્યામાં આપની હાજરી અમારા પ્રત્યેની આપની શુભ લાગણીનું સૂચન છે આ માનવત્રો દ્વારા અમાન કાર્યોની પ્રશંસા, અમારા પ્રત્યેની આપની માયા અને મમતાની ઘોષણા છે, પણ અમોએ જે કાર્ક કર્યું હોય તે અમારા મનુષ્ય જીવનનો લહાવો લેતા, અમારી ફરજ અદા કરવા મિત્રાંય વિશેષ કાષ્ઠ કર્યું નથી તેમ માનીએ છીએ આપની અમારા પ્રત્યેની આવી શુભ લાગણી માટે અમો આપના ધણા જ ઋણી છીએ

બવસસુદ્રથી તારનાવાળા તીર્થોને જુહારવા યતી તીર્થયાત્રા આવશકીય છે અને તેથી જ કાષ્ઠ પણ ધર્મ, પછી તે જૈનદર્શન હો, યુરલીમ ધર્મ હો, યાકુદી શીરકો હો, હિંદુ સ પ્રદાય યા હસુ ક્ષીમ્તમાં માનનાર હો, ગમે તે ધર્મ હો, પણ તે બધાએ પોતાના પવિત્ર માનેલા તીર્થે યાત્રા અર્થે જવાની જરૂરીયાત સ્વીકારી છે, કારણ કે આ પહેલા બીજા સ્થળોએ અમારા થયેલ સ્વાગતના જવાબમાં અમોએ જણાવ્યું છે તે સુખ્ય ધર્મની ઉત્પત્તિ, ધર્મની તમન્ના, ધર્મની જ્યોત્સ્ના જગાડવા આવા છ “ રી ” પાળતા પાદ્યારી સઘો કાઠવાની જરૂરીયાત માનનારામાંના અમો એક છીએ કારણ કે આવા પ્રસંગે સસાર વ્યવહારને યાજ્યોએ મૂકી સાધુ-સંતોના નિરંતર સહવાસમાં રહેવાનો અને તેમના બોધદાયક વ્યાખ્યાનો શ્રવણ કરવાનો સુયોગ વધારે મળે છે, તે તેમજ દેખાદેખીથી ધર્મ કરવાની શ્રદ્ધા થાય છે અને નિવૃત્તિ વધારે મળતા, ચિત્તવૃત્તિ ધર્મકાર્યમાં વધારે પરાવાય છે અને કિલ્લિજિન વિચારના બાધઓ સાથેના સંપર્કથી વિચારોની આપને છૂટથી થાય છે ત્રિજેરે અમણિત લાભો આના છ “ રી ” પાળતા સઘો કાઠવાના છે ઉપરાંત વ્યાવહારિક દ્રષ્ટિએ પણ જુદા જુદા દેશોમાં પરિભ્રમણ કરવાથી તે તે દેશોના નાગરિકોને વેપાર ધંધામાં ઉત્તેજન મળે છે, એટલું જ નહીં પણ તે તે દેશોના રીત રિવાજ રહેણીકહેણી જાણવાની તક મળે છે ને તે તે દેશોના પડિતોના પરિચયમાં આવાય છે એવા ન કહી શકાય તેટલા ફાયદાઓ રહેતા છે અને તેથી આવા સઘો કાઠવા અમોને સહઉપદેશ આપનાર અમારા પૂજ્યપાદ ધર્મચૂડાઓને તે બધું માન ધોટે છે વીર પરમાત્મા પ્રભુ અમારી આ બાવના અડગ રાખી આવા સત્કાર્યો કરવા ત્રેરે એમ પ્રાર્થાએ છીએ

જૂનાગઢ રાજ્યે અમોને આપેલ સગવડ માટે અમોએ અન્ય સ્થળોએ અમારો આભાર પ્રકાશિત કર્યો છે તે સાથે અત્રે સ્થાનિક રાજ્ય કર્મચારીઓએ અમારા અત્રેના વસવાટ દરમિયાન અમોને જે જે મદદ કરી છે તે માટે તે સૌનો ઉપકાર માનવાની આ તક લઈએ છીએ

અમારા વેરાવળ અને પ્રભાસના જૈન બુદ્ધોનો ફરી ઉપકાર માની અમારું બોલવું બંધ કરીએ છીએ

શ્રી હિના-અજાદરા-પંચતીર્થી

અમૃતપુરનગર દીવ, હિના અને દેલવાડાની સમીપમા આવેલું છે. પૂર્વના સમયમા અને વર્તમાન સમયમા એની રિયતિમાં ઘણું પરિવર્તન થયું છે. કાળે કરીને દરેક વસ્તુઓમાં જે પરિવર્તન થયું છે તેવી રીતે અહીંયાં પણ થયું છે. અનરક્ષણ અને રામ લક્ષ્મણના સમયમા આ તીર્થની જે જોહાજલાલી હશે તે આજે તો ન જ હોય. સમય જતા કેટલાક કાળ પછી અમૃતપુરનગરની વરતી કમી થતી ગઈ તે એટલે મુઠ્ઠી કે અત્યારે તે નાના ગામડા જેવું જણાય છે. તેમજ દેરાસરના ખર્ચને માટે અમૃતપુર શહેર સહિત દશ ગામ અનરક્ષણ રાજાએ બંદીસ કરેલા તે હિપર આજે દેરાસરની

૧. એક દત્તકથા એવી છે—

આ શહેર અગાઉ આટલું જણું સમૃદ્ધિવાળું હતું પણ આડુ યર્ષ જવાનું મારેલું શું ? તો આજે માટે એવી દત્તકથા છે કે જનમન ત્રણસો વરસ પહેલાં આ શહેર સાધારણ સારી સ્થિતિમા હતું. આ વખતે અહીં એક વાણીયાનું કંદેળ રહેલું હતું. તે પછીને એક ગામ હતી. આ ગામ હમેશા ધણુમાથી જુદી યર્ષ અન્ધારથી એક કાષ્ટ દુર અમોદરા ગામ છે ત્યાં એક દેવીની મૂર્તિ છે અને ભોલક જે દનું પણ છે ત્યાં જતી અને દુષ્ટ દેવી દોદી લેતા પછી હમેશા ગોવાળને કષ્ટો આપવા લાગ્યો. આથી ગોવાળે કષ્ટ કે દુઃખ ગાય દોદી લેતો નથી. આથી એક દિવસ સાજના તે ભેવા આવ્યો ત્યાં ગાય ધણુમાથી જુદી યર્ષ જુદી તરીને અમોદરા તરફ ચાલવા લાગી. આથી ધણીને ખબર પડેલું થયું અને તે પણ પાછળ પાછળ ચાલવા લાગ્યો દેવી દતા ત્યાં આગળ આવતીને ગાય લોખી રહી એટલે દેવીએ ગાયનું દુધ પીવા માંડ્યું. ધણીએ ધીક વાર

હકુમત નથી, પણ છ વીધાં નેટલી જમીનનો એક હુકડો છે તે પણ ગોરજ દયાની પડેલ નેનો કેસ જૂનાગઢ રેલેટની કોર્ટમાં ચાલેલો અને અમુક વખત અગાઉ આપણા લાભમાં ચુકાદો થયો છે.

નગરના છેડા ઉપર શ્રીઅબ્દુલરાષીદનાથનો ભવ્ય પ્રાસાદ અલૌકિક અને તદ્દન શાંત પ્રદેશમાં આવેલો છે. અત્યારે મનુષ્યોની વસ્તી ત્યાં ઓછી હોવાથી બહુ ધમાધમી જોવામાં આવતી નથી. તેમજ ત્યાં શ્રાવકોની વસ્તી પણ રહી નથી. એ શાંતિમય સ્થાનમાં રહેલા પ્રાસાદમાં ભગવાનનાં દર્શન કરતાં અતિ આનંદ થાય છે. પૂજા, સ્તવના કે ભક્તિ કરતાં તેમજ ધ્યાન કરવાથી ચિત્તની એકાગ્રતા સારી થાય છે. યોગના અર્થાનુભોને માટે તો આપું શાંતિમય સ્થાન તદ્દન ઉપયોગી અને ઉત્તમ કોટીનું રથળ છે. આ પ્રાસાદમાં ત્રણ તો ગભારા છે. દરેક ગભારામાં ત્રણ ત્રણ બિંબ, એક પાષાણના ચોનીશી અને એક ગૌતમસ્વામીનું બિંબ છે. ગભારાના દ્વારની બન્ને બાજુએ પહેલા અને છેલ્લા તીર્થંકરની કાઉસગગધાને રહેલી પ્રતિમાઓ છે અને એ પ્રતિમાઓને ફરતી બાવીસ તીર્થંકરોની પદ્માસનવાળી પ્રતિમાઓ છે. આ કાઉસગગના પરધર અને તેના ફરતી બાવીસ તીર્થંકરોની પ્રતિમાઓની આસપાસ ફરતી વેશે અને શાસનરક્ષક દેવ-દેવીઓની મુદ્રાઓ ઘણી જ મુંઢર અને ઉત્તમ કારીગરીના નમૂનારૂપ છે. દેરાસરના દક્ષિણ બાગમાં ગોળાકાર રચનાવાળી સ્તૂપની એક દેરી છે, તેમાં વચ્ચે આદીશ્વર ભગવાનનાં પગલાં છે. આવા સ્તૂપો હાલ બહુ જોવામાં આવતા નથી. સ્તૂપની એક તરફ સિદ્ધાચળની માફક રાપણનું વૃક્ષ આવેલું છે, જે પ્રાચીન હોય એમ જણાય છે.

દેરાસરની સામે બાજુમાં ધર્મશાળા છે, તેમાં પ્રથમ તો માત્ર બે ઓરડા ને એક ઓરડી હતી, પણ તે પછી તેમાં વધારો કરી બીજા ચાર ઓરડા ને બે નાની ઓરડીઓ બાંધવામાં આવી છે. ૧૯૮૩ માં પ. આ. શ્રી મોહનસરીશ્વરજી મહારાજ અહીં પધારેલા એ વખતે તેમણે કેટલાક ચમત્કારો જોયેલા, એ ઉપરથી તેમણે કહ્યું કે-આ દેરાસર પાસેની ધર્મશાળા છે તે તદ્દન યાત્રિક વર્ગને ઉતરવા માટે નકામી છે, કારણ કે અહીં શ્રાવકો, છોકરાઓ, સ્ત્રીઓ સાથે રહે અને આશાતના થાય એટલે અહીંના અધિધાયક દેવો ચાલ્યા જશે, માટે તમે બહારના કમ્પાઉન્ડમાં ધર્મશાળા કરો. આથી બહાર જૂના દેરાસરના નામથી જે જગ્યા ઓળખાતી હતી તે જગ્યામાં ચાર ઓરડાઓ-સોડા-બેઠક-અને ઓસરીવાળા તૈયાર કરાવવામાં આવ્યા છે. ત્રણ ઓરડાઓ વેરાવળ પાટણવાળા તરફથી તથા એક રાંધનપુરવાળા મસાલીયા બાપુલાલ જમનાદાસ તરફથી તૈયાર કરાવવામાં આવેલ છે. આ સ્થળનાં કુદરતી હવાપાણી એટલાં તો સારાં, સ્વચ્છ અને ચોક્ષમાં છે કે બિમાર માથુસ કાંઈ પણ ઉપચાર ન કરે તો પણ તે તન્દુરસ્ત બની જાય છે. આ સ્થળનાં પાણીનો આસપાસના ગામોમાંનાં પાણી સાથે મુકાબલો કરતાં રતશે રૂપીઆભાર ઓણું વજનમાં થાય છે. પૂર્વની બંધાવેલી આ નગરની દોહસો વાવો અત્યારે છુર્ણિચિતિમા મોજુદ છે. એ છુર્ણ વાવોનું બાંધકામ જોતાં આગળની સિદ્ધકળા અને બહેાજલાલીની ઝાંખી આપણને સહજમાં યદ્ય રહે છે.

તો છાત્રમાત્રુ' ભયા કયુ', પછી બહાર આવી દેવીને મારવા ગયો ત્યાં દેવી એકદમ ભોંયણમાં ઉતરી ગઈ, પણ દેવીનો ચોટલો સદરુ ધણીના હાથમાં આવી ગયો. આથી દેવીએ તેને વચન મારવા કહ્યું, પરંતુ વચનના ફળની (લબ્ધિની) ઋદ્ધિ સિદ્ધિ આ વાણીયાના નરણીમાં નહીં હોવાથી નરણીએ તેને જૂવળો અને જલસો વધારે ગુરસે થયો અને કંડેલા લાગ્યો કે-બ, તારાથી તે યુ' વચન અપાવાનું હતું ? કોઈની માયનું દુધ ચોરીને પી લ્યે છે ને વચન આપવા બેઠી ? આથી દેવી ગુસ્સે થઈ અને શ્રાપ આપ્યો-કે ભવ તમારા મામનો વાણીયો કરી પણ સુખી રહેવાનો જ નથી. દળ મુધી ઉપર પ્રમાણે બનવું જ આવે છે-અહીંના વાણીયા ભેદએ તેવા સુખી નથી.

અનરપય, રાજના રથાપન પછી શ્રી અમ્લહરા પાર્શ્વનાથના દેરાસરજીનો અત્યાર સુધીમાં ચૌદ વખત ઉદ્ધાર થયાનું તપાસ કરતાં માત્રમ પ્રાપ્ત છે, છતાં મૂળનાયકજીનું જિંજી તો જે છે તે જ. કાયમ છે સં. ૧૬૫૫ અને સં. ૧૬૭૬ ની સાલમાં જ્યારે જિંજી ઉપર નવો લેખ કરાવવાનો હતો ત્યારે જૂનો લેખ કાઢી નાખ્યો તે સમયે પણ લાખો વર્ષ ઉપરનું જિંજી હોય એમ નિહાળતાં અનુમાન થતું હતું. તેવા અનેક પુરાવા પણ હયાત હતા, છતાં આપણી અને વ્યવસ્થાપકોની બેદરકારીથી ત્યાંના અનેક પુરાવાનો નાશ થયો છે તેમજ અનેક શિક્ષાલેખોનો પણ નાશ થઈ ગયો છે. તેમાંજ એક શિક્ષાલેખ તો ધણે કિંમતી નાશ પામ્યો છે. તે લેખમાં સંવત ૧૬૭૭ ની સાલમાં અમ્લહરા પાર્શ્વનાથજીનો થયેલો જીર્ણોદ્ધાર ચૌદમો હતો, એ સંબંધી લખેલું હતું. સંવત ૧૮૪૨ સુધી એ લેખ હયાતી ભોગવતા હતા. અમ્લહરા પાર્શ્વનાથજીના મંદિરની દીવાલ ઉપર પણ એક લેખ કોતરાવેલો છે. તેમાં લખ્યું છે કે-“સંવત ૧૬૭૭ માં અજયપુરીમાં શ્રીખાલી દોશી જીવરાજના દીકરા કુંવરજી ઉનાના રહેવાસીએ દીવના સંધની સહાયતાથી તેમજ હીરવિજયસુરિના શિષ્યની સહાયતાથી જીર્ણોદ્ધાર કરાવ્યો.” આ લેખ હજી પણ હયાત છે. ત્યારપછી તે આજ સુધીમાં જીર્ણોદ્ધાર થયેલો જણાતો નથી, પરંતુ સં. ૧૬૫૨માં પરમાર્જુન કરશનજીએ દેરાસરજીનું રીપેરકામ શરૂ કરાવ્યું, પણ પોતે અંધ હોવાથી બહારથી બહુ જ મદદ મેળવી શકતા નહિ. ત્યારપછી મોરારજી વઘીલ આવ્યા અને તેમના હાથે બહારગામથી મદદ મેળવી. દેરાસર તદ્દન જીર્ણ થઈ ગયું હતું. જે દેરાસરમાં માલુસની પ્રવેશ કરવાની પણ ઇચ્છા થતી નહોતી, જ્યાં કમ્મર કમ્મર સુધીના તો ધાસ જોગેલા રહેતા હતા તે સુધરાવ્યું અને અત્યારે તદ્દન નવીન હોય તેવું બનાવી દીધું. જેનો લાભ હાલમાં આપણે લઈ શકીએ છીએ.

અમ્લહરા પાર્શ્વનાથજીના મંદિરમાં એક પ્રાચીન વખતનો ઘંટ આજ સુધી જળવાઈ રહેલો છે. તે ઘંટનું વળન આશરે ૩૫ સતલ જેટલું છે. તેની ઉપર એક લેખ છે કે-શ્રી અમ્લહરા પાર્શ્વનાથજી સંવત ૧૦૧૪ શા. રાખચંદ જેઠાં.” ખીજા ઘંટ ઉપર બાળભોધ લીપીમાં લેખ છે તેનો ભાવ એ છે કે-“સંવત ૧૬૬૨ ના વર્ષે અચાક શુદિ ૨ ઉનાવારતલ્ય શ્રી જગપાલભાયા બાઈ ટળકબાઈના પુણ્યાર્થે ઘંટકાં બતાવિ.” ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથજીનું જિંજી, કાઠિસગ્ગ, પરધર, વદા-પક્ષિણી અને નવમ્મહ ચુકત ક્યામવર્ણ છે. સંવત ૧૬૩૬ ની સાલમાં આ ગામની સીમની જમીનમાંથી પ્રગટ થતાં તેમને શ્રી અમ્લહરા પાર્શ્વનાથના ત્રણ ગભારા પૈકી ઉત્તર દિશાના ગભારામાં પધરાવ્યા છે. તેમના સિંહાસન ઉપરના લેખ ઉપરથી તે જિંજી સંવત ૧૭૪૭ ના મહા વદિ ૨ ને શનિવારના રોજે પ્રતિષ્ઠિત થયાનું જણાય છે. આ પ્રાસાદમાં બે કાઠિસગ્ગીયાજી છે. તે સંવત ૧૬૪૦ ની સાલ સગમગમાં અમ્લયપાળ રાજના નામથી ઓળખાતાં ચોરા પાસે ખોદકામ કરતાં પ્રગટ થયેલાં છે. એ કાઠિસગ્ગજીની મુદ્રા ફરતી બાવીસ તીર્થંકરીની પ્રતિમા છે. તે જિંજીના લેખ ઉપરથી તેમની પ્રતિકા સંવત ૧૨૨૩ ના જ્યેષ્ઠ વદ ૮ ગુરુવારના રોજે ઉદયપ્રભસુરિના પદે થયેલા શ્રી મહેન્દ્રસૂરિએ કરાવેલી છે એમ જણાય છે. દક્ષિણદિશા તરફ પાદુકાનો સ્તૂપ છે, તે સ્તૂપની મધ્યમાં શ્રી ઋષભદેવજીના પાદુકા છે. તેનો લેખ નીચે મુજબ છે. “સંવત ૧૬૭૮ ના શ્રાવણ શુદિ ૯ને શનિવારે વિજયદેવસુરિનાચે કલ્યાણકુચલ શિષ્ય દયાકુચલજી શ્રી દીવખંદરનિવાસી કીકાભાપો હીરાકે સત દોસી મદનકેન.” એ ઋષભદેવની પાદુકાની પૂર્વે શ્રી આણંદનિભલસૂરીશ્વરની, દક્ષિણે વિજયદાનસૂરીશ્વરની, પશ્ચિમે જગદ્ગુરુ શ્રી હીરવિજયસૂરીશ્વરજીની અને ઉત્તરે સવાઈ વિજયસેનસૂરીશ્વરજીની પાદુકાઓ છે. તેમજ ચાર વિદિશામાં અગ્નિકાણે શ્રી મેહસુનીશ્વર, નૈરત્યે તત્ત્વકુશલજી, વાયવ્યે રૂપીરીરજી અને ઇશાનકાણે ઉપાધ્યાય વિદ્યાસાગરજીની પાદુકાઓ છે.

આ નગરીને વિષે વધારે પ્રાસાદો હતા, બારોડાના ચોપડામાં સાત પ્રાસાદ હતા એમ લખેલું છે. એની નિશાની તરિકે ખંડિત અને અખંડિત પ્રતિમાઓ નીકળેલી છે અને જેમ જેમ ખોદકામ થાય છે તેમ તેમ તેની નિશાનીઓ અવસ્થા નીકળે છે. અખંડરા પાર્શ્વનાથજીની બામુના વડામાં એક પડી ગયેલ દેરાસરનું ખંડેર હતું, ત્યાં ધર્મશાળા તૈયાર થયેલ છે આ દેરાસર અને તેની ખંડિત થયેલી પ્રતિમાના ચિલાલેખોનો સંગ્રહ ભાવનગર રોડના પ્રાચીન શોધખાતા તરફથી કરવામાં આવેલો છે. જેમને શિક્ષાલેખો જોવાની ઇચ્છા હોય તેમણે ભાવનગર પ્રાચીન શોધસંગ્રહ ભાગ પહેલો એ પુસ્તકમાં જોઈ લેવું. એ પુસ્તકમાં છેવટે ટૂંકે મતલબનું સ્થિતિન ગહાર પાડેલું છે તેમાં મોંઘા કરેલી છે.

અખંડરા પાર્શ્વનાથજીના પ્રાસાદમાં એક ભોંયર છે. એ ભોંયરામાંથી અમુક અમુક માત્રોએ જવાય છે. એમ લોકો વાતો કરે છે, પણ એમાં સત્ય કેટલું છે તેની ખાતરી નથી; કેમકે ભોંયરામાં સંવત ૧૬૫૪ ની સાલમાં તપાસ થયેલી હતી, પણ તેમાં ઘણી બીનાશવાળી અને ડુંગર-મારતી હવા જોવામાં આવી ને ભોંયરામાં એક છુપા માર્ગ જેવું જણાયું, પણ માર્ગ ઘણો કઠોણ અને વિકરાળ ભારેલો, જેથી આગળ તપાસ કરવાનું કાર્ય અટકી પડ્યું. હાલમાં તો ભોંયરાના ઉપરથી તેનો છુપો માર્ગ ખંધ કરાવી દીધો છે.

આ ભોંયરામાં ખંડિત પ્રતિમાઓનો મોટો જથ્થો છે. અત્યારે પણ ખોદકામ કરતા ખંડિત પ્રતિમાઓના આકારો અવસ્થા નીકળ્યા વગર રહેતા નથી. આ નગરીમાં ઘણી ખંડિત થયેલી આપણી પ્રતિમા અન્યદર્શનીના કબજામાં જોવાય છે. તેનો જેને જેમ કાલે તેમ લોકો ઉપયોગ કરે છે. અખંડરા પાર્શ્વનાથજીના પ્રાસાદની પૂર્વે ઠોરને ખેસવાનો એક ગોદરા છે. ત્યાં એક મોટું વડું વૃક્ષ છે, જેની ધટા ઘણી વિશાળ અને સુંદર હોવાથી ત્યાં ખેસનારને તાપનો અનુભવ થતો નથી. મૂળ પાસે એક ખંડિત પ્રતિમાનું મસ્તક પડેલું છે. તે મસ્તકે સિદ્ધિગિરિ ઉપર ચૌમુખજીના દેરાસરમાં બિરાજેલા

૧. આ ભોંયરા માટે એવી દંતકથા છે કે—(બારોડાના ચોપડા ઉપરથી ૧૯૫૩ માં સાબલેલ હાંકીકત)

આ ગામમાં એક આવક ધનાઢય બ્રૌણી રહેતા હતા. રોકને અખંડરા પાર્શ્વનાથજીની ભક્તિ ઉપર બહુ જ ખ્યાર હતો. આ વખતે આ શહેર સાધારણ સાંસ હતો. આ વખતે અલ્લાહદીન ખીવજી પ્રસાસપાટણમાં આબો અને પાટણમાં લૂટ ચલાવી અને પાટણમાં તેણે ઘણો જ ઉપદ્રવ કરેલો તેમજ અનેક પ્રતિમાઓ ખંડિત કરી નાખેલી. આ વખતે અખંડરામાં સાત દેરાસરો હતા એછીના મનમાં થયું કે કાલે આ દેરાસરો તોડી નાખશે અને પ્રતિમા ખંડિત કરી નાખશે. આથી તેણે એવો વિચાર કર્યો કે આ ભોંયરા કરતા તો મરતું સાંસ જોડાયે તે અકુત્રનો તપ કરવા દેરાસરમાં ભેરી ગયો. એક અને બે દિવસ પૂરા થયા ત્યાં રાત્રિના એકાએક અધિધાયક દેવ પ્રસન્ન થયા અને કહ્યું કે—જી હા? એટલે રોકે હાંકીકત જણાવી. આ ઉપરથી તેણે કહ્યું કે—આ દેરાસરના મુડપમાં નૈઋત્ય જુલામાં જોઈને ત્યાં એક ભોંયર નીકળશે. ત્યાં આ પ્રતિમાઓ બહારી દેવ અને કહ્યું કે શ્રી અખંડરા પાર્શ્વનાથની પ્રતિમા અહીંથી ૫ કોસ દૂર ગાયડા કરીને ગામ છે ત્યાં એક શ્રી અખંડરા પાર્શ્વનાથજીના ખરા હૃદયથી ભક્તિ કરનારો બકલ છે તેને રક્તપિત્ત થયેલ છે એટલે આ પ્રતિમાજી તેના પાશમાં એક ખૂંટમાં પ્રવિષ્ટ થશે માટે તેને તે હાંકીકત કહેજે અને તેનું ન્દવલ્લુ લઈને શરીર ઉપર ચોપડે એટલે આરામ થઈ જશે” વળતે દિવસે પ્રસાવમાં તેણે પ્રતિમાજીને ઉત્પાદન કરી બહારી દીધા અને તે માણસ ગાયડા ગયો. જ્યાં નય છે ત્યાં પ્રતિમાજી ત્યાં આવેલા હતા અને પાસે દીપક વિગત હતા. અહીં પ્રભુજીની ચોમ્બ પૂજા પળાલ કરી રક્તપિત્તવાળા માણસને પ્રભુજીનું ન્દવલ્લુ ત્રણ દિવસ રુધી ચોપડયું એટલે તદ્દન આરામ થઈ ગયો હવે અહીં અલ્લાહદીન ખીવજી આવ્યો, તે પ્રતિમાજી ને ભોંયથી એકદમ કોપે બરાજો અને પાંચ દેસરો પાડી નાખ્યા અલ્લાહદીન ગયો અને નવમી દિવસે શ્રી અખંડરાજીની પ્રતિમાજી પાછી અસલ રથાનકે આવી ગઈ. હજી પણ હવેલમ દસ વરસ પહેલાં ગાયડામાં ભોંયર હતું, પળારાન પણ હતું, પણ લોકો મિથ્યાત્વી ધર્મ પાળનારા થઈ જવાથી બધું બંધ થઈ દીધું છે.

મૂળનામકના મસ્તક નેવડું ॥ અને તે મસ્તક તીર્થે કર ભગવાનના ગિંચનું હોવા છતાં શીતલાદેવીના સ્થાનક તરીકે અન્ય લોકોએ તેને જોડવી દીધું છે. સાં સિંદૂર વિગેરે ચડાવીને લોકો આત્મકલ્યાણ માને છે, દેશવાડા તરફ જવાના દરવાજાની દીવાલે વૈરાગી બાવાઓને ઉતરવાની એક જગ્યા છે. ત્યાં આગળ પાર્શ્વનાથ ભગવાનની કાઉસગગ ધ્યાને રહેલી ચાર પુટ ઊંચાઈવાળી એક પ્રતિમા છે, જેનાં ઉપાંગ કહેવાય તેવાં અંગોનો થોડો થોડો ભાગ ખંડિત થયેલો છે, જેને અન્ય દર્શની જુદી જુદી રીતે પૂજે છે.

ઉત્તર તરફ જવાના દરવાજા અને અગ્રહરા પાર્શ્વનાથજીના દેરાસરથી થોડેક દૂર ચક્રેશ્વરી માતાની મૂર્તિ લગભગ ચાર પુટ ઊંચાઈની પાપાણી છે, જેના પગનો થોડો ભાગ ખંડિત થયેલો છે તે જોએલી છે, તેને માથે છત્રી કે દેરી કંઈ નથી. તેને લોકો ગામની રક્ષક દેવી તરીકે ગણે છે. આ ચક્રેશ્વરી દેવીની મૂર્તિની નજીકમાં અન્યપાળના ચોરાને નામે જોળખાતો એક ચોરા છે. ચોરામાં ધન છે એવી માન્યતાથી સરકારે ખોદકામ કર્યું, પણ અંદરથી ભભરાયો છૂટયા એટલે તે કામ બંધ કરવામાં આવ્યું. આ ચોરા પાસે ખંડિત પ્રતિમાઓના ઘણા અવશેષો પડેલા છે. આ ચોરાની પાસેથી જ બે કાઉસગગજ પ્રગટ થયેલા હતા જેમને પ્રાસાદની અંદર તખ્તનશીન કરેલા છે. કાઉસગગજ પરધર સાથે પુટ ૪-૬ની ઊંચાઈના છે, જેથી તેમના પ્રભાણમાં ગિંચ તે જગ્યાની આસપાસમાં પ્રગટ થવા સંભવ છે.

અન્યપાળના ચોરાની આસપાસ ૭-૮ ફુટ ઉંચા એક જાતના ઝીણા ઝીણા પાંદડાવાળા ઝાડ થાય છે, જેને અન્યપાલના ઝાડને નામે લોકો જોળખે છે. એ ઝાડ શેનાં છે તે હજી પરખાયું નથી, છતાં તે વૃક્ષના પાંદડામાં એવો શુષ્ક છે કે તેને વાટીને ગમે તેવા ગડશુભડ ઉપર બાંધવામાં આવે તો તુરત તે ગળીને કુટી જાય છે. પ્લેગની ગાંઠ ઉપર પણ તે અસરકારક કાપટો કરે છે. આ પાંદડા માટે લોકોની માન્યતા છે કે-“તે પાંદડા લેતાં પહેલાં તે લઈ જવાની વૃક્ષ પાસે યાચના કરવી.” આવી માન્યતાને ‘વૃક્ષ નોતર્યું’ એમ લોકો કહે છે. નોતર્યો પછી અમુક દાખમ ગયા બાદ ક્રીષ્ણ વધીરને નોતરેલ વૃક્ષનાં પાંદડાં તોડવાં.

અગ્રહરા પાર્શ્વનાથના નમણથી અન્યથરાજાનો કુદ રોગ નવ દિવસમાં દુર થયો એમ આને પણ ત્યાંના લોકો માને છે. જૈનેતરો પણ તે નમણને આજે “અગ્રીજા” એવી સંજ્ઞા આપી પોતાના શરીરની વ્યાધિઓ ઉપર ચોળવાનો પ્રયોગ કરે છે, તે મુજબ આ ગામમાં એક કાલણે પોતાના છોકરાને પ્લેગની ગાંઠ નીકળેલી તેની ઉપર નવણ ચોપડવાનો ઉપચાર કર્યો તો બરાબર નવમે દિવસે ગાંઠ કુટી ગઈ ને તદ્દન આરામ થઈ ગયો.

આ પ્રાસાદમાં હજુ પણ દિવ્ય નાટકરમ થમા કરે છે તેમજ દિવ્ય નયોતિ પ્રગટ છે. આવા દેખાવો ઘણી વખત હજુ પણ જેવામાં આવે છે. કિંવદંતી છે કે-અહીંયા એક વખત કેશરનો પરસાદ થયો હતો. સંવત ૧૬૫૪માં ન્યારે જીર્ણોદ્ધારની શરૂઆત કરી ત્યારે પ્રાસાદના શિખર ઉપર સંધ્યા સમયે દિવ્ય પ્રકાશ જેવામાં આવ્યો હતો અને તે સમયે જીર્ણોદ્ધારની શરૂઆતમાં શિખરના અગ્રભાગ ઉપર પાસખ બાંધી શિખર ઉપર કારીગરો કામ કરતા હતા તે સમયે “સાવચેત થાઓ, નીચે ઉતરો” એવી આકાશવાણી થયેલી તે મુજબ કારીગરો નીચે ઉતર્યા કે તુરતજ પાલખ તુટી પડી. દેરાસરજીના અગ્રભાગ ઉપર કોઈ સમયે તેજસ્વી દીપક પણ જળતા જેવામાં આવે છે. કાંઈ પ્રસંગે પ્રતિમાજીની પૂજા રહી ગયેલી અને પાછળથી ખાતી કરવાને તેની તપાસ કરવામાં આવી તો પૂજા ઘટ ગયેલી. આ સિવાય સં. ૧૯૭૯ ની સાલમાં ન્યારે પાછો લેપ જીર્ણ થઈ ગયો એટલે નવા લેપ કરાવવા અમદાવાદથી લેપ કરવા બે જણા આવ્યા ત્યારે સવારે ગોડીએ વહેલી પખાલ પૂજા કરી

લીધી હતી, છેવટ પ્રભુને મગલ દીવો ઉતારતી વખતે લેપના હથ્થીઆરો લઈને તે કારીગરો પ્રભુના પથાસન ઉપર ગયા ત્યારે ગોળીએ કહ્યું કે—છેવટ પ્રભુને મગલિક દીવો ઉતારી લઉં એટલી ધડી જાળવો, પણ તે કારીગર તે સમયે એવું બોલતા કે—તમારા આવકના દેવ તો જોયા એ જ સમયે તોપ જોવો એકદમ અવાજ થયો કારીગરોના હાથમાંથી જોળારો પ્રભુ પડી ગયા અને આખા દેરાસરની અંદર લાલ રંગ, પ્રભુજીનો રંગ લાલ છે તેવા જ છત્રાદ ગયો, અને માણસ ખીજ માણસને પણ જોઈ ન શકે તેવી લાલ ઘટા આખા રંગમડપ અને ગભારામાં થઈ ગઈ આ ઘટા લગભગ ૧૦ મિનિટ સુધી રહી ત્યારે કારીગરો બોલ્યા કે—અમે આ દેવનો લેપ નહિ કરીએ આવા દેવ તો અમે કદી પણ જોયા જ નથી આ પછી તેને સમજાવ્યા અને પછી તેઓએ લેપ કર્યો

એ સિવાય દિવ્ય નાટ્ય જ તો અનેક જણાએ જોયેલો છે ૧૯૮૩ માં ધૂ મોહનસૂરીશ્વરજી મહાગજ આવેલા ત્યારે પણ આવો ચમત્કાર થયેલો આદિ ત્રિરોપ આ દેરાસરમાં દીવાઓ કદી પણ વ્યવેનતા નથી ૧૯૫૪ની સાનમાં અહીં કામ ચાલતું હતું એ વખતે પાછા કામ જડાવતા હતા ત્યારે કામ જલદી પૂરું કરાવના સાઠ રાત્રિના પણ કામ કરાવતા હતા એટલે સાંજના એ ગાસ ધીના ભરીને મૂક્યા કામ ખલાસ થઈ ગયું આ વખતે તનકચદ માણેકચદ અહીં આવેલા તેણે ગોળીને સૂચના કરી કે—આ દીપક કારી નાખો એટલે તેણે કહ્યું કે એ દીવા દૂરારો નહિ એટલે તેણે ખીજ માણસ પાસે કરાવી નાખ્યા જ્યાં પહોંચે આવે ત્યાં પાછા દીપક થયા આમ નજી વખતે કપું અને નજી વાર દીપક પાછા થઈ ગયા હજુ પણ આ દેરાસરના પ્રભાવથી કોઈ રાખસ દેરાસરની એક પણ ચીજ ઉપાડી શકતું નથી કોઈ પ્રસંગે પ્રતિમાઓની પૂજા રહી ગયેલી અને પાછળથી ખાત્રી કરવાને તેની તપાસ કરવામાં આવી તો પૂજા થઈ ગયેલી જોવાય છે આના ચમત્કારો પણ અને છે

આગળ કહેવાયું છે કે વર્તમાન સમયમાં ત્યાં જોનોની વસ્તી રહી નથી તેમાં શ્વેતામરી આરંકા ત્યાં હાલમાં નથી કષોળ જ્ઞાતિના ગૃહસ્થો છે તે અન્ય ધર્મ પાળનારા છે ત્યારે સોરઠીયા ગૃહસ્થો રથાનકવાસી અને અન્યધર્મ પાળનારા હોવાથી જિનગિજને થોડે ધણે આરો નિહાંગ બન્યા છે પણ અહીંની પ્રતિમાના ભોખો ઉપરથી તો પ્રથમ તેઓ જૈનધર્મ પાળનારા હતા, એવું તે લોકોએ બરાવેલા બિંબો ઉપરથી સાબિત થાય છે, કેમકે કેટલાએક બિંબો ઉપરના લેખથી તે માનુષ પડે છે

ઉત્તતપુર

ઉત્તતપુર શ્રી અજાહરા પાર્શ્વનાથથી એક કોશ દૂર આવેલું છે, એવું ખીરુ નામ ઉના છે એને માટે કિંવદંતી પણ સંભળાય છે કે—“ઉના, પૂના અને ગઢ જુના એ ત્રણે જુના.” એ કહેવતમાનુ પ્રથમ ગામ ઉના છે ત્યાં પાંચ દેરાસરો જગદ્ગુરુ શ્રી હીરવિંમસરિતો ઉપાધ્યય અને સ્તૂપની પાર દેરીઓ આવેલ છે પાંચ દેરાસરોમાં મોટું આદીશ્વર ભગવાનનું, ખીજુ સંભવનાથ ભગવાનનું, ત્રીજુ શાંતિનાથ ભગવાનનું, ચોથું પાર્શ્વનાથ ભગવાનનું અને પાંચમું નેત્રિનાથજી ભગવાનના નામથી જોળખાય છે

આદીશ્વર ભગવાનના દેરાસરમાં મોટો ભાગ સપ્રતિ રાત્રીએ બરાવેલો છે ભમતીમાં પરચીસ દેરીઓ અને રંગમડખી પૂર્વે બાજુએ બે મોટા ભોયરા છે ભોયરામાં અમીત્રરા પાર્શ્વનાથ છે પડખે બે કાઉરસંગીયા છે ખીજ ભોયરામાં મળનાયક આદીશ્વર ભગવાન છે કુટ ઉચાઈના છે તેની પડખે ખીજ બે બિંબ આદીશ્વર ભગવાન અને નેત્રિનાથના દેરાસરમાં મુખ્ય ભગવાન આદીશ્વર ભગવાન છે, તેમજ ખીજ જણુ દશ બિંબો છે ખીજ બે જોરડીઓમાં એકમાં ચાર ને જીજીમાં ત્રણ બિંબો છે કુલ આ દેરાસરજીમાં એકાવન પ્રતિમા પાપાણી છે, તે સિવાય ધાતુનો પરિવાર જુદો છે

અમીઝરા પાર્શ્વનાથમાં નામ પ્રમાણે જ ગુણ જોવાય છે. એ જિંબમાંથી વખતો વખત અમીઝરું નગરે પડે છે, અહીંયા એક મોટા સર્પ સફેદ મુઝેલાવાળો અને જદ જાળરિત ધવેસો છે. તે ભગવંતને માથે કાઢ કાઢ વાર પોતાની ફેણથી છત્ર કરતો જોવામાં આવે છે. આ સર્પ કાઢના ઉપર ધસારો કરતો નથી. ભોંયરામાં જતાં સ્વાભાવિક રીતે આત્માને શાંતિ થાય છે, ત્યાંથી ખસવાનું મન થતું નથી. આ દેરાસર કોણે અને ક્યારે બંધાવ્યું તે સંબંધી કંઈ ઇતિહાસ મળતો નથી. ભોંયરાને રસ્તો હમણાં સુધરાવી સ્થાક કરાવ્યો છે. આ દેરાસરના પગાથન રંગમંડપનું અને ભોંયરાનું ભોંયતળાવું સંવત ૧૮૫૮ ની સાલમાં આરસથી બંધાવવામાં આવેલ છે. આ દેરાસરમાં ગિરાજતા મૂળનાયકજી આદીશ્વર ભગવાન તેમની ડાબી બાજુનાં પહેલાં જિંબ આદીશ્વર ભગવાન તેમજ મોટા ભોંયરાના મૂળનાયક આદીશ્વર, આ ત્રણ જિંબો ઘણા જીર્ણ થઈ જવાથી સંવત ૧૯૬૩ની સાલમાં કંચનવર્ણીય શેષ કરાવેલ છે.

સંભવનાથજીના દેરાસરમાં મૂળનાયકજી સંભવનાથ ભગવાનના જિંબના પરધર આગુજીની કોરણી છુલાવે તેવા છે. પરધરનાં દરેક અંગોઅંગ શાસ્ત્રમયોદાના પ્રમાણે છે. જિંબ દીવના રહીરા પારેખ મેધજીની બાયાં સુગ્રાવિકા લાડગીળાધએ બરાવેલા છે અને પ્રતિષ્ઠાની ક્રિયા થી હીરવિજય-ગરીશ્વરના પદ્મધર વિજયસેનસૂરીશ્વર મહારાજે સંવત ૧૬૬૫ ના જેઠ શુદ્ધિ ૧૧ ના રોજ કરેલી છે. આ દેરાસર ત્રણ બારના ગભારાનું અને સુશોભિત છે. કુલ ચૌદ પ્રતિમાઓ છે. જિંબ મોટા અને આદ્યલદ ઉપજાવે તેવાં મનોહર છે. આ પ્રાસાદ પ્રથમ કુંભારવાડામાં હતો પણ હાલમાં નવા બંધાવેલા ચૈત્યમાં સંવત ૧૯૫૯ના વૈશાક શુદ્ધિ ૧૨ ના રોજ પ્રતિષ્ઠિત કરવામાં આવ્યો છે. નવીન ચૈત્ય આદીશ્વર ભગવાનની સમીપમાં આવેલું છે. જૂના ચૈત્યમાં પાપાણુના ૬૨ જિંબો હત્યાં. એક પાપાણુની ચોતીશી અને પાપાણુની અષ્ટમંગલિક હતી, તેમજ આ ગામના કેદની અંદર જોડકામ કરતાં પાપાણુના ૧૮ જિંબ નીકળેલા, તે મળીને કુલ ૮૨ જિંબની પ્રતિષ્ઠા કરવાની હતી, પણ પરિવાર કેદસેક ઓછો થઈ જવાથી નવા ચૈત્યની પ્રતિષ્ઠા વખતે ૧૩ જિંબો રહેવાથી તેમજ એક કાઉસગીયાજી મળી ૧૪ ની પ્રતિષ્ઠા થઈ હતી.

શાંતિનાથ ભગવાનના દેરાસરમાં મૂળનાયકજી શાંતિનાથ ભગવાન છે, ગભારાને ફરતી ભમતીમાં ૨૩ દેરીઓ છે. રંગમંડપમાં એક ચોમુખજીની દેરી છે. રંગમંડપની પશ્ચિમે એક ઓરડીમાં ઘણા જિંબો છે. આ ઓરડીમાં મુખ્ય જિંબ સંભવનાથ ભગવાનનું છે. શાંતિનાથ ભગવાનનું જિંબ આ સામના રહીશ કીકા વીરજી દોશાએ સં. ૧૬૬૫ ના જેઠ શુદ્ધિ ૧૨ ના રોજ બરાવેલું છે, ને તેની પ્રતિષ્ઠા સવાઈ વિજયસેનસૂરીશ્વરે કરેલી છે. મૂળનાયકજી શાંતિનાથની જગણી તરફ અજિતનાથ ભગવાન ને ડાબી તરફ ચીર ભગવાન છે. તે જિંબો પણ મૂળનાયકના પ્રમાણે જોડાં છે. દેરાસરમાં પાપાણુની કુલ ૪૪ પ્રતિમાઓ છે. એક પાપાણુના અષ્ટમંગલિક તેમજ પાપાણુના એ સવાગળ ઓરસ-ઓરસ અષ્ટમંગલિક છે. અષ્ટમંગલિકની વચ્ચે પરમાત્માનાં પગલાં છે.

મોરું દેરાસર પાર્શ્વનાથ ભગવાનનું છે. મૂળનાયકજી સ્વામવર્ણે પાર્શ્વનાથજી છે. તે પ્રતિમા સંપ્રતિ મહારાજે બરાવેલા છે. જ્યારે તેમનું પ્રજ્ઞાલન કરવામાં આવે છે અથવા તો રાત્રિના ભગવાનની પાસે રોશની કરવામાં આવે છે એ વખતે જિંબના દરેક ભાગોમાં કાંઈ એવા પ્રકારની તેજસ્વિતા દેખાય છે કે જાણે જિંબ રત્નમિશ્રિત હોય એવો ભાસ થાય છે. આ જિંબની પડખેના જે જિંબ પાલીતાણામાં માધવલાલ બાજુની ધર્મરાજાના દેરાસરજીમાં પધરાવેલ છે. મોટા જિંબ મૂળનાયકજી

તરીકે છે ને બીજા બિંબ તેમની પડખે સ્થાપવર્ણવાળા છે. આ દેરાસરજીમાં પાપાણના કુલ ૧૯ બિંબ છે. તેમાં ગૌતમસ્વામીનાં બે બિંબ છે. આ દેરાસરજીનું પચસાણુ, ગભારાની દીવાલો અને ભોંયતળીયે સંવત ૧૯૫૮ માં આસસ જડાવેલા છે.

પાંચમું દેરાસર નેમિનાથ ભગવાનનું છે. આ દેરાસરજીમાં પાપાણનાં ૨૪ બિંબ છે. તે સિવાય નેમનાથ ભગવાનની શાસનરક્ષક અગ્નિકાંદેવીની મૂર્તિ અને એક પાકુકાનો સ્તૂપ છે. અગ્નિકાની મૂર્તિ આશ્રવૃક્ષની નીચે પોતાના બન્ને પુત્રોની સાથે એકને આંગળીયે અને એકને ગોદમાં રાખી ધ્યાનાશ્લેષ્ઠ સ્થિતિમાં જોવામાં આવે છે. આ દેરાસરોનાં બિંબોમાંથી કેટલાક બિંબો બહારગામ પશુ મોકલવામાં આવ્યા છે. અહિંથી ૪૦ બિંબો મુંગઈ ગોડીજીના દેરાસરમાં, ૩૨ ભાવનગર દાદાસાહેબના દેરાસરમાં ત્રણ બિંબ જામનગર તાળે લાલપુરના દેરાસરજીમાં અને બે બિંબ પાલીતાણા બાણુના દેરાસરજીમાં, યાકીના અન્ય રથજે લઈ જઈ પધરાવવામાં આવેલાં છે. તે સિવાય ધાતુનાં લગભગ ૧૦૦૦ જેટલા બિંબો જુદે જુદે રથજે મોકલવામાં આવેલાં છે.

અહીંના પાંચે મંદિરો પ્રથમ જુદે જુદે રથજે રથજે હતાં. બપોરે અહીંની જાહેજલાલી હતી ત્યારે અહીંયા સાતસો તો પૌષધરાણા હતી. અત્યારે માત્ર પંદર-ત્રીસ ઘરની વસ્તી રહી છે. પડતી આવેલી હોવાથી જુદે જુદે રથજે આવેલાં દેરાસરો બરાબર સચવાય તેમ ન હોવાથી પાર્શ્વનાથ અને નેમિનાથના દેરાસર મૂળ જગ્યાએથી ફેરવી શાંતિનાથજીના દેરાસરની સમીપમાં જોડાનેડ ગોઠવ્યાં છે. તેમની પ્રતિષ્ઠા વૈશાખ શુદ્ધ ૭ સંવત ૧૯૨૪ના રોજ કરવામાં આવી છે. તેમાં સંભવનાથનું દેરાસર તો શાંતિનાથ અને આદીશ્વર વચ્ચે ખાલી જગ્યા હતી ત્યાં ગોઠવ્યું છે, જેથી પાંચે દેરાસરો એક જ હારમાં રહેલા છે. તેમની વચ્ચે ૧૦૦૦ માણસ બેસી શકે એવડા મોટા મોક આવેલો હોવાથી સિદ્ધગિરિ અને ગિરનારની એક ટુંક જેવો દેખાવ આપે છે. આ દેરાસરો ગામના એક છેડા ઉપર આવેલાં છે, જેથી મનુષ્ય વસ્તી અલ્પ હોવાથી શાંતિ જોવામાં આવે છે.

શ્રી હીરવિજયસુરિ જે જગ્યાએ કાળધર્મ પામ્યા તે જગ્યા હીરવિજયસુરિના ઉપાશ્રયના નામથી ઓળખાય છે. પ્રસિદ્ધ હીરવિજયસુરિનું જીવનચરિત્ર જગજાહેર છે. એ જ હીરવિજયસુરિશ્વરની ઇચ્છાથી વર્ષમાં ૭ માસ પર્યંત ભાદરાહ અકબરે અમારીપડહ વગડાવ્યો, જજીયા નામનો કર માફ કર્યો. બંદો-જનોને મુકત કર્યો, ડાબર નામના મોટા સરોવરમાંથી મચ્છવધ બંધ કર્યો, જૈનોનાં તીર્થો, કાડીયો, પુળની જગ્યાઓ વગેરે જે હતાં તે યાવચ્ચે દ્રવિષાકરો સુધી જૈનોની પાસે રહે એવાં ફરમાનો આપ્યાં.

હીરવિજયસુરિ ત્યાંથી વિહાર કરતા સિદ્ધગિરિની યાત્રાએ પધાર્યા. ત્યાંથી પંચતીર્થો તરફ આવ્યા. અહીં ચાતુર્માસ કર્યો. તેમનું છેલ્લું ચાતુર્માસ આ જગ્યાએ હતું. અહીંયા ભાદરવા શુદ્ધ ૧૧ ને દિવસે પોતાની પાછળ બે હજાર શિષ્યોનો પરિવાર મૂકી કાળધર્મ પામ્યા. આવડોએ આશ્ર-વૃક્ષની પવિત્ર છાયામાં પવિત્ર ભૂમી જોઈ, ત્યાં એમનો અગ્નિસંસ્કાર કર્યો. તે જ રાતના ત્યાં નાટા-રંગ થતાં એક મનુષ્યે જોયો, તે નગરમાં જઈ બીજા માણસોને તેડી લાવ્યો, એટલામાં કાંઈ જોવામાં આવ્યું નહિ; પરંતુ તે જગ્યાની સમીપમાં રહેલા આશ્રવૃક્ષ ઉપર ફળ આવેલાં જોવામાં આવ્યાં. અગ્નિસંસ્કાર વખતે કંઈ નહિ છતાં તે જ રાત્રિએ ભાદરવા માસમાં પશુ પાટી કરીઓ થયેલી પ્રાતઃકાળે જોવામાં આવી જેથી નગરજનોએ તે કરીઓ તોડી લીધી. તેમાંની કેટલીક ખબાત, કેટલીક અમદાવાદ સુધાને તે કેટલીક દોસ્તીપતિ અકબરશાહેને એમ અનેક રથજે મોકલાવી. યુરના વિશેગથી તેઓ બહુ દુઃખી

અને દિલગીર થયા. આવીએ જે જગ્યાએ તેઓ દેહમુક્ત થયા ત્યાં દેરી બાંધવી, તેમ જે જે જગ્યાએ અગ્નિસંસ્કાર કર્યો તે જગ્યાએ ગુરુજીના સ્તૂપની સ્થાપના કરી. આ જન્મે રથજીએ અઘાપિ પર્વત ધણું ચમત્કારો નોવામાં આવે છે. એ ઉપાશ્રય, એ દેરી વિગેરે જગ્યાઓ આને દશ વરસ પહેલાં તદ્દન જીર્ણુ ત્યાં કમ્બર કમ્બર સુધીનાં ઘાસ ઊગી ગયેલાં, ત્યાં છીપાઓ-ધુવડ આદી પક્ષીઓના અસંખ્ય માળાઓ થઈ ગયાં હતાં, તે ઉપાશ્રય કે જે ગામના મંથ્ય ભાગમાં આ જગ્યા આવેલી છે તે સંવત ૧૬૭૨ ની સાલમાં તદ્દન જીર્ણુ હાલતમાં થઈ ગયેલ હોવાથી શ. ૭૦૦૦) અર્થાં નવેસરથી કામ કરાવ્યું. આ શ. ૭૦૦૦ નો તેટો મરુમ મોરારજી વડીલ, વલ્લભવિનય મહારાજ મુળાઈમાં ચાતુર્ભાસ હતા એ વખતે ગયેલા અને ફક્ત પંદર દિવસમાં શ. દશ હજાર લઈ આવેલા અને એ પ્રમાણે જૂના ઉપાશ્રયની જગ્યાએ અત્યારે સારું ઉપાશ્રયનું સુશોભિત મકાન બનાવેલું છે.

ગામના છેડાથી પોણા માઇલ દૂર શ્રી અન્નદરાપાશ્વનાથજીના તીર્થસ્થળ વચ્ચે શ્રી હીરવિનય-સુરિ અને વિનયદેવસુરિના સ્મૃત્ત દેહને અગ્નિસંસ્કાર કરવામાં આવેલ છે અને તેના ઉપર હીરવિનય-સુરિ તેમજ તેમની પાંદે થયેલા તમામ આચાર્યોના સ્તૂપો છે. કુલ ૧૨ દેરીઓ છે. તેને ફરતે સુંદર એક બગીચો છે. આ બગીચાની જમીન પ્રથમ સો વીધાં હતી, પણ હાલમાં ૬૨ વીધાં રહેલી છે. બગીચામાં ૫૦૦ આંખા તેમજ ૪૦૦ નાળીયેરીનાં ઝાડ છે. તે સિવાય બીજાં પણ કેટલાંક ઝાડ આવેલાં છે. આ બગીચો પ્રથમ સંધની માલેકીનો હતો, તેની ઉપજ વગેરે પંચતીથમાં વપરાતી હતી, પણ લક્ષ્મીવિનય નામે એક ગોરજી આ જગ્યા પચાવી પડેલ હતો, તેની ઉપજ તે પોતે એકસો જ ખાખ જતો હતો, તેનો કેસ જૂનામઠમાં અઠાર વર્ષ સુધી આવ્યો અને છેવટે આપણને તેમાં લાભ મળ્યો છે બગીચાની દેરીઓ જર્જરિત રિયતિમાં છે અને તે દેરીઓ ઉપર શિલાલેખો મોટા મોટા છે. પહેલો શિલાલેખ હીરવિનયસુરીશ્વરના સ્તૂપ ઉપર ને બીજો દેવસુરીશ્વરના સ્તૂપ ઉપર છે. આઠમી દેરી ઉપર વિનયલક્ષ્મીશ્વરની પાદુકા ઉપર લેખ છે કે—

ક્ષમાસુરિ, દયાસુરિ પ્રતિષ્ઠિતા. ૧૭૮૫ મહોત્સવેનાન્નતપુરસ્સંપેન સ્થાપના કારિતા.

નવમી દેરીની પાદુકા ઉપરનો લેખ:—સંવત ૧૮૧૫ ના માઠા સુદિ ૨ ને મંગળવારે બહારક શ્રી ૧૦૮ વિનયદયાસુરીશ્વર પાદુકા તપામચ્છે શ્રી વિનયદયાસુરીશ્વર પાદુકા શેઠ નિઆલચંદ અચલાતા. મીઠા જસવીરા દા. ધનજી કાનજી સંધે પ્રતિષ્ઠિતા ઉન્નતપુરે.

દેલવાડા

આ સ્થળ ઉનાચી ત્રણ માઇલ અને અંબરથી એક માઇલ દૂર આવેલું છે. મૂળનાયકજી ચિંતામણિ પાશ્વનાથજી છે. આ દેરાસર પ્રાચીન સમયનું છે. કોણે બાંધવ્યું અને ક્યારે બાંધ્યું તેનો ઇતિહાસ મળતો નથી, પણ આ દેરાસરજીનો છેલ્લો જીર્ણોદ્ધાર વિક્રમ સંવત ૧૭૮૪માં થવાનું દેરાસરજીના શિલાલેખ ઉપરથી માલુમ પડે છે. આ શિલાલેખમાં મેલ બરાવાથી આખી નકલ થઈ શકી નથી; છતાં બાવનગર સ્ટેટ એનો લેખ પોતાના શોધખોળ ખાતાવાળાઓ માફતે પ્રગટ કરેલો છે તે મુજબ વિક્રમ સંવત ૧૭૮૪ માં કરરતૂળાઈએ મંદિરનો જીર્ણોદ્ધાર કર્યો છે. એ મંદિરમાં પ્રથમ પાયા-ણનાં ૩૭ બિંબ અને એક પાયાણનાં ચોવીસી હતાં. તે સિવાય ધાતુનો પરિવાર જુદો હતો, પણ વર્તમાનકાળે આવકની વસ્તી ત્યાં બિલકુલ ન રહેવાથી તે પરિવારમાંથી ફક્ત પાંચ બિંબ ત્યાં રાખી બાકીનો પરિવાર જીર્ણોદ્ધારે રથજી મોકલવામાં આવ્યો છે.

અન્યવસ્થા, કન્ય તથા દેખરેખને અભાવે આ દેરાસરનો ગોઠી દેરાસર દબાવી પડેલો.

એણે દેગસરને પોતાનું ગૃહેનાનું ઘર બનાવી અતિ આરાતના કરવા માઢી પછી પાછળથી ગોળીને હિસાબ ચોખ્ખો કરી એને રબ આપવામા આવી, છતાં શ્રાવકોની વસ્તી ન હોવાથી વ્યવસ્થા ગળવાન તેવું નહોતું, તેથી દેરાસરજીનો નજીકનો ઉપાશ્રય પડી ગયો અને રજીસરું એટલું ઉતરવાનું સ્થાનક પણ નાશ પામ્યું

આવી સ્થિતિ હોવાથી દેરાસર ઉત્થાપન કરી અન્ય સ્થળે સ્થાપન કરવું કે કેમ તે માટે વિદ્વાન મુનિઓના અભિપ્રાય માગ્યા દરેકના અભિપ્રાયો બિન બિન મળ્યા, ત્યારે એક મુનિરાજ તરફથી સ્નાન ભણાવી ચીઢી નાખવામા આવી તે મુજબ વર્તવું એમ નક્કી થયું, પણ ચીઢી નકારની નીકળી પછી દેરાસરના તમામ મિળોની બે જુદા જુદા ગૃહસ્થોએ માગણી કરી તે સખધી પણ ચીઢીઓ નાખવામા આવી તેમા પણ નકારનો જવાબ મળ્યો એટલે ઉત્થાપનનો વિચાર માઢી વાળ્યો આ નગરમા સાધુ-સાધ્વી કે શ્રાવક-શ્રાવિકાને ઉતરવાનું ખીલકુલ સાધન નહોતું, પણ હવે સાધારણ ઉતરવાનું સાફ સાધન થઇ ગયું છે શેઠ ખુશાલચંદ કરમચંદના સુપુત્રોએ પ્રથમ એક હજાર રૂા આપ્યા તેમા કામ કરાવ્યું ધીમે ધીમે તે લોકો અહીં મદદ આપતા ગયા અને દેરાસરજીને જીર્ણોદ્ધાર, અને ફરતો ગઢ તદ્દન જીર્ણ થઇ ગયો તે સુધરાવ્યો તેમજ આ સ્થળે ખીલકુલ ઉતરવાનું સાધન હતું નહિ, માણસોને કયા જગ્ધને ઊભા રહેવું, કયા સુવું, કયા બેસીને માણસોને વિશ્રામ ભેવો, રાત્રિના આરતી ઉતારી ભાવનામા બેસવાનો વિચાર થાય તો પાણુ સુવું કયા? જ્યાં માણસોને એવા વિચારો થતા હતા ત્યાં કોઇ દર્શન માટે પણ બાણે જ જતા હતા, તેમા ય સાધુ-સાધ્વીને ધણી જ અગ વડતા ભોગવની પડતી હતી, જેથી આ જગ્યાએ જ્યાં પ્રથમ ઉપાશ્રય હતો ત્યાં ધર્મશાળા બધાવાઇ છે આ દેગસરની ડીધી તે દેરાસરના જીર્ણોદ્ધાર, ધર્મશાળામા દસ હજારની મદદ કરી શેઠ ખુશાલચંદ કરમચંદના સુપુત્રોએ ધીમે ધીમે મદદ કરી સારી સ્થિતિમા આવેલ છે

હીવબંદર

ઉનાથી આઠ માઇલ અને દેલવાડાથી પાચ માઇલ તેમજ અબરથી છ માઇલ દૂર આ સ્થળ આવેલું છે એને ચારે બાજુએ ફરતો સમુદ્ર આવેલો છે હીવ અને ઘોઘલા ગામ સામસામે છે વચ્ચે ૧૦૦ થી ૧૫૦ વારની ખાડી ઝોળા ગવી પડે છે વર્તમાન સમયે ત્યાં પોર્ટુગીઝ સરકારની હકુમત છે સમુદ્રના કાઠાનો પ્રદેશ અને વસ્તી ગીચ ન હોવાથી આખો દિવસ શીતળ હવા રહે છે ત્યાં સુદર ત્રણ પ્રાસાદો છે મુખ્ય પ્રાસાદ નવલખા પાર્શ્વનાથના નામથી, બીજો નેમિનાથ અને ત્રીજો સુનિધિનાથના નામથી ઝોળખાય છે ત્રણે પ્રાસાદના મળીને કુલ ૩૨ મિળ છે તેમા બે સ્કાટિક રત્નના મિળ છે આ મિળો પણ ધણા પ્રાચીન વખતના છે ધાતુના મિળનો પરિવાર ૧૦૦૦ ઉપરાત અહીંયા હતો પાછળથી એ પરિવારમાંથી કેટલાક મિળો જુદે જુદે સ્થળે મોકનનાથી ધગડા થયો છે કેટલાએક વર્ષ ઉપરથી એક જગ્યાએ ખોદકામ કરતા ૪૦૦ જેટલા ધાતુના મિળ નીકળેલા હતા, જેમાના કેટલાક મુબઇ વગેરે સ્થળે મોકલવામા આવ્યા છે અહીંયા પૂર્વે ત્રણ કરતાય પણ વધારે પ્રામાદો હશે એમ જણાય છે જમીનમાંથી પ્રતિગાઓ નીકળે છે, એ તેની હકીકતને પુષ્ટિ આપે છે ત્રણે પ્રાસાદો જુદે જુદે સ્થળે હતા, પણ જૈન વસ્તી ઓછી થઇ ગઇ જેથી દેરાસર સાચ વવાનું કામ મુશ્કેલ થઇ પડ્યું તેમાંથી દેરાસરો પણ જીર્ણ થઇ ગયેના હતા જેથી તે ઉત્થાપન કરી નવલખા પાર્શ્વનાથજીની જોડમા બે નવીન ચૈત્ય કરી, વિક્રમ સવત ૧૯૪૬ ના ફાગણ શુદ પના રોજ તે મિળોની ફરી પ્રતિષ્ઠા કરેલી છે તેમા સુવિધિનાથજી મિળ ખડિત થવાથી તેમની જગ્યાએ

શાંતિનાથ ભગવાનનું જિંજ સ્થાપન કરેલું છે. ખંડિત થયેલું સુવિધનાથ ભગવાનનું જિંજ ભોંયરામાં પધરાવવામાં આવ્યું, પણ પાછળથી તે જિંજ મનુષ્યકૃતિ સિવાય પગાશનઉપર ગિરાજમાન થયેલું લોકોએ જોયું. ફરી વખત ભોંયરામાં પધરાવ્યા અને ત્રણ વખત મનુષ્યકૃતિ સિવાય પગાશન ઉપર ગિરાજમાન થયા તેથી શાંતિનાથ ભગવાનની માદીનીએ પગાશન ઉપર તેમને જ ગિરાજમાન કરવામાં આવેલ છે.

દીવળદરમાં જૈનોની વરતી મોટા પ્રમાણમાં અને ધનાઢ્ય હતી, નવલખા પાર્શ્વનાથનું માહાત્મ્ય વિખ્યાત કહેવાય છે. તેમના એક રતવનમાં લખેલું છે કે—પ્રથુનો મુગટ નવલખો, હાર નવલખો, આંગી નવલખી, તેમજ નવલખો સંઘ હોવાનું જણાવેલું છે. સેનસુરિની મુખ્ય શ્રાવિકા લાડકીયાઈ દીવળદરની હતી, એમણે ધર્મકાર્યોમાં લાખો રૂપિયા ખર્ચેલા છે. ઉનામાં સંભવનાથનું દેરાસર બંધાવનાર અને જિંજ ભરાવનાર તેમજ હીરવિજયસુરિનો સ્થૂળ બંધાવનાર તે જ શ્રાવિકા હતી. આ લાડકીયાઈનો રાસ એક જગ્યાએ જોવામાં આવેલ હતો, પણ પાછળથી તેનો પત્તો મળ્યો નહિ. આ રાસ આજે હાજર હોત તો ઇતિહાસ ઉપર કંઈક દીક પ્રકાશ પડત.

પાક્ષીતાણા શહેરનું મુખ્ય દેરાસર બંધાવનાર પણ અહીંના વતની હતા. આદીશ્વર ભગવાનનું દેવળ અહીંના જ આવક રૂપરૂદ ભીમજીએ બંધાવેલું હતું, તેમજ ગિરનાર ઉપર પણ એમણે લાખો રૂપિયા ખર્ચેલા હતા. કિંવદંતી સંભળાય છે કે, તેઓ ધણા જ ગરીબ અને નિર્ધન હતા, પણ સુદેવ, સુપુરુ અને સુધર્મ ઉપર તેમની શ્રદ્ધા અથાગ હોવાથી તેઓ એવી રિયતિમાં પણ દેવ, ગુરુ અને ધર્મની ભક્તિ કરતા હતા અને ધણે કાળ ખ્યાનરથ રિયતિમાં જ ગાળતા હતા. તેમની આવી ધર્મભાવનાથી પ્રસન્ન થયેલી પદ્માવતી દેવીએ તેમને સાક્ષાત્ દર્શન આપ્યું—તેમનાં કષ્ટ કાષ્ઠાં, વરદાન આપ્યું, ત્યારથી તેમની નિર્ધનતા દૂર થઈ. લક્ષ્મીદેવીની જેમ જેમ તેમની ઉપર કૃપા થતી ગઈ, તેમ તેમ તેઓ તેનો સદૃશ્ય કરવા લાગ્યા. તેઓ સારા કવિ પણ હતા. પોતાની ઉત્તરાવસ્થામાં ભગવાનનું એક સારું રતવન બનાવવાનો અભિપ્રય કરેલો, જેથી એમણે એક રતવન બનાવ્યું, તે સિવાય ખીજાં પણ ધણાં રતવનો બનાવ્યાં છે. એ રતવનનો સંગ્રહ કરવાનો પ્રયત્ન અદ્યપિ કાંઈ થયો નથી. કેટલીક રતવનાવળીમાં હાલમાં તેમનાં છૂટાં છૂટાં રતવનો જોવામાં આવે છે.

તપાગમ્હની પાટપરપરામાં થયેલા ૬૪ મી પાટ શ્રી વિજયક્ષમાસુરીશ્વર વિક્રમ સંવત ૧૭૮૫માં આ રથે કાળધર્મ પામ્યા છે. તેમના અગ્નિસ્પંદકાર સમયે, તેમજ તેજ સાલમાં વિજયદશાસુરિને સ્પિષ્ટ આપવાની ક્રિયા થઈ તેમાં આ નગરીનાં શ્રાવિકાએ પુષ્કળ દ્રવ્ય ખર્ચેલું હતું. વિજયક્ષમાસુરિ વિજયરતનસુરિના શિષ્ય હતા. એ વિજયરતનસુરિ ૬૨ મી પાટ થયેલા ગૌતમાવતાર શ્રી વિજયપ્રભસુરિના શિષ્ય હતા. વિજયપ્રભસુરિ સં. ૧૭૪૯માં રવગૌતમી થયા હતા. વિજયદશાસુરિએ સંવત ૧૮૧૭માં શત્રુંજય ઉપર પ્રતિષ્ઠા કરાવેલી છે. તેમની પછી ૬૬ મી પાટ વિજયધર્મસુરિ થયા. તે સંવત ૧૮૩૮ સુધી વિદ્યમાન હતા. વિજયધર્મસુરિ પછી વિજયવિજયેન્દ્રસુરિ ૬૭ મી પાટ થયા. તે સંવત ૧૮૮૯ લગભગ સુધી હતા એમ જણાય છે. સંવત ૧૮૫૯ તેમજ સંવત ૧૮૭૫માં ગિરનારના શિવાયેજો એમણે કરાવ્યા હતા. તેમની પછી વિજયદેવેન્દ્ર પછી વિજયધરજેન્દ્ર અનુક્રમે થયા.

દીવનગરીના શ્રાવિકાએ તે સિવાય ઘણી સખાવતો કરેલી છે. ગિરનારનાં પગથીયાંનો ઉદ્ધાર દીવના સંધે કરાવેલો છે, એવું તે ખાજ ઉપરના એક શિલાલેખથી જણાય છે, તેમજ પ્રજાસપાટણના જૈન મંદિરની અંદર પગામણુનો લેખ વિક્રમ સંવત ૧૬૯૯ નો છે, તેમાં લખ્યું છે કે—દીવળદરના ઉંચા ગાંતિપત્રા શેઠ સદૃશજીની બાબાં અંપુરાઈના દીકરા શીવગજ પાર્શ્વનાથની મૂર્તિ ભરાવી.”

સમય પોતાનું કાળ કર્યું જાય છે. જળ ત્યાં રથજી અને રથજી ત્યાં જળ એ નિયમને અનુસ-

રીને આને એ દીવ શહેરની બહોળલાલી સૂઝાઈ ગઈ છે. જ્યાં નવલખા સંઘ તરફથી નવલખી આંગીઓ થતી, ધાર્મિક કૃત્યો પાછળ લાખો રૂપિયા ખર્ચાતા હતા ત્યાં આને ભગવાનને મસ્તકે ચડાવવા ચાંદીનો મુગટ પણ ન મળે ! નવલખો સંઘ હોતો તે પણ પાછળથી ઉપદેશને અભાવે હુંદકે મતના સાધુઓનું આવાગમન થતાં એમાં ભળી ગયો. આને મૂર્તિપૂજકનું માત્ર એક જ ધર રહેલું છે અને ભંડારમાં જે શીલીક હતી તેની પણ ગેરવ્યવસ્થા થઈ ગઈ, છેવટે દેરાસરોના ખર્ચ કેમ ચલાવવો તેની પણ મુશ્કેલી નડી જેથી ભગવાનનાં જે કાંઈ આબૂપણો ગેરવ્યવસ્થા થતાં બધાં તે મુંઘડાં ગોડીછનાં દેરાસર માફતે વેચાયાં અને તેમાંથી ખર્ચ ચલાવવાનો વખત આવી લાગ્યો. એથી વિશેષ શોચનીય ખીના ખીજ શી હોય ?

આ ત્રણે પ્રાસાદોનું બાંધકામ જુખરા પત્થરનું છે. પળાસણોમાં પાણી ભરાઈ રહેલું હતું, ભોંયતળીયામાં ગાખડાંઓ પહેલાં હતાં અને વર્ષોત્કૃષ્ટમાં જીવજંતુની ગંડુ જ ઉત્પત્તિ થઈ આવતી તેથી સં. ૧૯૭૬ ની સાલમાં ભોંયતળીયું તથા પળાસણો આસપાસ બંધાવ્યા તથા સંવત ૧૯૮૧ ની સાલ સુધી અહીં શ્રાવક શ્રાવિકાઓ તથા સાધુ સાધ્વીને ઉતરવાની ગંડુ જ અગવડતા હતી તે અહીં ભવનગરવાળા શા. નાનાલાલ હરિચંદ આલેશ તેઓ શ્રી ગોડીજ મહારાજના દેરાસરમાં પધરાવવા બે પ્રતિમાજી લઈ ગયા હતા તેમણે શ. ૧૮૦૦) આપ્યા જેથી ત્યાં ધર્મશાળા ચાર ઝોરડા અને એક ઝોરડી બંધાવવામાં આવેલ છે.

કોડીનાર

આ સ્થળ ઉનાથી બાર કોશ દૂર આવેલું છે. આને તો ત્યાંના તમામ પ્રાસાદોનો વિચ્છેદ થયેલો છે. નેમિનાથ ભગવાનનાં શાસનરક્ષક અંગિકા પૂર્વભવમાં આ કોડીનારના વતની હતાં. અહીંના પ્રાસાદો છેવટ ૧૮ માં સૈફા સુધી અસ્થિત ધરાવતા હતા, એવું લખારામ નામના આવકે સિદ્ધાચળથી ગિરનાર સુધીમાં આવતાં દરેક તીર્થની જાત્રા કરી છે તે સંબંધીનું એક સ્તવન જોવામાં આવે છે તેમાં 'કોડીનારે નમશું' નેમ, અને સુહાગણ અંગિકા દેવ' એમ લખેલું છે એ ઉપરથી સિદ્ધ થાય છે.

આ પંચતીર્થોની આસપાસમાં કેટલાંકે તીર્થસ્થળો વિચ્છેદ ગયા છે, એ હકીકત બાણી ખરા જૈનને દિલગીરી થયા વગર રહેશે નહિ. અહીંથી સાત માઉ ઉપર રોડીસા નામે ગામ છે. ત્યાં એક જૈન મંદિરનું ખંડિર હસ્તિ ધરાવે છે. ૧૫ થી ૧૭ કોશ ઉપર સમુદ્રની વચ્ચે ભક્ષરાખાદ નજીક ખેટ છે, જે વર્તમાન સમયે સિયળખેટને નામે ઓળખાય છે. ત્યાં અનેક જૈન મંદિરનાં ખંડેરાં અને ખંડિત ગિંઓ જોવામાં આવે છે. તેને જુદા જુદા માણસોએ જેને જેમ ધાવ્યું તેમ તેનો ઉપયોગ કરેલો છે અને કરે છે. આ ખેટમાં ચાંચીના લોકો સિવાય બીજા કોઈ લોકોની વસ્તી જ નથી. ત્યાંના કેટલાંકે લેખોનો સંગ્રહ ભાવનગર સ્ટેટ તરફથી થયેલો છે. તેમાંના ત્રણ લેખો નીચે પ્રમાણે છે. "વિક્રમ સંવત ૧૩૦૦માં સહગપુરના રહેવાસી વલ્લીવાળ ગાંધિના શેડે મસ્તકનાથની પ્રતિષ્ઠા કરી. વિક્રમ સંવત ૧૩૧૫માં મહુવામાં મહાવીરસ્વામીના દેશમાં પોસ્તાડ રોડે આસપાળના દીકરા આસ-દેવના પુત્ર ગાંધી જીવાએ ગોતાના કડ્યાણુ સાર પાચનાથની મૂર્તિ કરાવી. વિક્રમ સંવત ૧૨૭૨ માં દીમાણુના મહેરરાજ રણસિંહના શ્રેય માટે સર્વ સંધે મળીને મહાવીરસ્વામીની પ્રતિષ્ઠા કરી."

તળાજમાં હજીરાપીરની કચ્છર ઉપર જૈન પ્રતિમાની ખેડડો લેખ છે, જેમાં લખ્યું છે કે-વિક્રમ સંવત ૧૩૦૨ માં કચ્છર પાખણે તેની માતા લક્ષ્મીદેવીના શ્રેય માટે મહાવીરની પ્રતિમા સ્થાપી. એવામાં જૂના ધાંચીવાડની મસીદમાં નગરખાનાની ઉપરના અને નીચેના ભાગમાં બે તેવા જ લેખો વિક્રમ સંવત ૧૭૧૬ ની સાલનાં છે. તેમાં એકમાં સરસ્વતી ગવ્ડના કુમુદ્યદે પ્રતિષ્ઠા કરી છે ત્યારે બીજામાં

ધર્મસાગર સાધુએ પ્રતિષ્ઠા કરી. પ્રભાસપાટણમાં સુતારશ્મીવામાં પણ એ તેવા લેખો છે, તેમાં વિક્રમ સવત ૧૩૩૮ માં પદ્મીનાથ સ્થાપિતા ઠક્કર આમનડ તથા આસપાસે મળીને પોતાની માતાના કદવાળુ માડ મધીનાથની મૂર્તિ બરાંડી તેમજ બીજા લેખમાં સવત ૧૩૪૦ માં વીરપાળના બાઇ પૂર્ણસિંહની બાપો વેળતદેવીનો પુત્ર હુંગરસિંહ તથા કેલીસિંહે પોતાના કદાણુ સાર પાર્શ્વનાથની મૂર્તિ કરાવી. આના અનેક પુરાવા જોવામાં આવે છે.

કોડીનારના અંગિકાદેવી

ગિરનારની દક્ષિણ દિશાએ ધનધાન્યથી ભરપૂર, સમૃદ્ધ કોડીનાર નામે નગર આવેલું છે. જે સમયના કોડીનારના આપણે વર્ણન કરીએ છીએ તે સમય શ્રી નેમિનાથનો સમય હતો તે સમયના કોડીનારમાં ને આજે તો આખ-જમીન નેટલું અંતર છે, છતાં આપણે તો તે સમયના કોડીનાર તરફ જઈએ એ કોડીનારના જિંવા પ્રાસાદોમાં વસતા મનુષ્યોની સમૃદ્ધિ અનોઢિક હતી. એ ઐશ્વર્ય, એ સમૃદ્ધિ ઉપર શાસન તો દારકાધિપતિ શ્રી કૃષ્ણવાસુદેવનું હતું. એ સમૃદ્ધ કોડીનારમાં દુર્દૈવ નામે એક બ્રાહ્મણ રહેતો હતો, તેને દેવતા નામે સ્ત્રીથી સોમભદ્ર નામે પુત્ર ઉત્પન્ન થયો. સોમભદ્રને સતી-ઓમાં મુગ્ધ સમાન અંગિકા નામે સ્ત્રી હતી. સોમભદ્ર પ્રથમ જૈનધર્મી હતો, પણ તેના પિતાના મરણ પછી તેનો જૈનધર્મ પણ સ્વર્ગમાં ગયો, તે છતાં ઉદારઆચવાથી અંગિકા જૈનધર્મમાં પ્રીતિવાળી દિવસો નિર્ગમન કરતી હતી

હવે દુર્દૈવ બ્રાહ્મણના શ્રાદ્ધનો દિવસ આવી પહોંચ્યો તે જ મધ્યાહ્નસમયે માસોપવાસી જે મુનિઓ સોમભદ્રને ઘેર પધાયાં તપ અને ક્ષમાથી સ્વર્ગ ચર સમાન તે મહામુનિઓને જોઈ અંગિકા ધણી જ હર્ષિત થઈ ગઈ “આહા ! આજે પરંને દિવસે મારા અગર પુપાથી આ મહામુનિ મારે સા પધાયાં છે, નેથી હું તેમને અન્નદાનનડે પ્રતિષ્ઠામિત કર.” એમ વિચારતી હર્ષના અશ્રુ વરમા વતી અંગિકા જીભી થઈ, હાથમાં અન્ન લઈ તે ભક્તિથી મુનિને કહેવા લાગી “મુનિવર ! મારા કાઇ પુણ્યોદયે આપ અહીં પધાયાં છો તો આ અન્ન લઈને મારા ઉપર અનુગ્રહ કરો !”

અંગિકાની ભક્તિથી સાધુએ પાન ધર્યું. અંગિકાએ હર્ષથી ઉત્તમગતિનું બીજ વાનતી હોય તેમ તેમાં અન્ન વહોરાવ્યું. આહાર ગ્રહણ કરી મુનિઓ ત્યાંથી ધર્મલાભ આપીને ચાલ્યા ગયા

ધર્મથી પાપનો નાશ થતા શુભપરિણામને લીધે સ્વાસ્થી અંગિકા ગૃહકાર્યમાં મંદ થઈ ગઈ. અંગિકાએ આપેલું મુનિદાન કલહગ્રિય એક પાડોશણે જોયું. સાક્ષાત્ કૃલાની બહેન હોય એવી ધર-માથી બહાર નીકળી કોપાધપણે અંગિકાને કહેવા લાગી “હે વધુ ! તારી સ્વતંત્રતાને ધિક્કાર છે ! અત્યારે તારા ધરમાં સાસુ કે કાકા નથી; છતાં તે દેવતાઓને અને પિતાઓને આખા સિવાય મુનિ ઓને દાન આપી આ રસોઇ નકામી કરી નાખી હતી તો પિતૃદાન પણ કયું નથી” છતાં જો એ સ્વરે બોલતી ને પધાને બાંકાવતી એ કૃત્યા પાડોશણ અંગિકાની સાસુને બોલાવી લાવી અને આ બધી વાત મરી-મરયાથી યુક્ત કરી કહી સમજાવી.

હવે કૃત્યા પછી સાસુનો વારો આવ્યો “અરે મૂર્ખા ! તે આ શું કયું ? મારી રજા સિવાય તે મુનિને કેમ દાન આપ્યું ? હું છતાં ધરમાં તારો અધિકાર કેમ ચાલી શકે ?”

એ બંને કૃત્યાઓની વચ્ચા રહેલી અંગિકા હૃદયમાં કંપના લાગી, એની નમજાઈનો આ બંને જણાએ લાભ લેવા માશ્ચો ને એની ઉપર અધિકાધિક રાપ ઉતારવા માશ્ચો એટલામાં અસૌમ્ય પ્રકૃતિ ાળો સોમભદ્ર પણ બ્રાહ્મણોને લઈને ઘેર આવી પહોંચ્યો. તેણે પણ પાડોશણ અને માતાના મુખથી વૃત્તાત સામળી અંગિકાનો તિરસ્કાર કર્યો

ધરમાં આવી રીતે કહેશ ઉત્પન્ન થવાથી પોતાના બે પુત્રોને લાઇને અંગિકા ત્યાંથી ચાલી નીકળી. મનમાં વિચારવા લાગી કે—“ગિરનાર ઉપર જઈ તપશ્વર્ષી કરી હું મારું આત્મસાધન કરું.” એમ વિચારી ગિરનારને માર્ગે ચાલી. એક પુત્રને હાથ ઉપર બેસાડ્યો છે, બાબો કેડ ઉપર છે. એવી રીતે મનમાં ગિરનારનું સ્મરણ કરતી ત્યાંથી આગળ ચાલી.

કેડ ઉપર તેડેલું બાળક અરપણ શબ્દો બોલતું રડવા લાગ્યું. તૃપાની વેદનાથી મોં લાલસોળ થઇ ગયેલું છે એવું તે રડવા લાગ્યું. પાણી પાણી પોકારવા લાગ્યું ને બીજે પુત્ર શબ્દકર નામે હતો તે હાથની એટા કરતો ખાવાનું માગવા લાગ્યો. બન્ને બાળકોને શોકથી રૂદન કરતાં જોઇ અંગિકાને ફરીને પાછો શોક ઉત્પન્ન થયો—અંગિકા ખેદ કરવા લાગી.

“અહા ! મરજવાનની માફક આ બાળકો પણ સમજતા નથી. અત્યારે એમને કંઈ પણ આપવાને અસમર્થ હું શું કરી શકું ? હે પૃથ્વી ! તું મને માર્ગે આપ, જેથી હું તારો આશ્રય લઇ દુઃખમુક્ત થઉં અથવા તો આ અરણ્યમાં રૂદન વૃથા છે. અશ્વતાવેદનીપના ઉદયથી પ્રણીઓને જે જે કમોં ઉદય આવ્યાં હોય તે બધાં સહન કરવાં પડે છે. વર્ષા શોક કરવાથી શું ફાયદો ?”

ચિંતથી ગ્લાનિ પામેલી અંગિકા શોક કરતી એક વૃક્ષની નીચે બેઠી, તો મીઠા પાણીથી ભરેલું સ્વચ્છ જળ મુક્ત એક સરોવર દીઠું; તેમજ પાકી ગયેલી આમ્રવૃક્ષના ફળની બે લુંબો તેના હાથ ઉપર પડી.

અંગિકાએ બાળકોને ફળ ખવડાવી પાણી પાડું. ધર્મના માહાત્મ્યનાં ફળ ચિંતવતાં તેનું મન કંઈક શોકથી નિવૃત્ત થયું.

અંગિકાની સાસુ કોપથી અંગિકાને શ્રાપ આપતી મુનિને આપેલું અન્ન અનિષ્ટ માની નવીન અન્ન તયાર કરવાને ધરમાં આવી, તો બન્ને મુનિમહારાજના સ્પર્શથી તે મુનિ જેના ઉપર ઉભેલાં હતાં તે આસનો સ્વર્ણનાં થઇ ગયાં હતાં; તેમજ સર્વે પાત્રો અન્નથી પૂર્ણ ભરેલાં જોઇ તેણી અત્યંત ખુશી થઇ. એટલામાં દિવ્યપાણી તેના સાંભળવામાં આવી: “હે અંગિકા ! હે કોપમુખી ! તે મૂઠ્ઠા થઇને અંગિકાને કોપાવી છે, પણ તેમાં તારો દોષ નથી, તું રાંક બ્રાહ્મણની પુત્રી એ મુનિદાનના મહાફળને ચોગ્ય તારું ધર કયાંથી હોય ? અંગિકાએ જે દાન આપ્યું છે તેનું તો અંશ માત્ર મેં તને ફળ આપ્યું છે, પણ એનો તો અદ્ભૂત વૈભવ છે. એને પરિણામે તો અંગિકા દેવતાઓને પણ પૂજનિક થશે, એને ધણું ઉચ્ચ સ્થાનક મળશે.”

આકાશવાણીથી ભય પામેલી અંગિકાની સાસુ બહાર આવી પોતાના પુત્રને કહેવા લાગી. “પુત્ર ! આપણું ધર ધનધાન્યથી ભરપૂર ગયું છે તે જો અને જા સત્વર વહુને બોલાવી લાવ ! એ પુણ્યવતી વહુને તેડી લાવી એનું સન્માન કર ! એના વિના આ ધર, હું અને તું મુએલાં છીએ.”

માતાના મુખથી આવ્યાં વચન સાંભળી સોમદેવ અંગિકાને શોધવાને ચાલ્યો. માર્ગમાં તેણે એક વૃક્ષની નીચે બે બાળકો સહિત બેઠેલી દુરથી તેને જોઇ. ઝડ નીચે બેઠેલી અંગિકા વિશ્રાંત થઇને બેઠી હતી ત્યાં સોમદેવને આવતો જોઇ આમળ ચાલવા લાગી. એ આગળ ચાલતી અંગિકાને સોમદેવ બોલાવવા લાગ્યો. “હે અંગિકા જીભી રહે ! જીભી રહે !”

અંગિકાએ પાછા ફરીને જોયું તો તેણે પોતાના પતિને આવતો જોયો.

“અરે, આ આકારણુ વેરી થયેલો કોઇને વશ થઇ નહીં મારી ઉપર આવે છે. હવે આ વનમાં મારે કોનું સ્મરણ છે ? એ દુષ્ટ જંગાલકારે મને પકડી હેરાન કરશે. તેમ હવે મારે છઠ્ઠીને પણ શું કરવું ? એની કલ્પના સહેવાં કરતાં તો મારે મરવું શું ખોટું ?” એમ વિચારતી તે એક ફવાના કાંઠા ઉપર આવીને બીભી રહી.

મરતી વખતે જે કાંઈ શુભ ધ્યાન કરવું જોઈએ તે કરી લીધું. આર શરણુ અંગીકાર કર્યો. પાપની નિંદા કરી, યુષ્કાંચની અનુમોદના કરી મનમાં નમસ્કારગત્વું સ્મરણુ કરતી, નેમિનાથનું ધ્યાન કરતી અંગિકાએ બન્ને પુત્રો સહિત કૃવામાં અંપાપાત કર્યો.

અંગિકા મનુષ્યનો દેહ છોડી દિવ્યદેહને ધારણુ કરનારી રમણીય કાંતિના કિરણો વરસાવતી વ્યંતરોને સેવવા યોગ્ય દેવી થઈ.

અંગિકાને કૃવામાં પડતી જોઈ ‘હા હા’ એમ બૂમ મારતો સોમભટ્ટ કૃવા પાસે આવી પહોંચ્યો અને જોયું તો કૃવામાં પુત્રો સહિત અંગિકાનાં અવયવો વિશીલું થઈ ગયાં છે એવી અંગિકાને જોઈ ખેદ પામ્યો, “આહા ! બાલે ! તે કાપને વશ થઈ અકાળે આ શુ કર્યું ? મારા જેવો જડભરત કેદી આવું કાર્ય કરે, પણ તે વિદુથી થઈતે આ કીક ન કર્યું, માનિનિ ! તારા વિના કલકિતપણે હું પણ હવે છત્રીને શું કરું ? ધરે જઈને સ્વજનોને હું શું મુખ જતાવું ? શ્રી અને પુત્રોના મૃત્યુથી દુઃખી થયેલા મને પણ મૃત્યુ જ હવે મુખકારી છે.” દુઃખથી આક્રંદ કરતા તેણે અંગિકાના વિચારમાં જ તે કૃવામાં અંપાપાત કર્યો.

સોમદેવ ભટ્ટ મૃત્યુ પામીને અવધિગાનને ધારણુ કરનારો અંગિકાનું સિંહરૂપે વાહન થનારો દેવ થયો. સિંહવાહિની અંગિકા બે પુત્રો સહિત હર્ષવદે ઉગ્ગત્તવળ જળવાવા લાગી.

અંગિકાદેવીનાં વસ્ત્રો શ્વેત હતા, આર હાથોએ કરીને શ્રેષ્ઠ એવાં અંગિકાદેવીના જમણા બે હાથમાં પાશ અને આગ્રહણી કુંબ હતાં, ને બેડાળા હાથ પુત્રો અને અંકુશને ધારણુ કરનારા હતા. કનકતુલ્ય પ્રભાવવાળાં, તેમજ વરદાન આપવામાં શ્રેષ્ઠ એવાં અંગિકાને ત્યાં ઉત્પન્ન થયેલાં જોઈ ભક્તિથી હર્ષિત, પ્રીતિને ધારણુ કરનારો અને બે હાથે છોડી પકડીને બેઠો રહેશે તેમનો પ્રતિહારી પ્રણામ કરીને પરિચિત વચને કરીને પૂછવા લાગ્યો, “હે દેવી ! હે સ્વામિની ! પૂર્વે તમે શું યુષ્કવાન આદિ ધર્મકૃત્યો કર્યાં છે કે જોથી તમે વ્યંતર દેવીઓને સેવવા યોગ્ય થયાં છો ?”

પ્રતિહારીના વચન સાંભળી સાવધાન થઈ અંગિકાદેવીએ પૂર્વભવનું અવલોકન કરવા માંડ્યું. ગાનથી પૂર્વભવ જળણીને કહી સાંભળાવી.

તે પછી દેવોએ ચિકુવેલા વિમાનમા બેસી અંગિકા દેવતાએ આજ્ઞા.

આ સમયે ક્ષતિ કર્મોના બાર થતાં શ્રી નેમિનાથ દેવજ્ઞાન પામ્યા હતા, તેઓ સમયસરણુમાં બેસીને દેશના દેતા હતા, ત્યાં તેમની પર્ષદમાં જઈ અંગિકા દેશના સાંભળવા બેઠાં.

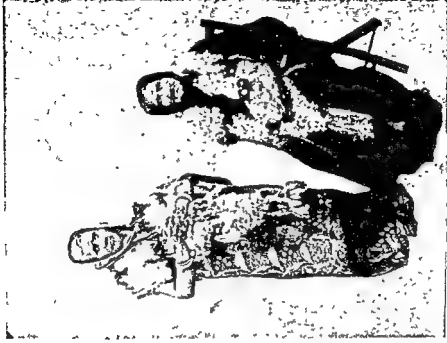
દેશના અતિ વરદાન રાજ પ્રમુખ ધણા જણાએ કીકા અંગીકાર કરી. પક્ષિણી નામે રાજની પુત્રી બીજી સ્ત્રીઓની સાથે સાધીજી થઈ. દશાહ, બોજકુબ્જ, બળભદ્ર પ્રમુખ આવકો થયા ને તેમની સ્ત્રીઓ શ્રાવિકાઓ થઈ. એવી રીતે ચતુર્વિધ સંઘની સ્થાપના કરી.

પ્રભુના મુખથી અંગિકાના ચરિત્રનું વર્ણન સાંભળી અતિ ભક્તિવાળા છંદે બીજા દેવતાઓના આગ્રહથી અંગિકાને શ્રી નેમિનાથ પ્રભુના શાસનમાં વિધોનો નાશ કરનારી દેવી કરાવી.

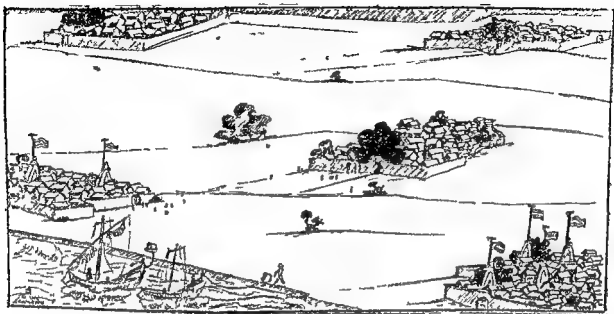
નેમિનાથ પ્રભુ પોતાનું સર્વોચ્ચ એક હજાર વર્ષનું પૂર્ણ કરીને શિવવધૂને વર્ષો અને તેમના શાસનની અધિશાધિકા દેવી અંગિકા તો આજે પણ કહેવાય છે, આજે પણ તે હાજરાદગુર છે. ગિરનારની રમેવાળી નેમિનાથની અધિષ્ઠાયિકા આજે પણ એ જ અંગિકાદેવી જે જનમતી જ્યોત સખા છે, એ અંગિકા શામનનું સાચિય કન્નારી થાઓ ! શાસનને શાખાવવામાં સહાય કરનારી થાઓ ! ! !

સંધપતિના બાહેચ સેકેટરી શ્રીમાન સંધવી
નંબરવાલ હરગોવિન્દરાસ સંધપતિના ભાણેજ વિગેરે સાથે.

સંધપતિ શ્રીમાન યુનીભાઈના માતૃશ્રી તથા ડા. સો.
સંધવજી શ્રીમતી ચંચળબાઈ

શ્રી ઊના-અજાહરા-પંચતીર્થીની યાત્રા

શ્રી કોડીનારમાં સંઘનો લઘ્ય પ્રવેશ.

તા. ૧૬-૧-૩૮ ના શુભ દિવસે જામનગર જૈન યાત્રિક સંઘનો ગાયકવાડ સ્ટેડીના અમરેલી પ્રાન્તમાં આવેલા શ્રી કોડીનાર શહેરમાં પ્રવેશ થવાનો હોઈ કોડીનારની સમગ્ર રેલ્વે આજે ખૂબ હર્ષમાં હતી, જૈનોની વસતી અહિં નહિં છતાં શહેર ધ્વજ-વાવટાથી સારી રીતે શણગારવામાં આવ્યું હતું. સંઘનું સામેયું હિંદુ પ્રજા તરફથી ભારે ઠાઠ સાથે કરવામાં આવ્યું હતું. સંઘપતિની રીયામત નીહાળવા આજુ ય ગામ સામેયામાં ઉતરી પડ્યું હતું. સંઘનો કેમ્પ શહેરની પૂર્વ દિશાએ ખુટલા મેદાનમાં હંમેશના વિવાજ પ્રમાણે ગોઠવવામાં આવ્યો હતો. બપોરે કોડીનાર સ્કુલના વિશાલ હોલમાં સ્થાનિક સમગ્ર પ્રજા તરફથી સંઘપતિને માનપત્ર આપવા માટે સભા યોજવામાં આવી હતી, બાળકોના સંગીત અને જુદા જુદા વક્તાઓના ભાષણો બાદ પ્રમુખશ્રીના હસ્તે ચાંદીના કાસ્કેટમાં સંઘપતિને માનપત્ર અર્પણ કરવામાં આવ્યું હતું, સંઘપતિ તરફથી યોગ્ય વ્વાળ વાળવા માથે જુદા જુદા માર્જનિક ખાતાઓમાં સારી રકમ અર્પણ થઈ હતી. સંઘના આવાગમનને અંગે ગાયકવાડી પોલિસે-સંઘના સંરક્ષણ માટે સારી કાળજી રાખી હતી

શ્રી સંઘપતિ શ્રીમાન્ શેઠ શ્રી ચોપટલાલભાઈ ધારસીભાઈ તથા શેઠ ચુની-
લાલ લખમીચંદ ધારસીભાઈ શુભ નિવાસ શ્રી જામનગર (કાઠીયાવાડ)
એઓશ્રીને શ્રી કોડીનારની સમસ્ત હિંદુ પ્રજા તરફથી

અભિનંદન પત્ર

પોતે યાત્રા કરવા તથા અનેક લોકોને તીર્થયાત્રા કરાવવા નિમિત્તે પોતાની સાથે મહાન
ધર્મીઓ અને સાધુ સાપ્તીઓ સહિત રાજ્યશીય દમદમ સાથે પ્રવાસ કરતા વચ્ચે
અમારા કોડીનારની રક્ષણ સીમમાં વિશ્રામ લેવાનો આપશ્રીને સમય મળ્યો છે તે માટે અમે
મળ્યા જ હર્ષિત થયા છીએ

આપશ્રી આપના સાસારિક બ્યવહારિક કાર્યમાં રોકાયેલા છતાં ધર્મપાનન અને ભેદભાવ
રાખ્યા સિવાય કાંઈકે રૂપીઆની સખાવતો કરો છો. આપશ્રીની આવી ઉદારવૃત્તિ માટે અમે
આપશ્રીને અભિનંદન આપીએ છીએ

આપશ્રીની આવી ઉદારતાને લઈને આપ રાજ્ય અને પ્રજા ઉભયના માનીતા થયા છો
તેમજ જામનગર નરેશ જોડર જોડ મેરીટીસનો માનવતો ખીતામ આપશ્રીને આપ્યો છે અને
જગતના માનવીઓ આપશ્રીને લક્ષ્મીપતિ તરીકે નીહાળી રહ્યા છે

આધુનિક સમયના અતિ ઝડપી વાહનોની વિપુલતા છતાં તે દ્વારા મુસાફરી નહીં કરતા
પ્રાચીન પ્રધાનુસાર પ્રજા વાહીને મુસાફરી કરી અને તે દ્વારા હુનિઆનું થતું અપહોક્ષન એમાં
જે આનંદ અને રહસ્ય રહેલું છે તે સમજી તેનો લાભ આગળ આપતા શહેરો અને ગામડા
એને આપતા જાઓ તે માટે અમે આપને અભિનંદન આપીએ છીએ

આપશ્રી તથા આપનું કુટુંબ અને સાથેનો સઘનો સઘ આરોગ્યતા સાથે યાત્રા પરિપૂર્ણ
કરો, અનેક ધાર્મિક સત્કાર્ય કરો અને આપશ્રીને તથા આપના કુટુંબને શ્રી જગન્નિયતા પ્રજા
દીર્ઘાયુષ અર્પે એવી પ્રાર્થના સાથે આ અભિનંદન પત્રિકા આપશ્રીને અર્પણ કરીએ છીએ

મિતિ સવત ૧૯૯૪ના પોસ શુદ્ધ ૧૫ રવિવાર, તારીખ ૧૬ જાન્યુઆરી ૧૯૭૮
મુકામ કોડીનાર, ખાત અમરેલી, રાજ્ય વડોદરા.

વેરા રૂઝનાથ જોસંકર

શા વૃજદાસ પાનાચંદ

કંકર હાનજી રાવવજી

કંકર વસનજી માધવજી

શા કાલીદાસ વૃજદાસ

શા પ્રજુદાસ વલભદાસ

વિષ્ણુ જગજીવન શંકર યાજ્ઞિક

વેરા માધવજી વશનજી

કો ડી ના ર બં ઢ ર ના હિં દુ ભા ઈ ઓ ત ર ફ ના

મા ન પ ત્ર નો જ વા બ

(તા. ૧૬-૧-૧૯૩૮)

મહોદય સભાપતિ, કોડીનારના મારા દશગ્રંથી હિંદુભાઈઓ અને બહેનો, વડોદરા રાજ્યનો સ્થાનિક અધિકારીવર્ગ અને અન્ય શુદ્ધસ્થો,

સોરઠ દેશ જેની રમણીયતા તેના ગીરથી ઝોળખાતા કેશરીસિંહથી ભરપૂર જંગલથી છવાયેલ પ્રદેશથી ઓર વધી છે; જે પ્રદેશમાં આવેલ અનેક તીર્થસ્થાનો લઈ તેની પવિત્રતા મનાઈ છે, જ્યાં મોરલીધર શ્રીકૃષ્ણે પોતાની ગાદી સ્થાપી છે, તેવા અતિ મનમોહક પ્રદેશનું અમારું પરિભ્રમણ અમારા આજના આનંદની અનુધિ છે. અલ્પાંશુ પર્વત જૂની દ્વારકા તરીકે ઝોળખાતા રૂઝી કપાસના બહોળા વેપારવાળા ફરીયાદી બંદર કોડીનાર જેની નીકટમાં જ શાસ્ત્રપ્રસિદ્ધ સદંતર વહેતી શીંગવડા નામની નદી તે દેશની પવિત્રતામાં ઉમેરો કરે છે, જેનાં દષ્ટિગોચર થતાં ખડેરા તેની પ્રાચીનતાનું ભાન કરાવે છે.

એક વખતે આ કોડીનાર પ્રદેશમાં હિંદુ તીર્થો ઉપરાંત જૈન મંદિરોની હયાતી હતી તેવા પ્રદેશમાં અમારો અમારા અતુર્વિધ સંઘ સાથેનો પ્રવેશ અગોને ધણો જ આહ્વાદક છે. તે સાથે હિંદુ તીર્થ શુભપ્રયાગને અંગે હિંદુ મુસલમાન વચ્ચે થયેલ ઝગડા વખતે પોતાની ધર્મઝડાને લઈ રાજ્ય સત્તાનુરાગી પ્રજાનો પણ જેઓ સામનો કરવા ચૂક્યા નથી તેવા અમારા હિંદુ ધર્માનુરાગી મંદુઓનો મેળાપ અમારા હર્ષને ઉભરાવી નાંખે છે.

શ્રી કોડીનાર બંદરના અમારા હિંદુભાઈઓએ માત્ર ચારજ કલાક પહેલાં અમારું કરેલ ભાવબીનું સ્વાગત અગોને હરહરેશ યાદ રહેશે. તે ઉપરાંત આ માનપત્રદાર અમારો થઈ રહેલ સત્કાર એ અમારા હિંદુભાઈઓની દરેક હિંદુ ધર્મ અને તેમાં પણ જૈન દર્શન પ્રત્યેની ભાવનાનું સ્તૂતન છે. આવી તેમની દરેક ધર્મ પ્રત્યેની શ્રદ્ધા અગોને તેમના પ્રત્યે માન પેદા કરાવે છે.

આ માનપત્ર દ્વારા અમારા કાયોની પ્રશંસામાં અતિસચોક્તિભરેલી છે. અગોએ અમારી ફરજ સિવાય વિશેષ કાંઈ કશું હોય તેવું અમે માનતા નથી, છતાં આપની અમારા પ્રત્યેની આવી શુભ લાગણી સૌજન્યતા, માયા અને મમતાને માટે અમારા સત્કાર અને સન્માનમાં ભાગ લેનાર ભાઈઓનો ફરી આભાર માનીએ છીએ. સાથે તેમના જેવા સગૃહનું અનુકરણ કરવા સર્વ ભાઈઓને વિનવીએ છીએ. છેવટે વડોદરા રાજ્ય અને વડોદરા રાજ્યના અધિકારી સાહેબોએ અમારા સંધના યાત્રિકોની સુખસગવડ સાચવવામાં જે મદદ કરી છે તે માટે અમે તેઓના આભારી છીએ એટલું કહી અમારું બોલવું સમાપ્ત કરીએ છીએ.

પારસી સદ્ગૃહસ્થ શ્રીયુત ખુદાબક્ષ

ઉનાના એક 'ખુદાબક્ષ' નામના પારસી સદ્ગૃહસ્થ કે જેઓ આઠ દશ વર્ષ અગાઉ પૂ. આચાર્ય શ્રી વિજયમોહનસરિણ મહારાજ ઉનામાં સપરિવાર પધારેલા, અને તેઓશ્રીના વિદ્રતા તેમજ વૈરાગ્યપૂર્ણ બહેર વ્યાખ્યાનોનો સંડોવ જૈન, જૈનેતરો તથા અમલદાર વર્ગે

લાલ લીધેલો તે પ્રસંગે પૂર્વોક્ત પારસી ગૃહસ્થને જેન ધર્મ ઉપર ઘણી સારી રૂચિ લગત થયેલી અને પરિણામે મહારાજશ્રી પાસે મંદિરા, માંસ તેમજ રાત્રિભોજન સંબંધી યાવજન્ય પર્વત પ્રતિજ્ઞાઓ કરેલી અને ત્યારબાદ દિનપ્રતિદિન જતા આવતા સાધુ મુનિશાસ્ત્રો સત્સંભાગમ વૃષ્ટિ પામતા સામાયિક, ચોવિહાર, નવકારશી, પોરસી વિગેરે પચ્ચક્રખાણા તેમજ હુમેશા ઉકાળેલું પાણી વાપરનાર થયેલા તે પારસી સદ્ગૃહસ્થ હાલમાં કોડીનારમાં રહેતાં હોવાથી સંઘ તેમજ પૂજ્ય ગુરૂદેવોની પધરામણી પ્રસંગે તેમના હર્ષની કોઈ ત્રીમા ન હતી. લગભગ આખોય દિવસ તેઓ સંઘના કેમ્પમાં રહ્યા હતા અને પૂજ્ય આચાર્ય મહારાજનો પાસે બેસી જ્ઞાનામૃતનું પાન કર્યું હતું. બીજે દિવસે ઘણે દૂર સુધી સંઘને વળાવવા આવવાનું પણ એ સદ્ગૃહસ્થ ભૂલ્યા ન હતા. કોડીનારખાતે શેઠ જેસંગલાલ સાકરચંદ તરફથી નવકારશી કરવામાં આવી હતી.

માલગામ, સીમાસી અને નાથલ.

તા. ૧૭ મીએ માલગામ, ૧૮ મીએ સીમાસી અને ૧૯ મીએ નાથલ મુકામે સંઘનો પડાવ રાખવામાં આવ્યો હતો. દરેક ગામોમાં પ્રામ્ય પ્રમતો ઉત્સાહ ખૂબ બેવામાં આવતો હતો, આનુબાનુના ગામડાઓમાંથી ભજનમંડલીઓનું આવાગમન હુમેશ પ્રમાણે ચાલુ જ રહેતું, પ્રભુપૂજા, વ્યાખ્યાન, દિવ્ય અંગરચના અને જાવનાઓ વિગેરે રાખતા મુજબ અરખલિતપણે ચાલુ હતા. માલગામમાં સંઘનો પડાવ હતો તે દિવસે ત્યાંથી પાંચ ગાઉ દૂર આવેલા ઘાંટવડ ગામમાંથી સ્કુલના સર્વ વિદ્યાર્થીઓ પોતાના શિક્ષકો સાથે સ્કાઉટના ડ્રેસમાં સંઘના દર્શન માટે આવી પહોંચ્યા હતા, માલગામની નિશાળના વિદ્યાર્થીઓ પણ આ સાથમાં બેસાયા હતા, સંઘપતિ પાસે ધાર્મિક સ્તુતિ વિગેરે થયા બાદ સંઘપતિ તરફથી તેમને મિષ્ટ ભોજન આપવા ઉપરાંત રૂા. ૫૦ અર્પણ કરવામાં આવ્યા હતા અને સાંજે પોતાના ખટારા મારફત સર્વ વિદ્યાર્થીઓને ઘાંટવડ પહોંચાડ્યા હતા. માલગામથી સંઘ સીમાસી મુકામ કરી નાથળ મુકામે આવ્યો, ત્યાંથી સંઘને પ્રથમ ઉના-અબહરા જવાનું નક્કી હતું, પરંતુ તપાસ કરતાં નાથલથી દીવ ઘણું નજીક હોવાથી અને ઉના અબહરા ગયા બાદ દીવના દર્શનાર્થે સંઘને પછી પણ જવાનું નિર્ણય થયેલ હોવાથી અને પહેલું દીવ જઈ પછી ઉના અબહરા જવામાં આવે તો થંચ એછો થવા સાથે કેટલીક બીજી ચલુ અનુકૂલતાઓ થાય એ કારણથી સંઘને પ્રથમ દીવ જવાનું નક્કી થયું અને એ નિર્ણય પ્રમાણે તા. ૨૦ મીએ દીવખંદર જતાં એક માઈલ અગાઉ આવતી પોર્ટુગીઝની ચોકી-માંડેલી પાસે સંઘનો પડાવ નાખવામાં આવ્યો, માલગામમાં થી તરવરિવેચક સભા અમદાવાદ તરફથી, સીમાસીમાં એક સદ્ગૃહસ્થ હસ્તે મોહનલાલ ભગવાનજી જામનગરવાલા તરફથી અને નાથલમાં ઝવેરી ગિરધર-લાલ ગોવિંદજી જામનગરવાલા તરફથી અનુક્રમે નવકારશીઓ કરવામાં આવી. નાથલ મુકામે સાંજના આ પ્રમાણે સંઘમાં ટેલ ફેરવવામાં આવી હતી કે-“ દીવ એ શીરંગી રાજ્ય હોવાથી જકાતને અંગે મુશ્કેલી ન નટે માટે કોઈ પણ ભાઈઓ ખંડેનોએ દીવમાંથી કોઈ પણ વસ્તુ ખરીદવી નહિ. આ ઉદ્યોગણોને અમુક અંશે અમલ થયેલો હોવાથી દીવમાંથી પાછા ફરી ઉના તરફ જૂનાગઢ સ્ટેટની હદમાં દાખલ થતાં લગભગ કોઈ ભતતની મુશ્કેલી નડી ન હતી. ”

દીવના શહેરીઓ તરફથી અભિનંદન પત્ર

શાસનપ્રભાવક દાનવીર જામનગરનિવાસી સંઘપતિ શ્રીમાન શેઠ પોપટલાલ ધારશીલાલ તથા સંઘપતિ શ્રીમાન શેઠ ચુનીલાલ લક્ષ્મીચંદ ધારશીલાલ જોગ.

તીર્થસ્વરૂપ શ્રી અતુર્વિધ સંઘને વંદન કરી અમે સવિનય નિવેદન કરીએ છીએ કે-આપણે આ હિંદુસ્તાન દેશ પુરાતનકાળથી ધર્મપ્રાણુ ગણાતો આવ્યો છે. આ દેશમાં અવારનવાર પરમાત્માની કૃપાથી ધર્મપરાયણુ વ્યક્તિઓ પ્રગટ થયા કરે છે, જેને લીધે આપણા દેશનું ધર્મપુરાણુપણું સુદૃઢ રીતે ટકી રહેલ છે. જગતમાં અનેક પ્રકારનું જીવન જનતા વ્વતીત કરે છે, તેમાં ધાર્મિક જીવન સર્વોપરી શ્રેષ્ઠ ગણાય છે. મનુષ્યો અનેક પ્રકારે ધર્માચરણુ કરે છે, કોઇ ધનથી, કોઇ તનથી અને કોઇ મનથી. અમારા સાંભળવા પ્રમાણે આપમાં ત્રણે ગુણો સંપૂર્ણપણે રહ્યા છે. ધનાઢ્ય કેવળ ધનથી ધર્મ કરી મુક્ત થાય છે પરંતુ આપે તો સંપત્તિશાળી જીવન છતાં તપનો આદર્શ પણ પ્રગટ કર્યો છે, જેમકે ભવ્ય સમવરણુ, સુશોભિત ગજરાજ, સુંદર ચિત્રશાલા સેંકડો તંશુરાવટીઓ વિગેરે અમૂલ્ય અને વિશાલ સામગ્રી ઉપરાંત પૂજ્ય આચાર્યશ્રી વિજયનેમીસૂરીશ્વરજી મહારાજ પ્રધાન અનેક સાધુસાધ્વીઓ તેમજ હજારો યાત્રિકો સાથે પુણ્ય પ્રવાસ કરતાં આપ સંઘપતિને જેઠ અમને પ્રાચીન અને અર્વાચીન સંઘયાત્રાઓ રમરણે ચઢે છે. આપની આ યાત્રાથી પ્રામ્થ-જનો, પુરવાસીઓ અને અન્ય સંપ્રદાયના અનુયાયીઓ પણ સંઘના દર્શનાર્થે આકર્ષાય છે એ આપ ધાર્મિક શાસનની જે ઉજ્જવલ કીર્તિપ્રાપ્તિ રચી રહ્યા છે તેના પ્રત્યક્ષ પુરાવા રૂપ છે. આવા આદર્શ ગુણોથી આકર્ષીત થયેલા શહેરી જનો આદરપૂર્વક આપને અભિનંદન આપે છે. આપ જેવા ધર્મપ્રાણુ સદ્ગુણધોને પરમાત્મા દીઘોયુષ્ય બક્ષે અને આપ આજીવન આવા ધાર્મિક સંઘો કાઢી જગતમાં ધર્મની જાગૃતિ કરતા રહે એમ ઇચ્છીએ છીએ.

લીંબો અમે છીએ આપના સ્નેહાભિલાષી

દીવ બંદર
પોર્ટગીઝ ઇન્ડીયા
તા. ૨૦-૧-૧૯૩૮

શેઠ કલ્યાણચંદ હીરાચંદ
શેઠ નાગરદાસ વલ્લેચંદ
શેઠ જમનાદાસ ઝોતમચંદ
શેઠ ત્રેમચંદ માણેકચંદ
શેઠ ત્રેમચંદ જુગલદાસ
શેઠ અલ્લેચંદ હરીદાસ
શેઠ અમૃતલાલ મોહનલાલ
શેઠ જમનાદાસ વનમાળી
શેઠ લીલાધર વનમાળી

પંચતીર્થી તરીકે ઓળખાતા પ્રદેશના દીવ બંદરે

અપાયેલ માનપત્રનો જવાબ

મહોદય સલાપતિ, અમારા જૈન તથા હિંદુ ભાઈઓ તથા બહેનો,
પોર્ટુગીઝ સરકારના રાજ્યાધિકારીઓ અને અન્ય સફળહરથો.

લાખો વર્ષની પ્રાચીન પ્રતિભાને પોતાની ગોદમાં રાખી બેઠેલ પ્રદેશવાળા, પંચતીર્થી તરીકે પ્રસિદ્ધ પાસેલમાંના એક વખતે લાખોની વસ્તીવાળા દીવ બંદરે અમારું પ્રયાણ અમોને હર્ષધેષા બતાવે છે. સેંકડો નહીં, હજારો નહીં પણ લાખો સદીઓના અપારા સહન કર્યા છે તેવા પ્રદેશના મહાભાગ્યશાળી અભ્યુદય પર પદ્માવતી દેવીની પ્રસન્નતા ઉતરતાં, લાખો વર્ષ સુધી દેવેશી પૂજાયેલ પ્રતિભાજી સાગર નામના શ્રેષ્ઠને અપાધ અને એ શ્રેષ્ઠીએ દીવ બંદરે આવી આ અન્ય રાજને અર્પણ કરી જેની પૂજા સેવા ભક્તિના કૃણ તરીકે એક નહીં પણ અનેક જાતના એટલે કે એક સો સાત જાતના રોગવાળો અન્ય રાજ પોતાના રોગથી મુક્ત થયો, તેથી દીવ નજીકમાં અજુર નામે નવી નગરી વસાવી તેમાં આ પ્રાચીન, પ્રભાવશાલી, અલૌકિક, ચમત્કારિક પ્રતિભાજીને પધરાવી છે, વળી ન્યાં સુધિધિભગવાનની ખંડિત થયેલ પ્રતિભાજીને ત્રણ ત્રણ વખત બોધરામાં પધરાવ્યા છતાં શાસ્ત્રનેવે બહાર કાઢી મૂળ જગ્યાએ રચાપિત કરેલ છે, તેમજ ન્યાં નવલખા સંધનો વાસ હતો, ન્યાં ભગવાન પર નવલખો મુગટ હતો, નવલખી આંગી અને નવલખો હાર ધારણ કરવામાં આવતા હતા એવા શ્રી નવલખા પાર્શ્વનાથજીની મનોવાંચિત કોડ પૂરા પાડતારી પ્રતિભાજી ગિરાજે છે તે દીવ-બંદરમાં આવેલા દેવાલયોનાં ચતુર્વિધ સંધ સાથે દર્શન કરવાથી આ મનુષ્ય ભવની સાર્થકતા યદ્યપિ મમજીએ છીએ અને તેથી અમે અપૂર્વ અને અવર્ણનીય આનંદ અનુભવીએ છીએ.

દીવ બંદર ધણું જ જૂનું પુરાણું શહેર છે ન્યાં—રજપુત રાજ્યોમાં આવડા વંશે રાજ્ય કર્યું. પછી મોગલ સલ્તનતે આધિપત્ય સ્થાપ્યું અને વખતના વહેવા સાથે વેપાર નિમિત્તે આવેલ ગૌરવશાળી એક વખતે પૂર્ણ પ્રભાવ જમાવેલ પોર્ટુગીઝ રાજ્યસત્તાએ પ્રવેશ કરી પોતાની કોડી જમાવી હતી તે જ સત્તાના અંકુશ નીચે આ રાજ્ય છે. તેવા વેપારમાં ખીજા નંજરે ગણાતા દીવ બંદરે આવી આજે અમારા જૈન તથા હિંદુ ભાઈઓને બેઠવાની અમારી અભિલાષામાંની એક અભિલાષા કેટલેક અંશે પૂરી થાય છે, એથી અમારા આનંદની ભિંમિએ ઉભરાઈ જાય છે.

દીવ બંદર જેની પુનિત ભૂમિમાં વાસ કરવા ભાગ્યશાળી બનેલ આપ ભાઈઓ તરફથી અમારા થયેલ ભાવભીના સંતકારે અમારા હૈયા હી ડોળા નાંખ્યા છે અને તેમાં પણ અસારે સુંદર પુરુષોદાર નકશીવાળા સુખડના બનાવેલ કાસકોટોમાં અપાયેલ માનપત્રો માટે આપ બધાનો નેટલો આભાર માનીએ તેટલો થોડો છે. આ દીવ બંદરના રમણીય દરિયોમાં શ્રી નવલખા પાર્શ્વનાથજીની ચમત્કારી પ્રતિભાજીવાળું દેવાલય, સેન્ટ પોલુસ ક્રિશ્ચન મંદિર અને સરસ્વતીમંદિર મુખ્ય છે, આ સરસ્વતી મંદિરનો લાભ લગભગ ત્રણસેંક કરતાં પણ વધારે વિદ્યાર્થીઓ લઈ રહ્યા છે તેના આશીર્વાદ લેનાર અમારા સખી દાનવીર હિંદુભાઈ શેઠ જમનાદાસ ઓતમચંદની આધુનિક સમયમાં મુકેવળથી આપી, કીશોર વયના બાલકોને સંસ્કારી બનાવવાની ધગશનું જ્ઞાન કરાવે છે. આ સરસ્વતી મંદિરમાં એક લાખ રૂપિયા જેની ધરખમ રકમ અચીં કુશાદે મકાન બનાવ્યું છે તેના તેમજ સાર્વજનિક ઉપયોગિતાવાળી તેમના જ તરફથી ચાલતી સંસ્થાઓ—કન્યાશાળા તથા ઔષધશાળાના કાયમના નિભાવ

માટે બેથી અઢી લાખ જેની નાદર રકમનું ટ્રસ્ટ કંપું છે જેના વ્યાજમાંથી જ આ ખાતાઓ ચાલી રહ્યા છે તેવા સુભાગી ધર્મધીર અમારા સખી હિંદુભાઈની સમયાવકાશની સખાવતનું રમરણ કરાવે છે તેમના આવા સુકાર્ય ધન-વ્યાદાને પાત્ર છે. અમારા અને ગિરાજતા અન્ન સુખી ભાઈઓને આવા સાર્વજનિક કાર્યમાં એમના પગસે ચાલવા પ્રાર્થીએ છીએ કે તેમના પૂર્વના પુણ્યપ્રભાવે પ્રાપ્ત કરેલ પોતાની પુણ્યને પરોપકારી કાર્યમાં સદ્વ્યય કરે.

આ માનપત્ર દ્વારા અમારા કાર્યની અતિશયોક્તિવાળી યથ રહેલ પ્રશંસા, અમારા અત્રેના ભાઈઓની અમારા પ્રત્યેની મમતા અને માયા છે, પણ અમારે કહેવું જોઈએ કે નરદેહ ધારણ કર્યા પછી મનુષ્ય માથે જે જે ફરજો અદા કરવાની છે તેમાંથી આપ માનતા હો તો થોડા ધણા અંશે તે ફરજ બજાવવા સિવાય વિશેષ અમે કંઈ કંઈ નથી; છતાં આપની આવી શુભ લાગણી અને મમતા માટે આ રથજે આભાર માનીએ છીએ; અને આપને નમ્ર ભાવે વિનવીએ છીએ કે ધર્મ એ જ મનુષ્ય જીવનના સાક્ષ્યની કુંચી છે; તેથી ધર્મ કરવામાં અને તે કરનારને ઉત્તેજન આપવામાં પછાત રહેશે નહીં.

છેવટે આપ દીવળંદરનિવાસી અમારા જૈન ભાઈઓ તેમજ હિંદુભાઈઓના તેમજુ કરેલ સત્કાર અને સન્માન માટે, તેમજ અત્રેની નામદાર પોદુંગીઝ સરકારે અમારા સંઘને આપેલ સગવડતા માટે તેમનો આભાર આ જાહેર મેલાવડામાં પ્રદર્શિત કરી અમારું બોલવું સમાપ્ત કરીએ છીએ.

દીવળંદર અને સંઘપતિને માનપત્ર.

ઉપર જણાવી ગયા પ્રમાણે તા. ૨૦-૧-૩૮ ના દિવસે દીવળંદરનાં પ્રાચીન જન-મંદિરોના દર્શનાર્થે ખાડીથી એક માઇલ લગભગ દૂર માંડવી પાસે સંઘને કૅમ્પ નાખવામાં આવ્યો હતો. સંઘના કેમ્પથી માઇલ દૂર ચાલીને જવાનું હોવાથી, તેમજ ત્યારબાદ નાવડામાં ઊંચી ખાડી ઉતરી સામે પાર જઈ દીવ શહેરમાં ઠાપલ થવાનું હોઈ પૂજ્ય સુનિવર્ગ, સાધ્વી-જીઓ તથા યાત્રિકો આજે શીઘ્ર સંઘના કેમ્પમાં પહોંચી ગયા અને પ્રાતઃવિધિથી પરવારી તુર્ત જ દીવ તરફ રવાના થયા હતા. આ બાબતના કંઈ ઘોષલા અને સામે કંઈ દીવ એ પ્રમાણે ગામો આવેલા છે, ઘોષલામાં શ્રે. મૂ. ભાઈઓની વસતિ ખીલકુલ ન હતી, છતાં સ્થાનકવાસી ભાઈઓએ સ્હા પાણી વિગેરેથી યાત્રિક વર્ગનું જૂબ સ્વાગત કર્યું હતું. યાત્રિકોને વિશ્રાંતિ માટે સ્થાનકવાસીના બન્ને વિશાળ ઉપાશ્રયો ખુલ્લા મૂકી દીધા હતા. ખાડી ઉતરવા માટે સંઘપતિ તરફથી અગાઉથી જ થયેલા બંદોબસ્ત પ્રમાણે પાંચ સાત મોટી હોડીઓ એક સાથે એક એક હોડીમાં પચીસ-ત્રીસ ભાઈઓને પાંચ મિનિટમાં જ પાર ઉતારી દેતી હતી. યાત્રિકોને પણ આજે હોડીમાં રહેલ કરવા માટે ઘણા આનંદ આવ્યો હતો. એક બાબત વિશાલ સમુદ્ર, એક બાબત લાંબી ખાડી, ખીજી બાબત બાબત શહેરની ધમારતો તથા દરિયામાં થોડે દૂર દેખાતી કીરંગી જેલ વિગેરેથી યાત્રિકોને એ દશ્ય ઘણું રમીયામણું લાગતું હતું. દરિયાકાંઠે યાત્રિકોની સહીસલામતી માટે કીરંગી પોલિસ હાજર હતી, દીવની સમગ્ર પ્રજા પણ આ વિશાળ સંઘ અને સંઘપતિને નીરખવા માટે રાહ જોઈ રહી હતી. સંઘપતિ શેઠ શ્રીમાન પોપટલાઈ તથા સંઘપતિ શેઠ સુનીલાઈ સપરિવાર આવી પહોંચતાં કીરંગી ઝેન્ડ, પોલિસપાર્ટી વિગેરે સરંજામથી સંઘનું મુંદર સ્વાગત કરવામાં આવ્યું હતું, સામેયામાં સાજનના મોખરે પૂ. આગમોધ્યારક આચાર્ય મહારાજ શ્રીમાન સાગરાનંદસૂરીશ્વરજી મહારાજ સપરિવાર શોભી રહ્યા હતા, ખાડી ન ઉતરવાના કારણે પૂ. શાસનસમ્રાટ નેમિસૂરીશ્વરજી

મહારાજ તો માંડવી પાસે સંઘના કેમ્પમાં રહ્યા હતા ત્યારે પૂ. આ. શ્રી વિજયમોહનસૂરિજી આદિ નાથલથી સીધા અજાહરા મુકામે જ પહોંચી ગયા હતા. દીવના સંઘ તરફથી યાત્રિકોને રહા-પાણી ઉપરાંત સંઘપતિને માનપત્ર અર્પણ કરવામાં આવ્યું હતું. સંઘપતિ તરફથી પણ તીર્થળાતે સારી રકમ અર્પણ કરવામાં આવી હતી. યાત્રિકો પૂજાભક્તિ-સ્નાન-મહોત્સવ અંગે રચનાના શુભ કાર્યમાં જોડાયા હતા. શ્રી નવલખા પાર્શ્વનાથજી મહારાજની ચમત્કારી દિવ્ય મૂર્તિના દર્શનથી સર્વકોઈને ઘણો જ ઉલ્લાસ થતો હતો. ચંદ્રપ્રભાસ-પ્રભાસપાટણ છોડ્યા બાદ સ્થાનિક જિનમંદિર અને તેમાં પણ તીર્થના દર્શનથી યાત્રિકોનો હર્ષ આજે દૃઢ્યમાં સમાતો ન હતો. પૂજા-ભક્તિ આદિ કાર્યોથી જેમ જેમ યાત્રિકો પરવારતા ગયા તેમ તેમ દીવમાં જોવા લાયક સ્થળો જોઈને તૂર્તજ ખાડીકાંઠે આવી, હોડકામાં બેસી, સામે પાર ઉતરી પાછા માંડવી પાસે સંઘના કેમ્પમાં સહુ કોઈ આવી જતા. સાંજે પાંચ વાગ્યા સુધીમાં તો સર્વ યાત્રિકો ઘણી જ શાંતિથી સંઘના કેમ્પમાં આવી પહોંચ્યા અને અમદાવાદનવાસી પટવા બાલાભાઈ મગનલાલ તરફથી કરવામાં આવેલ નંબકારશીતા જમણને સર્વ યાત્રિકોએ ઇન્સાફ આપ્યો હતો. જે દીવખંદરમાં જગદ્ગુરુ શ્રી વિજયહીરસૂરીશ્વરજી મહારાજના સમયમાં દરચતુર્દશીએ પાંચ સો પાંચ સો પૌષધ થતા હોવાનું કહેવાય છે, ત્યાંની જૈન પ્રજાએ પ્રભુભક્તિને અંગે પ્રભુ માટે નવ લાખની કિંમતનો સુગટ તથા આંગી બનાવેલ અને ત્યાં સંખ્યાબંધ જૈન વિશાલ દેરાસરોને અંગે જૈનોની અપૂર્વ નહોજલાલી હતી ત્યાં આજે જૈનોના કૃત એક અથવા બે જ ઘરો છે તે પણ સમયની બલિહારીજને ! અહિં કપોળની વસતિ મોટા પ્રમાણમાં છે. તે પ્રજા ઘણી ભદ્રિક અને ધર્મરુચિવાળી છે એટલું જ નહિ પરંતુ ગળે ત્રણ પેઢી અગાઉ અમારા પૂર્વજો જૈન હતા તેમ આજે પણ પોતાના જૂતા ચોપડાઓ ઉપરથી એ પ્રજા કબૂલ કરે છે. આ પ્રજાને જૈન ધર્મના તત્ત્વો સમજાવવા સદ્ગુરુદેવો કમર કસે તો ભવિષ્યમાં ઘણો લાભ થવા સંભવ છે.

સંઘના શ્રી અજાહરા તીર્થમાં પધરામણી, માર્ગમાં આવેલું દેલવાડા.

માંડવી-દીવથી ઉપરેલો સંઘ તા. ૨૧-૧-૩૨ ના દિવસે શ્રી અજાહરા તીર્થની યાત્રાથે જતાં માર્ગમાં આવતા દેલવાડામાં ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથજી મહારાજના દેરાસરમાં દર્શન-પૂજા-ચૈત્યવંદનાદિ ભક્તિ કરી લગભગ બાર વાગે ઉના પંચતીર્થમાં સુખ્ય તીર્થ ગણાતા અજાહરા ગામે આવી પહોંચ્યા હતા. પંચતીર્થ કારખાના તરફથી સામયું થતાં યાત્રિકવર્ગ તથા ગામનો સમગ્ર વર્ગ તેમાં જોડાયો હતો. માર્ગમાં આવતા દેલવાડામાં સંઘપતિ તરફથી આંગી રચાવવામાં આવી હતી. આ દેલવાડામાં એક પણ જૈનનું ઘર નથી. ગાંધી ય સારસજીવ ઉનાવાળા રાખે છે. છેલ્લા કેટલાક વર્ષોથી જીર્ણોદ્ધારનું કામ થયા બાદ દેરાસર ઉપાશ્રય વિગેરે સારી સ્થિતિમાં છે. અહીંની કુલ વસતી લગભગ ચાર હજાર જેટલી છે. એક બાબત નવા ખંદર તેમજ બીજી બાબત રેલવેનું સાધન થતાં વેપાર ઉદ્યોગ અહીં વધુ પ્રમાણમાં જળાય છે. અહિં આજીબાજીમાં હિંદુ વર્ગના અમુક અમુક સુપ્રસિધ્ધ તીર્થો છે તેથી યાત્રા નિમિત્તે મોટી સંખ્યામાં લોકો આવે છે. શ્રી અજાહરાનો ભૂતપૂર્વ નહોજલાલીભર્યો ઇતિહાસ આગલા પ્રકરણમાં કાંઈક વિસ્તારથી વર્ણવાઈ ગયો છે એટલે સુત્ર વર્ણન કરી પિંડપેપલુ કરવાની આહવા થતી નથી, તો પણ આ ગામ એક તદ્દન નાનું ભુજ વસ્તીવાળું છે અને ગામના છેડે મહા-ચમત્કારી શ્રી અજાહરા પાર્શ્વનાથજી મહારાજનું શિખરબધી દેરાસર આવેલ છે. સંઘ

નમનગરથી નીકળ્યા બાદ શ્રી રૈવતગિરિ મહાતીર્થાદિ અનેક પવિત્ર સ્થળોના દર્શન કરતો કરતો આવ્યો હતો, પરંતુ એ દિવ્ય તેજોમયી અન્નહરા પાર્શ્વ પ્રભુની મૂર્તિના દર્શનથી યાત્રિકોને જે આનંદ, શાંતિ અને મુખ ઉપર પ્રસન્નતા જોવાતી હતી તે અવર્ણનીય હતી. કેાઇ કેાઇ સ્થળો જ કુદરતી એવા રમણીય હોય છે અને આત્માને દિવ્ય શાંતિનો અનુભવ કરાવનારા હોય છે કે યાત્રિકાદિ વર્ગને તે સ્થળેથી ખસવાનું મન થતું નથી. તે પ્રમાણે અહિં પણ જિન-મંદિરમાં દાખલ થયા બાદ કલાકોના કલાકો પ્રભુની સન્મુખ ધ્યાનસ્થ દશામાં ચાલ્યા જાય છતાં કેટલો સમય પસાર થયો તે જણાતું નથી. આવી અલૌકિક એકાન્ત શાંતિ પ્રાયઃ અન્યત્ર ઓછી જોવાય છે, આજે તો સંઘની પધરામણી થતાં આ તીર્થસ્થળ પુનઃ પૂર્વની સમૃદ્ધિમય દશાને યાદ કરાવતું હતું, સેંકડો યાત્રિકો વિધિવિધ પ્રકારની પૂજા સામગ્રી સાથે પ્રભુભક્તિમાં જોડાઇ ગયા હતા. વેરાવળ પાટણનો મોટો જૈનવર્ગ તેમજ આખું ય ઉના અહીં આવી પહોંચ્યું હતું અને મોટા શહેર જેવો દેખાવ થયો હતો. બપોરે દેરાસર બહાર વિશાળ ચોકમાં સ્નાત્ર મહોત્સવ ઉજવાતાં કેાઇ અજબ ઠાઠ જામ્યો હતો. પૂ. મોહનસૂરિજી મહારાજાદિ મુનિવર્ગે હાજરી આપી હતી. મોહનભાઇ વિગેરે ગવૈયાઓ હંમેશ કરતાં આજે ખૂબ લહિત-લયલીન બન્યા હતા. અષ્ટપ્રકારી પૂજાઓની ઉધામણી થતાં લગભગ આઠસેાથી હજાર રૂપીઆની ઉપજ થઇ હતી. પ્રભુજીને નવરંગી આંગી બનાવવામાં આવી હતી અને સંઘપતિ તરફથી પ્રભુના કંઠમાં મોટી કીમતનો સુંદર હીરાનો હાર અર્પણ કરવામાં આવ્યો હતો. પ્રભુભક્તિનો આખો ય પ્રસંગ દેખનારને એટલો આત્મિક આનંદ આપતો હતો કે અનુમોદનના પ્રતાપે કંઈક જીવેા ઝાધિબીજાદિ સામગ્રી પામી જતા હોય તેમ જણાતું હતું. સાંજે ભાવનામાં પણ તેવો જ ઠાઠ જામતાં આખું ય દેરાસર અને બાહ્ય મંડપ પ્રક્રોધથી ખીચાખીચ ભરાઇ ગયો હતો. આજે વેરાવળવાલા ક્રીકે માણિકચ દ હરખચ દ રૂપચ દ તરફથી નવકારશી કરવામાં આવી હતી.

ઉત્તરપુરમાં શ્રી સંઘનું દબાહબાલયું સાંમેયું.

તા. ૨૨ અને ૨૩ એટલે કે પોપ વદ સાતમ તથા આઠમ એ બન્ને દિવસે સંઘનો કેમ્પ ઉના મુકામે રાખવાનું નક્કી થયું હતું, તે પ્રમાણે તા. ૨૨ મીએ સંઘનો કેમ્પ અન્નહરા તીર્થથી ઉના તરફ જો કે રવાના થયો તો પણ યાત્રિકોના મોટો વર્ગ તો અન્નહરામાં પ્રભુ-ભાક્તોને લ્હાવેા લેવા એક દિવસ વધુ રોકાઇ બીજે દિવસે ઉના પહોંચ્યો હતો. ઉનામાં શહેરની પશ્ચિમ દિશા તરફ દીવળી સડકની બાજુમાં સ્ટેશન પાસે આવેલા વિશાળ પ્લોટમાં સંઘનો કેમ્પ પણ હંમેશની ગોઠવણી પ્રમાણે તૈયાર કરવામાં આવ્યો હતો. અન્નહરાથી ઉના લગભગ એક ગાઉ-જો માઇલ છે. માર્ગમાં મચ્છુંદ્રી નદી આવે છે. એ મચ્છુંદ્રીના કાંઠે જ ઉના શહેર પાઘડીપને વસેલ છે અને એ શહેરની દક્ષિણ દિશાએ બરાબર નદીકાંઠે જગદ્ગુરુ હીરસૂરીજીવરજી મહારાજના નામથી ઝોળખાતો વિશાળ ગળીચો, સંખ્યાબંધ નાળીએરી અને આરવૃક્ષની ઘનઘોર ઘટાથી શોભી રહેલ છે. પરમ યોગીશ્વર સમ્રાટ અકબ્બરપ્રતિજોધક એ જંગમ કલ્પ-

* ત્રણ ચાર વર્ષ અગાઉ પૂ. આચાર્ય શ્રી વિજયમોહનસૂરીશ્વરજી મહારાજના સહુપ્રદેસથી આ નવકારશી કરનાર સદ્ગુરુત્વ તરફથી રૂ. ૩૫૦૦ જેવી રકમ ભાતાખાતામાં અર્પણ કરવામાં આવતા અદિ કાચમી બાધ આપવાની પણ રાજઆત થઈ છે.

વૃક્ષનું સ્વર્ગગમન ઉનામાં થતાં આ બગીચામાં જ તેમનો અગ્નિસંસ્કાર કરવામાં આવેલ છે, જેનો વધુ ઇતિહાસ આગાધા પ્રકરણમાં અપાયેલો હોવાથી અહીં યુનરાવર્તન કરવામાં નથી આવ્યું. એ જગદ્ગુરૂ તેમજ ત્યારબાદ અન્ય આચાર્યો કે જેઓનો અગ્નિસંસ્કાર અહીં કરવામાં આવેલ છે તે સર્વેના સ્મૃત્યો-પાદુકાની દેરીઓના દર્શન કરી કરીને સંઘ પડાવે પહોંચ્યો હતો. યાત્રિકો તેમજ સૂરીશ્વર મહારાજઓ અને સંઘપતિ-સંઘવલ્લો આવી જતાં ઉનામાં સંઘ તરફથી દળદળાભર્યું સામૈયું કરવામાં આવ્યું હતું. સામૈયામાં ઇન્દ્રધ્વજ, હાથી, મુસ્તફા બેન્ડ, મોટરોની લાઇન, પોલિસપાટી, ઘોડેચારો વિગેરે સંઘના સર્વ સરંજામ ઉપરાંત શહેરમાં મળતી હરકોઇ સામગ્રી હાજર રાખવામાં આવી હતી. આખા ગામને ધ્વજ-વાવટાથી શણગારવામાં આવ્યું હતું. ચેરાવળના જરીયાન સ્વાગત ધોરે પણ શહેર શણગારમાં ખાસ શોભા આપી રહ્યા હતા. શહેરના દરેક રસ્તે સામૈયું ફરી લગલગ બે કલાકે દેરાસરે આવતાં ચૈત્યવંદનાદિ ધર્મકાર્યો થયાં હતાં. સામૈયામાં હિંદુ મુસ્લીમ અઢારે કોમે ભાગ લીધો હતો. સંઘના દર્શન માટે દરેક રસ્તાઓ મોટી માનવમેદનીથી ખીચોખીચ ભરાઇ ગયા હતા, અહીં પાંચ દેરાસરો એક જ સાથે એક જ કુમ્પાઉડમાં આવેલા હોવાથી તેમજ સંઘનો કેમ્પ પણ દેરાસરે પાસે જ હોવાથી સંઘનો યાત્રિકવર્ગ આજે જુદા જુદા દેરાસરોમાં શાંતિપૂર્વક પ્રભુપૂજાદિ ધર્મકાર્યો કરતો નેવાતો હતો. અમહર પાર્શ્વ પ્રભુની માફક અહિં ઉનામાં પણ સુખ્ય દેરાસરમાં આવેલાં ભોંયરામાં શ્રી અમીઝરા પાર્શ્વપ્રભુની મૂર્તિ ઘણી ચંમત્કારિક કહેવાય છે. મૂર્તિ ઉપર તેજ પણ તેવું અલૌકિક છે. પ્રાચીન પ્રભા હાખવતાં એ મંદિરોની મૂર્તિઓનાં દર્શન કરી જનતાએ ખૂબ આનંદ મેળવ્યો. અહિં અગાઉ ઘણાં મંદિરો હતા. પ્રતિભાઓની સંખ્યા પણ મોટા પ્રમાણમાં હતી. જગદ્ગુરૂ વિજયહીરસૂરિજી મહારાજ જેવા સમર્થ યોગીશ્વરો સંકટો સાધુઓના પરિવાર સાથે ન્યાં આતુભાસ કરે ત્યાં કેટલી અસાધારણ સમૃધ્ધિ હોય ! એ સહેજે કહવામાં આવી શકે તેવું છે. આજે તો ફક્ત નૈનોના વીરાથી પચ્ચીસ લગલગ ઘરો છે, એક જ કુમ્પાઉડમાં પાંચ દેરાસરો છે અને પ્રતિભાજીની મોટી સંખ્યા છે. જો કે અહીંથી ઘણા સ્થળોએ પ્રતિભાજી આપવામાં આવ્યા છે તો પણ હજી મોટો પરિવાર છે. વસતિના પ્રમાણમાં પરિવાર વધુ ગણાય પરંતુ તીર્થની મહત્તા અને પ્રાચીનતા માટે એટલો પરિવાર હોવો આવશ્યક પ્રણ છે. એકંદર ઉનામાં લગલગ સાડાં છ હજાર માણસની વસતી છે. શહેર પાઘડીપને વસેલું છે. જુમામસીદ વગેરે કેટલાંક સ્થળો નેવા લાયક છે. હાઇસ્કુલ, કચેરી દવાખાતું, વિગેરે લોકો-પયોગી સ્થાનો છે. જૂનાગઢ રાજ્યના અનેક મહાલોમાં ઉના પણ એક મોટો મહાલ છે.

ઉનામાં બીજો દિવસ, વ્યાખ્યાન, માનપત્ર અને રનાત્ર મહોત્સવ.

બીજે દિવસે વ્યાખ્યાન, સંઘપતિને માનપત્ર, સ્નાત્ર મહોત્સવ વિગેરે કાર્યક્રમો યોજવામાં આવ્યા હતા. સમર્થ વ્યાખ્યાનકાર આચાર્ય શ્રી વિજયમેહનસૂરીશ્વરજી એ સવારમાં નવ વાગતાં સુંદર પ્રવચન આપ્યું હતું તે પ્રસંગે શ્રોતાઓના વિશાલ સમુદાય ઉપરાંત અધિકારી વર્ગ તેમજ જૈનેતર શ્રીમંત કર્મી હાજરી ખાસ તરી આવતી હતી. વ્યાખ્યાન પૂર્ણ થયા બાદ અમલદાર વગેે શાસનસમ્રાટ પૂ. નેમિસૂરીશ્વરજી મહારાજ તથા આગમેદારક આચાર્યશ્રી સાગરાનંદસૂરીશ્વરજી મહારાજની મુલાકાત લીધી હતી, દરમ્યાન ધર્મચર્યાના વિષયમાં આચાર્યદેવોએ ખૂબ જિજ્ઞાસામાં ઉતરી જૈમ ધર્મના સિદ્ધાંતો માટે આ શ્રોતા-

એના દિલમાં ભારે માન ઉત્પન્ન કર્યું હતું. ત્યારબાદ સ્નાત્રમહોત્સવ ઉજવવામાં આવ્યો હતો. સેંકડો ભાઈઓ ખેડેનોએ એમાં ભાગ લઈને પ્રભુભક્તિનો લાભ ઉપાર્જન કર્યો હતો. અષ્ટપ્રકારી પૂજામાં ઉછામણી પણ સારા પ્રમાણમાં થઈ હતી. દરેક દેરાસરોમાં અતિથય મુંદર આંગી તથા રોશની કરવામાં આવી હતી. સંઘપતિ ન્યાં જતા ત્યાં પ્રાયઃ પ્રભુભક્તિમાં જરાપણ ઊણપ આવવા દેતા નહિ, બલકે અધિક અધિક પરમાત્માની ભક્તિમાં બેઠાતા હતા. સાંજે ચાર વાગે સંઘના કેમ્પમાં ખાસ ઊભા કરેલા સમીયાણામાં વહીવટદારસાહેબના પ્રમુખપણા નીચે ઉના મહાજન તરફથી સંઘપતિને માનપત્ર અર્પણ કરવાનો મેળાવડો યોજવામાં આવ્યો હતો, જે પ્રસંગે પ્રત્યેક કેમ્પના આગેવાનો, અધિકારીઓ ઉપરાંત વિશાલ માનવસમુદાયે હાજરી આપી હતી. પ્રારંભમાં બાળકોએ કરેલ પ્રભુસ્તુતિ બાદ જુદા જુદા વકતાઓએ સંઘપતિનો પરિચય આપવા સાથે આવા પાઠવિહારી સંઘથી થતા લાભો વર્ણવી બતાવ્યા હતા. અનુક્રમે આંદીના મનમોહક કારકેટમાં પ્રમુખશ્રીના સુહસ્તે સંઘપતિને માનપત્ર અર્પણ કરવામાં આવ્યું હતું. સંઘપતિ તરફથી સંઘના સેક્રેટરી શ્રીયુત ગ્રંથગલાલભાઈએ માનપત્રનો જવાબ વાળ્યા બાદ જુદા જુદા ખાતાઓમાં મળી રૂ. ૫૦૦ ની સખાવત બહિર કરી હતી. જે ઉનાના નાના-કડા સંઘે સંઘના સ્વાગત માટે રાત્રિદિવસ પરિશ્રમ સેવ્યો હતો, વસતિ અદ્ય છતાં સંઘ ભક્તિની ભુદ્ધિથી નવકારસીનું જમણુ આપ્યું હતું અને જે ઉનાના વીશ ઘરના સંઘે પોતાના તેમજ બહાર ગામથી મેળવેલા પૈસાદારા પંચતીર્થને રીતસર બહોજલાલીમાં મૂકેલ અને જેના નિભાવ માટે તેમજ ધર્મશાલા વિગેરે માટે ન્યાં વધુ આર્થિક મદદની જરૂર જણાતી હતી, ઉનાનો સંઘ પણ જે સંઘપતિ તરફથી સારી રકમ તીર્થ ખાતે મળવાના સ્વપ્ના સેવી રહ્યો હતો ત્યાં ૫૦૦) જેવડી રકમની સખાવત એ ઘણી જ ઓછી સખાવત લાગતી હતી. સામાન્ય રીતે વેરાવલ, માંગરોલ, પ્રભાસ-પાટણ વિગેરે લક્ષ્મીથી ભરેલા શહેરોમાં તેમજ કલાકની મુલાકાત દરમ્યાન જેતપર અને છત્રાશા જેવા ગામોમાં સંઘપતિએ જે ઔદાર્ય પ્રદર્શિત કર્યું હતું તે ઔદાર્યમાં આજે ઉદાર અને દાનવીર ગણાતા સંઘપતિમાં પણ કયાંયા ઊણપ આવી ગઈ એ એક વિચારણીય વિષય થઈ પડ્યો હતો. પ્રાંતે “જેન” જ્યતિ શાસનમ્ ” ના ગગનલેહી અવાજે સાથે મેળાવડો વિસર્જન કરવામાં આવ્યો હતો. પૂ. નેમિસૂરીશ્વરજી મહારાજ એ દિવસના મુકામ દરમ્યાન જે ઠેકાણે જગદ્ગુરૂનો સ્વર્ગવાસ થયો હતો, ન્યાં અમુક વખત સુધી વખતોવખત જુદા જુદા ચમત્કાર દેખાતા હતા તે ઉપાશ્રયમાં રહ્યા હતા, અને સ્થાનિક સંઘને વિવિધ લાભો આપ્યા હતા. પહેલા દિવસે ઉનાવાલા શેઠ ધરમશી લીલાધર તરફથી અને બીજે દિવસે વોરા ધારશીભાઈ દેવરાજના નામે સંઘપતિ તરફથી નવકારશીઓ કરવામાં આવી હતી. કુંડલાનું મહાજન સંઘને પોતાને ત્યાં પધારવાની વિનંતિ કરવા માટે આહિં આવી પહોંચ્યું હતું, પણ દિવસો વધી જતા હોવાથી અને મહુવાના દર્શનાર્થે જવાનું પ્રથમથી નક્કી થયેલ હોવાથી કુંડલાવાળાની નવકારશી રાજુલા મુકામે કરવાની માગણીને સંઘપતિએ સહર્ષ સ્વીકાર કયો હતો. એકંદરે ઉના અબહાર પંચતીર્થના દર્શનથી યાત્રિકોને અને સંઘની પધારામણીથી ત્યાંની પ્રજાને અનેક પ્રકારના લાભો થયા હતા. આમ પંચતીર્થની હદમાં જુદા જુદા સ્થળોએ ચાર દિવસ રહી તા. ૨૪-૧-૩૮ ના દિવસે નામનગર જેન યાત્રિક સંઘે મહુવા નગર તરફ જયનાદ સાથે કૂચ શરૂ કરી હતી, જે વખતે ઉનાની સ્થાનિક પ્રજા આવા ધાર્મિક સંઘના વિયોગને અંગે શોકાતુર ઝેરે વિદાયગીરી આપી રહી હતી.

શ્રી પાર્શ્વનાથાય નમઃ

તો થો ધિ રા જ શ્રી શ તુ જ ય ગિ રિ, રૈ વ ત ગિ રિ, વિ જે રે સો રા ષ્ટ્ર ના
મ હા તી થો ની યા ત્રા ર્થ ની ક જે લા

શ્રી સંઘ પતિ ને અભિ નંદ ન પત્રિકા

મંગલ મગવાનુ વીરો, મંગલ ગૌતમ પ્રમુઃ ।

મંગલ સ્થૂલમદ્રાઘા જૈનો ધર્મોક્ત મંગલમ્ ॥ ૧ ॥

સદ્ગુણાલંકૃત, ધર્મારાધક, દાનવીર, મહાપુન્ન્યાળી,
શ્રી જામનગર નિવાસી સંઘપતિ

શેઠ પોપટલાલ ધારસીલાલ તથા

શેઠ ચુનીલાલ લક્ષ્મીચંદ ધારસીલાલ

આપ જાને સંઘપતિઓ શ્રી બાલચ્છાયારી શાસનપ્રભાવક સરિસમ્રાટ
આચાર્ય શ્રી વિજયનેમિસૂરીસ્વરજી, આગમોદ્ધારક આચાર્ય શ્રી સાગરાનંદ-
સૂરિજી તથા આચાર્ય શ્રી વિજયમોહનસૂરિજી આદિ અનેક પૂજ્ય મુનિવર-
સાધ્વીજીઓ તથા સેંકડો પાત્રિકા સાથે સોરાષ્ટ્રના પુનિત જન તીર્થોની યાત્રા
નિમિત્તે શ્રી જામનગરથી પ્રયાણ કરી, જૂનાગઢ શ્રી રૈવતગિરિની યાત્રા કરી, શ્રી
અમર, પાર્શ્વનાથજીના અતિ પ્રાચીન અને ભવ્ય તીર્થોની યાત્રાર્થે અત્રે પધાર્યા છે.
અને અત્રેથી શ્રી મધુપુરી (મહુવા), તાલખજગિરિ, કદગિરિ શ્રી શત્રુંજયગિરિની
યાત્રા કરવા ના છે તે જાણી અમેને અતિશય હર્ષ થાય છે.

અમાંગલિક પ્રસંગે આપશ્રી સંઘપતિનું અમારા અત્રેના મહાજન તરફથી
આ માનપત્ર રૂપે આજે સ્વાગત કરતાં અમારાં હૃદયો અનેરો આહ્વાદ અનુભવે
છે અને ઉત્સાસથી ઉભરાય છે.

આપશ્રીની શ્રી સંઘ સહિતની અત્રેની પધરામણીનો માંગલિક દિવસ અમારા
આ ઉત્તતપુર ઉના ના પ્રાચીન શહેરના ઇતિહાસમાં સુવર્ણોદયે નોધાર્થ રહેશે.

આપશ્રીએ અહીં પધારી છ “રી” પાળતા શ્રી ચતુર્વિધ સંઘના દર્શન
અને સેવાનો અગોને જે અવગ્રહ લાભ આપ્યો છે તે માટે આપશ્રીના અગેઃ કણ્ઠી
છીએ.

શ્રી મંથના પ્રવાસમાં પાત્રિકાના ઘોડા સમુદાયની દરેક પ્રકારની સગવડ ગમે

તેટલા પૈસાના ખર્ચે સાચવવામાં, સાધુ-સાધ્વીઓની પૂરેપૂરી વૈવાવચ્ચ કરવામાં, પૂજા અને દર્શન માટે ચાંદીના સમવસરણને સાથે રાખી પ્રભુલકિતનું સાધન પૂરું પાડવામાં અને રસ્તામાં આવતા રથોએ યોગ્ય ક્ષેત્રોમાં ઉદારતાથી મદદ કરવામાં લક્ષ્મીના સદ્બચનો ને ઉચ્ચ આદર્શ જનતા સમક્ષ આપ રજૂ કરી રહ્યા છે અને ધર્મનો ને ઉદ્યોત કરી રહ્યા છે તે ખરેખર મહાન્ અભિનંદન અને અનુ-મોદનાને પાત્ર છે. ધર્મની શિથિલતાના આ યુગમાં આપશ્રી આવાં ધર્મકર્મો કરી ધાર્મિક જીવનનું અનુકરણીય દૃષ્ટાંત સમાજને પુરું પાડી રહ્યા છે તે ધણું જ પ્રશંસનીય છે.

આપશ્રીની સખાવતો જૈન તેજજ ઇતર જનતામાં મરાહર છે. આપે જમનગરમાં રૂપીયા વીસ હજારના ખર્ચે વર્ધમાન તપ આયંગિલ ખાતાની સ્થાપના કરી, રૂપીયા ત્રીસ હજારના ખર્ચે ભોજનાલય બંધાવ્યું, શ્રી દેવનાગ નામે ઉપાશ્રય અને જૈન વિદ્યાર્થી જીવન મોટી રકમના ખર્ચે બંધાવી આપ્યાં વિગેરે આપની દાનશ્રેણી જાણી, આપશ્રી જેવા દાનેશ્વરી માટે અમોને અપૂર્વ મર્વ પેદા થાય છે.

આ યુગમાં ક્ષય જેવા ભયંકર દર્દના દર્દીઓની રાહત માટે જામનગરમાં સેનિટરીયમ બંધાવવામાં રૂપીયા પચાસ હજાર જેવી મહાન્ રકમ વાપરીને ગરીબોના આશીર્વાદ લઈ રહ્યા છે તે આપની જનસેવાવૃત્તિ માટે અમે આપની જેટલી પ્રશંસા કરીએ તેટલી ઓછી છે.

આવી અનેક ઉદાર સખાવતોથી ભરપૂર આપના જીવનના કીર્તિ-મંદિરને આ સંઘ કાઢીને આપે સુવર્ણ કળશ ચડાવ્યો છે તે માટે અમે આપને ખરા હૃદયની મુજારકગાદી આપીએ છીએ. આપના આ લોકોત્તર કલ્યાણકારી કાર્ય માટે અમારાં આપને અંતઃકરણનાં અભિનંદન છે.

આપશ્રી મહકુટુંબ શ્રી સંઘ સાથે આરોગ્યતા અને સુખશાંતિથી આ મહાન્ પુણ્ય પ્રવાસ નિર્વિઘ્ને પૂર્ણ કરેા, ધર્મના, સમાજસેવાના અને લોકોપયોગી અનેક સહકાર્યો કરતા રહો તેવી ભાવના સાથે પરમ કૃપાળુ પરમાત્મા આપને દીર્ઘાયુષ્ય બક્ષે તેવી પ્રાર્થના કરી વિરમીએ છીએ.

શ્રી ઉત્તનપુર બેઠે ઉના. સં. ૧૯૬૪ ના પોશ વદ ૮, તા. ૨૩-૧-૧૯૩૮

લી૦ અમે છીએ આપના સ્નેહાભિલાષી—

શેઠ જદવરાય મોતીચંદ
શેઠ હરિલાલ નારણદાસ
ગાંધી માણેકચંદ માધવજી
શા. કમળશી મુલજી
પારેખ નાથાલાલ દવાળદાસ

દાશી માણેકચંદ ધારશી
દાશી નાનજી હેમચંદ
વાસા અભેચંદ હેમચંદ
શા. ભગવાન દેવચંદ
વકીલ છોટાલાલ હરખચંદ

ઉનાના જૈન સંઘ તરફથી અપાયેલા માનપત્રનો સંઘપતિ તરફનો જવાબ

સભાપતિ મહોદય, ઉનાના અમારા સ્વધર્મી ખંધુઓ અને પહેના,
શુનાગઢ રાજ્યનાં અન્ને પધારેલા રાજ્યાધિકારીઓ અને અન્ય શ્રદ્ધસ્થો,

હું જાણુ છું કે તમે તમારા માંડળમાં નથી-પંચતીથી નામે પ્રખ્યાતિને પામેલ પ્રદેશના શ્રી દીવ,
દેલવાડા અને શ્રી અળહરાના પવિત્ર ધામો અને તેની આસપાસની સૃષ્ટિસૌન્દર્યતાનું નિરીક્ષણ કરતાં
કરતાં અને તેમાં બિરાજમાન પ્રભુજીની સેવાપૂજનો યથાશક્તિ લાભ લેતાં લેતાં અન્ને આવીએ છીએ
છતાં તે પવિત્ર તીર્થક્ષેત્રોમાં સ્થાપિત થયેલ પ્રભુની અદ્ભુત, અલૌકિક, મનોરંજક, ચમત્કારી
પ્રતિભાજીનું દર્શન અમારા હૃદયચાતુર્યમાં એવું તો સંજ્ઞા નિવાસ કરી રહેલ છે કે તેના ફરી ફરી
દર્શન કરવાની ધિપાસા વધતી જ જાય છે. કારણ દીવ જંદરે શ્રી નવલખા પાર્શ્વનાથજી, દેલાવાડા
મુકામે શ્રી ચિંતામણી પાર્શ્વનાથજી અને અળહરામાં સાક્ષી નવસેંહ વર્ષ પૂર્વેનો પુરાણો ઘંટ, ઢાળ પથ્થુ
સમયે ન કરમાય તેવી દૈવી વનસ્પતિ અને તે જ ગામે બિરાજતાં શ્રી અળહરા પાર્શ્વનાથજી પ્રભુની મૂર્તિ
વિગેરે અમારા મનને આકર્ષી રહ્યું છે, તેવા પ્રસંગે ઉના ગામમાં અમારું આગમન અમારા
આનંદમાં વૃદ્ધિ કરે છે.

ઉના બીજે ઉત્તરપુર ધણે જ પ્રાચીન અને મશહૂર પ્રદેશ છે. તેની પ્રાચીનતા, તેમાં આવેલ પાત્ર
ભવ્ય ચમત્કારી નિનાલયો અને તેની અંદરના વિશાળ ભોંયરાઓ સાબિત કરે છે. આ સુશામિત
દેવમંદિરો અને તેમાં વિરાજત થયેલ બીજા પ્રભુજીની પ્રતિભાઓ સાથે શ્રી અમીરના પાર્શ્વનાથજીની
પ્રતિમાના દર્શનથી અમે કૃતકૃત્ય થયા છીએ, અને શ્રી ચતુર્વિધ સંઘ સાથે દર્શન કરવાની અમેને
મળેલ લાઠને લઈ અમે અમારા પર ઉતરેલ પ્રભુકૃપા માટે અમારા અહોભાગ્ય માનીએ છીએ.

આ અમીરના પાર્શ્વનાથજીની પ્રતિભાજીના મુખમાંથી હમણા સુધી અમી ઝરતી હતી જે આપણા
અન્ને નિવાસ કરતાં જૈન ભાષાઓમાંના કેટલાક વયોવૃદ્ધ ભાષાઓએ જોયેલ છે અને તે જ પ્રભુજી પર
છત્ર ધરી જીવતો સજીવ હલનચલન કરતા ધરણેન્દ્ર સર્પના દર્શન પથ્થુ કયાં છે તે વાત અમારા કાન
પર આવતાં તે પ્રભુજીના દર્શનનો અમૂલ્ય લાભ લેવા માટે અમેને પ્રેરણા કરનાર અમારા શુરદેવોને
અમારા હળવે વંદન હો.

અમે અમારી જિંદગીનો આ ધન્ય દિવસ ગણીએ છીએ. એ એટલા માટે કે શ્રી મહાવીરના
પ્રપેલા ધર્મનો ઉલ્લેખ જગાડનાર, મોગલ શહેનશાહ મહાન અકબર જે પોતાની તંદુરસ્તી ખાતર
હરહંમેશ હળવે ચકલાની જીભો આહાર કરતો તેવા મુસ્લીમ ધર્મોપરાગી, માંસાહારી પાદ્યાહને
બોધ આપી, તેના પર જૈન ધર્મની સચોટ છાપ પાડી, તેને જીતી, જૈન ધર્મના તીર્થોની પવિત્રતા
સાચવનાર અને જૈનો પરના ધણાજ કરવેરા આદ્ય કરાવનાર તે પરમ જીવકારી, જગદ્ગુરુ

બિરૂદ ધરાવનાર જગત વંદનીય, શ્રી વિજયહીરસૂરીશ્વરજી મહારાજ અને તેમની પાટે યજ્ઞ ગયેલ પરમપૂજ્ય શ્રીશાંતિચંદ્ર ઉપાધ્યાયજી, મહાતપનું આરાધન કરી તપાનું બિરૂદધારક શ્રીવિજયદેવસૂરીશ્વરજી મહારાજ તથા શ્રી વિજયપ્રભુસૂરીશ્વરજી મહારાજ વિગેરે જેમણે જૈન ધર્મ પ્રવર્તાવ્યો છે એટલું જ નહીં પણ અન્ય દર્શનીયોની મહાન વ્યક્તિઓને જીવંતી છે તેવા જૈન ધર્મશિરોમણી આચાર્યદેવોના અરિધને સંધરવાનું ગૌરવ ધરાવનાર આ સ્વર્ગભૂમિ છે તેને અમારા હૃદયો પ્રણામ હો !

ધર્મ ઉત્પત્તિ અર્થે જેઓ પોતાના દેહની પણ દરકાર કરતા નથી તેવા મહાપુરુષોનાં સ્વર્ગભૂમિમાં વસવાને ભાગ્યશાળી થયેલ અમારા જૈન બંધુઓનો મેળાપ એ અમારા પર પરમાત્માની પૂર્ણ કૃપાની નિશાની ગણીએ છીએ.

અમારા ઉના ગામના જૈન બાપડોએ હજારો અન્ય દર્શની બાપડોની મેદની વચ્ચે ગઈ કાલે જ અમારા કરેલ ભાવભીના સ્વાગતનાં સ્મરણો તાજાં છે. તેમાં અમારા સત્કાર અર્થે ચોન્નેલા મોટા સમૂહના આ ભવ્ય મેલાવામાં સુંદર નકસીવાળા ચાંદીના કાસકેટમાં અમેને એનાયત કરેલ માનપત્ર તે બાપડોની અમારા પ્રત્યેની પ્રીતિ, મમતા અને શુભ લાગણીનું ભાન કરાવે છે. અને તેમની તેવી લાગણી અને અમારા પ્રત્યેના અનુગ્રહ માટે અમે આ સ્થળે આભાર પ્રદર્શિત કરીએ છીએ.

આ માનપત્રમાં અમારા કાર્યનું વર્ણન બરેલું બ્યાન કરી અમારી પ્રશંસા કરેલી છે તે અતિશયોક્તિ છે. ફરેક મનુષ્યે પોતાના માથે રહેલી ફરજ અદા કરવી તે તેનું કર્તવ્ય છે અને તે મુજબ અમેએ અમારા કર્તવ્ય સિવાય વિશેષ કંઈ કરેલ નથી, છતાં આપના માયાળુમરેલા અમારા માટેના સંયુક્ત માટે આપના આભારી છીએ.

આ અનેક આધિ બાધિ ઉપાધિથી ભરપૂર અસાર સંસારસાગરમાં મનુષ્ય દેહને ધર્મ એક જ સહાયક છે. જેમ એક દિવસના ગામતરે જતાં ભાતાની જરૂર રહે છે તેમ આ ક્ષણભંજર દેહને પણ ધતર લોકની લાંબી મજલ કાપવા ધર્મરૂપી ભાતાની જરૂર છે, ધર્મની ઉત્પત્તિ અર્થે આવા છ “ રી ” પાળતા સંઘો કાઢવા ફરેક રીતે લાભદાયી છે.

છેવટે અમારા જૈન બાપડોએ અમારા કરેલ સન્માન અને સ્વાગત માટે ફરી આભાર માની અમારું ખેલવું સમાપ્ત કરીએ છીએ.

શ્રીનાથેર પ્રદેશની પૂર્વાહુતિ

તા. ૨૪-૧-૩૮ ના દિવસે મંગળ પ્રભાતે શ્રી ઉનાના આંગણેશી સ્વાના થયેલ શ્રી જામ-નમર જૈન યાત્રિક સંઘે સામતેજ મુકામે પોતાનો કેમ્પનાંખ્યો. ‘સામતેજ’ જૂનાગઢ તાલુકાનું ગામ છે, યદિપિ જૈનોની અહિં બીલકુલ વસતી નથી, તો પણ ગામના દશાશ્રીમાળી આગેવાનો ઉનાથી મહુવા તરફ જતા આવતા મુનિમહારાજઓના પરિચયને અંગે જૈનોના રીતરિવાજથી સામાન્ય રીતે સંસ્કારી છે, વિહાર કરીને પધારતા સાધુઓની સેવાભક્તિનો તેઓ સારો લાલ ઉઠાવે છે. ગામની નજીકમાં જ નદીકિનારે સગવડતાવાળી એક વિશાલ ધર્મશાલા પણ છે. સંઘની પધરામણી થતાં ગામના સમગ્ર મહાજન તરફથી સંઘનું સુંદર સ્વાગત કરવામાં આનંદ, આખો ત્ર દિવસ સંઘના કેમ્પમાં માણસેની પુષ્કળ આલસ્ય જાણક વાણ રહી. પૂજા, ભાવના, બ્યાખ્યાનાદિ ધર્મકાર્યો યથા, સંઘપતિ વિગેરેનું ગામના આગેવાન ભાષણો તરફથી મહા-આણીથી સ્વાગત કરવામાં આનંદ અને અમ-

કાવાદનિવાસી શેઠ ચીમનલાલ મંગળદાસ (ગુલાબચંદ નગીનલાસવાળા) તરફથી નવ-કારશી કરવામાં આવી હતી. નાઘેર પ્રદેશમાં આવેલો સોરઠ સરકારના ઉના મહાલનું લગ-ભગ આ છેલ્લું ગામ હતું. અહિંથી ગળે ગાઉ દૂર આવેલા સનખડા, કાંધી, દોણુ વિગેરે ગામોની વિશાલ પ્રજા સંઘના દર્શનાર્થે ઊતરી પડી હતી.

સોરઠ સરકારના બાબરીઆવાડ મહાલમાં પ્રવેશ.

તા. ૨૫ મીએ સામતેરથી ઉપડી સંઘ બહેલી સવારે ટીંબી તરફ રવાના થયો. માર્ગમાં ગાંગડા મુકામે સંઘનો કેમ્પ નાખવાનો ન હતો, છતાં યાત્રિક વર્ગ અને સંઘપતિનું સામૈયું વિગેરે સત્કારથી ત્યાંની પ્રજાએ પોતાની લાગણી પ્રદર્શિત કરી હતી, સંઘપતિ વિગેરે ટીંબી આવી પહોંચતા કલાકેથી ઊભા રહીને રાહ ભેટી ત્યાંની પ્રજાએ પણ સામૈયા વિગેરે સત્કારથી સંઘપતિ અને સંઘનું ખુબમાન કર્યું. જુનાગઢ રાજ્યના ૧૩ મહાલો પૈકી ૧૧ ખાલસા મહાલ છે, અખત્યાર મહાલ તરીકે માંગરોલ મહાલ ગણાય છે અને બાબરીઆવાડ નામનો મહાલ હકુમતી મહાલ છે ટીંબીથી આ બાબરીઆવાડ મહાલની શરૂઆત થઈ ગઈ હતી ટીંબી ગામડું ન ગણાય તેમજ શહેર પણ ન કહી શકાય તેવી મધ્યમ વસતિવાળું છે. વચ્ચે આવેલી નદીથી નાની તથા મોટી અથવા નવી અને જૂની એમ બે ટીંબી નદીની બન્ને બાજુએ આવેલ છે. નદીકિનારે સુંદર ધર્મશાલા છે, નદી નાની પણ ઘણી ઊંડી અને પથરવાળી છે. ચાલુ નિયમ પ્રમાણે અહિંપણ સર્વ ધર્મકાર્યો થયા, કોલાનવાસી શાહ માણેકલાલ મૂલચંદ તરફથી નવકારશી કરવામાં આવી, રાજકોટવાળા શેઠ ગણેશભાઈ કે જેઓ વચોવચ્ચ છતાં યાત્રાના અનુપમ લાભ નિમિત્તે સંઘમાં આવેલા હતા તેઓ બહેલી સવારે શૌચનિમિત્તે નદી તરફ જતાં અંધારામાં એક ખાલી કુવામાં પડી જ્યાં છતાં શાસનદેવની કૃપાથી આબાદ રીતે બચી ગયા હતા, એ પણ એક સકલ સંઘનો પ્રબલ પુન્યોદય અને ધર્મનો અચિન્ત્ય પ્રભાવ નાહું તો ખીલું શું?

દુધાળા, કાગવદર અને રાજુલા.

તા. ૨૬ મીએ દુધાળા, ૨૭ મીએ કાગવદર અને અઢવીસમીએ સંઘનો કેમ્પ રાજુલા-માં રાખવામાં આવ્યો હતો. ઉનાથી રાજુલા સુધી રેલ્વેટ્રેઇનના સાધનનો અભાવ હોવાથી મહુવા-કુંડલા ભાવનગર તરફ જવાવાળાને રાજુલા સુધી અન્ય વાહનો દ્વારા આવવું પડે છે. રાજુલાથી ઉના સુધી નિયમપૂર્વક ખટારાઓ ચાલે છે. એટલું જ નહિ પરંતુ જેમ વેરાવળથી ઉના સુધીના માર્ગમાં કયાંઈ જોનાની વસતી તેમજ જિનમંદિર ન હતું તેમ ઉનાથી રાજુલા સુધીમાં જોનાની વસતિનો લગભગ તફાવત અભાવ છે, તો પણ દશાશ્રીમાળી તથા કોળ જ્ઞાતિની વિશાલ સંખ્યામાં વસતિ હોવાથી મુસાફરોને જરાપણ કયાંય તકલીફ પડતી નથી. રસ્તામાં દરેક નાના મોટા ગામોમાં નાની મોટી ધર્મશાળાઓ પણ છે. સંઘ આ રસ્તે થઈને પસાર થતાં જ્યાં જ્યાં મુકામો કર્યા ત્યાં આજુબાજુથી મેકડોની સંખ્યામાં વિશાલ માનવ સમુદાય સંઘના દર્શનાર્થે ઉભરાઈ જતો દુધાળા મુકામે, નાગેશ્રી તથા બદ્ધરાણાદથી સંખ્યાબંધ સફળદસ્થો અને વિદ્યાર્થીઓ સંઘના દર્શનાર્થે આવ્યા હતા અમારા સંઘપતિ તરફથી પણ તે દરેકનું જમણું સ્કા-પાણી વીગેરેથી સ્વાગત કરવામાં આવતું તેથી દર્શન કરવા આવનાર મહુ દાંડ વિશેષ હર્ષિત થયા હતા.

પૂ. આચાર્ય શ્રી વિજયોદયસૂરીશ્વરજી મહારાજની નાદુરસ્ત તબીયત.

સંઘ નાગેશ્રી આવતા શાસનસમ્રાટના પટ્ટધર પૂ. આચાર્ય શ્રી વિજયોદયસૂરીશ્વરજી મહારાજની તબીયત નરમ થવાથી તેઓશ્રી ત્યાં રોકાયા હતા. સંઘપતિ તરફથી પોતાનો અમુક સ્ટાફ પણ ત્યાં રોકાયો હતો, જ્યારે ખાકીનો સકલ સંઘ કાગવદરમાં એક દિવસ રહી રાજુલા પહોંચી ગયો હતો. આ રસ્તો ધાતરડી વિગેરે મોટી નદીઓ, ડુંગરાઓ અને કાંકરીવાળી જમીનને અંગે યાત્રાળુઓ તથા ગાડા વિગેરે માટે જરા વધુ આકરે લાગ્યો હતો, કોઇ કોઇ સ્થળે ઢોળાવ જેવી જગ્યામાં ગાડું ઉધું પણ પડી જતું હતું. પરંતુ સદ્લાગ્યે કોઇને ઇન થવા પામી ન હતી. સોરઠ સરકારની હઠ અહિં પૂરી થતી હતી. ઠેક જૂનાગઢની પેલી ખાજુથી એ સોરઠ સરકારની હઠમાં દાખલ થયેલ શ્રી સંઘ આજ સુધી ઘણી જ શાંતિ મેળવી હતી. સ્થળે સ્થળે સંઘના સંરક્ષણ માટે પોલિસોએ, પસાયતાઓએ તેમ જ ઉપરી અધિકારીઓએ સંઘના સંરક્ષણ માટે સુંદર ઇન્ટેન્ઝમ રાખ્યો હતો. કાગવદર મુકામ પાસે સંઘનું આવાગમન થતાં સંઘપતિ તથા સકલ સંઘની સલામી લઇ એ સોરઠ સરકારની પોલિસે વિદાય લીધી હતી રાજુલા પહોંચ્યા બાદ સોરઠ સરકારે આપેલા સંરક્ષણ સંબંધી અલિનંદન તાર સંઘપતિ તરફથી કરવામાં આવ્યો હતો. જે વખતે સોરઠ સરકારની પોલિસે વિદાયગિરિ લીધી તે જ અવસરે સંઘ ભાવનગર સ્ટેટની હઠમાં દાખલ થતાં અગાઉ થઇ ગયેલા ઇન્દોળસ્ત પ્રમાણે ભાવનગર સ્ટેટ પોલિસ પૂરતા સરંજામ સાથે ખડી થઇ ગઇ હતી. પ્રત્યેક સ્થળે પૂબ, ભાવના, આંગી, રોશની, ગામડીઆઓની લંબનમંડલીઓ, વ્યાયાનાદિ ધર્મકાર્યો ઉપરાંત, દુધાળામાં અમદાવાદવાલા ચેક છોટાલાલ પીતાંબરદાસ, અને કાગવદરમાં શા. પરશોત્તદાસ આણુંદણ ભાણુવડવાળા તરફથી નવકારશીઓ કરી સંઘની ભક્તિ કરવામાં આવી હતી. અનુક્રમે તા. ૨૮-૧-૩૨ (પોશવદિ ૧૨)ના દિવસે સંઘ રાજુલા મુકામે આવી પહોંચ્યો.

રાજુલા અને સંઘની પધરામણી.

રાજુલા એ ભાવનગર સ્ટેટના વિકટર મહાલનું લગભગ છ હજાર ઉપરાંતની વસતિવાળું મુખ્ય શહેર છે. એની નજીકમાં જ રાજપૂતીઓ ડુંગર હોવાથી શહેરનું નામ “ રાજુલા ” પડ્યું હોય તેમ કહેવાય છે. આ રાજપૂતીયા ડુંગરમાં પથરની મોટી મોટી ખાણો છે. અહિંને પથર ઘણો મજબૂત હોવાથી પરદેશમાં મોટા પ્રમાણમાં અહિંથી પથરની નિકાશ થાય છે. રાજુલાથી ઈશાન પુણ્યમાં બાળરીયાધારના ડુંગર છે, નજીકમાં જ ધાતરડી નામની મોટી નદી વહે છે. ગામમાં કિલ્લો, તાલુકા સ્કુલ, ઈંગ્લિશ સ્કુલ, પાઠશાળા, કન્યાશાળા, પોસ્ટ ઓફીસ તથા દવાખાનું વિગેરે હોકેપયોગી સ્થાનો છે આ ગામના શહેરીઓ સાહસિક તથા ધનાઢ્ય છે. થોરા વખત ઘડા રાજુલા રોકથી, રાજુલા ગામ સુધી રેલ્વેનું સાધન પણ થયું છે. અહિંઆ કપોળભાઇઓની વસતિ મોટા પ્રમાણમાં છે. રામરાજ્ય તરીકે ગણાતા ભાવનગર સ્ટેટના વિકટર મહાત્મમાં આવેલા રાજુલા ૨ કામે તા. ૨૮-૧-૩૯ ના મંગલ દિવસે ભમનગર નૈન યાત્રિક સંઘની પધરામણી થવાની હોઇ મમત્ર રાજુલાની પ્રજા હુપોદ્દાગમાં આવી ગઇ હતી, ધર્મ અને ધર્મના સન્માન કરવાનો સુઅવસર ભાગ્યેઈ મળેલો હોઇ આબાસવદ પ્રજાનાં નૂર આંખે વિશેષ

ઝળકતાં હતા. રાજુલામાં સ્ટેશન પાસેના વિશાલ પ્લોટમાં સંઘનો ધવલ કેમ્પ ગોઠવવામાં આવ્યો હતો. સ્ટેશન તેમજ આજુબાજુનો ભાગ સંઘના દર્શનાર્થે આવેલા સંઘાધ્યક્ષ પ્રેક્ષકોથી ઉભરાઇ ગયો હતો, કુંડલાવાળાની આજે અહિં નોકારશી હોવાથી અને મહુવા નજીક હોવાથી એ બન્નેના શહેરોના સ્થાનિક આવેલા સાથે સેકંડો નૈનો અહિં આવેલા નજરે પડતા હતા. આમ છતાં પૂ. આચાર્ય શ્રી વિજય-દયસૂરિજીની તબીયતના કારણે શાસનસમ્રાટ પૂ. વિજયનેમિસૂરીશ્વરજી મહારાજ પાછલા મુકામે રોકાઇ ગયેલા હોઇ રાજુલા ખાતેના પડાવમાં એ મહાપુરુષની ઊણપ દેખાઇ આવતી હતી. સંઘપતિ તથા સકલ સંઘ રાજુલા સંઘના કેમ્પમાં આવી પહોંચતા ગામના મહાજને ઘણા જ ઠાઠથી સંઘનું સામૈયું કરી સંઘને આખા ય શહેરમાં ફેરવ્યો હતો. ડોકો, નિશાન, ઇન્દ્રધવજ, હાથી, બેન્ડ, મોટરોની લાઇન વિગેરે સંઘનો સંપૂર્ણ રસાલો સામૈયામાં સાથે હોવાથી વરધોડાની શોભા સારી આવી હતી. સ્ટેટનો સ્થાનિક અધિકારીવર્ગ તેમજ શહેરના સંભાષિત સદ્ગૃહસ્થોની સામૈયામાં સારી હાજરી જણાઇ આવતી હતી. આખા ય ગામમાં સામૈયું કરી લગભગ બે વાગતા સંઘના કેમ્પમાં આવી પહોંચ્યું હતું. પૂમ, ભાવના, પ્રભુને અંગ રચના તેમજ બ્યાખ્યાનાદિ ધર્મકાર્યો થવા ઉપરાંત સાંજે શેઠ વાહન પ્રેમજી તથા દોશી મોનજી ત્રિકેમજી કુંડલા-વાળા તરફથી નવકારશી કરવામાં આવી હતી. બીજે દિવસે સંઘનો કેમ્પ ડુંગર મુકામે થવાનો હતો, પરંતુ શિથળી તબીયત નરમ થવાના કારણે શાસનધુરંધર પૂ. આચાર્ય શ્રી વિજય-નેમિસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબજી સંઘ સાથે થઇ જાય એ ધરાદાથી રાજુલામાં સંઘનો કેમ્પ એક દિવસ વધુ રાખવામાં આવ્યો. તે દિવસ મેરુત્રયોદશી (આદીશ્વર પ્રભુનું નિર્વાણ કટ્યાણુક) હોવાથી હંમેશ કરતાં ધર્મીકયાઓ વધુ પ્રમાણમાં થઇ. યાત્રિકોએ ઉપવાસ આયબિલાદિ તપશ્ચર્યાઓ પણ વધુ પ્રમાણમાં કરી. આમ છતાં પૂ. સૂરીશ્વરજી મહારાજ શિથળી નાદુરસ્ત તબીયતને અંગે સંઘની ભેગા ન થઇ શક્યા. છેવટે ત્રીજે દિવસે સંઘ ડુંગર તરફ રવાના થયો અને શાસનસમ્રાટઆચાર્યશ્રી વિગેરે તબીયતમાં જરા મુધારો થતા પીપાવાવ કે ન્યાંધી મહુવાનો રસ્તો ટૂંકો અને અનુકૂલતાવાળો છે તે તરફ પધાર્યા, સંઘને ડુંગરથી સીધો મહુવાનો રસ્તો લેવાનો હતો, પરંતુ મોટા ખુંટવડાવાળા રાજુલા મુકામે આવી સંઘને પોતાને ત્યાં પધારવા માટે ઘણા જ આગ્રહ કરી ગયેલા હોવાથી અને ખુંટવડા એ શ્રી સિદ્ધાચલજી પંચતીર્થનું સુંદર જિનાલયથી શોભતું ગામ હોવાથી ખુંટવડા થઇને મહુવા જવાનું નક્કી કરવામાં આવ્યું હતું. રાજુલામાં બીજે દિવસે ચાટણવાળા સંઘની મણિલાલ કેરમચંદ તરફથી નવકારશી કરવામાં આવી હતી.

ડુંગર.

ડુંગર-વિકટર મહાલનું આ બીજું શહેર છે. તેનું અસલ નામ દુમરાપુરી અથવા દુમ્મરકોટ હતું, તે વિષે દુહો કહેવાય છે કે-જીતે દુમ્મર કોટ, તીતે ચાવડ રાજકો; પોયે પ્રજા સંતોષ, માણેક મોતીએ દિવા બજે. ॥ ૧ ॥ આ ગામ અસલ જંદર હશે તેમ પણ આજુબાજુના વિશાલ ખેડેરો ભેતાં લાગે છે. કોઇ કોઇ વખતે તે ખેડેરોમાંની જૂના વખતના ધાતુના તથા માટીના ઠામ અને હથિયારો નીકળી આવે છે. કચોળીયું તળાવ, હોડાળીવાવ અને ચરખીયો વડ એ આ ગામમાં જૂની પુરાણી વસ્તુઓ કહેવાય છે. મહુવાથી રાજુલા જતાં આ રેલ્વે સ્ટેશનનું ગામ આવે છે. અહિંથી રેલ્વેનો એક ફાટો પોર્ટ વિકટર મુખી પણ જાય છે. અહિં તારના

આઠ ઘણા દેખાય છે, વધુ વસતિ કપોળ તથા ખોખ-મેમણીની છે. જૈનોના ફક્ત બે ઘર છે. તા. ૩૦-૧-૩૮ના દિવસે સંઘની અહિં પધરામણી થતાં ગામ તરફથી સામૈયું વિગેરે ખૂબ સત્કાર કરવામાં આવ્યો હતો, તે ઉપરાંત શ્રી હુંગર મહાજન તરફથી નવકારશીનું જમણ આપવામાં આવ્યું હતું. પૂ. આચાર્યશ્રી વિજયમોહનસૂરીધરજી મહારાજનો ઉપદેશ થતા સંઘપતિ તરફથી ઉપાશ્રય બધાવવા ખાતે રૂ. ૫૦૧ની રકમ અહિં અર્પણ કરવામાં આવી હતી. હંમેશના ધર્મકાર્યો, આજીવાનુના ગાઓમાંથી સેંકડો માણસોનું દર્શનાર્થે આવાગમન વિગેરે રાખતા મુજબ ચાલુ હતું.

સકલતીર્થશિરોમણિ શ્રી શત્રુઞ્ઞય ગિરિરાજના દર્શનાર્થે—

તા. ૩૧મીએ ખાંભણીઆ મુકામ કરી સંઘ તા. ૧-૨-૩૮ના દિવસે મોટા ખુંટવડા પહોંચ્યો. ખાંભણીઆ એ તદ્દન નાનું ગામ છે. શ્રાવકનું ફક્ત એક જ ઘર છતાં તેની સંઘ-ભક્ત કોઇ અજળ હતી. દહિં છાશના ગોળાઓ ઠેકાણે ઠેકાણે આજે યાત્રિકો માટે ગોઠવી દેવામાં આવ્યા હતા. સાક્ષાત્ પ્રભુની પધરામણી જોટી. હવે તેને થયો હતો. મુકો મેવો, પૈય્યાં વગેરે સામગ્રીથી સંઘની તેમજ સાધુ સાધ્વીઓની ખૂબ ભક્તિ કરવામાં આવી હતી. અને સંઘપતિ સાથે સકલસંઘને વાજતેગાજતે પોતાને ઘેર પગલા કરાવ્યા હતા. સકલતીર્થશિરોમણિ મહાતીર્થધિરાજ અનન્તસિધ્ધસ્થાન શ્રી શત્રુઞ્ઞયગિરિરાજના અહિંથી ઘણા સુંદર દર્શન થતા હોવાથી એ પરમપુનિત ગિરિરાજને વધાવવા તેમજ તેની સન્મુખ રહી ચૈત્યવંદનાદિ ભક્તિ કરવા હાથી બેઠા વિગેરે સર્વ રસાલા સાથે ચતુર્વિધ સંઘે એ ગિરિરાજની સન્મુખ થોડે દૂર મુધી જઈ ચૈત્યવંદન સ્તવનાદિ ખૂબ ભક્તિ કરી હતી. સંઘપતિ સંઘજીએ સાચા મોતીથી ગિરિરાજને વધાવ્યા હતા, અને આખું ચ વાતાવરણ ‘વધાવો ગિરિરાજને એ’ ઇત્યાદિ ગગનભેદી શબ્દો સાથે ભાવના-પરિપૂર્ણ બન્યું હતું. પવિત્ર ગિરિશૃંગોના દર્શનાર્થે જામનગરથી સતત પ્રયાણ કરી સકલ સંઘે આજ મુધી જે ઉત્તત મનોરથો સેવ્યાં હતા તે મનોરથો હવે પૂર્ણ થવાની તૈયારીમાં હોઈ સંઘની પ્રત્યેક વ્યક્તિના અંતઃકરણે આનંદથી ઉભરાઈ જતાં હતાં. આત્મપાવનકારી એ ગિરિરાજના દર્શનથી આજનો દિવસ સહુ કોઈ પુણ્ય દિવસ માનતા હતા, અને ‘ક્યારે હવે એ ગિરિશૃંગો ઉપર ગિરાજમાન ભવસંતાપહારી શ્રી આદીધર દાહાને ભેટી આત્મકલ્યાણ કરીએ’ એવી ઉચ્ચ અભિલાષાઓનો આનિર્ભાવ થઈ આવતો હતો. સાંજે ખાંભણીઆ તથા ભાદરાના આવકો તરફથી નવકારશી કરવામાં આવી હતી.

શ્રી સિદ્ધાચળજી પંચતીર્થમાં આવેલ ખુંટવડામાં સંઘનો ભવ્ય પ્રવેશ

ખુંટવડા એ ગામ લાવનગરના મહુવા મહાલમાં આવેલ છે. લગભગ અડી હજાર ઉપરાંત માણસોની વસતિમાં જૈનોની વસતિ સારા પ્રમાણમાં છે. અહિં એક સુંદર શિખરખંધી દેરાસર, ધર્મશાલા તથા ઉપાશ્રય છે આ પંચતીર્થનું ગામ હોવાથી કોઈ કોઈ વાર યાત્રિકોની સંખ્યા સારા પ્રમાણમાં અહિં આવે છે. દેરાસરની સ્વચ્છતા તેમજ સૌન્દર્ય આકર્ષક છે. પ્રતિમાજીના દર્શનથી પણ આત્માને ઘણા આહ્લાદ થાય છે. તે ઉપરાંત ગામમાં વિશાળ દવાખાનું, પાંજરાપોળ વિગેરે ઉપયોગી બહેર સંસ્થાઓ છે. અહિં નજીકમાં જ ચિત્રધારના હુંગર ઉપર જ ગુફાઓ છે તે પ્રાચીનકાળમાં જૈનોની ગુફાઓ હશે તેમ જોતાં અનુમાન થાય છે, હાલ તો ત્યાં અધારી બાવાઓનો વસવાટ છે. ઉપરના ભાગમાં

એક ફિલો છે, તેમાં એક ફૂલો છે જે ‘ પાંચ ખીખીના ફૂલો ’ એ નામથી ઓળખાય છે. ગામની આજુબાજુ ઝાંખા તથા નાળીયેરીના પુષ્કળ ઝાડો છે. આ શહેર પુરાણું છે પરંતુ કાળક્રમે પડી લાંગતા ઇ. સ. ૧૭૮૫-૮૬ માં ઠાકોર વખતસિંહજીએ ફરીથી વસાવેલ છે. જામનગર જૈન યાત્રિક સંઘની પધરામણી થતાં અહિંની જૈન પ્રજાએ આખાય શહેરને ધ્વજ, વાવટા, સ્વાગત ગોડો, ક્રમાનો વિગેરેથી ખૂબ શણગાર્યું હતું. સંઘાણુ વગેરે પણ ઉના છાંય્યા ખાદ્ય સ્થાનિક જૈન ભાઈઓનો મેળાવડો ભેવાનો પ્રસંગ અહિં જ સાંપડ્યો હતો. સ્થાનિક પ્રજાનો ઉત્સાહ પણ પુષ્કળ હતો. સંઘના લખ્ય સામૈયામાં સારો ઠાક આવ્યો હતો. ઠાકા-નિશાનથી માંડી, હાથી સુધીનો સંઘપતિનો સર્વ સરંજામ સામૈયામાં સંયુક્ત હોવાથી તેમજ રથલે રથલે સૌ. ખંડેનાનાં ગહુંલી વિગેરેથી વધામણાં આહુ હોવાથી નાના ગામમાં પણ સત્કારની શોભા અનુપમ બની હતી. આજે યાત્રિકો સ્થાનિક જિનમંદિરમાં પ્રભુપૂજા-ભક્તિમાં વધુ તન્મય બન્યા હતા. રનાત્ર મહોત્સવ પણ ઉજવાયો હતો. અંગરચના પૂજાભાવના અને બ્યાખ્યાનાદિ ધર્મ કાર્યો ઉપરાંત શ્રી ખુંટવડા મહાજન તરફથી સંઘપતિને સુંદર માનપત્ર અર્પણ કરવામાં આવ્યું હતું. સંઘપતિએ પણ જુદા જુદા ખાતાઓમાં સારી રકમ ભરાવી પોતાની ઉદારતામાં વૃદ્ધિ કરી હતી. સાંજે શ્રી ખુંટવડા મહાજન તરફથી નવકારશી કરવામાં આવી હતી, શ્રી ગિરનારજી મહાતીર્થને લેટ્યા ખાદ્ય જે જે રસ્તે સંઘને પસાર થવાનો પ્રસંગ આવ્યો હતો તે રસ્તે આવા વિશાલ સંઘનું નીકળવું ભૂતકાળમાં પણ ભાગ્યેજ કોઈક વખત થયેલું હોઈ તે તે દરેક સ્થલના જૈન-જૈનેતર વ્યક્તિઓના અંતઃકરણો આનંદપૂરથી ઉભરાઈ જતાં અને આવો મહોત્સવનો શુભ પ્રસંગ સેંકડો વર્ષે અમારા ગામમાં સર્વથી પ્રથમ જ છે એમ સહુ કોઈ ઉચ્ચારતા હતા. માહ સુદ. ૨ તા. ૨-૨-૩૮ ના ખુંટવડાથી ઉપડેલા સંઘનો કેમ્પ જાદરા સુકામે કરવામાં આવ્યો. અહિંથી મહુવા ફક્ત ચાર માઈલ જ દૂર હતું તેથી મહુવાની સમગ્ર જૈન પ્રજા ઉપરાંત સેંકડો જૈનેતરો પણ સંઘના દર્શનાર્થે અહિં આવી પહોંચ્યા હતા સકલ સંઘ રાજુલાથી ઉપડી જ્યારે ઉપર જણાવ્યા મુજબ ડુંગર, ગાંભણીયા, ખુંટવડા થઈને અહિં આવ્યો હતો ત્યારે શાસનસમ્રાટ પૂ. આચાર્યશ્રીમાન વિજયનેમિસૂરીશ્વરજી મહારાજ, પૂ. આચાર્ય શ્રી વિજયોદયસૂરિજી મહારાજની તખીયતમાં સુધારો થતા પીપાવાવ વિકટર ઉપર થઈ ખારોળાર મહુવાની ભાગેળે પહોંચી ગયા હતા. જાદરામાં પ્રભુભક્તિ વિગેરે હંમેશના કાર્યો ઉપરાંત, જામનગરવાસી શેઠ હરજીવન ગોપાળજી તરફથી નવકારશીનું જમણ આપવામાં આવ્યું હતું. “ ચાલો હવે મહુવા જઈએ અને શાસનાધીશ જીવિતસ્વામિ શ્રી મહાવીર દેવતા દર્શન કરીએ ” એ ભાવનાઓથી આજે સંઘનું વાતાવરણ ગુંજી રહ્યું હતું. યાત્રિકોનો ઘણો ભાગ સાંજે જ મહુવા પહોંચી ગયેલો હોઈ રાત્રિના વખતે સંઘના કેમ્પમાં નીરવતા પ્રસરી હતી. એ વાતાવરણનો આસ્વાદ્યાર કરવા ચાલો આપણે પણ આગલા પ્રકરણમાં કટિબદ્ધ થઈએ.

શ્રો વાસુપૂજ્યેમ્યો નમઃ

સંઘપતિને અભિનંદનપત્રિકા

મંગલં ભગવાન્ લીરો, મંગલં ગૌતમપ્રભુઃ
મંગલં સ્થૂલમદ્રાચાઃ, જૈનો ધર્મોઽસ્તુ મંગલમ્ ॥

શ્રી દેવશુદ્ધકલિકારક પૂન્યપ્રભાવક દાનવીર શ્રી જામનગર-
નિવાસી સંઘપતિ શ્રેષ્ઠિવર્થ શ્રીમાન્ શેઠ પોપટલાલ ધારસીભાઈ તથા
સંઘપતિ શ્રેષ્ઠિવર્થ શ્રીમાન્ શેઠ યુનીલાલ લખમીચંદ ધારસીભાઈ

શુરભીશ્રી-બાલચંદ્રચારી શાસનપ્રભાવકસુરિસમ્રાટ આચાર્ય શ્રી વિજયનેમીસૂરીશ્વરજી
તથા આગમોદ્ધારક આચાર્ય શ્રી સાગરાનંદસુરિજી તથા આચાર્યશ્રી વિજય મોહનસુરિજી આદિ
અનેક પૂજ્ય મુનિવરો, સાધ્વીજીઓ તથા સેંકડો યાત્રિકો સાથે સૌરાષ્ટ્ર દેશના પુનીત જૈન
તીર્થોની યાત્રા અર્થે શ્રી જામનગરથી પ્રયાણ કરી શ્રી રૈવતગિરિ અજરાપાર્શ્વનાથજી વિગેરે
આતિ પ્રાચીન અને ભવ્ય તીર્થોની યાત્રા કરી અમારા અતિશય આગ્રહભર્યા આમંત્રણે
આપનો પ્રાગ્રામ ફેરવવાથી જીભી થતી મુસીબતોનો વિચાર લાવ્યા સિવાય અન્ને પધારવા કૃપા
કરી છે તેથી અમે આપશ્રીના ધણા જ ઋણી છીએ.

આ મહાભાંગલિક પ્રસંગે આપ જાને સંઘપતિના અમારા અન્નેના શ્રી સંઘ તરફથી આ
માનપત્ર દ્વારા સ્વાગત કરતાં અમારાં હૃદયો હર્ષથી નવપલ્લવિત થાય છે. આપશ્રીની શ્રીસંઘ
સહિતની અન્નેની પધરામણીનો ભાંગલિક દિવસ અમારા આ ચમત્કારી અલૌકિક તીર્થંકર ભગ-
વાન શ્રી વાસુપૂજ્યસ્વામીના ચિન્મયથી વિભૂષિત અમારા આ મોટા ખુંટવડા ગામના ઇતિહા-
સમાં સુવર્ણોક્તિરે નોંધાઈ રહેશે. આપશ્રી આદિ પધારી છરી પાળતા શ્રી અતુલિધ સંઘના દર્શન
અને સેવાનો અન્નેને જે અમૂલ્ય લાભ આપ્યો છે તે માટે અમે આપના હમેશ જોસીગણુ છીએ.

શ્રી સંઘના પ્રવાસમાં યાત્રિકોના મોટા સમુદાયની દરેક પ્રકારની સમગ્ર સાચવવા ગમે
તેટલો ખર્ચ કરવા આપશ્રી ચૂકતા નથી. પૂજ્ય સાધુ-સાધ્વીઓની પૂરેપૂરી વૈવાવચ્ચ કરવામાં પાછી પાની
ધરતા નથી.

પૂજ્ય દર્શન માટે યાદીના સમવસરણને સાથે રાખી પ્રયુભક્તિનું સાધન પૂરું પાડવામાં
અને રસ્તામાં આવતા રથોએ ચોગ્ય ક્ષેત્રોમાં ઉદારતાથી મદદ કરવામાં લક્ષ્મીના સદ્વ્યયનો

જે ઉચ્ચ આદર્શ જનતા સમક્ષ આપ રચી કરી ધર્મનો જે ઉદ્ધોત કરી રહ્યા છે તે ખરેખર અભિનંદન અને અનુમોદનને પાત્ર છે. ધર્મની શિથિલતા પર આ કલિકાળમાં આપશ્રી આવા ધાર્મિક કાર્યો કરી જિંચી જીવનનું અનુકરણીય દર્શાવે જૈન સમાજને પૂરું પાડી રહ્યા છે તે ધણું જ પ્રશંસનીય છે,

આપશ્રીની સંખ્યાવતો જૈન તેમજ જૈનેતરોમાં મશહૂર છે. આપે શ્રી જામનગરમાં રૂપીઆ વીસ હજારના ખર્ચે શ્રી વદેમાન તપ આયંગિલ ખાતાની રચાવના કરી છે. રૂપીઆ ત્રીસ હજાર ના ખર્ચે શ્રી ભોજનાલય બંધાવેલ છે, શ્રી દેવળાગ નામે ઉપાશ્રય જૈન વિદ્યાર્થી જીવન મોટી રકમના ખર્ચે બંધાવી આપ્યાં છે એ આપની સંખ્યાવતો જાણી આપશ્રી જેવા આપણા જૈન સમાજમાં દાનેશ્વરીને માટે અમોને ધણું શીરવ પેદા થાય છે.

આ યુગમાં ક્ષય જેવા ભયંકર દર્દના દર્દીઓને માટે જામનગરમાં સેમેટરીઅમ બંધાવવામાં રૂપીઆ પચાસ હજાર જેવી નાદાર રકમ ખર્ચી ગરીબોના આશીર્વાદ લઈ રહ્યા છે તે આપશ્રીની જનસેવા વૃત્તિ માટે અમો જેટલી પ્રશંસા કરીએ તેટલી ઓછી છે. આવી અનેક ઉદાર સંખ્યાવતોથી ભરપૂર આપના જીવનના કીર્તિમંદિરને આ સંઘ કાઢી આપે સુવર્ણકળશ ચઢાવ્યો છે તે માટે આપને ખરા હૃદયની સુભારકબાદી આપીએ છીએ અને આશી આવા અનેક લોકોત્તર કલ્યાણકારી કાર્યો કરવામાં પરમાત્મા આપને પ્રેરણા કરે તેમ પ્રાર્થિએ છીએ.

આપશ્રી સંઘ સાથે આરોગ્યતા સુખશાંતિ પૂર્વક આ મહાન પ્રવાસ નિર્વિઘ્ને પૂર્ણ કરો, ધર્મના સમાજસેવાના અનેક લોકોપયોગી સહકાર્યો કરતા રહો એવી ભાવના સાથે પરમ કૃપાળુ પરમાત્મા આપને સહકરૂંબ દીર્ઘાયુષ બક્ષે તેવી પ્રાર્થના કરી વિરમીએ છીએ.

લી૦ અમો છીએ આપના ધર્મીગુરામી મોટા ખુદવડાના ભાઈઓ

મોટું ખુદવડા

તામે (ભાવનગર)

તા ૧-૨-૧૯૩૮

સં. ૧૯૯૪ ના મહા

શુદ્ધિ ૧ ભોમવાર

ગાંધી માવજી રતનજી હ. જેઠાલાલ ધરમસી તથા સુ. અમીચંદ
દોસી જીલા રાયચંદ હ. કાલીદાસ મોતીચંદ
દોસી હેમરાજ ઠાકરસી હ. દુલભદાસ રાયચંદ
શા. પીતાંબર પુંજ હ. મુલચંદ સુંદરજી
સંઘવી રાયચંદ લખમીચંદ હ. જગજીવનદાસ રાયચંદ
શ્રી કૃપાળ મહાજન સમસ્ત હસ્તે પારેમ પ્રભુદાસ તથા મોટી
કાનજી હરજીવન તથા કાણુકીઆ જાલવજી પરશોતમ તથા અંતરીયા
કાલીદાસ પ્રેમજી

તા. ૧-૨-૧૯૩૮ કેમ્પ મોટા ખુંટ વડાના

માન પત્રનો જવાબ

સભાપતિ મહાશય, અમારા સ્વધર્મી બંધુઓ અને બહેનો, મહુવા
મહાલના રાજ્યાધિકારીઓ, અન્ય બાળુઓ અને શ્રદ્ધસ્થો,

રાજુલા ગામથી અમે ભાવનગર રાજ્યની હદમાં દાખલ થયા છીએ ત્યારથી અત્યાર સુધીમાં અમારા થયેલા કેમ્પોવાળા ગામે અને તે કેમ્પોએ પહોંચતા, અમારા રસ્તામાં આવતા ગામડાઓએ અમેને જે ઉત્સાહસભરો આવકાર આપ્યો છે તે પ્રદેશની વસ્તીનો ધર્મ પ્રત્યેનો રાગ અને અમારા પ્રત્યેના ભાવનું પ્રતિચિંબ છે, અને તે માટે અમે તેઓના ઉપકારી છીએ.

આ મોટું ખુંટવડા ગામ કાંઈક સમય પૂર્વે પ્રસિદ્ધિને પામ્યું હતું, તેણે અનેક સદીઓ સુધી જહોજહાલી ભોગવી હતી તે તેના અત્યારે દ્રશ્ય થતા ખંડેરો અને મહમદ મેગડાના સમય પહેલાના કીલ્લાના અવશેષો સાક્ષી પૂરે છે. આ મોટા ખુંટવડા ગામના કુંભારવાડામાંથી મળી આવેલ છત્રીશી એટલે ધાતુની છત્રીશ મૂર્તિઓ જે હાલમાં મહુવા બંદરના જૈન મંદિરમાં પધરાવવામાં આવી છે તે આ પ્રદેશની પ્રાચીનતાના દાખલામાં પાદપૂર્તિ કરે છે અને ભૂતકાળમાં જૈન ધર્મીની ખ્યાતિની ભરતી હોવાનું બાન કરાવે છે.

દીવ અબરા પંચતીર્થોના દેવાલયના છેલ્લા બેના મુકામે દર્શન પછી નવમે દિવસે અમારા સાતમા મુકામે મહુવા પંચતીર્થોના ખુંટવડાના શિખરબંધી જૈન દેવાલય જેની પ્રતિષ્ઠા આશરે ૭ દાયકા પહેલાં જ થવાનું અમારી જાણમાં છે, તે પહેલાં તો એક ઘર દેરાસરજી હતું તે હાલના દેવાલયનું દ્રશ્ય અને તેમાં ગિરાજતા આ કલિકાળમાં પડ્યો બતાવી અનેક અમતકારો જેવા કે-રાત્રે નોખતનું ગગડનું, ધૂપ સુવાસ પસરાવવી, ભાવિકોના કોડ પૂરા કરવા વિગેરે બતાવેલા છે તેવા પરમ ન્યોતિ બારમા તીર્થંકર ભગવાન શ્રી વાસુપૂજ્યમહારાજશ્રીની અલૌકિક પ્રતિભાજના દર્શન થવાથી અમે કૃતકૃત્ય થયા છીએ.

પવિત્ર તીર્થક્ષેત્ર શ્રી રતુનજ્ય ગિરિરાજ કે જ્યાં અનંતા આત્માઓ સિદ્ધિપદને પામ્યા છે તેવા પુણ્ય તીર્થના આજે બેસતા માઘ માસના પ્રથમ દિવસે દર્શન થવા તે પણ અમારું સદ્ભાગ્ય સમજીએ છીએ. જે સ્થળેથી સારંગભૌમ પુણ્યતીર્થ શ્રી સિદ્ધાયલજના દર્શન કરવાનો અણુમોક્ષો પ્રસંગ હમેશા પ્રાપ્ત થાય છે ત્યાં વચ્ચતા અમાગ બામ્બગાલી જૈન બાઇઓને મળવાનો મુયોગ અમેને વધારે હર્ષિત કરે છે.

જે ભૂમિએ ગરીબોની દાઝ જાણનાર, જૈન ધર્મને દીપાવનાર ચિરસ્મરણીય જૈન બંધુઓ શેઠ પીતાંગર પુજશ તથા શેઠ માવજી રતનજી જેવા પુણ્યશાલી પુરુષોને પેદા કર્યા છે તે ભૂમિમાં અમારો

પ્રવેશ અમોને અતિ આનંદકારી છે અને તેથી અહીં આવવા માટે આપના આગ્રહભર્યા આમંત્રણ માટે આભારી છીએ.

થોડા કલાક પહેલાં આપે અમારું કરેલ ભાવભીનું સ્વાગત અને સુંદર નકશીનાળા ચાંદીના કારકેટમાં એનાયત કરેલ માનપત્ર આપ ભાઈઓનું અમારા પ્રત્યેનું માનસ બતાવે છે તે માટે ઉપકૃત થયા છીએ.

દરેક સ્થળે અમારા યતિક્ષિત કાર્યોની અતિશયોક્તિભરેલી પ્રશંસા કરવામાં આવી છે તે માટે ખુદવડાના અમારા ભાઈઓ પણ ચાલી રહેલા છે તે તેમની અમારા પ્રત્યેની સુજનતા અને શુભ લાગણી છે અને તે માટે તેમનો આભાર માનીએ છીએ. પણ અમો દરેક વખતે કહેતા આવ્યા છીએ તેમ આ પ્રસંગે પણ જણાવીએ છીએ કે અમોએ અમારા ઠેતવ્ય સિવાય વિરોધ કરેલ નથી.

આ ભવ અટવીમાં ભટકતા મનુષ્ય દેહ માટે ધર્મ એ જ સહાયક છે અને તેને અંગે આવ્યા છ “રી” પાળતા સંધોમાં નિષ્ઠિત વધારે મળવાથી ધર્મ સાધન થઈ શકે છે અને સાથે સાથે ધર્મ જ્યોત્સ્ના જગાવી શકાય છે.

છેવટે અમારા સ્વાગત અને અમોને અર્પણ કરેલ અગ્નિનંદન પત્રિકા માટે અમારા અંગેના જૈન બંધુઓનો ફરી ઉપકાર માની અમારું વકતવ્ય સમાપ્ત કરીએ છીએ.

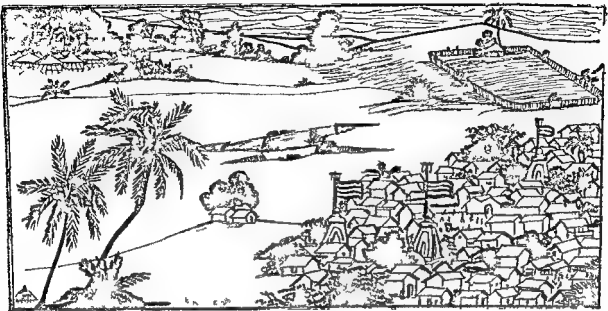
શ્રી સંઘ સ્વાગત

(કાફી)

પધારો પ્રેમ ધરીને, શિશુ કરીએ સન્માન.
નેમિસૂરિ આનંદસૂરિ સહ, સંઘપતિ શુભામ;
મોહનસૂરિ મોહક અમ મનના, ધર્મ ઉદયનાં ધામ;
શેઠશ્રી પોપટલાઇ પધારો, સંઘપતિ શુભામ;
લક્ષ્મીચંદ્રના પુત્ર પનોતા, શાં કરીએ સન્માન?
પ્રેમભર્યાં સૌ પરિવાજકને, અમ અંતરનાં માન;
સંઘ સકલને સ્નેહભરેલાં, સ્વાગત ને સન્માન;
પાદાવહારે યુગ્ય સ્થળોમાં, કરીને પૂર્વ પ્રણામ;
શ્રેષ્ઠ મુશોભિત તીર્થ પધારો, સિમ્બગિરિ ગુણ ધામ;
મુખ્ય સંયમથી યાત્રિક સર્વે, કરને પ્રભુશુભાગન;
અંતર ઉત્તમત્વ હો સદુ જનનાં, ધર્મનું એ જ નિશાન;
બાલાશ્રમના બાળક વાંચે, હો ચિર આયુઝાન;
સ્નેહભરેલાં સર્વ શિશુનાં, સ્વીકૃત હો સન્માન;
પધારો પ્રેમ ધરીને, શિશુ કરીએ સન્માન.

નમનગર જેન યાનિક સેધ ચોલાની હલમા દાખલ થતા જેઠાં માદર મરવા ઉપરાંત સરસલાદિ
 સર્વ પ્રકારની ઉદાર દેન સગન અપાડ કરનાર
 લાવનગર ના મહારાજા શ્રીમાન કૃષ્ણકુમારનિહલ કે મી એન આય

મહુવા બંદર અને સંઘનું

ભવ્ય સ્વાગત

રામરાજ્ય તરીકે મશહૂર થયેલા ભાવનગર સ્ટેટના અનેક મહાલો પૈકી મહુવા મહાલ એ મુખ્ય મહાલ છે અને એ મહુવા મહાલનું મુખ્ય શહેર મહુવા બંદર છે મહુવા એ ઘણું જ પ્રાચીન નગર છે. દશપૂર્વધર લખિસ પત્ત ભગવાન્ શ્રી વજ્રસ્વામી મહારાજના પાદસ્પર્શથી આ ભૂમિ પવિત્ર થયેલ છે. ખૂદ ત્રિશલાન દન નંદીવર્ધન રાજાએ મહાવીર પ્રભુની હયાતીમા ભરાવેલ અને તેથી જ શ્રી જીવિતસ્વામિજી તરીકે પ્રસિદ્ધ થયેલ શાસનપતિ શ્રી વર્ધમાનસ્વામી ભગવંતના ગગનચુંબી આલિશાન જિનમંદિરથી આ નગર શોભી રહેલું છે. તીર્થધરાજના ઉષ્મારમાં અનર્ગલ લક્ષ્મીના સદ્વ્યય કરનાર શ્રેષ્ઠિવર્ધ જાવડશાહ અને મહારાજા શુભંદેશ્વર કુમારપાળની સામે ઉગમણીમાં સવા કોડ સોનેયાના ચઢાવાથી તીર્થમાળ પહેરી સવાકોડની કિંમતના મણિરત્નથી વિભૂષિત હારતું પરમાત્માના કંઠમાં આરોપણ કરનાર ધર્મવીર શ્રેષ્ઠિવર્ધ શ્રીમાન જગદુશાહ જેવા નરરત્નોના જન્મથી આ ભૂમિએ ‘રત્નસૂ’ નામને આન્વર્ધ કર્યું છે, કાશીના યંત્રિતોએ જેમને શાસ્ત્રવિશારદ જ્ઞેનાચાર્યત્વ ગિરુદ આપ્યું હતું તે સ્વ. શ્રીમાન્ વિજયધર્મસૂરિજીના જન્મ પણ આ નગરમાં થયેલો હતો. એટલું જ નહિ પરંતુ જ્ઞેન-જ્ઞેનેતર સમાજમાં જેઓશ્રીની વિદ્વત્તા અનેડ ગણાય છે, જેઓનું નેષિ

પ્રદ્યુત્ય સંબંધી તેજ ભલાભલા રાજ મહારાજ અને મંત્રીશ્રીને આંજી નાખે છે, જેઓના ધારાવાહી અમોઘ ઉપદેશથી તીર્થોધારાદિ શુભ કાર્યોમાં લક્ષ્મીનંદનોએ લાખો અને કોડોની મીઠકતનો સદ્વ્યય કર્યો છે, જેઓશ્રીની અદ્ભુત વ્યાખ્યાનશૈલીએ અસાધારણ પંડિતોને પણ નતમસ્તક બનાવ્યા છે, જેઓના ચારિત્રાદિ સદ્ગુણો અવર્ણનીય છે, વર્તમાન જૈન શાસનના જેઓ રાજ છે, શાસનદ્રોહીઓ જેના પ્રતાપથી યરથર કમ્પાયમાન થાય છે, શાસન અને ધર્મના સંરક્ષણ માટે જેઓએ આજ સુધી સંપૂર્ણ સોગ આપ્યો છે તે જગદ્વંધ પ્રત્યુપાલિતમહારણીય સુરિસંપ્રદ આચાર્ય મહારાજ વિજયનેમિસૂરીશ્વરજી મહારાજશ્રીનો જન્મ આ મહુવા નગરમાં જ થયેલો છે, તેઓશ્રીના પદાલંકાર સિધ્ધાન્તવાચસ્પતિ ન્યાયવિશારદ શ્રીમાન્ વિજયદર્શનસૂરીશ્વરજી મહારાજ આદિ અનેક મહાત્માઓએ આ ભૂમિને જ સ્વજન્મથી પાવન કરી છે. અમેરિકા જેવા દૂર દેશમાં જઈને જૈન ધર્મના તત્ત્વજ્ઞાનભર્યાં સિદ્ધાન્તોને તે દેશની સરલ ભાષામાં વ્યાખ્યાનદ્વારા સમજાવનાર અને સ્થલે સ્થળે અહિંસા ધર્મના પ્રચાર સાથે જૈન સોસાયટીઓ સ્થાપનાર સ્વ. બેરીસ્ટર શ્રીમાન્ વીરચંદ શાઘવજી તેમજ સમર્થ કલાકાર શ્રીમાન્ નથુભાઈ મંછાચંદ પણ આ મહુવા નગરના જ વતની હતા. એકંદર વિચારાય તો આ ભૂમિ જ કોઈ એવી વીરમત્ત છે કે જ્યાં પ્રાચીન અવાચીન કાળમાં દાનવીર, ધર્મવીર સંખ્યાબંધ નરરત્નો પાક્યા છે. આજે પણ એ મહુવાની પ્રજા પોતાની ભૂમિને વિભુષિત કરનાર એ મહાનુ વ્યક્તિઓ માટે ગૌરવ ધરાવે છે.

મહુવાને ફરતું આવેલું નાળીએરી અને આંખાતું સુંદર ઉપવન.

મહુવાનું પ્રાચીન નામ મધુમતી નગરી મધુમાવતી નગરી અથવા મધુપુરી કહેવાય છે. આ શહેર માલણ નદીના કિનારે વસેલું છે. ખીલ શહેરોને પત્થરનો કિલ્લો અને તે પણ મનુષ્ય-કૃતિ જન્ય હોય છે જ્યારે આ શહેરનો પત્થરનો કિલ્લો તો લગભગ નષ્ટ પ્રાયઃ થઈ ગયો છે, પરંતુ શહેરની લગભગ ચારે બાજુ માઇલ માઇલ અથવા તેથી ન્યૂનાધિક પહોળાઈમાં પથરાયેલી કુદરતી વનરાજીનો કિલ્લો એવો રળીયામણો દેખાય છે કે પ્રેક્ષકનું મન હેરત પામી જાય છે. આ વનરાજીમાં યદ્યપિ અનેક પ્રકારના લિગ્ન લિગ્ન વૃક્ષોની જાતિઓ છે તો પણ નાળીએરી-આંખા, કેળ અને સોપારીના ઝાડોની ઘણી જ વિપુલતા જોવાય છે. અહિંના નાળીએર અને આંખા તો નાળીએરી અને જમાદાર કેરીને અંગે ખાસ વખણાય છે. નાળીએરી કેરીનું ફળ લગભગ નાના નાળીએર જેવું હોય છે અને જમાદાર કેરીનો સ્વાદ જેણે આખ્યો હોય તેની જિહ્વામાં ફરીથી તે સ્વાદ આખવાની પુનઃ પુનઃ આહ્વા થયા કરે છે અહિંના નાનકડા કેળાં પણ ઘણી મીઠાશથી ભરપૂર હોય છે. મહુવાની ઇશાન કોણમાં આવેલા માઇલોના વિસ્તારમાં પથરાયેલા રાનખાગમાં આ વસ્તુઓની ઉત્પત્તિ ઘણા મોટા પ્રમાણમાં થાય છે. ભાવનગર રાજ્યને એ રાનખાગની પેદાશ પણ સારી છે અને એ બાગ સદા ય સજીવન રહે તે માટે માલણ નદીમાંથી ખાસ નહેરો બાળવામાં આવી છે. આ બાગ ખાસ જોવા લાયક છે. બાગમાં દાખલ થયા બાદ તરકાતું તો ક્યાંઈ નામનિશાન પણ જણાતું નથી. શહેરની ચારે બાજુ આ પ્રમાણે વનસ્પતિ આવેલી હોવાથી ભરઉનાળામાં યજુ અહિં લૂ વાતી નથી, અને ઠંડી હવાનો અનુભવ થાય છે. એથી આ શહેર કાઠિયાવાહના કારમીર તરીકે પણ ગણાય છે. એક હવા ખાવાનું સુંદર સ્થળ પણ કહી શકાય, અને તેને અંગે ભાવનગર મહારાજ ઉનાળાની

ઋતુમાં ઘણી વાર અહિંઆ પધારે છે. આટલું સુખ છતાં ચારે બાજુ વનસ્પતિના બાહુલ્યને અંગે અહિંની આબોહવા જરા લેજવાળી વધુ રહે છે, એક બાજુ નજીકમાં જ રહેલો ધુધવાટા મારતો આરબી સમુદ્ર, ખીજી બાજુએ યતુજય તીર્થાધિરાજના પવિત્ર ગિરિચૂગોની હારમાળા, એ બંને વચ્ચે દીલાછમ લેવા ધનધાર વનસ્પતિના કુદરતી કિલ્લાથી શોભતું આ શહેર એરેન્ડેઈનમાંથી લેયું હોય તો હિંદની સ્વર્ગીય ભૂમિનું અવશ્ય સ્મરણ થઇ આવે તેમ છે.

શહેરમાંના લેવા લાયક સ્થળો.

આ શહેરના અનેક લેવા લાયક સ્થળો પૈકી જૈનોનું ત્રણ શિખરખંધી વિશાળ ઉન્નત દેવાલય ખાસ દર્શનીય છે. દેરાસરની ફસ્તો ઘણી જ ઊંચી અને અડખાધી શોભતો કેટ, તેના મધ્યમાં આવેલું પ્રાચીન ઘાટનું લગ્ન દેરાસર ને તેની કેતરણી પ્રેક્ષકને મુગ્ધ બનાવે છે, દેરાસરનો ગર્ભાગાર તો હજારોના ખર્ચે જયપુરી મીણકારી કામથી એટલો સુશોભિત બનાવેલો છે કે ભેટાં સાક્ષાત્ દિવ્યભુવનનો ભાસ થાય છે. અને એ બધા ય કરતાં શાંતરસ ભરપૂર શાસનપતિશ્રી મહાવીરદેવની લગ્ન મોહક સુંદર પ્રતિમાનું દર્શન કરતાં ચક્ષુઓ તૃપ્ત બની જાય છે. કાઠિઆવાડના કેઈ પણ ખીજા શહેરોમાં આવી સુંદર બાંધણીનું અને રોનકાર જિનમંદિર પ્રાયઃ ક્યાંઈ પણ દૃષ્ટિગોચર થતું નથી. હમણા છેલ્લા દશકામાં આ વિશાલ મંદિરની ભેટના કમ્પાઉન્ડમાં જ સૂરિસમ્રાટ વિજયનેમીસૂરીશ્વરજી મહારાજના સદુપદેશથી હજારોના ખર્ચે શુરુ મંદિરના નામથી ઓળખાતું ચાર મજલાનું લગ્ન જિનાલય બાંધવામાં આવ્યું છે. સાંભળવા પ્રમાણે જે સ્થલે સૂરિસમ્રાટનો જન્મ થયેલ છે તે સ્થલે જ આ જિનમંદિરની લગ્ન ધમારત તેઓશ્રીના ભક્તોએ લગભગ લાખ રૂપીઆના ખર્ચે ઊભી કરી છે. જિનમંદિરના અગ્રભાગમાં બંને બાજુએ રહેલા વિશાલકાય હાથીઓ, અંદરના મંડપમાં બેનમૂન કારીગરી, ત્રણેય ચોવીશીની સ્થાપના કરવા માટે આવેલી દહેરીઓ વિગેરે ઘણું જ દર્શનીય છે. દેરાસરના ચોથા માળ ઉપરથી તીર્થાધિરાજ સિદ્ધગિરિ ભગવાનના આબેહૂબ દર્શન થાય છે. છેલ્લા વર્ષમાં એક ત્રીજું દેરાસર શરૂ થયાનું પણ સાંભળવામાં આવ્યું છે. આ દેરાસરો ઉપરાંત વિશાલ ઉપાશ્રયો, શ્રી યથોત્તુધિ જૈન બાલાશ્રમ, પાંજરાપોલ, જૈન પાકશાલા વિગેરે સંસ્થાઓ જૈન સંઘમાં અસ્તિત્વ ધરાવે છે અહિંઆ જૈનોના લગભગ ૩૦૦ ઘરોની વસતી છે અને બપોય મૂર્તિપૂજક હોવા સાથે ધર્મ-રુચિવાળા છે. જૈન પ્રજા પણ સામાન્ય રીતે સાધનસંપન્ન છે. એકાદ વ્યક્તિએ તો જૈન તેમજ જાહેર સંસ્થાઓમાં હજારોનું દાન કરી પોતાનું નામ અમર કર્યું છે. ઇતરકોમમાં દાનગુણને અંગે મનજી નંદુલાઈનું નામ પણ અહિં અતિશય પ્રસિદ્ધ છે. શહેરની પ્રજા તત્ત્વજિજ્ઞાસુ છે. કેઈ તત્ત્વામૃતનું પાન કરાવનાર હોય તો હજારો શ્રોતાઓ હર્ષભર હાજર થઈ જતા વાર લાગતી નથી.

મહુવામાં બનતા હાથીદાંત અને લાકડાનાં રમકડાં.

અહિં હાથીદાંત તથા લક્ષ્મકામ ઘણું સારું થાય છે. હાથીદાંતના અને લાકડાનાં રમકડાં એટલા બધા સુંદર અહિં બને છે કે તેની, પરદેશમાં સારી નીકાશ થાય છે. લાકડાની કેરી, જમરૂખ, દાડમ, સોપારી, એલચી, લવીંગ, ખારેક વિગેરે વસ્તુઓ એવી આબેહૂબ બને છે કે આ સાચી છે કે બનાવટી લાકડાની છે તે ખાસ ખબર પણ પડતી નથી. એકંદર આ શહેરમાં

લગભગ ૨૫ હજાર માણસની વસતી છે. હાઈસ્કુલ, ગુજરાતી નિશાળ, કેઝ, વસુદાતીખાતુ, દવાખાતુ, ધર્મશાળાઓ વિગેરે લોકોપયોગી સ્થાનોને અંગે આ શહેરમાં જરા ય ઊણપ જણાતી નથી.

સંઘના સ્વાગત માટે શહેરમાં કરેલો અદ્ભુત શણગાર, સંઘનું આદર્શાદી સામૈયું.

જાનનગર જૈન યાત્રિક સંઘની પધરામણી થવાની હોઈ તેના સ્વાગત માટે કેટલાય દિવસો અગાઉથી જે તૈયારીઓ કરવાનું જૈન સંઘમાં શરૂ થઈ ગયું હતું, એ તૈયારીને અંગે ઉઠાવેલી રાત્રિદિવસની જહેમત તા. ૩-૨-૩૮ ના શુભ દિવસે સફલ થઈ. મહુવાની સમસ્ત પ્રજા આ દિવસે એ ધાર્મિક સંઘની પધરામણીને અંગે ખુશખુશાલ બની ગઈ હતી. મહુવા માટે કહો અથવા સમગ્ર ભાવનગર રાજ્ય માટે કહો, આ દિવસ એ એક યાદગાર દિવસ તરીકે સર્વ કોઈ વર્ગમાં જાહેર થયો હતો. સંઘના સ્વાગત માટે આખા ય શહેરને ખૂબ જ શણગારવામાં આવ્યું હતું. સ્થળે સ્થળે કમાનો, સૂરીશ્વરનાં નામોથી અંકિત સ્વાગત બોર્ડો, સમગ્ર રસ્તાઓમાં ધ્વજ-પતાકાઓ, સુખ્ય સ્થળોમાં વાસણના માંડવાઓ અને તે ઉપરાંત સેંકડો રથોએ ઊભી કરવામાં આવેલી કેળ-આશોપાલવની કમાનો વિગેરે સામગ્રીથી સમગ્ર શહેર અત્યંત સુંદર બન્યું હતું. રાત્ર મહારાજના સ્વાગત કરતાં પણ આજનું મહુવાની પ્રજાએ કરેલું સ્વાગત અસાધારણ હતું. વાસણો અને હાંડાઓની કમાનો બરાબર મધ્ય ચોકમાં શ્રીશ્રુત રમણિકલાલની અધ્યક્ષતામાં એટલી સુંદર બનાવવામાં આવી હતી કે પ્રેક્ષકો આશ્ચર્યમાં પડી જતા હતા. જાહેરાતી ઉપડેલો સંઘ મહુવાના પાદરમાં આવી પહોંચતા લગભગ અગીઆર વાગે સામૈયાની શરૂઆત થઈ. સામૈયામાં ડોકો નિશાન, ઇન્દ્રધનુ, હાથી, મોટેરોની લંગાર, મુસ્તુફા બેન્ડ, સંઘપતિનું સહુન વિગેરે સર્વ સામગ્રી ઉપરાંત મહુવા જૈનસંઘનો ચાંદીનો રથ, ઇન્દ્રધનુ, બેન્ડ ઇત્યાદિ સર્વ સરજામ સામેલ રાખવામાં આવ્યો હતો. સામૈયાની લંબાઈ તથા શોભા અવર્ણનીય હતી અને સામૈયા સાથે ચાલતી લગભગ વીશ હજાર માનવમેદીનીએ એ શોભામાં અપૂર્વ વૃદ્ધ કરી હતી. ભાવનગર રાજ્યનાં ભૂપણસમા આ મહુવા શહેરમાં સંઘનું સ્વાગત કરવા માટે ભાવનગરના સરન્યાયાધીશ શ્રીમાન્ ભાસ્કરરાવભાઈ, જોઈન્ટ સરન્યાયાધીશ જીવરાજભાઈ, ભાવનગરના નગરચેક વિગેરે અગ્રણીમંડલ આવી પહોંચ્યું હતું અને એ બધું ય મંડળ સાજનના અગ્રભાગમાં ચાલતું હોઈ સંઘપતિની પ્રશંસામાં અદ્ભુત વૃદ્ધિ થવા પામી હતી. આગુબાગુ તેમ જ દૂરથી સંજ્ઞાભંધ સફળરૂપે અહિં આવી પહોંચ્યા હતા. મુળમંથી શેક જીવતલાલ પ્રતાપશીએ ખાસ એરોપ્લેન મારફત અહિં આવીને સંઘના સ્વાગતમાં હાજરી આપી હતી. શહેરના નાના મોટા દરેક વિભાગોમાં ફરી, જિનમંદિરના દર્શન કરી લગભગ ત્રણ વાગે સંઘના કેમ્પમાં સામૈયું પાછું કર્યું હતું. શહેરના પ્રત્યેક રસ્તાઓ હજારો માનવોથી ઉભરાઈ જતા હતા. આજમુખીમાં થયેલા સ્વાગતોને મહુવાના સ્વાગતે જીવાવી દીધું હતું. શહેરમાં સ્થળે સ્થળે સૂરીશ્વર મહારાજનો પાસે સૌ. જાહેનોએ કરેલી સેંકડો ગંદલીઓ અને સંઘપતિના કંઠમાં આરોપણ થયેલા હારોની સંજ્ઞા ગણવી આજે મુશ્કેલ હતી. ઠેકણે ઠેકણે સંઘપતિને આકાશમાંથી પડતા પુષ્પોથી વધાવવામાં આવ્યા હતા. સંઘનો પડાવ આજે હિમેશ કરતાં વધુ મુશ્કેલિત રીતે ઊભો કરવામાં આવ્યો હતો. રોશનીનો ઝગઝગાટ પણ આજે વધુ પ્રમાણમાં હતો. રાખેતા મુજબ પ્રભુપૂજા ભાવનાદિ કાર્યો થવા ઉપરાંત શ્રી મહુવા જૈનસંઘ તરફથી આજે નવકારંદી કરવામાં આવી હતી.

સૂરિસમ્રાટનું વ્યાખ્યાન.

અગાઉથી નક્કી થયા મુજબ બીજે દિવસે પણ સંઘનો કેમ્પ મહુવાખાતે રહેવાનો હોઈ તે દિવસે સૂરિસમ્રાટનું વ્યાખ્યાન, - સ્નાત્રમહોત્સવ, સંઘપતિને માનપત્ર વિગેરે કાર્યક્રમની યોજના થઈ હતી. પ્રાતઃકાળે નવ વાગતા સૂરિસમ્રાટ આચાર્યપુરંદર શ્રીમાન વિજયનેમિ-સૂરીશ્વરજી મહારાજનું વિદ્રંતાલયું પ્રવચન શરૂ થયું હતું. તેઓશ્રીની ગંભીર ગર્જનાએ અને રમુજી દણતો સાથે તત્ત્વજ્ઞાનભરી વાણીએ શ્રોતાઓને બૂળ આનંદ આપ્યો હતો. સંખ્યાબંધ સાધુ-સાધ્વીઓ, લગભગ અડી ત્રણ હજાર માનવસમુદાય અને અમલદાર વર્ગની હાજરી ખાસ ધ્યાન ખેંચનારી હતી. જે કલાકે પ્રવચન પૂર્ણ થતાં સર્વ યાત્રિક ભાઈઓ શહેરના જૈન દેરાસરમાં સ્નાત્રમહોત્સવમાં ભેડાયા હતા. મોહનભાઈ તથા ગવૈયા હીરાલાલે સ્નાત્રમાં ખૂબ ઠાક જમાવ્યો. અષ્ટપ્રકારી પૂનમાં પણ લગભગ પાંચ સો ઉપરાંત રકમનો ચઢાવો થયો હતો.

માનપત્રનો મેળાવડો અને પ્રમુખસ્થાને બિરાજમાન જે. સર પ્રભાશંકર પટણીજી.

લગભગ ચાર વાગે સંઘપતિને માનપત્ર આપવાનો સમારંભ યોજવામાં આવ્યો હતો. પ્રમુખસ્થાન માટે ભાવનગરના બુર્ગા દિવાન સાહેબ સર પ્રભાશંકર પટણીજીનું અગાઉથી નક્કી થયેલ હતું. રાજકીય પુરુષોની ગણતરીમાં પટણીજીનું સ્થાન જેમ જગમશૂર છે, તે પ્રમાણે ધાર્મિક વિષયમાં પણ પટણીજી ઘણો જ જીરો રસ લેનારા છે એમ તેઓના પરિચિતોને માલૂમ છે. તેઓ ભાવનગરથી ખાસ સ્પેશિયલ ટ્રામ-રેલ્વેમાં મહુવા લગભગ બે વાગતાં આવી પહોંચ્યા. સર ન્યાયાધીશ ભાસ્કરરાવભાઈ તો અહિં અગાઉથી આવેલા હતા. તે ઉપરાંત પટણીજી સાથે બીજો અમલદારી સ્ટાફ પણ આવી પહોંચ્યો હતો, પટણીજીની સર-ભરામાં મુખ્યત્વે શેઠ અમરચંદ જસરાજના સુપુત્ર શ્રીયુત ખાંતિભાઈ હાજર હતા. સંઘના કેમ્પમાં આવ્યા બાદ, તેઓશ્રી સીધા સૂરિસમ્રાટની મુલાકાતે ગયા હતા, જ્યાં લગભગ અર્ધ કલાક સુધી હાથવિનાદ સાથે તત્ત્વજ્ઞાનની વાતો થઈ હતી. શ્રી પટણીજીને જેવી સૂરિ-સમ્રાટની વિદ્રંતા અને ચારિત્રશીલતા માટે ભારે સન્માન હતું તે જ પ્રમાણે સૂરિસમ્રાટનો પટણીજીની કાર્યદક્ષતા અને વ્યવહારધર્મકુશળતાને અંગેના સદ્ભાવ વાતચીતના પ્રસંગ દરમ્યાન સ્પષ્ટ જણાઈ આવતો હતો. માનપત્ર અર્પણ કરવાનો સમય થતાં માનપત્રના મેલાવડા માટે ખાસ ભલા કરેલા આલિશાન સમીયાણામાં સહુ કોઈ પધાર્યા બેઠે સલામી આપી. આખો ય સામીયાણો શ્રીમતો, અધિકારીઓ તેમજ હજારો સ્ત્રીપુરુષોથી-પ્રેક્ષકોથી ખીચા-ખીચ ભરાઈ જવા ઉપરાંત ચેંકડો ભાઈઓ બહારના ભાગમાં બેઠેલા દૃષ્ટિગોચર થતા હતા. આજ સુધીમાં ઘણા ય માનપત્રના મેળાવડાઓ થયા હતા, પરંતુ આજના મેલાવડાનો રંગ કોઈ ઘોર જ દેખાતો હતો અને તેનું કારણ બે કાંઈપણ હોય તો તે સંઘપતિના પુન્યપ્રકર્ષ સાથે પ્રમુખ મહાશયની મહત્તા હતી.

માનપત્રના મેળાવડાનો કાર્યક્રમ અને સંઘપતિની સખાવત.

પ્રારંભમાં બાળકોના તેમજ બાળાઓના પ્રભુસ્તુતિ સંખંપી મંગલ ગીતો થયા બાદ શ્રીયુત સોમચંદભાઈએ આમંત્રણ પત્રિકા વાંચી સંભળાવી હતી. ત્યારબાદ શેઠ કેશવલાલભાઈની

દરખાસ્ત થતાં શ્રીમાન્ પટણીજીએ પ્રમુખસ્થાન લીધું અને શ્રી વનમાળીદાસે જૈન સંઘ તરફથી આપવાનું માનપત્ર વાંચી સંભળાવ્યું. ત્યારપછી ખીલું માનપત્ર મહુવાના મહાજન તરફથી આપવાનું હોય શ્રીમાન્ નગરશેઠ હરિલાલભાઈ કે જેઓ ઘણા બુદ્ધિમાન અને પ્રજા-વંત છે તેમણે વાંચી સંભળાવ્યું હતું. એ બંને માનપત્રો મહુવા જૈન સંઘ તથા મહુવા મહાજન તરફથી પ્રમુખ શ્રીમાન્ પટણીજીના હાથમાં આપતાં શ્રી પટણીજીએ ચાંદીના મુંદર કાસકેટ સાથે સંઘપતિશ્રેષ્ઠિવર્થ શ્રીમાન્ પોપટભાઈ તથા સંઘપતિ યુનીભાઈને બંને માનપત્રો તાલીઓના ગડગડાટ અને જયનાદો સાથે અર્પણ કર્યા હતા સાથે સાથે ભાવનગર સ્ટેટ તરફથી એક થાળમાં રૂા. ૫૦૦ રોકડા, પોષાક અને કિંમતી શાલ સંઘપતિઓને ઐનાયત કરવાનું જાહેર કર્યું હતું. છેલ્લા સૈકામાં રાજ્યો તરફથી સંઘપતિનું આવું ગૌરવભર્યું સન્માન થવાનો મુપ્રસંગ આ પહેલો જ હોય સહુ કોઈના મુખમાંથી ધન્ય શબ્દો નીકળતા હતા. અનુક્રમે સંઘપતિ તરફથી સંઘના સેક્રેટરીએ ઉભય માનપત્રનો જવાબ ઘણો જ મુંદર રીતિએ વાળ્યો હતો અને રાજ્યે કરેલા સન્માન અને સંઘના સંરક્ષણ માટે આપેલા સહકાર સંબંધી આવકારદાયક આભાર માની સંઘપતિની ઇચ્છા મુજબ જૈન તેમજ જૈનેતર સંસ્થાઓમાં નીચે જણાવેલા લીસ્ટ પ્રમાણે એકંદર રૂ.૨૦૦) ઉપરાંતની પ્રથાસંનીય સખાવત જાહેર કરી હતી.

મહુવામાં કરેલ સખાવતોની નોંધ—

૫૦૧) જૈન ખાલાશ્રમ	૨૫) સોરડીઆ બોર્ડીંગ
૨૫૧) પાંજરાપોળ	૨૫) ચેવાડા બોર્ડીંગ
૨૦૧) સાધારણ ખાલુ	૨૫) ખોળ બોર્ડીંગ
૧૦૧) દેરાસર	૧૨૫) પાંચ મંદિરાઓ
૧૦૧) લોજનશાલા	૨૫) ગાંધી ચેરીટી ફંડ
૧૦૧) ગૌરક્ષા	૨૫) બાળાઓને મીઠાઈ
૫૧) જૈન પાઠશાલા	૫૧) છોકરાઓને મીઠાઈ
૫૧) જૈન કન્યાશાળા	૨૫) સંન્યાસ આશ્રમ
૫૧) જૈન લાયબ્રેરી	૫૧) મનજીભાઈ નિરાશ્રિત ફંડ
૫૧) મહુવા લાયબ્રેરી	૨૫) કપોળ બોર્ડીંગ

[આ સિવાય આનુબાનુના ગામડાવાતાઓને અપાયેલી રકમ જુદી]

ઉપર મુજબ સખાવતોની જાહેરાત સાથે સંઘપતિ તરફનું વકતવ્ય પૂર્ણ થતાં પ્રમુખપદે બિરા-જમાન બુઝગ સર પ્રભાચંદર પટણીજીએ સંઘપતિ અને ધાર્મિક સંઘ સંબંધી દૃઢ્યના ઘડાણ-માંથી લાગણીભર્યા સંજોગાત્મક અને પ્રેરક વચનો ઉચ્ચારતાં અર્ધા કલાક સુધી મનનીય પ્રવચન રજૂ કર્યું હતું જેનો સંક્ષિપ્ત સારાંશ આ સાથે છે—

ના. શ્રી મા નૃ પ દ હ્રી જી તું મ ન ની ચ વ ક્ષ ં ય

"આત્મનો પ્રસંગ અતિશય આનંદભર્યો છે, આવી ધાર્મિક સભાઓમાં હાજર રહેવામાં મને બહુ જ આનંદ આવે છે, પરંતુ એવા પ્રસંગો મને બહુ ઘોરા મળે છે. સંઘપતિ લાંબો પંથ કાપી મહાન તીર્થેની યાત્રાધર્મે ને નીકળ્યા છે તેમનું ક્ષેપ સ્વછવનનું કલ્યાણ કરવું તે છે તેમજ લોકકલ્યાણની ભાવના પણ તેમાં રહેલી છે. સંઘમાં અલગકંઠ દ્રવ્યનો સંભાર્ગે ને વ્યય થઈ રહ્યો છે, તે બીજા સામાન્ય નથી. સંઘમાં આવનાર, પાંચ મિનિટ પણ અભુરમરણ કરે તો તેટલો સમય તેમને માટે મહત્વનો છે અનેની જેમ તેમ જ સમરત પ્રત્યક્ષ આનંદ તો ચિરમરણીય રહેશે, પરંતુ સમય ભાવનગર રાજ્યમાં આત્મનો દિવસ મુપજ્જ દિવસ તરીકે ગણાયો.

ભાવનગર રાજ્યે કંદેલા સ્વાગત માટે રોક સાહેબે ને આભારના શબ્દો ઉચ્ચાર્યા તે સ્વાગત તો ખરેખર રોકેણીએ આરંભેલા અને નિર્વિઘ્નપણે લગભગ પૂર્ણ થવા આવેલા આ હાગીરથ ધર્મકાર્યને આભારી છે. ધાર્મિક કાર્ય કરવા તત્પર થયેલ વ્યક્તિઓનાં સ્વાગતમાં તે સ્થાનની અને ત્યાંના રાજ્યની જ શોભા રહેલ છે એવું મારું આસ મતભવ છે.

ભાવનગર રાજ્યની ભાવનાનું મહુવા એ શરીર છે, તેથી જ ભાવનગરની જનતાની પણ હાર્દિક ભાવના અહિં પ્રગટ કરવાને અર્થે ત્યાંની જનતાએ તારનો સંદેશો પાઠવ્યા છે ને અગાઉ આપણે સાંભળી ગયા છીએ.

આવા પુણ્યકાર્ય કરનારાઓ પોતાનું અને પરનું કલ્યાણ સાથે જ એ ચોક્કસ છે. આટલી માદી વાત આપણે ત્યારે જ સમજી શક્યા હશે શક્ય કે જ્યારે આપણે પ્રાપ્ત થએલી લક્ષ્મી તીર્થેનીના દ્વારે ખુલ્લા મૂકી ચોગ્ય ક્ષેત્રમાં સ્વ-લક્ષ્મીને સદ્વ્યય કરીએ. સંઘપતિ રોક પોષ્ટભાઈ તથા સંઘપતિ રોકે સુનીભાઈની માફક સ્વલક્ષ્મીનો હલાવો લેવાનું આપણે શીખીએ તો કેવું સાડું? જેઓને પ્રસ્વરે ભંડારો આપ્યા હો તેવાઓમાં આવી ઉદાર ભાવનાવાળો કોઈ વિરલો જ જાગે છે. ને વિરલોએ પોતાના ભંડાર ખુલ્લા દિલે ખુલ્લા મૂકે છે, તેઓ પોતાના કલ્યાણ સાથે દુનિયાનું પણ કલ્યાણ સાથે છે. દેવાનું દ્રવ્ય ખૂદનું નથી, તે ઇને રાજ માય છે, લેવાવાળો લેવામાં રાજ માય છે, એટલે ને લક્ષ્મીનો સદ્વ્યય કરતાં શીખતા નથી તેને કુદરત પણ દ્રવ્ય આપતી અટકી જાય છે. વધુમાં આગળ ભોલતા તેઓશ્રીએ જણાવ્યું હતું ને જામનગર એ કાંડિઆવારનું મરાહુર સહેર છે, ત્યાં હિંદુ મંદિરો અને મરહોની સંખ્યા વિપુલ પ્રમાણમાં છે, એવા સ્થળમાં પેલા થયેલી આ વ્યક્તિ આવી રીતે ને અલગકંઠ પેસાનો સદ્વ્યય કરી પુણ્ય હાંસલ કરે છે, તે ખરેખર પોતાના અધમાનું અસાધારણ કલ્યાણ સાથે છે.

મનુષ્ય ભવતુ જે કંઈ કર્તવ્ય હોય તો તે એક જ કે પ્રાપ્ત કરેલી વસ્તુઓને મત્કાર્યામાં વ્યય, અને એવું જ મત્કાર્યા ઉદાહરણ આપણે બીજે જોયા ન જતાં અહિં જ જોયું, કારણ કે ઉમલ્લા જ સંઘપતિજીએ જૈન તો શું ? પણ જૈનતર સંસ્થાઓમાં યાવત મંદિરાઓમાં પણ આર્થિક ઔદાર્ય પ્રદર્શિત કર્યું છે. મારે અહિં આપવાનું કારણ એક જ કે આવા સોઠીયા લોકોની ઉદારતા અને દાદિણ્યાદિ ગુણોનું બહુમાન કરવું અને તે ગુણોને જનતામાં વિસ્તાર કરવો એ મારું પ્રથમ કર્તવ્ય છે. જૂના જમાનાનું તેમજ કંદાવર સરીક હોય તેઓ જે પગપળો કેટલોક વિહાર કરી ચૂક્યા છે તે પણ ધન્યવાદને પાત્ર છે. “જૈનશાસન” એમાં શામન શબ્દનો મર્મ જે સમજી શકે તેને માટે કહેવું યોગ્ય નથી, તો પણ મામાન્ય રીતે કહેવું જોઈએ કે રૈષ્ટ્રિક વર્તન રાખનારાઓ ઉપર જે દબાણ કરવું, હુકમ કરવો તેવું નામ શામન, એ શામન શબ્દનો જૈન શબ્દ માથે મમવચ કરેલો છે.

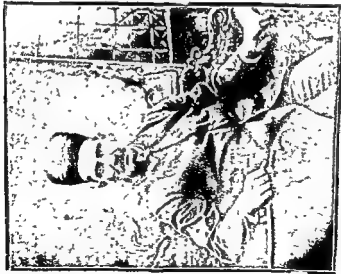
સ્થાને સ્થાને આ સંઘ અને મધપતિના જે વખાણ સાંભળ્યા છે તે આ મધ રહે ત્યાં સુધી જ નહિ પણ ચિરકાળ જીવત રહે તેમ ઇચ્છુ છું. ઉલ્લે છેલ્લે શ્રીમાન પટણીજીએ થોતાનું વક્તવ્ય પૂર્ણ કરતાં જણાવ્યું હતું કે ઉવદમાં મારા હૃદયના ભાવ વ્યક્ત કરતો હું ભાવનગર સ્ટેટ તરફથી આપને આ ભેટ સમર્પણ કરું છું.

[એમ કહીને રૂ. ૫૦૦) તથા પોપાક અને કિંમતી ગાલ અર્પણ કરવામાં આવી હતી જે સંઘપતિએ સહર્ષ સ્વીકારી હતી] બાદ ખુલ્લું હારતોરાનો વિધિ થયો અને ખાતે મહુવાના બાહોશ નગરશેઠે પ્રમુખશ્રીને આભાર માનતા જણાવ્યું હતું કે-પ્રમુખશ્રી નામદાર પટણીજી સાહેબ પ્રખ્યાતિયો અનેક કાર્યો કરી ચૂક્યા છે, એમના ગુણો માટે મારામા બોલવાની અકાશી પણ શક્તિ નથી તો પણ તેઓશ્રીએ વૈષ્ણવ હોવા છતાં આટલો પરિશ્રમ વેઠી અહિં સુધી પધારી આજના પ્રમુખસ્થાનને અલંકૃત કર્યું છે તે તેમની પ્રજા તરફે આપણે માટે અત્યંત ગૌરવનો વિષય છે. આ બાળતમા આપણે તેઓશ્રીનો જટલો આભાર માનીએ તેટલો ઓછો છે. તેઓને પરમાત્મા દીર્ઘાયુષ્ય બક્ષે અને રાજ્ય તેમજ પ્રખ્યાતિના હજી પણ વધુ કાર્યો સાધે એમ પરમાત્મા પ્રત્યે મારી નમ્ર પ્રાર્થના છે. બાદ વિદ્યાગિરિના ગીત સાથે ભારે આનંદ વચ્ચે મેળાવડો વિસર્જન થયો હતો.

પટણીજી તથા સંઘપતિ વિગેરે રૂ. ૫૦૦ની પાર્ટીમાં

મેળાવડામાંથી ઊઠીને ના પટણીજી તથા સંઘપતિજી વિગેરે પોતપોતાના સ્ટાફ સાથે કચેરીના તંત્રીમાં કે જ્યાં આગળ રૂ. ૫૦૦ની પાર્ટી થોજવામાં આવી હતી ત્યાં પધાર્યા હતા, અને પાર્ટી કરવાના પરસ્પર આભારના શબ્દો બોલાયા હતા, તુસ્ત જ પટણીજી પોતાના સ્ટાફ સાથે રોશિયલ ટર્ફનમાં રવાના થયા હતા જતા જતા પણ સંઘ અને સંઘપતિ તરફના પ્રેમને અંગે ‘જનશૈલ્યા સુધી તલાજ તેમજ પાલીતાણા ખાતે આવવાની આગાહી’ આપતા ગયા હતા.

સાજે સંઘપતિ તરફથી વેરા ધારણીલાઈ દેવરાજના નામે નવકારશી કરવામાં આવી હતી.

ભાનગર રેડેટ હિવાનસાહેબ શ્રીમાન
મહેશ્વરભાઈ સાહેબ

સ્વ. સર પ્રભાશંકર દલપતરામ પટ્ટણી.
કે. સી. એસ. આઈ.

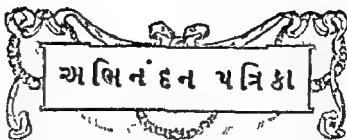
શેઠ આણંદજી કલ્યાણજીને ૧૧૦૦૧ ની રકમ આપવાનો નિર્ણય.

જે જે સંઘપતિઓ તીર્થાધિરાજ શ્રી શત્રુઞ્યગિરિરાજની યાત્રાએ સંઘ સહિત પધારે છે તેઓ તીર્થના સંરક્ષણ તેમજ નિભાવ માટે શેઠ આણંદજી કલ્યાણજીની પેદીમાં હજારોની રકમો અર્પણ કરે છે. રાજનગર (અમદાવાદ)ના સંઘપતિ શ્રેષ્ઠિવર્ચ શ્રીમાનભાણુકલાલ મનમુખભાઈએ પણ સંઘના પ્રસંગમાં સારી રકમ અર્પણ કરી હતી, તે રકમ કેટલી આપવી તેનો નિર્ણય તીર્થાધિરાજની છાયામાં ઢાબલ થયા પહેલાં લગભગ ચાલુ બય છે, પેદીના મુનીમો વિગેરે પણ તે માટે અગાઉથી સંઘપતિ પાસે પહોંચી બય છે. એ રિવાજ મુજબ શેઠ આણંદજી કલ્યાણજી (પાલીતાણા)ના મોટા મુનીમ, પાલીતાણાના નગરશેઠ શ્રીમાન વનમાળીદાસ જ્યેસ્થભાઈ વિગેરે મહુવાખાતે આવી પહોંચ્યા હતા. અને તીર્થ આતે રકમ ભરાવવા સંઘની વિનંતિ કરવામાં આવતા સંઘપતિ તરફથી રૂા. ૧૧૦૦૧) ની જગાવર રકમ આપવાનું જાહેર કરવામાં આવ્યું હતું.

સંઘતું તલાળ તીર્થ તરફ પ્રયાણ.

બધા ય શહેરો કરતાં સામ્રાજ્યની અપેક્ષાએ, માનપત્રના મેળાવડાની અપેક્ષાએ, બહારગામથી આવેલા હજારો પ્રેક્ષકોની અપેક્ષાએ, પૂજા-ભાવના અને સખાવતોની અપેક્ષાએ મહુવાએ અધિયાતો નંબર મેળાવેા હતો. ખીજે દિવસે. ચોરા ધારશીભાઈ દેવરાજના નામે સંઘપતિ તરફથી નવકારશી કરવામાં આવી હતી. મહુવાના સ્વાગતમાં સ્થાનિક જૈન આગેવાનો ધામી લક્ષ્મીચંદ ભાણુજી, શેઠ લલ્લુભાઈ, શેઠ હીરાચંદ માધવજી વિગેરે ઉપરાંત નગરશેઠ હરિલાલભાઈ અને રમણિકલાલ પુશાલ, વનમાળીદાસ, બાણુભાઈ વિગેરે સુવકવર્ગનો તનતોડ રાત્રિ-દિવસનો પ્રયાસ હતો. એ પ્રયાસ સંપૂર્ણપણે ફતેહમંદ પણ થવા પામ્યો હોય એમ સંઘના સર્વ ભાઈઓને, સ્થાનિક પ્રબળને અને બહારના મહેમાનોને જણાઈ આવતું હતું. આમ કાઠિયાવાડના કાશ્મીર સમા અને ભાવનગર રાજ્યના અલંકાર સરખા મહુવામાં તા. ૩ અને ૪ એમ બે દિવસ સુધી આનંદ-કલોલ કરતા તા. પાંચમીની વહેલી સવારે ડંકા અને નોખતના દિવ્ય સરોહ સાથે ભમનગર જૈન યાત્રિક સંઘે તલાળ તરફ પ્રયાણ શરૂ કર્યું.

અભિનંદન પત્રિકા

દાનવીર સંઘપતિ શ્રીમાન્ શેઠશ્રી પોપટલાલ ધારશીલાઈ તથા
શ્રીમાન્ શેઠશ્રી ચુનીલાલ લક્ષ્મીચંદ ધારશીલાઈ

અમે મહુવાની સમસ્ત પ્રજા આપ વાતાર્યો મોટા સંઘ સહિત અમારા મહુવા
નગરમાં પધારતાં ધણે હર્ષ પામીને આપ શ્રીમાનેને અભિનંદન કરીએ છીએ.

આ પ્રાચીન શહેરમાં અનેક નરરત્નો પાક્યાં છે તેનો જગમગદ્દર ઇતિહાસ છે.
વર્તમાન કાળમાં શાસ્ત્રવિશારદ આચાર્ય શ્રી વિજયનેમિસૂરીશ્વરજી અને સદ્ગત
વિજયધર્મસૂરીશ્વરજી જેવા મહાપુરોએ એ ઇતિહાસમાં સુંદર વધારો કર્યો છે.
તેમના ઉપદેશથી આપ આ મહાન પુણ્યકાર્ય કરી રહ્યા છો, અને તેને લીધે અમેને
મહાન પુણ્યાભાઓના દર્શનનો સામ પ્રાપ્ત થયો છે.

આપની જગ્યા ધર્મભાવનાની સાથે આપ જ્યાં જ્યાં વિચર્યાં છે ત્યાં ત્યાં
નહેર સંસ્થાઓને સહાય આપી રહ્યા છો, અને એ રીતે આપ સમસ્ત માનવ જાતિના
કર્યાણને માટે મદદ આપી આપનો ધર્મ દાખવી રહ્યા છે, તે માટે આપની પ્રજા
આપના તરફ માનની દૃષ્ટિથી જોઇ રહી છે.

આપ આવા અનેક શુભ કાર્યો કરો અને પ્રભુ આપને દીર્ઘાયુ અર્પે, આપની
દિનપરદિન અઢતી કરે એ જ પ્રાર્થના !!!

મહુવા. તા. ૪ ફેબ્રુઆરી, ૧૯૩૮, શુક્રવાર.

લીં આપના ગુણાનુસંગીઓ

શેઠ હરિલાલ જોનદાસ નગરશેઠ	મેતા કુમેરદાસ પરભુદાસ
દોશી હગનલાલ લવજલાઈ	બ્રહ્મક્ષત્રી ત્રિલુવનદાસ અમરશી
શેઠ જમનાદાસ નાથલાઈ	ખોજ શરીફલાઈ દામજી
પારેખ નંદલાલ વલ્લભદાસ	ખોજ હાલ હાસમલાઈ જવાલાઈ
બુસા જેઠલાલ રામજી	વેરા કાદીલાઈ ઇલરાહીમજી
ધામી લક્ષ્મીચંદ ભાણજી	મેમણ અલીમામદ તૈયબ
વાસા દયાળ ભટ્ટર	દેશાઈ વાલાલાઈ પ્રતાપરાય
શેઠ કેશવલાલ નાનચંદ	કંસારા જગજીવન વશરામ
પારેખ કલ્યાણજી વાલજી	વકીલ વૃજલાલ મુળચંદ

અભિનંદનપત્રિકા

મંગલં મગવાન્ ઘોરો મંગલં ગૌતમઃ પ્રભુઃ ।

મંગલં સ્થૂલિમદ્રાયા જૈનધર્મોઽસ્તુ મંગલં ॥

દેવગુરુમક્તિકારક, પુણ્યપ્રભાવક દાનવીર જામનગર-

નિવાસી સંઘપતિ શ્રેષ્ઠિવર્ય શ્રીમાન્

પોપટલાલ ધારશીલાઈ તથા શ્રીમાન્ યુનીલાલ

લક્ષ્મીચંદ ધારશીલાઈ,

શ્રી જૈનશાસનનાયક, તીર્થોત્તરિકારક, જ્ઞાનપ્રદાયક, સૂરિસંપ્રદાયનાયકશ્રી વિજયનેમિસૂરીશ્વરજી, આગમોદ્ધારક આચાર્યશ્રી સાગરાનંદસૂરીશ્વરજી, સિદ્ધાંતવાચસ્પતિ આચાર્યશ્રી વિજયોદયસૂરીશ્વરજી તથા આચાર્યશ્રી વિજયમોહનસૂરીશ્વરજી, મહારાજોના સદુપદેશથી આપ શ્રીમાનો નવાનગરથી ચતુર્વિધ સંઘ સહિત પ્રયાન કરી, પરમ પવિત્ર શ્રી રૈવતગિરિ, શ્રી પ્રભાસપાટણ, શ્રી અજંતો પાર્શ્વનાથજી વિગેરે સૌરાષ્ટ્રના સુરમ્ય પુણ્ય તીર્થોની " છ " રી પાળતા, શ્રી તાલધ્વજગિરિ, શ્રી કદમ્બગિરિ તથા તીર્થાધિરાજ શ્રી શત્રુઙ્ગયતરક પ્રયાણ કરતાં, અમારા મહાપુણ્યયોગે, દશપૂર્વધર ભગવંત શ્રી વજ્રસ્વામી મહારાજના પાદ વિહારથી પુનિત થએલ તથા તીર્થોદ્ધારક શ્રેષ્ઠિવર્ય જાવડશા, પરમાર્હત યુજ્જૈશ્વર કુમારપાળ મહારાજની સામે ઉઠામણીમાં સવાહીડથી તીર્થમાળ પહેરી, સવાહીડના મણિથી વિશુદ્ધિત હારને શ્રી પરમાત્માના કંઠે આરોપણ કરનાર શ્રેષ્ઠિવર્ય શ્રી જગડક, શાસ્ત્રવિચારક જૈનાચાર્યશ્રી વજ્રયુધર્મસૂરીશ્વરજી, સ્ત્રીકોષમાં ભરાયેલ વિશ્વધર્મપરિપદના જૈન પ્રતિનિધિ ખેરિસ્ટર શ્રીયુત્ત વીરચંદ રાઘવજી ગાંધી, વિભાન શાસનપ્રભાવક, શાસનસંપ્રદાયનાયકશ્રી વિજયનેમિસૂરીશ્વરજી તથા ન્યાયવાચસ્પતિ શાસ્ત્રવિચારક જૈનાચાર્યશ્રી વિજયદર્શનસૂરીશ્વરજી આદિ પ્રાચીન અને અર્વાચીન નરરત્નોની જન્મ જૂનિ, કાઠિઆવાડના કારભીર સમા, જીવિતસ્વામિના મનોહર ગિરિગથી વિશુદ્ધિત થયેલ, શિક્ષામેળો અને તાડપત્રી પુસ્તકોમાં ઉલ્લેખાયેલ અમારા આ પ્રાચીન ઇતિહાસપ્રમિદ મહુમતીનગરમાં [મહુવામાં] પધારતા અગ્રો શ્રી મધ અતિ આહલાદ પામતા આ માનવત્વ દ્વારા આપ શ્રીમાનોને સત્કારીએ છીએ.

આજના અનેકરૂઢી વ્યવસાયી જીવનનો અવ્યાય છતાં મનુષ્ય જીવનના સત્ય ધ્યેય દાન-શીળ-તપ અને ભાવને આપ સાહેબો વર્તનમાં ઉતારી રહેલા છે એ જોઈને અમોને અત્યંત આનંદ થાય છે.

આપ શ્રીમાનોએ જામનગરમાં શ્રી વર્ધમાન તા. આયળીલ ખાતે રથાપવામાં અને આપણા સાધર્મિક બાઈઓને સહાર આપવામાં ઉદાર હોયે આપના દ્રવ્યનો સુવ્યય કરી શાસનની ગોબામાં વૃદ્ધિ કરી છે તે જાણી અમારા અતઃકરણ હર્ષથી ઉભરાય છે.

આધુનિક ઉચ્ચ કેળવણીના ઉત્તેજનારે, શ્રી જૈન વિદ્યાર્થી ભુવન તેમજ જ્ઞાન મંદિર રથાપવામાં આજના યુગની આપે પીછાણ કરી છે તથા આ યુગમાં અતિ વિસ્તરેલ ક્ષયના દર્દીઓની સહત માટે જામનગરમાં સેનાટોરીયમ બંધાવવામાં રૂ. ૫૦૦૦૦] પચાસ હજારની નાદર રકમ અર્પાને આપની જનસેવાવૃત્તિ માટે સર્વદેશીય ઉદાર હૃદયનો પરિચય કરાવ્યો છે.

વિશેષ કેટલુંક કહીયે ? ચાલુ સંઘયાત્રામાં જૈન અને જૈનેતરોની ભાગણીઓને યોગ્ય પ્રમાણમાં આપ પોપણ આપી રહ્યા છે એ સૌ કોઈને વિદિત છે.

રેલ્વે મોટરના વીજળીક જમાનામાં શહેરી જીવન, ગ્રામ્ય જીવનથી અપરિચિત રહેવા પામે છે તેવા સમયમાં ગ્રામ્યીન પ્રણાલિકાને અનુસરી આવા પાલિકાદારથી ગ્રામ્ય જીવનનો અભ્યાસ કરવાનો, તેમના સુખ-દુઃખો જાણી યથાશક્તિ મદદરૂપ થવાનો આપનો અચ્છ ભરેખર રતુતિપાત્ર છે.

બધા સમવસરણથી વિરાજિત સુદર દેવનગર હમેશા વસાવણુ, બિંબ બિંબ પ્રકૃતિના ખાણસોની અનુકૂળતાઓ સાચવવી અને દરેકમાં, દરેકના મુખથી પ્રશ્ન સાંના ઉદ્ગારો સાંભળવા એ ધણી કાર્યક્ષતાનું સચન કરે છે.

આપ શ્રીમાનો આવો મોટો સંઘ લઈ આ તરફ પધારવાના સમાચાર અમારા અખાંડ મૌહપ્રતાપ નેકનામદાર મહારાજ સાહેબશ્રી કૃષ્ણકુમારમિ હજી બહાદુરને વિદિત થતા તેઓ નામદાર સાહેબ ધણા ખુશ થયા છે અને તેઓ નામદાર સાહેબની છાત્રાનુસાર મહેરગાન દીવાન સાહેબ અનંતરાયભાઈ પ્રભાસ'કર પદાણી સાહેબે આ રાજ્યની હદમાં આપના પ્રયાણ દરમિયાન દરેક જાતનો બંદોબસ્ત કરી સગવડ જાળવવા જે ઉદારતા બતાવી આ રાજ્યમાં ગૌરવના વધારો કર્યો છે તે માટે અમો તેઓ નામદારોના આભારી છીએ.

વાલ્કાસાન મહેરગાન સર પ્રભાસકર પદ્મણી સાહેબ કે મી આઈ ઇ એ અમારી વિનંતિ સ્વીકારી આ સમારંભની આગેવાની લેવા જે તકવીર ઉભી છે તે માટે તેઓ સાહેબનો અતઃકરણપૂર્વક આભાર માનીએ છીએ.

શાસન દેવ આપ સાહેબનો આ શુભ પ્રયાસ અને પ્રવાસ નિર્વિઘ્ને પાર પાડવા સાથે આપને દીર્ઘાયુષ્ય જાણે એવું પ્રાર્થાએ છીએ.

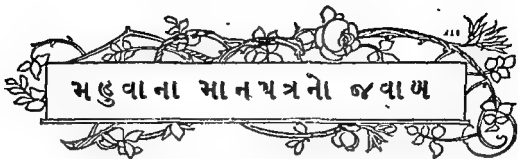
મહુવા [મહુમતી] કાઠિઆવાડ
તા. ૪-ફેબ્રુ-૩૮, શુક્રવાર
માધ્ય શુકલ ચતુર્થી
વીર સવત ૨૪૬૪.

લીંબ ધર્મસ્નેહાધીન

શ્રી મહુવા જૈન સંઘ

શ્રી ભાલચંદ્ર દિગ્ગજી રમણીય તા મ ઉપરથી-સ ઇસ્ટરન ઇન્ડિયા કંપની

મહુવાના માનપત્રનો જવાબ

તા. ૪-૨-૧૯૩૮

ૐ

भवशीजांकुरजनना, रोगाद्याः क्षयमुपायता यस्य ।

ब्रह्मा वा विष्णुर्वा, हरो जिहो वा नमस्तस्मै ॥ ૧ ॥

સ્વપરાક્રમી, જગવિખ્યાત, રાજ્યનીતિનિપુણ ઓનરેબલ સર પટ્ટણી સાહેબ, પવિત્ર પંચ-
તીર્થોના મહુવા બેઠે મધુમતી બંદરના અમારા ભાવિક સ્વધર્મી બંધુઓ અને સંસ્કારી મહુવાના
પ્રજાજનો, અત્રે પધારેલ ભાવનગર રાજ્યના અધિકારી સાહેબો, અન્ય સુસિક્ષિત બહેનો અને મહાશયો,

હાલ સોરઠ તરીકે ઓળખાતા પ્રદેશનું સૃષ્ટિ સૌન્દર્ય નીહાળવા ઉપરાંત ત્યાંના પ્રખ્યાત પવિત્ર
તીર્થોની લગભગ બે માસ સુધી યાત્રા-સ્પર્શના પૂજા શુભગાન આદિ કરવાનો લ્હાવો લેવાથી અમોને
આનંદ થાય એ સ્વાભાવિક છે. કારણ અમારા અધ્યાણ બાઈઓની માનવતા છે કે:—

પાદો પવિત્રીકૃત્ત તીર્થયાત્રયા ।

એ અમોએ કેટલેક અંશે નિર્વિધે પૂરી કરી છે તે અમારા સહભાગ્ય સમજીએ છીએ.

દૂરદૂરના અનેક પ્રદેશોને સાંકળનાર, સુસવાટા ભારતા પવનથી ધુધવાતા રતનાકર મહા-
સાગર આરબી સમુદ્ર કે બર્મા અનેક નદીઓ સાથે નિરંતર વહેતી માલણ નદીએ પણ પોતાનું સાસઈ
રૂપાણું છે તે મહાસાગરના ઠીઠ આવેલ વેપારકુટિએ-ભાવનગર રાજ્યના વેપારમાં અગ્રમણ્યતા અને
તેની ફળદ્રુપતાને લઈ નંદનવન સમા ગચ્છાતા પુરાતની પવિત્ર તીર્થ કે જેના પનોતા પુત્રાએ તેની
ખ્યાતિમાં ઓર વધારો કર્યો છે તેવા પવિત્ર ધામ મધુમતી બેઠે મહુવા બંદરે પગ મૂકતાં અમારૂં હૈયું
હેતથી પુલકિત થાય છે. જુનાગઢ રાજ્યની હદ છોડી ભાવનગર રાજ્યની હકુમતના રાજ્યકા ગામે પહોં-
ચતાં ત્યાંની જૈન જૈનેતર પ્રજાએ અમારા સંધનો કરેલ આદરસતકાર અને તે પછી આગળ ચાલતાં,
કુંભારીઆ, કુંગર, બાંભણીયા અને મોટા ખુટવડા ગામોની જૈન જૈનેતર પ્રજાની અમારૂં સન્માન કરે-
વાની ભાવના અને તલ્લીનતા જોઈ અમો હર્ષિલા બન્યા છીએ. તેમાં આ મહુવા બંદરે હજુ ગઈ
કાલે જ અમારૂં કરેલ ભાવભીનું સ્વાગત અમો નિંદગી પર્યંત જૂલીએ તેમ નથી. આ મહુવા બંદરે
અર્વાચીન સમયમાં સમયની જરૂરીયાતો સમજી ભાવનગર જેવા મીઠા રાજ્યના ઉત્તેજનને લઈ કેળવણી
પ્રચાર ઉપરાંત લાકડાના તથા દાંતના જુદી જુદી જાતના રમકડા બનાવવાનો હુમ્મર વધાર્યો છે અને
તેથી હનરોની રોજીનું સ્થાન થયું છે તે જાણી અમારા હર્ષમાં વધારો થાય છે અને તે પ્રદેશની
પ્રજાના પ્રેમની પ્રતિમા રૂપે પ્રમાણપત્ર પામનાર અમો પામર પ્રાણીઓ અમારા પુણ્યની કૃતિ સમ-
જીએ છીએ અને તે માટે જૈન બંધુઓનો તેમજ મહુવાની પંચરંગી પ્રજાનો જેટલો આભાર માનીએ
તેટલો થોડો છે.

એ અમારું અહોભાગ્ય છે કે દર્શનપૂર્વક ભગવંત 'શ્રી વજ્રસ્વામી મહારાજના પાદવિહારથી પુનિત થયેલ અને ભગવંત શ્રી જીવિતસ્વામીના મનોહર ગિર્જાથી વિશુદ્ધિત આ કાઠિયાવાડના નંદનવન સમા મહુવા પ્રદેશમાં પણ મૂકવા, અને શ્રી ભગવંત માહાવીરસ્વામીની પ્રતિમાથી વિશુદ્ધિત થયેલ જૈન દેવાલયનો અલગ્ય લાભ હાંસલ કરવા સમર્થ છીએ.

આ એ પુનિત જૂમિ છે કે જ્યાં તીર્થોદ્ધારક શેઠ શા જીવડશાએ પરમાર્હત યુગ્મેશ્વર મહારાજ કુમારપાળ સામે ઉછામણીમાં સવા કરોડ રૂપીઆના ખરચે તીર્થમાળ પહેરી હતી. આ એ પવિત્ર જૂમિ છે કે જ્યાં શેઠ જગજીશાએ સવા કરોડની કૌમલના મણિરત્નનો કંઠો ભગવાનના કંઠે ધરાવ્યો હતો. આ એ જ પવિત્ર જૂમિ છે કે જ્યાં જેઓને કાશીના સાત્રીઓએ સાત્રવિશારદ જૈનાચાર્ય પદ આપ્યું હતું તે શ્રી વિજયધર્મસૂરીશ્વરજીએ જન્મ ધારણ કર્યો હતો. સુરિસત્રાટના બિહૂથી વિશુદ્ધિત અને વિદ્યમાન છે તે અમારા પૂજ્યપાદ શાસનપ્રભાવક મહારાજ શ્રી વિજય નેમિસૂરીશ્વરજીને જગત કલ્યાણ અર્થે પેદા કરનાર આ પુનિત જૂમિના દર્શન એ અમારા ભાગ્યની અવધિ છે. ખરેખર, વિશ્વધર્મપરિપક્વ જૈન પ્રતિનિધિ ચએલા શ્રીયુત વીરચંદ રાઘવજી મંધી બાર-એટ-સે અને મેનિકથી કુનીઆને હુબ્ધ કરનાર પ્રોફેસર નયુભાઈ મંચાચંદ વિગેરે પ્રસિદ્ધ વ્યક્તિઓની જન્મદાત્રી આ મહુવા નગરીને અમારા હૃદયો વંદન હો !

ધર્મ એ જ સદ્ગતિનું સાધન છે. તેના માટે કોઈ પણ ધર્મના સાધારણ અર્હિસાદિક સિદ્ધિતામાં દરેક જોવામાં આવતો નથી. ચોરી કરવા, જૂઠું ખોલવા, હિંસા કરવા અથવા તે અલગ્ય ન પાળવા એક પણ ધર્મ કહેતો હોય એમ અમે માની શકતા નથી. માત્ર તે સિદ્ધિતાને જુદા જુદા રૂપે ધરાવી વર્તન થવાથી જાતે દિવસે તે ધર કરી જાય છે અને તેથી અનિચ્છનીય વર્તન થાય છે. જૈન ધર્મનું આ સંબંધીનું કથન દુઃકમાં જણાવીએ છીએ. જૈન ધર્મની માન્યતા પ્રમાણે બીજા સૌકા જેમ જીવને શિવ થવાનું માને છે તેમ આત્માને પરમાત્મા થવાનો હક છે, એમ માનીને દરેક જૈન ધર્મ માનનારા આત્માઓ પરમાત્માની મૂર્તિને આદર્શ પુરૂષની મૂર્તિ ગણી તે જ સ્વરૂપમાં પોતાના આત્માને લાવવાનું કહેવ રાખે છે. જૈન ધર્મ પ્રમાણે દરેક આત્મા પોતાના શુભાશુભ કર્મોને માટે જવાબદાર અને જોખમદાર છે. ધર્મને માટે ધર્મના ફળ દેવાની જવાબદારી જૈન ધર્મ સ્વીકારતું નથી. આત્માને સંસ્થિદાનદરવરૂપમય બનાવવાનો રસ્તો જો કોઈએ પણ જગતને જતાવ્યો હોય તો તે પરમાત્માએ જ જતાવ્યો છે. હિંસા, વૃદ્ધ વિગેરે અશુભ વર્તનથી પાપ બંધાય છે અને તેના કડવા ફળો જગતરમાં તે પાપ કરનાર જીવને તેવા સંજોગોથી ઝોળવવા પડે છે એવી વસ્તુ સમજાવનાર જો કોઈ પણ હોય તો તે પરમાત્મા જ છે. ધર્મિષ્ઠ મનુષ્ય એ જ ગમી શકાય કે જે ગોદાનું સાખ રાખી પરમાત્માના ઉપદેશ પ્રમાણે તેને સાધવા તૈયાર થાય.—પરમાત્માઓએ જે જે જગ્યાએ પરમાત્માપણું મેળવ્યું છે તે તે જગ્યાને જૈન ધર્મની માન્યતા—પ્રમાણે તીર્થ તરીકે ગણવામાં આવે છે. સંખાર સમુદયી તરવાની ધ્વજાવાળાઓએ પરમાત્માપણું પમાડનાર રથાનોની સેવા કરવા તૈયાર થવું જ જોઈએ. તેવી તીર્થસેવા કરવા માટે કટિબદ્ધ થવું એ સારી શ્રદ્ધાનું ગોડું બાળ છે. એક અપેક્ષાએ એમ કહીએ તો ખોટું નથી કે જોટલા જીવોને તીર્થસેવામાં અને તેની અનુમોદનામાં અને પ્રશંસામાં આપણે દાખલ કરનારા બનીએ તે બધા જીવોને આપણે જ પરમાત્મામદ્યાના પંથે યાગનાર અને પરમાત્મામદ્યાને પ્રાપ્ત કરાવનારા થઈએ. ધર્મની લાગણી ધરાવનાર જીવો પોતાને મોક્ષી લક્ષ્મીનો તીર્થોદ્ધિક મેવારૂપી ધર્મદાતામાં ઉપયોગ કરનારા થાય. ગોત્રરોષ વગેરે કાંઈ તો ધર્મિષ્ઠને રમિકર દોષ જ નહીં અને તેથી જ ધર્મિષ્ઠ મનુષ્યો પોતાની લક્ષ્મીનો વ્યય ધર્મકાંક્ષામાં જ કરે. ચક્રવર્તી

મહારાજ ભરત વિગેરે રાજ્યો, વસ્તુપાલ તેજપાલ વિગેરે મંત્રીઓ, પેથડશા વિગેરે શાહુકારોના તીર્થ-યાત્રા સંઘની શોભાને સમજનારો આત્માથી મનુષ્ય સંઘયાત્રા દ્વારાએ પોતાની લક્ષ્મીના સદ્ઉપયોગ કરવો ચૂકે જ નહીં. જેનોમાં જે દાન પુણ્ય કરવામાં આવે છે તે શુભ કર્મ દ્વારા એ જ ફળ દેનાર માનવામાં આવે છે. પરંતુ દાન પુણ્યમાં જન્મે ઉધારનો સંબંધ માનવામાં આવતો નથી, કારણકે મુક્ત મહાત્માઓને દીધેલું દાન એ રીતે નિષ્ફળતામાં જ પરિણમે, યાવત તેઓને ઉપસર્ગ કરેલો હોય તો તે પણ નિષ્ફળતામાં જ પરિણમે.

જૈન ધર્મના સિદ્ધાંત પ્રમાણે દાનના પાંચ પ્રકારો ગણવામાં આવે છે. અભયદાન, જુષાત્રદાન, અનુકંપાદાન, ઉચિતદાન અને કીર્તિદાન.

સદ્વર્તનના પણ બે બેદો છે. એક તો લાગીની સંસ્થામાં પંચમહાવ્રતરૂપી રખાણું સદ્વર્તન તથા તેની વ્યવસ્થા અને ખીલો ભેદ ચૂકરચપણામાં રહ્યા છતાં બાર વ્રતરૂપી સદ્વર્તન, એ બે પ્રકારે શીલ ગણવામાં આવે છે. પૂર્વ ભવમાં કે પૂર્વ અવસ્થામાં અજ્ઞાનાદિથી જાણેલા કર્મને તોડવા માટે બે કોષ્ટ પણ સાધન માનવામાં આવ્યું હોય તો તે માત્ર ઉપવાસ વગેરે બાર પ્રકારની તપસ્યાજ છે. જૈન તીર્થોની યાત્રા માટે નીકળતા સંઘોની રીતિ ધરતર ધર્મોની રીતિ કરતાં ઘણી શોભાવનારી છે. સમાન ધાર્મિક તરીકે નહીં કે કોષ્ટ જીત્યા વર્ણુ તરીકે ભક્તિ કરવાનો ઉદ્દેશ જૈન શાસનનો છે.

કંથન કામિનીનો લાગ કરી જોડોને ધર્મને ગોઠ કરે છે તેવાઓને શુરુ તરીકે માનવા એવો ઉદ્દેશ જૈન ધર્મનો છે. જૈન ધર્મમાં જાતિ કુલ કે સંતાન તરીકે ધર્મો કે શુરુ માનવાનો ઉદ્દેશ રખાયેલો જ નથી. ઉપર જતાવેલી રૂપરેખાને અવલંબી જૈન શાસનની ઉત્પત્તિ અર્થે આ "છ" રી પાળતો તીર્થક્ષેત્ર શ્રી ગિરનારજી તથા સિદ્ધગિરિજી જ્યાં સંઘ કાઢવા અમે પ્રેરાયા છીએ.

કાઠિયાવાડનાં અથવા રાજ્યોમાં ભાવનગર રાજ્યની સુવાસ એક અનેરી ભાત અને છાપ પાડે છે. આ રાજ્ય દરેક રીતે વ્યવસ્થિત, સમૃદ્ધિવાળું ગણાય છે. લાંબા રાજ્યકર્તાઓ લોકપ્રિય અને રૈયતલું હિત હૈયડે ધરનારા ગણાયા છે, હાલના નામદાર શ્રીમાન મહારાજ સાહેબ શ્રી કૃષ્ણકુમારસિંહજી સાહેબ કિશોર વયના છતાં કરેલ વિચારના, રાજ્યભદ્ર રહિત, પ્રજાપ્રેમી વિદ્યાવિભૂષિત ધર્મિષ્ઠ રાજ્ય કર્તા છે. તેઓ નામદારશ્રીએ પોતાની અનેક પ્રવૃત્તિ હોવા છતાં અમેએ આમત્રણ કરવા મોકલેલ ઉપદેશન સાથે પોણે કલાક જેટલા વખતનો વ્યય કરી સંઘ સંબંધી દરેક માહિતી મેળવી, અમારા આમત્રણને માન આપી પોતે અમલના કાર્યપ્રસંગે ઘણા જ દૂર હોવા છતાં અનુકૂળતા મળવાથી સંઘના તલાજ મુકામે પધારવા સ્વેચ્છા જતાવી છે તે માટે તેઓ નામદારશ્રીના અમે ઋણી છીએ. તે સાથે આ રાજ્યના મંત્રીઓમાં મે. ગંગા ઝોઝા, મે. શામલદાસભાઈ અને ઝોનરેખલ સર પ્રભાશંકર પટ્ટણીએ રાજ્યની કીર્તિને જ્યાર વધારી છે. શ્રીમાન ગંગા ઝોઝાએ બ્રિટિશ શહેનશાહની રથાપના વખતે રાજ્યની ઘણીજ યાદગાર સેવા બજાવી છે. મે. શામળદાસભાઈએ પોતાના રાજ્ય કારભાર દરમિયાન રાજ્યહિતના અનેક કાર્યો કરવા ઉપરાંત કેળવણીનો પ્રચાર વધારવા શામલદાસ કોલેજની રથાપના કરી રાજ્યની કીર્તિમાં વધારો કર્યો છે, એ જાદી હડીકત વિચારતાં રાજ્યની મહત્તાને સર્વોચ્ચ કેમ ન મનાય અને આજની આ સમાના માનવતા પ્રમુખ ઝોનરેખલ સર પ્રભાશંકર પટ્ટણીએ હિંદુસ્તાનમાં જ નહીં પણ સારા ચરોપમાં પોતાની જાહોશી અને રાજ્યનીતિનિપૂણતા અત્યંત ભાવનગર રાજ્યને આગળ આણી રાજ્યની કીર્તિમાં છેવટે સુવર્ણ કળશ ચઢાવ્યો છે અને પોતાની ભુઝગ વય છતાં રાજ્યહિતના કાર્યોમાં વળગી રહ્યા છે તે તેમની રાજ્યવક્ષાદારી આદર્શ રૂપ છે. રાજ્યની સમૃદ્ધિ વધારવામાં બે જાગતો અમલની ગણાય છે. એક રાજ્યનો સુખી ખેડૂત એ રાજ્યની દોલત છે તે-અને

ખીએ-વેપારવણુજનો બહેળો વિસ્તાર, જે માટે પંચોતેર વર્ષ જેટલી મોટી ઉમ્મરે પણ તનતોડ મહેનત કરી રહ્યા છે તે તેમની અન્ય શક્તિ અને નીમકહલાલીયું ભાન કરાવે છે. તેઓશ્રીનો દાખલો દરેકને અનુકરણીય છે. આ ઝોનરેબલ. સર પટણી સાહેબની જીવનયાત્રા તેમના સુકૃત્યો, રાજ્ય પ્રત્યેની તેમની વફાદારી, કીસાનોના દુઃખ દૂર કરવાની તેમની ધગશ ભાવનગર રાજ્યના ઇતિહાસમાં કાયમ રહેશે. તેમને અમારા પ્રણામ હો ! તે સુભાગી સર પટણીના પનોતા પુત્ર મે. અનંતરાય ભાઈ પટણી જેઓ હાલ દીવાન તરીકે સુવ્યવસ્થિત કારભાર ચલાવી ભાવનગર રાજ્યની સુવાસ દિગંતમાં પ્રસરાવી છે તેવા કાર્યદક્ષ દીવાન સાહેબે અમારા સંધને દરેક જાતની સગવડ આપી છે તે માટે આ સ્થળે અમારો આભાર પ્રદર્શિત કરવા રજા લઈએ છીએ અને ઝોનરેબલ સર પ્રભાશંકર ભાઈ પટણી સાહેબને “બાપ તેવા બેટા અને વડ તેવા ટેટા” ની કિંવદંતીને ખરી પાડનાર સંસ્કારી પુત્ર માટે ધન્યવાદ આપીએ છીએ. ભાવનગર રેટેટના અન્ય રાજ્યકર્મચારીઓએ પણ અમારા સંધની સગવડતા કરી આપવામાં બજવેલ ભાગ માટે પણ અમારો આભાર જાહેર કરીએ છીએ.

આજના બંને માનપત્રો દ્વારા અમેએ ચર્ચિત કરેલ કાર્યોની અતિશયોક્તિ કરવામાં આવી છે તે મહુવાની પ્રજા અને અમારા જૈન બંધુઓની અમારા પ્રત્યેની માયા અને મમતા બતાવે છે, પણ અમારે કહેયું જોઈએ કે અમેએ અમારી જૈન મનુષ્ય તરીકેની ફરજ સિવાય વિશેષ કંઈ કહ્યું નથી.

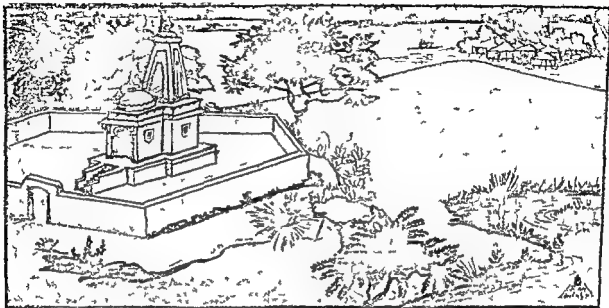
છેવટે મહુવાની પ્રજા અને મહુવાના અમારા સ્વધર્મી બંધુઓનો તેમણે અમેને આપેલ અભિનંદન પત્રિકાઓ માટે ધરી એક વાર અમારો આભાર આ મેળાવડામાં જાહેર કરી અમારું બોલવું સમાપ્ત કરીએ છીએ.

અમારા તરફથી જાહેર તથા જૈન સરથાને આપવાની સખાવતની રકમો અમારા સેક્રેટરી મી. સંધવી અધિક્ષાલ હરગોવીંદાસ જાહેર કરશે.

श्री गङ्गा-१ अतिथि-१ तपेदीना आम माये-१ अंक २३५ २२५.

તીર્થ શિરોમણિ શ્રી તાલધ્વજ

ગિરિવર

મહુવા જૈન સંઘ તથા મહુવાની સમસ્ત પ્રજાનું ભાવલીનું અદ્ભુત સન્માન-સ્વાગત પામીને જામનગર જૈન યાત્રિક સંઘ તા. ૫-૨-૩૮ વસંતપંચમીના દિવસે વહેલી પ્રભાતે નોખત અને નિશાન ડંકાના મંગલમય ગગનભેદી શબ્દો સાથે શ્રી શત્રુજય-પંચતીર્થોમાં આવેલા દાડા તરફ રવાના થયો. મહુવાથી દાડા લગભગ ૧૪ માઈલ હોવાથી ચાર-ચાર માઈલને અંતરે વચ્ચે જે સુકામ રાજવાળી અગાઉથી ચોળના કરવામાં આવી હતી તે પ્રમાણે પ્રથમ સુકામ ભાદરોડ અને બીજું સુકામ બોડા રાજવામાં આવ્યું. ભાદરોડમાં જૈનોના આઠ દશ ઘરની વસતિ છે. ઘરઢોરાસર, ઉપાશ્રય વિગેરે ધાર્મિક સ્થાનોની સગવડતા સારી છે. નદીકિનારે એક સુંદર ધર્મશાલા છે, સરિતાનો સુરમ્ય પટ, બન્ને બાજુ સહકાર વૃક્ષોની વિશાલ વનરાજી અને હમણા જ તૈયાર થયેલી સુંદર નિશાળ વિગેરેથી આ જામડું પણ જ રળિયામણુ દીસે છે. શ્રી મહુવામાં શાસનપતિ શ્રી વર્ધ્ધમાનસ્વામીના દર્શન કરીને પથે પડેલા યાત્રિકો લગભગ દશ વાગતા અહીં આવી પહોંચ્યા. સ્થાનિક પ્રજાએ સંપત્તિ ખૂબ ઠાઠથી સામેલું કર્યું. નાળીયેરીના પાંદડા-

ઓની કમાનોથી આખા ય ગામને સુંદર રીતે શણગાર્યું અને એ રીતે અંતરના સન્માન મન, વાણી અને કાયાથી પ્રગટ કર્યાં. હંમેશાની મંગલમય ધર્મક્રિયાઓ, પૂજા, ભાવના વિગેરે શાંતિ-પૂર્વક થઈ, અને રાજનગર-શ્રી દેશવિરતિધર્મારાધક સમાજ તરફથી નવકારશી કરવામાં આવી શાસનસમ્રાટ પૂ. આચાર્ય શ્રી વિજયનેમિસૂરીશ્વરજી મહારાજ આજે મહુવામાં જ અનિવાર્ય કારણોને અંગે રોકાયા હતા, પરંતુ આગલા મુકામે લાંબો વિહાર કરીને તેઓ સંઘ સાથે થઈ ગયા હતા. ભાદરોડથી ઉપડેલો સંઘ માઘ મુઠ્ઠ પછીની ઉત્તમવલ પ્રભાતે ઘોડા મુકામે પહોંચ્યો. ઘોડામાં કૃત શેઠ વનમાળીદાસ નામના શ્રાવકનું એક જ ઘર છે, પરંતુ તે એટલું બહુ ભાવિક અને શ્રદ્ધાસંપન્ન છે કે દાઢાથી મહુવા જતા આવતા સાધુ સાધ્વીઓનો પ્રાયઃ ત્યાં જ વિશ્રામ થાય છે. ભાદરોડથી ઘોડા બહુ નજીક હોવાથી અને ઘોડાથી દાઢાનું અંતર વધુ હોવાથી સંઘનો કેમ્પ ઘોડાથી દાઢા તરફ લગભગ એક માઈલ દૂર રાખવામાં આવ્યો હતો. હવે તો તરણુતારણુ તીર્થાધિરાજ નજીક આવતા હોઈ લગભગ ફરેક પડાવમાંથી તંબૂમાં તેમ જ રાવટીમાં બેઠા બેઠા પણ એ પવિત્ર ધવલ ગિરિશૃંગોના દર્શનનો અનુપમ દાહ યાત્રિકોને મળતો હતો. રાખેતા પ્રમાણે ઘોડામાં પણ પૂજા ભાવનાદિ સર્વે ધર્મકાર્યો થયા. શેઠ વન-માળીભાઈએ સંઘના યાત્રિકોની દહિં ઢેબરાથી ભક્તિ કરી અને પાટણુવાળા શેઠ સરૂપ-ચંદ કેરમચંદ તરફથી તે દિવસે નવકારશીનું જમણુ આપવામાં આવ્યું. ભાદરોડના ધાર્મિક સ્થાનોમાં ૧૫૦ તથા ઘોડામાં રૂા. ૨૦૦ની સંઘપતિ તરફથી ઉદાર સંપાવત કરવામાં આવી.

• દાઢા

અનુક્રમે માહ મુઠ્ઠ ૭ ના દિવસે જામનગર જૈન યાત્રિક સંઘ દાઢામાં આવી પહોંચ્યો. દાઢા શ્રી સિધ્ધાયજી પંચતીર્થીમાંનું એક તીર્થ ગણાય, પંચતીર્થીની યાત્રા કરનારાઓને અહિં અવશ્ય આવવું પડે છે. અહિં સોળમા તીર્થકર શ્રી શાંતિનાથ પ્રભુનું ઘણું જ સુંદર શિખરબાધી દેરાસર છે. જો કે ગામના પ્રમાણમાં મેડીબધ ઉપાશ્રય છે. ઉપાશ્રયના નીચલા ભાગમાં ધાર્મિક પાઠશાળા ચાલે છે, જેમાં ગામના જૈન બાળકો તથા બાળાઓને પ્રતિકેમણાદ ધાર્મિક અભ્યાસ કરાવવામાં આવે છે. ગામમાં લગભગ ૧૦૦ શ્રાવકના ઘર છે. આ ગામ એજન્સી તામે છે અને બ્રિટિશ હકુમત ચાલે છે.

દાઢામાં રહેરનો શણગાર અને સંઘનો પ્રવેશ મહોત્સવ

જૈન સંઘનો પડાવ ગામના પરિચય દરવાજાની બહાર રાખવામાં આવ્યો હતો. લગભગ દશ વાગતા પૂઠ સૂરીશ્વર મહારાજદિ મુનિમંડળ, સાધ્વીજી, સંઘપતિ તેમજ યાત્રિક વર્ગ આવી પહોંચતા દાઢા સંઘ તરફથી સામૈયું કરવામાં આવ્યું. આખા ય ગામને ધ્વજ, પત્રાકા, સોનેરી વ્વાગતબોર્ડો અને સુંદર કમાનોથી શણગારવામાં આવ્યું હતું. આ શણગારમાં મુસ્લીમ કેમે પણ મદ્રેસા પાસે સુંદર કમાન ઊભી કરી સાથ આપ્યો હતો. સામૈયામાં સંઘપતિને હાથી વિગેરે સર્વ સરંજામ સામેલ રાખવામાં આવ્યો હતો. સાંકડા રસ્તાઓમાં અને હબરો મણુસોની ગીટીમાં હાથીને ચલાવવો એ બહુ મુશ્કેલીભર્યું બન્યું હતું. દેરાસર પાસે સામૈયું આવી પહોંચતાં મકળ સંઘે પ્રભુની ચૈત્યવંદનાદિથી ભક્તિ કરી. સંઘપતિએ ચંદરવો, પૂઠીયું તેમજ દેરામરોપયોગી ઉપકરણો મદિરને ભેટ કર્યાં, પુનઃ સામૈયું આગળ ચાલતા ઠેકાણે ઠેકાણે

સુનિમંડળને સૌ. બહેનોએ અક્ષતની ગહુલીઓથી તેમજ સંઘપતિ યુગલ તથા સંઘવલ્લે વિગેરે સવેને ફૂલહારોથી વધાવવામાં આવ્યા. લગભગ બાર વાગતા સંઘના પઠાવમાં સામૈયુ' આવી પહોંચ્યું. પૂજા, પ્રભુની દિવ્ય આંગી, લાવના વિગેરે કાર્યો ઘણા જ આનંદપૂર્વક થયાં. યાત્રિકોએ આજે ગામના સ્થાનિક મંદિરમાં પૂજા ભક્તિ તેમજ સ્નાત્રમહોત્સવમાં ખૂબ ઠાઠ જમાવ્યો, અષ્ટપ્રકારી પૂજાનો ચઢાવો પણ લગભગ અઢીસોથી ત્રણસો રૂપિયાનો થયો. આજુ-બાજુના સંખ્યાબંધ ગામડાઓમાંથી તેમજ તલાબથી સેંકડો જૈન ભાઈઓ સંઘના દર્શનાર્થે અહીં આવી પહોંચ્યા હતા. સંઘપતિનો સ્ટાફ ઝાંઝમેર (ઢાઢાથી ૭ માઇલ દૂર)ના સંઘનો અતિશય આશ્ચર્ય થતાં ત્યાં જઈ આવ્યો. દેરાસર વિગેરે ખાતાઓમાં ૧૫૦ રૂ.ની રકમ સંઘપતિ તરફથી ઝાંઝમેર ખાતે આપવામાં આવી.

ઢાઢામાં માનપત્ર સમારંભ.

રાત્રે સંઘપતિને માનપત્ર આપવાનો એક મેલાવડો સંઘપતિની કચેરીના તંબુમાં જ સેંકડો સદ્ગૃહસ્થોની હાજરી વચ્ચે ભરવામાં આવ્યો. બાળકો તથા બાળાઓના મંગલાચરણો, જુદા જુદા વક્તાઓના સંક્ષિપ્ત વક્તવ્યો વિગેરે થયા બાદ સંઘપતિને ઢાઢા જૈન સંઘ તરફથી ચાંતીના કાસકેટમાં માનપત્ર અર્પણ કરવામાં આવતા સેક્રેટરી શ્રીયુત ત્ર્યંબકલાલ ભાઈએ માનપત્રનો સુંદર જવાબ વાળ્યો અને સંઘપતિજીના આદેશ મુજબ રૂ. ૫૦૧) જૈન દેરાસરમાં, ૪૦૦) રૂપિયા પાંજરાપોળ વિગેરે શુભ ખાતાઓમાં આપવાનું બહેર ક્યું અને જૈન શાસનના વિજય નાદો વચ્ચે મેળાવડો વિસર્જન કરવામાં આવ્યો. રાત્રે લાવનામાં ઘણા જ રંગ ભાંચે, કેમ્પના ચોકમાં ગામડીઆઓની ભજન મંડલીએ તેમજ સેંકડો બહેનોના રાસમંડલે આજુબાજુના વાતાવરણને ધર્મમય બનાવી મૂક્યું. તે દિવસે શ્રી ઢાઢા જૈન સંઘ તરફથી સવાર સાંજની નવકારશી કરવામાં આવી.

અભિનંદન પત્રિકા

મંગલં મગધાન્ લીરા, મંગલં ગૌતમપ્રમુઃ ।

મંગલં સ્થૂલિમદ્રાઘા, જૈનધર્મોઽસ્તુ મંગલં ॥

દેવગુરુભક્તિકારકે પુણ્યપ્રભાવકે દાનવીર બ્રહ્મનગર નિવાસી સંઘપતિ શ્રેષ્ઠિવર્ચ શ્રીમાન્ પોપટલાલ ધારશીભાઈ તથા સંઘપતિ શ્રેષ્ઠિવર્ચ શ્રીમાન્ ચુનીલાલ લક્ષ્મીચંદ ધારશીભાઈ

શ્રી જૈનશામનનાથકે, બાળધ્વજાચારી, સસ્તિઆદ્ય આચાર્ય શ્રી નેત્રિમૂરીશ્વરજી અગિર્મોદ્ધારક આચાર્ય શ્રી સાગરનંદસૂરીશ્વરજી તથા આચાર્ય શ્રી વિજયમોહન-સૂરીશ્વરજી આદિ અનેક પૂજ્ય મુનિવરો, સાધ્વીજીઓ તથા સેંકડો યાત્રિકોના

ચતુર્વિંશ સંઘ સહિત નવાનગરથી પ્રયાણ કરી પરમપવિત્ર શ્રી રૈવતગિરિ, શ્રી પ્રભાસપાટણ, શ્રી અબરા પાર્શ્વનાથજી વિગેરે સૌરાષ્ટ્રના સુરમ્ય, ભવ્ય અને પ્રાચીન તીર્થોની યાત્રા કરી શ્રીકદમ્બગિરિ તથા શ્રી તીર્થસિરામણી શ્રી શત્રુંજય તરફ પ્રયાણ કરતાં અમારાં આમંત્રણને માન આપી આજે આ દાઢામાં આપ શ્રીમાનો પધારતાં અમે શ્રી સંઘ અતિ આદલાદ સહિત આ માનપત્ર દ્વારા આપ શ્રીમાનોનું સ્વાગત કરતાં અમારાં હૃદયો હૃપંથી નવપલ્લવિત થાય છે.

આ મહા ભાંગલિક પ્રસંગે “૭”રી પાળતાં શ્રી ચતુર્વિંશ સંઘનાં દર્શન અને સેવાનો અમેને જે અમુલ્ય અવસર પ્રાપ્ત થયો છે તે અમારાં ગામના ઇતિહાસમાં સુવર્ણાક્ષરે નોંધાઈ રહેશે અને એ બદલ આપશ્રીના અમે ઋણી છીએ.

માંદીનું ભવ્ય સમવમરણ, જરીયાન છત્ર, અંબાડીથી શોભતો ગજરાજ અને સુંદર દેવનગર વસાવી બિન્ન બિન્ન પ્રકૃતિના માણસોની અનુકૂળતાઓ સાચવવી વિગેરે કાંયે આપની એક સરખી પ્રશંસાપાત્ર કાર્યદક્ષતાનું સૂચન કરે છે.

આપ શ્રીમાને જનમગરમાં થી વર્ષમાન તપ આપંગિલ ખાતુ રથાપવામાં, બોજનાલય, દેવળાગ ઉપાશ્રય અને અનેક ધાર્મિક ભાષ્યોને સહાય આપવામાં ઉદાર હાથે આપના દ્રવ્યનો સુભય કરી, લક્ષ્મીના સદ્બળ્યનો ઉચ્ચ આદર્શ જનતા સમક્ષ રજૂ કરી મનુષ્ય જીવનનાં સત્ય ધ્યેય—દાન, શીલ, તપ અને ભાવને આપ શ્રીમાન વર્તનમાં ઉતારી રહેલા છો એ જોઈને અમેને અત્યંત આનંદ થાય છે.

આધુનિક ઉચ્ચ કેળવણીના ઉત્તેજનાથે શ્રી વિદ્યાર્થીશ્રવન તેમજ જ્ઞાનમંદિરની સ્થાપના અને ક્ષયના દદીઓ મારે સેનીટારીયમ જેવી જનસમાજને ઉપયોગી સંસ્થામાં ઉદાર રકમ અર્પી યુગધર્મને અનુસરવાની પ્રજ્ઞાસિકાનો ચીસો પાડવામાં આપે સુંદર અને સંગીન ફાળો આપ્યો છે.

આપ શ્રીમાન આવાં અનેક ઠક્ષાણુકારી કાંયો કરી જનશાસનને વિશેષ વિજયવંતું બતાવવા ભાગ્યગાળી બનો અને શાસનદેવ આપ શ્રીમાનનો આ શુભ પ્રવાસ અને પ્રવાસ નિર્વિઘ્ને પાર પાડવા સાથે આપને દીર્ઘયુધ્ધ બક્ષો એવું અંતઃકરણના અભિનંદન સાથે પ્રાર્થાએ છીએ.

તા. ૭મી ફેબ્રુઆરી ૧૯૩૮. }
દાઢા.

જૈન સંઘ—દાઢા

દાકાના માનપત્રનો જવાબ.

સોમવાર, તા. ૭-૨-૧૯૩૮.

શ્રીયુત સલાપતિ મહાશય, દાકાના અમારા સ્વધર્મી બંધુઓ અને બહેનો, પૂર્વ વિભાગ કાઠિયાવાડ એજંસીના અત્રે પધારેલ થાણુદાર સાહેબ વિગેરે અધિકારી વર્ગ અને અન્ય અમારી ધર્મની બહેનો અને શુદ્ધસ્થા ભોગ:—

અમારા આ યાત્રા નિમિત્તના પ્રવાસમાં જુદા જુદા પ્રદેશની દરસના કરવાનો પ્રસંગ સાથે સાથે તે પ્રદેશની રમણીયતા નીહાળવાનો યોગ અને વધારામાં તે પ્રદેશના પુણ્યથેગે ભગવાન શ્રી રૂપભદ્રેશ્વરભાઈ માંડી ભગવાન શ્રી મહાવીરસ્વામી મુધીની ચોવીસીમાંના તીર્થંકરોમાંથી તે પ્રદેશમાં ગિરાજમાન થયેલ પ્રભુજીના દર્શનનો લાભ મળતો રહ્યો છે તે અમારા અહોભાગ્ય માનીએ છીએ. દાકા ગામના અમારા પ્રવેશમાં મોગલ શહેનશાહતના વખતના અને તેના પહેલાના મકાનના ખડેરા અને કીક્કા તથા દરવાજાના અવશેષો જોવામાં આવે છે, તે દાકા ગામની પુરાણ કાળની જાહેરાતની ખતાવે છે, અને જો કે દાકાએ કુદરતના નિયમ મુજબ દશકદશકી ભેષ છે છતાં તેની શુદ્ધતા અને ગંભીરતા યુમાવી નથી, તેવા ઐતિહાસિક ગ્રામીન પ્રદેશમાં પગ ચૂકવાનો પ્રસંગ અમેને બેઠક ખુશાલી પેદા કરે છે.

આ દાકા ગામમાં આવેલ લગભગ એક સૈકા પહેલા થયેલ પ્રતિષ્ઠાવાળા ગિરિજાધરદાસરાજજીનું દ્રશ્ય અને તેમાં ગિરાજીત થયેલ શાંતિદાતા સોળમા તીર્થંકર ભગવાન શ્રી શાંતિનાથજી મહારાજજીની અમરકારિક અલૌકિક પ્રતિમાજીના દર્શન એ અમારા સદ્ભાગ્ય સમજીએ છીએ.

થોડા જ કલાક પહેલા પૂર્વ વિભાગ કાઠિયાવાડ એજંસીના દાકા ગામની હદમાં દાખલ થતાં અમારો ભાવજીનો સત્કાર આ પ્રદેશમાં વસતા અમારા સ્વધર્મી બંધુઓના હૃદયના હેતના ઉમળકા ખતાવે છે, અને તે શુભ લાગણી માટે અમે તેમના ઉપકૃત થયા છીએ—સાથે સાથે અમારા જૈન ભાઈઓની વસ્તીની જસેહ જેવી નજીરી સખ્યા ને અહીંની જૈનેતર પ્રગ્નએ અમારું સ્વાગત કરવામાં સાથ આપ્યો છે તે માટે તેમનો આભાર માન્યા સિવાય રહી શકતું નથી.

જાણે કે હજુ થોડા કલાક પહેલા જ અમારું કરેલ સન્માન ઓછું હોય તેમ અત્યારે અમેને માનપત્ર આપવાની યોજના કરી, આ મેળાવડો ભરી અમારા પ્રત્યેની લાગણીઓ અને ધર્મ પ્રત્યેની તેમની ધગશ ખતાવી છે, તે માટે તેઓના આભારી છીએ.

આ માનપત્ર દ્વારા અમારા એક સામાન્ય કાર્યને પશુ મોટું મણી ખતાવી અમારા કાર્યની પ્રશંસા કરી છે તે અતિશયોક્તિભરેલી છે, પણ તેમાં તેઓ અમારા પ્રત્યેની માયા, મમતાને વશ થયેલ છે. તેમના અમારા પ્રત્યેના તેવા પ્રેમની ખાતર તેમનો આભાર જાહેર કરતાં અન્ય રથોએ અમેએ કહ્યું છે તેમ કહેવા રજા લઇએ છીએ કે અમારા માથે રહેલી દરજ્જો અંશ માત્ર પણ થયેલ નથી.

શાસન ઉન્નતિ અર્થે સંઘો કાઢવાની આવશ્યકતા સૌ કોઈએ સ્વીકારી છે. ઠારણ શાસન ઉન્નતિ ઉપરાંત અનેક લાભો રહેલ છે. સાધુ, સાધ્વી, આવક, આવિકાનો સમૂહ એ ચતુર્વિધ સંધ

કહેવાય છે. આપણા જૈન મુનિ મહારાજઓ પગે ચાલીને જ વિહાર કરી શકે છે, અને તેથી બ્રહ્મચારી, પાદવિહારી, એકલઆહારી, ભૂમિસંચારી, સચિત્તપરિહારી, સમ્યક્ત્વધારી એ મત આચરનાર યાત્રિકોનો બનેલ સંઘ “જ”રી પાળતો સંઘ કહેવાય છે. એવો સંઘ ઠાઠવાની પ્રેરણા કરાવનાર અમારા પરમોપકારી ગુરુમહારાજઓને અમેને એવો સદુપદેશ આપવા માટે અમારા હૃદયો વંદન દેળે.

ગ્રંથમાં, અમારા જૈન બંધુઓનો તેમના બાવબીના સત્કાર માટે ફરી આભાર માનીએ છીએ. અમારા આ ગામના મુરલીમ બાંધઓનો હિંદુ બાંધઓ સાથેનો સંઘ જોઇ આનંદ થાય છે. આ એજન્સીના અમલદારોએ પણ અમારા સંઘની સગવડતા સાચવવામાં આપેલ સહકાર માટે તેમનો પણ આભાર જાહેર કરી, વક્તવ્ય બંધ કરીએ છીએ.

દાઠાથી તલાળ તરફ

ઉપર મુજબ સ્થલે સ્થલે જૈન શાસનની લોકોત્તર પ્રભાવના કરતા કરતા જામનગર જૈનયાત્રિક સંઘે માહ સુદ આઠમની મંગલ પ્રભાતે દાઠાથી ક્યૂ કરી તલાળ તીર્થ તરફ પ્રયાણ કર્યું. દાઠાથી તલાળ લગભગ તેર માઈલ થાય. સામાન્ય રીતે આવા છઠ્ઠી પાળતા સંઘમાં મહુવાથી દાઠા અને દાઠાથી તલાળ એ પ્રમાણે સંઘના મુકામે હોય અને વધુમાં વધુ સગવડતા હોય તો વચ્ચે એક એક મુકામ થાય, પરંતુ આપણે હમણા જ ઉપર જાણી ગયા કે મહુવાથી દાઠાની વચ્ચે જેમ બે મુકામો કરવામાં આવ્યા તે પ્રમાણે દાઠા અને તલાળ વચ્ચેનાં તેર માઈલના ગાળામાં પણ **ઝોરડી** અને **પાવડી** એમ બે મુકામો કરવામાં આવ્યા. એક દિવસ સંઘને મુકામ વધુ થાય તેમાં હજાર હજાર રૂપીઆના ખર્ચાઓ આવા ગાદશાહી સંઘ અને તેમના વિશ્વાલ સરંજામને અંગે સંઘપતિને શિર ચઢતા હોય એ વાસ્તવિક બીના બુદ્ધિમાનોથી અગમ્ય નથી છતાં આપણા સંઘપતિઓ સ્થિરતા, વિવેક અને પ્રાર્થના કાર્યને ધીરતા પૂર્વક શાંતિથી પાર ઉતારવાની કુનેહથી ત્રણ ત્રણ કે ચાર ચાર માઈલને અંતરે પડાવ કરવામાં અચકાતા નહિ, સંઘપતિનું એક જ ધ્યેય હતું “કે મારા સંઘમાં પધારેલા શ્રમભુપ્રધાન અતુર્વિધ સંઘને કેમ નિરાપાધપણ રહે” અને આ ધ્યેય તેમણે અખંડ રીતે સાચવી રાખ્યું હતું. આવા શાસન, પ્રભાવક અને શ્રમભુપ્રધાન અતુર્વિધ સંઘની એક સરખી અનન્ય ભક્તિ કરનાર સંઘપતિઓ શાશ્વતા ફરમાન મુજબ સર્વોત્તમ ત્રિભુવન પૂજ્ય તીર્થંકર નામકર્મના બંધે કરવા માટે લાગ્ય-શાલી બને! એમાં શું આશ્ચર્ય હોય.

દાઠાથી ઉપડેલો સંઘ પ્રથમ **ઝોરડી** આવ્યો. માહ સુદ આઠમ ઝોરડી અને નવમીના દિવસે **પાવડી** ગામે સંઘના મુકામે થયા. બન્ને મુકામોમાં દાઠા, તલાળ તેમજ આનુબાનુના ગામ-ડાઓની જૈન પ્રજા અને જૈનેતર પ્રજા સેકંડો તેમજ હજારોની સંખ્યામાં દર્શનાર્થે ઊલટી હતી. બન્ને સ્થલે ધાર્મિક કાર્યો ઘણા આનંદથી થયાં હતા. **ઝોરડી** મુકામે રાધનપુરનિવાસી શેઠ **જીવતલાલ પ્રતાપશી** તરફથી તેમજ **પાવડી** મુકામે જામનગર મોહન મંડડી તરફથી નવકારશી કરવામાં આવી હતી.

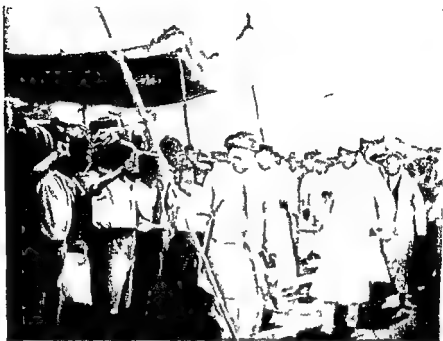
તીર્થસિરોમણિ શ્રી તલાલ-તાલધ્વજ ગિરિવર.

તીર્થાધરાજ શત્રુંજય ગિરિરાજના અનેક શૃંગો પૈકી તાલધ્વજ ગિરિરાજ એ એક અતિ પ્રસિદ્ધ શૃંગ છે. ગિરિવરના ૧૦૮ નામોમાં ' તાલધ્વજ ' નું નામ પણ ગણવામાં આવેલ છે. તાલધ્વજ નદી અથવા તો તાલધ્વજ નામના યક્ષને અંગે આ ગિરિનું નામ તાલધ્વજ હોવા સંબંધી કિંવદંતીઓ સાંભળવામાં આવે છે. વર્તમાનમાં ' તલાલ ' ના નામથી આપણે સહુ કોઈ તે ગિરિવરને સારી રીતે જાણીએ છીએ, શત્રુંજય ગિરિરાજમાં જે પાર્વત્ય-પ્રદેશ વધુ પ્રમાણમાં રૂક્ષતાભર્યો નીહાળાય છે તે જ પાર્વત્ય પ્રદેશ આ નાનકડા તાલધ્વજ ગિરિમાં થતી ભરપૂર વિવિધ વનસ્પતિઓ, પાણીના અરુણસિત અરણ્યો અને સંખ્યાબંધ દર્શનીય શુદ્ધાઓને અંગે લીલાછમ તેમજ અતિશય રળીયામણો દીસે છે. આ પહાડનો ચઢાવ લગભગ ત્રણેક કલાક જેટલો છે. એ કલાકથી કંઈક વધુ લાગ ચઢ્યા બાદ મેખલાનો સપાટ પ્રદેશ આવે છે. એ સપાટ પ્રદેશ ઉપર હિમાલયના શિખરો સરખા ઉત્તલ મનોહર જિનમંદિરો છે. મુખ્ય મંદિર સાચા દેવ શ્રી સુમતિનાથ પ્રભુનું છે. આ દેરાસર બહુ વિશાલ નથી, તો પણ પ્રાચીન શિખરખંધી ઘાટમાં બંધાયેલું હોવાથી તેમજ બાબુમાં વિશાળ ચોક અને હેરીઓની લાંબન હોવાથી ઘણું નાનુક લાગે છે. મૂલનાયકની પ્રતિમા સ્યામવર્ણના અને સાચા દેવ સુમતિનાથજી તરીકે પ્રસિદ્ધ છે, પરંતુ પલોઠમાં રહેલા લંછન ઉપર બારીક નજર નાખવામાં આવે તો લંછન કોઈ બીજા તીર્થંકર મહારાજનું હોય તેમ જણાય છે. પ્રતિમાજી મહારાજ ઘણા જ તેજસ્વી-સંપ્રતિ મહારાજના સમયના ભરાવેલા છે. ઘણી વખત ઘણા ચમત્કારો થતા હોવાનું વૃદ્ધ માણસો આજે પણ કહે છે, અને તેથી સાચા દેવ તરીકે અન્ય લોકોમાં પણ વધુ ખ્યાતિ થઈ છે, આજે ય દેરાસરના ગર્ભાગારમાં જે અખંડ દીપક છે તેની મથ કેશરવર્ણી પડતી હોવાનું નજરે જોવાય છે આ સાચાદેવના દેરાસરની બાબુમાં જ સૂરિસમ્રાટના સદુપદેશથી એક ધુમટીબંધ ગુરુમંદિર થોડા વર્ષો પૂર્વે તૈયાર કરવામાં આવેલ છે, જેમાં અનન્તલઘ્ધિ-નિધાન ગણધર મહર્ષિ શ્રી ગોતમ મહારાજાભી આરંભીને શ્રુત-પર્યાયવૃદ્ધ પૂ. વૃદ્ધિચંદજી મહારાજ પર્યંતના કેટલાક પ્રસિદ્ધ આચાર્ય લગવંતોનાં ગિઓ પદસવવામાં આવેલા છે. નીચેના ભાગમાં શાસનસમ્રાટ પૂ. શ્રી નેમિસૂરીશ્વરજી મહારાજનો લાંબક સાંઘંજો બોધલ પેઠંટીંગ ફેટો ગોઠવવામાં આવેલ છે. આ સપાટ પ્રદેશ ઉપર જ રાજનગર-અમદાવાદનિવાસી વાડીવાળા શેઠ હકિસીંગ કેસરીસંગના વંશજ શેઠ મગનલાઈ પુરૂષોત્તમદાસના સહધર્મચારિણી ધર્મપરાયણ તપસ્વી દાનગુણસંપન્ન શેઠાણી લક્ષ્મી લાલુએ લગભગ લાખ રૂપીઆના ખર્ચે ત્રણ માળનું અને ત્રણ શિખરખંધી આલિશાન તથા ઘણું જ રમણીય જિનમંદિર બંધાવ્યું છે. આ દેરાસરમાં મૂલનાયકજી તરીકે શામળા પાર્શ્વનાથજી મહારાજ નકશી-લયાં પરિકર યુક્ત ગિરાજમાન છે. આ પ્રતિમાજી તલાલથી દોઢ ગાઉ દૂર સાંખડાસર ગામના કોળી કરશનને સ્વપ્ન આપવાપૂર્વક નજીકના ખેતરમાંથી જ થોડા વર્ષો અગાઉ પ્રગટ થયેલ છે, પ્રતિમાજી સંપ્રતિ મહારાજના સમયમાં ભરાવેલ ઘણા તેજસ્વી તેમજ ઓગણીશ આંગળના છે. બધા ય દેરાસરોમાં આ દેરાસર ઘણું મનમોહક લાગે છે. ઉપરના ભાગમાંથી નિહાળતાં મનો-રમ દેવવિમાન જેવું દશ્ય જણાય છે. આ મેખલાના સપાટ પ્રદેશથી કેઠ ઉપરની ટોચે ચઢતાં

ત્યાં સુંદર ચતુષ્પાળનું જિનમંદિર છે. બાબુમાં જ એક ઓટલો છે, આ ઓટલા ઉપરથી તીર્થાધિપતિ શ્રી સિદ્ધાચલજી ઉપરનું ધવલ મંદિરોથી શોભતું દેવનગર સ્પષ્ટ દેખાય છે. એક બાબુએ ત્રણ માઈલના અંતરે જ રહેલો ઘુઘવાટા મારતો સમુદ્ર, એક બાબુ તીર્થાધિરાજના ગિરિશૃંગોની મનોહર હારમાલા, બાબુમાં જ વહેતી પાણીની ઊળો ઉછાળતી શેનુંજ તથા તલાજ નદી, અને તલેટીને ઝડીને વસેલું તલાજ શહેર, આ બધું મનોરંજક દ્રશ્ય ઉપરની ટોચેથી નીહાળતાં આત્મા આનંદથી નાચી ઊઠે છે. તલાટીથી ઠેઠ ઉપરની ટોચ સુધી પગથિયા બાંધેલા છે. ચઢાવ ઘણા ટૂંકો હોવાથી અહિં યાત્રિકવર્ગને એક દિવસમાં એકથી વધુ વખત યાત્રાની મોજ લૂંટવાની ઘણી મળ પડે છે. હવા ખાવાના પહાને પણ આનંદોપભોગનો આસ્વાદ લેનારા યુવાનો સાયંકાળના સમયમાં આ ગિરિવર ઉપર ઘણા ય દૃષ્ટિગોચર થાય છે. નાનકડો એવો પણ આ નગાધિરાજ અનેક ગુફાઓથી સુશોભિત છે. તેમાં પણ બધે હ્રદય મણસો શાંતિપૂર્વક આરામ લઈ શકે તેવી એલભમંડપ અને જોડીયારના મંદિરની ગુફાઓ ખાસ જોવા લાયક છે. આ પહાડમાં કેટલીક અમહારિક ઔષધિઓ કે જે દવા વિગેરેમાં ઘણી ઉપયોગી હોય છે તેની ઉત્પત્તિ થાય છે પણ સાચા પરીક્ષક સિવાય તે વનસ્પતિઓનો પત્તો મળતો નથી. ઉપરના ભાગમાં યાત્રિક વર્ગને પૂજા વિગેરે માટે ન્હાવાની સગવડતા વિગેરે સાધનો ઘણા સારા પ્રમાણમાં હોય છે, પહાડની શરૂઆત પાસે જ એક તલાટીનું મુકામ છે. ત્યાં યાત્રિક વર્ગને કાયમી ભાથુ આપવામાં આવે છે. ગામમાં શાંતિનાથજીનું એક દેરાસર, બેડેજ દેરાસરની પેઠી, બાબુમાં એક મેડીબંધ નાનો ઉપાશ્રય છે અને નદીના કાંઠે કલકત્તાવાળા બાબુએ બંધાવેલી વિશાલ ધર્મશાલા છે. ધર્મશાલામાં વર્ધમાનતપ આચાર્યજીનાનું કેટલાક વર્ષથી શરૂ કરવામાં આવેલ છે. જૈન પાઠશાલા, પાંજરાપોળ, હાંપરકુલ, દવાખાનું, તાલુકા સ્કુલ, વહીવટકાર કચેરી, ન્યાયકોર્ટ વિગેરે ધાર્મિક તેમજ લોકોપયોગી સ્થાનો આ શહેરમાં આવેલા છે. ભાવનગર રાજ્યના અનેક મહાલ પૈકી આ તળાજ મહાલ તેના કુળદ્રુપણને અંગે વધુ કિંમતી ગણાય છે. તળાજમાં કુલ વસતી લગભગ ચાર હજાર ઉપરાંત છે, જેનોના લગભગ ૧૦૦ ઘર છે. સુખ્ય શેઠ કેશવજી જીંઝાલાઈ છે કે જેઓએ આ તલાજ તીર્થને અંગે આજ સુધી તન-મન અને ધનથી સંપૂર્ણ લોગ આપ્યો છે, અંદર અંદરના કુસંપને અંગે સ્થાનિક જૈન સંઘનું વાતાવરણ જે કેટલાક સમયથી કલુષિત અનુભવાય છે તેમાં શાંતિ સ્થાપવાની પહેલી તકે જરૂરીઆત છે. થોડા વર્ષો થયા ભાવનગરથી તલાજ સુધી ટ્રામ-રેલ્વે રાજ્ય તરફથી શરૂ કરવામાં આવી હતી, હાલ તેમાં વધારો થતા તે ઠોંટા ઠેઠ મહુવા સુધી જોડી દેવામાં આવ્યો છે એથી 'વેપારનું' પણ તલાજ મથક થઈ પડ્યું છે. અહિંથી ત્રણ માઈલ દૂર સમુદ્ર કિનારે સુલતાનપુર નામે બંદરી ગામ છે. ત્યાંથી વહાણ મારફતે પરદેશ તરફ માલની નીકાશ તથા આયાત સારા પ્રમાણમાં થાય છે. નજીકમાં જ પ્રસિધ્ધ હવાખાનું સ્થળ ગોપનાથ આવેલ છે. ત્યાં ઉનાળાના સમયમાં કાઠિયાવાડના નરેન્દ્રો હવા ખાવા માટે ઘણી વખત આવે છે. ભક્ત કવિ નરસી મહેતાનો જન્મ આ તળાજમાં થયો હોવાનું ઇતિહાસકારો જણાવે છે.

ભાવનગર જૈન યાત્રિક સંઘનું તલાજમાં અભેદ સ્થાપના.

ભાવનગર જૈન યાત્રિક સંઘની તલાજમાં પધરામણી થવાની હોઈ કેટલાય દિવસોથી સંઘના સ્થાપના-સંકારની તૈયારીઓ થઈ ચુકી હતી. આખા ય શહેરને ભવ્ય શણગારથી સુશોભિત

તત્કાલે માનવમતા મેનાવણ પ્રસ. ૧ પ્રમુખશાને બિરાજમાન થયેલ વિવાન સાહેબ
અનંતરાયભાઈ પગી તથા સુવર્ણ શેઠ આશ્રિતલાલ મનમુખભાઈ વિગેરે

તત્કાલે તાલુકા નીચાથી પસાર થતુ સંઘલ સામેલ [૫૫ ૧૪]

પાલીતાણાથી આગલા મુકામે નવકારરી કરવાનો નિર્ણય કરી સંઘને આમંત્રણ આપવા માટે પાલીતાણાનું આગેવાન મંડળ અહિં આવી પહોંચ્યું હતું. શહેરમાં સામેયું દાખલ થતાં સ્થલે સ્થલે સંઘપતિ તથા સંઘવજીના કંઠમાં ઢગલાળખ હારતોરા પહેરાવવામાં આવતા હતા. સૌ, ખેડેને! નિર્ઝન્યમંડલના અગ્રભાગે ગંડુલીથી સંઘને વધાવવાની પકાપડી કરી રહી હતી. મધ્ય ચોકમાં જામનગર મોહનમંડલીએ દાંડીઆરસની રમઝટ બોલાવી હતી. આમ જૈન શાસનની જયપતાકા ફરકાવતું સંઘનું સામેયું શહેરના દેરાસરે આવી પહોંચ્યું. સંઘપતિએ ભારે કિંમતી ચંદરવેા, પુઠીઉ તેમજ દેરાસરના ઉપકરણો વિગેરે દેરાસરમાં અર્પણ કર્યાં. સકલસંઘે ચૈત્યવંદનાદિથી પ્રભુભક્તિ કરી, જૈન શાસનની જય બોલાવી, ત્યાંથી સામેયું પાછું ફરી, લગભગ બે વાગતાં સંઘના કેમ્પમાં આવી પહોંચ્યું. સામેયા પ્રસંગે માણસોની એટલી સખ્ત ગીરદી જામી હતી કે બારીઓ, છાપરાઓ, અગાસીઓ, રસ્તામાં આવતા વૃક્ષો તેમજ સરીયામ રસ્તાઓ હંબરો પ્રેક્ષકોથી ઉભરાઈ જતા હતા. આજના સત્કારમાં હિંદુ અને મુસ્લીમ એ કોમી તત્ત્વ તદ્દન જુસાઈ ગયું હતું. જેટલું હાર્દિક અભિનંદન હિંદુ કોમે સંઘ અને સંઘપતિને અર્પણ કર્યું હતું તેનાથી પણ અધિક સન્માન બોળા અને મુસ્લીમ કોમનું હૃદયના ઉમળકાભર્યું સ્પષ્ટ જણાઈ આવતું હતું. જામનગર જૈન યાત્રિક સંઘના અમારા આ સંઘપતિને જે જે સ્થલોએ સત્કાર સન્માન મળતું હતું તે એક એકથી ચીડીયાતું હતું. આવું સન્માન ભાગ્યેજ અન્ય સંઘપતિને સંપ્રાપ્ત થયું હશે. આ બધાય સન્માનનો સુવચ સંઘપતિની અસીમ ઉદારતા તથા અસાધારણ ધાર્મિકતાને આભારી હતો. રાખેતા મુજબ પૂજા આંગી લાવનાદિ ધર્મકાર્યો થયા હતા. આજે લગભગ બધાય યાત્રિકોએ તાલેવજ ગિરિરાજની યાત્રાનો અપૂર્વ લાભ લીધો હતો. અને શ્રી ભાવનગર જૈન તખ્તગરુ સંઘ તરફથી નવકારરીનું જન્મણ કરવામાં આવ્યું હતું જેનો લાભ આઠથી દશ હજાર જૈનોએ લીધો હતો.

યાત્રિકો ગિરિવરની યાત્રાર્થે અને સ્નાત્ર મહોત્સવ.

તા ૧૧ મી (માહ સુદ ૧૧) ના દિવસે અર્થાત્ પીઠ દિવસે પણ સંઘને તલાજમાં રહેવા માટે અગાઉથી નિર્ણય થયો હતો તે પ્રમાણે સંઘ પીજે દિવસે પણ તલાજમાં રોકાયો. સવારે આઠ વાગતા લગભગ શ્રી આચાર્યદિ મુનિમંડલની અધ્યક્ષતામાં સંઘપતિ સંઘવજો તેમજ પીજે કેટલોક યાત્રિક વર્ગ વાજતેગાજતે ગિરિરાજની યાત્રાએ ગયો હતો, સાચાદેવ અને શ્રી પાર્શ્વ-પ્રભુના ભવ્યમંદિરમાં પ્રભુભક્તિનો આત્મિક લાભ ઉઠાવી બે કલાકે સહુ પાછા ફર્યા હતા. લગભગ અગીઆર વાગતાં ગિરિરાજ ઉપર જ સ્નાત્રમહોત્સવની યોજના રાખેલી હોવાથી સેંકડો ભાઇઓખેડેનો તેમાં જોડાયા હતા. સંઘપતિ સ્ટાફ પણ પાછળથી પુનઃ આવી પહોંચ્યો હતો, અને સંગીતરત્ન શ્રીયુત મોહનભાઈએ તથા હીરાલાલ વિગેરે ગવૈયાઓએ શ્રોતાઓને ભક્તિ-રસમાં એકતાર બનાવ્યા હતા. અષ્ટપ્રકારી પૂજનો ચઢાવો આજે ઘણો જ સારો થયો હતો.

માનપત્રનો મેલાવડો અને પ્રમુખસ્થાને દિવાન સાહેબ શ્રી અનંતરાયભાઈ પટ્ટણીજી.

બપોરના ત્રણ વાગે તલાજ સમગ્ર હિંદુ મુસ્લીમ કોમ તરફથી સંઘપતિને માનપત્ર અર્પણ કરવાનો ભવ્ય મેલાવડો જોઈવવામાં આવ્યો હતો. મહુવા માનપત્ર મેલાવડાનું પ્રમુખસ્થાન સર પ્રભાશંકર પટ્ટણીજીએ શોભાવ્યું હતું, જ્યારે આજના પૂર્વોક્ત મેલાવડાના પ્રમુખ તરીકેની

વરણી તેમના જ સુપુત્ર અને ભાવનગર રાજ્યના દિવાન શ્રીમાન અનંતરાયભાઈ પટણીની કરવામાં આવી હતી. તેઓ પોતાના સ્ટાફ તેમજ અગ્રણી મંડલ સાથે તલાબ આવી પહોંચ્યા હતા. પ્રથમ ગિરિરાજ ઉપર જઈ ત્યાંના જૈન મંદિરોમાં મુજરો કરી, સંઘના કેમ્પમાં સૂરિ-સમ્રાટની મુલકાતે પધારતાં પરસ્પર ઘણી વાતચીત થઈ હતી. ગ્રેમલરી વાતચીતના પ્રસંગમાં નામદાર પટણીજી અને સૂરિસમ્રાટનો ધર્મસ્નેહભર્યો સંબંધ વારંવાર બ્યક્ત થઈ આવતો હતો. છેવટે પટણીજી આચાર્યશ્રીને ભાવનગરખાતે પધારવાનું આમંત્રણ આપી માનપત્ર માટે ખાસ ઊભા કરેલા જંગી સમીયાણામાં પધારતા શાસનદેવની જયના પોકારો સાથે હજારોની માનવ મેદનીએ તેમને વધાવી લીધા હતા. માનપત્રના કાર્યક્રમનો પ્રારંભ થતાં પ્રથમ ખાળાઓએ તેમજ ખાળકોએ સમધુર કંઠે પ્રભુસ્તુતિ કરી મંગલ કર્યું હતું. પ્રમુખની દરખાસ્ત, જુદા જુદા વક્તાઓના સંક્ષિપ્ત ભાષણો, માનપત્રોનું વાચન વિગેરે વિધિ થયા બાદ મે. દિવાનસાહેબના યશસ્વી હસ્તે સંઘપતિ યુગલને આંહીના રમણીય કાસ્કેટ સાથે માનપત્ર અર્પણ કરવામાં આવ્યા હતા. બાદ સંઘપાતલજીએ તળાબની હિંદુ મુસ્લીમ કોમ તથા જૈન સંઘ તરફથી અપાયેલા બન્ને માનપત્રોના સુંદર લાગણીભર્યા જવાબ વાળતાં ‘આવા પાદવિહારી સંઘથી શું શું લાભો છે? તેથી કેવી રીતે ધર્મનો પ્રચાર થાય છે? ઇતર વર્ગમાં સ્વધર્મનું કેટલું ગૌરવ વધે છે? એ બધું હાખલા-દલીલો સાથે સમજાવ્યું હતું. છેવટે સંઘને જોઈતી તમામ સગવડ પૂરી પાડવા માટે નેકનામદાર મહારાજ શ્રી કૃષ્ણકુમારસિંહજીનો, સર પ્રભાશંકર પટણીજીનો અને પ્રમુખસ્થાને બિરાજમાન ના. દિવાનસાહેબનો આભાર માન્યો હતો. આ પ્રસંગે તલાબના તથા ભાવનગરના સ્થાનિક ધર્મસ્થાનોમાં તેમજ આજુબાજુના ગામડાઓમાંથી આવેલી માંગણીઓને અંગે એકંદર રૂા. ૨૬૦૦ લગભગની ઉમદા સંખાવત સંઘપતિ તરફથી બહાર કરવામાં આવી હતી. આવી ઉદાર સંખાવતે તેમની કીર્તિમાં ખૂબજ વૃદ્ધિ કરી હતી. છેવટે પ્રમુખસ્થાને બિરાજમાન શ્રીયુત દિવાન સાહેબે ઉપસંહાર કરતાં જણાવ્યું હતું કે;—

પ્ર મુ ખ સા હે બ નું બા ધ જી

સંઘપતિ જાણ્યો તથા બહેનો,

મારો વિચાર કાંઈ લાંબું બાધજી કરવાનો નથી, પરંતુ સંઘના દર્શન કરવા એ અમુક્ય લાભ લેવાને માટે આવેલ છું. ત્યારે સંઘ મહુવા ત્યાંથી ત્યારે જ ભે કે મારો વિચાર હતો. પણ મેં વિચાર્યું કે સંઘ તળાબ આવશે ત્યારે જઈશું. અને તે સાથે આ જોખાવટો ગોઠવી અને તેના પ્રમુખપદે અને સ્થાપિત કર્યા હ તેનો હું અત્યંત આભારી છું.

આવનગર સ્ટેડ. દિવાન સાહેબ.
શ્રીમાન આનંદરાયલાલ પટ્ટણી

[પૃષ્ઠ ૧૮૬]

આવનગર સ્ટેડ દિવાન સાહેબ તથા સ્ત્રીઓ
આપોગે ન આપેનના ગેલાવડાયા પ્રમુખ તરીકે.

[પૃષ્ઠ ૧૮૬]

મહારાજની જોડે થયેલો સંઘ'ધ

હું આભ્યા ત્યારે તરતજ હું મહારાજને મળ્યો કે ધર્મ વસ્તુ ક્યાં સુધી રહેવાની છે. ત્યારે મહારાજે પ્રત્યુત્તરમાં મને જણાવ્યું કે કેન્દ્રીય ધર્મ આનાદિકાળથી આલ્યો આવે છે અને હજી પણ ચાલશે અને આર્થ સંસ્કૃતિ હાંખા કાળ સુધી દર્શી ન રહેવાની છે, એમાં જરા પણ શંકા નથી.

સુમતિનાથ (સાચા દેવની પ્રતિમાનું વર્ણન)

આ પ્રતિમા એક ખેતરમાંથી નીકળેલી છે. અરે આ તો શું હજી પણ ધણક હરેરાસરમાં પ્રતિમાઓ નીકળે છે. એ ઉપરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે આગલના વખતમાં બંધ્ય મંદિરો હોય એમાં નવાઈ નથી.

સુમતિનાથ (સાચા દેવના) અનેક ચમત્કારો જરે છે. અને અમ'ડ હીવો બળ-પાથી ન્યાતને લીધે કાળુ'ન પડવાથી કેસરવર્ણુ' રહે છે. તે જ કળીયુગમાં અદ્ભુત ચમત્કાર છે.

ધર્મના ધીમે ધીમે થતો નાશ

આગલના વખતમાં ઠેકાણે ઠેકાણે રામાયણો વ'ચાતા હતા ત્યારે અત્યારના જમાનામાં ભાગ્યેજ કોઇકે ઠેકાણે જ હશે. આ જમાનામાં કોઠેની પહેલાની જેવી ભાગણી રહી નથી, પરંતુ સાથે એમન માનતા કે હાલમાં ધર્મ 'લેણ' કાંઈ છે નહીં અને જરા હશે તો લાંબા વખત દારી નહીં. એ ધર્મ અને આર્થ સંસ્કૃતિ ગમે તે ભોગે સંજીવન રહેવાની જ છે.

સંઘપતિની ઉદારતા

મેં સાંભળ્યું છે કે સંઘપતિ ભ્રમનગરથી સંઘ જે જે ગામમાં લઈ આવ્યા છે તે તે ગામમાં પોતાની ભક્તીને સદ્ઉપયોગ કરતા જ આવ્યા છે

જ્ઞાતિઓમાં કુસંપને ઠેકાણે સંપ

જે જે ક્ષણે સંઘ ગયો છે તે તે ગામમાં કુસંપ હોય તે પણ સંઘના આવવાથી દૂર થઈ જાય છે અને સર્વ જ્ઞાતિઓ મળીને સંઘપતિને માન આપે તેમાં કાંઈ નવાઈ નથી.

અને વળી તળાવમાં કુસંપ હતો એમ મેં સાંભળ્યું છે. પણ સંઘના આવવાથી સંપ થયે છે તે જ જામને અમૂલ્ય લાભ મળેલો છે.

સંઘપતિનો મને થયેલો સંઘ'ધ

ભ્રમનગરમાં એક ઝંડુ ભટ્ટ હતા. અને ઝંડુ ભટ્ટે મને ભ્રમનગરમાં દાનવીર શેઠ પોપટલાલ જેનોમાં અગ્રેશ્વર છે અને તેમની ઉદારતા વિષે મને કહ્યું હતું. અને એ જ સંઘપતિના દર્શન થયાં છે તે અત્યંત આનંદ થયો છે

સાધુ અને વી'છીની વાર્તા

સત્યુરુષે કેવા હોય છે. તે વિષે એક નાનકડું દષ્ટાંત કહું છું

કાશી ...પાસે વહેતી નદી મંજા છે. તે નદીના પ્રવાહમાં કોઈ એક વી'છી તણ્ણતો આવતો હતો અને તેવા જ કિનારે કોઈ એક સાધુ માજા લઈને ધ્યાન ધરતા હતાં, ત્યાં સાધુ મહારાજ ધ્યાન ધરે છે ત્યાં જ તે વી'છી આવ્યો. સાધુની નજરે તે વી'છી પડતાં તરત જ માલોને નીચે મૂકી અને વી'છીને બહાર કાઢ્યો.

પ્રાણીનો સ્વભાવ

હવે તે વી'છીને ખહાર કાઢ્યો કે તરતજ તે વી'છીએ સાધુને ડાખ માર્યો અને ડાખના લીધે સાધુનો હાથ આઘવાથી વી'છી ફરીથી પાણીમાં પડ્યો. ફરી વાર સાધુએ વી'છીને કાઢ્યો પરંતુ વી'છીએ તો બીજી વાર ડાખ માર્યો અને ફરીથી પાણી પાણીમાં પડ્યો એમ ત્રીજી વાર કાઢ્યો અને પાણીમાં પડ્યો,

હવે તે સાધુની પછાતે કોઈ એક માણસ ઊભો હતો. તે માણસે સાધુને કહ્યું કે સાહેબ કાંઈ વી'છી પોતાનો સ્વભાવ મૂકવાનો છે. એ ડાખ માર્યા ન કરો. એનો ડાખ મારવાનો સ્વભાવ છે.

ત્યારે સાધુએ કહ્યું કે અરે ભાઈ ન્યારે વી'છી જેવું પ્રાણી પોતાનો સ્વભાવ મૂકતું નથી હું તો સાધુ, મારો સ્વભાવ એને ખહાર કાઢવાનો છે, તો હું મારો સ્વભાવ કેમ મૂકી દઉં? એ ઉપરથી સાર લેવાનો છે કે વી'છી જેવું પ્રાણી પણ પોતાનો સ્વભાવ મૂકતું નથી, તો આપણે આપણો સ્વભાવ કેમ મૂકી દઈએ?

ભાવીમાં જામનગરમાં માન સંઘપતિને.

સૌરાષ્ટ્ર દેશમાં સંઘપતિને અત્યંત માન રહેલો રહેલો મહત્ત્વ છે, એમ મેં સાંભળ્યું છે. ન્યારે (જામનગર સિવાય) આટલું બધું માન મહત્ત્વ છે ત્યારે જામનગરમાં કેટલું બધું માન મહત્ત્વ, અને તમ સાહેબને પણ અત્યંત આનંદ થશે કે મારા ગામમાં આવા રત્નો પાડે છે, તે માટે મને અને મારા ગામને અત્યંત ગૌરવ છે.

ઇશ્વર પ્રત્યે પ્રાર્થના

હું ઇશ્વર પ્રત્યે પ્રાર્થના કરું છું કે આવા આવા રોકીયાને સહાય કરે, તેમનું કલ્યાણ કરે,

ન્યારે આવા રોકીયાઓ પોતાની લક્ષ્મીને ધર્મમાર્ગે વરસાદ વરસાવે છે ત્યારે ભગવાન પણ તેમને ધેર તીલિરી અને તીલિરી વરસાવે એવી મારી નમ્ર વિનંતિ છે.

અરજુ

પ્રમુખ મહાશયનું ભાષણ સમાપ્ત થયા બાદ તેમણે લીધેલી તકલીફ માટે આભાર સંબંધી સમયોચિત વક્તાવ્ય થયું હતું. અંતે વિદાયગિરિના ગીત અને હારતોરનો વિધિ સમાપ્ત થતાં ગગનભેદી જ્યોત્સના સાથે મેળાવકાનું કામ પૂર્ણ કરવામાં આવ્યું હતું અને પ્રમુખશ્રી, સંઘપતિ તેમજ લાગતાવળગતાઓ સંઘપતિની કચેરીમાં પધારતાં ત્યાં ખાણું તથા પાર્ટીની યોજનાને સહકૃષ્ટે યથાયોગ્ય ઇન્સાફ આપ્યો હતો.

આર્યભૂમિ અને ધર્મનો અવર્ણનીય પ્રભાવ.

અગાઉ જણાવી ગયા મુજબ પ્રથમ દિવસે ભાવનગર જૈન સંઘ તરફથી નવકારશી હતી તેમ બીજે દિવસે તલાબના જૈન સંઘ તરફથી નવકારશીનું જમણું હતું. સાંભળવા પ્રમાણે ભાવનગરના એક જૈનેતર સદ્ગૃહસ્થને સંઘને તળાબમાં એક દિવસ વધુ રોકી નવકારશીનું જમણું આપવાની ભાવના હોઈ સંઘપતિને વિનંતિ કરવામાં આવી હતી, પરંતુ પાલીતા-

લુપ્તામાં પ્રવેશમુદ્દત્તિના નિર્ણય થઈ ગયેલો હોવાથી તલાભમાં વધુ રહેવું ઉચિત ન લાગતા દેવળીયા મુકામે તે ભાવનગરના સદ્ગૃહસ્થ તરફથી નવકારશીનું આમંત્રણ સ્વીકારવામાં આવ્યું હતું. આર્યાવર્ત્તમાં જન્મ લેનાર આર્ય વ્યક્તિને ગણ્યુથીમાં જ એવા કેાઇ ધાર્મિક સંસ્કારો મળેલા હોય છે કે આવા દુષ્કર્મ સમયમાં અને આર્થિક સંકટામણના સંજોગોમાં પણ ધાર્મિક પ્રસંગે હજારોની લક્ષ્મીને છૂટે હાથે છોડતાં જરાય વિલંબ થતો નથી તલાભનો નાનો અને મધ્યમ સ્થિતિવાળો સઘ આગણે આવેલા આઠ-આઠ હજાર માણસોને નવકારશીનું જમણુ આપે, પાલીતાણાનો સઘ જેણે પ્રાય હજી મુધી કેાઇ વખતે આવા વિશાલ સંઘનો નવકારશીના જમણુથી સત્કાર કર્યો નથી તે પણ તળાજે આવી નવકારશીની માંગણી કરી જાય અને જૈનેતર સદ્ગૃહસ્થો પણ ઉત્તસિત ભાવનામાં આવી આવા ધાર્મિક મંથની ભક્તિ કરવી એ આત્મકટ્યાણુનું પરમ સાધન માની નવકારશીના નિમત્રણો આપે એ આર્યભૂમિમાં અવતરેલા આર્ય મહર્ષિઓએ અર્પણ કરેલા ધર્મવારસાનો અચિન્ત્ય પ્રભાવ નહિં તો ખીણું શું? આવા પ્રસંગો નજરે નીકળતાં આજીભાજીના જડતામય વાતાવરણને અંગે ધર્મથી વિમુખ થયેલા કેટલાય યુવાન વિગેરે ભાઈઓ ધર્મનો સાચો રાહ પામી જતા હશે! તે ગણતરી તો જ્ઞાની વિના અન્ય કેાણુ કરી શકે!

સઘ પાલીતાણાના પથે

આમ મહુવા તલાભમાં જૈન ધર્મનો વિજય ધ્વજ ફરકાવતો જામનગર જૈન યાત્રિક સઘ તા. ૧૨ મીએ પાલીતાણાના પથે પડ્યો જે મુખ્ય તીર્થાધિપતિને ભેટવા આજ ત્રણ ત્રણ માહનાથી પાઠવિહાર કરી ટાઢ તડકાઓ સહન કરી યાત્રિકોએ અનેક કષ્ટો આત્મકટ્યાણની ભાવનાએ સહન કર્યાં હતા, તે આત્મકટ્યાણના મૂર્તિમાન પુજ સમાન તીર્થાધિરાજ હવે તો હાથપેતમાં જ હોઈ યાત્રિકોનો ઉત્સાસ નિરવધિ હતો, તુમુલ રણસંગ્રામમાં શત્રુઓના પરાભવ સાથે સ્વસૈન્યનો વિજય થાય તે પ્રસંગે સેનાધિપતિના મુખ ઉપર જે હર્ષની સુરેખાઓ દેખાતી હોય તેનાથી પણ અધિક હયોત્સાસ અમારા યાત્રિકોમાં આવ્યો હતો, અને હવે તો સહુ કેાઇ “આલો આલોને વિમલગિરિ જઈએ રે, ભવજલ તરવાને” એ આનંદભર્યા ગીતોથી રમતાઓને પણ ગમતી મૂકતા હતા. મહુવાથી જેમ યાત્રિકોની સંખ્યામાં વધારો થયો હતો તે પ્રમાણે તલાભથી પણ થોડા ઘણા વધુ યાત્રિકો સઘ સાથે જોડાયા હતા.

અભિનંદન પત્ર

દેવગુરુલકિતકારક, પુણ્યપ્રભાવક, દાનવીર,
સૌમન્યાદિગુણાલંકૃત ધર્મબંધુ
શેઠ શ્રી પોપટલાલભાઈ ધારસીભાઈ
તથા
શેઠ સુનીલાલભાઈ લક્ષ્મીચંદ ધારશીભાઈ
ભુવનગર.

તીર્થયાત્રા માટે ચતુર્વિધ જૈન સંઘ કાઢવો એ મહાન પુણ્યનું ફળ મળવામાં આવેલું છે. આપસાહેબે આપું મહાન ફળ પ્રાપ્ત કરેલું છે, જેના પ્રતાપે જ જૈન સંઘના ગૌરવરૂપ કાઠિયાવાડના લગભગ દરેક મોટા તીર્થોનો આપો મહાન સંઘ કાઢવાને આપ બાગ્યશાળી બન્યા છો. જે સંઘને શ્રીઅરિહંત ભગવાન પણ નમસ્કાર કરે છે; તેવા પવિત્ર, મહાપુણ્ય-માન છત્રી પાળતા શ્રીસંઘના દર્શનનો અમને અપૂર્વ લાભ મળ્યો છે.

જૈન શાસનનાયક, બાળબ્રહ્મચારી, તીર્થોદ્ધારક મહાન પ્રતિભાશાળી સુરિસમ્રાટ આચાર્ય શ્રીવિજયપતેમિસૂરીશ્વરજી મહારાજ, આગમોદ્ધારક આચાર્ય શ્રીસાગરાનંદસૂરીશ્વરજી મહારાજ તથા સિદ્ધાંતવાચરપતિ આચાર્ય શ્રીનિવૈદ્યોદયસૂરીશ્વરજી મહારાજ તથા તત્ત્વવેત્તા આચાર્ય શ્રીવિજયપતેમિસૂરીશ્વરજી મહારાજ જેવા જૈન સમાજના મહાન આચાર્યો સતત પરિશ્રમ વેળા શ્રીસંઘને અગ્રરથાને બિરાજે છે; કે જેઓ સાહેબના સદ્ગુણદેશથી આ મહાન ધર્મોદ્ધોતક સમારંભ શરૂ થયો છે. આપો એક મહાન પ્રાભાવિક સંઘ રસ્તામાં દરેક રથને જૈનશાસનની પ્રમાણના વધારતો અમારા તળાબ ગામમાં પ્રવેશેલ છે જેથી અમારા હૃદય હર્ષથી ઉછળે છે.

તળાબ (તાલધ્વજ ગિરિરાજ) શ્રી સિદ્ધગિરિરાજની એક ટુંક ગણ્યા છે. મૂળનાયક શ્રી સુમતિનાથજી ભગવાન જે સાચા દેવના નામથી જૈન તેમજ જૈનેતર વર્ગમાં પ્રસિદ્ધ છે; જેના અખંડ દીવાની બ્યૌતમાં કેસર વળે છે. વળી સંપ્રતિ રાજના સમયની શ્યામ બબ્બ પ્રતિભા છે. એવી પવિત્ર તીર્થભૂમિમાં શ્રી સંઘને રપજો કરાવી આપે અમૂલ્ય લાભ ઉઠાવ્યો છે અને અમારા પણ મહાન સદ્ગાગ છે કે એક સાથે આવા મહાન આચાર્ય મહારાજના તેમજ જૈન સિદ્ધાંત સુજળ છત્રી પાળતા શ્રી સંઘના દર્શનનો અમોને અલભ્ય લાભ મળ્યો છે.

આ સંઘમાં ધણા ધર્મનિષ્ઠ આત્માઓ જુદા જુદા તીર્થોના પવિત્ર આંદોલનથી આ-ચ્છાદિત થઈ રહ્યા છે. આવા સહધર્મી બંધુઓ અમારે આંગણે પધારે એ અમારે મન મહાન ગૌરવનો વિષય છે. તેઓની પ્રશુભકિતના પરમાણુઓ આપણા સહધર્મી બંધુઓમાં પ્રવેશી નિઃદગીમાં સુકર્તવ્ય કરવાને પ્રેરણા આપે, એ શુભેચ્છા.

અભિનંદન પત્રિકા

દાનવીર સંઘપતિ શ્રીમાન્ શેઠશ્રી પોપટલાલ ધારશીભાઈ તથા
શ્રીમાન્ શેઠશ્રી ચુનીલાલ લક્ષ્મીચંદ ધારશીભાઈ-જામનગર

આપ શ્રીમાને યાત્રાર્થે ભવ્ય સંઘ કાઢી ધર્મના કાર્યમાં મોટા દલાવો લીધો છે, તેથી હવે પામીને અમે તળાવની સમસ્ત પ્રજા આપ શ્રીમાનોને અભિનંદન આપીએ છીએ, લક્ષ્મી તો ધણીને મળે છે, પણ મળ્યા પછી એક સાથે મોટી ગંભીર રકમો દયા-દાન અને મનુષ્યસેવામાં વાપરવી એ વિરલ ભાગ્યશાળીઓથી બને છે. ખરેખર આપ એક પુણ્યપાત્ર છે કે આદર્શાદી રકમો એકસાથે ધાર્મિક કાર્યમાં વહેવડાવી શકો છો. આપના દાનની પ્રશ્નાંકિત અનુમોદનિય છે.

આપના તીર્થપ્રવાસમાં આવતા શહેર અને ગામડામાં આપે ત્યાંને લગતી જેન કોમની તેમજ સાંસ્કૃતિક સંસ્થાઓમાં મદદ કરી છે. હજુ પણ આપના દાનનો પ્રવાહ અરુપ્તિત ચાલુ રહે અને આપની મારફત મનુષ્યજાત અને અજોલ પ્રાણીઓનું કલ્યાણ થાઓ તેમ ધ્રુવીએ છીએ.

છવેર અમારા આ સાચાદેવની પ્રાચીન તીર્થભૂમિમાં આપના પુનિત પગલાં મહાન સંઘ સાથે થયેલ છે તેની ખુશાલી દર્શાવી આપના જીવનમાં વસેલી પરાંપકારી ભાવના દિગ્ગતિદિગ્ગત વૃદ્ધિગત થાઓ અને આપ અમરજીવિત પ્રાપ્ત કરો એ શુભેચ્છા સાથે વિરમીએ છીએ. તળાવ તા. ૧૧-૨-૩૮.

આપના ગુણાનુસંગીઓ

નગરશેઠ ભુદર વાલજી
શેઠ રમણીકલાલ મૂળજી
મેતા વૃજલાલ ગોક્ળદાસ
કાશી જીગલદાસ રામજી
શેઠ કેશવજી જીઝાભાઈ
શેઠ હલભદાસ ધરમશી
શા. લાલચંદ ગુલાબચંદ
શા. પરમાણુદાસ મોરાર
મેતા જગનલાલ ગોરધન
શેઠ ફુલચંદ હીરજી
વકીલ વનમાળીદાસ માવજી
પંડ્યા ત્રીભોવનદાસ ગોરધનદાસ

લકે ઇચ્છાશંકર વીકુલજી
વોરા મહમદઅલી, તેમજજી
વોરા કાસમજી જીવાજી
વોરા ઇસમજી મુસાજી
જોબ અલાદીન ધરમશી
જોબ વલીભાઈ નથુ
કંસારા ભુદર ધનજી
કંસારા લખમીચંદ વલભદાસ
શેઠ નુરમામદ મેઘજી
શેઠ અલીમામદ અબ્દુલભાઈ
સીપાઈ અલીભાઈ ફત્તા
સોની મગન આલા

તલાબના માનપત્રનો જવાબ

બુદ્ધસ્ત્વમેવ વિબુધાર્ષિત બુદ્ધિવોધાત
ત્વં શુક્રોઽસિ મુવનત્રયશંકરત્વાત્
ઘાતાસિ ધીર ! શિવમાર્ગવિધેર્વિધાનાત્
વ્યક્તં ત્વમેવ મગવન્ પુરુષોત્તમોઽસિ ॥ ૧ ॥

મહોદય સલાપતિ દિવાન સાહેબ અનંતરાયભાઈ, તલાબના અમારા જેન બંધુઓ અને બહેનો, તલાબની પ્રેમચેત્રી પ્રજા, ભાવનગર રાજ્યના અધિકારી મંડળ, અન્ય મુશીલ બહેનો અને ગૃહસ્થો—

સોરઠ દેશની સૌ દર્પતા તથા ફળદ્રૂપતા જોતાં તેમાં આવેલ પવિત્ર તીર્થસ્થાનોની યાત્રા કરતા ગોહિલવાડ તરીકે જાળખાતા પ્રદેશના અમારા પ્રવાસ દરમિયાન કારોહાર થયેલ અમારા સન્માનથી ઉલ્લાસ પામતા, તાલધ્વજ બિરું તલાબની પવિત્ર ભૂમિમાં પગ મૂકવાનો અંગેને મળેલ પ્રસંગ અમારા આનંદને અવધિ છે. અમારા જેન શાસ્ત્રોમાં ઉલ્લેખ છે કે તાલધ્વજ ગિરિરાજ શ્રી મિખ્યાયળ ગિરિરાજની આઠમી સજ્જન ટુંક છે. અમારી શ્રી વીરવિજયજીત નવાણું પ્રકારી પૂજની યીજ દાળમાં લખ્યું છે કે:—

“ ટુંક કદંબ ને કોડી નિવાસી, લોહિત્ય તાલધ્વજ મુર ગાયે,
ગિરિવર દર્શન વિરલા પાવે;

ઠંકાદિક પંચકૂટ સજ્જન, મુરનર મુનિ મળી નામ જપાવે,
ગિરિવર દર્શન વિરલા પાવે. ”

તે પ્રમાણે જે શ્રી તાલધ્વજ ગિરિરાજના સજ્જન શિખરના દેવતાઓ પણ ગુણ ગાય છે તે પવિત્ર તીર્થને બેટવાથી અંગે અમારા અહોભાગ્ય માનીએ છીએ. આ ગિરિરાજનાં રત્નખાણ, જડીચુટી અને શુદ્ધાઓ, રસકું પિંકા વિગેરે સમતકારી અનેક વસ્તુઓ હાલમાં પણ દ્રમ્યમાન હોવાથી તે સજ્જન ટુંક તરીકે જાળખાય છે તેવા

પ્રદેશનું દર્શન, આ ઢુંકે પરથી રત્નાકર મહાસાગરનું દેખાવું, સાથે સાથે શ્રી સિધ્ધાચળ ગિરિજી, કદમ્બગિરિ અને હસ્તગિરિના સાક્ષાત્ દર્શન અંગેને અપૂર્વ અને અવર્ણનીય આનંદ અનુભવે છે.

આ તાલધ્વજ બિરૂં તલાજ બે પવિત્ર નદીઓ-રોતુંજી અને તાલધ્વજ નદીઓના સંગમ પર આવેલ છે. આ તાલધ્વજ નદીમાં સ્નાન કરવાથી વર્ષો પૂર્વે મહીપાલ રાજાનો કોદ નેવો ભયંકર ચેપી રોગ નાશ પામ્યો હતો અને કાયા નિર્મળ થઈ હતી. તે પવિત્ર નદીના પાણીથી નહાવાનો સુયોગ પ્રાપ્ત થવો, સાથે સાથે સજીવન ઢુંકે પર ચઢવાનો પ્રસંગ અને તેમાં પણ ઘણી જ પુરાતની, અલૌકિક, ચમત્કારી ભગવંત શ્રી સુમતિનાથજી પ્રભુજીની પ્રતિમાજીના દર્શન એ અમારી જિંદગીનું સાર્થક માનીએ છીએ. તે ગિરિરાજ પર ચઢતાં તલાટીનું ભવ્ય મકાન, પછી પાચનાથ અને આદીશ્વર ભગવાનની ત્રણ માળની ઢુંકે અને તેની બાજુમાંનું ધનકોડીનું ભોવડ અને આગળ ચાલતાં પાંચમા તીર્થંકર ભગવાન — સુમતિનાથ પ્રભુના દેવાલયના દર્શન થાય છે. તીર્થંકર ભગવાન શ્રી સુમતિનાથ પ્રભુજીના દેવાલયમાં બળતા અખંડ ધીના દીવાની જ ન્યોતથી, કાળા ભાગ ન થતાં કેશરવણો રંગ અત્યારે પણ દેખાય છે, તે પ્રભુજીના અનેક ચમત્કારોમાંનો એક છે. આ અને આવા અનેક ચમત્કારોને લઈ શ્રી સુમતિનાથજી પ્રભુ અત્યારે પણ "સાચા દેવ" તરીકે આ પ્રદેશમાં સર્વત્ર પ્રસિદ્ધ છે અને તેની જોઈ તેમજ જોઈતર પ્રજા પણ દર્શન-પિપાસા રાખે છે એવા આ પ્રભુજીની પ્રતિમાજીના દર્શન અમારા જીવનનો અનેરો લ્હાવો છે.

મહાપુરોહિતી જન્મભૂમિ અને તેમના ઉત્સર્ગનો પ્રદેશ, એ તીર્થ મનાય છે. આપણો ભરતખંડ દેશ એક તીર્થક્ષેત્ર છે, કારણ તે કળા-કૌશલ્યથી સમૃદ્ધવાન બનેલ પ્રદેશની અવદશા વખતે તેના અનેક પતોતા પુત્રોએ દેશદાઝ અને દેશકલ્યાણ અર્થે જુદા જુદા ક્ષેત્રમાં ક્ષમાગીરીથી નામના કરી છે એટલું જ નહીં પણ પોતાની જિંદગીનો પણ ભોગ આપેલ છે તે પ્રદેશ. તેમાં વહેતી અનેક પવિત્ર ગંગાસમ સરિતાના નીરે દેશની ક્ષુદ્રપતા કરવા ઉપરાંત કંઈક અનુષ્ઠાને પવિત્ર બનાવ્યા છે, તેવા પ્રદેશમાં પેદા થયેલ અનેક ધર્મ-પ્રવર્તકોની જન્મભૂમિના દર્શનાર્થે યુરોપ, અમેરિકા વિગેરે દેશોના મહાન પંડિતો આ દેશમાં આવે છે તેથી તે તીર્થ જ છે. આ તાલધ્વજ બિરૂં તલાજ પણ તેમાં આવેલ તાલધ્વજગિરિરાજને લઈ પવિત્ર તીર્થ છે તે તીર્થ કરવાનો અલભ્ય લાલ અંગેને પ્રાપ્ત થતાં અમારું જીવન સફળ થયું છે.

સામાન્ય રીતે હરકાંઈ અનુષ્ઠા એમ સમજી શકે છે કે સકલ તીર્થો એક દેશમાં હતા પણ નહીં અને હોય પણ નહીં અને છે પણ નહીં. અને એક દેશથી બીજા દેશની વચ્ચે નીતિશાસ્ત્રના નિયમ પ્રમાણે ઘણા ભાગે જંગલ અને પહાડ તથા નદીઓની જ હદબંધી

હોય છે તેમજ એક દેશયાત્રા બાનિકને ખીજ દેશમાં તીર્થોની યાત્રા કરવા માટે જતું તે ધણું દુઃખદાયક હોવા સાથે મુશ્કેલીભરેલું હતું એવા વખતમાં યાત્રા કરવાને નીકળવાનું માહસ ખેડવા કોઇ પણ અંધ સંખ્યાવાળી જનતા તૈયાર થાય નહિ એટલે તીર્થોની યાત્રા કરવાનું જનસમુદાય જનીને જ થઇ શકતું હતું. વળી પ્રાચીન કાળમાં મનુષ્યોની મુખાદરી પોતાના ને પોતાના દેશમાં કરવી હોય તો પણ ચોર-ધાડુઓ વિરૂદ્ધ રાખ્યો વિગેરે ફર્નિયાય કારણથી અલગ-અલગ મુશ્કેલીભરેલી જ થતી હતી, તેવી વખતે તે ચોરધાડુપાડુઓ વિગેરેથી રક્ષણને માટે બંદોબસ્ત કરવો અગર સમર્થ થતું તે એક વ્યક્તિ કે એક કુટુંબને માટે અશક્ય નહોતો તો દુઃસંભવ તો હતું જ. આવા અનેક કારણોથી યાત્રા કરવાના મનોરથવાળાઓ પોતાના યાત્રાસંબંધના મનોરથો પૂર્ણ કરવાને બાગપશાળી થઇ શકતા નહોતા. આ વસ્તુસ્થિતિને વિચારનારો મનુષ્ય રહેને સમજી શકશે કે બાવિઠ છલોને તીર્થની યાત્રા કરવાનું સાધન તેવા કોઇ સમર્થ અને રાજ્યમાં લાગવગવાળા હોવાની સાથે કુટુંબ અને સાધનસંપત્તિ હોય તેવા સંપત્તિ દારાએ જ જાની શકતું હતું. આ ઉપરથી પ્રાચીન કાળમાં જ સંધદારાએ તીર્થયાત્રાની જરૂર હતી, પરંતુ વર્તમાનમાં તેવી કોઇ પણ જાતની મુશ્કેલી નથી માટે મંધસમુદાયે યાત્રા કરવા માટે સંધી કાઢવા એ જરૂર નથી એમ ધારવા કોઇએ મનને ગોઠણ કરતું નહોતું; કારણ કે જેની રીતે સંધમાં યાત્રા કરવા આવનારાઓના લાભ અને સગવડતા માટે સંધસમુદાયે યાત્રાની જરૂર ગળીને સંધ કાઢવાની જરૂર ગણાય તેવી જ રીતે આખા કુટુંબને સાથે જાત્રા કરાવવાની તેવી જ જરૂર છે અને તેવીજ રીતે દરેક ગામે ધર્મક્ષેત્રોના ઉદારની જરૂર યોજી નથી. વળી જુદા જુદા ગામોના ચૈત્યોનો ઉપ્ધાર, ઉપાશ્રયનો ઉદાર, સાધર્મિક પ્રેમની વૃદ્ધિ, ધર્મકાર્યની પરસ્પર અનુમોદના, સામુદાયિક દેશને અંગે કે પ્રાંતને અંગે કે તીર્થને અંગે સીદાતા ધર્મકાર્યોના ઉદાર, તીર્થોની આપત્તિઓનું જાણપણું, તીર્થોની આપત્તિઓમાં પરસ્પર સહાયકારિતા, પ્રતિગામ, પ્રતિનગરે સાધર્મિક વાત્સલ્યનો પરસ્પર લાભ, અનેક રથાનોએ મુનિમહારાજોને વંદન કરવાનો લાભ અને તેમની વાળી શ્રવણ કરવાનો લાભ જેળવી અને તે દારાએ સમગ્રદર્શન, યોગ, ચારિત્ર, તપ, વિનય, વૈયાવધ્ય, દાન, શીલ, તપ, બાવ વિગેરે અનેક ધાર્મિક કાર્યોના પરિણામોમાં વૃદ્ધિ થવી એ વિગેરે હેતુઓ તરફ જો કોઇપણ ધ્યાન આપશે તો એક અંશે પણ સુરતા ધાણ કરનારા મનુષ્યો વર્તમાન કાલમાં પણ સંધની જરૂરીયાત માન્યા સિવાય રહેશે નહિ. અરેખર તીર્થજીમિતા માર્ગની રજવડે મનુષ્ય કર્મ રૂપી રજથી રહિત થાય છે. તીર્થને વિશે વારંવાર બ્રમણ કરવાથી પ્રાણી ભવબ્રમણથી મુક્ત થાય છે. તીર્થક્ષેત્રે જઈ દ્રવ્યનો વ્યય કરવાથી પ્રાણી જન્માન્તરમાં સ્થિરસંપત્તિવાળો થાય છે અને તીર્થનાયક શ્રીમાન વીતરાગ દેવની શુભ ભાવે પૂજા કરવાથી પ્રાણી પૂજનિક થાય છે.

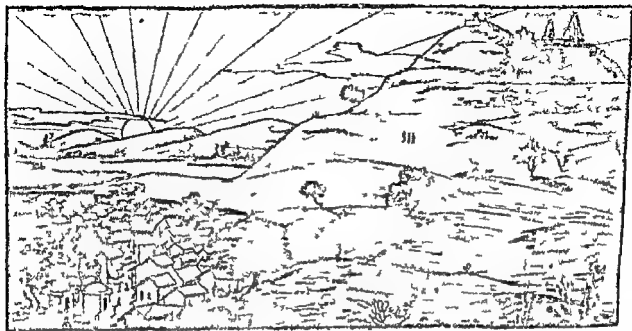
તલાળના અમારા જૈન બાપ્તો તેમજ જૈનેતર પ્રજાએ માત્ર ચોવીસ ઠાક પહેલાં જ અમારું કરેલ ભાવબીનું સ્વાગત અમોને હરહરેશ પાદગાર રહેશે તે સાથે અમારા જૈન બાપ્તો તથા તલાળની પ્રજા તરફથી આ મુંદર નક્સીવાળા કાસકેટામાં અપાયેલ માનપત્રો ચિરસ્મરણીય થશે. આ તેમના અમારા પ્રત્યેના પ્રેમ માટે જોડેલો અમાર માનીએ તેટલો ચોડો છે. આ માનપત્રોમાં અમારા કાર્યોની થયેલ અતિશયોક્તિ ભરેલી પ્રશંસા તેમનો અમારા તરફનો પ્રેમ અને શુભ લાગણી અને ભાવતાનું સ્પર્શ છે, તે માટે તેમને ઉપકાર માનીએ છીએ પણ અમારે કહેવું જોઈએ કે આ મનુષ્ય દેહ કારણ કરતાં અમારા માથે રહેલી ફરજનું અંશ પણ કર્તવ્ય બન્યું નથી.

આજથી એક અઠવાડિયા પહેલાં જ મદ્રાસ બંદરે આના જેવા જ માનપત્રના મેલાવણના પ્રમુખપદે સ્વપરામી દેશ-દેશોત્તરમાં પોતાની અમાધ બાદોશી અને અટલ કાર્ય-દક્ષતાથી પ્રસિદ્ધ થયેલ ઝોનરેજલ સર પ્રભાશંકર પટ્ટણી સાહેબ ગિરાજેલા હતા તે વખતે ભાવનગર રાજ્યની કોર્ટમાં ચઢાવેલ ઝોપ વિગેરે સંબંધી અમારી માહિતી મુજબ જણાવ્યું હતું. તે રાજ્યના દાલના દિવાનસાહેબે આજના આ મેલાવણનું પ્રમુખપદ શોભાવ્યું છે તે ઝોનરેજલ સર પ્રભાશંકરભાઈના પતોતા પુત્ર છે એ જણી અમોને બેઠક ખુશાલી પેલા થાય છે. મહેરબાન અનંતરાયભાઈ આપે અમારા સંઘની સગવડતા માટે અમારી વિનંતિ પરથી તાત્કાલિક દરેક બંદોબસ્ત કરી આપી અમારા પર મદદ ઉપકાર કર્યો છે અને આપના રાજ્યનીતિનિપુણ પૂજ્ય પિતાશ્રીના પગમે ચાલી પામિક કાર્યમાં પણ મદદ કરો છે તે આપની ધર્મપ્રિયતા જતાવે છે, તે માટે આપનો આભાર માનવાને પુરતાં શબ્દો મળ્યા આવતાં નથી. ભાવનગર રાજ્ય અને તેના અન્ય રાજ્યકર્મચારીઓએ અમારા સંઘની સુગમતા સાથેવવા માટે હુકમ કરાવવામાં મદદ કરી છે તેમને તેમજ અમારા પ્રવાસને તેમની હદમાંથી નિર્વિધે પસાર કરવા માટે જોડેલ ઉણી રહેલ અમલદારોનો પણ આભાર પ્રદર્શિત કરીએ છીએ.

મહેરબાન અનંતરાયભાઈ! આપના પૂજ્ય પિતાશ્રીએ નામદાર ગ્રાહ્યપ્રતાપ, ગદામાંગદ્ય-સ્વરૂપ, મહારાજાધિરાજ શ્રીમાન કૃષ્ણકુમારસિંહજી મહારાજ સાહેબના દર્શન અમોને તેમજ અમારા સંઘને કરાવવા આપેલ વચન પરિપૂર્ણ કરવા આપ પણ મદદગાર થઈ અમોને ઉપકૃત કરશે એવી આશા રાખીએ છીએ.

અમારા તલાળના સ્વઘર્મી બંધુઓને તેમજ તલાળની પ્રજાનો તેમજ આપેલ માનપત્રોમાં અમારા પ્રત્યે જતાવેલ માયા-મમતા, સૌજન્ય માટે ફરી આભાર માની અમારું વકતવ્ય સમાપ્ત કરીએ છીએ.

તલાભ તીર્થની પવિત્ર છાયામાં બે દિવસની સ્થિરતા દરમ્યાન જૈન-જૈનેતર પ્રજા તરફથી ભારે સન્માન પ્રાપ્ત કરનાર, સાચાદેવના કંઠમાં સાચા મોતીનો કિંમતી હાર અપણુ કરનાર, તેમજ હિંદુ-મુસ્લીમ, જૈન-જૈનેતર પ્રત્યેક ધાર્મિક તેમજ સાર્વજનિક સંસ્થાઓમાં યથાયોગ્ય દાનગંગાને પ્રવાહુ રેલાવનાર આપણા યશસ્વી સંઘપતિ ચતુર્વિધ સંઘ સાથે રવાના થઇ તા. ૧૨-૨-૩૮ ના દિવસે તલાભથી છ માઇલ દૂર દેવળીયા મુકામે આવી પહોંચતાં સ્થાનિક જૈનોએ ગામને શણગારી સંઘ તથા સંઘપતિનું સામૈયા સાથે સુંદર સ્વાગત કર્યું. પૂજા ભાવના ભવ્ય અંગરચનાદિ ધર્મકાર્યો થવા ઉપરાંત ભાવનગરનિવાસી શેઠ હરગોવિન્દદાસ જીવણદાસ તરફથી નવકારશીનું જમણુ આપવામાં આવ્યું. ત્યાંથી તા. ૧૩ મીના દિવસે સંઘ રાથલી પહોંચ્યો. દેવળીયાથી રાથલી આઠ માઇલ થાય છે. આજનો પ્રવાસ જરા યાત્રિકોને હંમેશની અપેક્ષાએ લાંબો લાગ્યો. લાંબો પંથ, ગરમીનો સમય, અને સહેજ અસ્વસ્થ પ્રકૃતિને અંગે માર્ગમાં પૂ. આચાર્ય શ્રી વિજયમોહનસૂરીશ્વરજી મહારાજને મસ્તક ઉપર ગરમી ચડી આવતાં મૂંઝાં આવી ગઇ હતી; પરંતુ, પૂ. શાસનસમ્રાટ આચાર્યમહારાજ શ્રી વિજયનેમિસૂરીશ્વરજી મહારાજ તથા સંઘપતિ શ્રી પોપટલાઇ વિગેરેને આ બાળતની જાણ થતાં તાત્કાલિક ઉપચારોથી રાહન મળતાં બે કલાકે તાબીયત લાઇન ઉપર આવી ગઇ હતી અને ધીમે ધીમે તેઓશ્રી સંઘના કેમ્પમાં આવી પહોંચ્યા હતા. આજે અહિં પાલીતાણાથી સેંકડો ભાઇઓ-બહેનો સંઘના દર્શનાર્થે આવ્યા હતા. પાલીતાણા સ્ટેટના દિવાન સાહેબ શ્રી. મૂલરાજસિંહજી વિગેરે અધિકારી વર્ગે પણ હાજરી આપવા સાથે સંઘપતિ તેમજ આચાર્યમહારાજ આદિની મુલાકાત લીધી હતી. સંઘ પાલીતાણા સ્ટેટની હદમાં દાખલ થાય તે અગાઉ રાજ્ય તરફથી સંઘના સંરક્ષણ માટે સ્થલે સ્થલે ફરમાનો છૂટ્યા હતા, અને જકાત માટે માફી અર્પણ કરવામાં આવી હતી. પાલીતાણા સ્ટેટ માટે આ વધુ ગૌરવનો વિષય બન્યો હતો. હંમેશના નિયમ પ્રમાણે પ્રભુપૂજા, ભવ્ય અંગરચના, ભાવના વિગેરે ધર્મકાર્યો સારી રીતે થયા હતા. રાથલી મુકામે જામનગરવાલા શેઠ મૂલચંદ હીરાચંદ તરફથી નવકારશી કરવામાં આવી હતી. તા. ૧૪ મીના દિવસે પાલીતાણાથી બે કોશ દૂર આવેલા પાણીયાલી મુકામે સંઘનો પકાવ નાખવામાં આવ્યો. અહિં પાલીતાણા જૈન સંઘ તરફથી નવકારશી હોઇ આપું ય પાલીતાણા આજે અહિં ઉભરાયું હતું. દિવાન સાહેબ, દેવે સાહેબ, પોલીસ મુખરિન્ડેટ જસુલા વિગેરે અમલદાર વર્ગ ઉપરાંત શેઠ આણંદજી કલ્યાણજીની પેઢીનો બધો ય. સ્ટાફ સંઘની સરભરા માટે અહિં હાજર રહ્યો હતો. પૂજા, ભાવના, ભવ્ય અંગરચનાદિ કાર્યો ઘણી જ શાંતિપૂર્વક કરવામાં આવ્યા હતા. સઘમાં સાથે આવેલા યાત્રિક વર્ગનો મોટો ભાગ, આજે જ પાલીતાણા પહોંચી ગયો. જેથી સાયકાલ પછી સંઘના કેમ્પમાં પૂ. સાધુમહારાજ, સાધ્વીજીઓ, સંઘપતિ, સંઘવજી તેમજ તેમને લાગતાવળગતા સિવાય ભાગ્યેજ કોઇ દૃષ્ટિગોચર થતું. જે સંઘના પકાવમાં સત્રિના બાર બાર વાચ્યા સુધી આનંદ કલ્લોલ ઉછળતા હતા ત્યાં આજે નવ વાગતામાં નીરવતા પ્રસરી હતી. જ્યોત્સ્નાની અપેક્ષાએ સંપૂર્ણ ખીલેલી વસંત પૂર્ણિમાની રાત્રિએ સમગ્ર જગત ઉપર રૂપેરી ચાંદર ધિછાવી હતી એ કોમુદીના દિવ્ય પ્રકાશમાં સિદ્ધગિરિ ભગવાનની પવિત્ર છાયામાં પડેલા ઉત્તમવલ સંઘનો કેમ્પ કોઇ અવનવી ભાત પાડી રહ્યો હતો અને કેમ્પમાં રહેલા યાત્રિકો સ્વપ્નમાં પણ “ચાલો ચાલોને વિમળગિરિ જઇએ રે ભવજલ તરવાને” એ મધુર પદના આત્મભાવથી ઓતપ્રોત બન્યા હતા.

તીર્થાધિરાજ શ્રી રાત્રુંજયગિરિરાજ

સ સારથકૃમા અનન્તા કાલ સુધી પરિભ્રમણ કરાવનાર, રાગ દ્વેષાદિ દુર્ધર શત્રુઓનો પરાજય કરી અનન્ત વિજય અર્પણ કરનાર વિશ્વવિખ્યાત તીર્થાધિરાજ શ્રી શત્રુંજય ગિરિરાજનો વિસ્તાર પહેલાં એટલેા ગાથા હ્રતો કે ઇતિહાસપ્રસિધ્ધ વલ્લભીપુર (વળા) એ જ તેની તલાટી હતી અને સાગરની તરંગપરપરા ખણુ ત્યા જ એ તીર્થાધિરાજના ચરણુ ખળાળી અનેરા સ્તુતિ-ગાન ગજવતી પૃથ્વીની પ્રદક્ષિણા કરવા પાછી ચાલી જતી સમય જતા સાગર રીસાયો અને પછી તો તીર્થાધિરાજે ખણુ દીર્ઘ તપસ્વિની જેમ પોતાના દેહને સકોચતા પાદલિપ્તપુર પૂરતો સકોરી લીધો. શ્રી ગણુધર મહર્ષિપ્રણીત સારાવક્રીપયન્નો તેમજ શ્રી ધનેશ્વરસૂરિવિરચિત શત્રુંજય માહાત્મ્ય, નાલિનદ્વેગાધાર પ્રબંધાદિ જૈન સાહિત્યમાં આ તીર્થાધિરાજના માહાત્મ્ય અને અને વિસ્તાર વિષે ઘણા ઘણા અદ્ભુત ઉલ્લેખો છે એ તીર્થાધિરાજને વિષે જન્મતી દિવ્ય ઔપચિ, શત્રુંજય ઉપરના કુડમા સમરાતુ ચમત્કારી જળ અને યક્ષ ગંધર્વ કિન્નર વિદ્યાધર વિગેરે દેવ દેવીઓના સ્વપિતર વર્ણન એવી એવી અનેકવિધ સામગ્રી 'શત્રુંજય માહાત્મ્યાદિ' જૈન સાહિત્યમાં ભરેલી છે એ બધાની સાથે તુલના કરતા આજનું 'શત્રુંજય તીર્થ' એ જાણે કે કોઇ એક મહાપ્રતાપી અદ્ભુત પ્રભાવશાળી દેવી સામ્રાજ્યનો માત્ર ધ્વસાવશેષ જ હોય એમ લાગ્યા વિના ન રહે ઘણી ઘણી આસમાની સુલતાની એ તીર્થ ઉપર ઉતરી અને ભડી

નીર્ગાધિ ભવુ એક દેશ.

શ્રી નાન લખજિવિરાજ સરના હિમાવય મરખા ઉચ્ચત્ત નગરપુણી નેમમ દિલ્લી દારમાળા

[૫૪૬ ૧૮૮]

પાલીતાણા નરેશ શ્રીમાન બહાદુરસિંહજી સાહેબ કે. સી. એસ. આઈ.
 (જેઓએ ભયનગર જૈન યાત્રિક સંઘ પોતાની હદમાં પધારતા સરક્ષણ જનકત માફી
 વિગેરે વિવિધ સહાય અર્પણ કરી હતી અને તીર્થમાળનો માહ વટ્ટિ ૬ નો દિવસ
 માવજત દ્રવિયાકરો અહિં સક વરીકે પોતાના સમયમાં બહેર કર્યો હતો.)

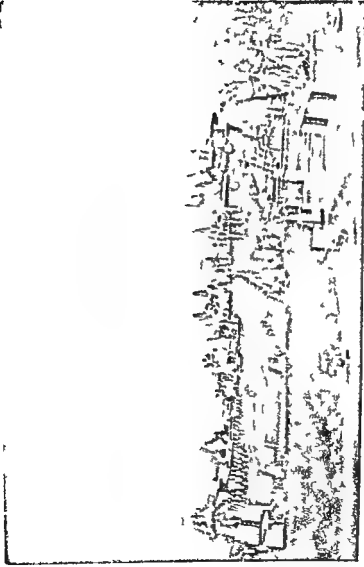
ગઈ, કેટલુંય લુલાયું, કેટલુંય લુસાયું અને કેટલુંક જ માત્ર પુસ્તકના પાને ચઢ્યું, છતાં એ સઘળા પરિવર્તનોને વિષે એક વાત સ્પષ્ટ જ છે અને તે એ જ કે સમય સંજોગ વિગેરે પલટાવા છતાં તીર્થાધિરાજ શ્રી શત્રુંજય પ્રત્યેની ભાવિક શ્રદ્ધાળુઓની ભક્તિ અને શ્રદ્ધા તો આજની ઘડી સુધી અતૂટ-અખંડિત અને એકધારી જ રહી છે. શક્તિ સામર્થ્ય કે વૈભવમાં ભરતી ઓટ આવવા છતાં અંતરના ભાવ તો લગભગ એના એ જ રહ્યા છે. એક કેટલાધિર્ધૃત જૈન શ્રાવકથી માંડી દીનમાં દીન ગણાતા રંક શ્રાવકની દૃષ્ટિ સન્મુખ તીર્થાધિરાજ શ્રી શત્રુંજય તો હંમેશા એક સરખો જ તારણહાર રૂપ રહ્યો છે અને તેના દર્શન સ્પર્શનની આતુર વાંછનાએ જૈન શ્રદ્ધાળુના હૃદયમાં સતત એક સરખો ઉલ્લાસ પ્રેર્યો છે. સાગર રીસાવા છતાં સાગરની લક્ષ્મી તો નિરંતર એના ચરણોમાં જ રહી છે. જૈન રાજ-મહારાજઓ, જૈન અમાત્યપુંગવો, જૈન શ્રીમંતો અને જૈન સત્તાધારીઓએ પહેલેથી લઈને આજસુધી તે ગિરિરાજને અંગે મોટાના મને દ્રવ્ય સત્તા અને અધિકારનો સદ્બળ્ય કર્યો છે, તેથી જ આજે સમુદ્રની સપાટી કરતાં હંમરો પુટ ભંચાઈએ આવેલા એ ગિરિચૃંગો ઉપર દેવવિમાનોની સ્પર્ધા કરે એવા ઉત્તવલ અને કલામય મંદિરોની હારમાળા ગોઠવાઈ ગઈ છે, તેમજ તેની આસપાસનું શાંત નિર્મળ અધ્યાત્મ રસમય વાતાવરણ પણ યાત્રિકોના અંતરમાં અદ્ભુત ઉલ્લાસ પ્રગટાવે છે.

ભૂચળાની દૃષ્ટિએ તીર્થાધિરાજ શ્રી શત્રુંજય ગિરિવર એ સૌરાષ્ટ્રનો અને ગુજરાતનો શૃંગાર છે. ઇતિહાસની દૃષ્ટિએ તો એ ગિરિવરનો એક એક શિલાખંડ નાની મોટી હકીકતથી પરિપૂર્ણ છે અને કૌશલ્ય તેમજ વૈભવની દૃષ્ટિમાં તો કદાચ એવો બીજો ભેટો પણ ભાગ્યે જ મળે, ગિરનારજી અને આબૂજી જેવું તરૂંઘટાથી-ઉભરાતું સુંદર ઉપવન અલગત આપણને ત્યાં દૃષ્ટિગોચર નહિં થાય, રમતીયાળ ઝરણાઓનાં કિલોકલાટ પણ આજે આપણે એ ગિરિવર ઉપર નહિં સાંભળી શકીએ. આ ગિરિવર એ યદ્યપિ અન્ય ગિરિવરોની અપેક્ષાએ પ્રકૃત-કુદરતનું કીડારથાન-લીલાનિકેતન ન ગણાય તો પણ આત્મકલ્યાણની ભિમિઓનો આવભાવ કરવાનું અવિચલ સ્થાન તેમજ તપસ્વિઓના નિરાડંબર સાધના મંદિરોની પ્રાપ્તિ જે આ તીર્થાધિરાજ ઉપર દેખાય છે તે અન્યત્ર નહિં જ દેખાય. એટલે જ કોઈ એક ભુગૂળના યોગિરાજની જેમ, એકાકીપણાના તપ તપોતો, અનાસક્તિ અને વિરક્તિની વિરાટ પૂજ્ય પ્રતિમા શો તે સમાધિસ્થ ભોલો છે. બાહ્ય રમણીયતાના ઉપાસકોને તે મોહમુગ્ધ નથી બનાવતો, તેની સાદાઈમાં જ કોઈ અનિર્વચનીય ભવ્યતા ભરી છે, મુગ્ધુઓને તો માર્ગદર્શક છે એટલે જ લાખો અને કરોડો મુનિઓના મોક્ષદાર રૂપે તે અસંખ્ય વરસો થયાં અસંખ્ય માનવોની શ્રદ્ધા અને ઉપાસનાને આકર્ષી રહ્યો છે. પવિત્રતા, કળા અને લક્ષ્મીએ એક સાથે સહકાર સાધી બાણે શત્રુંજયના શિખરોને નિર્મળતા અને વૈભવથી ઘેરી લીધાં છે.

એનો મહિમા અપરંપાર છે, એ સિદ્ધગિરિ અથવા સિધ્ધાચલના નામથી પણ ઓળખાય છે. અસંખ્ય મુનિઓ જે તીર્થભૂમિને આશ્રયી શિવરમણીને વર્યા હોય અને જેના પ્રતાપે સંસારના વિઘવિઘ સંતાપથી પીડાતા જનો સુખ-શાંતિ પામ્યા હોય તે ભૂમિ ‘શ્રીસિદ્ધગિરિ’ ના સાર્થક નામને યોગ્ય બને, એટલું જ નહિં પણ ભાવિક ઉપાસકો-ઉપાસિકાઓનાં અર્ચન-પૂજન તેમજ સ્તવનને પાત્ર થાય એમાં કોઈ આશ્ચર્ય નથી. સમગ્ર જૈન જનતાની ધ્યાનમાં એ વાત ચોક્કસ છે કે ચૈદ્ર રાજલોકમાં, ત્રણ ભુવનમાં અથવા પંદર ક્ષેત્રમાં આ વિમલાચલ

ગિરિરાજ જેવું કોઈ પણ તીર્થ નથી. જો કે અદ્વીતીયને એક આંગળી જેટલો લાગ પણ એવો નથી કે જેમાં અનંતા જીવો સર્વ કર્મનો ક્ષય કરીને અવ્યાબાધ પદને પામેલા ન હોય, કેમકે સંસારની આદિ નથી તેમ પરપરાએ સિધ્ધશાળી પણ આદિ નથી અને તેથી અનંત ઉત્સર્પિણી અવસર્પિણીએ એક એક જીવ પણ એક એક જગ્યાએથી મોક્ષ ગયો હોય તો પણ અત્યાર સુધીમાં આખા અદ્વીતીયમાં દરેક જગ્યાએથી અનંતા જીવો મોક્ષ ગયેલા સિદ્ધ થાય, અર્થાત્ એક અંશુલ જેટલી જગ્યા પણ અદ્વીતીયમાં અનંતા જીવોને મુક્તિ પામવા સિવાયની મળે નહિ અને આજ કારણથી શ્રી ઔપપાતિક તથા પ્રજાપનાજી વિગેરેમાં દરેક સિધ્ધને આખી અવગાહનાએ અનંતા સિધ્ધ જીવોની સ્પર્શના જણાવવા સાથે એક એક સિધ્ધને દેશે અને પ્રદેશે ફરસેલા સિધ્ધો તે આખા ફરસેલા સિદ્ધોની અનંત સંખ્યા કરતાં અસંખ્યાતગુણ અનંતા છે. આવી રીતે સિધ્ધોની પરસ્પર સ્પર્શનાની સ્થિતિને વિચારનારો મનુષ્ય સહેજે સમજી શકશે કે અદ્વીતીયમાંથી સમગ્રેણીએ જનારા જીવો સિધ્ધશાલાના થઈ શકતા હોવાથી અદ્વીતીયને એક આંગળ જેટલો લાગ પણ અનંતા જીવોની સિદ્ધિ સિવાયનો નથી. અર્થાત્ શ્રી વિમલાચળગિરિરાજની મહિમાની વિશિષ્ટતા જણાવતાં જે ‘કાંકરે કાંકરે અનંતા સિદ્ધ થયા’ એમ કહેવામાં આવે છે તે કોઈ પણ પ્રકારે યોગ્ય નથી; કારણ કે અદ્વીતીય બહાર કોઈ પણ મોક્ષ જતો નથી, તેમજ અદ્વીતીયને કોઈ પણ લાગ કાંકરે કાંકરે મોક્ષ સિવાયનો છે જ નહિ, માટે સંભવ કે બલિચાર, એકે પણ ન હોવાથી અનંત સિધ્ધના સ્થાન તરીકે વિમળાચળ ગિરિરાજની વિશિષ્ટતા જણાવવી તે કોઈપણ પ્રકારે યોગ્ય નથી; પરંતુ આવો વિચાર કરનારે સમજવું એકંદરે કે જેમ કાલનું અનાદિપણ હોવાથી અનાર્થ ક્ષેત્રમાં સિધ્ધ થયેલા પણ અનંતા છે, ત્રિલોકનાથ તીર્થંકર ભગવાનના તીર્થનું આલંબન લીધા સિવાય અતીર્થસિધ્ધિપણે સિધ્ધ થયેલા પણ અનંતા છે, સ્વયંબુદ્ધ કે પ્રત્યેક-બુદ્ધસિધ્ધિપણે પણ સિધ્ધ થયેલા અનંતા છે તો પછી શું વિચારક પુરૂષે અનાર્થ ક્ષેત્રને મોક્ષની ભૂમિ તરીકે અયોગ્ય ન ગણવું? ત્રિલોકનાથ તીર્થંકર ભગવાને સ્થાપેલા તીર્થને-સંસારસમુદ્રથી તારનાર તીર્થ તરીકે ન ગણવું? અને ધર્મના યથાર્થ સ્વરૂપને ધ્યાનમાં રાખીને ધર્મદેશનાની ધારાને અખંડપણે વરસાવતા આચાર્ય ભગવાનને શું તારક તરીકે ન ગણવા? અર્થાત્ જેમ અનાર્થ ક્ષેત્રાદિકમાં થતી સિધ્ધિની અલ્પતા તે આર્થ ક્ષેત્રાદિકની સિધ્ધિની મહત્તાને બાધ કરનાર નથી અને તેથી સિધ્ધિમાર્ગના સાધન તરીકે આર્થ ક્ષેત્રાદિકની મહત્તાને જ આગળ કરવામાં આવે છે, અને તેમ કરવું યોગ્ય જ છે, તો પછી પરમ પવિત્ર ગિરિરાજ શ્રી વિમલાચળની વિશિષ્ટતા જણાવતાં અનંત જીવોની સિધ્ધિના કારણ તરીકે તેની વિશિષ્ટતા જણાવવા તેમાં કોઈ પણ પ્રકારે આશ્ચર્ય નથી,

સામાન્ય રીતે અકારણ કે અલ્પકારણને કથંચિત્ કાર્ય કરનારપણું થઈ જાય તો પણ તે દ્વારાએ કારણ કાર્ય ભાવનો વ્યવહાર જગતમાં પ્રવર્તતો નથી, પણ જે કારણથી ઘણીવખત નિયમિત કાર્ય બને છે તેવા કારણને જ કાર્ય કરનાર તરીકે ગણવામાં આવે છે, અને આ જ કારણથી લક્ષ્મીપ્રાસિના હેતુ વ્યાપાર ગણવામાં આવે છે, પણ માટીની ખાણ જોતવાથી કોઈ વખત નિધાનો દ્વારાએ લક્ષ્મી મળે છે તો પણ તે ખાણ જોતવાના કાર્યને લક્ષ્મીપ્રાસિના ઉપાય તરીકે ગણવામાં આવતું નથી, તેવી રીતે ઠેસ લાગવાથી ઉખેડેલી ઈંટના પ્રતાપે દેખવામાં આવેલી મહોરવાળી હકીકત સત્ય હોવા છતાં ધર્મ ઠેસ અથવા ઈંટો ઉખાડવાની ક્રિયાને મહોરપ્રાસિના કારણ તરીકે કોઈ પણ સુત્ર મનુષ્ય ગણવાને તૈયાર થતો નથી તેવી રીતે અહિં પણ પવિત્ર ગિરિરાજ શ્રી વિમલાચળ

તીર્થાધિવાસ શ્રી રામ ૪૫ ગિરિરાજ ઉપર વર્ષાનું લેનોનું દેવનગર

સિવાયના સ્થાનો સ્વસ્થાનેથી અનંતા હવે સિધ્ધ થયેલા હોવા છતાં સિધ્ધિપ્રાપ્તિના કારણ તરીકે ગણાય નહિ; પરંતુ આ ગિરિરાજ શ્રી વિમળાચળને જ અનંત સિધ્ધિના કારણ તરીકે ગણી આરાધવા યોગ્ય ગણી શકાય.

આ ભરતદેવમાં આ અવસર્પિણીમાં પહેલવહેલું કોઈ પણ સ્થાવર તીર્થ સ્થપાયું હોય તો શ્રી પુંડરીકસ્વામિ ગણધર પોતાના પરિવાર સાથે મુક્તિ પામ્યા તેને અંગે સ્થપાયેલું આ વિમળાચળ તીર્થ જ પહેલા નંબરે છે. ભાવતીર્થ કર કરતાં પણ દ્રવ્યતીર્થની પ્રળપ્તતા ગણવાનું ને કોઈને પણ અંગે બન્યું હોય તો આ પરિમપવિત્ર ગિરિરાજ વિમળાચળને અંગે જ બન્યું છે. ચક્રવર્તી અને બીજા પણ અનેક રાજામહારાજાઓએ ઉધ્ધાર કરીને જેના અસંખ્યાતી વખત ઉધ્ધારો કર્યા એવું પવિત્ર તીર્થ તે આ વિમળાચળ જ છે. જેના ઇન્દ્રોએ અને દેવતાઓએ પણ ઉધ્ધાર કર્યો હોય એવું તીર્થ તે કૃષ્ણ આ વિમળાચળ જ છે.

લાખો અને કરોડો (કેટલાક સ્વચ્છંદ કલ્પનાવાળાઓ શાસ્ત્રથી નિરપેક્ષ અને શાસ્ત્રવિરુદ્ધ પછે કોડની સંખ્યા પર કોડી કે એવી કોઈ સંખ્યા ગોઠવી દેવા માંગે છે, તેઓના વચન શાસ્ત્રાનુસારીને તો માનવાના હોય જ નહિ; તેવી કલ્પના કરનારાઓએ પણ સુવિહિત ગીતાર્થ સદ્ગુણાદિકની નિશ્ચયે વસ્તુતત્ત્વ બાણુવું પડે છે) ની સંખ્યામાં મુનિ મહારાજાઓએ તથા સાધ્વીઓએ મોક્ષપદ મેળવેલ હોય તો તેવું સ્થાન આ વિમળાચળ જ છે. સર્વકાળમાં પોતાના આકારે નિયમિત રહેવાવાળું તીર્થ હોય તો તે કૃષ્ણ વિમળાચળ જ છે. પાંચ પાંડવો, શુક્રાજી, ચંદ્રશેખર વિગેરેને જળસ્પર્શ કાર્યસિધ્ધિ આપનાર હોય તો તે આ તીર્થરાજ છે, અને ચોર્યાશી ગચ્છના આચાર્યોને મેળવી સર્વેની સંમતિથી સં. ૧૫૮૭ ના વૈશાખ વદિ ૬ ના સર્વોત્તમ દિવસે શેઠ કર્માશાહે ઉદ્ધાર કરાવવાપૂર્વક પરમાત્મા શ્રી આદીશ્વર પ્રભુની જે ગિરિરાજ ઉપર ન્વલંત છેલ્લી પ્રતિષ્ઠા કરાવેલ છે તે ગિરિરાજ આ વિમલાચળ જ છે. અન્ય અયોધ્યા પ્રમુખ તીર્થો તે તે તીર્થ કર મહારાજાના સ્થવન, જન્માદિ કલ્યાણુકોને અંગે તીર્થરૂપે જગતભરે થયાં છે ન્યારે આ તીર્થ ઉપર પ્રાયઃ વર્તમાન ચોવીરીના એક પણ તીર્થ કર મહારાજાનું કલ્યાણુક નહિ થયેલું છતાં એ પવિત્ર તીર્થભૂમિની સ્પર્શના માટે પુલ ૨૩ તીર્થ કર મહારાજાઓ અહિં પધાર્યા છે. આણું તીર્થ કરોને પણ સન્માન્ય ને કોઈ પણ તીર્થ હોય તો તે આ વિમળાચળ જ છે. આવા એક અતિશય મહિમાયુક્ત પ્રાયઃ શાશ્વતા તીર્થનો સંપૂર્ણ ઇતિહાસ આલેખવો એ જરા શ્રમસાધ્ય છે. શત્રુંજય તીર્થાધિરાજનું સ્વરૂપ, તેની ઉપરના હજોંબાર, હુંકોને વિસ્તાર, સંઘ યાત્રાના લેલવે અને તે ઉપરાંત રાજકીય પરિવર્તનોની સારી નરસી અસર, એ બધી ગિરિરાજને લગતી છૂટીછવાઈ હકીકતો વિવેકપૂર્વક સંકલિત કરવામાં બહુ વાચન અને સંશોધનની જરૂર પડે છે. મનમાં ધરાય તો એ વસ્તુ અસાધ્ય નથી, પરંતુ સંઘ-યાત્રાના જ, મુદ્દામ ક્ષિયવાળા આ ગ્રંથમાં તે ઇતિહાસ રજૂ કરવા જતા કાંઈક અપ્રાસંગિક જેવું લાગવા સાથે ગ્રંથગૌરવના ભયને અંગે વાચકો માટે શ્રી શત્રુંજય પ્રકાશાદિ ગ્રંથો વાંચવાની ભલામણ કરીને આગળ ચાલવું એ જ અમને અહિં ઉચિત સમજાય છે.

જામનગરથી નીકળેલો છ“રી” પાળતો શેઠ પોપટલાલ ધારશીલાઈ અને શેઠ ચુનીલાલ લક્ષ્મીચંદને જૈન યાત્રિક સંઘ સૌરાષ્ટ્રના તમામ તીર્થોની યાત્રા કરી સ્થળે સ્થળે રાખ્ય તથા

પ્રમ તરફના સત્કાર અને સન્માનને મેળવીને નિવિધે શાંતિથી જોનાના મહાન તીર્થધામ પાલીતાણા શહેરની સીમમા આવી પહોંચ્યો. વરેલી જ મવારથી ગુજરાત, કાઠિયાવાડ કચ્છ, માલવા, મારવાડ, પંજાબ, દક્ષિણ, બંગાલ વિગેરે અનેક દેશદેશાવરોમાથી હજારોની સંખ્યામા આવેલા જોનાના ટોળાં ને ટોળા ભેરવનાથના દરવાજા બહાર જમા થવા માડયા હતા પાલીતાણા ખાતે ભારે ધામધુમથી જૈન શ્રદ્ધનો પ્રવેશ થયો હતો.

પાલીતાણા જૈન સંઘનું જન્મજી

છીજી બાજુ તલાજીખાતે ભારે સન્માન પામી, તલાજીની ટેકરી ઉપર સાચા દેવને મોતીને હાર ચઢાવી, મોટી સખાવત કરી ૧૨ મી તારીએ સઘપતિ અને સઘ દેવળીયા મુકામે આવતા સ્થાનિક જૈનોએ ગામ શણગારી સ્વાગત કર્યું. ત્યાંથી ચથલી થઈ પાણીધારીની સીમમા ૧૪ મીએ પડાવ નાખ્યો ત્યા પાલીતાણાના સઘ તરફથી જન્મજી થયું, પૂજા ભણાવાઈ અને પાલીતાણા તથા દેશાવરોમાથી થઈને હજારેક માણસ પાલીતાણાથી દર્શનાર્થે ગયું હતું.

પાલીતાણાના દીવાન દર્શનાર્થે

પાલીતાણાના જૈન સંઘનું જન્મજી હોવાથી પાલીતાણાના દીવાન શ્રી મૂળરાજસિંહજી, સરન્યાયાધીશ દવે સાહેબ તથા પોલીસ સુપ્રી જસુભા વિગેરે પાલીતાણાના રાજકીય અમલદારો ત્રણ વાગે પાણીધારી ખાતેના પડાવમા સઘપતિના દર્શનાર્થે ગયા હતા સઘપતિ અને મુનિરા જોની મુલાકાત લીધા બાદ પાલીતાણાખાતે પાછા ફર્યા હતા કેમ્પમા તેમને હારતોરાથી સત્કાર પણ થયો હતો, પાલીતાણાના તમામ આગેવાનો અને પેઢીને સ્ટાફ પણ હાજર રહ્યો હતો.

પાણીધારીથી ઉપરેલો જૈન સઘ નવ વાગતાની અંદર પાલીતાણાખાતે આવી પહોંચ્યો હતો ભેરવનાથ દરવાજા બહારની ધર્મશાળામા પાલીતાણાની પેઢી, જૈન સઘ તથા લાગતા વળગતા તરફથી હાર-તોરા અને તીલકનો વિધિ થયા બાદ પાલીતાણાના મહાજન તરફથી થનાર સ્વાગતનું સરઘસ નીકળ્યું હતું. જયનાદોની ઘુલદ ઘોષણાઓએ ભેરવનાથનું મેદાન ગમ્ગમી મુકયું હતું દશ વાગતા સાંમેયુ શરૂ થયું હતું.

પાલીતાણામા પ્રવેશ

દશ અને પચીસ મિનિટે મગલ મુહૂર્તે જૈન સઘ પાલીતાણા શહેરમા પગલું મૂકી પ્રવેશ કર્યો ફરીથી જયની ગર્જનાઓથી સાડયે વાતાવરણ શુભ બિંદુ હતરો માણસોએ પ્રયત્ન ગીરદી જમાવી દીધી સરઘસ ભેરવનાથ દરવાજેથી શરૂ થઈ સારાએ શહેરમા ફરીને દોઢ વાગતા જૈન બાલાશ્રમના મુકામના પાછળના એતરમા નાળાએલ વિશાળ સઘકેમ્પમા જઈ પહોંચ્યું હતું

સઘપતિને સત્કાર

ભેરવનાથ તથા સારીએ બજારમા સ્થળે સ્થળે સઘપતિને ખૂબ પુષ્પના હારો અને તોરાઓથી લાદી નાખવામા આવ્યા હતા હિંદુ-મુસ્લીમ તમામ કોમોએ સહર્ષ સત્કાર કર્યો ભેરવનાથથી ઉપડીને સરઘસ દરબારી ચોક પાસે આવ્યું હતું ન્યા આગળ પાલીતાણાના ના ઠાકોર સાહેબને જનાના કર્મ સ્ટેટ બેકના અરૂઆમાંથી સઘ દર્શનાર્થે ઉભેલો નજરે પડતો હતો, કહે છે કે રાણી સાહેબ અને કુવરી કર્મ ખાસ કરીને હતા

પાલીતાણામાં થયેલ સામેયાતુ' એકે ભવ્ય દશ્ય.

ખાદ ખનર ચોકમાં સરઘસ આવતા ગિખસેત્ર જૈન ચોટી ટોળી તરફથી જૈન પાઠશાળાના વિદ્યાર્થીઓએ સ્વાગત ગીત ગાયું, હારતોરા પહેરાવ્યા. ત્યાંથી ચોટી ટોળીના, અને ખાદ સેવા-મમાજના બાલકોએ અનુક્રમે સ્વાગત ગીત ગાયા ખાદ વચમાં આવતા ગામના મુખ્ય જૈન મંદિરમાં દર્શનાર્થે મંધ ગયો હતો. દર્શન કરીને પાછો ફરતાં સરઘસ આગળ વધ્યું હતું સ્થળે સ્થળે હારતોરાથી મંધપતિની ગરદન વધુ ને વધુ લઢાતી જતી હતી હાથા ખનરમાથી સરઘસ નીકળી ડોકડરે હસ્તકના હારતોરા સ્વીકારી જૈન ગુરૂકુળ ઓફીસ, ત્યારબાદ સેવાસમાજ, જૈન શ્રાવિકાશ્રમ આગળ અનુક્રમે સરઘસ અટક્યું હતું, જ્યાં આગળ સંસ્થાના વિદ્યાર્થીવર્ગે સ્વાગત ગીતો ગાયા હતા આ તમામ સંસ્થાઓ તરફથી છાપેલી સ્વાગત ગીતની પત્રિકાઓ આ મંધના સન્માનમાં ખૂબ જ નીકળી હતી સરઘસ આગળ વધતું બાલકાશ્રમ પાસે આવતા ત્યાં પણ તેવો જ સત્કાર સ્વાગત ગીત ગાવાપૂર્વક થયો. જૈનોની તમામ સંસ્થાઓએ અને ધર્મશાળાના કાર્યવાહકોએ સંઘપતિને હારતોરા કલગી આપી ખૂબ ખૂબ સત્કાર કર્યો.

શહેરનો શણગાર

પ્રાલીતાણના મહાજને અન્ય પ્રયત્ન કરતા આ સંઘનું સ્વાગત કરવામાં વધુ પડતો ઉત્સાહ દાખવ્યો હતો ભેરવનાથ ખનરચોક વિગેરે સ્થળે સ્વાગત બોર્ડો અને વાવટાઓથી શોભતી જતી કમાનો ઊભી કરવામાં આવી હતી સ્થળે સ્થળે જુદી જુદી સંસ્થાઓવાળા તરફથી ત્રણે આચાર્ય અને મંધપતિના ભાવભર્યા શબ્દોમાં સ્વાગત બોર્ડો ટાંગવામાં આવ્યા હતા. મ ડપ તથા સ્વતંત્રપતાકાથી શહેરને અલગેલું ગણાયું હતું. પનાલાલ બાણુવાળા શેઠ ભગવાનદાસે પોતાની ધર્મશાળા આગળ ત્રણ દરવાજાવાળી સુદર ડમાન ઉભી કરી સ્વાગત બોર્ડો ટાંચ્યા હતા આમ દરેક રીતે અપૂર્વ દેખાવ થઈ રહ્યો હતો.

હારતોરા માણસોની જ ગી મેદની

સરઘસ ભેરવનાથથી શરૂ થયું ત્યાં જ દશથી ખાર હબર માણસ ચારે બાજુ જમા થયું હતું કન્યાશાળાઓ, મસીદો, હાટ-હવેલી, ખારી-ખારણાં, છાપરા તમામ સ્થળો પ્રેક્ષકોથી ઠેર ઠેર ભરચક ભરેલા જ નજરે પડતા હતા. સરઘસ શરૂ થતા તો એવી ગીડંદી જમા થઈ હતી કે ઉપરાઉપર હડસેલા આવતા સ્વાગતમાં હાજર રહેલા અનિરાજો, અને દીવાનશ્રી વિગેરે હડસેલી ચઢ્યા હતા પાછળથી માડ માડ તેમને બચાવી લેવામાં આવ્યા હતા સરઘસને તમામ માર્ગ જ્યાં ત્યાં માણસ ને માણસથી જ ભરેલી જોવાતો હતો આ પ્રમાણે જૈન સઘનો અતિમ પ્રવેશ થયો હતો

સરઘસની વિવિધ સામગ્રી

સરઘસમાં સઘપતિના અને સ્થાનિક સરજામથી ભેવડી સખ્યામાં અનેક સામગ્રી શોભતી હતી બળે ઇંદ્રધ્વજો, ઠંકા નિશાન, બળે પોલીસ પાર્ટી, ઘોડેપાર પાર્ટી, વીસેક મોટર તથા સહુનો, ગામનું તથા સ્ટેટનું મધુરૂં બેન્ડ, પેલીના પોલીસો, ઝુંલતો ગજરાજ, સુસ્તક બેન્ડ, રથ, પાલખી, ઉટસ્વારો વિગેરેથી સરઘસ બાદશાહી દાઢી ઘણુ જ સુદર દેખાવ આપી રહ્યું હતું અને હાથુ પણ ઘણુ જ થવા પાર્યું હતું વોર્લીટીયર કૌરે સુદર વ્યવસ્થા બજાવી હતી

દીવાનશ્રીના હાજરી.

સ્ટેટના દીવાનશ્રીજીએ કોઈ વખત નહીં આપેલી એવી સરઘસ શરૂ થયું ત્યારથી કેમ્પમાં પહોંચ્યું ત્યાં સુધી ચાર કલાક ખડે પગે ચાલીને હાજરી આપી હતી. કેમ્પમાં સૂરિસઆટનું દૂંકું પ્રવચન સાંભળી વિદાયગીરી લીધી હતી.

તદુપરાંત સરઘસમાં સંઘપતિ નગીનદાસ કરમચંદ, શેઠ ખાલાભાઈ મગનલાલ, પાલીતાણા સ્થાનિકમાં નગરશેઠ વનમાળીભાઈ બેચરભાઈ, શેઠ પાનાચંદભાઈ, શેઠ લક્ષ્મીચંદભાઈ, શેઠ વેલચંદભાઈ વિગેરે હાજર હતા. અમદાવાદવાળા સારાભાઈ હડીસીંગ તથા જેસંગભાઈ, શેઠ ધોળીદાસભાઈ વિગેરે દેશપરદેશના અનેક શ્રીમંતો હાજર રહ્યા હતા. સાંજના લીમડીવાસી સંઘમાં સાથે રહેલા શેઠ માણેકલાલ કેશવલાલે નવકારમીનું જમણુ આપ્યું હતું. જમવા માટે કમ્પાઉન્ડ ખાંધીને સુંદર સગવડ વ્યવસ્થાપકોએ કરી હતી.

પાલીતાણા ખાતે કંપનીવાળાને બીજાની ઇજારો આપ્યો હતો અને લગભગ ૧૬૦૦ ઉપરાંત લાઇટો સંઘ કેમ્પ ખાતે નાંખવામાં આવી હોવાથી કેમ્પનો રાત્રિનો દેખાવ ઇન્દ્રપુરી જેવો બની રહેતો અને હજારો માણસોની દર્શનાર્થે આવ બ રહેતી હતી.

સંઘપતિનું યાત્રાર્થે ગમન.

૧૬ મીની સવારે વાજતેગાજતે સંઘપતિ ડુંગર ઉપર યાત્રાર્થે ગયેલા હતા. ૧૭ મીએ શેત્રુંજી નદી ગયા હતા. ૨૧ હજારની કીમતનો હાર પ્રેક્ષકોને જોવા માટે સંઘ કેમ્પમાં બાંહેરમાં ખુલ્લો મૂકાયો હતો. ૧૯ મી તારીખે દશેક માનખેનો સંઘપતિને અર્પણ થયા હતા. જેમાં સ્થાનિકના અને બહારનાં પણ હતા. પાલીતાણા ખાતે બહારથી પાંચેક હજાર માણસ આવી પુચ્છું હતું.

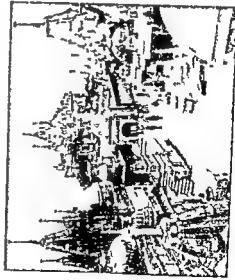
જૈન યાત્રિક સંઘનો બડી ધોમધુમથી પ્રવેશ થયા બાદ જૈન ખાલાશ્રમ પાસે નંખાયેલા સંઘ કેમ્પમાં તા. ૧૬ મીના રાજ સૂરિસઆટ શ્રી નેમિસૂરીશ્વરજી જેઓ એક પ્રતાપી અને સમર્થ કાયદાબાજ તરીકે જાણખાચ છે તેમની સુલાકાત પાલીતાણા સ્ટેટના દીવાન શ્રી૦ મુંળરાજસિંહજીએ લીધી હતી. જે કલાકની લંબાણ વાટાઘાટમાં અગત્યની બાબતોની પ્રસ્તાવના થઈ હતી, પરંતુ જૈનો અને શત્રુજય પર્વત પર્યેના ગંભીર પ્રશ્નોની છણાવટ થયાનું જાણવામાં આવ્યું ન હતું.

પાલીતાણાના ઠાકોર સંઘ કેમ્પમાં.

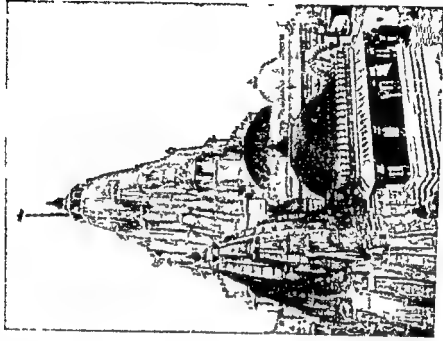
તા. ૧૯ મીના દિવસે પાલીતાણાના નામદાર ઠાકોર સાહેબ બહાદુરસિંહજી સંઘપતિના આમંત્રણને સન્માન આપી ચાર વાગતા સંઘના કેમ્પમાં પધારતાં, શેઠના બેન્ડે સલામી આપી હતી. બાદ સંઘપતિ તરફથી કેમ્પમાં જ ત્રિગંગાઘાટની સ્થાનાપૂર્વક ઉજવાતા અઘ્રાઈ મહોત્સવના દર્શનાર્થે જતાં યોગ્ય રકમ મંદિરમાં ભેટ ધરી. બાદ જુદા જુદા આચાર્યોની સુલાકાત લીધી હતી. સૂરિસઆટ પાસે ઠાકોર સાહેબે કદમ્બગિરિના સ્થાપત્ય વૈભવનું નિરીક્ષણ કરવાનું નક્કી કર્યું. જૈન આચાર્યોની સુલાકાત પૂરી કરીને સંઘના વિશાળ સમીચાણમાં આ-પાર્દી થયા બાદ વિવિધ વાતો થઈ. સંઘપતિના જડવાદના જમાનામાં નાસ્તિકોને પણ આસ્તિક બનાવે એવા ભગીરથ કાર્ય ઉપર પ્રશંસાના પુષ્પો વેર્યા બાદ હાર-તોરાદિકનો વિધિ થયો અને સુલાકાત સમાપ્ત થતાં આવેલ મોટરમાં સવાના થયા હતા. સાથે દરબાર તેમજ અન્ય દીવાન વિગેરે અમલદાર સ્ટાફ હાજર રહ્યો હતો.

શત્રુજય પર સોતીશા શેઠની હુક

શત્રુજયના દેવનગરનું એક રમ્ય દ્રશ્ય

શત્રુજયગિરિ પર ચામુખણી દેવના વિખરો

અભિનંદન પત્ર

નેનશાસન દીપક ધર્મશ્રદ્ધાળુ સદ્ગુણ સંપન્ન દાનવીર સંઘપતિ—

શેઠ પોપટલાલ ધારસીભાઈ
તથા સંઘપતિ

શેઠ યુનીલાલ લક્ષ્મીચંદ ધારશીભાઈ જામનગર.

શ્રી જામનગરથી મંગળ મુહૂર્તે પ્રસ્થાન કરી શ્રી રૈવતગિરિ, શ્રી ચંદ્રપ્રભાસ, શ્રી અન્નરા પાર્થનાથ, મધુપુરી તથા શ્રી તાલધ્વજગિરિ જેવા સૌરાષ્ટ્રના કલ્યાણકારી પુણ્ય સ્થળોની યાત્રા કરીને સંઘ સહિત આપ સાહેબો તરણતારણ તીર્થક્ષેત્ર શ્રી સિદ્ધાયલજીની પવિત્ર છાયામાં પધાર્યા છે તે જોઈ અમારા હૃદયો ઉત્સાસમાન થાય છે.

બાલપ્રહ્લ્યાદી સુરિસંપ્રાટ આચાર્યમહારાજ શ્રી વિજયનેશીશ્વરીશ્વરજી મહારાજ તથા આગમેદારકે આચાર્ય મહારાજ શ્રી સાગરાનંદશ્વરીશ્વરજી મહારાજ તથા શાસન-પ્રભાવકે આચાર્ય શ્રી વિજયમોહનશ્વરીશ્વરજી મહારાજ જેવા સમર્થ વિદ્વાનોની પ્રેરણાથી આ ભગીરથ કાર્ય આપે આરંભી નિર્વિઘ્ને પૂર્ણ કર્યું તેનું અનુમોદન કરતાં અમારો આનંદ વ્યક્ત કરીએ છીએ.

આપના જીવનમાં રોમેરોમ વીતરાગ ધર્મની અવિચળ શ્રદ્ધા વ્યાપી રહેલી છે. સાધુ મહાત્માઓની સેવા તન, મન, ધનથી આપ નિશ્ચિન કરી રહ્યા છો, ધર્મપ્રવચનો આપવા ઉદાર સંપાદનો કરીને ઉપાશ્રયો તથા વ્યાખ્યાનશાળાઓ આપ બંધાવી રહ્યા છો તે આપના સદ્ગુણો ખરેખર અભિનંદનીય છે.

આપ ઉદાર અનુકરણીય ચારિત્રવાળા, પૂર્ણ તપોબળવાળા અને ઉચ્ચ ભાવનાવાળા સદ્ગુણસંપન્ન છો, છતાં આપના હૈડે વસી રહેલ નિરભિમાનપણું શ્રેષ્ઠતા સૂચવે છે, આપના સંઘની વ્યવસ્થા તથા યાત્રિકોની સુખસગવડતા સાચવવાની કૃતિ આપની કાર્ય-દક્ષતાનું ભાન કરાવે છે.

સામાજિક, ધાર્મિક તથા વ્યવહારિક ખાતાઓમાં આપ મદદ કરી રહ્યા છો. જૈન બાળકોને વ્યવહારિક તથા ધાર્મિકજ્ઞાન અપાવવા જામનગરમાં શ્રી જૈન વિદ્યાથી બુવન આપ ચલાવી રહ્યા છો. બોજનશાળા તથા વર્ધમાન તપ ખાતાને આપે સજીવન કર્યા છે. દેવબાગ જેવા ઉપાશ્રયો બંધાવીને મુનિરાજોદ્ધારા જનસમુદાયને જ્ઞાનાશ્રુતનું પાન આપ કરાવી રહ્યા છો તે ઓછું પ્રશંસનીય નથી.

ક્ષયના દર્દીઓની રાહત માટે જામનગરમાં સેનેટેરિયમ બંધાવવામાં પચાસ હજાર રૂપીઆની ઉદાર સખાવતથી આપ સાહેબે જનકલ્યાણ સાધ્યું છે, તે અમોને ગૌરવનું કારણ છે.

લક્ષ્મી અને સરસ્વતીના નિવાસરૂપ ધાર્મિક ક્રિયા કરવા માટે બાંધેલ લક્ષ્મી આશ્રમનું ભવ્ય મકાન, તેમાં જ્ઞાનની ભક્તિ નિમિત્તે જ્ઞેનાનંદ પુસ્તકાલયની ગોઠવણ, બાળુમાં દેવના રથાનરૂપ દેવબાગનું ભવ્ય મકાન એ સઘળું આપની ધાર્મિક ભાવનાનો અનન્ય ભક્તિભાવ પ્રદર્શિત કરી રહ્યા છે.

આપ કાંકા ભત્રિજનો ઉલ્લવણ પ્રતિહાસ અમોને મગરૂર બનાવે છે. જે પવિત્ર અને નિર્મળ ભાવનાથી આપ કાર્યનો આરંભ કરો છો તેમાં સંપૂર્ણ સંદેશતા પ્રાપ્ત કરો છો તે સેવાધર્મની ઉચ્ચ લાગણીને આભારી છો.

આપશ્રીની આ સંઘયાત્રા એટલી ગૌરવભરી છે કે એ સમૃદ્ધિશાળી સંઘના દર્શન કરતાં યુજ્જૈનશ્વર કુમારપાળ તેમજ મંત્રીશ્વર વરતુપાળ તેમજાળના ઐતિહાસિક સંઘયાત્રાનું સંસ્મરણ થવા સાથે છેલ્લા દશકામાં નીકળેલી શ્રીમાન નગીનદાસ કરમચંદ તથા શ્રીમાન માણેકલાલ મનસુખભાઈની અર્વાચીન સંઘયાત્રાનાં સંભારણા તાબાં થાય છે.

છેવટમાં આપનું આ શુભ કાર્ય નિર્વિધ્ને પાર પડવા સાથે યુગ આવા ધાર્મિક કાર્યો કરવાની આપશ્રીને ઉદાત્ત પ્રેરણા શાસનદેવ આપે અને આપ જન્મેના સદકુલુંબને દીપીયુષ કરે એવી પ્રાર્થના કરતાં વિરમીએ છીએ.

શ્રી સિદ્ધેશ્વર.
પાલીતાણા

}

લી૦ શ્રી પાલીતાણા જૈન સંઘ તરફથી
શેઠ વનમાળીદાસ બહેચરભાઈ.

ૐ શ્રીપાર્શ્વનાથાય નમઃ

શ્રી રૈવતગિરિ (ગિરનારજી) તથા શ્રી શત્રુંજય
મહાતીર્થાદિની યાત્રાર્થે નીકળેલા શ્રો સંઘપતિને

અભિનંદન પત્ર

શ્રાદ્ધશુભસંપન્ન શ્રોશવંશ કુળદીપક જામનગર નિવાસી શ્રેષ્ઠીવર્ય—

શેઠ પોપટલાલ ધારશીભાઈ

તથા શ્રેષ્ઠીવર્ય

શેઠ સુનીલાલ લક્ષ્મીચંદ ધારશીભાઈ

આપશ્રીની જન્મજ્યોતિ પ્રતાપી મહુવંશીય જામરાવળ સ્થાપિત જામનગર શહેરમાં છે, તે શહેરના ઇતિહાસમાં અનેક ધર્મધુરંધરો થઈ ગયા છે, તેમના પગલે ચાલી આપ સાહેબો જૈનશાસનની અગણિત સેવા બજાવી રહ્યા છો તે પ્રશંસાને પાત્ર છે.

ગત ચાતુર્માસમાં જામનગરની જગત્તાને ધર્મોપદેશનો અમૂલ્ય લાભ અપાવવા બાળ-પ્રજાચારી શ્રુતિસત્રાટ આચાર્યમહારાજ શ્રી વિજયનેમિસૂરીશ્વરજી મહારાજ તથા આગમોદ્ધારક આચાર્ય મહારાજ શ્રી સાગરાનંદસૂરીશ્વરજી મહારાજને સપરિવાર આપને આંગણે અતિઆગ્રહથી આમંત્રી તેમના સહુઉપદેશ અને પ્રેરણાથી શ્રી ગિરનાર તથા શ્રી સિદ્ધાયલ-જીનો “ ૭ ” રી પાળતો સઘ કાઢવા આપ સાહેબો ભાગ્યશાળી થયા તે સુકાર્ય બંને આચાર્ય મહારાજઓને આભારી છે.

સવપ્રયાણમાં રથાને રથાને શાસનપ્રભાવક આચાર્ય મહારાજશ્રી વિજયનેમિસૂરીશ્વરજી મહારાજને અખંડધારાએ ધાર્મિક પ્રવચનો આપીને જન સમુદાયમાં જે ધર્મ-રસ ઉત્પન્ન કર્યો છે તે જાણી અમેને અતિહર્ષ થાય છે,

આધુનિક સમયે કે જ્યારે પાશ્ચિમીય સંસર્ગની જડવાદતા યોગેર હવાઈ રહી છે તેવા સમયે ધર્મસંસ્કૃતિની જિંદી છાપ પાઠી આપ શાસનનું ગૌરવ વધારી રહ્યા છો અને લક્ષ્મીનો સદ્બંધ કરી રહ્યા છો તેથી અમારું હૈયું આનંદથી ઉભરાય છે.

ધર્મસંસ્કારોથી ઘડાયેલું આપનું જયપણ કે જ્યારથી આપ વ્યાપાર અને વ્યવહારમાં જોડાયા ત્યારથી આપની સુકમાઈનો સદ્વ્યવ પુનિત પંથે આપ કરી રહ્યા છે. દેશવિરતિ ધર્મારાધક સગાજના અધિવેશનના પ્રમુખપદને શોભાવીને તે દિશામાં આપે સ્તુત્ય કાર્ય કર્યું છે.

સંઘપ્રયાણ દરમ્યાન અઢી મહિના સુધી સાધુ-સાધ્વીઓની વૈધાવચ્ચ તથા સંઘની ઉત્તમ વ્યવસ્થા જળણીને જે ગંભીરતાપૂર્વક આપે કામ લીધું છે તે જોઈ અમારા હૃદયો ઉદ્ધાસમાન થાય છે.

જમનગરથી પ્રસ્થાન સમયે વરઘોડામાં માનવમેદની, અધિકારીવર્ગ, તથા ખુદ નામદાર જામસાહેબના પૂજ્ય પિતાશ્રીની હાજરી, રોષ્ટ્રટની રીયાસત-સામગ્રી એ જાણ નિહાળતા રાજ્ય પ્રત્યેનો આપનો સુમેળ અને રાજ્યનો આપના તરફનો પ્રેમ તરી આવે છે.

માર્ગમાં આવતા દરેક શહેરોના સામાજિક તથા ધાર્મિક ખાતાઓને આપ મદદ કરતાં આવ્યા છે, સાવજનિક સંસ્થાઓને પણ મદદ આપવાનું આપ સાહેબ બુલ્યા નથી, તેવી આપની સર્વશક્ષી ઉદારદષ્ટિની તારીફ કર્યા વગર અમે રહી શકતા નથી.

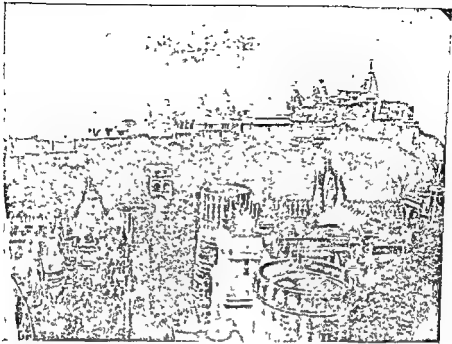
જમનગરમાં જનહિતાર્થે ક્ષયના દરદીઓ માટે સેનેટેરિયમ બાંધવામાં આપેલ પચાસ હજાર રૂપિયાની રકમ, વ્યવહારિક શિક્ષણ આપવા માટે વરસો થયાં ચાલતું વિદ્યાર્થી બુવન, વર્તમાન જામસાહેબ શુભ હસ્તે ખુલ્લું મુકાયેલું શ્રી લક્ષ્મી જૈન આશ્રમ, કદબગિરિની શીતળ છાયામાં બાવીશ હજાર રૂપિયાની ઉદાર સખાવત કરી બંધાવેલો બન્ધ ઉપાશ્રય, જમનગરમાં વર્ધમાન તપ ખાતુ તથા બોજનશાળા જેવી સંસ્થાઓને આપેલું નવજીવન, જ્ઞાનપ્રચાર માટે દેવગાગ તથા શ્રી આનંદજ્ઞાનમંદિર, એ જાણ કાર્યો આપની હાનવીરતા બતાવે છે.

ઊંચે આ પુણ્યપ્રસંગે ઉપરોક્ત આપના શુભ કાર્યોને સંભારીને અમે પાલીતાણા શ્રી સિદ્ધજેત્ર જૈન મોટી ટોળી તરફથી આપ સાહેબોને અભિનંદન પત્ર અર્પણ કરીએ છીએ; અને આપ કાકા ભત્રીજાને સહકારૂં આપા ધાર્મિક કાર્યો કરવા માટે શાસનદેવ દીર્ઘાયુષ અર્થે એવી પ્રાર્થના કરી વિરમીએ છીએ.

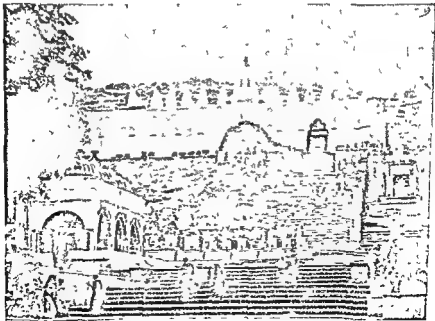
પાલીતાણા

લી० અમે છીએ આપના ધર્મરોહાતુરાગી

વોરા બહેચરભાઈ બાંડાભાઈ જવેરી વેલચંદ જોશાભાઈ
સંઘવી લક્ષ્મીચંદ ભગુભાઈ વોરા દીપચંદ જયનભાઈ
શ્રી સિદ્ધજેત્ર જૈન મોટી ટોળી તરફથી.

તીર્થાધિરાજ શ્રી રામનુજય ગિરિરાજ ઉપરલુ' જૈનાલુ' દેવનગર.

શ્રી રામનુજય તીર્થાધિરાજની જયવત્સાદી, ખાલીવાળા.

પાલીતાણાના જૈન સંઘ તથા મોટી ટોળીના માનપત્રોનો જવાબ ૨

મહોદય સભાપતિ રાજકુમારશ્રી મૂળરાજસિંહજી, પાલીતાણાના અમારા જૈન બાઈઓ તથા બહેનો, પાલીતાણાની મોટી ટોળી તરીકે ઓળખાતી સંસ્થાના સભાસદો, પાલીતાણા રાજ્યનું અધિકારી મંડલ, અન્ય અમારી ધર્મની બહેનો અને શુદ્ધસ્થો,

આજથી અઢીમાસ પૂર્વે અમારા પતન નામનગરથી નીકળી સોરઠ દેશના શ્રી રૈવતગિરિ વિગેરે પવિત્ર તીર્થોની યાત્રા કરતાં કરતાં ગોહલવાડમાં આવેલ તાલખજ બીકે તલાખના તાલખજ ગિરિરાજ અને તીર્થંકર સાથા દેવ શ્રી સુમતિનાથ ભગવાનના દર્શન કરતા તીર્થક્ષેત્રોમાં અગ્રગણ્ય તીર્થ શ્રી સિદ્ધાચલજી નેવા પવિત્ર તીર્થક્ષેત્રની શીતલ છાયામાં શ્રી ચતુર્વિંધ સંઘ સાથે આવવાની અમારી હિમેદ આને બર આવવી છે એમ સમજતાં અમેનો ન વર્ણવી શકાય તેટલો આનંદ થાય છે.

આ ક્ષણભંજર દેહમાં ધારેલ મુશ્કેલ બર આવવી એ અતિ મુશ્કેલ છે, તેનો તાળો જ દાખલો સદગત માનવતા સાહેબ સર પ્રભાશંકરભાઈ પટણીનો છે. જેઓએ તારીખ ચોથીએ મહુવા મુકામે આના નેવા ગ્રેણવાડમાં સભાપતિ તરીકે ખિરાજી પંદર દિવસ પહેલા જ ચોતાની મહુરજિરાથી કરેલ પ્રવચનમાં યાત્રા અને તેના અંગે સંઘો કાઢવાની જરૂરીયાતનો કરેલ ઉલ્લેખ અમારા હૃદયમાં તાળો છે. તેઓથી ભાવનગરના નામદાર શ્રીમાન મહારાજ સાહેબ બહાદુરને લાઇ પાલીતાણા આપણા સંઘમાં પધારવા ધારતા હતા છતાં દૈવચેત્રે પોતે ચોતાની જીવનવાચા પૂરી કરી, ચોતાની સ્વાખ્ય ચોમેર ફેલાવી આપણી વચ્ચેથી વિદાય લીધી છે તે દુઃખદ ખ્યાલ છે તે તેમના કુટુંબીજનો તેમજ તેમની પરિમિત વ્યક્તિઓને દુઃખકર લાગે તે સ્વાભાવીક છે. આપણે તેમના આત્માને શાશ્વત સુખ સાથે તેમ જીવંતીએ છીએ.

પાલીતાણા, પવિત્ર સરિત્ત શ્રીશત્રુંગથી નદીના તીર પર આવેલ પ્રદેશ છે. અહીં આ અનેક જીવો સિદ્ધિપદને પામ્યા હોવાથી એક મહાન તીર્થોધિરાજ તીર્થક્ષેત્ર મનાય છે. હિંદુસ્તાનના ખૂણે-ખૂણેથી આ પવિત્ર તીર્થોધિરાજશ્રી સિધ્ધાચલજી ક્ષેત્રની રસના તેમ

યાત્રાર્થે યાત્રિકો આવે છે તેવા અમારા જૈનધર્મમાં એક મોટામાં મોટા ગણાતા તીર્થ-ક્ષેત્રમાં પણ મૂકવા એ અમારા મહાભાગ્યની વાત છે; અને તેમાં પણ આ ગિરિરાજ પર જૈન મોવીરીના આદિ તીર્થંકર ભગવાન શ્રી રૂપભદ્રેવ દાદના દર્શન અને તેમની અમૂલ્ય સેવાપૂર્ણ કરવાનો સુપ્રસંગ અમે અમારા જીવનનું કલ્યાણ થયું મણીએ છીએ.

અમોએ અગાઉ જણાવ્યું છે તેમ તીર્થના ચાર પ્રકાર પાંડી શકાય.

૧. જ્યાં ત્રિકોઠનાથ તીર્થંકર ભગવાનોના ગર્ભ-જન્મ આદિ કલ્યાણકે થયા હોય તે;
૨. જ્યાં ત્રિકોઠનાથ તીર્થંકર ભગવાન વિગેરે મહાપુરુષોના વિહારે થયા હોય તે;
૩. જ્યાં કોઇ પણ તીર્થને અંગે દેવનો ચમત્કાર હોય અથવા એવી આત્માદર્શનક, અસૌકિક મૂર્તિ હોય કે જેને લીધે દેશમાં રહેવાવાળા સમગ્ર ભાવિક લોકોનાં ચિત્તનું આકર્ષણ થાય.

૪. જ્યાં ક્ષેત્રબળાવે સાધુ મહાત્મા અનશન કરી મોક્ષ પામે તે સ્થળ —

આ ચારે પ્રકારના તીર્થોની યાત્રા જેવી રીતે જ્યાં જ્યાં આચાર્ય ભગવંતો વિગેરે વિચરતા હોય ત્યાં ત્યાં વંદન કરવાને માટે અભિલાષાસકનો સમુદાય જાય અને તે પણ તીર્થયાત્રા જ ગણી શકાય. તીર્થયાત્રાનું કર્તવ્ય સાધુ, સાધ્વી, શ્રાવક, શ્રાવિકાર્પ ચતુર્વિધ સંધને જરૂરી હોવા છતાં તે તીર્થયાત્રા કર્તવ્યની મુખ્ય સર્વ સંગવડ શ્રાવક વર્ગને માટે જ હોઈ શકે છે. આ તીર્થોની યાત્રાના અનેક લાભો ધાર્મિક તેમજ બ્યવહારિક દૃષ્ટિએ પણ હોવાથી એ રસમ-પ્રવાહ સ્વીકારાતી આવી છે.

અમારું એવું સંજ્ઞા માર્ગ છે કે મોક્ષપ્રાપ્તિનું મૂળ બીજ જો કોઇ પણ હોઇ તો માત્ર સમ્યક્ત્વ જ છે અને તે સમ્યક્ત્વને શોભાવવાના સ્થિરતા, પ્રભાવના, લક્ષિત, જિનસાસનમાં કુશળપણ અને તીર્થસેવા એ પાંચની અંદર ખરેખર મુકુટ સમાન કોઇ પણ બૂપણ હોય તો તે માત્ર તીર્થસેવા જ છે.

લક્ષ્મીનો ઉપયોગ દાનાદિક સન્માર્ગે થાય તે જ લક્ષ્મી છે, પરંતુ જે લક્ષ્મીનો ઉપયોગ વિવયકપાત્રની પુષ્ટિ માટે, આરંભ-પરિવ્રજની વૃદ્ધિ માટે, અને કામરાગ, રોદરાગ, અને દૃષ્ટિરાગની વૃદ્ધિને માટે થાય તે લક્ષ્મી ખરેખર લક્ષ્મી નથી પણ અલક્ષ્મી છે કારણ કે તે વિવયકપાત્રાદિકને અંગે અચાંચેલી લક્ષ્મી એક તો અક્ષયપણે રહે નહીં અને ભવાંતરમાં દરિદ્રતા અને કુર્મતિના કુન્બોને લાવનારી થાય, તો તેને અલક્ષ્મી ન કહેવી તો પછી બીજું શું કહેવું ?

પાલીતાણાન આપ અમારા જૈન ભાઈઓ તથા જહેનોએ અને જૈન મોટી ટોળાના મહાસદોએ હજી ચાર દિવસ પહેલા જ હૃદયપરથી આવભીનું કરેલ સ્વાગતનું સ્મરણ

વીસરાયું નથી. અને તેમાં આજનો આ અમારા સન્માનના અર્થે ચોળચેલો બબ્બ મેલાવડો તેમના અમારા પ્રત્યેની રાગની પ્રતીતિ છે તે માટે અમે અમારો આભાર જાહેર કરીએ છીએ.

અમારા નજીવા કાર્યને પણ મોટું રૂપ આપી આજના સુંદર કારીગરીવાળા કાર્ટોટોમાંના માનપત્રોમાં કરેલ પ્રશંસાભરેલું જ્ઞાન, આપ બાધ્યોની અમારા પ્રત્યેની માયા અને મમતા બતાવે છે, જે માટે અમે ઉપકૃત થયા છીએ. પણ અમારા મનુષ્ય ધર્મ પ્રમાણેની ફરજ સિવાય વિશેષ કાંઈપણ કયું નથી. આમારું એવું ધન્યભાગ્ય ક્યાંથી હોય કે અમે આમારું જીવન નિરંતર સંતસેવામાં તથા સ્વધર્મી બંધુઓની વૈયાવચ્ચ કરવામાં એકધાયું જ વ્યતીત કરી શકીએ.

ત્રણ વખત અમારા સન્માન અર્થે ચોળચેલ મેળાવામાં સુભાગ્યે રાજ્યધુરા વહન કરનાર દિવાન સાહેબ પ્રમુખપદે બીરાજેલ છે, એ તેમની પ્રજાની ધમ્મદાને માન આપવાની કુનેહ છે. ખરેખર રાજ અને પ્રજાનો સહકાર દરેક રીતે ઇષ્ટ છે અને તેમ હોય તો તે કરવા ધારે તે કરી શકે છે. રાજ્યાધિકારીઓની ફરજ રાજ્યનું અહિત ન થાય અને રાજ પ્રજા વચ્ચે મીઠો સંબંધ સચવાય તે જોવાનું છે, આજના સભાપતિ અત્રેના રાજ્યના દિવાન પદે છે. તેઓશ્રી રાજ્યના નખીરા છે. તેઓશ્રીએ અમારા સંઘની દરેક જાતની સગવડ સાચવવા તાત્કાલિક કૃત્યો કરી અમેને જે સગવડતા કરી આપી છે તે માટે પ્રોઢપ્રતાપ નામદાર શ્રીમાન પાલીતાણા કાંકર સાહેબશ્રીના તેમજ જે. દિવાન સાહેબના અમે આભારી છીએ.

અમારા જીન બંધુઓનો અને જીન મોટી રાણીનો તેમજ અમારા કરેલ સત્કાર તેમજ આપેલ માનપત્રો માટે ફરી આભાર દર્શાવીએ છીએ અને અંતમાં અમારી એક જ હુમ્મલા છે કે સર્વને કલ્યાણકારી આમારું જીવન હો કે નથી આમારું કલ્યાણ થાય અને અમે ધર્મની ઉત્તિ થાય.

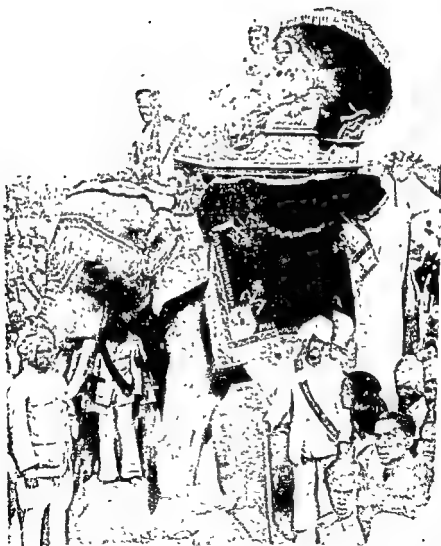
બુદ્ધ બુદ્ધ આઠ માનપત્રોના મેળાવડાઓ.

તા ૧૬ મીના દિવસે બન્ને સંઘપતિઓને તેમની યાત્રા નિર્વિઘ્નપણે પૂરી થતાં તેમનાં અપૂર્વ કાર્ય બદલ યુશાલી નિમિત્તે શ્રી પાલીતાણા જૈન સંઘ, સિદ્ધજેત્ર જૈન મોટી ટોળી, અમદાવાદ દેશવિરતિ ધર્મારાધક સમાજ, યથોવિજયજી જૈન ગુરુકુળ, સિદ્ધજેત્ર જૈન બાલાશ્રમ પાલીતાણા, જામનગરની મોહન મંડળી, જામનગર નવપદ આરાધક સમાજ, મુંબઈ વોલંટીયર ફોર, જામનગર વિગેરે સ્થાનિક તથા બહારની સંસ્થાઓ તરફથી માનપત્રો ઓનાયત કરવાના બે ભવ્ય મેળાવડા ઉજવવામાં આવ્યા હતાં. પાલીતાણાના સ્થાનિક મહાજન તથા મોટી ટોળી તરફના બંને માનપત્ર સમર્પણને મેળાવડો શહેરમાં શેઠ મોતીશાની ધર્મશાળામાં દિવાન શ્રીમં મૂળારજસિંહજીના પ્રમુખપદે ઉજવવામાં આવ્યો હતો, જેમાં બાળાઓના મંગલ ગીતો ગવાયા બાદ પાલીતાણાના સંઘથી લક્ષ્મીચંદ ભગુભાઈએ આમંત્રણ પત્રિકા વાંચ્યા પછી મોટી ધરમશી જસરાજે પ્રમુખની દરખાસ્ત મૂકી ને વોરા બેચરભાઈ ગાંડાભાઈએ અનુમોદન આપ્યું. બાદ અવેરી જગજીવનદાસે પ્રાસંગિક વિવેચન કર્યું. સ્થાનિક નગરશેઠે અર્પણ થનારા જૈન સંઘનું અને વોરા બેચરભાઈએ મોટી ટોળીના માનપત્રનું વાંચન કર્યું હતું. બાદ દિવાનશ્રીજીના હસ્તે બંને માનપત્રો પૂજ્યવતા સંઘપતિઓને સુંદર કારકેટમાં રેશમી વસ્ત્રથી શોભતા અર્પણ કર્યા હતા. બાદ સંઘપતિએ યોગ્ય જવાબ વાળતાં પોતાની લઘુતા દર્શાવવાપૂર્વક સ્થાનિક સંઘને આભાર માન્યો હતો, હારતોરા, વીઠાયગીરીના જયજયના પેઠાકારો વચ્ચે ટા થી શરૂ થયેલો મેળાવડો હા વાગે સમાપ્ત થયો. બે હજાર ઉપર જનતાની હાજરી ઘણી જ આકર્ષક લેખાઈ હતી.

બાકીના છ સંસ્થાના માનપત્રો

ગામનાં માનપત્રોના મેળાવડો સમાપ્ત થતાં તુર્તજ દિવાનશ્રી તથા સંઘપતિ વિગેરે સંઘકેન્દ્રમાં આવી પહોંચતાં બાકીની છ સંસ્થાઓ તરફથી અર્પણ થનારા માનપત્રના મેળાવડાની શરૂઆત સંપના સમીયાણામાં થઈ હતી. ગુરુકુળના બાલકોએ સ્તુતિ કરી. બાદ બુદ્ધ બુદ્ધ સંસ્થાઓના કાર્યકર્તાઓએ પોતપોતાના માનપત્રો વાંચ્યા બાદ દિવાનશ્રીના હસ્તે સંઘપતિઓને તે અર્પણ કરવામાં આવ્યા હતા. તેના સુંદર જવાબ સંઘપતિએ વાળ્યો હતો અને સહુએ બબેલી સેવા માટે પ્રશંસાજનક શબ્દો ઉચ્ચાર્યા હતા બાદ પ્રમુખશ્રીએ યોગ્ય વિવેચન કર્યું હતું. ડો. રતીલાલ ભટ્ટે 'પ્રસુતી' નામના પોતે જ લખેલા સ્ત્રીવર્ગને ઉપયોગી એવા પુસ્તકોની બેટ અર્પણ કરી, અને ગુરુકુળનાં શિક્ષક શંકરલાલે પ્રાસંગિક મમજવટભર્યું વિવેચન કર્યું. માનપત્રોના કારકેટો અવનવા હતા. મેળાવડો ૧૧૫ વાગતાં સમાપ્ત થયો હતો લાંબી રાત ખચાર થઈ છતાં ૧૫૦૦ માણોની હાજરી પુન્યશાળી આત્માઓને સન્માનવા હાજર રહી હતી. મખાવતો ભહેર કરવાનું સુસ્તવી રાખ્યું હતું.

જામનગરના સંઘપતિ અને સંઘવજીને તા. ૨૦ મીના રોજ જૈનોનું મહાન પવિત્ર ધામ અને તીર્થ શ્રી. શત્રુઘ્ન્ય ગિરિના ઉપર તીર્થમાળનો વિધિ જૈનાચાર્યોના પુનિત હસ્તે થનારો હોઈ સહુકોઈ યાત્રિકો અને સ્થાનિક સમુદાય નહેથી મવારથી જ પર્વત પર હર્ષભર અડપથી જઈ પહોંચ્યો હતો.

તીર્થાધિરાજ શ્રી સચ્ચિદાનંદચરિત્રાજ ઉપર તીર્થમાળ પહેર્યા બાદ હાથીની અંબાડીમાં બિરાજમાન થઈ
રૂપામદોરો વિગેરેનું છટે હાથે ઘન દેવા સંધપતિ યુનીભાઈ તથા સંધવલ્લ અંબાજીબાઈ

શ્રી ઉપધાન તપ આરાધન, શ્રી પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ, શ્રી આચાર્ય પદાર્પણ મહોત્સવ, શ્રી કદંબગિરિ ઉપાશ્રય, શ્રી નવપદ તપ આરાધન, જાગ્રમે જિનાલય, તેમજ ક્ષયના દરદી માટે આરોગ્યબુવન વિગેરે જાહેર પુરાવા છે, તેમજ સાધાર્મિક ભક્તિ અને ગુપ્તદાન આપતાં આપના જન્મણા હાથે ડાબા હાથને ખગર પડવા દીધી નથી એ જ આશ્રય થાય છે.

ઉપરોક્ત દાનધર્મ ઉપરાંત સર્વ વ્રત શિરોમણી શ્રી બ્રહ્મચર્યવ્રત ધારણ કરી શ્રી શીલધર્મનું આરાધન, અનેક જાતના ભોજોની સામગ્રી છતાં શ્રી નવપદ તપ, શ્રી વર્ધમાન તપ, આદિથી તપો ધર્મનું આરાધન ભાવપૂર્વક કરી આપે શાશ્વત્વને દીધાવ્યું છે તે બદલ આ અભિનંદન પત્ર અર્પણ કરીએ છીએ

અમે શાસનદેવ ત્રત્તે એ જ પ્રાર્થના કરીએ છીએ આપના હસ્તે શાસનપ્રભાવનાના અનેક કાર્યો થાયો અને ચિરકાળ સુખપરંપરા પ્રાપ્ત કરો એ જ લી.

આપના ગુણાનુરાગી.

સંવત. ૧૯૯૪ માઘ કૃષ્ણા પંચમી
તા. ૧૯-૨-૩૯ શનિવાર
દેવનગર. પાદમિત્રપુર

નગીનદાસ કરમચંદ પ્રમુખ.
શ્રીનવપદ આરાધક સમાજ-મુખ્ય

સ્વાગત ગીત

આવો આવો પધારો પનોતાં મહેમાન, સ્નેહભર્યા સ્વાગત સ્વીકારો,
પાલીદધાનપુર સમાજનાં આંગણ, સાંત સાચાં અમારાં વધામણાં,
પાવન પગલાં પનોતાં મોંધેરા મહેમાન. સ્નેહભર્યાં
ધર્મ-સેવા વહે ॥ સમાજમાં, તીર્થભૂમિ સારદા છે ગીર્વાણના;
વિજય દેવજ રંગભર્યા ઢંકા નિશાન. સ્નેહભર્યાં
સુન્દર સાવળ પ્રતાપી નેત્રિચુરિત, ધર્મપ્રેમી પ્રતાપી પોષટભાષના;
વિશુદ્ધ વ્હાંતભર્યા આતરનાં સાદા સન્માન. સ્નેહભર્યાં

પાત્રીતાણા ૩

શ્રી જૈન સેવાસમાજ

સૌરાષ્ટ્રના શ્રી શત્રુઞ્યાદિ મહાતીર્થોની મહાન્ સંઘયાત્રાના

શ્રી સંઘપતિને-અભિનન્દન પત્રિકા.

એન્દ્રથ્રેણિનતાય દૌપહુતમુદ્નીરાય નીરાગતા-
ધીરાજદ્વિમવાય જન્મજલધેસ્તીરાય ધીરાત્મને ।

ગમ્મીરાગમમાપિણે મુનિમનોમાકન્દકીરાય સન્-

નાસીરાય શિવાધ્વનિ સ્થિતિકૃતે વીરાય નિત્યં નમઃ ॥ ૧ ॥

॥ અનન્તલઘ્વિનિધાનાય શ્રીમતે ગૌતમગણધરાય નમોનમઃ ॥

સમ્પત્ત્યુલ્લેખ દ્વાદશવ્રતમય આવકધર્મસમારાધક, જૈનશાસનદીપક, ધર્મમહાણુ, સદ્-
ગુણસંપન્ન, ઓસવંશવિભૂષણ, દાનવીર સંઘપતિ શ્રેષ્ઠિત્વં શ્રીમાન્ પાપટલાલ ધારશીલાઈ
તથા સંઘપતિ શ્રેષ્ઠિત્વં શ્રીમાન્ ચુનીલાલ હદમીચંદ ધારશીલાઈ સપરિવાર યોગ્ય.

અભિનન્દન હો ! અભિનન્દન હો ! અનંત વાર અભિનન્દન હો ! એ સૌરાષ્ટ્રની
મહાતીર્થયાત્રાના સંઘપતિને ! અભિનન્દન હો સ્વયં દેશવિરતિધર્મનું આરાધન કરવા સાથે
અન્ય સેંકડો ભવ્યાત્માઓને દેશવિરતિધર્મનું આરાધન કરવામાં સહાયક થનાર સંઘપતિને !
અભિનન્દન હો ! કોટિશઃ જૈનશાસનને દીપાવનાર ધર્મગ્રાહ્ય એ સંઘપતિને !

આજના મંગલમય દિવસે અનન્તગાંધી શ્રી જિનેશ્વર મહારાજનાં પશુ પૂજ્ય એવા
તીર્થસ્વરૂપ પ્રમુખપ્રધાન શ્રી ચતુર્વિધ સંઘ સહિત મહાતીર્થ શ્રી શત્રુઞ્યા ગિરિરાજ પ્રમુખ
સૌરાષ્ટ્રના સર્વોત્તમ અને પવિત્ર તીર્થોની 'હરી' પાળાને યાત્રા કરવા નિમિત્તે અર્ધ સિદ્ધા-
ચલજીની ઉપમાને યોગ્ય અગનચુંબી આલિશાન રમણીય જિનમંદિરોની શ્રેણીથી શોભતા
શ્રી જામનગરથી મંગલમુહૂર્તે પ્રસ્થાન કરી શ્રી રૈવતગિરિજી, શ્રી ચન્દ્રપ્રભાસ, શ્રી અન્નારા-
પાશ્વનાથજી, મધુપુરીમંડળ શ્રી જીવિતરવામિ ભગવાન વિગેરે કલ્યાણકારી પુણ્યસ્થાનોનાં
દર્શન કરતા રપર્શન-ભક્તિ કરતા-શ્રી દેશવિરતિ ધર્મોપદેશક સમાજ મહેસ્થાણાના અધિવેશનના
પ્રમુખ આપશ્રીને નિહાળી અગારાં મનોમંદિરો હૃદયથી ઉભરાય છે અને એ હૃદયોત્તરેક
અભિનન્દન અનુમોદનદ્વારા આજે વ્યક્ત કરીને કૃતાર્થ થઈએ છીએ

અનેક ગુણગુણલક્ષિત પૂ. આચાર્ય શ્રી વિજયનેમિસૂરીશ્વરજી મહારાજ, પૂ. આચાર્ય
શ્રી સાગરાનન્દસૂરીશ્વરજી મહારાજ, પૂ. આચાર્ય શ્રી વિજયમોહનસૂરીશ્વરજી મહારાજ પ્રમુખ
નવ સુવિદિત સુરિપુંગવો ઉપરાંત લગભગ દોઢસો નેટલો વિશાલ સાધુ-સાધ્વીજી મહારાજનો
સમુદાય એ આપશ્રીના સંઘનું કેન્દ્ર છે. તીર્થયાત્રા દરમ્યાન માર્ગમાં આવતા લગભગ

શ્રી નવપદ આરાધક સમાજ-મુંબઈ.

(શ્રી સિદ્ધચક્રાય નમો નમઃ)

શ્રી અભિનંદન પત્રિકા

તવાનગરનિવાસી શ્રી નવપદસમારાધક, પુણ્યપ્રભાવક, આદરણ સંઘ-
પતિ શ્રેષ્ઠિવર્ધ શ્રીયુત પાપટલાલ ધારસીલાઇ તથા સંઘપતિ શ્રેષ્ઠ શ્રીમાન
ચુનીલાલ લક્ષ્મીચંદ ધારસીલાઇ—

પરમ ઉપકારી શ્રી. તીર્થંકર દેવોએ સૂચવેલ શ્રી તીર્થપ્રભાવનાદિ અનેક કાર્યોમાં
પરમારાધ્ય શ્રી. રૈવતગિરિ, શ્રી નવપદલવ પાર્શ્વનાથ, શ્રી પ્રભાસપાટણ, શ્રી નવમંડા
પાર્શ્વનાથ, શ્રી અન્નરા પાર્શ્વનાથ, શ્રી અમીતરા પાર્શ્વનાથ, શ્રી મધુમતીમંડન શ્રી જીવિત-
સ્વામી, શ્રી તાલધ્વજગિરિ આદિ પવિત્ર તીર્થોની યાત્રા તેમજ શાસનપ્રભાવના કરતા
કરતા તીર્થશિરોમણિ શ્રી શત્રુજય ગિરિરાજને ભેટવા “ છ ” રી પાળવાપૂર્વક શ્રી
શ્રમજીવપ્રધાન ચતુર્વિધ સંઘને લઇ પાલીતાણા શહેરમાં પધારી આપશ્રીમાન શ્રી જૈન
શાસનનો વિજય હંકો વગાડી રહ્યા છો.

તપાગચ્છાધિરાજ આચાર્યધુરધર પૂજ્ય શ્રી વિજય નેમિસૂરીશ્વરજી મહારાજ, આગમો-
દ્ધારક પૂજ્ય આચાર્ય મહારાજ શ્રી સાગરાનંદ સૂરીશ્વરજી, શાસનપ્રભાવક આચાર્ય મહારાજ
શ્રી વિજયમોહનસૂરીશ્વરજી આદિ નવ આચાર્ય મહારાજ તથા સવાસો ઉપરાંત સુવિહિત
સાધુ મહારાજ, પૂજ્ય સાધ્વીજી મહારાજઓના દર્શનનો આપે અમને અમોઘ લાભ
આપેલ છે તેમજ શ્રી ચતુર્વિધ સંઘની ભક્તિ કરવાની સુંદર તક આપી છે તે ઉપકાર-
રુ વર્ણન શી રીતે કરી શકીએ ?

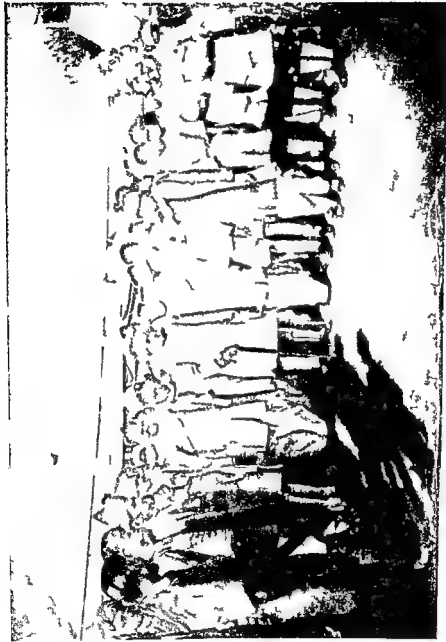
આપે આપના જીવનમાં ધાર્મિક કે સામાજિક કૃત્યો કરી મળેલ લક્ષ્મીનો કેવી રીતે
સદ્વ્યય કર્યો તે માટે શ્રી જનમનગર વર્ધમાન તપ આંખીલ ખાતુ, શ્રી ભોજનાલય, શ્રી
જૈન વિદ્યાર્થીશુલન, શ્રી લક્ષ્મી જૈન આશ્રમ, આનંદ જ્ઞાનમંદિર, શ્રી દેવશાળ,

પ્રત્યેક રથશેની ભવ્ય જનતા સર્વવિરતિસમારોધક એ પૃ. સાધુ-મહાત્માઓના શ્રીમુખેથી આત્મહિતકારિણી ધર્મદેશનાનું શ્રવણ કરવા સાથે એકીસાથે આટલા આચાર્ય મહારાજદિ મુનિદર્શનથી પોતાના આત્માનું અહોભાગ્ય માને છે. એ સર્વ લાભના નિમિત્તભૂત આપ સંઘપતિને અમે કેટલું અભિનન્દન આપીએ ?

સુંદર ચાંદીનું સમવસરણકારનું ભવ્ય જિનમંદિર, ઝળહળતું જરીયાન છત્ર અને ચાંદીની અખંડીથી શોભતો ગજરાજ, ચાંદીની પાલખી, ઇન્દ્રજની મનમોહક ગાડી, સેંકડો વિશાલ તંબુ-રાવટીઓની દ્વિગુણ સામગ્રી, અમદાવાદનું મુસ્તફા બેન્ડ, ટકોરખાનું, સુંદર ધાર્મિક ચિત્રચાલા, વિશાલ યાત્રિક સમુદાય, રક્ષણ માટે સંપૂર્ણ બંદોબસ્ત, એ આપશ્રીના સંઘની બાદશાહી સરંજામ ઉપરાંત ઉભય ટંક સુભવચિયન ભોજનસામગ્રી બલભલા મનનીને પણ મુગ્ધ કરે છે, તેમાં પણ જ્યારે જ્યારે કળદળાભર્યા સામૈયા સાથે શ્રી સંઘનો નગરગ્રવેશ થાય છે ત્યારે કાંઈ રાજધિરાજની સ્વારી કરતાં પણ અધિક મનોહર દ્રશ્ય નિકાળી હપોશ્રુ ઉભરાઈ જાય છે.

શ્રી જૈનશાસનમાં 'તીર્થંકર' પદ જેવું કાંઈ પણ ઉત્તમ પદ નથી. એ સર્વશ્રેષ્ઠ પદની પ્રાપ્તિ માટે કહેલા દર્શનવિશુદ્ધિ પ્રમુખ અનેક હેતુઓ પૈકી શ્રી પ્રવચન-શાસન-પ્રભાવનાં એ જળગર હેતુ છે. “અપુલ્કનાભમોહનં સુવચસ્તિપવચન-વ્યભાવણવા । પરિહં કારણેહિ તિચ્ચયરત્તં લહ્હ જીવો ॥ ૧ ॥” એ આપ્રમાથા પૂર્વોક્ત વાતને સ્પષ્ટ કરે છે. હરહંમેશ નવું નગર વસાવવું, હજારો આણસોનું દૂર દૂરથી પણ દર્શન માટે આવવું અને હિંદુ-મુસ્લીમ હરકોઈ વ્યક્તિના મુખમાંથી એકસરખી ધાર્મિક પ્રશંસાના ઉદ્ગારો નીકળવા, એ જેવી તેવી શાસનપ્રભાવના નથી. એ લોકોત્તર શાસનપ્રભાવના શ્રી તીર્થંકરનામકર્મના બંધમાં નિમિત્તભૂત કેમ ન બને ? આપશ્રીની આ સંઘયાત્રા એટલી ગૌરવભરી કે એ સમૃદ્ધચાલી આ સંઘના દર્શન કરતાં મુર્દરેશ્વર કુભારપાલ તેમજ મંત્રીશ્વર વરગુપ્તાલ-તેજપાલની ઐતિહાસિક પ્રાચીન સંઘયાત્રાનું સંસ્મરણ થવા સાથે છેલ્લા દશકામાં નીકળેલી સંઘપતિ શ્રદ્ધિવર્ધ શ્રીમાન નગીનદાસ કરમચંદ તથા સંઘપતિ શ્રેદ્ધિવર્ધ શ્રીમાન આણેકલાલ મનસુખભાઈની અર્વાચીન વૈભવસંપન્ન સંઘયાત્રાનાં સભારણાં તાજાં થાય છે.

આ શુભ કાર્ય પહેલાં પણ હજારોના ખર્ચે કરેલું આપશ્રીનું ઉજમણ, શ્રી સિદ્ધજેન-સ્તલામ-જનનગર વિગેરે રથોમાં થયેલા મંગલકારી શ્રી ઉપધાન તપ, શ્રી સિદ્ધચક્રારાધન, વર્ધમાન તપ સંસ્થા, દેવબાગ-લક્ષ્મી આશ્રમ જેવી જૈન ધાર્મિક સંસ્થાશ્રી જનનગરના કાર્તિચંદ્રો વિગેરે પુણ્યસ્થેત્રોમાં થયેલી લાખોની ઉદારતા ઉપરાંત જનનગરનું જિનમંદિર યુક્ત જૈન વિદ્યાર્થીમુવન, એ આપશ્રીની દાનધર્મપરાયણતા માટે જળગર સાક્ષી છે, તેમજ ક્ષયની કાતિલ બીમારીથી પીડાતા દર્દીઓને રાહત આપના માટે બંધાતા સેનિટરી-યમમાં રૂ. ૫૦૦૦૦ ઉપરાંતની સખાવત પ્રસિદ્ધ છે. શેઠ પોપટલાલભાઈના ભોગોપભોગની

સંઘ મંડિતના આગમ ત્રણેથી સ્વ ધર્મકેવલના પંથારેયા ના બાવીસાલાનરેસા

ભરપૂર સામગ્રી છતાં યોગ્ય વયમાં સર્વશિરોમણિ બ્રહ્મચર્ય વ્રતનો સ્વીકાર, એ આપના શીલધર્મોરાધનનું પ્રગલ પ્રમાણપત્ર છે. ખાનપાનની સર્વોગચ્છંદર સામગ્રી છતાં ઉપવાસ-આયંજિલ પ્રમુખ તપશ્ચર્યા ઉપર પ્રેમ, એ તપોધર્મ ઉપર આપના અધ્યાગ પ્રેમની નિશાની છે અને કોષ્ઠપણુ ધર્મપ્રિયામાં જામૃતાનુષાનની કોટિએ પહોંચવાની પ્રગલ ભાવના, એ ભાવધર્મ ઉપર આપના નિમિઙ રાગની નિશાની છે. પંચ અણુવ્રત, ત્રણ ગુણુવ્રત અને ચાર શિક્ષાવ્રતરૂપ સમ્યક્ત્વમૂલક દ્વોદશ વ્રતમય શ્રાવકના સર્વોત્તમ ધર્મનો સ્વીકાર કરવા સાથે, અનેક રથસેના ભવ્યાત્માઓ શ્રાવકધર્મના આરાધનમાં ઉજ્જભાળ થાય, અને શ્રી જિનેશ્વરદેવોના સેવકો બને, એ ઇરાદાથી શાસન-સંઘના ગૌરવાચે પ્રાપ્ત સાધનોનો સદુપયોગ કરવો એ વિરતિ તરફ આપ ધર્મબ્રહ્મણી કેટલી તીવ્ર અભિરુચિ છે તે જણવા માટે બસ છે.

આજના જડવાદના જમાનામાં પણ આ મહાન સંઘ સાથે તીર્થયાત્રા નિમિત્તે ગામડે ગામડે ફરી ધર્મપ્રચાર કરવામાં આપશ્રીએ જે શુભ પ્રયાસ આદર્યો છે તે જોઇ અમારા હૃદયો પ્રમોદથી નાચી ઊઠે છે. માર્ગમાં આવતા પ્રત્યેક સ્થલોમાં ધર્મપ્રચાર સાથે યોગ્ય ક્ષેત્રોમાં સેંકડો તેમજ હજારોની ઉદારતા કરવાનું આપશ્રી હજુ સુધી ચૂક્યા નથી એ બોધુ પ્રશંસનીય નથી.

ઉવટમાં અમો ઇચ્છીએ છીએ કે-શાસનદેવ આપનું આ શુભ કાર્ય નિર્વિઘ્ને પાર પાડવા સાથે પુનઃ આવા ધાર્મિક કાર્યો કરવાની આપશ્રીને ઉદાત્ત પ્રેરણાઓ આપી કાકા-ભત્રીજાના સપરિવાર યુગલને દીર્ઘાયુષી બનાવે અને આવા શુભ કાર્યો દ્વારા સમાજની અનેકગણી સેવાઓ અર્પણુ કરવા સાથે પરમપદને પ્રાપ્ત કરાવે એ જ મહેચ્છા છે. પુનઃ પણ અભિનંદન હો, અભિનંદન હો, કોડો વાર અમારા અંતઃકરણના આ શુભ કાર્ય માટે આપશ્રીને અભિનંદન હો.—એ હાર્દિક ઉદ્દગારો મુખમાંથી સહેજે સરી પડે છે.

અભિનંદનપત્ર અર્પણુ રથળ,
શ્રી સિદ્ધગિરિજી
વીર સં. ૨૪૬૪, માધ માસ.

લી.
પ્રમુખ:-શ્રી દેશવિરતિ ધર્મારાધક સમાજ
કાચોલ્ય જૈન વિદ્યાશાળા,
અમદાવાદ.

માન પત્ર

અનેક ગુણાલંકૃત દાનવીર સંઘપતિ શેઠશ્રી પોપટલાલ ધારશીભાઈ
તથા શેઠશ્રી ચુનીલાલ લક્ષ્મીચંદ ધારશીભાઈની સેવામાં

શ્રી જૈનશાસન દિવાકર, શાસનપ્રભાવક, રત્નત્રયી આરાધક, ધર્મપાલક આચાર્યો શ્રી
૧૦૦૮ શ્રી વિજયભેમિસૂરીશ્વરજી તથા સાગરાનંદસૂરીશ્વરજી તથા શ્રી વિજયભેદનસૂરિજી
મહારાજાઓના પરમતારક કલ્યાણુકારી ઉપદેશથી, સ્વપરહિત સાધવાના હેતુથી આપશ્રી
અત્રે શ્રી પાદલિપ્તપુર-પાલીતાણામાં જ્યાં શ્રી શત્રુજય મહાતીર્થમાં ખિસાજમાન શ્રી ઋષ-
ભદેવ પ્રભુનું ઉત્કૃષ્ટ શરણુ પામીને અનંતાનંત છદ્મસ્થ જીવો સિદ્ધિપદને પામ્યા છે,
એવા કલ્યાણુકારી તીર્થોધિરાજને બેઠવા માટે આપશ્રી ચતુર્વિંશ સઘ સાથે, સુગતિના
કારણરૂપ રૈવતગિરિ, પ્રભાસપાટણ, વેરાવળ, દીવ, અબરા આદિ અન્ય તીર્થોની
યાત્રાઓ કરીને અનેક જિન ચૈત્યોના દર્શનનો અપૂર્વ લાભ લઈ શાસનની અમર ખજા-
નામાં ફરકાવતાં ફરકાવતાં અત્રે પધાયો છો તે પ્રસંગે અમોને શ્રી યશોવિજયજી જૈન
ગુરુલ તરફથી આપશ્રી સંઘપતિ મહાશયોનું, મૂલ્ય આચાર્યવર્યોનું, સુશીલ સાધુ-સાધ્વી-
જીઓનું અને સમસ્ત ચતુર્વિંશ સંઘનું સ્વાગત કરતા અપૂર્વ આનંદ થાય છે.

ધર્મની પ્રુષ્ઠિ કરનારા કાર્યો કરીને આપ મહાશયે જૈનશાસનની શોભામાં અનેકરા
વૃદ્ધિ કરી છે. ધાર્મિક જનહિતના અને સેવાના પ્રસંગોમાં આપશ્રીએ તન, મન અને
ધનના આપેશો ભોગ અતિ આદરણીય છે, તપશ્ચર્યા આયે પ્રશુભકિત તથા ગુરુમકિત
સંકળાએલી છે અને તે માર્ગે આપ, પુષ્કળ દ્રવ્ય ઉત્કૃષ્ટ બાવે વાપરતા રજા છો. આપ
કમાઈ કરી ખેસી ન રહેતા તે કમાઈનો સદુપયોગ આપે કરી ખતાવ્યો છે.

આપશ્રીના વતન જામનગરમાં શ્રી વર્ધમાન તપ ખાતામાં મોટી રકમ આપી આપ્યં-
જિલ આદિ તપશ્ચર્યા સુખરૂપ યજ્ઞ શકે તે અર્થે સંરચાની સ્થાપના કરી અને ભોજનાલય
માટે મોટી રકમ આપી અતિ મહત્વની જરૂરીઆત પૂરી પાડી છે. તે ઉપરાંત દેવધ્યાગ

અને જૈન દ્વંદ્વથી આશ્રમના ભવ્ય મકાનો ધણી મોટી રકમના ખર્ચે બંધાવી ઉપાશ્રય અને યાનમંદિરરૂપે આપશ્રીના વડિલોના નામ જામનગરમાં અમર બનાવી શાસન અને સ્વામીભાષ પ્રત્યેની આપની જેડી લાગણી પ્રદર્શિત કરી છે.

જૈન જાળકા કેળવણી સાથે સંસ્કારી જીવન ધરે તેવા ઉદ્દેશથી દોઢેક લાખથી વધુ રકમ ખર્ચીને " જૈન વિદ્યાર્થી સુવન " આપશ્રીએ રચાવ્યું છે. ક્ષય જેવી જીવલેણ અને ભયંકર ખીમારીથી પીડિતા દરદીઓને માટે જામનગરમાં સેનીટરીઅમ બંધાવવા હમણાં જ પચાસ હજાર રૂપિયાની ઉદાર સંખ્યાવત કરી છે. એ આપની માનવસેવાનું ઉત્તમ ઉદાહરણ છે. એવી જ રીતે જીવદયાના કાર્યો પાછળ પણ સારી રકમ ખર્ચી અમલદાનનું ખર્ચ પુન્ય સંપાદન કયું છે.

સંઘપતિ મહારાજો ! આપે અતિ મોટા ખર્ચે ભવ્ય ઉદ્યાપનો અને સમવસરોહો તેમજ અનેક નવકારશીઓ જમાવી છે. સાથે ઉપધાન તપ કરેલ છે, તથા શત્રુજપાદિ અનેક રથોને જીલ્લોદાર અને પ્રતિષ્ઠાદિ પ્રસંગો ભક્તિપૂર્વક ઉજવ્યા છે. દેશવિરતિ ધર્મોપદેશ સમાજદાર અને તેની એક બેઠક આપને ત્યાં બોલાવીને ધર્મસેવા બજાવી છે. મુળદ્વ નજીક અધિરીમાં આપના અંગસા પાસે સુંદર જિનમંદિર બંધાવ્યું છે. એવા અનેક કાર્યોથી ધર્મ પ્રત્યેનો આપનો અડગ પ્રેમ સક્રિય બનાવ્યો છે અને સ્વોપાર્જિત મિલકતનો અતિ ઉત્તમ વ્યય કરી અનેક જીવોને ધર્મના માર્ગમાં લેવા છે.

આપની ઉત્તમ પ્રકારની દાનશ્રેણી-જૈનધર્મના સિદ્ધાંત પ્રમાણે સર્વ કષ્ટિ ધ્યાનમાં રાખી-ચાલુ રાખી અગાઉના પ્રસિદ્ધ જૈન દાનેશ્વરીઓને યાદ કરાવી રહી છે.

આપશ્રી છરી પાળતા સંઘ સાથે પૂજ્ય મુનિપુંગવોની સ્તવનાનું પાલન કરતા બે માસના લાંબા પ્રવાસ પછી આપ આ સિદ્ધસેત્રમાં પધાર્યા છે. તે સમય દરમિયાન યાત્રા-જીઓની નાની મોટી સઘણી જરૂરીઆતો સંપૂર્ણ રીતે પૂરી પાડી છે. પૂજ્ય સાધુ સાધવીના મોટા સમુદાયની વૈયાવચ્ચ કરી છે. માર્ગમાં સાથે દેવદર્શન અને પૂજાદિ માટે જિનમંદિરની સગવડ રાખી છે. રથોને રથો અનેક ખાતાઓમાં ઉદાર સંખ્યાવતો કરી છે. આ પ્રમાણે ઉદારતાથી પોતાના દ્રવ્યનો વ્યય કરીને આપ આધ્યાત્મિક પુરુષાર્થ સેવા રચ્યા છે. આવી રીતે જૈન સમાજના ઉત્કર્ષ માટે આપની સેવા અને સંખ્યાવત મહાન છે, જેની કદર રૂપે શ્રી જામનગરના મહારાજ જામસાહેબે પણ આપને ઓર્ડર ઓફ મેરીટ- (Order Of Merit)નો ઇલકાળ આપી ચોગ્ય માન આપ્યું છે.

જેવટમાં ચતુર્વિધ સંઘ સાથે છરી પાળતા યાત્રા કરવાના કાર્યથી આપશ્રીની આજ દિન સુધીની કાસર્કી ઉપર અમર કીર્તિ-કળશ ચડેલ છે.

અંતમાં આપ સંઘપતિ મહારાજો સહકુટુંબ આરોગ્યમય લાંબું આયુષ્ય ભોગવી શાસનસેવાના અનેક માંગેમાં સહાયબૃત યતો અને આત્મિક કલ્યાણના સાધક યતો એમ ધન્ય આપ સંઘપતિ મહારાજોને આવા અનુપમ કાર્ય માટે અભિનંદન સહિત માનપત્ર અર્પણ કરવા રજા લઈએ છીએ.

અમો છીએ શ્રી સંઘના નત્ર સેવકો.

શ્રી યશોવિજયજી

જૈન ગુરુકુળ

પાક્ષીતાણા

સં. ૧૯૯૪ ના માહ વદિ ૫

તા. ૧૯-૨-૧૯૭૮.

દેવચંદ કલ્યાણજી શેઠ-પ્રમુખ

ફરીરચંદ કેસરીચંદ ઝાઙ.

નાનચંદ કસ્તુરચંદ મોદી.

લલ્લુભાઈ કરમચંદ દલાલ-ઓ. સેક્રેટરીઓ.

પાનાચંદ ગાંડાભાઈ વોરા-ચા. સેક્રેટરી.

સ્વાગત ગીત

(આરા સય)

પધારો સંઘપતિ મુલન.

આજ અમારે અનુપમ દિવસ, સુવર્ણ જિંધો બાણ;

સ્વાગત કરીએ પૂર્વે રનેહથી, સંઘ ચતુર્વિધ મહાન.

પધારો.

દેવબાળ ને જ્ઞાનમંદિર, જોદયાં ધમત્યાં સ્થાન;

શ્રી વિદ્યાર્થી ! શુભ સ્થાપી, અમર કયાં શુભ નામ

પધારો.

નવપદ આરાધન સાધ્ય સાધન, આયંભિલ તપનું વિધાન;

મોટી રકમો સમર્પી તે અર્થે, દીપાવ્યા ઘડિત્યાં નામ.

પધારો.

હોસ્પીટલ ને જીર્ણોદ્ધારે, અરચ્યું દ્રવ્ય પ્રભાણ;

ઉદાપન ઉપધાન સમોસણ, રેણી ઉપાન્યુ પુ.ચ મહાન.

પધારો.

શ્રી વિજયનેમિચુરિ સુરિ રાજન, મુત-મુત સાગરાનંદસુરિણ;

શ્રી વિજયમોહનસુરિણ સાથે, આપે ઉપદેશ મુલન.

પધારો.

ધન્ય દિવસ ધન્ય ધન્ય ધરીઆલે, અષ્ટસર પાઠ્યા ત્વસમાન;

સંઘ ચતુર્વિધ દર્શન પામી, બન્યા અગે પુણ્યવાન.

પધારો.

ગુરુકુળ બાળક સ્વાગત કરતા, સંઘપતિ શ્રી મહારુણવાન;

આરીષ આપે ભક્તિથી લેશે, તીર્થપતિ મરૂદેવી નંદલાલ

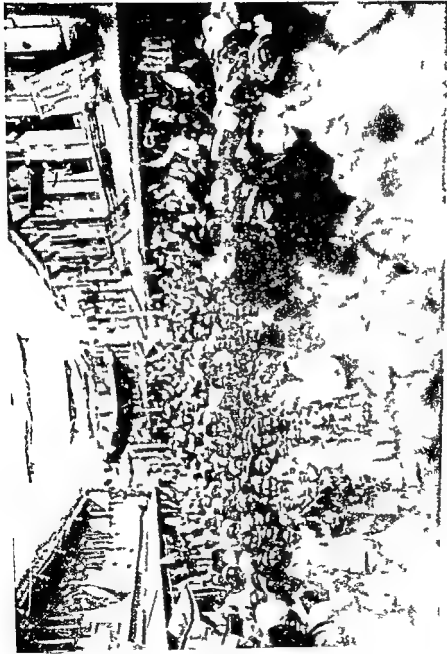
પધારો.

પાક્ષીતાણા

તા. ૧૫-૨-૭૮.

સમર્પક—

શ્રી યશોવિજયજી જૈન ગુરુકુળ.

૫૩)કામરૂપ જિલ્લામાં જાતીય સંઘર્ષ દરમિયાન

અનેક સદ્ગુણાલંકૃત ધર્મપ્રેમી શ્રેષ્ઠીવર્ધ શ્રીયુત
ચોપટલાલ ધારશીલાલ તથા શેઠ ચુનીલાલ
લક્ષ્મીચંદ ધારશીલાલ જામનગર.

આપશ્રી જામનગરથી 'છ'રી' પાળતો સંઘ કાઢી આપણાં પવિત્ર તીર્થોથી રૈવત-
ગિરિ અને તીર્થોધિરાજ શ્રી વિમલગિરિની યાત્રા નિર્વિઘ્નપણે કરવા ભાગ્યશાળી થયા તે
બદલ અમે શ્રી સિદ્ધશેત્ર જૈન જાલાશ્રમની વ્યવસ્થાપક સમિતિના પ્રમુખ તથા સભ્યો
આપને અમારાં ખરાં અંતઃકરણથી અભિનંદન આપીએ છીએ.

આપશ્રીને આપણા પરમ પવિત્ર ધર્મના સિદ્ધિતામાં અડગ અદ્વા છે અને આપ શ્રીએ
જામનગરમાં સાધુ સંસ્થાને ઉપયોગી થઈ પડે તેવા દેવળાગ ઉપાશ્રય બંધાવી તેમના
તરફનો પ્રત્યક્ષ વ્યક્ત કર્યો છે.

વર્ધમાન તપ-આશ્રમિલ આપણા શાસનમાં મહાન ફળદાયક તપ છે. તે તપ કરે-
નારાઓની બધી જાતની સગવડતા સચવાઈ રહે તેમજ તેઓની શુશ્રૂષાનો લાભ મળે તે
હેતુથી જામનગરમાં આપ સાહેબોએ વર્ધમાન તપ આશ્રમિલ ખાતે સ્થાપી શાસનની
શોભામાં વૃદ્ધિ કરી છે.

સ્વામીવાત્સલ્યનો લાભ મહાન પુણ્યના યોગે પ્રાપ્ત થાય છે. આપ જામનગરમાં
જોજનાલય ખોલી આ મહાન પુણ્ય પ્રાપ્ત કરવા ભાગ્યશાળી થયા છે, તે જાણી અમારાં
અંતઃકરણ હૃદયથી ઉભરાય છે.

જ્ઞાન વિના મોક્ષ નથી. આધુનિક જમાનામાં ઉચ્ચ કેળવણી જરૂરની છે. ઉચ્ચ
કેળવણી લેનારા જૈન બાળકોને ધાર્મિક અને સંસ્કારી બનાવવા માટે જૈન શિક્ષણ
સંસ્થાઓની આપને જરૂર જણાતાં આપે જામનગરમાં જૈન વિદ્યાર્થી લુવન તેમજ જ્ઞાન-
મંદિર સ્થાપ્યાં છે, અને જૈન સમાજના ઉછરતા બાળકોની જ્ઞાનપિપાસા વૃદ્ધ કરવાની
સગવડ કરી આપી છે, તે બદલ આપને અમારાં હૃદયપૂર્વકનાં અભિનંદન આપીએ છીએ.

આ જમાનામાં ક્ષય નિવારણ માટે ઉપાયો કરવાની અત્યંત જરૂરિયાત છે, તેમ આપને જણાતાં આપે જનનગરમાં સેનીટારીયમ-ક્ષયના દવાખાનામાં રૂ. ૫૦,૦૦૦ જેટલી ઉદાર સખાવત કરીને જૈનોની સખાવતથી જૈનેતર પ્રજાને મુગ્ધ કરી છે.

આપના આ તીર્થયાત્રાના સંઘના પ્રતાપે અમારું કાઠિયાવાડના સેંકડો ગ્રામવાસીઓ, ખાળખહારી સુરિસપ્રાંત આચાર્ય શ્રી વિજયનેમિસૂરીશ્વરજી મહારાજ, આગમોદ્ધારક આચાર્ય શ્રી સાગરાનંદસૂરીશ્વરજી મહારાજ તેમજ શાસનપ્રભાવક વિજયમોહનસૂરીશ્વરજી મહારાજ વગેરે પૂજ્ય આચાર્ય મહારાજોના સદુપદેશ સાંભળવાને ભાગ્યશાળી થયા છે તે બદલ કાઠિયાવાડની જનપ્રજા પરમપૂજ્ય આચાર્ય મહારાજોની તથા આપની કૃણી છે.

આપનાં દરેક ધાર્મિક કાર્યમાં તેમજ શિક્ષણપ્રચારનાં કાર્યોમાં આપના સર્વ કુટુંબીજનોની સતત પ્રેરણા અને સહાય હોય છે, તે જણીને અમને આપના કુટુંબીજનો પ્રત્યે પણ અત્યંત પ્રેમ અને શક્તિભાવ ઉત્પન્ન થાય છે.

આપથી તથા આપના કુટુંબીજનો શાસનોત્થતિનાં પ્રશંસનીય કાર્યો હરહંમેશ વિશેષ પ્રભાવમાં કરો અને આપની આત્મોત્થતિમાં હરહંમેશ વધારો થાય અને આપનાં રૂઠાં કાર્યોથી અન્ય જનોને ધર્મોત્થતિમાં ઉપયોગી થાય તેવાં કાર્યોમાં દોરવા ભાગ્યશાળી થાઓ, અને શિક્ષણ સંસ્થાઓમાં દિનપ્રતિદિન વધારે રસ લેતા થાઓ, એમ શાસનદેવ પ્રત્યે અમે પ્રાર્થના કરીએ છીએ.

પાદસિંહપુર (પાલીતાણા) માધ વહિ પ ને સનિવાર સંવત ૧૯૬૪ તા. ૧૬-૨-૩૮.

હિ. અમે છીએ. આપના સદગુણાનુસંગી શ્રી સિદ્ધજેન જૈન બાળાશ્રમના કાર્યવાહકો

લગવાનંદાસ પત્રાલાલ (પ્રમુખ.)

ચિનુભાઈ લાલભાઈ શેઠ

ભાઈચંદ નગીનભાઈ ઝવેરી

નાનજી લધાભાઈ

વીરચંદ પાનાચંદ શાહ

(માનદ મંત્રીઓ)

ચન્નજીભાઈ ભાતીલાલ ગાંધી

ચુનીલાલ દુર્લભદાસ પારેખ

અમરચંદ કુંવરજી શાહ

શાંતિલાલ ચાંપરી શાહ

(માનદ સ્થા. મંત્રીઓ.)

અભિનંદન પત્ર

દાનવીર ધર્મ-સમાજસેવક આદ્યયુગસંપત્તિ ટ્રેસિવર્થ શ્રીમાન્
પોપટલાલ ધારશીલાલ તથા સંઘપતિ ટ્રેસિવર્થ શ્રીમાન્
ચુનીલાલ લક્ષ્મીચંદ ધારશીલાલ ચૈગ્ય.

આપશ્રીના આ મહાન્ શુભ કાર્ય માટે અભિનંદન અર્પણ કરવું તે અપેક્ષાએ
આપના સહયુગ્મેનું અનુકરણ કરવું. અને તે માટે અમારા મુરબીવર્થ આપ સંઘપતિના
આશીર્વાચન ઉપલબ્ધ કરવા એ જ અમારા સેવાભાવી બાલ-પુત્રો માટે દિતાવદ્ છે.
સહયુગ્મસંપત્તિ આપશ્રીના શુભાશીર્વાચનો દ્વારા અંશે પણ સહયુગ્મી થયેલો અમારો આત્મા
આને જ નહિ પણ જીવન પર્વત અભિનંદન અર્પણ કરી કૃતજ્ઞ થશે.

જે અવસરે પાશ્ચાત્ય દેશનો પ્રચંડ પવન ચોમેર ઝૂકાઇ રહ્યો છે, જે સમયે જડવાદના
ઝંઝાવાતો વિશેષ જોર કરી રહેલા છે અને જે યુગમાં આર્થિકતાની સનાતન આયસરૂઠિ
પ્રતિકષણે ક્ષીણ થતી જાય છે તેવા કરાલ કળિકાળમાં સૌરાષ્ટ્રના શત્રુજય-ગિરનાર પ્રમુખ
સર્વ મહાતીર્થોની યાત્રાનિમિત્તે શ્રી ચતુર્વિંશ સંઘ સહિત જામનગરથી મંગલ મુહૂર્તે પ્રવાણ
કરી પગે ચાલીને પુણ્ય તીર્થક્ષેત્રો તથા પવિત્ર રથજોની સ્પર્શના કરતા કરતા તીર્થાધિરાજ
શ્રી શત્રુજયગિરિરાજની પવિત્ર હાવામાં પધારી આપશ્રી અપૂર્વ શાસનપ્રભાવનાના સત્કાર્યો
કરી રહ્યા છે, તે માટે અગોને અત્યંત ગૌરવ પેદા થાય છે.

સંઘયાત્રા દરમ્યાન માર્ગમાં આવતા લગભગ પ્રત્યેક રથજોએ આત્મકલ્યાણ તેમજ
લોકકલ્યાણ ચૈગ્ય સર્વક્ષેત્રમાં આર્થિક પોષણ આપવા ઉપરાંત આર્થપ્રજ્ઞમાં અજ્ઞાન ધર્મ-
પ્રેમ જગાડનાર આપ સંઘપતિશ્રીએ “ રેલ વિગેરે સાધનવાળા સમયમાં આવી સંઘયાત્રાએ
ખીન જરૂરી છે ” એવો પ્રભાવ કરનારા અર્ધદંડોના મુખેથી “ આવી ધાર્મિક સંઘ-
યાત્રાએ ખાસ જરૂરી છે. ” એવી ઉદ્ઘોષણા કરાવી ધર્મપ્રચારનું મૂર્તિમંત દર્શાવતું પુરું
પાડ્યું છે. આપ સંઘપતિના આ સહયુગ્મે અમારા અંતરમાં રમી રહ્યા છે.

નાના મોટા હરેકોઇ રથજો આપશ્રીના આ સંઘનું દમદમાભવું સ્વાગત થયું છે,
તે તે રથજોની રથાનિક ધર્મોભિમાની આર્થપ્રજ્ઞએ પોતાના નગરને ઇન્દ્રપુરી જેવું શણગાર-
વામાં ખર્ચ સન્ન્યય પણ જોડ્યું નથી, આટલો સત્કાર છતાં આપની અનુકરણીય
નિરભિમાનતા, ગંભીરતા અને શ્રીમંતાઇ છતાં સદાઇ એ સહયુગ્મોની ત્રિપુટી અગોને
આશ્રયમુખ્ય કરે છે.

શાસનસમ્રાટ પૂ. આચાર્યશ્રી વિજયનેમિસૂરીશ્વરજી મહારાજ, આગમોદ્ધારક આચાર્યદેવ શ્રીમાન સાગરાનંદસૂરીશ્વરજી મહારાજ, શાસનપ્રભાવક આચાર્યશ્રી વિજયમોહનસૂરીશ્વરજી મહારાજદિની તેમજ સંઘયાત્રામાં બિરાજતા અન્ય સુવિદિત મુનિવર્યોની સેવામા પરાયણતા, ઉદ્દેશામૃત શ્રવણ કરવામાં તત્પરતા વિગેરે આપશ્રીની ગુણાવલીના જોટલા વખાણ કરીએ તેટલા જોછા છે.

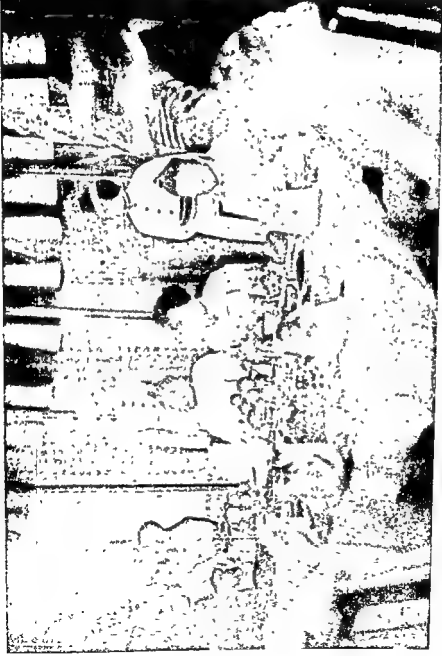
સમક્ષિતમુક્તકદાદશ વ્રતનો સ્વીકાર કરવા સાથે ચોગ્યવયે વ્રતચિરોમણિ બ્રહ્મચર્યનો આદર, ભોગોપભોગની સર્વાંગસુંદર સામગ્રી છતાં ઉપવાસ, આયંબિલાદિ તપશ્ચર્યામાં આસક્તિપ્રમુખ ચારિત્રધર્મ ઉપર આપનો અવિચળ રાગ અમારા હૃદયોને હર્ષથી હચમચાવી મૂકે છે.

શ્રી ઉદ્ધાપન-મહોત્સવ, ઉપધાનતપારાધન, સિદ્ધચક્રભગવંતનું સમ્યગારાધન, દેવબાગ લક્ષ્મી જૈનઆશ્રમ, જૈનાનંદજ્ઞાનમંદિર, વર્ધમાનતપસંસ્થા, ઝૈનવિદ્યાર્થીધુવન, ઠંઠંગગિરિ ઉપાશ્રય વિગેરે આપના આર્થિક પોષણથી જ તૈયાર થયેલી ધાર્મિક સંસ્થાઓ ઉપરાંત જામનગરમાં ક્ષમના હર્દીઓને રાહત આપવા માટે તંપાર થતાં સેનીટેરીયમમાં ૫૦૦૦૦ રૂ. ની ગંભીર સંખાવત, તેમજ સાધર્મિજન-ધુઓના ઉદ્ધારમાં ઉદારચરિતપણું આપની ધર્મ તથા સમાજસેવાના અનુપમ નમૂનાઓ છે. દાનવીર આપ સંઘપતિને એથી જ જામનગર રોડ તરફથી 'ઓર્ડર ઓફ મેરીટસ' નો માનવંતો ઇલ્લાહ ઝેનાયત કરવામાં આવ્યો છે. આવા સંઘપતિની મુકતકંઠે જોટલી પ્રશંસા થાય તેટલી જોછી છે.

આપ ધર્મવીર કાકા-ભત્રીજરૂપ સંઘપતિના સપરિવાર યુગલને શાસનદેવ દીર્ઘાયુષ્ય બક્ષે, પુનઃ આત્રા ઉત્તમ ધર્મકાર્યોની ઉત્તમ પ્રેરણાઓ અર્થે અને વિજયવંતા જૈનશાસનને વિશેષ ગૌરવશાળી બનાવે એટલું ઇચ્છી આપના સદૃશ્યો અમારામાં આવે એવા આપના આશીર્વાદોની આશા રાખી હૃન્મેશને માટે આપ સંઘપતિને અમે અંતઃકરણથી અભિનંદન આપી વિરમીએ છીએ.

સ્થળ:—તીર્થક્ષેત્ર-પાલીતાણા.
માધ્ય વદિ ૫ રાત્રિનાર સંવત ૧૯૯૪
તા. ૧૬-૨-૧૯૩૮.

અમે છીએ
આપ વડીલશ્રીના સેવાભાવી સેવકો,
શ્રીજામનગર ઓરાવાળ જૈન વોલન્ટીયર કોર

પાટીતાલુ-નરેશ તથા સંપતિ સંઘના કેરપમાં પાટી મંચગે.

ॐ महम्

શ્રી જામનગર જૈન મોહન મંડળી તરફથી

માનપત્ર ૨

સકલ શ્રાદ્ધશુણ્યસંપન્ન જિનાજ્ઞાત્રિપાલક સદ્ગુણવિભૂષિત દાનવીર
શ્રેષ્ઠિવચ્ચ શ્રીમાન સંઘપતિ શેઠ પોપટલાલ ધારસીભાઈ
તથા શેઠ ચુનીલાલ લક્ષ્મીચંદ યોગ્ય :—

અનેક વિડંબના યુક્ત આ સંસાર મહાસાગરનો પાર પામવા માટે ને અનેક પુણ્ય કાર્યો વિદ્વાન શાસ્ત્રવેત્તાઓએ નિરૂપણ કરેલા છે તેમાં ભક્તિરસનો પણ સમાવેશ થાય છે. સુમધુર સંગીત અને વાન્નિંતથી પ્રભુસ્તુતિ તથા તાલબદ્ધ ગવાતા સ્તવનોની પૂજા આદિ દ્વારા ભવ્યાત્માઓના હૃદય-સરોવરમાં ને ભક્તિનો પ્રવાહ સીંચાય છે તેથી ધણાએ ભવ્યાત્માઓ પોતાના આત્માનું કલ્યાણ કરી અક્ષય સુખને પંથે પડે છે. ઉપરોક્ત પ્રવૃત્તિમાં અમારી મંડળી પણ યથાશક્તિ સેવા કરી રહી છે તેમજ આપશ્રીમાને આપને લાંબા થયેલા અનેક ધાર્મિક પ્રસંગોએ અમેને યાદ કરી, ભક્તિરસનો પૂર્ણ લ્હાવો આપી અમેને અમારા કાર્યમાં ઉત્સાહિત કર્યા છે, એટલું જ નહિ પણ આ અદિતીય સંઘપ્રવાસમાં પણ આપે અમારી મંડળીને સાથે રાખી તીર્થયાત્રા તથા ભક્તિકાર્યમાં સેવા આપવાનો ને સુયોગ પ્રાપ્ત કરાવ્યો છે તે માટે આપ ઉભય કાકા અને ભત્રીજાને અમે આ પ્રસંગે અભિનંદન આપીએ છીએ; અને આવા અન્ય પણ માંગલિક કાર્યો આપશ્રીમાન કરતા રહો અને અમેને પુણ્યસાળી પ્રવૃત્તિઓના સાથી બનાવતા રહો એવી શાસનદેવ ત્રણે પ્રાર્થના કરી, આપશ્રીમાન અર્નત સુખદાયી વરમાળાને આપના કંઠમાં આરાપણ કરો એ જ શુભેચ્છા.

પાલીતાણા.
તા. ૧૯-૨-૩૮.

લી. અમે છીએ આપના રનેહાતુરાગી,
શ્રી જામનગર જૈન મોહન મંડળીના સરસ્થી

અભિનંદન પત્રિકા

શ્રી સિદ્ધચક્રસમારોધક આદ્યગુણસંપન્ન સદ્ગુણાલંકૃત દાનવીર
આસવંશવિભૂષણ જામનગરનિવાસી સંઘપતિ શ્રેષ્ઠિવર્ય શ્રીમાન
પોપટલાલ ધારશીભાઈ તથા સંઘપતિ શ્રેષ્ઠિવર્ય શ્રીમાન
ચુનીલાલ લક્ષ્મીચંદ ધારશીભાઈ યોગ્ય

અનન્તરાત્રી શ્રી જિનેશ્વર મહારાજના શાસનમાં શ્રી સિદ્ધચક્રપરમાત્માનું સમ્મગારાધન
એ સર્વોત્તમ અને સાચો મોક્ષસાધક યોગ છે, એટલું જ નહિ પરંતુ અન્યાન્ય સર્વ મોક્ષ-
સાધક યોગોનો આ સર્વોગ સુંદર સાર્વજનીન યોગમાં જ અન્તર્ભાવ થાય છે, આપશ્રી-
માને રૈવતગિરિ, શત્રુંજયગિરિ વગેરે સૌરાષ્ટ્રના મહાતીર્થોની ઇશી પાળીને તીર્થંકરપૂજિત
શ્રમણપ્રધાન ચતુર્વિધસધ સહિત યાત્રાનો જે શુભપ્રવાસ આદર્યો છે અને જે લગભગ
પૂર્ણ થવા આવ્યો છે તે પ્રવાસમાં આપશ્રીને તેમજ સંઘમાં સાથે ચાલનાર સર્વ ભવ્યા-
ભાઓને અરિહંતાદિ શ્રી સિદ્ધચક્ર ભગવંતનું આરાધન કરવાની ઉમદા તક પ્રાપ્ત થઇ છે
તે માટે અમેને ધણો જ હર્ષ થાય છે.

શુભરૈશ્વર તથા મહામંત્રીશ્વરની જૂતકાલીન વિજયવંતી સંઘયાત્રાઓ તેમજ છેલ્લા
દશકામાં અમદાવાદ-પાટણથી નીકળેલી સમૃદ્ધિશાલી સંઘયાત્રાના સંરમરણો તાજાં કરાવનાર
આપ સંઘપતિની સંઘયાત્રામાં વર્તણું સુંદર ચાંદીનું સમવસરણ, જરીયાન છત્ર અને
ચાંદીની અંબાડીથી શોભતો ગજરાજ, ચાંદીનો ચપ્પાનો, છદ્મજ, સેંકડો તંત્રુ રાવટીઓ
વિગેરે ભવ્ય સામગ્રી ઉપરાંત વિશાલ યાત્રિક સમૂહ છતાં સુંદરમાં સુંદર ખાન-પાનની
વ્યવસ્થા સંઘના દર્શનાર્થે આવનાર ભલ-ભલા માનવીને મુગ્ધ કરે છે, લગભગ પ્રત્યેક
મુકામે આપ સંઘપતિનું બાદશાહી સ્વાગત થાય છે, અને તે આવસરે આણુ-બાણુ તેમજ
દૂર-દૂરથી સંઘના દર્શનાર્થે આવેલ અદારે આલમ અરિહંતાના શાસનની પ્રશંસાના એકધારા
ઉદ્ગારો કાઢે છે, આ પ્રમાણે અરિહંતદેવના શાસનની પ્રભાવના દ્વારા અરિહંતપદ્મ
આરાધન કરનાર અને કરાવનાર આપ સંઘપતિને અગ્રો કેટલું અભિનંદન આપીએ ?

આ સંઘયાત્રાનિમિત્તે સિદ્ધિપદની પ્રાપ્તિમાં અનન્યસાધનશૂલ સમ્મગદર્શનાદિ રતનચીનું
જિનપૂજન, વ્યાખ્યાનપ્રવણ, સામાયિક પ્રતિક્રિયાદિ ધર્મક્રિયાઓ કરવા-કરાવવા દ્વારા
સિદ્ધિપદના આરાધક આપ સંઘપતિને જેટલું અભિનંદન આપીએ તેટલું બોધ્યું છે.

આપની આગ્રહબરી વિજ્ઞમિત્રી સંઘયાત્રામાં સાથે ચાલનાર સરિસમ્રાટ પૂ. આચાર્ય શ્રી વિજયનેમિસૂરીશ્વરજી મહારાજ, આગમોદારક પૂ. આચાર્યશ્રી સાગરાનંદસૂરીશ્વરજી મહારાજ, સાસનપ્રભાવક પૂ. આચાર્યશ્રી વિજયમોહનસૂરીશ્વરજી મહારાજ, વિગેરે નવ આચાર્ય મહારાજઓ ઉપરાંત સર્વ કોષ સુવિહિત સરિપુરંદરાની સેવાના અભિલાષી આપ સંઘપતિ સંઘયાત્રાના નિમિત્તે એક સાથે આટલા આચાર્ય મહારાજઓના દર્શન-વંદન-ઉપદેશ-શ્રવણાદિનો ભાગમાં આવતા પ્રત્યેક રથજોના હજારો માનવીઓને લાભ અપાતી એ ત્રીજા આચાર્યપદનું આરાધન કરવા કટિબદ્ધ થયા છે તેથી અમારા મનો-મંદિરમાં ધણે જ હર્ષ થાય છે.

શ્રીમંતાષ છતાં સાદાઈમાં રહેવું એ નીતિ વાકયને હૃદયપટમાં ઉતારી, આચાર્યાંગાદિ જૈનસિદ્ધાંત અભ્યોનું શ્રવણ કરી તત્ત્વજ્ઞાન, મેળવવા માટે થી ઉપાખ્યાય મહર્ષિઓની સેવામાં રહી ઉપાધ્યાયપદારાધક આપ સંઘપતિની અમો કેટલી પ્રથસા કરીએ !

શ્રી જિનસાસનના સારજૂત લાગભારનું આરાધન કરી સારાય જગતને એ સંઘભાગે દેખાડનાર સાધુ મહારાજઓના ચરણકમળની રજ શિરસાવંધ મણીતાર તેમજ કલિકાલસર્વજ્ઞ ભગવાન હેમચંદ્રસૂરિ મહારાજના કથન પ્રમાણે દેશવિરતિધર તરીકે સાધુપદના ઉમેદવાર આપ સંઘપતિના દર્શનથી અમોને ધણે જ આનંદ થાય છે.

હજારોનાં ખર્ચે કરાવેલ ઉદ્યાપન મહોત્સવ, ઉપધાન મહોત્સવ, આચાર્યપદપ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ પ્રમુખ, દર્શનોબોધના જગજગર સાધનો ઊભા કરી મોક્ષના મૂળ કારણજૂત દર્શનપદનું આરાધન કરવા સાથે 'સવિ છવ કશ્' શાસ્ત્રનરસી, 'એ પદને છવનમન પનાતી, દીન-દુઃખી-નિરાધારનો ઉદ્ધાર કરવામાં તેમજ ક્ષમના દહોઆ માટે આપની જન્મભૂમિ જામનગરમાં તૈયાર થતા સેનેટેરીયમ વિગેરે રથજોમાં લક્ષ્યાવધિ ખર્ચ કરી ભાવાનુકંપા તથા દ્રવ્યાનુકંપારૂપ સમ્યગ્દર્શનના લક્ષણનું આરાધન કરનાર આપને અમો અહર્નિશ ધન્યવાદાર્પણ કરીએ છીએ.

સમર્થ વિદ્વાન શ્રુતના સાગર જિનાગ્રાપરાયણ, મુનિવરોની દષ્ટિ નીચે તૈયાર થતા જૈનાગ્રમાદિ જૈનસાહિત્યના પ્રકાશનમાં હજારોનો સદ્વ્યય કરી પંચજ્ઞાનમાં પચ્ચ સ્વપર-પ્રકાશક શ્રુતજ્ઞાનનું આરાધન કરનાર આપ સંઘપતિના ગુણગ્રામ કરવા એ અમારા જેવા અદ્યપોત્તોની શક્તિ બહારનો વિષય છે.

પંચ અલ્પવ્રત, ત્રણ ગુણવ્રત, ચાર શિક્ષાવ્રતરૂપ, સમ્પૂર્ણ મૂલક દ્વાદશવ્રતનો રસીકાર કરવા સાથે વિષય-કથાયની વિષમસેતાનો પરાભવ કરવામાં અજેય શસ્ત્રસમાન વ્રતચિરોમણિ

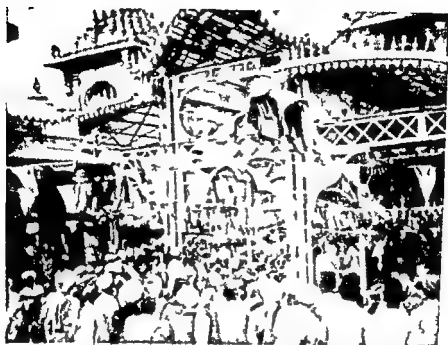
જાલસરના યોગ્ય વચમાં જ આદર કરી નિજગુણ રમણતારખ ચારિત્રપદનું અંશે અંશે આરાધન કરનાર આપ પુન્યવતના અમે જોડલા ગુણાનુવાદ કરીએ તેટલા ઓછા છે.

અખૂટ સંપત્તિ સાથે ભોગોપભોગની સામગ્રીનો સુધોગ છતાં ઉપવાસ, આયંબિલ, વંચાવચ્ચ પ્રમુખ બાજી અભ્યંતર તથોગુણના આરાધનમાં ઉજમાળ થઇ નિતેન્દ્રિયપણું મેળવનાર આપ સધપતિના અમે જેટલા ગુણ ગાઇએ ?

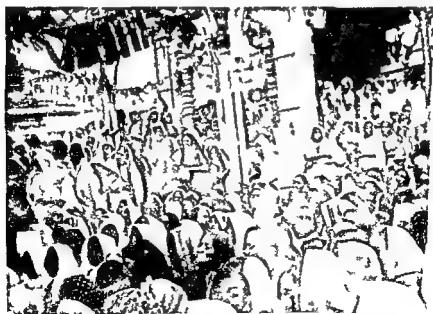
શાન્ત સ્વભાવ, મિલનસાર વૃત્તિ તથા દેવબાગ, લક્ષ્મી જૈન આશ્રમ, વર્ધમાનતપ, સિદ્ધચક્ર સાહિત્ય પ્રચારક સમિતિ વિગેરે આપના પોષણથી જ વૃદ્ધિ પામેલ ધાર્મિક સંસ્થાઓ ઉપરાંત જૈન વિદ્યાર્થી જીવન વિગેરે વ્યાવહારિક યોગ્ય ક્ષેત્રોમાં આપના સહસ્તે વહેતો જ્ઞાનપ્રવાહ એ આપે કરેલ નવપદારાધનના આભૂષણો છે. આ મધયાત્રાના શુભ પ્રસંગમાં તત્ત્વદૃષ્ટિથી વિચારતાં ઉપર જણાવ્યા મુજબ એ અરિહંતાદિ નવપદમય શ્રી સિદ્ધચક્રભગવંતનું આરાધન કરવાનો સુપ્રસંગ આપને તેમજ અન્ય સંખ્યાબંધ આત્માઓને પ્રાપ્ત થયો છે. એ શુભ પ્રસંગમાં સદાકાળ સહાયક રહેનાર શાસનદેવ આપ કાકા-ભત્રીજના ધર્મ પ્રભાવક યુગ્યને સપરિવાર દીર્ઘાયુષી બનાવી, પુનઃ આવા ઉત્તમ ધર્મકાર્યો કરવાની ઉદાત્ત પ્રેરણાએ આપી શ્રીપાળ મયણાસુંદરીની માફક મુક્તિવધૂના સહસ્તે સાદિ અર્નત સુખની આશ્લય વરમાળા આરોપણ કરાવે એ જ મુનેચ્છા.

દેવનગર
(પાદલિપુર)
તા. ૧૯-૨-૧૯૩૮
અંવત ૧૯૮૪ માઘ કૃષ્ણ પંચમી
શનિવાર.

લિ. આપના ગુણાનુરાગી,
અવેરભાઈ પનાઈ શાહ ઉપપ્રમુખ.
પાનાચંદ રૂપચંદ અવેરી તંત્રી.
શ્રી સિદ્ધચક્ર સાહિત્ય પ્રચારક સમિતિ.

તીર્થધારા ઉપર નીચમાળ પ્રસંગનું ચિત્ર

શ્રી રાજગીર જિલ્લાના ઉપર નીચમાળ પ્રસંગનું એક દૃશ્ય [૫ ૨૨૮]

જુદી જુદી સાત સંસ્થાઓ તરફના માનપત્રોનો જવાબ

તા. ૧૯-૨-૩૮ સનિવારે રોજે ૮-૪૫

સલાપતિ મહાશય,
શ્રી દેશવિરતિ ધર્મ આરાધક સમાજ-અમદાવાદ.
શ્રી નવપદ આરાધક સમાજ સુબર્ધ
શ્રી યશોવિજયજી જેન ગુરુકુળ પાલીતાણા
શ્રી સિદ્ધક્ષેત્ર જેન ખાલાથમ પાલીતાણા
શ્રી જામનગર મોહન મંડળી જામનગર
શ્રી ઓશવાલ જેન વોલંટીયર ફોર જામનગર
શ્રી સિદ્ધચક્ર સાહિત્ય પ્રચારક સમિતિ સુબર્ધ
જામનગરના સલામદો, રાજ્યાધિકારી સાહેબો અન્ય બહેનો
અને શુદ્ધસ્થો.

જે પવિત્ર સ્થળમાં આપણે અત્રે બેઠા છીએ તે આપણું તીર્થોધિરાજ તીર્થક્ષેત્ર શ્રી સિધ્ધાયકજી છે, જ્યાં શાસન ઉત્પત્તિ અર્થે જુદી જુદી સંસ્થાઓ, જુદી જુદી દિશામાં કાર્ય કરી રહી છે. કેળવણી સાથે ધર્મની, તપની, ભક્તિની અને સેવાભાવની છાપ પાડી રહી છે તે બોધું પ્રગંભનીય નથી.

ઉપરોક્ત દરેક સંસ્થા પોતપોતાના ઉદ્દેશનું કાર્ય કરી ધર્મની વૃદ્ધિ કરે છે. અને કાર્યમાં ધણી જ પ્રગતિ કરી છે એ જાણી અમેને અતિહર્ષ થાય છે.

આપણે "આરંભે યરા" કહેવાઈએ છીએ પણ એ ઉક્તિને ખોટી પાડી છે અને આ વિજ્ઞાનના તેમજ કેળવણીના આગળ ધપતા જમાનામાં પણ હરિશ્ચંદ્રમાં પસાર થઈ પોતાનું કાર્ય આગલ ધપાવે જાય છે તે તેમના સંચાલકોની કાર્યદક્ષતાને આભારી છીએ અને તેથી તેવી સંસ્થાને તેમજ તેના કાર્યવાહકોને ધન્યવાદ ધરે છે.

આપ સાત સંસ્થાઓએ અમારા કાર્યની આપના માનપત્રમાં અતિશયોક્તિભરેલી પ્રશંસા કરી છે તે અમારા પ્રત્યેની આપની મમતા છે અને તે માટે અમે આપના આભારી છીએ. પણ જીવન જે ધણું જ ટૂંકું હોવાથી તેટલા ટૂંકા સમયમાં પણ તન, મન અને ધનની યથાશક્તિ આપી સારી ધર્મોત્તરિકારક સલામોને મદદ કરવી એ દરેકની ફરજ અમે સમજીએ છીએ અને અમેએ કાંઈ પણ કર્યું હોય તો તે અમારી ફરજ અદા કર્યા સિવાય વિશેષ કાંઈ કર્યું નથી.

એકા સાથે અમેને સાત જુદા જુદા માનપત્રોથી નવાજેલ છે, પણ અમે માનીએ છીએ કે એ માનપત્રોની જરૂરીઆત ન હોતી. આપની અમારા આ કાર્યમાં હાજરી, સહાનુભૂતિ અને સહકાર એ જ અમેને પ્રોત્સાહન આપવાને બસ હતા. આપના આ માન પત્રો લેવા ના પાડવા વિચાર કરેલ પણ તેથી આપને દુઃખ થાય છે તેવું જાણતા તો સ્વીકારવાનું અમારે કબૂલ કરવું પડ્યું છે.

સંઘપતિ શેઠ પોપટભાઈ, સંઘપતિ શેઠ ચુનીભાઈ, શેઠ બાલાભાઈ, શેઠ ધોળીદાસ, શેઠ પ્રતાપસીંહ, અમદાવાદના સંઘપતિ શેઠ માણેકલાલભાઈ, શેઠ ચમનભાઈ, શેઠ જેસંગભાઈ, શેઠ સારાભાઈ જેસંગભાઈ, અમદાવાદના નગરશેઠના ચિ. અરુણભાઈ, શેઠ મોહનલાલ હેમચંદ વિગેરે અનેક શ્રીમંતો સાથે ગિરિરાજ ઉપર ચઢી ગયા હતા. ત્યાં મુખ્ય મંદિરની આલિશાન અને અજબ ભવ્ય પ્રભા પાડતી શ્રી આદીશ્વર લગવાનની મૂર્તિની પ્રથમ પચાસપૂજા કર્યા બાદ મંડપચોકમાં આવી ગયા હતા, જ્યાં આગળ મંત્રિત માલારોપણની ક્રિયા થઈ હતી.

માલારોપણની ક્રિયા રાત્રી.

મહાન જૈનાચાર્યો સૂરિસત્રાટ્ટ શ્રી. નેમીસૂરીશ્વરજી, આગમોદ્ધારક આચાર્ય શ્રી. સાગરાનંદ સૂરીશ્વરજી અને શાસનપ્રભાવક આચાર્ય શ્રી વિજયમોહનસૂરીશ્વરજી અનુક્રમે સભામંડપમાં આવી પહોંચ્યા હતા. ૧૧ વાગતાંની લગભગમાં માલારોપણની ભવ્ય ક્રિયા જનજન્યના શબ્દો વચ્ચે શરૂ થઈ હતી. મધ્યે સૂરિસત્રાટ્ટ જુલદ ગજનાથી ક્રિયા કરાવતા હતા અને ભાવિકોના દૃઢ ઉપર ઊંડી અસર નીપજતી શકતાં હતાં. બાદીની અથેતિ તમામ ક્રિયા રાજેતા મુજબ આચાર્ય શ્રીમદ્ વિજયમોહનસૂરીશ્વરજીના વિદ્વાન શિષ્ય પંચાસ શ્રી. ધર્મવિજયજીએ કરાવી હતી, અન્યત્રતધારીઓની પણ ક્રિયા થઈ રહી હતી. થોડીક ક્રિયા શરૂ થઈ ત્યાં પાલીતાણાના દીવાન શ્રી. મૂળરાજસિંહજી સ્થાનિક અમલદારોની સાથે હાજરી આપવા આવી પુગ્યા હતા.

તીર્થમાળાઓ પહેરાવી.

માલારોપણ કરવાનો શુભ સમય આવતાં જૈનાચાર્યોએ પુણ્યપ્રતાપી બન્ને સંઘપતિઓને અને આદર્શ સંઘવણ ઉલ્લભેન તથા સંઘવણ ચંચળેનને જનનાહોના અને ધર્મટારવના ગગન-ભેદી નાદો વચ્ચે શિખરરૂપ તીર્થમાળાઓ પુણ્યભાષાના કંઠમાં આરોપણ કરી હતી.

જે વખતે સંઘપતિ અને સંઘવણોનો હર્ષ જ અનેરો ઉભરાઈ આવ્યો હતો. તેમનું ભગીરથ કાર્ય નિર્વિઘ્નપણે ખૂબ જ શાંતિથી પસાર થવાથી તેઓ જુદી જ શાંતિનો અનુભવ કરી રહ્યા હતા. હાજર રહેલી છથી સાત હજારની પ્રચંડ મેદનીએ તેમને અક્ષતાદિકથી વધારી લીધા હતા. માલારોપણ થયા બાદ સૂરિસત્રાટ્ટે ગંભીર ઘોષણાથી માલાનું મહત્ત્વ સમજાવવાપૂર્વક ઉપ દેશ આપ્યો હતો. બાદ જનનાહોના શબ્દો વચ્ચે એ ક્રિયા સમાપ્ત થઈ હતી. સંઘપતિના કૌટુંબિક વર્ગે અને લાગતાવળગતાઓએ પ્રશાદી નિમિત્તે સંઘપતિ સંઘવણોને સોના-ચાંદીની વિવિધ ભતની વસ્તુઓ અને હજારો રૂપીઆની ચાદલાંની ભેટ ધરી હતી.

માળનો દિવસ કાચમ અહિંસા તરીકે પગારો

જે વખતે સંઘપતિજીને માળારોપણ થયું એ વખતે પાલીતાણાના દીવાન શ્રી. મૂળરાજ-મહિંજીએ જેન જગતમાં અને પાલીતાણાના ઇતિહાસમાં જુદી જ ભાત પાડતી બહેરાત બ્રહ્મા થઈને કરી હતી.

તે બહેરાત એ હતી કે પાલીતાણાના નામદાર ઠાકોર સાહેબ બહાદુરસિંહજીના દરબાનથી આ તીર્થમાળનો મહા વદ છડનો દિવસ પાલીતાણા રાજ્યમાં કાચમને માટે 'અહિંસા દિન' તરીકે પગારો. આ મુદ્દાની બહેરાત થતાં આખું વે વાતાવરણ ભવ્ય સ્વરૂપમાં દેરવાઈ ગયું

શ્રીરામન્યમિશિષ્ય ઉપર તીર્થમાળ પહેર્યા બાદ ૧ સધપતિ પોપટભાઈ, ૨ સધપતિ ઉજમભાઈ, ૩ શ્રી સુશીલાબા માતૃશ્રી, ૪ સધપતિ ચચલભાઈ, ૫ સધપતિ સુનીભાઈ

મિશિષ્ય ઉપર તીર્થ માળ પહેરનાર સધપતિ કાન્ન-મનીબનુ યુગલ

[૫૫ ૨૩૦]

હતું અને જ્યજ્યનાં શબ્દો ચારે બાજુથી થવા લાગ્યા હતા. અનેક ભાવિકાત્માઓના ચક્રો તો હપાશુથી ઉભરાઈ ગયા હતા.

ના. ઠાકોર સાહેબને ધન્યવાદ આપવો ઘટે

સંઘપતિના પુણ્યપ્રતાપે પ્રેક્ષકો ઉપર સુદર અસર કરાવી હતી. પાલીતાણાને આંગણે અનેક મહાન સંઘોતું આવાગમન થઈ ગયું છતાં આવી ઉદાર જાહેરાત થવા પામી ન હતી અને આ સંઘ વખતે આ જાહેરાત થઈ એ જોનો અને પાલીતાણા વચ્ચેનો પ્રેમસંબંધ વધુ મીઠો બનાવવા માટે ચોક્કસ જ હતી. આ જાહેરાત જોઈ ઇતિહાસમાં પાલીતાણાને અંગે તો જરૂર મોંઘવા લાયક બની જશે. એ માટે પાલીતાણાના બાહ્ય વિશાળ હૃદયવાળા અહિંસાવાદી ઠાકોર સાહેબને જરૂર ધન્યવાદ આપવો ઘટે.

આ સંઘને પાલીતાણા રાત્રે ખુબ જ મદદ છૂટથી આપી છે. સંઘને અંગે સર્વ પ્રકારની જઠાર માફ કરવામાં આવી હતી. સરઘસમાં દીવાનશ્રીની ચાર કલાકની હાજરી, અને તીર્થ-માળ વખતે ઉપર હાજરી આપે એ આ સંઘના યશવાદી પ્રતાપને જ આભારી માન્યા સિવાય છૂટકો જ નથી. વધુમાં એ જાહેરાત વખતે જ દીવાનશ્રીના શુભ હસ્તે રાત્રી તરફથી રોકડ ૫૦૦) રૂ. નો ચાંદલો સંઘપતિને કરવામાં આવ્યો હતો, આવું સ્થળે સ્થળે રાત્રી અને પ્રજા તરફથી સન્માન સંઘપતિને માટે નાનું સૂતું ન હતું.

૨૧ હજારની કીમતનો ખાસ તૈયાર કરાયેલો નીલમ-હીરાનો હાર માળાના દીવસે જ ખૂબ વખતે જ સંઘપતિઓએ મૂલનાયક ભગવાનને ચઢાવ્યો હતો જે વખતે આચાર્ય વજ્રયમોહન સૂરિની હાજરી શોભાસ્પદ હતી. સંઘપતિ સમુદાય ગિરિરાજ ઉપરથી ત્રણ વાગતાં નીચે ઉતરી ગયો હતો. ત્યાંથી સંઘપતિ અને સંઘવલ્લ હાથી ઉપર બેસી, કંઠમાં માલા ધારણ કરી, દાન કરતા વાજતે ગાજતે ચાર વાગતાં સંઘકેમ્પમાં આવ્યા હતા. ગીરદી ઘણી હતી.

સાંજના સંઘપતી તરફથી દશેક હજાર માણસને નવકારશીલુ જમણુ આપવામાં આવ્યું હતું. સંઘપતિ માલના દિવસની રાત્રે ધાર્મિક નિયમ મુજબ માળ પહેરી તેથી શેહીશાળાખાતે એક રાત પસાર કરી વળતે દિવસે વહેલી સવારે સંઘ કેમ્પમાં આવી ગયા હતા.

માળના દિવસે સંઘચાળંધ તારના અભિનંદનસુચક સંદેશાઓ સંઘપતિ ઉપર હિંદુસ્તાન-માંથી ભણ્ણીતી શ્રીમંત વ્યકિત તથા સંસ્થાઓ તરફથી આવેલા હતાં.

બાર ગાઉનો સંઘ નીકળ્યો.

સાતમાના રોજ ગિરિરાજને ફરતી પ્રદક્ષિણાને લગતો બાર ગાઉનો જૈન સંઘ સંઘપતિ તરફથી કાઢવામાં આવ્યો હતો. સંઘપતિજી આઠમના રોજ વાજતેગાજતે કેમ્પમાંથી નીકળી મોટરમાં બેસી બાર ગાઉખાતે રવાના થયા હતા. ભેગું ત્રણ હજાર માણસ થયું હતું. સમગ્ર સંઘ અને સંઘપતિ બાર ગાઉ જઈને નવમીની સાંજે પાલીતાણા ખાતે સુખરૂપ પાછા ફર્યા હતા. બાર ગાઉમાં ગાડોનો ખર્ચ સંઘપતિએ જ આપ્યો હતો, આવી ઉદારતા તો ખીન્ન સંઘપતિઓ હાથની નથી થકયા.

કદમ્બગિરિમાં આઠ હજાર આપ્યા.

કદમ્બગિરિમાં સંઘપતિના ધામધૂમથી ખૂબ દાન દેતા પ્રવેશ થયો હતો. ત્યાંથી પેડીમાં સરિસત્રાટના સદુપદેશથી આઠ હજાર રૂ. ઉપાશ્રય મંદિર ખાતે આપ્યા હતા. વળી

કદમ્બગિરિ ખાતે આબુખાબુનું ત્રણેક હજાર માણસ ભેગું થઇ ગયું હતું; જુદા જુદા ગામવાળાને ૧૦ થી ૨૦૦ આપતાં કુલ ૫૦૦ રૂ. આપ્યા હતા.

સંઘપતિએ યાત્રિકોનો માનેલો આભાર—ક્ષમા.

ત્યારે જામનગર જૈન સંઘની તા. ૨૪ મી તારીખે સ્પેશીયલ ઉપડનાર હતી તે અગાઉ ૨૩મી તારીખની રાત્રે સંઘપતિએ તમામ યાત્રિકોને પોતાના કચેરીના તંત્રમાં ભેગા કરી, તમામ યાત્રિકોનો સંઘમાં પધારવા બદલ અને સંઘમાં શોભારૂપ બન્યા બદલનો આભાર માન્યો. વધુમાં સંઘપતિએ યાત્રિકોને કંઈ અગવડ પડી હોય, બપુએ અબપુએ ઇચ્છિત સચવાણું ન હોય એ તમામ બાબત માટે ક્ષમા જાહેર કરી હતી એ વખતનું સભાનું દૃશ્ય ઘણું જ ગંભીર બની ગયું હતું. સંઘપતિના ગદગદભર્યા અને પ્રેમાળ તેમજ માયાળુભર્યા શબ્દોથી યાત્રિકો હર્ષાશ્રુથી રડી પડ્યા હતા અને અતે સંઘપતિને બે શબ્દોથી સન્માની એક બીજા આનંદ સાથે વીખરાયા હતા.

સંઘપતિ સ્ટેશને

જામનગરના વતની યાત્રિકવર્ગની તા. ૨૪ મીની રોજના સ્પેશીયલ ટ્રેન ઉપડી ત્યારે સંઘપતિ અને સંઘવણ યાત્રિકોની શુભ સફળ ઇચ્છવા અને તેમને વળાવવા ગયા હતા. આ તેમની નમ્રતા અને દલસોજભરી લાગણીથી યાત્રિકવર્ગ ઉપર જાડા પ્રેમ અને સદ્ભાવની લાગણી પાડી હતી અને સંઘપતિને ખૂબ જ ધન્યવાદ આપતા હતા.

જામનગરમાં હર્ષનાં જમણો.

જામનગરની સ્પેશીયલ ૨૫ મી તારીખે જામનગર પહોંચતાં એક ઓસવાળભાઈએ તમામ સંઘને જમણ આપ્યું હતું. વળી સંઘપતિ શેઠ પોપટલાલ, વિગેરે વર્ગ તથા શેઠ ધોળીદાસભાઈ વિગેરે ૨૭ મીની સંધ્યાએ પાલીતાણાખાતેથી નીકળી જામનગર ૨૮ મીએ પહોંચ્યા ત્યારે પણ પાર્ટી-જમણ ધણું

જામસાહેબ પાલીતાણે અને સ ધના—કેમ્પમાં.

જામનગરના ના. મહારાજા દિગ્વિજયસિંહજી રહી રહીને ૨૬ મી તારીખે ટ્રેનમાં આવતા પાલીતાણા રાત્રે તેપોતું માન આપ્યું હતું. પાલીતાણાના નાઠા ઠાકોરસાહેબ વિગેરે રાત્રીવર્ગ તથા સંઘપતિ શેઠ પોપટલાલ વીગેરે સ્ટેશન ઉપર સત્કાર કરવા હાજર રહ્યા હતા. જામસાહેબ સ્ટેશનથી સલામ લઈ સીધા પેલેસ ખાતે ઉપડી ગયા હતા. તે જ દિવસે સાંજના સાત વાગ્યા બાદ જામસાહેબ સંઘ-કેમ્પમાં પધાર્યા હતા, ગુરુકુળના સ્કાઉટ બેન્ટે સલામી આપી. પંદરેક મિનિટ સંઘપતિ સાથે વાતચીત કરી હારતોરા થયા બાદ તુરત જ વિદાય લીધી હતી સંઘપતિએ નજરાણામાં ૫૦૧ રૂ. ધર્યા હતા.

રૂ. ૨૫ હજાર આપ્યા

સંઘપતિ શેઠ પોપટલાલભાઈએ પાલીતાણાખાતે થયના દર્દીઓ માટે મેનિટેરીયમ ગૃહ બંધાવવાની જરૂરીયાત પાલીતાણાના નાઠા ઠાકોર સાહેબે શેઠ સાહેબની ખુલાકાત વચ્ચે ૨૫ તારીખે દર્શાવેલી તેથી તે અકામ સ્વતંત્ર બનાવવા માટે ૨૫ હજાર રૂપીઆ જેવી નાદર રકમ રાત્રીએ આપી છે.

તીર્થાધિપતિ ઉપર તીર્થ માળગુ દર્શન. ૫ શ્રીગાન ધર્મવિગ્રહણ ક્રિયાપ્રત્યે ગે ધાર્મિક સુત ગાલતા નજરે પડે છે

નમસાહેબના હાથે ખાત—મુદ્દત.

નમનગરના વતની પાલીતાણાખાતે રૂ. ૨૫ હજાર જેવી ગંભીર રકમ રાજ્યમાં ખર્ચે અને એ અરસામાં નમનગરના મહારાજાનું પાલીતાણા આવવું થાય એ બધી શુભ સૂચક નિશાની નહીં તો બીજું શું? આ ઉદારતાથી રાજ્ય સાથે શેઠનો મીઠો સંબંધ થયો છે.

એ ૨૫ હજારના ખર્ચે શેત્રુંજી નદીને રસ્તે જતાં આવતાં આંબાવાડીની જગ્યામાં તૈયાર થનાર ક્ષયચિકિત્સા ગૃહનું ખાતમુદ્દત નમસાહેબના હસ્તે ખાર વાંચ્યા બાદ થયું હતું, એ વખતે પાલીતાણાના ના. ઠાકોર સાહેબ તથા અન્ય અમલદાર વર્ગ, દાનવીર શેઠ પોપટલાલભાઈ તથા અન્ય સદ્ગૃહસ્થો અને સ્થાનિક પ્રજાવર્ગ મળીને લગભગ ચારસો માણસોની સંખ્યા હાજર રહી હતી. ખાંચે નાંખવાની ક્રિયા ના. નમસાહેબના શુભ હસ્તે થઈ હતી. ત્યાર બાદ સંઘપતિ શેઠ પોપટલાલભાઈએ એ મકાનની વ્યવસ્થાનો ઉદ્દેશ્ય કહ્યો અને તમામ રાજ્યોએ મને સંપૂર્ણ સગવડ પૂરી પાડી અને હું આબાદીપૂર્વક સંઘ લઈ આવ્યો એ પાછળ અત્યારે બિરાજમાન નમસાહેબને જ આભારી હોવાનું જણાવ્યું હતું. સાથે સાથે પાલીતાણાનરેશે આપેલી સગવડ અને અહિંસક ઘોષણાએ તો હૃદ વાળી દીધી છે. માફ હૈંડું એ સ્મૃતિથી ઉભરાઈ બંધ છે આ શબ્દો બોલતાં શેઠની આંખમાંથી આંસુ સરી પડતાં ગદગદ થઈ ગયા હતા.

બાદ વક્તવ્ય પૂરું થતાં પાલીતાણાના ઠાકોર સાહેબે સંઘપતિએ આપેલ ઉમદા રકમ બદલ આભાર માન્યો અને જણાવ્યું કે ધર્મથી દરેક કાર્યો સુખરૂપ નીવડે છે. આદીશ્વર ભગવાનની છાયાથી જ સંઘપતિ વધુ શાંતિ અને આબાદી મેળવી શક્યા છે નહીં કે રાજ્યથી. વળી ના. નમસાહેબ આ પ્રસંગે એની પ્રજા દ્વારા થતા મુકામની ઉદ્ઘાટન ક્રિયા પ્રસંગે હાજર હોય એ કેટલી શુભ ભાવનાનું પરિણામ? ના. નમસાહેબે સંઘપતિ માટે ઘટતા મુદર શબ્દોમાં ઉદ્દેશ્ય કરી મારી પ્રજાના પૈસાનો સદુપયોગ આ સ્થળે થાય છે એ બદલ ખુશાલી દર્શાવી પાલીતાણા નરેશના શુભગાન કરતાં જણાવ્યું હતું કે ‘આ રાજવી પાસે રાજ્યોએ પ્રજાનો આહ કેમ મેળવવો, રાજ્ય કેમ વ્યવસ્થિત ચલાવવું એ શીખવાનું છે. હું પણ અહીંથી શીખીને નહિં છું’ અને મારો સંબંધ પાયાની જેમ જળવાઈ રહેશે એમ ઇચ્છું છું.’

બાદ મેળાવડો સમાપ્ત થયો અને ચા-પાર્ટી થઈ.

‘આગમમંદિર’ ની યોજના.

એક બાબુ સુરિસત્રાટ પ્ર. આચાર્ય શ્રી વિજયનેમિસૂરિજી કદમ્બગિરિમાં ઉપર તથા નીચે જંગી મંદિરો, ધર્મશાળા તથા ઉપાશ્રયો બંધાવી રહ્યા છે ત્યારે બીજી બાબુ જૈનોમાં અન્નેડ તત્ત્વવેત્તા ગણાતા આગમોપધ્યારક આચાર્ય શ્રી સાગરાનંદસૂરિજી પણ એક જંગી યોજના ઘણા વયોથી વિચારી રહ્યા હતા તે યોજના દૂંધ વખતમાં જ પાલીતાણા તળપદ કે તેની આશુ-ગાલુના પ્રદેશમાં અમલમાં મુકાયે એવી વડી છે. વળી તેઓ આગમોપધ્યારકનું બિરૂદ ધરાવે છે જેથી તેમનો આગમ ઉપરનો અધ્યાગ પ્રેમ સફળ કરશે જ. એ યોજના એવી છે કે મોટી વિશાળ જગ્યા લઈ તે ઉપર ‘આગમમંદિર’ ની ભવ્ય ઇમારત બાંધી કરવી એટલે કે જૈનોનાં ૪૫ આગમ-સિદ્ધાંતોના મૂલ સૂત્રાક્ષરો શિલાલેખમાં કેતારાવી તેને ત્રણે બાજુ ભીતિમાં આદર્શરૂપે અને ઐતિહાસિક દૃષ્ટિએ અવનવા સ્વરૂપમાં રજૂ કરવા અને વચમાં શાસ્ત્રોક્ત રીતે

સમવસરણની કે મંદિરની સ્થાપના કરવી. આ પ્રમાણે એક ગંજવર અને લગ્ન ઇમારત થનાર છે. એની પાછળ બેથી ત્રણ લાખ રૂપિયાનો ખર્ચ થવા વકી છે. જો આ યોજના અમલમાં મુકાશે તો ખરેખર જૈન જગતમાં નવું જ સ્થાપત્ય શિલાલેખ તરીકે સ્મૃત થશે અને આ શ્રી સાગરાનંદસૂરિજીની અમરપતાકા ફરકશે. એ સ્થાપત્ય પાછળ મોટો ખર્ચ જામનગરના જ સંઘપતિએનો સંભળાય છે, કારણ કે આચાર્યશ્રી સાગરાનંદસૂરિજી તેમના પરમ ઉપકારી ગુરુદેવ છે અને તેઓ એમના પરમભક્ત જૈનો છે. એ મુકામના ખર્ચના અડસટા ઇંગ્લેન્ડ દ્વારા તૈયાર થઈ રહ્યા છે.

પાલીતાણા ખાતે જ ૭૫ હજારની સંખ્યાવત.

સંઘપતિ શેઠ પોપટલાઈનો દાનપ્રવાહ જે ગવાયો છે એવો ખીજ સંઘપતિએનો નથી જ ગવાયો. તેમણે પાલીતાણામાં આવ્યા બાદ પાલીતાણા તીર્થને ફરતા ગામડાવાળાઓ દીપે લઈને આવતાં દરેકને ૨૧ થી માંડી સેંકડો રૂ. મુખીની સંખ્યાવત કરતાં, કેવળ ગામડાઓમાં ચાર હજાર રૂપિયા આપ્યા છે.

પાલીતાણા તળપદમાં શેઠ આ. ક. પેઢી ખાતે ૨૨ હજારનો હીરાનો હાર, ૧૧ હજાર રોકડા, ૨૫ હજાર દાંધના સેનેટરીયમમાં રાખ્યોને આપ્યા તે ચારથી પાંચ હજારનું પરચુરણ દાન અને તે સિવાય કાયમી તીર્થીઓ નોંધાવવા પાછળ પાંચથી દશ હજારનો લગભગ ખર્ચ આમ બધું મળીને લગભગ ૭૫ હજાર કેવળ સંખ્યાવતનો રોકડો આંક બહાર આવ્યો છે. જામનગરથી સંઘ કાઠ્યો ત્યારથી અત્યાર મુખીમાં ત્રણથી ચાર લાખનો ખર્ચ સંઘપતિને થશે.

સંઘપતિ જામનગર તરફ રવાના અને જામનગરમાં પ્રવેશોત્સવ

સંઘપતિ શેઠ પોપટલાઈ તથા શેઠ ચુનીલાઈ, શેઠ ધોળીદાસલાઈ, શેઠ ત્રંબકલાઈ વીગેરે પાલીતાણા સંઘ-કેમ્પમાંથી તા ૨૭ મીની સંધ્યાએ મોટરમાં રવાના થયા હતા.

સારાએ કાઠિયાવાડમાં મથૂર અને અલગેલા પારીસસમા જામનગર શહેરમાં આદ્યમી ગએલો સૂર્ય ઝગઝગાટ કરતો પોતાનાં પંચરંગી કિરણો પૃથ્વી પર પાથરી ચૂક્યો હતો ત્યારે જામનગર જૈન યાત્રિક સંઘના દાનવીર ને દિલેર દિલના સંઘપતિ શેઠ પોપટલાઈ ધારસીલાઈ તથા સંઘપતિ શેઠ ચુનીલાઈ લક્ષ્મીચંદ વિગેરેનું કોઈએ ન કર્યું હોય એવું શાહી ઠાઠથી સ્વાગત કરવા અને તેમને સન્માનવા કાલાવાડ દરવાજે એક બંદોશની મંદિરાના મુકામનું મેદાન જનતાની ઉલટેલી માનવમેદનીથી ગાળ રહ્યું હતું. જામનગર સ્ટેટની શસ્ત્રબધ્ધ પોલીસ ટુકડી અને તેના વડા અમલદારો સંઘપતિને માન અપવા સૈનિકોની જેમ જોડવાઈ ગયા હતા ખીજ બાજુ સરીઆમ પોલીસ પણ ખડી થઈ ગઈ હતી. શહેરમાંથી બણીતા શ્રીમત સદગૃહસ્થો છું છું કરતી મોટરોમાં બેસી સંઘપતિના પ્રવેશ દરવાજા તરફ રવાના થતા હતા. નાના બાળકથી માંડી વૃદ્ધ મુખીની જૈન કે જૈનેતર હિંદુ કે મુસ્લીમ સહુ કોઈ એ પ્રતિભાશાળીની સામે જવા પગલા માંડી રહ્યું હતું. કાલાવાડ દરવાજાના પ્રભાજનો આસપાસના સુંદર વાતાવરણ અને થતી ગોઠવણને નજરની પુટ પડીથી માપી રહ્યા હતા. નવરંગી પોલીસમાં સંજ્ઞ થયેલી અને ધાર્મિક ભાવનામાં તરબોળ થયેલી નવાનગરની નવરંગી કુમારિકાઓ વધામણાનું સંગીત ગાઈ જાહેર રસ્તાને ગળવતી પોતાની હાર્દિક ધર્મભાવના વ્યક્ત કરતી હતી શુરીલો નવજવાન વર્ગ ખડે

* આ આગમનદિનેનું શુભ કાર્ય રાત્ર થઈ ગયું છે. લગભગ અર્ધો ભાગ તૈયાર થવા આવ્યો છે.

પગે સેવા બળવવા હાજર થઈ ગયો હતો, ધાર્મિક અને સામાજિક બંને દૃષ્ટિએ સંગીત અને ઉમદા સેવા બળવી સહુ કોઈના આશીર્વાદ લઈ ચૂકેલી ઓસવાળ જૈન વોલોંટીયર કોર પોતાના બહાલા સંઘપતિને બાદશાહી કાઠથી સત્કારવાની પુરસ્કેશમાં તૈયારી કરી અનેડ સેવાભાવી યુવક શેઠ ન્યાલચંદ શાહના સરદારી નીચે પવનવેગે આવી સરભરા અને વ્યવસ્થામાં પડી ગઈ હતી, અને વૃદ્ધવર્ગ સ્મિત વહને ગંભીરતાથી સર્વ દ્રશ્ય નીહાળી રહ્યો હતો. આમ ચારે કોર આનંદ-મંગલનું વાતાવરણ પ્રસરી રહ્યું હતું.

આઠ વાગતા સંઘપતિ આવ્યા.

ત્યાં એક મોટરની બ્હીસલ વાગી અને પ્રવેશ રોડ ધમધમી ઉઠ્યો. સહુ કોઈની હર્ષ-ભરી નજર આવતી મોટર પર પડી ઉભેલી જનતા આવતી મોટર સામે હરખાતી દોડી ગઈ, મદદેસાનો તમામ વિભાગ જ્યનાદોની પ્રચંડ ઘોષણાઓ વચ્ચે પ્રતિગર્જના કરતો થઈ પડ્યો. સ્ટેટ પોલીસ ટુકડીએ સન્માન આપ્યું. એ મોટરમાં પાલીતાણાથી તા. ૨૭ મીની રાતે આઠ વાગે નીકળી, મોખડકામાં દર્શન કરી સોનગઢ થઈને રાતના ચાર વાગે ધ્રોળ આવી, ગેસ્ટ હાઉસમાં ઉતારો કરી, સવારના છ વાગે પ્રભુદર્શન કરી પોતાના સ્વર્ગથી વધુ બહાલા વતનમાં સુખરૂપ આવતા હર્ષથી વિકસિત વદનવાળા થયેલા સંઘપતિ હતા. દશ કલાકના મોટરમાં ખેડેલા શ્રમથી તેઓ શ્રમિત થયેલા જણાતા હતા.

સ્ટેટે આપેલું માન.

આઠ વાગે મોટરમાંથી ઉતરતાની સાથે જ હાજર રહેલી સ્ટેટની પોલીસે સન્માન આપ્યું. બાદ તેઓએ બંદોરાની મદ્રેસાના મુકામમાં ઉતારો કર્યો, ત્યાં આગળ તેમને બેસવાની બગમગ થતી વિશાળ ગાદીઓ પાથરી રાખવામાં આવી હતી ત્યાં બિરાજ્યા. દર્શનાતુર મેદની શહેરમાંથી દૂર દૂર સ્થળેથી ટોળાબધ ઉતરી પડી હતી. સંઘપતિની જોડી હસતે ચહેરે સહુને દર્શન આપી રહી હતી અને ભાવિકો આનંદથી નાચી બેઠા હતા.

કુમારિકાઓ શુકન આપવા આવી.

જામનગરી રંગબેરંગી જરીયાન પાઘડીથી શોભતા બંને સંઘપતિઓને જોઈને અનેકના હિલમાં ધાર્મિક સ્વાતંત્ર્યના દીવાઓ ઝળકી ઉઠ્યા હતા. એમના વિશાળ લલાટમાં અમકતું સંસ્કારિક ધર્મતેજ અનેકના અજ્ઞાન અધિકારરૂપ હૃદયમાં અજળ અજવાળું પાથરી રહ્યું હતું. એ વખતનું દ્રશ્ય જ અવર્ણનીય હતું. વળી શહેરમાંથી અવનવા રંગબેરંગી પોપાક સળને સેંકડો કુમારિકાઓ માથે જર્જન સીલ્વરના ઘડાઓ મૂકીને છમ છમ કરતી રાજરોડરૂપ સરોવરમાં રાજહંસની શ્રેણીઓની જેમ હલકતી સંઘપતિઓને શુકન આપવા જતી ત્યારે દેવ-લોકની દેવકુમારિકાઓ બહુ પૃથ્વી પર ઉતરી હોય કે શું ? સંઘપતિએ દરેકના ઘડામાં રૂપીયા નાખી એ કીશોર બાળાઓને હર્ષના ઉમંગકા સાથે સત્કારી.

હારતોરાથી રોક લદાયા.

જેમ જેમ ઘડીઆળનો કાંટો આઠના પોઇન્ટથી આગળ આગળ ફૂચ કરી રહ્યો હતો તેમ તેમ સંઘપતિ શહેરના નાના મોટા હિંદુ કે સુન્દરીમ સદ્ગૃહસ્થોના હાર-તોરા અને કીમતી ભેટણાઓના બોલથી વધુ ને વધુ લદાતા હતા.

શ્રી પ્રતાપસિંહ તથા દીવાનશ્રી આભ્યા.

જેતજેતામાં રટેટના ભડવીર પારસી દીવાન જેમની ભારે લાગવગને કારણે અને સંઘપતિ સાથેના જૂના ગાઢ સંબંધને કારણે ઠેર ઠેર સંઘને પૂરતી સહાય મળી હતી તે દીવાનશ્રી પણ દોડતી મોટરે આવી પહોંચ્યા, જામનગરના જ શ્રીમતે ઠેરઠેર જામનગરને ઉજવણ બનાવી આપ્યું એથી તેમના આનંદે માઝા મૂકી હતી. જામ સાહેબના મોટા ભાઈ કર્નલ કુમાર શ્રી પ્રતાપસિંહજી, મિ. ગોકલદાસભાઈ આમ દીવાનશ્રી માંડી દરેક ખાતાનાં નાના મોટા તમામ અમલદારો સંઘપતિને સત્કારવાં આભ્યા હતા. એકંદર જામનગરને આંગણે ઈન્દ્ર-મહોત્સવ ઉજવાયા જેવો દેખાવ થઈ રહ્યો હતો.

બન્ય સરઘસ શરૂ.

ચોગ્ય ટાઇમ થતાં એકએક નોખતો અને જોડો ગાજી જિઠ્યા. લોકોના હૈયામાં તો આનંદની નોખત ગાજી જિઠી. ઘડીયાળે દસની છડી પોકારી, જનતાના હોઠ જયનાદોની પ્રચંડ ઘોષણાઓવડે ઉઘડી ગયા. સૂર્ય જળકી અદ્વૈતાસ્ય કરવા લાગ્યો, વિજયધ્વજ ફરકવા લાગ્યા ને રાત્ર્યની તમામ રીસાથતથી શોભતું સરઘસ શરૂ થયું.

ઈન્દ્રધ્વજ, મોટર, ઘોડા, પોલીસ પાર્ટી, રટેટ જોડ વિગેરેના શાહી ઠાઠથી સ્વારીએ શહેરમાં આગેફૂચ કરી. ભારે ગીડડીને કારણે વાહનોને એક બાજુ ચોક્કી જવા ફરજ પડી, સરઘસ તો રટેટના તમામ અમલદારો સાથે આગળ ધપી રહ્યું હતું.

શહેરનાં અવનવા રંગો.

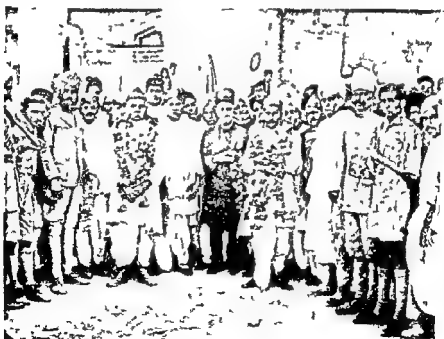
ત્યારે ખીજી બાજુ શહેરના રસ્તાઓ પર, બારી-બટારીએ જિલેલી જનતા ધાર્મિક સ્વાતંત્ર્યના લેખધારીને જોવાને અધીરી બની હતી. દરથી સરઘસને જોતા આંગળીઓ ચીંધતા જિયા-નીચી થઈ રહી હતી. એમનાં ચહેરા ઉપર સંઘપતિઓનાં મહામૂલાં દર્શન કરી કૃતકૃત્ય બનવાની તાલાવેલી તગતગતી હતી. કેટલીક લોખી લાંબનીઓ તો બગલમાં બચ્ચાંઓને લાઇને શરીરની દરકાર કર્યા વિના બેબાકળી બનીને એવી તો આંડીતુર થઇને દોડતી હતી કે જનતાને હાસ્યતુ કારણ થઈ પડે. પણ જનતાનું ધ્યાન તો આવતા સરઘસ સામે ખેંચાયું હતું. કેટલીક આદર્શ યુવતીઓના ટોળા સરઘસમાં દાખલ થવા જતાં હતાં તે રજાજે ઉપડતા સૈનિક જેવાં હતાં, એના પગરવમાં ધાર્મિક રસ ઝરી રહ્યો હતો, એના તરવરાટમાં જડવાદના નાશની નોખત વાગતી હોય, અધર્મીઓના કાનની કડીઓ તૂટતી હોય, અને જડવાદ છેલ્લી જ સલામી લેતો હોય એમ દીસતું હતું.

જડવાદને ફગાવતા યુવકો.

રાજકોડને ધમધમાવતા સામે જતા યુવકો જડવાદને ફગાવી દેવાની ધગશમાં ચૂરે ચડ્યા ન હોય, તેમ તેમનાં નયનોમાં સંઘપતિનાં દર્શન કરવાની ઉત્સુકતાનો ચમકારો તગતગી રહ્યો હતો. પાશ્ચાત્યમાંથી આવેલા આર્યત્વનો નાશ કરી રહેલા જડવાદને બૂઝા કરીને હિંદ આર્યત્વના શિખર ઉપર ધાર્મિક ચેતનનો ધ્વજ ફરકતો કરવાની ધગશ દેખાઈ આવતી હતી. ધર્મ-મહારાજની સ્વતંત્રતા મોખરાના સૈનિકનાં પનોતાં દર્શન કરવાને, સહુ કોઈ લેદબાવને

નમનગર ખાતે સંઘનું પ્રત્યાગમન થયા બાદ દિવાન સાહેબના પ્રમુખપણા નીચે સંઘપતિને અપારિત્થ માનપત્રનો બચ્ચ મેલાવટો. (નમનગર)

નમનગર જેલ ચારિક સંઘ નિર્મિતે રવનવન પાછા ફરતા થયેલ બચ્ચ સામેથું અને ષ્ટેટના દિવાન સાહેબની દાઢરી.

[૫૬-૨૩૭]

ફગાવીને આર્યત્વના ધાર્મિક સંતાનો તરીકે એક ધર્મરાજના વીર છત્ર હેઠળ એકઠા મળ્યા હતા, રસ્તાની બંને બાજુએ ચોકબંધ પ્રેક્ષકો બેસા હતા.

શહેરમાં ફરેલું સરઘસ.

વિજયને વરીને જેમ ચોધો આવે તેમ સૌરાષ્ટ્રમાં ઠેરઠેર ધર્મ-યશની વરમાળાઓ પહેરીને આવતાં બંને સંઘપતિનું નગર સ્વાગતનું સરઘસ દરબાર ચોકમાં થંબુ ત્યાંસુધી દીવાનશ્રી, આદીતરામભાઈ વિગેરે અમલદારો પગે ચાલીને સંઘપતિને સત્કારવા આવ્યા. ચોકમાંથી પુનઃ વિનીત હર્ષભાવે વીદાય લીધી. શહેરનો શયુગાર, શાહીભપકો સહુને મુગ્ધ કરે એવો હતો. સરઘસ શહેરમાં અડી ઠલાક ફર્યું, તલપદ અને આજુબાજુના પ્રદેશમાંથી આવેલી હબરો માણસોની ગીરદીએ સરઘસ ઉપર ભારે ધસારો કર્યો હતો. જેવો નિર્ગમન પ્રવેશ ઉજવાયો હતો, લગભગ તેવો જ આવાગમનનો ઉત્સવ ઉજવાયો. કોઇકે સંઘપતિને ચરણે શ્રીફળ વધેયું, અને સંખ્યાબંધ શહેરીઓએ ઠેરઠેર હારતોરાથી વધાવ્યા. સ્થળે સ્થળે પુષ્પોની વૃષ્ટિઓ થઇ અને સામેયું એક વાગતા ઉતર્યું. ત્યાં અનેકને દાન આપ્યું. સંઘપતિ શ્રમિત છતાં ખુબ જ ખુશાલીમાં દેખાતા હતા, સંઘપતિ બપોર બાદ સ્ટેટ દીવાનશ્રી આદિની મુલાકાત લઇ આવ્યા હતા.

ત્રીજી તારીએ સંઘપતિને સમગ્ર ઓસવાળ જ્ઞાતિ તરફથી ને બીજું સંઘમાં આવેલા યાત્રિક વર્ગ તરફથી એમ બે માનપત્રો મે. દીવાન સાહેબના પ્રમુખપણા નીચે આપવામાં આવ્યા હતા. સેંકડો માણસો હાજર રહ્યા હતા. દીવાનશ્રીએ તેમની ઉત્કળણ કારકીર્દી અને ઉદાર સ્વભાવની સુંદર ગુણગાન કરી પ્રશંસા કરી હતી. અન્ય બાણીતી વ્યક્તિઓએ સુંદર ગુણગાન કર્યા હતા તે દિવસે યાત્રિકોનું જન્મજય થયું હતું.

જામનગર ખાતે જામનગરના જૈન સંઘપતિનો તા. ૨૮ મીના રોજ ભારે ધામધુમથી પ્રવેશ થયો. જેવું તેમનું નિર્ગમન તેવું જ તેમનું આવાગમન ઉજવાયું. દીવાન, આનંદહાર મહેસ્વાનજી તથા કર્નલ કુમાર પ્રતાપસિંહજીથી માંડી નાના મોટા તમામ અમલદારોએ તેમને ભાવશીલો સત્કાર કર્યો, હબરો માણસોએ તેમને વધાવ્યા અને શાહી ઠાઠથી તેઓ ઘરને આંગણે નિર્વિઘ્નપણે, યશ-કીર્તિની દિગ્ગન્તવ્યાપી નાખતો જાનવતા આવી પહોંચ્યા.

સ્થાનિક માનપત્રો

જામનગરમાં જૈન સંઘપતિઓ આવ્યા બાદ ત્રીજી તારીએ પાંજરાપોળ, જામનગર જૈન યાત્રિક સંઘ અને લેદલાવને ભૂલી વિશાળ દષ્ટિ રાખી એક જ હરોળમાં ઉભી રહેનાર શ્રી ઓસવાળ જ્ઞાતિ એમ ત્રણે માનપત્રો રાખ્યાના દિવાનશ્રીજીના પ્રમુખપણા નીચે વડામાં નખા-એલા જાહેર સમીચાણામાં આપાયા, નિયમ મુજબ કાર્યક્રમનો અમલ થયો, વકીલ રવાશંકરભાઈએ શેઠની ઉદારતા, પાલીતાણામાં જામસાહેબ હસ્તક શેઠ શ્રી હસ્તકના મુકામનું અણુધાર્યું થએલ ખાતમુહૂર્ત બદલ જામસાહેબની વફાદારી, ભાવના અને પ્રેમની શેઠશ્રી તરફની સાબિતી દર્શાવી, તે તે વ્યક્તિનાં પ્રાસંગિક વિવેચનોને અન્તે શેઠશ્રીએ પાંજરાપોળની ઉત્તર આખાદી ધમ્મી, કોમ માટે સેવા ધર્મમાં સદા ખડે પગે તૈયાર રહેવાનું સૂચવ્યું અને વેલોડીયર કોરે સંઘમાં તન, મન, ધનથી સેવા જાનવેલી છે તે બદલ કદર કરી, અને જ્ઞાતિ માટે એકસપી, સંગઠન કરી ભેગા મળી દરેક કાર્યો કરવાનું સૂચન થયું. આમ ભારે આનંદ અને હર્ષ વચ્ચે મેળાવટો

સમાપ્ત થયો. એ વખતે અનેક જાણીની બંધકિતઓ હાજર રહી હતી. માનવત્વના કાન્કેટો ઘણા સુંદર ને નકશીવાળા હતા.

સાત હજારની સંખ્યાવત

ઉપરોક્ત પ્રસંગે શેઠશ્રીએ સ્થાનિક ભૂમિમાં એકંદર માત હજારની ઉમદા સંખ્યાવત બહેર કરી હતી, જેમાં વિદ્યાર્થી ભુવનમાં પાંચને બદલે હવેથી જ્ઞાતિના સાત વિદ્યાર્થી ફ્રી લેવાશે. ૨૦૦૦ એા. જ્ઞાતિના અભ્યાસ કરનાર વિદ્યાર્થીને પાંચ વર્ષ સુધી પુસ્તક માહિત્ય પૂરું પાડવા બદલ, સંસ્કૃત ભાષાને ઉત્તેજન આપવા ૧૫૦૦ રૂપીયાની વ્યાજી રકમ, જામનગરની દરેક જૈન ટ્રે જૈનેતર સંસ્થાઓમાં થઇ કુલ ૧૦૦૦-એક હજાર, પાંજરાપોશમાં ૧૦૦૦ તેમજ અન્ય છૂટક સંખ્યાવતો પણ થઇ હતી તે દિવસે યાત્રિકો તરફથી આશ્ચર્યજનક જ્ઞાતિને જમણુ અપાયું. વગી મહેતા કુપની તરફથી સંઘપતિ તથા લાગતાવળગતા સ્નેહીવર્ગને તારીખ યોથીએ જમણુ હતું. તારીખ પાંચમીએ સંઘપતિ તરફથી જ્ઞાતિભોજન થયું હતું.

અભિનંદન પત્ર

આરંભાણાં નિવૃત્તિર્દ્રવિણસફલતા સંઘવાત્સલ્યમુચૈ-

નૈર્મલ્યં દર્શનસ્ય પ્રણયિજનંહિતં જીર્ણચૈત્યાદિકૃત્વમ્ ।

તીર્થોન્નત્વં જિનેન્દ્રોદિતવચનકૃતિસ્તીર્થકૃત્કર્મવન્ધ;

સિદ્ધેરાસન્નમાયઃ સુરનરપદવી તીર્થયાત્રાફલાનિ ॥

દેવગુરુ ભકિતકારક પુણ્યપ્રભાવક દાનવીર શ્રેષ્ઠિવયં

શ્રીમાન્ પોપટલાલ ધારશીભાઈ તથા શ્રીમાન્ સુનીલાલ લક્ષ્મીચંદ

શ્રી જૈન શાસનનાથક, તીર્થોદ્ધારક, બાવણહયારી, સરિસમ્રાટ આચાર્ય શ્રી વિજય-
તેમિસૂરીશ્વરજી, આગમોદ્ધારક આચાર્ય શ્રી સામરાનંદસૂરીશ્વરજી, શાસનપ્રભાવક આચાર્ય
શ્રી વિજયમોહનસૂરીશ્વરજી આદિ અનેક પૂજ્ય આચાર્યો તથા મુનિમહારાજઓ તથા સાધ્વીજી
મહારાજઓ તેમજ મત નિયમધારી સુશ્રાદ્ધવર્ષોથી વિશૂષિત અનેક તીર્થસ્થાનોમાં મંગલમય
દર્શનાર્થે છ'ત્રી' પાળતા ચતુર્વિધ સંઘ જામનગરથી કાઢીને આપે શ્રી જિનશાસનનો હામહામ
ઉદ્યોત કરેલ છે, જેની પરમ પુરાણીમા આજનાં ભાગલિક દિવસે યત્કિંચિદ્ યાદી તરીકે

આ માનવત્રદારા અમે શ્રી જામનગર જૈન યાત્રિક સંઘ આપ શ્રીમાનો સત્કાર કરીએ છીએ.

આપ શ્રીમાનોએ આજ દિવસ સુધીમાં કરેલી આશરે અગીઆર લાખની જાહેર સંખાવતોનો દૂકા ઉલ્લેખ કરવો આ રથને યોગ્ય ધારીએ છીએ:—

જામનગરમાં ઇન્ડુએન્સી વખતે કરેલી મદદ ૩ હજાર, પાલીતાણા યાત્રીસ ઉપધાન પ્રસંગે ૫૦ હજાર, રતલામ ઉપધાન પ્રસંગે ૨૦ હજાર, શૈલાના ઉપાશ્રયમાં અઢી હજાર, સમેતશિખર યાત્રા સહાય ૫ હજાર, શ્રી જૈન વિદ્યાર્થી ભુવન મંડાન નિભાવ સાથે બે લાખ, યાત્રા નિલામાં ખોરડી જૈન વિદ્યાર્થી ભુવનના ઉદ્ઘાટન પ્રસંગે એક હજાર, જામનગરના બંને બંધ ઉદ્યાપન મહોત્સવામાં સવા લાખ, આ પ્રસંગે દસ હજાર ઉપરાંતના પ્રાચીન અર્વાચીન ત્રણે સંશોધન કરાવી સાધુસાધ્વીઓને ભેટ આપવામાં આવ્યા હતા. વર્ષોત્તરના પારણા પ્રસંગે પાલીતાણામાં સાત હજાર, ચાર મુનિમહારાજોની આચાર્ય પદવી મહોત્સવ પ્રસંગે પાલીતાણામાં દસ હજાર, શ્રી જૈન લક્ષ્મી આશ્રમમાં સાઠ હજાર, જૈન આનંદ જ્ઞાનમંદિર જામનગર ૨૦ હજાર, દેવળાગ ૬૦ હજાર, કંઠબ-ગિરિ ઉપાશ્રય ૨૨ હજાર, જૈન મોજનાસપ જામનગર ૩૦ હજાર, વર્ધમાન તપ આશિલ ખાતું જામનગર ૨૦ હજાર, જામનગર સેનેટેરિયમમાં ૫૦ હજાર, ચાલુ સંઘમાં જામનગરથી પાલીતાણા સુધીની સંખાવતો આશરે ૨૧. દોઢ લાખ, સંઘમાં ખર્ચ બે લાખ, પાલીતાણામાં સેનેટેરિયમ માટે ૨૧. પચીસ હજાર, અધેરીના દહેરાસરમાં ૨૧. પચીસ હજાર, વળી પ્રભુપ્રત્યેનો આશ્રનો ઉચ્ચ કોટીનો ભક્તિભાવ હોષ પ્રભુના ચરણે હીરા અને ખાલિકેથી જડિત કરેલા હજારોની કિંમતના હારો અર્પણ કરી જે ભક્તિની તહાલુ લીધી છે અને અમે યાત્રિકોને તેની અનુમોદના કરવાનો સુચોગ પ્રાપ્ત કરાવ્યો છે.

આ ઉપરાંત લાખોના ગ્રન્થાન માટે તો આપના જમણા હાથે ડાંગા હાથને પછી ખખર પડવા દીધી નથી, જેથી એ સંખાવતોનો ઉલ્લેખ કરવા અમે શક્તિવાન નથી.

ઉપર મુજબની જાહેર સંખાવતો કરી ખરેખર આપે આપના જીવનમાં યશકર્તિનું સુંદર મંદિર બાંધેલ છે, અને તે મંદિર ઉપર અજૂતપૂર્વ એવો જામનગરથી 'હરી' પાળતો બંધ સંઘ કાઢી સુવર્ણનો કળશ ચઢાવ્યો છે એમ અમે ખાતરીએ છીએ.

આપ શ્રીમાનોએ સૌરાષ્ટ્રની સુરમ્ય પવિત્ર તીર્થલુપ્તિ શ્રી રૈવતગિરિ, [ચિરનારજ], વલ્લુચલી, માંગરોલ, વેરાવળ, પ્રભાસપાટણ, શ્રી અજંત, ઉના, દેલગઢ, દીવ, મહુવા, દાહા, તાળાજ, શ્રી કંઠબગિરિ, શ્રી હરતગિરિ વિગેરે વિગેરે તથા શ્રી સિદ્ધાચલજીની પરમ પાવન-કારી ને પરમ કલ્યાણકારી જૂમિના દર્શન તથા સ્પર્શનનો અલભ્ય લાભ સાથે આચાર્ય-શ્વેતપ કરવાની સુખ્યસ્થિત સમગ્ર અને જિનપ્રાસાદો અને બંધ પ્રતિભાજના દર્શનનો

અપૂર્વ લાભ આપી અમારી ધર્મભાવનાને પોષણ આપી પ્રકૃષ્ટિત કરી છે, જેને માટે અમે આપ શ્રીમાનોના ધણા જ ઋણી છીએ.

વળી શ્રીપાલ મહારાજની પેઠે અદ્વૈત સુખને દેવાવાળી યશોભાળા-તીર્થભાળા સિદ્ધગિરિ પર ધારણ કરતી વખતે અનંત પુણ્યના ભાજન સરખી મહા વહ ફ ની તિથિના રોજ દરેક વર્ષે અહિંસા પાળવાનો જે ઓર્ડર થયેલ છે તે સાક્ષાત્ આપના આ પુણ્યવંતા કાર્યનું તાત્કાલિક પરિણામ મળ્યું જેમ્મ અમે આનંદિત થઈ અમારા પણ્ય અહોભાગ્ય માનીએ છીએ કે આપની સાથે સંધમાં આવી આવા અલભ્ય પુણ્યના ભાગીદાર બન્યા છીએ.

શ્રી શાસનદેવની પરમ કૃપાથી તેમજ આપ શ્રીમાનોના પુણ્યબળના પ્રભાવથી સંધની દરેક માત્રા નિર્વિઘ્ને પાર પડી છે, તેથી અમેને પરમ ખુશાલી થઈ છે.

આપશ્રીના સંધમાં ખાનપાનનો સંપૂર્ણ બંદોબસ્ત, બેસવા માટે વાહનની સગવડતા સાથે ભક્તિરસની ઉત્તમ રસધાર વરસાવતો અને વિધિવિધ પૂજાઓ બજાવતો ભવિક-જનોનો સમૂહ અમારા હૃદયમાં પુણ્યના અંકુરને સ્પુરાયમાન કરતો તે સાથે કેમ્પના મધ્યભાગમાં આંદીનું સમવસરણ શ્રુતકાળના સંધ-મહિમાની સ્મૃતિ આપતું હતું.

માર્ગમાં ડેરેડેર જામનગર, ગોંડલ, જુનાગઢ, માંગરોળ, માયકવાડ, ભાવનગર, પાલીતાણા વિગેરેના રાજવી તથા મુખ્ય અધિકારી વર્ગના ભાવશીના સ્વાગત, રક્ષણની સહાયતા, પોષાક વિગેરેથી કરેલ સત્કાર, તેમજ પ્રજાજનના માયાબર્યા સ્વાગત વિગેરે તો અમારા જીવનમાં ચિરમરણીય રહી જશે.

વૈભવશાળી છતાં તપસ્વી અને સયમી જીવન જીવી વ્રત, નિયમ તથા આવશ્યક ક્રિયાનું પાલન કરી, આદર્શ જીવન જીવી, જેન શાસનનો હિસાબ કરવામાં સદા તત્પર રહી વેરા કુટુંબને, ઓશવાસ જાતિને, જામનગરને, જેન પ્રજાને અને જેન શાસન સંધને આપે વિશેષ દીધાવ્યો છે.

શાસનદેવ શ્રી સંધપતિઓને સ્વચ્છતા સાથે દીર્ઘાયુષ અને સદા આબાદી બક્ષે એવું અમે હૃદયથી પ્રાર્થાને વિરમીએ છીએ.

જામનગર
તા. ૩-૩-૩૮

}

લી૦

શ્રી જામનગર જેન યાત્રિક સંધ

પાલીતાણા દરબારી અદલત

હ. ઓ. નં. ૨૬૬

હુકમ.

જામનગરના શેઠ પોપટલાલ ધારશી તથા શેઠ સુનીલાલ લક્ષ્મીચંદ ધારશી નીન મંથ લઈ આંહી યાત્રાએ આવતાં તેઓ સંઘપતિઓની નીન ધર્મ પ્રત્યેની ઉચ્ચતમ ભાવના અને ધર્મરહસ્ય અહિંસાને અતુલક્ષી, તેવી ભાતની ધર્મભાવના અને ધર્મરહસ્યને સહંતર પોષવાના સખળ હેતુથી મજકુર સંઘપતિઓના માળ પહેરવાના દિવસને (મહા ચદ ૬) પાલીતાણામાં કાયમ " અહીંસકદિન " તરીકે પાળવાનું આથી ફરમાવવામાં આવે છે

સહરહુ સુજળ બાણ તથા અમલ થવા આ હુકમની એક નકલ આ. પોલીસ સુપ્રી. તરફ તથા એક નકલ આ. ગેઝેટ સુપ્રી. તરફ ગેઝેટમાં છાપવા મોકલવી.

તા. ૧૫-૬-૩૮.

G. BAHADURSINH,

કાકેરસાહેબ સં. પાલીતાણા,

માન પત્ર

ધનયાસ્તે ભરતાદયો નૃપતયઃ શ્રીવિક્રમાર્કાદયઃ,

શ્રીમન્તથ કુમારપાલપ્રમુખાઃ શ્રીવસ્તુપાલાદયઃ ॥

યે સિદ્ધાચલતીર્થરાજપ્રભૃતૌ શ્રીસંઘયાત્રાં વ્યધુ—

આર્હદ્વર્મપ્રમાયનાં વિદધિરે સદર્શનારાધનમ્ ॥

દેવગુરુભક્તિકારક પુણ્યપ્રભાવક દાનવીર શ્રેષ્ઠિવર્ધ

શ્રીમાન્ પોપટલાલ ધારશીલાલ તથા શ્રીમાન્

ચુનીલાલ લક્ષ્મીચંદ ધારશીલાલ

આપશ્રી દૈવતગિરિ, તાલધ્વજગિરિ, સિદ્ધગિરિ, કદમ્બગિરિ અને હસ્તગિરિ આદિ તીર્થોએ સંઘ સહિત યાત્રા કરી શુદ્ધ સમ્યક્ત્વ બીજાનું તેમજ અક્ષયસુખને દેવાવાળી માલાનું આરોપણ કરી સાત ક્ષેત્રમાં આપની લક્ષ્મીને દાન-પ્રવાહ વહેવરાવી આપની જન્મભૂમિમાં સુખશ્રેય પ્રવેશ કરતા બેઠાં અમે આપના યાત્રિજીવોને થતા આનંદ આ માનપત્રદ્વારા જણાવવા રજા લઈએ છીએ, તે સ્વીકારી આભારી કરશે.

ધર્મના ઉદ્ધોત સાથે આત્મોન્નતિ સાધવાના શાસ્ત્રકારોએ મુખ્ય ચાર માર્ગો દર્શાવ્યા છે: દાન, શીલ, તપ અને ભાવ. જ્યારે આ ચાર મિત્રોની સંગત થાય ત્યારે તે મિત્રો જ નિરંતર આત્મોન્નતિના કાર્ય તરફ ખેંચે છે તે નિઃસંશય છે અને એ ચાર મુખ્ય રથોને આપે જીવનનોકાના સુકાની બનાવ્યા છે જેથી તે સુકાનીઓ આપના જીવનને પુનિત કાર્યો કરવા પ્રેરે છે અને તેને અંગે આપે અત્યાર સુધીમાં લાખોની ગણેર સંખ્યાતો કરી જૈન શાસનના ઉદ્ધોત કરનારા ધર્મધ્વજ ઠેરઠેર ફરકાવ્યા છે તે અમારા ગૌરવનું કારણ છે.

વળા આપે કાઠેલા 'હરી' પાળતા સંઘનું અલૌકિક કાર્ય અમે યાત્રિજીવોના હૃદયમાં ચિરકાળ ધર્મ તસ્મિન્ આપશે; કારણ કે 'હરી' પાળતા સંઘમાં અનેક રીતે ધર્મના ઉદ્ધોત થાય છે આરંભ-સમારંભની નિવૃત્તિ, સ્વામીભાષણોનું વાત્સલ્ય, યાન, દર્શન, ચારિત્રની ઉપાસના, યુગ પ્રાણીઓનું પોષણ, જીર્ણોત્થાનો-ઉદ્ધાર આવા અનેક લાભોનો સમાવેશ થાય છે અને તે લાભ આપે અમે યાત્રિજીવોને આપી ખરેખર આ ભવ અને પરભવ માટે ન કલ્પી શકાય તેવી હિતચિંતવના કરી છે એ માટે અમે આપના હૃદયના ઋણી છીએ.

વળી આપશ્રીનું લક્ષ્ય દરેક દિશામાં છે તે આપે કેળવણી અર્થે સ્થાપેલ વિદ્યાર્થી-
શુલનની સંરંધા, ધાર્મિક ક્રિયા કરવા માટે દેવળાગ, લક્ષ્મીઆશ્રમના એ ભવ્ય મકાનો, જન-
સુખકારી અર્થે જામનગર અને પાલીતાણામાં નાદર રકમ ખર્ચી બધાવવા ધારેલ
સેનીટરીયમો, જ્ઞાન ઉદ્ધાર માટે જ્ઞાનમંદિર વિગેરેમાં પણ સારો ફાળો આપે છે એ
સામિતી આપે છે.

વળી આપશ્રીના જીવનમાં જ્ઞાતિઐરવતાનું પણ સ્થાન છે. તેનો ઉલ્લેખ અત્રે
અસ્થાને નહિ ગણાય, જ્ઞાતિના ભણતા છાત્રોને અપાતા પાઠ્ય-પુસ્તકમાં મદદ તરીકે
ઉઘાપનના માનપત્ર પ્રસંગે રૂપિયા એક હજારની રકમ આપી કેળવણી પ્રત્યેની આપની
ભલી લાગણી પ્રદર્શિત કરેલ છે. વળી જ્ઞાતિમાં ઉઘાપન પ્રસંગે થર દીઠ રૂપિય ફળશનું
દહાણું કરી જ્ઞાતિભાઈઓનો ન વર્ણવી શકાય તેવો સત્કાર કરેલ છે. એટલું જ નહિ પણ
આપે કાઢેલા છ'ઈ' પાળતા સંધમાં જ્ઞાતિભાઈઓ માટે વાહનની સગવડતા પાછળ આશરે
ચાલીશ હજારનું ખર્ચ કરેલ છે. વળી ખાસ જ્ઞાતિભાઈઓને રૂપેશીયલ ટ્રેન દ્વારા યાત્રા
કરાવી આપ અત્રે લાભ્ય છે. આ ઉપરાંત જ્ઞાતિના દરેક નાના મોટા કાર્યોમાં આપનો
નિરંતર સારો ફાળો વધા જ કરે છે એ આપના આવા ઉચ્ચ કાર્ય પ્રત્યે અમે આપનો
જેટલો આભાર માનીએ તેટલો ઓછો છે.

વળી ખરેખર કહ્યું છે કે-“ મહાન્ પુરોનો પ્રવૃત્તિ બીજાના ઉપકાર માટે જ હોય
છે ” એ કથન પ્રમાણે આપના દરેક યશસ્વી કાર્યોની પ્રવૃત્તિ સ્વપરના એય માટે જોઈ
અમે જ્ઞાતિજુઓ તે કાર્યોની નિર્મલભાવે અનુમોદના કરતા આ માનપત્ર અર્પણ કરીએ
છીએ અને શાસન દેવ આપને આવા કાર્યો કરવા નિરંતર પ્રેરણા કરે તેમ તથા આપ
યુગલ સંધપતિ સપરિવાર દીર્ઘાયુષ ભોગવે એવી પ્રાર્થના કરતા વિરમીએ છીએ.

જામનગર,
તી. ૩-૩-૩૮

}

અમે છીએ—

શ્રી જામનગર સમસ્ત આશવાલ જ્ઞાતિ.

શ્રી જામનગર પાંજરાપોળ તરફથી માનપત્ર

શ્રીમાન્ શેઠ પોપટલાલ ધારશીભાઈ તથા શ્રીમાન્
શેઠ ચુનીલાલ લક્ષ્મીચંદ જામનગર.

માનવંતા શેઠ સાહેબો—

જામનગરથી “હરી” પાળતા જૈન સંધને આપ શ્રીમાનોએ સૌરાષ્ટ્રના તીર્થ-
સ્થાનોની યાત્રા કરાવી સુખરૂપ જામનગર પુનઃ પધારતાં અમે જામનગર પાંજરાપોળ
કમિટીના સભ્યો આપને સહર્ષ અભિનંદન આપવા રજા લઈએ છીએ.

વર્તમાન શુદ્ધિવાદના યુગમાં ધર્મ ઉપરની અનન્ય શ્રદ્ધાના પરિણામે આપે શ્રીસંધ
કહાડી તીર્થસ્થાનનો મહિમા અને ગૌરવ વધારી ધર્મ શ્રદ્ધાની જ્યોત જ્વલંત રાખી
સૌરાષ્ટ્રના જૈન જગતમાં ઉત્ત્વળ સ્થાન સંપાદન કરી “સંધપતિ” ધવાનું મેથિરું
માન મેળવેલ છે.

આ શ્રી સંધની યાત્રાની શરૂઆતથી છેવટ સુધી ઉદાર દિલે આપે પુષ્કળ ધનનો
વ્યય કરી આપના પ્રવાસ માર્ગમાં આવતા લગભગ દરેક સ્થળોની ધાર્મિક અને બીજી
સંસ્થાઓને ઉદાર મદદ આપી તે તે સંસ્થાઓને પ્રેમાદન આપી, આપે આપની
કર્તવ્યનિષ્ઠા અને પરોપકારવૃત્તિ મિલ્લ કરેલી છે.

આપણા વતનમાં આપશ્રી જૈન જોડિંગ નભાવી રહ્યા છે અને તદુપરાંત સાર્વજનિક
કલ્યાણ માટે ક્ષયના દહીંઓ માટે સુંદર સેનેટોરીયમ બાંધવા આપે રૂપિયા પચાસ હજારની
ઉમદા ભેટ રાખ્યના વૈષ્ઠ ખાતાને આપેલી છે. આ સિવાય જાહેર અને ખાનગીમાં
આપની ઉદારતાના ઝરણાઓ હમેશાં વહાં કરે છે.

જેવી રીતે આજ સુધીમાં આપની મદદવડે અનેક સંસ્થાઓ આગળ વધી છે
તેવી જ રીતે હમેશાં ધાર્મિક અને સાર્વજનિક સંસ્થાઓને આપ આપનાથી ખતરી સહાય
આપવામાં ફરજ સમજી સહાયતા આપ્યા જ કરશો એવો અમેનો સંપૂર્ણ વિશ્વાસ છે.

તેક નામદાર મહારાજાધિરાજ મહારાજા જામશી સર દિગ્વિજયસિંહજી સાહેબ
ખઠાદુરના રાજ્યઅમલમાં આપના જેવા દાનવીર, કર્તવ્યપરાયણ, બુદ્ધિ અને સેવાભારી
સુપુત્રો આ શહેરના ગૌરવને સવિશેષ ઉન્નત બનાવે એવી અમારી ભાવના છે.

આપ શ્રીમાનોને અખૂટ સંપત્તિ, ઐશ્વર્ય અને આરોગ્ય મળે અને પરોપકારના
અનેક સત્કૃત્યો કરવાનું સામર્થ્ય મળે એવી અમારી અંતરની ઇચ્છા સહિત આ માનપત્ર
આપ શ્રીમાનોને સમર્પણ કરવા રજા માંગીએ છીએ.

જામનગરના યાત્રિક સંઘ, ઓશવાળ જ્ઞાતિ અને પાંજરાપોળના માનપત્રોનો સંઘપતિઓનો જવાબ

તા. ૩-૩-૧૯૩૮ ગુરુવાર

મહોદય સભાપતિ મે. ખાનખડાદુર દીવાન સાહેબ, નામદાર
શ્રીમાન મહારાજ કુમાર શ્રી પ્રતાપચંદ્રજી સાહેબ, જામ-
નગર યાત્રિક સંઘ, અમારા વહાલા જ્ઞાતિ બંધુઓ,
શ્રી જામનગર પાંજરાપોળના સભ્યો, જામનગર
રાજ્યના રાજ્ય કર્મચારીઓ, અમારી કર્મની
સુશીલ બહેનો અને અન્ય મહારાજો:-

અમારી આ યાત્રાની મુસાફરીમાં અમેને મળેલ માનપત્રોના બધા મેલાવડાઓમાં
રાજ્ય'શી યા તો રાજ્યના મુખ્ય અધિકારીએ જ પ્રમુખરથાન શોભાવ્યું છે તેવી જ રીતે,
શ્રી યાત્રિક સંઘ, ઓશવાળ જ્ઞાતિ અને પાંજરાપોળ જેવી ત્રણ સંસ્થાના માનપત્રોના
આપણા આ મેલાવડામાં પણ આપણા રાજ્યના કાર્યકુશળ, અનુભવી, બાહોશ, વયો-
વૃદ્ધ ખાનખડાદુર દીવાન સાહેબ મહેરવાનજી ભાઈ કે જેમણે અમારા યાત્રિક સંઘને
દરેક રીતે મદદ કરી અમેને ઉપકૃત કરેલ છે તેમણે સભાપતિની પુરશી શોભારી છે
અને તેમના મુખ્યારક હરતે આજના માનપત્રો અમેને એનાયત થાય છે તેથી અમે
અમારી જાતને ધન્ય માનીએ છીએ,

યાત્રિક સંઘ, કે જેમણે પોણા ત્રણ માસ સુધી અમારી સાથે જ રહી સંઘની
શોભામાં વૃદ્ધિ કરી છે, અમારા જ્ઞાતિબંધુઓ કે જેમનાથી અમે જિજ્ઞાસા દેખાઈએ છીએ,
અને લક્ષા-પાંગળા અંગેના ખોડા ઢોરોની વૈધાવચ્ચ કરનાર પાંજરાપોળની કમીટીના
સભાસદો જેમાં નામદાર શ્રીમાન દાજીગાપુ સાહેબ જેવા પ્રભાવશાલી રાજ્ય'શી પ્રમુખરથાને
બિરાજે છે અને જેમણે જામનગરની હદના દરેક અમારા મધના કેમ્પમાં પધારી અમારી
દુખરેખ અને ખર્ચર રાખી અમેને આમારી બનાવ્યા છે તે બધા તરફના માનપત્રો આટ
કપા શબ્દોમાં આમાર માનવો એ સુગ્રંથ નથી પણ અંગ્રેજીમાં કહેવાય છે કે " ધો
પુઅર ઈન થેન્કસ, બટ થેન્ક યુ. " તેમ આપ સૌનો આભાર માનીએ છીએ.

યાત્રિક સઘ કે જોમા મધના વોલેન્ડીયરોનો (સ્વયંસેવકોનો) સમાવેશ થાય છે તે વોલેન્ડીયરોએ (સ્વયંસેવકોએ) પણ અમારી તેમજ સઘના યાત્રિકોની પરિશ્રમનો જગ પણ ખ્યાલ ગમ્યા વગર એવા ઉઘાવી છે તે માટે તેમના જેટલા વખાણ કરીએ તેટલા થોડા છે તે યુવાન વર્ગ જૈન કોમની દોલત મમાન છે. અમારી તેમને સલાહ છે કે સેવાધર્મ એ ઉત્તમ યુષ્ઠ દોવાયી જ્યાં જ્યાં પ્રસંગ મળે ત્યાં તમારાથી નવતી સેવા ઉગવામાં પાછી પાની ન કરજો તે સેવાધર્મ જ તમારી ઉત્તિના કારણ જૂત થશે મારા યાત્રિક મધે પણ તેમની અમારી માથેની અરખવિત હાનરીથી સઘની શોભા વધારી છે તે માટે અમે તેમના આભારી છીએ,

અમારા ઓસરાળ શ્રાતિનંદુઓ ! અમે આપનાવડે જ ઉજળા છીએ આ કુદકે અને જુમકે આગળ ધપતા કેળવણીના જમાનામાં કાર્યપ્રસંગમાં મનદેર થાય એ સંભવિત તેમજ સ્વાભાવિક છે પણ તેમાં સારામારો વિચાર કરી રમ્તો કાઢી કાપીને આગળ ધપાવવામાં આપણી જોખા રહેલી છે એમ અમે સમજીએ છીએ તુનસીકૃત રામાયણમાં લક્ષ્મણજીની મૂર્છા વખત ધી ગમચદ્રજીએ કહ્યું છે કે—

“ કહ્યો હોતો લીખરો, રીતળ હોતો તેની છાંયજી ”

“ બાંધવ હોતો બોલણ, તોય પોતાની બાંય,
લક્ષમણ જાગને હોજી બાંધવા બોલને એક વારજી ”

ખરેખર એ શબ્દો આપણા દરેકના હૃદયમાં તમી રહેવા જોઈએ જૈનોનો કીમતી આદર્શ સંદિહ્યતા છે અને એ મહિષ્યુતા માટે જ જૈન કોમનો ધૃતિહાસ ઉજળો છે એ ખ્યાલ બહાર જવું ન જોઈએ અમારા સઘની પ્રવૃત્તિમાં આપ શ્રાતિભાઈઓનો સાથ અને સહકાર અમેને થયો જ પ્રેરણામય થયો છે આપણી ઓસરાળ શ્રાતિ કેળવણીમાં હજી જોઈએ એટલી આગળ વધી નથી તે શ્રાતિની ઉન્નતિ શ્રાતિના ગણવામાં કેળવાયેલ અને સુખી અગ્રમણના હાથમાં છે તેથી તેમાં આગેવાનોએ દિલાર દિલ રાખી, નાના તેમજ કમલાગી બાઈઓને પોતાની ગોદમાં લઈ તેમની ઉન્નતિ સાધવાને કર્તવ્યનિષ્ઠ થવામાં જ તેમનું હક્કપણ છે સમગ્ર શ્રાતિના કાર્યમાં એકતા અને સગદન એ શ્રાતિની ઉન્નતિના શુભ ચિહ્નરૂપ છે જો પરમાત્મા રજી હોય તો પ્રથમ કુટુંબ, પછી શ્રાતિ પછી વતન, અને પછી દેશમાં જન્મવળી એ ફરજ છે, તો અમે આપના માટે જે કામ કરીએ તે થોડું જ છે, છતાં આપના તેમજ યાત્રિક સઘ અને યાજ્ઞરાપોગના માન પત્રોમાં અમારા નજીવા કાર્યોની પણ અતિશયોક્તિભરેલી પ્રશંસા જોવામાં આવે છે તે આપ સૌનો અમારા પ્રત્યેનો પક્ષપાત, બાવ, માયા અને મમતાનું સૂચન છે તે માટે તે

ત્રણે સંરચનાં અમે । ઉપકારી છીએ અને કહેવા રમ લઈએ છીએ કે જે કાંઈ પણ અમેએ કયું હોય તો તે અમારી મનુષ્ય તરીકેની ફરજ સિવાય વિશેષ કાંઈ કયું નથી.

‘હ’રી’ પાળતા સંધના અર્થ જણવાની જરૂર દરેકને લાગશે તો અંતમાં ‘રી’ આવતા હ શબ્દોનું આચરણ પાળી ચાલતા યાત્રિકો જે સંધમાં હોય તે ‘હ’રી’ પાળતો સંધ કહેવાય છે. તે હ શબ્દો ‘બ્રહ્મચારી, પાદવિહારી, ભોંયસંચારી, એકલઆહારી, સમ્યક્ત્વધારી અને સચિત્તપરિહારી’ છે. આ બધાનું આચરણ પાળતા સંધો કાઠવાથી દેશપ્રેમનો દીવો પ્રગટે છે, ધર્મની ઘોષણા અને ધર્મની ઉત્પત્તિ થાય છે અને દરેકના સહવાસમાં અવાય છે જે દેશને દરેક રીતે લાભદાયી છે.

અમારા સંધના દરેક કાર્યને સંજોષાંગ સંતોષકારક રીતે પાર પાડવામાં અમારા બાઈએ તેમજ અમારા બહારગામના સંબંધીઓએ અમોને તન-મનથી અશ્રમ શ્રમ ઉઠાવી જે મદદ કરી છે તે માટે તેઓનો અંતઃકરણપૂર્વક આભાર આ જાહેર મેળાવામાં માનીએ છીએ.

છેવટે આજના ત્રણ માનપત્રો માટે તે આપનાર સંરચાઓનો ફરી આભાર પ્રદર્શિત કરતા અમે પરમજ્યોતિ પરમાત્મા પ્રત્યે પ્રાર્થના કરીએ છીએ કે અમારું જીવન નિરંતર પરકલ્યાણ કરવામાં વહેા કે જેથી અમારું પોતાનું પણ કલ્યાણ આપોઆપ થાય એટલું બોલી વિરમીએ છીએ.

વિદાય-ગીત

(રાગ-શુભવંતી ગુજરાત અમારી શુભવંતી ગુજરાત)

મેઘેરા મહેમાન અમારા મેઘેરા મહેમાન-

શા કરીએ સન્માન ? અમારા મેઘેરા મહેમાન.

સુકૃતના શુભ કાર્ય કરીને, આપ સીધાવો અજ;
શાસનદેવ ચિરાયુષ અર્પે, એ જ ઉચ્ચારું રાજ- અમારાં ૧
તીર્થંકર પદ જાપન હેતુ, શાસનની જયકાર;
પ્રભાવના કરી આપ પધારો, વરજો શિવવધૂનાર- અમારાં ૨
ઉન્નમણા-ઉપમાન કરાવ્યા, સાધર્મિક ઉપ્માર;
સંધર્ષત પદ સાર્થક કીધું, શત્રુજય-ગિરનાર- અમારાં ૩
નેમિ-સાગર-મોહનસુરિની, આશિષ લઈ સુખકાર;
તીર્થમાળ જયવંતી પહેરી, આપ તયાં નિરધાર- અમારાં ૪
વેલેરા શુભ દર્શન દેજો, કરજો ધર્મના કામ;
બુધ્ધિબાળક એક જ ઉચરે, જયમંગળ સુખધામ- અમારાં ૫

[મુખ્ય સમાચારમાં આવેલ હેવાલ ઉપરથી]

જામનગરના જૈનો વચ્ચેના કલેશનો અન્ત અને જૈનોમાં ઘેરઘેર ફેલાયેલો આનંદ.

શેઠ પોપટલાલે નવ જ્ઞાતિને આપેલા જમણામાં સહુએ લીધેલો ભાગ.

મહારાજ જામસાહેબે સંઘપતિઓને આપેલ આદેશો અને પોષાક.

જામનગરમાં જૈન ઓસવાળ પક્ષ અને જૈન વીસાશ્રીભાળી પક્ષ વચ્ચે જાગેલા જગજહીર ગંભીર કલેશનો દશમી તારિખની રાત્રે લખાણ વાટાઘાટો ને સમજાવટના પરિણામે અંત આવ્યો છે અને બંને પક્ષો વચ્ચે ઘણું શાંતિભર્યું સમાધાન થયું છે, જે જાણીને દેશભરના જૈનો આનંદ પામશે. આત્યારે જામનગરમાં તો ઘરેઘરે ખુશાલીના પોકારો થઈ રહ્યા છે.

ધાર્મિક મતભેદોને અંગે ઉત્પન્ન થયેલા અને પાછળથી ભયંકર વિકૃત સ્વરૂપ ધારણ કરી બેઠેલા મજબૂર કલેશને પતાવવા અનેક રીતે તનતોડ પ્રયાસો સમર્થ જૈનાચાર્યો તેમજ શ્રીમંતોએ આદરેલા પરંતુ કોઈ કમનસીબે એ પ્રયત્નો નીષ્ફળ નિવડેલા અને કલેશની પતાવટ થવા પામી ન હતી.

શેઠ પોપટલાલ ધારશીભાઈના સંઘ પ્રયાણ વખતે પણ રાત્રિ-દિવસ લખાણ વાટાઘાટો ચાલેલી. એ વખતે પણ ગાડું પાટા ઉપર ચઢ્યું ન હતું.

આત્યારે તા. ૧૦ મીના રોજ કુદરતની કોઈ શુભ પળે એ જાડા કલેશનો જોતજોતામાં અંત આવ્યો છે. એ બદલ બંને પક્ષોના ભડવીર નેતાઓને સાબરશી આપવી ઘટે છે કે તેઓએ બહારના શ્રીમંતજન કે જૈનાચાર્યોના વિના પ્રયાસે પોતાના ઘરનો કલેશ ઘરમેળે જ પતાવવાનો નક્કર પુરુષાર્થ બતાવ્યો છે.

નવ નાતમાં હર્ષપૂર્વક સહુએ ભાગ લીધો

એ કલેશ પત્યા બાદ તા. ૧૧ મીના દિવસે શેઠ પોપટલાલ સંઘપતિ તરફથી નવે જ્ઞાતિનું જમણું હતું જેમાં સહુએ હર્ષપૂર્વક ભાગ લીધો હતો.

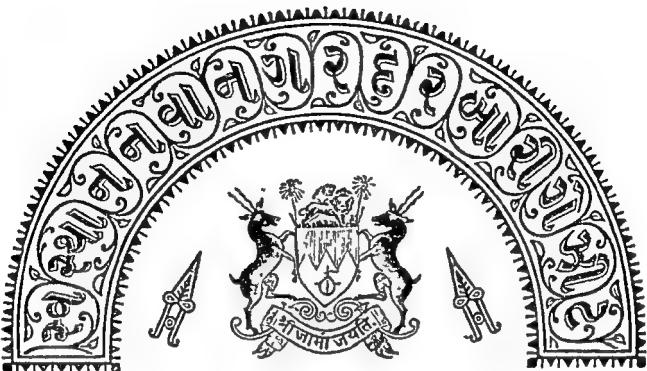
વળી વધુ સમાચાર મળે છે કે મજબૂર કલેશની પતાવટની જાહેરાત વીસાશ્રીભાળી જ્ઞાતિના આલીશાન હોલમાં થઈ હતી. એ વખતે પરસ્પર થયેલી ભૂલો પાછી ખેંચાણી હતી ને તે વખતે ત્રણ હજાર ઉપરાંતની વિચાળ સંખ્યામાં જૈન-જૈનેતર વર્ગે હાજરી આપી હતી. સહુએ જ્ય-જ્યના પોકારો કરી ગંભીર વાતાવરણ જિલું કર્યું હતું. શ્રીભાળી પક્ષે શેઠશ્રીને અપૂર્વ સન્માન આપ્યું. ઇચ્છીએ છીએ કે જાનને પક્ષોએ બતાવેલી વિચાળ હૃદયની ઉદાર ભાવના પરસ્પર કાયમ ટકી રહે અને અંદરેઢર સંઘ ધરી સહિષ્ણુતા ધરી ગઈ સુજનીને ભૂલી જના જેવી કીસ્સાઓને ફગાવી દઈ, ધાર્મિક કે સામાજિક પ્રસંગે ખુલ્લા દિલથી પ્રેમપૂર્વક એક સંપથી સદા ઉગ્ગ્રવશે જેથી જૈન-જૈનેતર જગતમાં મજબૂર ગણાતું જામનગર અન્ય જગતમાં અનેક સંત્રેરણાઓ સમર્પણ કરશે.

જામસાહેબે કરેલો ચાંલ્લો

જામસાહેબે સંઘપાતઓને ‘ એક હજાર રૂપીયાનો ચાંલ્લો અને કીંમતી પોષાક ’ આપી પોતાની પ્રજાના નરવીરની ભારે કદર કરી છે, જામનરેશ અને સંઘપતિ સાથેના સદ્ભાવની એ નિશાની છે, જ્યાં દાણબાપુ, જામનરેશ અને રાજ્યના દીવાન દરેકનો મીઠો ચાહ હોય ત્યાં દરેક વસ્તુ બની આવે છે.

જામનગરથી નીકળેલા સંઘને મળેલી સફળતા

ગુજરાત, કાઠિયાવાડ અને મારવાડમાં જ્યાં જ્યાં જૈનોની વસ્તી છે ત્યાં ત્યાં સેકંડો વર્ષથી ચાલતા જૈન સંઘ કાઠીને મોટા મોટા તીર્થની યાત્રા કરવાની પ્રથા આ વીસમી સદીમાં પણ ચાલુ છે. તે જોઈને ઘણાઓને નવાઈ લાગે છે, અને જેઓ તીર્થયાત્રામાં શ્રધ્ધા ધરાવતા નથી તેઓ આપા સંઘ કાઠનારની ટીકાઓ કરે છે, અને તેઓને પોતાના પૈસાનો બ્યથ જુદી રીતે કરવા સલાહ આપે છે. આવા ટીકા કરનારાઓના વિચારો અમે અગાઉ રજૂ કર્યા છે, અને તે સાથે જૈન શ્રદ્ધાળુ સંઘવીઓ કેવા વિચારથી અનેક જીવોને ખર્ચ આપી તીર્થયાત્રા કરાવે છે તે વિચારો પણ અમે અગાઉ કેટલીક વખત આ પત્રના કોલમોમાં જણાવી ગયા છીએ. જૈનસંઘ કાઠનારાઓને પોતાની રીતિએ છરી પાળતાં સંઘ કાઠવામાં અર્પૂર્વ શ્રધ્ધા હોય છે, અને તે દ્વારા તેઓ પોતે અનેક જીવોને તીર્થયાત્રા કરાવવામાં કારણભૂત બની પોતાના આત્માને કૃતાર્થ માને છે. આ વીસમી સદીની શરૂઆતના વર્ષોમાં અમદાવાદવાળા શેઠ છોટાલાલ દાદલુભાઈએ અમદાવાદથી પાલીતાણા તીર્થની યાત્રા કરવાનો મોટો સંઘ કાઢ્યો હતો અને તે ઘણા વખણાયો હતો. તે પછી ઘણા સંઘો નીકળ્યા હતા અને તેમાં કેટલાક તો પોતાના ગામ નજદીકના તીર્થધામના સંઘ હતા. થોડા વર્ષો અગાઉ શેઠ ખેતશી ખીચરીએ મુંબઈથી પાલીતાણા મુખીને જૈન મારફતે કંઈ દશા ચોસવાલ જ્ઞાતિના જાંધુઓનો સંઘ કાઢ્યો હતો, જે પણ વખણાયો હતો. સુરતના શેઠ જીવણચંદ નવલચંદ સુરતથી પાલીતાણા મુખીને છ“રી” પાળતો સંઘ કાઢ્યો હતો જેમાં લાખેક રૂપિયા ઉદારતાથી ખર્ચાયા હતા, એવું સાંભળવામાં આવ્યું છે. છેલ્લા થોડા વર્ષો અગાઉ રાધનપુરનિવાસી શેઠ જીવતલાલ પ્રતાપસીએ એક સંઘ કાઢ્યો હતો જેની વિગતો પણ આ મુંબઈ સમાચારમાં પ્રગટ થઈ હતી. પાટણનિવાસી શેઠ સંઘવી નગીનચંદ કરમચંદે કચ્છના ભદ્રેશ્વર તીર્થનો સંઘ કાઢી સારી નામના મેળવી હતી, એમ તેને લગતા પ્રગટ થયેલ એક પુસ્તક પરથી જોઈ શકાય છે. એ બધા સંઘોથી પણ વધુ ખર્ચ કરીને અમદાવાદના મીલમાલેક શેઠ મનસુખભાઈ ભગુભાઈના પુત્ર શેઠ માકુભાઈએ પાલીતાણાનો સંઘ કાઢ્યો હતો, એમ જાણવામાં છે. પણ એ બધા સંઘોને અને આગતા મંઘવીઓની કીર્તિને ભુલાવે એવો સંઘ શ્રી જામનગરથી મંઘવીઓ શેઠ પોપટલાલ ધારસીએ અને શ્રી ચુનીભાઈએ કાઢ્યો હતો એવી ખબરો ચોમેરથી મળવાય છે અને મુંબઈ સમાચારમાં પ્રગટ થયેલ અહેવાલો પરથી પણ તેમ જણાય છે. એમ માત્રમ પડે છે કે એ સંઘમાં આશરે અઠી હજાર યાત્રાળુઓ હતા, આશરે પાંચસો ગાડાઓ હતા, કદી નહિ જણાયલી મોટી સંખ્યામાં તેમાં નિનાથાર્યો હતા, જૈન મુનિરાજો હતા, અને માધ્વીજીઓની મંજ્યા પણ ઘણી મોટી હતી. એ બધા મંઘને રસ્તામાં કોઈપણ ચેર કે લટારાથી અમલું ન પડે તે માટે ચોકીયાતો, સીપાઈઓ ઘોડે-સ્વારો, ઝિંટવારો ભાડાધારીઓ, વિગેરેની ગોઠવણ ઘણી જ ઉત્તમ હતી અને તેમની સંખ્યા

૬ એ. એ. ૬ નં. ૨૪૧

સ્વસ્થાન શ્રી નવાનગર હજી આફીસથી આફીસ આરડર

જામનગરના રૂઝીયા પીસા એકવાર પાર્ણવા દે. પેપરવાન પાલ્લીતાઇ તથા તેમના ભગીન સુનીયાદ હકમીયક પારલીતાઇ તરફથી જામનગરમાં જાહેર દીનના કાષે માટે સારી રકમે અખાત તરિકે વાતરામાં આવે છે તેવા તેમનાં સત્કાર્ણી ૩-૨ છુટી દર સાવના અર્ધન સુર ૧૩ નો દીવમ જે જગીરો મહાવીર ત્યાગીની વચ્ચે વીનેક દીવસ છે તે દીવમ નવાનગર જોડમાં કાપખને માટે કપવાના દીવસ તરીકે જાણતા એટલે કે જોડમે તે દીવો કપવા જોડમાં પીસા કરવી નહીં એમ ફરમાવવામાં આવે છે.

તારીખ ૧૭-૧-૨૭

DIGVIJAYSINHJI

મહારાજાનું નામ સારું

૨૫. નવાનગર

૭ એ. એ. નં. ૨૪૨

સ્વસ્થાન શ્રી નવાનગર હજી આફીસથી આફીસ આરડર

જામનગરના રૂઝીયા પી. ૧ શ્રીમાળી વાલીયા રોકે લાવતાઇ ઉમે ચદ લગા જેએ હાતમા આ રોલના દેઠ કોલ્ડ નીમાડા છે અને આ રોલના બેલી પોની ખીલવળી નોડ કામ થુ લા ખતથી કરી નહાય છે તેઓ જામનગરમાં આવેલા છે તેઓ દેઠ માવ લા લાવેલા રૂ. ૪ નો દીવસ કે જે તેમના પુત્રપુત્રી સવસરિતો મોરે ધાર્મિક દીવસ છે તે દીવસ દરવાજા દીવસ તરીકે જાણતા નહોતો આ ૪ સુલગના તેમના ઉપના નાજીવના કામની ખર છુટીને દેઠ સાવના લાગવા થુ ૪ ને દીવને નવાનગર રોલમાં કાપખો માટે કપવાના દીવસ તરીકે જાણતા એટલે કે જોડમે તે દીવને આખા રોલમાં લીધા કરી નહીં એમ ફરમાવવામાં આવે છે.

તા. ૧૧-૧-૧૯૩૮

DIGVIJAYSINHJI

મહારાજાનું નામ આજુ

૨૬. નવાનગર

શ્રી જમનગર પાર્શ્વજિન ટોળી તરફથી

અભિનંદન પત્ર

ગિરિરેવ તીર્થરૂપો, દર્શનસ્પર્શનેન યઃ ।

મક્તિમુક્તિસુખસ્વાદ-દાતાઝસૌ સેવ્યો ન કૈઃ ॥ ૧ ॥

દાનવીર સંઘપતિ શેઠ પોપટલાલ ધારશીભાઈના ધર્મપત્ની ધર્મપરાયણ
અ. સૌ. બહેન ઉજમબાઈ,

દાનવીર શેઠ ચુનીલાલ લક્ષ્મીચંદના ધર્મપત્ની
અ. સૌ. બહેન ચંચળબહેન જોગ

સૌભાગ્યસંપન્ન સાથે આદ્યુષ્ણસંપન્ન દાનવીરોની આપ શ્રીમતીઓ (ધર્મપત્નીઓ) સહચારિણીઓ હોઈ આપના જીવનમાં પણ ધાર્મિક કાર્યો કરવાની ઉત્કંઠા રહે તેમાં આશ્ચર્ય નથી, કારણ કે પતિભક્તિના ખરા આદર્શને સમજી પતિએ પ્રારંભ કરેલા કાર્યને આપ બંને શ્રીમતીઓએ દીપાવ્યો છે; એટલું જ નહિ પણ એટલું જાન તે દાનવીર સંઘપતિઓને થટે તેટલું જાન તમોને પણ થટે છે એમ અમો પાર્શ્વનાથ જૈન મહિલા મંડળી માની આ અભિનંદન પત્ર અર્પણ કરીએ છીએ.

આપ શ્રીમતીઓ ધર્મપરાયણ આધિકારીઓ હોઈને આપના ઉદારદિલથી અમોને તથા અમારી બીજી બહેનોને આપે ન વર્ણવી શકાય તેવા અલૌકિક જૈન યાત્રારથજોએ "રી" પાળતા સઘ સાથે સમૃદ્ધ સગવડતા સાચવી યાત્રા કરાવી છે. સાથે સાથે અમોને જિનભક્તિ, શાસનસેવા, ન જોએલાં યાત્રારથજોની યાત્રા, સાધુભક્તિ, પૂજા આદિની અનોખી દેહાણુ બેવરાવી છે તે માટે ખરેખર અમો આપના આભી છીએ.

સિદ્ધગિરિ, રૈવતગિરિ, કદમ્બગિરિ, ઉના, દેસવાડા, મહુવા, તાલધ્વજ વિગેરેની યાત્રાનો સાભ આપ સાથે અમોને કંઈપણ આર્થિક ખર્ચ સિવાય બેવરાવ્યો છે, એટલું જ નહિ પરંતુ આપના ઉદાર હાથથી જે જે સ્થળોએ આપે કિંમતી હાર વિગેરેની ગંભીર રકમની પ્રભુભક્તિ અર્થે જે ઉદાર ભેટો આપી છે અને તેમાં અમોને પણ પ્રભુભક્તિનો સાભ બેવા માટે જે તક આપી છે તે માટે અમોને ખરેખર ભાગ્યશાળી ગણીએ છીએ.

ઉપરાંત દરેક યાત્રાના સ્થળોમાં તેમજ રસ્તામાં અમારે માટે એકાસણા, આપંજિલ, બેઆસણા, નોકારસી વિગેરે માટે રસોડા ખાતા તરફથી જે જે અપૂર્વ સગવડતાઓ ઉપલબ્ધ થાય તેવી હતી તે પણ આપના બહોળા ઉદાર દિલની ખાતરી કરાવે છે. સખ્ત કંદીના ત્રણ ત્રણ માસની જામીનની મુસાફરીમાં, સંપૂર્ણ રીતે બેસવા માટે ખાડાં, રાવડી,

પાણી, બત્તી, ધર્મક્રિયા કરવા માટે રૌધ દેરાસર, ઠેર ઠેર પોલીસ ચોખીઓની સગવડ-તાઓ અને છેવટે આશ્રયગ્રાંથ તો એ બધું કે પાલીતાણાથી સીધી રેપેશીયલ ટ્રેન-દ્વારા અમેને અમારા ઘરે કાંઈપણ જાતની મુશ્કેલી વગર પહોંચતા ક્યાં કે જે હજુ સુધી કાંઈ પણ સંઘમાં બનેલું નથી.

જામનગર આસવાલ વોલીન્ડીવર કોર કે જેઓ શ્રીમંત છતાં સેવાભાવી તથા ધર્મ-પ્રેમી યુવાનો પોતાના તન અનેથી અમૂલ્ય ટાઇમનો કાંઈપણ કિંમત લેખ્યા વગર ટાલ, તડકો, રાત કે દિવસ ગણકાર્યો વગર દરેક મુકામે, રસ્તામાં અને કુંગરો ઉપર અમારી જાતનું સંપૂર્ણ રક્ષણ થયું છે. દરેક રાત્રીની તપાસ, ટપાલ વિગેરે દરેક મુકામે સગવડતા પણ વોલીન્ડીવર કોર તરફથી થતી હોઇને અમેને પ્રવાસમાં કંઈપણ મુશ્કેલી આવી નથી, તે પણ આપને આભારી છે.

વૈભવશાળી છતાં મતધારી સંઘમાં જીવન જીવી, મત ઉપધાન આદિ ધાર્મિક ક્રિયાનું આવશ્યક પાલન કરી, પતિભક્તિમાં નિરાદિન આપનું આદર્શ જીવન સફળ કરી રહ્યાં છે. તે માટે આપે આપણી ઓરાવાલ સ્ત્રી સમાજ, વહોરા કુટુંબ, સમસ્ત ઓરાવાલ જ્ઞાતિ તેમજ જામનગર જૈન પ્રજાને ખરેખર દીપાવી છે.

વધારામાં અમેને આપના તરફથી રૌધ કળશની પ્રાપ્તિ થઈ છે તે માટે અમે આપના આભારી છીએ.

આગામી જૈન ઇતિહાસમાં સાધુ, સાધ્વીઓ, શ્રાવક, શ્રાવિકાઓના બહોળા સમૂહથી ઠેરઠેર રાવટીઓ તથા સંઘપતિના બળ્ય તંત્રીઓથી વિભૂષિત થયેલ અને અદ્ભુત દેરા-સરથી સુશોભિત તથા હશેકટૂંક લાઇટથી ઝળહળતા કેવળગરના નામ સાથે સંઘપતિઓનાં તથા આપના નામ અમર રહેશે, એટલું જ નહિ પણ ભવિષ્યની જૈનપ્રજાને આવાં ધાર્મિક કાર્યો કરવા જરૂર પ્રોત્સાહન રૂપ થશે.

આર્થિક મદદ તો સૌ કોઇ ધનિક આપી શકે છે, પરંતુ આ ઉપરની હકીકત મુજબ યાત્રા જેવા પુનિત કાર્યમાં તથા પ્રજાભક્તિમાં હિરસો લેવા માટે જે ઉમદા તક આપી છે તે માટે અમે આ બધ તથા પરબવ આપના ઋણી છીએ.

પ્રભુ આપને દીર્ઘયુષ્ય અને સદા આબાદી સાથે આવાં ધાર્મિક કાર્યો માટે નિરંતર હિતસાદિત બનાવે એમ પ્રાર્થી અમે વિરમીએ છીએ.

૩૦ મોરારજી
જામનગર
તા. ૧૪-૩-૩૮

લી.

શ્રી જામનગર પાર્થજીન ટાળી.

પણ ઘણી મોટી હતી. યાત્રાગુઓને તાંબુ, ગાડા અને ઠંડીથી બચવાના જેવા સાધનો આ વખતે સંઘવીઓએ પૂરા પાડ્યા હતા તેવા સાધનો અગાઉના સંઘો કરતાં વધુ ઉદારતાપૂર્ણ હતાં એમ કહેવાય છે. શ્રદ્ધાગુ છવોને દર્શન કરવા માટે દેરાસરની જેવી ગોઠવણ એ સંઘમાં થઈ હતી તે ગોઠવણ અપૂર્વ હતી, એમ એ સંઘમાં ગયેલ યાત્રાગુઓ કહે છે. લગભગ બે અઢી હજાર માણસો અને યાત્રાગુઓ અને બે ત્રણ હજાર પ્રેક્ષકો માટે દરરોજ જમાડવાની જે ગોઠવણ થઈ હતી તે વિશે પણ બધા વખાણ કરતા સંભળાયા છે. એ સંઘમાં જેવી રીતે ભગ્ય રસાલો હતો, અને સંઘ જે ભપકાથી ભ્રમનગરથી નીકળી અનેક ગામો અને શહેરોને લાલ આપી પાલીતાણા પહોંચ્યો હતો તે વિશે એમ કહેવાય છે કે તેવી ભવ્યતા અગાઉ કદી પણ જોવાઈ ન હતી અને એ બાદશાહી સ્વારી ગામ ગામ ઓળંગીને આગળ વધતી હોય તેમ, એ સંઘની સ્વારી પણ આગળ વધી હતી. ગામે ગામ સંઘને આવકાર આપનાર જે સામ્રાજ્ય યયાં હતાં, તેમાં એક ખીમની હુરીફાઈ થતી હોય તેમ હુરીફાઈ થઈ હતી, એક કરતાં ખીમએ વધુ ભપકાથી અને ઉદારતાથી સામ્રાજ્ય કાઢ્યા હતા, એમ આ સંઘના સંબંધમાં જોવાયું હતું. સંઘવીઓએ જે જે ગામોમાં પ્રવેશ કર્યો તે તે ગામોના અને આસપાસ આવેલા ગામોના શ્રદ્ધાગુઓને આ સદીમાં દેખાડવામાં આવેલી કોઈ પણ ખીમ સંઘવી કરતાં વધુ ઉદારતાપૂર્વક સંઘવીઓએ મદદ આપી હતી, એમ જણાય છે. તેમા તેમની સૌથી મોટી ઉદારતાને લાભ પાલીતાણાને મળ્યો હતો, એમ પ્રત્યક્ષ છે. તેઓએ લગભગ બે લાખ રૂપિયા આવી ઉદારતાના ચરિણાને ભવિષ્યનો વાયદો કર્યા વગર ખરચ્યા હતા એવો અડસટો બંધાય છે. આવો સંઘ, આવા કાળમાં, છેલ્લા પચાસ વર્ષો દરમિયાન નીકળ્યો નથી, એવા કેટલાકોના ઉદ્ગાર છે. જેઓ લક્ષ્મી પરથી મોહુ ઉતારી શકે છે, અને કર્મથી આત્માને તારવા માટે તીર્થના આધાર લેવામાં શ્રદ્ધા ધરાવે છે, તેઓ જ સેંકડો માણસોને મહિનાઓ સુધી પોતાના ખર્ચે સાથે રાખી, બધી સગવડ આપી, ધર્મધ્યાન કરાવવામાં સહાયભૂત બને છે, એ આ સંઘ ઉપરથી જોઈ શકાય છે. લક્ષ્મીને વ્યય કેવી રીતે કરવો ? તે સંબંધમાં, આહુ સ્વતંત્ર તાના અને છટા વિચારના જમાનામાં મોટો મતભેદ હોય એ સ્વાભાવિક છે. જેઓ શ્રીમતોના પૈસામાં પોતાનો હિસ્સો હોવાની ભાવના ધરાવે છે તેઓ આવા સંઘને ન વખાણે એ 'ખુદ્દુ' છે. એટલું છતાં જે અહેવાલો છાપાઓમાં પ્રગટ થયા છે તે એ પણ દેખાડે છે કે એવા જુદા વિચારના છવો પણ આ ભ્રમનગરના સંઘને આવકાર આપવા પોતાના ગામોમાં જઈ પહોંચ્યાં હતાં, અને તેમના કાર્યને અનુમોદન આપ્યું હતું. શ્રદ્ધાની વાત બાલુએ રાખતાં, શ્રી. ભ્રમનગરથી પાલીતાણા ગયેલ આ સંઘ આ સદીમાં એક અપૂર્વ સંઘ હતો, એમ કહી શકાય છે.

ૠ
મહાપ્રભાવક અદ્વૈતાદિનવપદમય શ્રોતિદ્વચક્રમગવદ્મયો નમો નમઃ
શ્રોતુપાર્શ્વનાથાય નમઃ

અભિનંદન પત્ર.

જેન શાસનદીપક મહાપુણ્યશાળી જામનગરનિવાસી
સંઘપતિ શેઠ પોપટલાલ ધારસીભાઈ તથા
શેઠ શુનીલાલ લક્ષ્મીચંદ યોગ્ય

મુજા મહારાજો,

પ્રારબ્ધ અને પુરુષાર્થના મુયોગે ધનપ્રાપ્તિ તો અતેક મનુષ્યો કરી રહે પણ પોતાની સુકમાઈનો યુનિત પંથે સદ્વ્યય કરનારા પુરુષો તો વિરલ જ હોય છે. આપ તેવા પુણ્ય-શાળી વિરલ પુરુષોમાંના એક છો તેથી હવે પામી શ્રી રાજકોટ જેન તપગરુહ મંથ આપશ્રીને અંતરના અભિનંદન અર્પે છે.

શ્રી ઉદ્યાપન મહોદય, ઉપધાન તથા આરાધન વિગેરે ધર્મોની જ્યોત પ્રકાશિત રાખનારા સાકારો કરવા ઉપરાંત શ્રી દેવળાગ, શ્રી લક્ષ્મી જેનાશ્રમ, શ્રી જેનાનંદ દાન-મંદિર, શ્રી વર્ધમાન તથા સંસ્થા, શ્રી જેન વિદ્યાથી શ્રુવન, શ્રી જેન ભોજનાલય, શ્રી કલંગિરિ ઉપાશ્રમ વિગેરે સંસ્થાઓ આપના જ આર્થિક યોગ્યથી તૈયાર થયેલ છે. એટલું જ નહિ કાયરોગ નીવારણના ઉમદા કાર્યમાં બાદશાહી રક્ષતો કાળો આપીને ઉત્કૃષ્ટ ભાવે જનહિતાર્થે દ્રબનો સદ્વ્યય કરવાની આપની ધમસ જોઈ અમે મુગ્ધ બન્યા છીએ.

ઉત્તમલ કારકીદાને અમર કીર્તિ કલશ ચઢાવવા સ્વપરવિત સાધવાના હેતુથી શ્રી સિદ્ધગિરિ, શ્રી રેવતગિરિ, શ્રી આળરા, શ્રી તાલપ્તજગિરિ વિગેરે અનેક તીર્થસ્થાનોની યાત્રા કરી જેન ચૈત્યોના દર્શનનો અપૂર્વ લાભ લેવા અને આપના “હ”રી પાળતા ચતુર્વિધ સંઘ તન મન ધનના ભોગે કાઢવા આપે નિરધાર કયો અને આપનું તે કાર્ય સંપૂર્ણ સફળતાપૂર્વક પાર પડ્યું તે જોઈ અમે આપના માટે યોગ્ય ગર્વ થાય તે સ્વાભાવિક છે.

ભોગોપભોગી સર્વાંશ સુંદર સામગ્રી છતાં સમક્રિતપૂર્વક દાદશ વ્રતનો આપે સ્વીકાર કરીને યોગ્ય વયે વ્રતશિરોમણિ બ્રહ્મચર્યનો આદર કર્યો છે અને ઉપવાસ, આયંભિસાદિ, તપશ્ચર્યામાં આપની અવિચળ શ્રદ્ધા છે તે જોઈને અમેને અત્યંત દર્શન થાય છે.

આપનામાં વિશાળ હૃદય, ઉચ્ચ આદર્શો, શુદ્ધ ચારિત્ર, અનુપમ ભક્તિ અને નિર્ભય વૃત્તિ જોઈ પુનઃ આવા ધાર્મિક કાર્યો કરવાની આપને મજબૂતી ઉદાત્ત પ્રેરણા અવિચળ રહેશે એવી અમે જરૂર આશા રાખીએ છીએ.

સુખ સંપત્તિ, આરોગ્ય સહિત આપ બન્ને સહકૃદંબ દીધાપ્રમ્ય ભોગવો એવી શી શાસનદેવ વ્રતે પ્રાર્થના કરી વિરમીએ.

શ્રી જૈન દેરાસરજી
રાજકોટ

તા. ૧-૫-૩૯

સંવત ૧૯૯૪ના વૈશાખ

સુદ ૨ રવિવાર

શ્રી રાજકોટ જૈન તપાગચ્છ મંઠ સમસ્ત તરફથી

પ્રમુખ

પ્રભાશંકર લીલાધર દોશી

સ્વાગતમ્

જીવકાળના જોડવભાર્યા પાદવિકારી યાત્રા-સંધાની પુણ્યસ્મૃતિ રમ્ય કરતા સંઘ બે માસના લાંબા વિહાર બાદ નિર્વિધે પરમપૂનિત તીર્થ-ધામ શ્રી શત્રુંજયગિરિની શીતળ છાયામાં યશસ્વી પગલા માંડે છે. તેનું સ્વાગત એટલે જૈન શાસનના એક ચિરસ્મરણીય પુણ્યપ્રસંગ. લક્ષ્મીપતિ યજુ એમાં જ કંઈ જીવનની હદાણ નથી, પરંતુ દાનધર્મના આદર્શને સમજી, પ્રાસ વ્યેકલ લક્ષ્મીને પ્રવાહ આત્મકલ્યાણ-લોક-કલ્યાણના માર્ગે લહેવરાવવો તેમાં જ જીવનની શ્રીમંતાધીની ધન્ય હદાણ છે. અને તેમાં જ આત્મકલ્યાણ અને લોકકલ્યાણ સાધી શકાય છે. આમજો યાત્રા-પ્રવાસમાં ઉદારહિલે, બિરાજી દહિયો દાનપ્રવાહ લહેવરાવી આજે પુણ્યભૂમિમાં પ્રવેશ કરતા સધવીજીનું સ્વાગત એ શાસનના એક જોરવ પ્રસંગ હોઈને શ્રી સુચરીજી અને સંપ્રધાયજીના પ્રેરક આચાર્યવર્યોને જાણવંદતાં આનંદ થાય છે.

સ્વામત હો એ યશમાયાના.

અમર રહે એ 'સંધની પુણ્યસ્મૃતિઓ.'

પાલીતાણા

મહા વદિ ૧

તા. ૧૫-૨-૩૮

આનંદ કાર્યાલય

શ્રીમાન્ સભાપતિ મહાશય, કાઠિયાવાડ સ્ટેટ્સ એજન્સીના
અત્રે પધારેલ સરકારી અધિકારી મંડળ, રાજકોટ સ્ટેટના
અધિકારીઓ અને અમારા જૈન ભાઈઓ અને
બહેનો તેમજ અન્ય સગારીઓ
અને સદ્ગ્રહસ્થો—

અમારા યાત્રાનિમિત્તના આશરે તથા ગાસના પ્રવાસ દરમિયાન જુદા જુદા પ્રદેશની
ફરસના કરવાનો પ્રસંગ, સાથે સાથે તે તે દેશની રમણીયતા નીહાળવાનો યોગ અને
વધારામાં તે પ્રદેશના પુણ્યથેઝે ભગવાન્ શ્રી નરપદ્મદેવજીથી માંડી ભગવાન્ શ્રી મહાવીર-
સ્વામીજી સુધીની યોગીસીના તીર્થકરોમાંથી તે પ્રદેશમાં ગિરાજમાન થયેલ પ્રભુજીના
દર્શનનો અલભ્ય લાભ મળતો રહ્યો હોય તે અમારો ભાગ્યોદય જ મનાયો છે, અને
આજે કાઠિયાવાડના પાટનગર રાજકોટ, જ્યાં નામદાર બ્રિટિશ સરકારે પણ તેમના આ
પ્રદેશના આગમન સાથે જ પોતાની કોડી જમાવી છે, જ્યાંની આબોહવા ખુશનુમા અને
સુખાકારી છે, જ્યાં જુદા જુદા પ્રવૃત્તિઓ માટે સરસ્વતીદેવીની પ્રસન્નતા પામેલ નિશ્ચય
સંસ્કારી નરનારીઓ વસે છે, જ્યાં આધુનિક સમયની વૈજ્ઞાનિક શોધખોળોની વસ્તુની
પણ ઊણુપ નથી, જ્યાં ભગવાન્ શ્રી સુપાર્થનાથજીના દેવાયથેનો દર્શન કરવાનો અત્યુત્તમ
પ્રસંગ મળે છે તેવા પ્રસિદ્ધ પામેલા પ્રદેશના પાટનગર રાજકોટમાં દાખલ થતાં અમારું
દેયું હર્ષથી હલમલી ગઈું છે.

શાસનોન્નતિ અર્થે સંધો કાઢવાની આવશ્યકતા સૌ કોઈ સ્વીકારે છે, કારણ તેમાં
શાસનોન્નતિ ઉપરાંત અનેક લાભો રહેલ છે. સાધુ-સાધ્વી, શ્રાવક-શ્રાવિકાનો સમૂહ
એ ચતુર્વિધ સંઘ કહેવાય છે, અને બ્રહ્મચારી, પાંડિત્યદારી, એકલઆદારી, બુધિસંધારી,
સમ્યક્ત્વધારી અને સચિત્તપરિહારી એ છ વ્રત આચરનાર યાત્રિકોના બનેલ સંઘ હ“રી”
પાળતો સંઘ કહેવાય છે, કારણ તે છ વ્રતના નામેને છેડે ‘રી’ અક્ષર આવે છે, એવા
સંઘ કાઢવાની અંગેનો પ્રેરણા કરાવનાર અમારા પરમપૂજ્ય, પરમોપકારી ગુરુમહારાજને
એવા સદુપદેશ આપવા માટે અમારા હૃદયો વંદન હો !

વિદ્વાનો માટે તો શાંત રીતે વિચાર કરતાં સહેજે સમજી શકાય તેવી વાત છે કે
મહાપુરુષોની જન્મભૂમિ અને તેમના ઉપસર્ગના સ્થળો—એ તીર્થ મનાય છે. આપણો
ભરતખંડેશ એ તીર્થક્ષેત્ર છે, કારણ તે કળા-કૌશલ્યથી મમુદ્ધિવાન્ બનેલ પ્રદેશને અવ-
દશા વખતે તેના અનેક પનોતા પુત્રોએ દેશદાજ અને દેશ કલ્યાણ અર્થે, જુદા જુદા
ક્ષેત્રમાં ફનાગીરીથી નામના કરી છે, એટલું જ નહિ પણ પોતાની જિંદગીનો પણ ભોગ
આપેલ છે, તે પ્રદેશ, તેમાં વહેતી અનેક પવિત્ર ગંગાસમ સરિતાના નીર અને તે નીરથી

દેશની ફળદુપત્તી વધવા ઉપરાંત કંઈક મનુષ્યો પાવન થયા હિ તેવા પ્રદેશ, તેમાં થએલ અનેક ધર્મપ્રવચકોની જન્મભૂમિના દર્શન અર્થે યુરોપ, અમેરિકા વિગેરે દેશના મહાન પંડિતો આ દેશમાં આવે છે, તેથી તે તીર્થ જ છે, અને આ રાજકોટ શહેર પણ તેવા જ કારણે એક તીર્થ છે, અને તેવા સ્થેત્રમાં ફરી ફરી આવતાં સંસ્કૃતિમાં કશું છે કે:—

“ સુજે સુજે યજ્ઞવત્તામુપૈતિ ।
તદેવ રૂપં રમણીયતાયાઃ ॥ ”

તે પ્રમાણે અમારો આનંદ સમાવે નથી.

તીર્થયાત્રા તો સૌ કોઈએ-દરેક ધર્મે સ્વીકારી છે, પણ તે કરવાની રીતો માટે સવાલ ઊભો થાય છે. હાલમાં વિદ્યાર માટે જેવાં જોઈએ તેવાં યાત્રિક સાધનો જેવાં કે-રેલ્વે, મોટર, એરોપ્લેન વિગેરે મળતાં હોવા છતાં પણ આલી, લાંબો વખત પ્રવાસમાં કાઢવો એ ધણીઓ ધ્વજતા નથી, પણ તેમાં મોટો સવાલ તો ‘સંઘ’ શબ્દનો અર્થ જ કરાવે છે. તેમાં સાધુ-સાધ્વીનો સમાવેશ થાય છે. જૈન સાધુમુનિરાજોની વાહનનો ઉપયોગ થઈ શકતો જ નથી અને તેથી સંઘ તરીકે પણ આવડું અનિવાર્ય છે. આથી દરેક ગામે ધર્મસ્થાના ઉદ્ધારની સાથે સાથે, જુદા જુદા ગામોના ચૈત્યોનો ઉદ્ધાર, ઉપાશ્રમનો ઉદ્ધાર, સાધર્મિક ગ્રંથોની વૃદ્ધિ, ધર્મકાર્યની પરસ્પર અનુમોદના, સામુદાયિક દેશના અંગે કે તીર્થને અંગે સીદાતા ધર્મકાર્યોનો ઉદ્ધાર, તીર્થોની આપત્તિઓનું જાણવું, તીર્થોની આપત્તિઓમાં પરસ્પર સહાયકતા, પ્રતિભાવ, પ્રતિનગરે સાધર્મિક વાતસલ્યનો પરસ્પર લાભ, અનેક સ્થાનોએ મુનિમહારાજોને વંદન કરવાનું અને તેમની વાણીશ્રવણ કરવાનો લાભ મેળવી, તે દારાએ સમજદારી, જ્ઞાન, આરિય, તપ, વિનય, વૈપાવચ્ચ, દાન, શીલ, તપ, ભાવ વિગેરે અનેક ધાર્મિક કાર્યોના પરિણામોમાં વૃદ્ધિ થવી એ વિગેરે હેતુઓ તરફ જો કોઈપણ ખ્યાન આપશે તો, એક અંશે પણ સુચતા ધારણ કરનારા મનુષ્ય વર્તમાનકાળમાં પણ સંઘની જરૂરીયાત માન્યા સિવાય રહેશે નહિ. ખરેખર તીર્થજૂઝિના માર્ગની રજવડે મનુષ્ય કમરેપી રજથી રહિત થાય છે. તીર્થને વિષે વારંવાર જાણ કરવાથી પ્રાણી ભવભ્રમણથી મુક્ત થાય છે, તીર્થસ્થે જન્મ દબ્બનો વ્યય કરવાથી પ્રાણી જન્માતરમાં વિચર સંપત્તિવાળો થાય છે અને તીર્થનામક શ્રીમાન પીતરાવ દેવની શુદ્ધ ભાવે પૂજા કરવાથી પ્રાણી પૂર્ણનિક થાય છે.

આ અનેક આધિ, વ્યાધિ, ઉપાધિથી બરપૂર ભવ-અટવીમાં મટકતા મનુષ્યદેહ માટે ધર્મ એ જ સહાયક છે, અને જીવી પાળતા સંધોમાં નિરુત્તિ વધારે મળતી હોવાથી ધર્મ-સાધન થઈ શકે છે અને સાથે સાથે ધર્મજ્યોત્સ્ના જગાદી શકાય છે. જ્યારે એક દિવસના

ગામાંતરે જતાં ભાતાની જરૂર રહે છે, તેમ આ ક્ષણભંજુર દેહને પણ પતર લોકની લાંબી મજલ કાપવા ધર્મરૂપી ભાતાની જરૂર છે, અને તેથી ધર્મ ઉન્નતિ નિમિત્તે આવા સધા કાઢવા અનેક રીતે લાભદાયી છે.

નર્મદે કહ્યું છે કે:-

“ નથી વિદ્યતા વાપરી દેશદાએ,
નથી વાપરી પાઈ જો લોકકાળે;
નથી કામ કીધાં સ્વદેશાભિમાની,
વૃથા જન્મ ખોયો કરી શી કમાની ? ”. વિગેરે

તે પ્રમાણે લક્ષ્મીનો સુયોગ પ્રાપ્ત થયા છતાં પોતાના સાધર્મિક ભાધ્યો માટે, તેમજ દેશને માટે અને ધર્મક્ષેત્રને માટે જો તેનો સહવ્યવ ન થયો તો તે લક્ષ્મી મળી તે ન મળી સમાન એમ અમારું મતલબ છે.

અમારા યત્નિચિત્ત કરેલ કાર્યોને આજના માનવત્વ દ્વારા અતિશયોક્તિ કરવામાં આવી છે, તે રાજકોટના અમારા જૈન બ્રાધ્યોની અમારા પ્રત્યેની માયા અને મમતા ખતાવે છે, પણ અમારે કહેવું જોઈએ કે અમોએ અમારી મનુષ્ય તરીકેની ફરજ સિવાય વિશેષ કંઈ કયું નથી.

અત્યારે આપ મારા રાજકોટ જૈન ભાધ્યોના આગ્રહને વશ થઈ આપનું ભાવનીનું સ્વાગત અને માનવત્વ સ્વીકારવાં પડ્યાં છે. આપના ભાવનીના સત્કાર અને સુદર કારકેટમાં અપાયેલ માનવત્વ અને તેમા રખાયેલી ભાવનાઓ માટે આપનો જેટલો આભાર માનું તેટલો થોડો છે, એટલું કહી માગું વક્તવ્ય બંધ કરતાં વીર પગ્ગામ્યા પ્રભુ અમારી ધર્મ ભાવના અમ્મ રાખી સત્કાર્યો કરવા ત્રેરે એમ પ્રાર્થાએ છીએ.

શેઠ પોપટલાલભાઈ તથા શેઠ ચુનીલાલભાઈ

શુભ મ્થળ—જામનગર

આપ શ્રીમાનોએ તીર્થોધિરાજ શ્રી શત્રુજયગિરિ, તથા રૈવતગિરિનાં છ“રી” પાળતો સઘ કાઠી અનેક શુભ ખાતાઓમાં કરેલ ઉદાર મખાવતોથી સત્પુષ્ટ થઈ શ્રી ગોરખી તપગચ્છ સઘ આપને શુદ્ધ હૃદયથી સન્માનપૂર્વક અભિનંદન આપે છે

પૂર્વના પુન્યયોગે પ્રાપ્ત થએલ લક્ષ્મીને વિધવિધ ભોગવિલાસમાં વાપરીને જનનને નિષ્કુળ બનાવનાર માણસો ફુનિવામાં બહુ મોટા પ્રમાણમાં દષ્ટિગોચર થાય છે, પરંતુ આપ શ્રીમાનો તેના નજીક સુખદાયી ભોગવિલાસમાં નિમગ્ન નહીં રહેતા માત્ર આત્મશ્રેય, અને શાસનોન્નતિના કાર્યમાં રતલક્ષ્મીનો સદુપયોગ કરી જીવનને સાધક કરી રહ્યા છો એ જોઈ અમને અતિ હર્ષ થાય છે

પ્રાણીમાત્ર તરફ “મિતિ મે સંવલ્લુએસુ” એ શ્રી મહાવીર પ્રજુના સૂત્ર અનુસાર આપશ્રીનું વર્તન આપના મહત્ત્વને સૂચવી આપે છે ધન કરતાં, આપ ધર્મને જ અધિક પ્રિય માનો છો અને તેથી લાખો રૂપીઆની ઉદાર દિલથી મખારત કરવામાં, આપે ઉત્તરોત્તર વધતો ઉત્સાહ બતાવ્યો છે, આપ જેવા નરરતોથી જ આ વસુધરા રતનગર્ભો કહેવાય છે.

આપ જેવા ગર્ભશ્રીમત, અને વૈભવવિલાસના સાધનો સપાદન થએ છે તે પણ યત, નિયમ, પ્રત્યાખ્યાન, દેવપૂજન, ચુરુભક્તિ આદિ પરમાર્થના સેવાપરાયણ કાર્યમાં પ્રવૃત્તિ રાખો છો તે આધુનિક જમાનામાં ઓછું પ્રશ્નસનીય ન ગણાય

છેવટે પ્રાપ્ત થએલ પુન્યાનુગ્રાહીપુન્યા યોગે, આપ સહકુટુંબ દીર્ઘાયુ ભોગવી શાસનોન્નતિના શુભ કાર્યોમાં જિદગી ગાળીને હાનારના ઉત્તમોત્તમ અગ્રણી યૃહરથ તરીકે હાલારને ગૌરવવત્તુ બનાવ્યું છે તે જ સુખ, આપની અમર અને ઉજ્જવલ કીર્તિરૂપ ચ દિકાથી આ ધરાને ધવલિત કરે એ જ અતિમ અભિલાષા રાખી વિરમીએ છીએ એ જ વિનંતિ તા ૨૦ ૫-૩૮ સ ૧૮૯૪ના વૈશાખ વદિ ૬ શુક્રવાર

લી

અમો છીએ

આપ શ્રેષ્ઠવૈરોના સદૃશ્યજુનારાગી

સઘવી મોહનલાલ લાલચંદ સહી ૬ પોતે

ગા મોહનલાલ વલ્લભજી સહી ૬: પોતે

ડાક્ટર વલ્લભદાસ નેણસીભાઈ સહી ૬: પોતે

કલ્યાણજી નારણજી સહી ૬ ન્યાલચંદ

શ્રી ગોરખી તપગચ્છ સઘના દૂરગોએ

પરિશિષ્ટ નં. ૧.

શ્રીમાન્ સંઘપતિજી તરફથી દીપખાતામાં અપાયેલ રકમની ગામવાર નોંધ

૩૬ વીજરખી ગામે

૨૫) ખાણીનો ફૂલો ખોદાવવા માટે

૧૧) કચુતરની ચણમાં

૨૫) મોડપર ગામે વાવ તથા અવેડો બાંધવા માટે

૧૫) મતવા ગામે રૂકલના છોકરાઓને જાડવા માટે

૧૦૨) કાલાવડ મુકામે

૫૧) ગૌશાળા તથા કચુતરની

ચણમાં.

૫૧) જૈન પાઠશાળામાં.

૩૬) દોડા મુકામે.

૨૫) મેઘવાળનો ફૂલો બાંધવા માટે.

૧૧) કચુતરની ચણમાં,

૫૧) સાંતુકડ ગામે પાંજરાપોળમાં

૧૧૮) કંડોરણા ગામે

૨૫) કંડોરણાના મંદિરવાળા બાવાને

૫૧) „ પાંજરાપોળમાં

૨૫) „ સાધારણ ખાતામાં

૧૧) ઉજળાગામે પાદરમા વાવ

બંધાવવાના કાળામાં

૪) બારોટ ખેતે રોકડા

૨) દેરાસરજીના ગોડી ૨)ને રોકડા

૧૧૮

૫) કંડોરણા ગામે કુતરાના રોટલામાં

૨૧) રાયડી મુકામે

૧૧) પંખીની ચણમાં

૧૦) બાવાઓ પાંચને

૫૩૫) ઘોરાજી મુકામે

૨૦૧) શ્રી પાંજરાપોળમાં

૧૫૧) દેરાસરજીમાં સાધારણખાતામાં

૧૫૧) શ્રી જૈન કન્યાશાળામાં

૨૫) બહેચરાજી અન્નક્ષેત્રમાં

૫) દેરાસરજીના ગોડી ૨ ને

૨) દેરાસરજીના ખાણસને

૫૩૫)

૨૦૨) વડાલ મુકામે

૧૫૧) સાધારણ ખાતામાં

૫૧) પાંજરાપોળમાં

૨૦૨)

૧૨૩) માખીઆળા મુકામે

૧૦૧) માખીઆળાના અપાસરાની

જગ્યા લઇને અપાસરામાં

બેળવવા માટે

૧૧) રામદેવીરતો ઓટો બાંધવા

માટે

૧૧) જેતપુરમાં કુતરાના રોટલાના

ખરડામાં

૧૨૩)

૫૧) માખીઆળા ગામે સાધારણ ખાતામાં

૨૫) સાબલપુર ગામે સાધારણમાં

૬૫૩) જેતપુર

૫૦૧) પાંજરાપોળમાં

૧૦૧) સાધારણ ખાતામાં

૫૧) ગરીબોને કપડાના

૬૫૩

૧૨૭) મજેવડી ગામે

૫૧) સાધારણ ખાતામાં

૫૧) દવાખાનામાં

૨૫) ગાયોના ઘાસમાં
૧૨૭)

૫૪૫૮) જીનાગઢ મુકામે નીચે મુજબ ખાતામાં
ટીપમાં આપ્યા.

૨૫૦૧) શેઠ દેવચંદ લખમીચંદની પેઢીને

૧૫૦૧) શ્રી જીજીદાર ખાતામાં

૫૦૧) શ્રી પાજરાપોળ ખાતામાં

૧૦૧) શ્રી જોજનશાળા (તળાટી)

૧૦૧) છોકરાઓની પાઠશાળામાં

૫૧) છોકરીઓની પાઠશાળામાં

૫૧) શ્રાવિકા ઉદ્યોગશાળા

૧૨૫) શ્રી વર્ધાન તપ આયબીલ ખાતુ
માગશર વદ ૧૦ ની કાયમી તિથિના

૧૦૧) વીશાશ્રીમાળા બોર્ડીંગ

૧૦૧) દસાશ્રીમાળા બોર્ડીંગ

૫૧) આત્મારામજી લાયબ્રેરી

૫૧) અનાયાશ્રમ

૨૫) જૈન ઘેન્ડ

૧૫૦) જોજનશાળાના મકાનની ટીપમાં

૧૧) શ્રીગોળ સોરઠી માળવી વિદ્યાર્થી
આશ્રમને

૧૧) કુતરાના રોટલામાં

૨૫) રાણપુર ગામે (જીનાગઢ તાલુકા) દેરા-
સરજીમાં માધારજીમાં

૫૪૫૮

૧૧૩૬) વજુથલી (સોરઠ) મુકામે

૧૦૦) દેરાસરજીના બહાર ખાતામાં

૫૦૧) „ સાધારણ ખાતામાં

૧૦૦) જૈનશાળા ધનામ ખાતે

૨૫૦) પાજરાપોળમાં

૫૦) ભાતા ખાતામાં

૧૦૦) વર્ધાન તપ આબેલ ખાતામાં

૫) ગંજનાથ મહાદેવના
જીજીદારમાં

૧૨) દેરાસરજીના માણસો તથા ગોડીઓને

૨૧) દક્ષિણમૂર્તિ સંસ્કૃત પાઠશાળામાં

૧૧૩૬

૩૧) વજુથલી મુકામે મદદના

૧૦) કન્યાશાળાની છોકરીઓને

૧૦) મકાઉટના છોકરાઓને

૧૧) બગસરા બાલમ દિરમાં

૩૧)

૨૫૧) માણિકવાડા મુકામે

૨૫) પીપરાણા ગામનો ચતુતરો બાધવા સર

૨૫) આખા ગામનો ચતુતરો બાધવા સર

૨૦૧) છત્રાસા ગામે ટીપમાં

૧૦૦) અપાસરામાં

૫૧) સાધારણમાં

૫૦) ગઢિયરમાં

૨૦૧)

૧૦૦) મગરવાડા ગામે

૫૦) સાધારણ ખાતામાં

૫૦) ઉપાશ્રમમાં

૩૫૧

૧૫૧) કેશોદ ગામે

૧૦૦) પાજરાપોળમાં

૫૧) સૌરાષ્ટ્ર વ્યાસ-અનાયાશ્રમને

૧૫૧

૫) રોહીટા ગામમાં અવેડો બાધવા સર

૧૦૧૬) માંગરોલ મુકામે

૧૦૦) દેરાસરજી કુલખાતામાં

૧૫૧) દેરાસરજીના સાધારણ ખાતામાં

૧૦૧) નિરાશ્રિત કંડ ખાતામાં

- ૧૦૧) સુવાણ ક્ષાપાનામાં
 ૫૧) શ્રીમાળી સમાજ કેળવણી ખાતામાં
 ૫૧) બાલમંદિર ખાતામાં
 ૫૧) આત્મારામજી પાઠશાળા તથા કન્યા-
 શાળામાં
 ૫૧) શ્રી વર્ધમાન તપ આંબેલખાતામાં
 ૫૧) ગોર કલ્યાણજી રતનજી દવાખાનામાં
 ૨૫) સરકારી કન્યાશાળામાં
 ૫૧) શેંકાગઝ પાઠશાળામાં
 ૫૧) વંશવ પાઠશાળા તથા કન્યાશાળામાં
 ૧૧) મહાલક્ષ્મીજીના મંદિરમાં
 ૨૫) વિદ્યાર્થી મંડળમાં
 ૫૧) વોલીંટીયર કોરને
 ૧૫) દેરાસરજીના માણુસોને
 ૨૫) પોલીસના માણુસોને
 ૫) અવાહામાં
 ૫૧) વીસાવદર ગૌશાળામાં

૧૦૧૯)

૩૩) ચોરવાડ મુકામે પોપ સુદ ૭

- ૧૧) લાયબ્રેરીમાં
 ૧૧) કુતરાના રોટલામાં
 ૧૧) હવેલીમાં
 ૩૩

૭૫૨) ચોરવાડ મુકામે

- ૧૫૦) માંગરોળ પાંજરાપોળમાં કંબોધ
 નામના રોગી જનવરોના વાડાં માટે
 શિક્ષાલેખ નરખવાની શરતે
 ૫૧) ચોરવાડ દેરાસરજી ખાતામાં
 ૫૧) ચોરવાડ સાધારણ ખાતામાં
 ૭૫૨

૨૨૬) આદરી મુકામે

- ૧૫૧) દેરાસરજી સાધારણ ખાતામાં

- ૨૫) કુતરાના રોટલામાં
 ૨૫) કણુતરની ચણુમાં
 ૨૫) આયરની નાતનાં મંદિરમાં
 ૨૨૬

૧૪૦૨) દેરાવળ

- ૧૦૧) બંડાર ખાતામાં
 ૨૫૦) ચતુર્વિધ સંપના ફંડખાતામાં
 ૫૦) ભાતા ખાતામાં
 ૫૦૧) પાંજરાપોળમાં
 ૧૨૫) વર્ધમાન તપ આયંબીજ ખાતામાં
 ૨૫૦) દેરાસરજી સાધારણ ખાતામાં
 ૫૦) જીવદયામાં
 ૫૦) કણુતરની ચણુ તથા કુતરાના
 રોટલામાં
 ૨૫) સંગીત મંડળીમાં
 ૧૪૦૨

૧૦૦૧) પ્રભાસપાટણ

- ૧૦૧) સાધારણ ખાતામાં
 ૫૧) બંડાર ખાતે
 ૫૦) મહિયરમાં
 ૫૧) સહાયક ફંડમાં
 ૧૭) કેશર સુખડ ખાતામાં
 ૫૧) જૈન જ્ઞાનવર્ધક વિદ્યાશાળામાં
 ૨૫) સાત ક્ષેત્રમાં
 ૧૦૧) પાંજરાપોળમાં
 ૩૦૧) ચતુર્વિધ સંપના ફંડમાં
 ૫૧) કેળવણી ખાતામાં
 ૫૧) ભાતા ખાતે
 ૨૫) કણુતરની ચણુ તથા કુતરાના રોટલામાં
 ૨૫) જીવદયામાં
 ૧૦૧) જીવોદાર ખાતામાં
 ૧૦૦૧)

૩૫) મોરડીઆ ગામે

૧૦) અન્નક્ષેત્રમાં

૫) પાંખોરગામે મૂર્તિની સ્થાપનના
ખરડામાં

૧૦) શંકરનું મંદિર બાંધવાના ખરડામાં

૧૦) પંખીની ચણુમાં

૩૫)

૩૦૩) કોડીનાર

૧૭૬) પાંજરાપોળમાં

૫૧) સાર્વજનિક લાયબ્રેરી

૨૫) કણ્ણતરની ચણુમાં

૫૧) સંસ્કૃત પાઠશાળામાં

૩૦૩

૧૫૪) દીવ મુકામે

૧૫૧) પાંજરાપોળમાં

૧૦૧) પાનખાઈ સ્કુલમાં

૫૧) કન્યાશાળામાં

૫૧) અધ્યાશાળામાં

૧૫) સત્સંશોધક લાયબ્રેરીમાં

૩૦૦) દીવમાં બે દિવસ માહલા મારવાનું
બંધ કરાવતાં આધ્યાં.

૧૫૪

૧૨૫) ઘાઘલા ગામે પાણીસંકટ નીવારણ દંડમાં

૫) વડવીઆળા ગામે પંખીની ચણુમાં

૭૫૫) ઉના મુકામે

૨૦૧) પાંજરાપોળની દીપમાં

૧૫) સંસ્કૃત પાઠશાળામાં

૧૧) ગુજરાતી સ્કુલ સ્કાલિટ દંડમાં

૧૧) હંગ્રીજ સ્કુલ સ્કાલિટ દંડમાં

૧૧) ગરીબ છોકરાઓના પુસ્તક દંડમાં

૫) હરીદાસ જીગલદાસ ગરીબને

૨૫૪

૫૦૧) અબ્જરા પંચતીર્થી કારખાનામાં

૨૭૫) સાધારણ ખાતામાં

૨૫) ધર્મશાળામાં

૧૦૧) શ્રી પાઠશાળામાં

૨૫) શ્રી ભાતાખાતામાં

૨૫) શ્રી જ્ઞાનખાતામાં

૨૫) કણ્ણતરની ચણુમાં

૨૫) કુતરાના રોટલામાં

૫૦૧

૨૫) સામતેર ગામે

૨૫) કણ્ણતરની ચણુમાં

૨૫- ગાંગડા ગામે

૨૫) કણ્ણતરની ચણુમાં

૧૧૧) નાગેશી ગામે

૧૦૧) હંગ્રીજ સ્કુલમાં

૫) કન્યાશાળામાં

૫) ગુજરાતી સ્કુલમાં

૧૧૧

૧૦૦) રાણુલા મુકામે

૫૦) કણ્ણતરની ચણુમાં

૫૦) સાર્વજનિક લાયબ્રેરીમાં

૫૧) ગાધકડા ગામે

૫૧) દેસરજીના જીર્ણોદ્ધારમાં

૨૫) ખાંગા ગામે

૨૫) વરદેરાસરજીના જીર્ણોદ્ધારમાં

૨૫) કાગવદર ગામે

૨૫) કણ્ણતરની ચણુમાં

૧૦૧) વરસડા ગામે. અપાસરો બાંધવામાં

૬૧) કુંબર ગામે

૨૫) કણ્ણતરની ચણુમાં

૨૫) પાણીનો અવેડો બાંધવામાં

૧૧) રઠાઉટ ખાતામાં
૬૧ / ૧૦૦

- ૫૦૧) કુંગર ગામે
૫૦૧) અપાસરો બાંધવા માટે
- ૧૦૧) બાંધણીયા ગામે
૨૫) કચુતરની ચણુમાં
૨૫) નિશાળના ફંડમાં મદદ તરીકે
૫૧) પાણીના ફંડમાં મદદ તરીકે
૧૦૧
- ૫૦) સેંદરડા ગામે
૨૫) કચુતરની ચણુમાં
૨૫) જૈન પાઠશાળામાં
૫૦
- ૨૫) ઘોરાડી ગામે કચુતરની ચણુમાં
૨૫) ઘોરાડી ગામે કચુતરની ચણુમાં
૫૦) કુંભજી ગામે
૨૫) દેરાસરજી જીર્ણોદ્ધારમાં
૨૫) ધર્મશાસની ઝોરાડી રીપેર કરવામાં
- ૧૫) દુધાળા ગામે કચુતરની ચણુમાં
૫૧) બરવાળા પેલાસાનું
૫૧) દેરાસરજીના જીર્ણોદ્ધારમાં
- ૨૫૨) ખુટલડા મુકામે
૧૫૧) દેરાસરજી સાધારણ ખાતામાં
૫૧) કચુતરની ચણુમાં
૨૫) જૈન પાઠશાળામાં
૨૫) દરગાહી મુકામની રકૂબમાં
૨૫૨
- ૫૧) ધારી ગામના દેગમરજીના જીર્ણોદ્ધારમાં
૭૧) લુવારીયા ગામે (લાડી પાસે)
૫૧) અપાસરો બાંધવાની રીજમાં

૨૫) કચુતરની ચણુમાં
૭૬

- ૩૦૩) સાવરકુંડલા
૧૫૧) ગરીબ જૈન ભાઇઓના ફંડમાં
૧૦૧) સાધારણ ખાતામાં
૫૧) ગૌશાળામાં
૩૦૩
- ૧૦૨) ડીકર રણની
૫૧) સાધારણ ખાતામાં
૫૧) અપાસરો ખાતામાં
૧૦૨
- ૧૦૨) આંબાગામ ભાવનગર તામે
૫૧) સાધારણ ખાતામાં
૫૧) દેરાસરજીના જીર્ણોદ્ધારમાં
૧૦૨
- ૨૦૧ બાદરેડ મુકામે
૧૫૧) અપાસરોમાં જાદી ચોડવા સાથે
૨૫) ઉગ્લિશ નિશાળમાં
૨૫) સાધારણખાતામાં
૨૦૧
- ૭૬) બોડા મુકામે
૫૧) બોડાના પંખીના ચણુતરામાં
૨૫) ચોથા ગામના ચણુતરામાં
૭૬)
- ૪૫૫) ઠાઠા મુકામે
૨૫) મેથડા ગામમાં કચુતરના ચણુતરા માટે
૨૫) પરજાપરા ગામમાં કચુતરના ચણુતરા માટે
૨૫) તલી ગામમાં કચુતરના ચણુતરા માટે
૨૫) વાઘર ગામમાં કચુતરના ચણુતરા માટે
૩૫૫) ઠાઠા
૧૦૧) દેગમરજી સાધારણમાં

૨૫) દેરાસરજીના બંડારખાતામાં

૫૧) જૈન પાઠશાળામાં

૨૫) કચુતરની ચણુ તથા કુતરાના
રોટલામાં

૨૫) જીવદયામાં

૫૧) કુલવાડીના બગીચામાં પંપ
નખાવવાના

૧૧) સાર્વજનિક લાયબ્રેરીમાં

૫૧) હોરપીતાલ આંખના દર્દીની
દવા સાફ૧૫) મુસલમાનના મદેસા તથા
નિશાળમાં મદદ તરીકે

૩૫૫)

૨૫) રાણીવાડા ગામે કચુતરના ચણુતરામાં

૨૭૬) બોડકી મુકામે

૧૫૧) ઝાંઝમેર ગામે

૧૦૧) સાધારણમાં

૨૫) કચુતરની ચણુમાં

૨૫) છોકરા તથા છોકરીઓ ને
હનામ તથા મીઠાઈ વહેંચી૨૫) પસર્વી ગામે કચુતરનો ચણુતરો
બંધાવવા માટે

૨૫) હાપરી ગામે ચણુતરો બંધાવવા માટે

૨૫) બોડકી ગામે ચણુતરો બંધાવવા માટે

૨૫) ગાધેસર ગામે કુવો રીપેર કરાવવા માટે

૨૫) રાલગોન ગામે ચણુતરો બંધાવવા
માટે

૨૭૬)

૭૬) દુઢાણા ગામે

૫૧) દેરાસરજીના જીર્ણોદ્ધારમાં

૨૫) પાઠશાળામાં

૭૬)

૫૧) કુંચડી ગામે

૫૧) અપાસરો નવો કરાવવાની મદદમાં

૧૫૨) પાવઠી મુકામે

૧૦૧) ટાણુગામે શ્રી ચંદ્રજિન વિદ્યા-
લયને મદદના૫૧) ભદ્રાવળ દેરાસરજીના બાંધકામમાં
૧૫૨)

૧૨૬) પાવઠી મુકામે

૧૦૧) જૈન ધર્મશાળામાં ઉપાશ્રય
બાંધવા માટે

૨૫) કચુતરની ચણુમાં

૧૧) ગુમડી ગામે શુકલ દુર્ગાશંકર કુબેરદાસને

૧૦) પાવઠી ગામે નિશાળના છોકરાઓને સંગીતની
મદદ માટે

૪૭૬) તળાબ મુકામે

૨૫૧) ઘોઘાની પાંજરાપોળને

૨૫) મહુવા બીબી મદેસામાં

૨૫) તળાબ બાજુણ બોડીંગ

૧૫) કેરાસ કચુતરની ચણુમાં

૫૦) રાજપરા ગામમાં

૨૫) કચુતરની ચણુમાં

૨૫) ધર્મશાળા રીપેરીંગ કરવામાં

૨૫) બોરડી ગામે કચુતરની ચણુમાં

૩૦) જસપરા ગામમાં

૧૫) કચુતરની ચણુમાં

૧૫) જીવદયામાં

૨૫) ખંડેરા ગામે અપાસરમાં

૩૦) દોહોર ગામે

૧૫) કચુતરની ચણુમાં

૧૫) પાઠશાળામાં

૪૭૬

૨૫) તણુસા ગામે નિરાશ્રિત ખાતામાં

- ૫૧) રૂપાવટી ગામે હિપાશ્રયમાં
૨૫) ખદરપર ગામે હવદવામાં
૧૫) સીડી વીરડી ખંખીની ચણમાં
૨૪૧) તલાળ મુકામે
૧૫) બંડારીયા ગામે કશુતરની ચણમાં
૩૦) કાલીયાક ગામે
૧૫) પાદશાલામાં
૨૫) કુવેા ખંધાવવામાં
૨૫) તલાળ જૈન પાદશાલામાં
૨૫) કલીયાગામે દેરાસર ખંધાવવામાં
૧૫) ભારોલી ગામે કશુતરની ચણમાં
૧૫) નાગધણીયા ગામે કશુતરની ચણમાં
૨૫) તલાળ પટેલ બાલમંદિરમાં
૨૪૧)

- ૧૩૮૬) મહુવા મુકામે
૫૧) જૈન પાદશાલા
૧૦૧) દેરાસરના બંડારખાતામાં
૧૦૧) ભોજનશાળા
૫૧) જૈન કન્યાશાળા
૨૦૧) સાધારણ ખાતામાં
૨૫૧) પાંજરાપોળ
૫૧) જૈન સાયબેરી
૨૫) કપોળ બોડીંગ
૨૫) હસલામી બોળ બોડીંગ
૧૨૫) મુસલમાની મદેસા
૨૫) બોળ જગત
૨૫) પાંચી જગત
૨૫) મેમજ જગત
૨૫) વોરા જગત
૨૫) ખરેડીયા જગત
૨૫) સોરડીયા બોડીંગ
૫૧) સાર્વજનિક સાયબેરી
૨૫) મેવાડ બાદલ

- ૧૦૧) ગૌરક્ષા સભા
૨૫) ગાંધી ચેરીટ્રસ્ટ ફંડ
૨૫) કન્યાશાળાને મીઠાઇ
૫૧) સ્કુલમાં મીઠાઇ
૨૫) સંન્યાસ આશ્રમ
૫૧) મનજીબાઇ નિરાશ્રિત ફંડમાં
૨૫) સીતલામાતાના ખાતામાં
૧૩૮૬

- ૧૫) તલાળ શ્રી જૈનમિત્ર મંડલને
૧૫૪૬) દેવળીયા મુકામે
૨૦) દાદાવડ ગામે કશુતરની ચણમાં
૨૦) ગાંઠલવાળા ગામે કશુતરની ચણમાં
૨૦) બેલા ગામે કશુતરની ચણમાં
૨૦) બામણીઆ ગામે કશુતરની ચણમાં
૨૦) જુના સાંઝણા ગામે કશુતરની ચણમાં
૩૦) કુંધેલી ગામે
૧૫) અવાડો રીપેર કરવામાં
૧૫) કશુતરની ચણમાં
૨૫) નવા સાંઝણા અપાસરામાં
૧૫) ખેરાલી ગામે ગરીબ શ્રાવકને
૫૧) દેવળીયામાં
૫૧) સાધારણ ખાતામાં
૫) આંધળા સાધુ ૨ ને
૧૩૨૩) તલાળ સંપદને ડીપના
૧૦૧) બંડારમાં
૨૫૧ સાધારણમાં
૧૦૧) હજોદારમાં
૨૫૧) ખાતા ખાતામાં
૨૫૧) જૈન ધર્મશાળામાં
૧૦૧) વર્ધમાન તપ આનૈવખાનુ
૧૦૧) પાંજરાપોળમાં
૫૧) મીઠાગામાં
૧૫૧) જોપનાથજીના અવાડામાં

૨૫) વ્યાયામશાળા

૨૫) બાલમંદિર

૪૦) મદ્રેસા ચાર્લો

૧૩૨૩

૧૫૪૬

૧૦) તલાબ ગરીબને

૨૭૬) રાયલી મુકામે

૧૨૬) થાડચ ગામે

૧૧૧) દેરાસરજી સાધારણુમાં

૨૫) પારેવાની ચણુમાં

૨૦) ઝાંશીયા ગામે જીવદયામાં

૨૦) લાંપાડીઆ ગામે જીવદયામાં

૨૦) સમઢીઆળા ગામે કણુતરની ચણુમાં

૨૦) સાજણાસર ગામે કણુતરની ચણુમાં

૬૬) રાયથલી ગામે

૫૧) દેરાસરજી સાધારણુ ખાતામાં

૧૫) કણુતરની ચણુમાં

૬૬

૨૬૪) પાલીતાણા મુકામે

૨૫) છુતીઆ ગામે કણુતરની ચણુમાં

૨૫) મોઢી પાણીઆરી પારેવાની ચણુમાં

૨૫) નાની પાણીઆરી પારેવાની ચણુમાં

૨૧) સોમપરા પારેવાની ચણુમાં

૫૧) રાયળી મેંડા તથા ચાણુસર એ ત્રણે ગામના સીમાડામાં જલાશય બાંધવા સાર

૭૫) સણોસરા ગામે

૨૫) પાઠશાળામાં

૨૫) સાધારણુ ખાતામાં

૨૫) દેરાસરજી જીજોદાર ખાતામાં

૨૧) ગામ આસપાસ કણુતરની ચણુમાં

૫૧) ગામ કુંભણુ અપાસરા કામ માટે

૨૬૪

૫૬૨) પાલીતાણા મુકામે

૫૦) ગામ મોખડકા

૨૫) સાધારણુમાં

૨૫) પાઠશાળામાં

૨૧) ગામ સાતપડા પારેવાની ચણુમાં

૨૫) મોણુપર પારેવાની ચણુમાં

૬૧) ગામ નોંઘણુવદર

૨૫) આયંબીલ ખાતામાં

૧૧) ઉપાશ્રય ખાતામાં

૧૫) કણુતરની ચણુમાં

૬૧

૫૧) ગામ કણુલેજ દેરાસરજી જીજોદારમાં

૨૫) ગામ પાલીડી કણુતરની ચણુમાં

૫૦) ગામ દેવગાણુ

૨૫) સાધારણુ ખાતામાં

૨૫) પાઠશાળામાં

૫૦) ગામ પીઆવા

૨૫) ઉપાશ્રયમાં

૨૫) પારેવાના રક્ષણ માટે છત્રી બાંધવા સાર

૫૧) ગામ ચાંગા જીવદયાખાતામાં

૨૧) ગામ જરીઆ પારેવાની ચણુમાં

૫૧) ગામ જત્રોડા

૫૧) અપાસરા બંધાવવામાં

૨૫) ગામ રબારીકા પારેવાની ચણુમાં

૨૫) ગામ હમરડા પારેવાની ચણુમાં

૫૫) ગામ પરવડી

૨૫) દેરાસરજી જીજોદારમાં

૧૫) સાધારણુમાં

૧૫) કણુતરની ચણુમાં

૪૧) ગામ દસા પાંજરાપોળમાં

૫૯૨

૨૯૯) પાલીતાણા મુકામે

૫૧) શીહોર પાંજરાપોળમાં

૨૫) વંડા ગામે દેરાસરજીના રીપેર કામમાં

૨૫) પીપરાવીના અપાસરામાં

૨૫) ગામ લોસંડા પારેવાની ચણમાં

૨૧) ગામ ચોંડા પારેવાની ચણમાં

૫૧) ગામ ઘોલેરા પાંજરાપોળમાં

૧૦૧) કોટડા સાંગાણી અપાસરા બાધવા

૨૯૯

૩૨૯) પાલીતાણા મુકામે

૫૧) ઇંડર પાંજરાપોળમાં

૧૨૫) મુ.મેવાડમાં અન્નિતનાથ જૈન બોડી-
ગતે નીજાવ ખાતે

૨૦૧) ચૌક ગામમાં રુલમાં એક ઓરડો
વધારવા માટે

૨૦) ભોરચુપણા ગામે કચુતરની ચણમાં

૨૫) સનાળા ગામે પાણીનો અવાડો
રીપેર કરવામાં

૨૫) દુઢાણા ગામે લાવજેરી, રકાઉટ તથા
બ્યાયામ મંદિરના મડલમાં

૫) વડાલ ગામે કુતરાના શેટલામાં

૧૦૧) ભંડારીઆ ગામે

૨૫) સાધારણમાં

૧૦) જીવદયામાં

૫૧) ઉપાશ્રયમાં

૧૫) કચુતરની ચણમાં

૧૦૧) ચૌક ગામે

૨૫) કચુતરની ચણમાં

૫૧) સાધારણમાં

૨૫) પાદરાજામાં

૨૫) વડાલ ગામે કચુતરની ચણમાં

૨૫) વીળનાં નેસ કચુતરની ચણમાં

૨૫) સેપડીવદર કચુતરની ચણમાં

૩૨૯

૪૮૫) શ્રી કદમ્બગિરિ

૫૧) દેરાસરજી બંડારમાં

૨૫૧) „ સાધારણ ખાતામાં

૨૫) કેસર સુખડ ખાતે

૬) ધીના દીવા ખાતે

૧૦) પખાલ ખાતે

૫૧) ધર્મશાળા ખાતે

૧) વાસણ ગાદલા ખાતે

૧૫) નાવાના પાણી ખાતે

૨૫) પારેવાની ચણ ખાતે

૨૫) કુલખાગ ખાતે

૨૫) તલાટી ભરતા ખાતે

૪૮૫)

૫૦૮) શ્રી પાલીતાણા મુકામે દીપના જુદા જુદા ગામવાર

૨૧) ખારી ગામે કચુતરની ચણમાં

૨૧) સખવદર ગામે કચુતરની ચણમાં

૨૧) રાણપરડા ગામે કચુતરની ચણમાં

૨૧) સુરનગર ગામે કચુતરની ચણમાં

૨૧) સરોડ ગામે કચુતરની ચણમાં

૨૧) જસપરા ગામે કચુતરની ચણમાં

૨૧) માનગઢ ગામે કચુતરની ચણમાં

૨૧) સમઢીઆળા ગામે કચુતરની ચણમાં

૨૧) રતનપર ગામે કચુતરની ચણમાં

૨૧) બાદરગઢ ગામે કચુતરની ચણમાં

૨૧) તરશીમીઆ ગામે કચુતરની ચણમાં

૨૧) જાળીઆ ગામે કચુતરની ચણમાં

૨૧) સેજલીઆ ગામે કચુતરની ચણમાં

૨૫) જમણવાવ ગામે કચુતરની ચણમાં

૨૧) આકોલાળી ગામે કચુતરની ચણમાં

૨૧) બાદરગઢ ગામે ચણતરો બાધવા માટે

૫૦) વરલગામે

૨૫) પાઠશાળામાં

૨૫) કચુતરની ચળમાં

૨૧) રાણપરડામાં કચુતરની ચળમાં

૨૧) વાલુકડામાં કચુતરની ચળમાં

૫૧) પાલીતાણા થી નીન એવરકર મંડલ

દવાખાના માટે

૨૫) માનગઢ કૃપાશ્રમમાં

૫૦૮

૨૧) નાંખવાળી ગામે કચુતરની ચળમાં

૫૦) પાલીતાણા

૨૫) બારીદના પંથમાં

૨૫) ખાલ બટ નેન પાસાગા

૧૦૮) પાલીતાણા

૨૫૧) થી સિદ્ધલેવ નેન બાગાશ્રમ

૧૦૧) ગોરશા મંડળા અને તેના અંગે

તમના ખાતામાં

૨૫૧) થી વસોવિજયજી મુરુગ

૨૫) થી વનિમયુજી મેવામખાલ

૧૨૮

૫૧) બાલમંદિરને

૧૨૪૭૮

૫૦) ચોખડકા ગામે

૨૫) આચાર્ય શ્રી વિઠ્ઠલમોદનમુરિજી નેન મંડળા

૨૫) કચુતરની ચળમાં

૫૦

૩૬૭) શ્રી પાલીતાણા મુકામે

૨૫) શ્રી નીતિમુરિજી સેવા સમાજને

૩૦૧) શ્રી વર્ધમાન તપ આશ્રમીલ

૪૧) શ્રી વીરજાર્ધ પાસાગાને કજાટ બેવા માટે

૩૬૭

૫૧) વટવા મદાતીર નમરના નેન આશ્રમને મદદ તરીકે

૧૦૧૧૧ દેલવારા મુકામે રીપમાં નોંધાવેલ

૫૧) ગોરશા ખાતામાં

૨૫) દિન્ડુ બાપામ શાળા

૨૫) નેન પાસાગા

૧૦) બાઇ લાડકોરને

૫) બાણના દેરાસરજીની ટીપમાં

૩૬૮૧૭૦૫ શ્રી જામનગર મહા વદ ૧૮ ના સંધ
આવતા ધર્મોદા ખાતે જાહેર કરેલ

૧૦૧) જૈન શાળા

૫૦૧) મોહન મંડલીને

૧૦૦૧) જામનગર પાંજરાપોળ

૫૧) વેદ સંસ્કૃત પાઠશાળા

૫૧) આણંદા બાવા અનાયાશ્રમ

૧૭૦૫

૧૦૧) ભાવનગર દેશી શિક્ષણ શાળાને

૫૫૬) શ્રી જામનગર

૫૧) જોગ બોરડોંગ

૫૧) શ્રી મોહનવિજયજી જૈન પાઠશાળા

૫૧) શ્રી જૈન તથા હિન્દુ અમંડલ

ઉદ્યોગશાળા

૫૧) શ્રી પાર્વતીબાઇ જૈન કન્યાશાળા

૨૫૧) શ્રી પાર્થજિન ટોળાને

૧૦૦) શ્રી આશવાળ જૈન કન્યાશાળા

૫૫૬

૨૫૧) ભાવનગર પાંજરાપોળને

૨૫૧) ભાવનગર અંધ ઉદ્યોગશાળાને

૪૦૦) મહુવા શ્રી યશોવ્રદ્ધિ જૈન બાળાશ્રમને મદદ
તરીકે.

૧૫૨) શ્રી જામનગર

૧૦૧) હાઇસ્કૂલની ડાયમંડ ન્યુબીલીના

પ્રસંગે છોકરાઓને ફંડમાં

૫૧) શ્રી જામ સીલ્વર ન્યુબીલી

બાલમંદિરને

૧૫૨

૨૫૧૩લા શ્રી પાલીતાણા

૧૨લા ગ્રાવક ગ્રાવિકા ખાતે

૨૫૦૦૦) પાલીતાણા ક્ષયના દરદીઓ માટે
સેનેટરીયમ બાંધવા માટે પાલીતાણા
રોડને.

૧૦૫૮) રાજકોટ મુકામે

૨૦૧) દેરાસરજી સાધારણખાતામાં

૧૦૨) શ્રી જૈન નિરાશ્રિત ગ્રામ રહાયક
ફંડની બે સંરચાને

૫૧) જૈનશાલાને

૫૧) જીવદયા ખાતામાં

૫૧) અનાયાશ્રમને

૧૦૧) પાંજરાપોળને

૫૦૧) નામદાર લેડી લીન્લીથગોની ક્ષયમાં
અપીલના અંગે રાજકોટ રાજ્ય
તરફથી જિલ્લા કરેલ સુબ્યર કમુરલ-
સીઝ ફંડમાં૧૦૫૮૫૦૧) મહેસાણા શ્રીમદ્ યશોવિજયજી જૈન
સંસ્કૃત પાઠશાલાને

૧૫૦) રાજકોટ આયબીલ વર્દમાન તપખાતામાં

૧૫૧૧) પાટણ (ગુજરાત)

૫૦૧) શ્રી દીવાલીબાઇ ગ્રાવિકા ઉદ્યોગ-
શાલામાં છનામી તથા બદલા ફંડ ખાતે

૨૫૧) પાંજરાપોળમાં

૧૫૧) શ્રી વર્દમાન તપખાતામાં

૧૦૧) શ્રી હેમચંદ્રાચાર્ય જૈન પુસ્તકાલયમાં

૧૦૧) જૈન બોર્ડિંગમાં

૫૧) જૈન બાળાશ્રમમાં

૧૦૧) શ્રી કેસરબાઇ ઝાનમંદિરને

૧૦૧) ડા. પંજા અભ્યાસગૃહમાં

૫૧) શ્રી મહિલામંડલને

- ૫૧) શ્રી આનાથાશ્રમને
૫૧) શ્રી બાંધલદેરાસરજીના રંગકામ માટે
૧૫૧૧
- ૧૦૦) એકલારા તીર્થના દેરાસરજીના જીર્ણોદ્ધાર ખાતામાં
- ૫૦૦) ચૌરવાડ ગામે દેરાસરજીમાં ધર્મશાળા બાંધવા માટે
- ૧૧૦૧) શ્રી જામનગર
૫૧) ભણસાલી બોર્ડીંગને
૧૫૦૦) જામનગરમાં હાઇસ્કૂલમાં મેટ્રિકની પરીક્ષામાં પાસ થનાર સંસ્કૃતમાં જીએ નંબરે આવનાર વિદ્યાર્થીને સ્કોલરશીપ આપવા માટે
- ૫૦) પટેલ બોર્ડીંગને
- ૧૦૧) ધ્રાંગધ્રા અપાસરામાં
- ૧૦૦૦) શ્રી જામકંડોરજી અપાસરા બાંધવા માટે
- ૨૦૦) બોર્ડીંગ ગામે અપાસરા બાંધવા માટે
- ૩૬૦૦૦) શ્રી જામનગર
૩૫૦૦૦) હરવીન હોસ્પીટાલમાં (એકસરે-ફોટો લેવાનું જી'યામાં જી'યુ' મશીન મંગાવી આપ્યું)
- ૧૦૦૦) વર્દમાન સાહના દેરાસરજીમાં દેરી નંબ ૪ માં આરસ ચોડવાના
- ૫૦૦) અમદાવાદ જૈન સત્ય પ્રકાશ સમિતિને ભેટ
- ૫૦૦) જીનાગઢ ગિરનારજી ઉપર સંઘની આગસ્ટ વદ ૧૦ ની ત્રાળ પહેરી તે તિથિના નેમનાથ દાદાની આંગી પૂજના કાપત્રી તિથિના
- ૪૧૬) શ્રી જામનગર
૪૧૬) આશવાળ વિદ્યોત્તેજક મંડલને આશવાળ માતિના છોકરા છોકરીઓને ચોપડીઓના
- ૧૧૫૦૩૨૧૧૧

परिशिष्ट नं. २.

वैलंठियर केरना सहयोनी नाभावली

वारा न्यासयंद टोकरशी केष्टन
 पारेण सुंदरलास भगवानल-वाधस केष्टन
 शा. आशुलास छगनलास
 अ. रतीलास गीरधरलास
 „ भनसुभलास गीरधरलास.
 „ रभसुभलास करुणयंद.
 शा प्रभुलास वीकभशी
 शा लक्ष्मीयंद यमनलास
 अ. धीरजलास गीरधरलास
 दलास. छोटालास हंसराज
 शा छोटालास लासयंद
 „ संपतलास वीकभशी
 अ. जयंतीलास छगनलास
 „ भगवानलास छगनलास
 पा. संपतलास सुंदरलास
 अ. यंदुलास अमृतलास
 „ आशुलास जमनादास
 „ यमनलास वैयाभाध
 „ संपतलास वैयाभाध
 „ आशुलास भगनलास
 शा नृसंगलास वीकभशी
 अ. रसिकलास करुणयंद
 वारा यंपकलास न्यासयंद
 शा हेमतलास त्रेभयंद

„ यमनलास लक्ष्मीयंद
 „ अमीलास छिमेदलास
 „ गोरधन जगज्वन
 „ रसिकलास दलपत
 „ जमनादास छगनलास
 „ यमनलास रीठलछ
 वारा रभसुभलास वैलछ
 पा. आशुलास भुलयंद
 „ हंडीसंग कालीदास
 शा लाशुलास जेगारल
 शा आशुलास हीरायंद
 शा हंडीसंग छगनलास
 अ. आशुलास मोहनलास
 „ संपतलास अमरयंद
 „ आशुलास छगनलास
 „ भनसुभलास छगनलास
 „ आशुलास कुलयंद
 „ यमनलास उस्ताभाध
 वारा भनहरलास टोकरशी
 „ सेवतीलास टोकरशी
 शा हीरालास छगनलास
 अ. नवलयंद छगनलास
 „ छिमेदलास छगनलास

પરિશિષ્ટ નં. ૩

સંઘમાં થયેલ જમણનો તારીખવાર નોંધ.

જમણ કરનારનું નામ	ગામ	તિથિ	જમણ
શેઠ ધારશીભાઈ દેવરાજ જામનગર	ખારીવાડી જામનગર	માગસર શુદ્ધ ૪	લાપશી
શેઠ ધારશીભાઈ દેવરાજ જામનગર	ખારીવાડી જામનગર	માગસર શુદ્ધ ૫	છુંદીના લાકુ
શેઠ ટોકરશી દેવશી જામનગર	ખારીવાડી જામનગર	માગસર શુદ્ધ ૬	મેશુખ
ઝવેરી ખેતશી શીરાજ જામનગર	મોરઠંડા	માગસર શુદ્ધ ૭	છુટી છુંદી
ઝવેરી રૂપચંદ ધેલાભાઈ સુરત	વીજરખી	માગસર શુદ્ધ ૮	મોહનથાર
શા નથુભાઈ ખીમજી	મોટી માટલી	માગસર શુદ્ધ ૯	બરશી સુરસુ
ઝવેરી મોનજી મુલજી	ખંડેરા	માગસર શુદ્ધ ૧૦	અડદીઆ
શેઠ ધારશીભાઈ દેવરાજ	"	માગસર શુદ્ધ ૧૧	...
શા લાલજી હરજી	કાલાવાડ	માગસર શુદ્ધ ૧૩	મોતીઆ લાકુ
શેઠ સારાભાઈ હડીશીંગ અમદાવાદ	સણેશરા	માગસર શુદ્ધ ૧૪	મગની દાલનો શીરો
શા વાડીલાલ દેવચંદ અમદાવાદ	ટોડા	માગસર શુદ્ધ ૧૫	ખાંટ (લાપશી)
ઝવેરી હંપુરચંદ અજરામલ જામનગર	ચાકવડ	માગસર વદ ૧	છુટી છુંદી
શેઠ ધોળાદાસ કુંગરશી અમદાવાદ	કંડોરણા	માગસર વદ ૨	લાપશી
ઝવેરી ગુલાબચંદ હંશરાજ	રાયડી	માગસર વદ ૩	સુરભાના લાકુ
શેઠ ધારશીભાઈ દેવરાજ જામનગર	ધોરાજી	માગસર વદ ૪	
શા સોમચંદ મંગળદાસ અમદાવાદ	ખાખીઆરા	માગસર વદ ૫	સુતરદેણી
શા ગુલાબચંદ હેમરાજ જામનગર	વીઠલવાડી-જુનાગઢ	માગસર વદ ૬	મોહનથાર
શ્રી તપગજી સંઘ હા. આણંદજી મોતીચંદ જુનાગઢ	જુનાગઢ	માગસર વદ ૭	લાપશી
શેઠ વલ્લભદાસ નથુભાઈ જામનગર	"	માગસર વદ ૮	મોહનથાર
શેઠ નેઠાભાઈ કુશળચંદ	જુનાગઢ	માગસર વદ ૯	મેશુખ
શેઠ ધારસીભાઈ દેવરાજ જામનગર	"	માગસર વદ ૧૦	...
શેઠ માણેકલાલ સુનીલાલ જામનગર	"	માગસર વદ ૧૧	બરશીસુરસુ
શેઠ રામચંદ ગુલાબચંદ અપ્પારી	ટીંબાવાડી	માગસર વદ ૧૨	છુટી છુંદી
શેઠ દેવકરજી મુળજી વંચલી	વંચલી	માગસર વદ ૧૩	છુંદીના લાકુ
શેઠ નગીનદાસ કરમચંદ પાટણ	"	માગસર વદ ૧૪	સુરસુ

જમણ કરનારનું નામ	ગામ	તિથિ	જમણ
ઝવેરી સુનીલાલ ખેતશી જામનગર	ખાણેકવાડા	માગશર વદ ૦))	અડદીઆ
શેઠ પોપટલાલ પાનાચંદ	કેશોદ	પોશ શુદ્ધ ૧	લાપસી
શેઠ હમીરલાલ ગુલાબચંદ	ડાકામઢી	પોશ શુદ્ધ ૨	મેસુબ
હા. વીજુબાઈ પુનાવાલા	"		
સંધપતિ શેઠ માણેકલાલ મનસુખલાલ અમદાવાદ ભોઈવાવ		પોશ શુદ્ધ ૩	સુરસુ
શ્રી માંગરોળ સંઘ	માંગરોળ	પોશ શુદ્ધ ૪	જુહીના લાડ
શેઠ ધારશીભાઈ દેવરાજ જામનગર	"	પોશ શુદ્ધ ૫	બદામપાક
રાજાબહાદુર વિજયસીંહજી દુધોરીઆ	રોપા	પોશ શુદ્ધ ૬	જુદી જુદી
આજીમગંજવાલા			
શા. ઝવેરચંદ પનાજી છુહારી	ચોરવાડ	પોશ શુદ્ધ ૭	ભારી
શા. હરીદાસ શોભાગચંદ આદરી	આદરી	પોશ શુદ્ધ ૮	ખરશીસુરસુ
શેઠ પાનાચંદ વાલજી હા. તેમના	વેરાવળ-પાટણ	પોશ શુદ્ધ ૯	...
ધર્મપત્ની બાઈ હેમકુવર તથા			...
તેમના પુત્રી મીઠીબાઈ તથા બાણીબાઈ			...
શેઠ હરખચંદ મકનજી વેરાવલ	"	પોશ શુદ્ધ ૧૦	...
શેઠ ધારસીભાઈ દેવરાજ જામનગર	"	પોશ શુદ્ધ ૧૧	...
શેઠ દલપતભાઈ કેશવજી જામનગર	આનેકા	પોશ શુદ્ધ ૧૨	જુદી જુદી
શેઠ પાનાચંદ ઠાકરસી વઢવાણ કેપ	અમરાપુર	પોશ શુદ્ધ ૧૩	મોતીઆ લાડ
શેઠ ધારશીભાઈ દેવરાજ જામનગર	મોરડીઆ	પોશ શુદ્ધ ૧૪	ખીરંજ
શેઠ નેશ ગભાઈ સાકરચંદ	કોઠીનાર	પોશ શુદ્ધ ૧૫	...
તત્ત્વવિવેચક સભા શ્રી અમદાવાદ	માલગામ	પોશ વદ ૨	જુહીના લાડ
એક સદ્ગુરુ તરફથી હા. મોહનલાલ			
ભગવાનજી જામનગર	સીવાસી	પોશ વદ ૩	ખાટ (લાપસી)
ઝવેરી ગીરધરલાલ ગોખીદજી જામનગર	નાથડ	પોશ વદ ૪	સુરસુ
શા. બાલાભાઈ મગનલાલ અમદાવાદ	દીવ	પોશ વદ ૫	લાપસી
શા. હરખચંદ રૂપચંદ વેરાવળ	અભરા	પોશ વદ ૬	ખરશીસુરસુ
શા. ધરમશી લીલાધર બિના	બિના	પોશ વદ ૭	લાપસી
શેઠ ધારસીભાઈ દેવરાજ જામનગર	"	પોશ વદ ૮	...
શા. ગુલાબચંદ નગીનદાસ અમદાવાદ	શમંગેર	પોશ વદ ૯	ખાટ (લાપસી)
શા. માણેકલાલ મુલચંદ ક્રોલ	દીબા	પોશ વદ ૧૦	સુરમાના લાડ
શા. છોટાલાલ પીતાંબરદાસ અમદાવાદ	દુધારા	પોશ વદ ૧૦	શીરો
શા. પરશોતમ આણંદજી બાણવડ	ઠાગવદર	પોશ વદ ૧૧	જુહીના લાડ
શેઠ વાહન ત્રેમજી તથા દોસ ગોનજી	રાજુલા	પોશ વદ ૧૨	જુહીના લાડ
ત્રીકમજી કુડલાવાલા			
શેઠ મણીલાલ કરમચંદ પાટણ	"	પોશ વદ ૧૩	અડદીઆ

જામણ કરનારનું નામ	ગામ	તિથિ	જામણ
ડુંગર મહાજન તરફથી	ડુંગર	પોરા વદ ૧૪	શીરો
ખાંભણીઆ મહાજન તરફથી	ખાંભણીઆ	પોરા વદ ૦))	...
તથા બાણુવડ બાદરાના મહાજન તરફથી			
મોટા ખુંટવડાના મહાજન તરફથી	મોટા ખુંટવડા	મહા શુદ્ધ ૧	લાપસી
શા હરજીવનદાસ ગોપાળજી જામનગર	જાદરા	મહા શુદ્ધ ૨	બીરંજી તથા પુરી
મહુવા સંઘ તરફથી	મહુવા	મહા શુદ્ધ ૩	મે.તીઆ
શેઠ ધારસીબાઇ દેવરાજ જામનગર	મહુવા	મહા શુદ્ધ ૪	...
શ્રી દેશવિરતિ ધર્મ આરાધક સમાજ	બાદરાડ	મહા શુદ્ધ ૫	શીરો
	અમદાવાદ		
શેઠ સરપચંદ કરમચંદ પાટણવાલા	બોડા	મહા શુદ્ધ ૬	શીરો
શ્રી દાદા જીન સંઘ તરફથી	દાદા	મહા શુદ્ધ ૭	લાપસી
મેઠ જીવતલાલ પ્રતાપશી રાધનપુરવાલા	બોરડી	મહા શુદ્ધ ૮	ખુદીના લાકુ
મોહન મંડલી જામનગરવાળી	પાવડી	મહા શુદ્ધ ૯	બાટ (લાપસી)
બાવનગર તપાગચ્છ સંઘ	તળાજા	મહા શુદ્ધ ૧૧	ખુદીના લાકુ
તલાજા સંઘ તથા વારૈયા ધરમસી ઝવેર	„	મહા શુદ્ધ ૧૨	લાપસી
હરગોવીન જીવજીદાસ તળાજાવાળા	દેવળીઆ	મહા શુદ્ધ ૧૩	મે.તીઆલાકુ
શેઠ મૂલચંદ હીરાચંદ જામનગરવાળા	રાયલી	મહા શુદ્ધ ૧૪	અડદીઆ
પાલીતાણા સંઘ તરફથી	પાણીઆરી	મહા શુદ્ધ ૧૫	લાપસી
હા. શા વનભાળીદાસ બેચરદાસ			
શેઠ માણેકલાલ કેશવલાલ લીંબડીવાળા	પાલીતાણા	મહા વદ ૧	ખુદીના લાકુ
શેઠાણી અબ્બાબાઇ નાનચંદ તે			
નવલચંદ અમરચંદના ધર્મપત્ની	„	મહા વદ ૨	બરડીચુરમુ
શેઠ મકનજી માધવજી વેરાવળવાળા	„	મહા વદ ૩	ખુદીના લાકુ
શા. ગોરધનદાસ કરશનદાસ અમરેલીવાળા	„	મહા વદ ૪	ઓરમુ
શેઠ નેણુસીબાઇ દેવરાજ જામનગર	„	મહા વદ ૫	મોહનધાર
શેઠ ધારસીબાઇ દેવરાજ જામનગર	„	મહા વદ ૬	...

જમણ કરનારનું નામ	ગામ	તિથિ	જમણ
ઝવેરી સુનીલાલ ખેતશી જામનગર	માણેકવાડા	માગશર વદ ૦))	અડદીઆ
શેઠ પોપટલાલ પાનાચંદ	ડેશોદ	પોશ શુદ્ધ ૧	લાપસી
શેઠ ઇશ્વરલાલ ગુલાબચંદ	ડોકામડી	પોશ શુદ્ધ ૨	મેસુબ
હા. વીળુબાઈ પુનાવાલા	"		
સંધપતિ શેઠ માણેકલાલ મનસુખલાલ અમદાવાદ બોઈવાવ	"	પોશ શુદ્ધ ૩	સુરસુ
શ્રી માંગરોળ સંધ	માંગરોળ	પોશ શુદ્ધ ૪	જુદીના લાકુ
શેઠ ધારસીભાઈ દેવરાજ જામનગર	"	પોશ શુદ્ધ ૫	બલામપાક
રાજભાઈકુર વિજયસીંહજી કુધારીઆ	શેષા	પોશ શુદ્ધ ૬	જુદી સુદી
આજીમગંજવાલા			
શા. ઝવેરચંદ પનાજી જુહારી	ગોરવાડ	પોશ શુદ્ધ ૭	ધારી
શા. હરીદાસ શોભાગચંદ આદરી	આદરી	પોશ શુદ્ધ ૮	બરરીસુરસુ
શેઠ પાનાચંદ વાલજી હા. તેમના	વેરાવળ-પાટણ	પોશ શુદ્ધ ૯	...
ધર્મપત્ની બાઈ હેમકુવર તથા			...
તેમના પુત્રી મીઠીબાઈ તથા બાણીબાઈ			...
શેઠ હરખચંદ મકનજી વેરાવલ	"	પોશ શુદ્ધ ૧૦	...
શેઠ ધારસીભાઈ દેવરાજ જામનગર	"	પોશ શુદ્ધ ૧૧	...
શેઠ દલપતભાઈ કેશવજી જામનગર	આબોહા	પોશ શુદ્ધ ૧૨	જુદી જુદી
શેઠ પાનાચંદ ઠાકરસી વઠવાણ કેમ્પ	અમરાપુર	પોશ શુદ્ધ ૧૩	મોતીઆ લાકુ
શેઠ ધારસીભાઈ દેવરાજ જામનગર	ગોરડીઆ	પોશ શુદ્ધ ૧૪	ખીરંજ
શેઠ નેશંગભાઈ સાકરચંદ	કોડીનાર	પોશ શુદ્ધ ૧૫	...
તરવવિવેચક સભા શ્રી અમદાવાદ	માલગામ	પોશ વદ ૨	જુદીના લાકુ
એક સહઅહરથ તરફથી હા. મોહનલાલ			
ભગવાનજી જામનગર	સીવાસી	પોશ વદ ૩	બાટ (લાપસી)
ઝવેરી ગીરધરલાલ ગોખીંદજી જામનગર	નાથડ	પોશ વદ ૪	સુરસુ
શા. બાલાભાઈ મગનલાલ અમદાવાદ	દીવ	પોશ વદ ૫	લાપસી
શા. હરખચંદ રૂપચંદ વેરાવળ	અબરા	પોશ વદ ૬	બરરીસુરસુ
શા. ધરમશી લીલાધર બિના	બિના	પોશ વદ ૭	લાપસી
શેઠ ધારસીભાઈ દેવરાજ જામનગર	"	પોશ વદ ૮	...
શા. ગુલાબચંદ નગીનદાસ અમદાવાદ	શાંભનેર	પોશ વદ ૯	બાટ(લાપસી)
શા. માણેકલાલ મુલચંદ ક્રોલ	ટીબા	પોશ વદ ૧૦	સુરમાના લાકુ
શા. છોટાલાલ પીતાંબરદાસ અમદાવાદ	કુધારા	પોશ વદ ૧૦	શીરો
શા. પરશોતમ આણંદજી બાણુવડ	કાગવદર	પોશ વદ ૧૧	જુદીના લાકુ
શેઠ વાહન પ્રેમજી તથા દોસ મોનજી	રાણુલા	પોશ વદ ૧૨	જુદીના લાકુ
ત્રીકમજી કુંડલાવાલા			
એક મણીલાલ હરખચંદ પાટણ	"	પોશ વદ ૧૩	અડદીઆ

શ્રીમાન્ સંઘપતિની વિજ્ઞપ્તિથી સઘમાં પધારેલા પૂઠ આચાર્ય મહારાજદિ
મુનિવરે તથા પૂઠ સાધ્વીજી મહારાજઓની પવિત્ર નામાવલી

૧ પૂઠ આચાર્ય શ્રી વિજયનેમિસૂરીશ્વરજી
મહારાજ [કાણા. ૨૮]

- ૨ " " શ્રી વિજયોદયસૂરિજી મ.
- ૩ " " શ્રી વિજયનંદનસૂરિજી મ.
- ૪ " " શ્રી વિજયવિજ્ઞાનસૂરિજી મ.
- ૫ " પં. શ્રી કંસ્તૂરવિજયજી ગણી.
- ૬ " પં. શ્રી સોમવિજયજી ગણી.
- ૭ " પ્ર. શ્રી ગીર્વાણુવિજયજી.
- ૮ " મુનિ શ્રી સુભિતવિજયજી.
- ૯ " " શ્રી વાચસ્પતિવિજયજી.
- ૧૦ " " શ્રી માનવિજયજી.
- ૧૧ " " શ્રી તિલકવિજયજી.
- ૧૨ " " શ્રી સંપતવિજયજી.
- ૧૩ " " શ્રી મોતીવિજયજી.
- ૧૪ " " શ્રી યશોભદ્રવિજયજી.
- ૧૫ " " શ્રી દેવવિજયજી.
- ૧૬ " " શ્રી શુભંકરવિજયજી.
- ૧૭ " " શ્રી કનકવિજયજી.
- ૧૮ " " શ્રી કમળવિજયજી.
- ૧૯ " " શ્રી મુણ્યંદ્રવિજયજી
- ૨૦ " " શ્રી મોક્ષાનંદવિજયજી
- ૨૧ " " શ્રી રત્નપ્રભવિજયજી
- ૨૨ " " શ્રી ખાન્તિવિજયજી
- ૨૩ " " શ્રી બોધિવિજયજી
- ૨૪ " " શ્રી આણંદવિજયજી.
- ૨૫ " " શ્રી કુમદવિજયજી
- ૨૬ " " શ્રી સિવાનંદવિજયજી
- ૨૭ " " શ્રી પ્રેમવિજયજી.
- ૨૮ " " શ્રી ઉદ્યોતવિજયજી.

૧ પૂઠ આચાર્ય શ્રીમાન્ સાગરાનંદ
સૂરીશ્વરજી મહારાજ [કાણા. ૨૫]

- ૨ પૂઠ આચાર્ય શ્રીમાન્ માણિક્યસાગરસૂરિજી મ.
- ૩ " મુનિ શ્રી માનસાગરજી.
- ૪ " " શ્રી શુણ્ણસાગરજી.
- ૫ " " શ્રી કંચનવિજયજી.
- ૬ " " શ્રી ચંદનસાગરજી.
- ૭ " " શ્રી કીર્તિસાગરજી.
- ૮ " " શ્રી મૃગાંકસાગરજી.
- ૯ " " શ્રી ચક્રેન્દ્રસાગરજી.
- ૧૦ " " શ્રી જનકસાગરજી.
- ૧૧ " " શ્રી ક્ષેમંકરસાગરજી.
- ૧૨ " " શ્રી ગૌતમસાગરજી.
- ૧૩ " " શ્રી કાન્તિસાગરજી.
- ૧૪ " " શ્રી સૌભાગ્યસાગરજી.
- ૧૫ " " શ્રી અરુણોદયસાગરજી.
- ૧૬ " " શ્રી સુરેન્દ્રસાગરજી.
- ૧૭ " " શ્રી વિક્રમસાગરજી.
- ૧૮ " " શ્રી લક્ષ્મીસાગરજી.
- ૧૯ " " શ્રી હંસસાગરજી.
- ૨૦ " " શ્રી ચતુરસાગરજી.
- ૨૧ " " શ્રી પદ્મસાગરજી.
- ૨૩ " " શ્રી નરેન્દ્રસાગરજી.
- ૨૪ " " શ્રી મુનીન્દ્રસાગરજી
- ૨૫ " " શ્રી ધીરસાગરજી.

૧	પૂ.	આચાર્ય	શ્રી વિજયમોહનસૂરીશ્વરજી મહારાજ (ઠાણા ૯)	૧	૫.	શ્રી ભુવનવિજયજી (આ. શ્રી વિજયભક્તિસૂરિજી મ. સમીવાલાના સમુદાયના)
૨	"	"	શ્રી વિજયપ્રતાપસૂરિજી મ.			
૩	"	૫.	શ્રી ધર્મવિજયજી	૨	મુનિ	શ્રી ઉલોતવિજયજી
૪		મુનિ	શ્રી હર્ષવિજયજી			
૫		"	શ્રી યશોવિજયજી	૧	મુનિ	વસ્ત્રવિજયજી
૬		"	શ્રી દાનવિજયજી	૨	મુનિ	વિદ્યાનવિજયજી
૭		"	શ્રી મહેન્દ્રવિજયજી	૩	મુનિ	ધનવિજયજી
૮		"	શ્રી વિક્રમવિજયજી			
૯		"	શ્રી જય્યાનંદવિજયજી			
			—			
૧	૫.	આચાર્ય	શ્રી વિજયમોહનસૂરિજી મહારાજ (ઠાણા. ૩)	૧	મુનિ	શ્રી લલિતવિજયજી
૨		૫.	શ્રી નયવિજયજી	૨	મુનિ	શ્રી આંકારવિજી
૩		મુનિ	શ્રી ચંપકવિજયજી			
			—			
				૧	મુનિ	શ્રી ધરણેન્દ્રવિજયજી (કાશી- વાલા વિજયધર્મસૂરિજીના સમુદાયના)

(આ. શ્રી
વિજયક-
નકસૂરિજી
મ ના સ-
મુદાયના)
(સદશ્રુત
ગુરોગીમ.
શ્રી કપૂર
વિજયજી
ના સમુ-
દાયના)

૭૩ કુલ સંખ્યા

સાધ્વીજી મહારાજાઓ

૩ ત્રિઘાશ્રીજી

૧ હેતશ્રીજી (૯)

૧ રંજનશ્રીજી (૩)

૨ હરકારશ્રીજી

૨ મધુરશ્રીજી

૩ ઉત્તમશ્રીજી

૩ વસંતશ્રીજી

૪ હરપશ્રીજી

૫ વલ્લભશ્રીજી

૧ શાંતિશ્રીજી (૧)

૬ સુખોદયશ્રીજી

૧ વસંતશ્રીજી (૩)

૭ પ્રભાશ્રીજી

૨ દેવેન્દ્રશ્રીજી

૮ હેમશ્રીજી

૩ કેલાસશ્રીજી

૯ ચંદ્રશ્રીજી

૧ મંગલશ્રીજી (૨)

૧ પુષ્પાશ્રીજી (૭)

૨ દમયંતીશ્રીજી

૨ સુમલયાશ્રીજી

૧ હેતશ્રીજી (કચ્છવાસી) (૩)

૩ સુધંકાન્તાશ્રીજી

૨ પ્રભોદશ્રીજી

૪ મનહરશ્રીજી

૩ મનોહરશ્રીજી

૫ મનકશ્રીજી

૬ વિચક્ષણશ્રીજી

૧ જગતશ્રીજી (પાપચંદ્રગચ્છ) (૩)

૭ નીરંજનાશ્રીજી

૨ કીર્તિશ્રીજી

૧ સુક્રિતશ્રીજી (૩)

૩ કંચનશ્રીજી

૨ નેમશ્રીજી

૧ પુષ્પશ્રીજી (૧)

૩ અમૃતશ્રીજી

૧ મેઘશ્રીજી (૫)

૧ વિનયશ્રીજી (૪)

૨ રતનશ્રીજી

૨ જ્યંતશ્રીજી

૩ હન્દ્રશ્રીજી

૩ મહોદશશ્રીજી

૪ મહેન્દ્રશ્રીજી

૪ પ્રણાશ્રીજી

૫ ખાન્તીશ્રીજી

૫૦ કુલ

૧ કંકુશ્રીજી (૩)

૨ પ્રધાનશ્રીજી

૩ રેવતશ્રીજી

૧ હેમશ્રીજી (૩)

૨ હરપશ્રીજી

[જૂનાગઢમાં આખીઓની મંજુષામાં પછેા વધારો થયો હતો, પરંતુ આ લીસ્ટ તે અગાઉનું કરેલ હોવાથી આ નામાવલીમાં પછીથી સંપર્માં બળેલા સાધ્વીજીઓનાં નામે લગભગ આવ્યા નથી.]

૧. સંઘનું વિહંગાવલોકન

સંઘ કેમ્પની યદિ દિશો, છૂટે ગાડાં નિત્ય;
જેથી સંઘતણું થતું, સંરક્ષણ શુભ રીત.

દરેક રાજ્ય મદદ કરે, અર્પી પોલિસ રહાય;
સંરક્ષણ કરે સંઘનું, એ સંઘના મહાભાગ.

અહો ભાગ્ય શ્રી સંઘના, જ્યાં જ્યાં પગલાં થાય;
પુષ્કળ આદરમાનથી, ત્યાં ત્યાં સંઘ પૂજાય.

સામૈયા શ્રી સંઘના, બાદશાહી બહુ થાય;
ભાવ ભલો ભવિ જીવનો, જ્યાં ત્યાં ખૂબ જણાય.

સંઘનામ પુનિત કહ્યું, તીર્થપતિ ગુણ ગાય;
એ શ્રી સંઘતણો રૂડો, અહિંઆ અનુભવ થાય.

સંઘપતિ મહાસદગુણી, ઉદાર દિલ દરિયાળ;
સેવા કરતા સંઘની, ધરતા વતસલ ભાવ.

ચલિવિહ સંઘ રૂડો મલે, ત્યાં હોય લીલા ફહેર;
શાસનની હોય ઉન્નતિ, પ્રભુની શીડી મહેર.

દર્શન કરીને સંઘના, સૌ કોઇ વિસ્મિત થાય;
દેવનગરને દેખતાં, વાહ વાહ ઉચ્ચાય.

સંઘ કચેરી ને વળી, ખીજા અનેક પાલ;
મધ્ય રથળે મંદિરતણી, રચના થાય કમાલ.

છલ્લેકટ્ટિક બત્તીયટ્ટી, સંઘનું સંચુચારાય;
ને જોતાં ભવિ લોકનાં, દિલમાં બહુ હરખાય.

જૈન વોલંભર કોરની, ઑલિસ ખેંચે ખ્યાન;
સંઘસેવામાં કોરના, ઝીઝાં ઝીઝાં માન.

જામનગર ઝોશવાલની, શાંતિના સંતાન;
કરી રહ્યા છે સંઘની. સેવા ચાહ ગુલતાન.

ઉત્તમ ધરના એ બધા, ધરી જાતિ અભિમાન;
કરતા સંઘસેવા ઝડી, ઝૂકી માન ગુમાન.

સંઘ કેમ્પમાં જોખરે, કોરતણું રહે રથાન;
સેવા કરતી કોર એ, ખેંચે સફળ ખ્યાન.

કેપ્ટન છે એ કોરના, શ્રીયુત ન્યાલચંદ સેક;
સેવામાં તત્પર સદા, ગણે સેવાને શ્રેષ્ઠ.

કાર્યકુસળતા દાખવે, સ્વયં કરીને કાજ;
સ્વયંસેવકો કેળવી, ઉત્તર કરે સમાજ

સમાજની ઉત્તિથકી, સ્વદેશ ઉત્તર થાય;
સ્વદેશની ઉત્તિથકી, સુખ સમૃદ્ધ થવાય.

મધસતે શ્રી સંઘનું, સુંદર સ્વરૂપ જણાય;
જાણે મહાસાગરતણા, મોજાનો સમુદાય.

નજમાં ચળકે તારલા, ચોમેર વિજળી લાઇડ;
દેવનગરના રાજ્યમા, ધવળ મંગળ વરતાઇ.

સુવર્ણના સૂરજ ડોળે, જ્યાં સંઘ પગરણ થાય;
વિદ્ય કોઠ પણ દૂર ટળે, પરમાનંદ વર્તાય.

૨. પુણ્યની રચના

માનવનો મહાસાગર ઉઘટે, સૌ જન જોવા ધાય;
સંઘપતિના દર્શન કરવા, જિયા નીચા થાય.

અહો ભાગ્ય ને ધન્ય વહે, વળી સંઘપતિ ગુણ ગાય;
પ્રભુએ એને બહેજ આપ્યું, કહીને મન હરખાય.

સૌ કોઇ મુખથી એમજ ઉચરે, ધન્ય ધન્ય એ રોકે;
જેણે પુષ્કળ ખર્ચે આપો, સંઘ કાઢ્યો છે શ્રેષ્ઠ.
કોઇ કહે છે સુવર્ણ ગંગા, વહે છે એને ઘેર;
કોઇ કહે છે પ્રભુતણી છે, એ પર મોટી મ્હેર.

મહા પુણ્યની શ્રુતિ સમા છે, સંઘપતિ સાક્ષાત;
જેના પુણ્યે સંઘમાં રહે છે, શાંતિ દિન ને રાત.
અમ પાન ને ઉચિત દાનથી, પ્રસરે યશ ચોમેર;
શ્રીતિ પણ નિત ચાહે વરવા, પુણ્યતણી જ્યાં મ્હેર.

જિહ્વા પુણ્ય ત્યાં રિદ્ધિ સિદ્ધિ, સુખ સંપત્તનો વાસ;
દુઃખ દોહડ નવ આવે પાસે, બધા ચિંતાનો નાશ.

પુણ્યતણી રચના છે સધળી, પુણ્યે છાકમછોળ;
ઊલટું પણ સુલટું થઇ જાવું, જહાં પુણ્યનું જોર.

પુણ્યે શુભ લક્ષ્મી મળે, પુણ્યે શુદ્ધિ વિશાળ;
પુણ્યે જનપ્રીતિ વધે, પુણ્યે પુનિત વિચાર.

પુણ્ય વિના વૈભવ નહિ, નહિ સૌખ્ય નહિ ચેન;
પુણ્યે સધળું સાંપડે, પુણ્યે મુખ દિન રેણ.

૩. ભવ્ય સામૈયામાં જરીયાન છત્રથી શોભતો રૂપાની અંબાડી યુક્ત ગજરાજ

તીરથ યાત્રા પ્રભાન છે, શાસન ઉત્પત્તિ કાળ,
સ ધતણા રમરણે રડા, ચિર રહે રમૃતિમા જ.
સામૈયારા દૂરથી, નગર જનોના ધ્યાન,
હાથી અંબાડી ખેચતી, છન સહિત જરિયાન
મૂર્ચ રશ્મિના તેજથી, ઝળકે ગજ ગિર છન,
દૂરથડી આકર્ષતી, ભવ્ય જનોના નેત્ર
કેક જનોએ જીવનમા, નવ દોડો ગજરાજ,
કેવળ તેને આભળ્યો, તેને ગજ સાક્ષાત
કેક જનો વિરમય થતા, નિરખી મ્હોડું અગ,
બાળક સમ ટાળે મળી, ધરતા મન ઉછરગ
કેક બાળક પુઠે ભમે, ચીઠવવા ગજરાજ,
“ હાથી રેતો ” (એમ) બોલતા, છતા શાત ગજરાજ
મોટા મોટપ ના તને, યુધ્ધ ન તને ગભીર,
આન ભસે હસ્તિ પુઠે, છતા હસ્તિ રહે ધીર.
ગમ્મત ખાતર કેક નર, હસ્તિ પાસે ધાવ,
શ્રીફળ તોફા હાથ લાઇ, ફેડાવવાને જાય
શ્રીફળ પર પગ મૂકતા, શ્રીફળ ભાગી જાય,
સૌ કેઇને બળ જોઇને, અચરિત મનમા થાય
સુદિશાળી પ્રાણી એ, મહા મ્હોડું અગ,
શોભા સારી આપણ, રજવાડી પ્રસગ

૪. શાસ્ત્રમાં ગજ ગતિની પ્રશંસા.

ગતિ અતિ વખણાય છે, શાસ્ત્રે પણ સુખ્યાત,
સઘમા પણ ગજરાજનો, સુદર બનતો કાઠ
ગાવત વિધ વિધ રગથી, શણગારી ગજરાજ,
સામૈયામા લાવતા, કીક જ બનતો કાઠ

૫. ધન્ય હો શ્રી મોરકંડાની સંઘવિભષિત ભૂમિને.

ધન ધન મોરકંડાની, સઘ વિજીપિત ભૂમિને રે,
જા શ્રી જાનનગરના, સધનો પ્રથમ પડાવ ધા ધા

માગસર શુક્લા સપ્તમી, શુક્રવાર શુભ વાર;
સંધ ચતુર્વિધ આવતાં, વર્ષો જ્ય જ્યકાર. ધન ધન

વિજય વાવટો સંધનો, જ્યાં ફરકે મનોહાર;
સુખસાંતિ વર્તે તહીં, સંધનો જ્ય જ્યકાર. ”

હવું જંગલ ત્યાં તો વસ્યું, દેવનગર અહિં આજ;
સંધતણા પગલાં થયાં, ધન્ય ભૂમિના ભાગ્ય. ”

અનેકે આચાર્યો મળ્યા, મળ્યા મુનિ મહારાજ;
સાધ્વી શ્રાવક શ્રાવિકા, સકળ મળ્યો સુસમાજ. ”

વ્રતધર, ગુરુધર, શ્રીતધર, શાસન રસીઆ જેહ;
સ્વામિભાષને દેખીને, હર્ષે પુલકે દેહ. ”

તીર્થપતિ પણ તીર્થને, અડતાલીસ ગુણ જેહ;
મનો તિથ્યક્ષત કહી નમે, સંધ જહાજ સમ જેહ. ”

સમવસરજી રચના રૂઠી, શોભે સંધની માહિ;
ઔમુખ પાર્શ્વમુતણી, પ્રતિમા શોભે જ્યાંહિ. ”

પાર્શ્વમુળના નામતું, ઉચ્ચારજી જ્યાં ચાય;
રહે ન વિધનતું નામ ત્યાં, પુરુષાદાની પસાય. ”

વિધ વિધ તંજી રાવટી, ધટી સુશોભિત સંધ;
દેવનગર સમ દીપતો, કરે હજિને દિગ. ”

પાલ પડે પહેલો અહિં, વિજય નેમિસુરિરાજ;
તીર્થોદ્ધારક એ સુરિ, સકલ મુરિસપ્રાદ. ”

બીજો પાલ પછી પડે, સાગરજી સૂરીદ;
આગમઉદ્ધારક કલ્યા, નહિ પ્રમાદ નહિ નિદ. ”

પાલ ત્રીજો પડે, મોહનસુરિ દેવ;
વાણી અમૃત વરસતા, સુરિ નમે સદૈવ. ”

ઉદય નંદન વિજ્ઞાન ને, માણિક્ય સુરિરાજ,
વિજય પ્રતાપ વિજયપ્રભે, શોભે સંધ જહાજ. ”

પાંદક ગણિ પંન્નાસજી, પ્રવર્તક મુનિરાજ;
સંધને શાંતિકર સદા, સંધમાં કરતા સાથ. ”

સ્થવિર તપસી ગાની ને, ગુણગ્રાહી ગુણવંત;
માધુષ્ટંદના સાયમાયી, દજે ઉપાધિ કંદ. ”

૬. શ્રી પાર્શ્વપ્રભુનો મહિમા

પારસનાથ પ્રભાવ છે, નામચક્રી મણદૂર;
એ નામે ભવ રોગ શોક, રહે દૂરના દૂર.

વિષ અમૃત થઈ પરિણમે, ઉપદ્રવ કરે ન કોઈ;
પાર્શ્વ પ્રભુના ધ્યાનથી, કર્મ નિર્કંઠ હોય.

કમળે ઉપસર્જો કર્યાં, ધરણ્યેન્દ્રે કરી રહાય;
બળે પર સમચિત્ત રહ્યા, તે પ્રભુ હો સુખદાય.

વીતરાગ શ્રી વીરને, ચરણુ ડાંસે ચંડકોશ;
ઇદાદિક સેવા કરે, તદપિ ન રાગ ન રોપ.

સમભાવે વર્તે ધરે, કેવલ પંચગ નાથ;
દેખે લોકલોકના, ભાવ નમો જગભાણુ.

અરિહંત, સિદ્ધ, આચાર્ય ને, પાંડક, સાહુસંત;
ભાવ સહિત પરમેષીને, વંદનથી ભવ અંત.

સંઘપતિને પણ નમો, જોને નમે સુરેન્દ્ર;
તીર્થંકર પદ પામવા, તીરથ પદ છે કેન્દ્ર.

શ્રી તીરથપદ પૂજતા, તીર્થંકર પદ હોય;
ભવસાગરને ઉતરતાં, એ સમ જહાજ ન કોય.

મેરૂ પ્રભ એ તીર્થના, પ્રભાવથી મુણ્ડવંત;
તીર્થંકર પદ પામતો, કરી કર્મનો અંત.

(બપોરના દરરોજ પૂજા તથા રાત્રે ભાવનાનો ઠાંઠ)

પૂજા રોજ બપોરના, સંગીતનો કરી દાઢ;
રાત્રે તેમજ ભાવના, બણાવતા ધરી સાજ.

સૂરતી મોહનભાઈ ને, સંગિત સાસ્ત્ર પ્રવીણ;
તાલ સુર લય તાનથી, કરે ભક્તિમાં લીન.

શ્રીતાને પણ રીઝવે, મુઝ કરે સદુ મિત્ર,
મોહન નામ સાર્યકે કરે, દરે સર્વના ચિત્ત.

૭. સંઘમાં બ્રાહ્મ મુદૂર્તે ઉત્થાન

પ્રાતઃ બ્રાહ્મ મુદૂર્તમાં, બાળે નોગત સાર;
સમય ખરો ઉત્થાનનો, સંઘમાં યેવરકાર.

બ્રાહ્મ મુદૂર્ત ને હોડે, સ્વરથ ચરીરે ચાલ;
એવ આત્મવું પણ કરે, સાત્ત્વમદિ પંકાલ.

ઉડી પ્રભુ દર્શન કરો, બવ બવ જે સુખકાર;
પ્રભુ દર્શનથી પામીએ, સકલ પદારથ સાર.

નિશાન ડોકા વાગતાં, સંપન્ન થાય પ્રવાણ;
જિન શાસન જંચ ગોલતાં, સંપન્ન થાય કલ્યાણ.

પડાવ સંપનો જ્યાં પડે, વરી જાય ત્યાં ગામ;
નિત નિત ગામ નવા વસે, દેવનગર શુભ નામ.

વાતાવરણ શ્રી સંપન્ન, રહેતું સદા પવિત્ર;
દાન શીલ તપ બાવથી, બીજું રહેતું નિત્ય.

પવિત્ર વાતાવરણમાં, પુનિત વિચારો થાય;
મહિન વિચારો પણ આદિ, મુળ યજ્ઞ પલટાય.

૮. શેઠ સાહેબના કેટલાક સદ્ગુણો

મુખ્યત્વે મહામ મન

ઉદારતા ને સરળતા, ચિનય વિવેકની ભેડ;
વીતરાગ શાસનતણી, ભક્તિમાંદિ અભેડ;

શ્રેય કાર્ય કરનારને, વિધો હોય અનેક;
પણ મહામ મન આમણે, ઉશું ન રહે એક.

પ્રભાવશાલી પુરય એ, સદાય ગુણ ગંભીર;
ગીતારથ ગુણ રાગીને, ધર્મ કાર્યમાં ધીર.

સંઘ કાઢવા સંબંધીનો સ્તુત્ય અભિગ્રહ.

ઉદ્ઘાપનના સમમના, અભિગ્રહની આ વાત;
સંઘ ન કાઢું ત્યાં સુધી, યુને ના ખપે ભાત.

વસે મહા-ગુણ એક ત્યાં, ગુણગણ વસે અનેક;
અનેક ગુણ વાસો કરે, જ્યાં હોય એક વિવેક.

જ્યાં સમતાનો ગુણ વસે, ત્યાં ગુણવૃંદ કરેક;
મમતા દુર્યુષ્ઠ એક ત્યાં, અવગુણ વસે અનેક.

સમતા ગુણને ઉલટતાં, તામસ અવગુણ થાય,
એક અપાવે ગોક્ષને, અન્ય નર્ક લઈ જાય.

સંઘ ચરણ રજ મંજરી, શિર ધરતા ભવિ જેઠ;
સર્વ કર્મરજ નિર્જરી, અક્ષય પદ લહે તેઠ.

સંઘ પ્રયાણમાં વાહનોનું દરય.

માર્ગે મોટર ને વળી, ખટારના અખડાટ;
આવ જાવ કરતાં થતાં, દોડતા પુરખાટ.

હું હું શબ્દ કરી કહે, પકડો દાળી વાટ;
સંભાળીને ચાલજો, દાળા જાળી વાટ.

હરોળ ગાડની અહિં, કીડીઓ સમી જણાય;
કહિં કહિં મોટરના મહિં, હું હું શબ્દ સુણાય.

નિત્ય નવાં ઘર માંડવાં, ઉપાડના ઘર રોજ;
આજસુ માથાકૂટ ગણે, અન્ય ગણે છે મોજ.

રાત્રે દેવસભા સમું, શોભે દેવભુવન;
વિવિધ રાશનીથી દીપે, જાણે ઉદ્દભુવન.
સમોસરણ અહિં દેખતાં, દિલકું યાય પ્રસન્ન;
સમત્સરણ શ્રી વીરનું, અહિંયા યાય સ્મરણ.

છ'રી' પાલીને વિલસતા, ફેકે ભવિ નરનાર;
સમજી પાળે જીવ જો, તે લહે લાભ અપાર.
વિણુ સમજ્યા પણુ પાળતાં, નિષ્કળ ક્રિયા ન જાય;
યથાભાવ ફળ આપતી, જેવી ક્રિયા કરાય.

છ'રી'ના નામ

એકાહારી, બ્રહ્માચારી ને સચિતના પરિહારી;
પાદવિહારી, નિયમધારી અને જૂમિસંચારી.

સંઘના ચરણની રજ કયાંથી ?

સંઘચરણ રજ બિડીને, સ્પર્શ થતાં નિજ અંગ;
ધન્ય ગણે જો આત્મને, તે થાતા નિકલંક.

એ રજ સ્પર્શ થતાં ભવિ, નક્કરી અને રત્નહીણ;
ઉત્તમ ભાવથકી થતા, કહિને કર્મ પણુ ક્ષીણ.

ભાગ્ય વિના સંઘ ચરણની, રજનો સ્પર્શ ન હોય;
ભાગ્યશાળી જો હોય તે, સિંચ ચઢાવે સોય.

તીર્થજૂમિની રજકણો, પાવનકારી હોય;
પાવન કરતી સર્વને, જો શ્રદ્ધાથી જોય.

શ્રદ્ધા વિણુ ક્રિયા અને, જ્ઞાન કણાં વિપરીત;
મુક્તિ શ્રદ્ધા સહિત છે, એ જ ખરું સમર્થિત.

જંગલમાં મંગલ અને, અને તહિં પ્રણુ ધામ;
દેવનગરમાં દીપતું, દેવભુવન શુભ નામ.

દેવભુવન વચ્ચે દીપે, મધ્ય ચોકની માંહિ;
ભક્તિની ઊંચા બેઠે, સત અને દિન ત્યાંહી.

સંધ નામના સંધિગી, બધિક બદિક લોક;
દર્શન કારણ સંધના, આવે થોકે થોક.

તેકે ભોળા જન આવતા, બકિત કરતા આંતી,
સસ રમે. ગ્રેમે ઘૂમે, બકિત ધરે મનમાંતી.

વિધ વિધ ભાવે બકિતથી, માગ પ્રભુ ગુણગાન;
ભોળા દિલથી પ્રભુ બળે, થઇ પ્રભુમાં એક તાન.

જાડાં વરસો અંગ ધરે, રાખે નિર્મલ મન;
આવે બદિક ભાવથી, એ બદિક પણ ધન્ય.

ભેતાં ભોટ જળાગ પણ, થદા બકિત સહિત;
નિષ્કપટી સાદા અને, પ્રભુ પરાયણ ચિત.

હળુકી એવા તણા, ભાવે કર્મ પલાય;
અનુભોદતા ભાવથી, ઉઘ પુણ્ય અધાય.

અનુભોદનનો ગુણ કડો, રાંકેનું એહ રતન;
વિણ લક્ષ્મી ફળ આપતું, યથાભાવ શુભ મન.

અનુભોદન શુભ કાર્પનાં, કરે ધરી શુભ ભાવ;
તેને લાભ અતિ મળે, અઢળક મુખનો લ્હાવ.

સમકિત પામે કેક અદિ, નિર્મલ કરતા કેક;
પુણ્ય ઉપાર્જે કેક નર, અનુભોદે વળી કેક.

કરણ કંગવણ ને વળી, અનુભોદન ફલ એક;
સમાન ફળ સૌ મેળવે, ભાવયત્રી પ્રત્યેક.

મૃગ બળદેવ મુનિ, અને રથકારકને ધન્ય;
દેવલોક પંચમ ગધા, ભાવ થકી એ નંપ્ય.

જૈન ધર્મ જે દિલ વસે, આરાધો ત્રિહું કાળ;
કરે કરાવો ને વળી, અનુભોદો ધરી ભાવ.

સરિખાં ફળ શારત્રે કલાં, ભાવતણો જ પ્રભાવ;
ભાવયત્રી ફળ નીપળે, જેહવા જેના ભાવ.

ધર્મ એદ ચાર જ કલા, દાન સિયલ, તપ, ભાવ;
પહેલા તણ સફલા સહિ, જ્યાં યોથો છે ભાવ.

દાન શીલ તપ નિષ્કલા, જ્યાં સાથે નહિ ભાવ;
ભાવયત્રી સહુ નિર્મલા, અજળ પ્રભાવક ભાવ.

ભાવ વિના કરણી કરે, સર્વ અયેખે જાય;
ભાવ સહિતની અલ્પ પણ, કિયા સફલ લેખાય

૯. વેરાવલ પાટણ વચ્ચે સંઘનો પડાવ અને સંઘના અનુક્રમે જે દિવસ ભવ્ય સામૈયાં.

વેરાવલ પાટણની વચ્ચે, સંઘનો ભન્ન શુક્રામ,
એક દિન વેરાવલ સામૈયુ, એક દિન પાટણ ગામ

ભવ્ય સામૈયા જેહિ ગામના, સ્વાગત ઠામો ઠામ;
સૂરીશ્વર ને સધપતિના, સ્વાગત ગામો ગામ

ધન્ય ભાગ્ય છે ભૂમિકેરા, જ્યાં સધ પગલા થાય,
વિરતિધર જ્યાં ચરણ ઠાવે, ત્યાં જળ મગવ વર્તાય.

જગલ પણ મગલ થઈ જાતુ, પ્રતિકૂળ સાનુકૂળ,
જલદુ પણ સુલદુ થઈ જાતુ, પુણ્યતણ જ્યાં પૂર

ધૂત દૂધની નદી વહે ને, નિત્ય નવુ પિરસાય,
નિત નિત વિધ વિધ ભોજન કરતા, સૌ જન સતોષાય.

પુણ્ય પ્રભાવે શાંતિ પ્રસરે, પુણ્યનત જ્યાં જાય,
પુણ્યતણી છે રચના સર્વે, પુણ્યતણો મહિમાય

અનંત પુણ્યતણી રાશિથી, સધપતિ પદ હોય,
ભવસસારે એ પદ કરતા, ઉચ્ચ ન પહીં કોય.

ચહિરિહ સધના અગ્રેસર થઈ, તીર્થભૂમિ લઈ જાય,
ભાવે વૈધાવચ્ચ સેવા કરી, સધને સુખરૂપ થાય

ઉત્ત્રપુણ્યના ઉદયે અહિયા, સધપતિ પદ હોય,
એ પદ લહી મધસેના કરતા, અતિ ઉત્ત્ર પદ જોય

ઉત્ત્ર ઉત્તર પુણ્યનધથી, તીર્થકર પદ હોય,
સકળ પુણ્યની ટોચે એ પદ, એથી ઉચ્ચ ન કોય

૧૦. ટોડા ગામમાં સખ્ત વાવાઝોડું અને શ્રી પાર્શ્વપ્રભુના નમણની સંઘને ફરતી ધારાવડીનો અપૂર્વ અમત્કાર—
વાવાઝોડું શાંત-આનુભાનુના ગામોમાં પુષ્કળ
વરસાદ જ્યારે સંઘમાં અપૂર્વ શાંતિ.

માગસર શુકલા એક દિન, ટોડા ગામની માય,
વાવાઝોડું સધને, ભય કરનારુ થાય.

સધના તણ રાવગી, પડ પડ સડ થાય,
ટાંદે સૌજન ઘરથરે, પશુઓ પણ મુઝાય

શ્રવિએ મન ચિંતવ્યું, ભય કરવા ચકચર,
મન બળી શ્રી પાર્શ્વનો, દુર્ત દેવો ભય દર.

શુભ અનંતા એ પ્રભુ, મંત્રમહિં શુધાય;
ઉવરસમહર રતોતપી, ઉપસંગો દૂર થાય.

ધરધર શાંતિ કારણે એ પ્રભુરતોત ગવાય;
એ પ્રભુના શુભ ગાવતા, ધરધર શાંતિ થાય.

ધારાવલી શ્રી સંઘને, દેતાં વિધિ પદાય;
પાર્શ્વપ્રભુ પરતાપથી, સંઘમાં શાંતિ સદાય.

પ્રગટ પ્રભાવી પાર્શ્વે, પુરુષાદાની પાર્શ્વે;
પાર્શ્વ નામ પ્રતાપથી, વિધિ ન આવે પાસ.

નામ ધણા છે પાર્શ્વના, ચમત્કારી સદુ નામ,
પાર્શ્વ નામ જપતાં યકાં, શીએ સપગા દામ.

સર્પ વિષ પણ ઉતરે, એ નામે ભય ભય;
પાર્શ્વનાથ પરતાપથી, જંગલ ગંગલ થાય.

સંઘમાં પણ શ્રી પાર્શ્વના, ધવલ મંગલ વર્તાય;
નામ ભય શુભગાનથી, સંઘને સુખરૂપ થાય.

વિા કોટિ દર એ પ્રભુ, સમતા રસ બંધાર;
ગિથ્યામોહની દાબતા, સમકિતના દાતાર.

સમકિત રૂપે જોડે, તેનો બેડો પાર;
અર્ધ પુદ્ગલપરાવર્તમાં, તે ઉતરે ભવપાર.

સમકિતવંતો આતમા, જરૂર વૈમાનિક થાય;
એ પૂર્વાધુ ન બાંધ્યું કે, એ વળી નવ ભય.

શમ સંવેગ નિર્વેદ ને અનુકંપા આસ્તિક્ય;
લક્ષણ એ સમ્યક્ત્વના, પાંચે શાસ્ત્ર પ્રસિદ્ધ.

શ્રી સંઘને ફરતી દરશેજ અપાતી ધારાવલીના
અમત્કારિક પ્રભાવ

ધારાવલી શ્રી સંઘને, ફરતી રોજ અપાય;
જેના પુનિત પ્રભાવથી, ક્ષેમકુશલ વર્તાય.

જાવરના રણકારથી, વિધિ ન આવે પાસ;
જૂત પ્રેતના ઉપદ્રવો, પણ થાતા સદુ નાચ.

મઉવિદ સંઘ રૂડો મળે, સાં હોય લીલા હેર;
પુષ્પશાળી ન્યાં પગ ઠવે, સાં હોય પ્રભુની મહેર.

ચઉવિદ સંઘની સ્થાપના, કાધી વીર ઝિણુંદ;
ત્યાં શ્રી સંઘ રૂડો ગળે, ત્યાં હોય પરમાણુંદ.

છાયા સમ લક્ષ્મી રહે, પુણ્યવંતની સાથ;
છાયા સમ સાથે ફરે, સદા કરે સંગાથ.

પવિત્ર સંઘના રજકણો-તણે પવિત્ર સુયોગ;
પુણ્ય વિના નવિ સાંપડે, પુણ્યે મલે સયોગ.
પુણ્યતણા સંયોગથી, નિર્મલ શુદ્ધિ પ્રમાપ;
ને નિર્મળ શુદ્ધિથી, જીવ આરાધક થાય.

અનંત ગુણી પરમાત્માતું શરણુ

હોય અદારે ક્ષય થયા, ઉપ-યા ગુણુ જસ અંગ;
તે પ્રભુ અમ વચ્છિત પૂરે, ટાગી ભવભય કંદ.

સર્વ પાપ પ્રલયકરો, પરમેશ્વી ભગવંત;
ચાર નિરોપે ધ્યાવીએ, જેથી ભવ ભય અંત.

ગુણુ અનંત જેમાં રહ્યા, અવગુણુને નહિ સ્થાન;
તે અરિહંતને સમરીએ, જેથી હોય કલ્યાણ.

ગુણુ સમરણથી જેહના, ગુણુ આવે નિજ અંગ;
દિન દિન ગુણુ જુદિ થતાં, ગુણુ ગણુ થાય અનંત.

પ્રભુ ધ્યાનથી પ્રગટતા, આત્મિક ગુણુ ગણુ ખાસ;
આત્મિક જ્યોતિ પ્રકાશથી, હોપતણો હોય નાશ.

ધ્યાનાનલથી પ્રજ્વલે, પૂર્વ કર્મનો જુદ;
નિર્જરતા નિજ કર્મને, ચાતો આનંદ કંદ.

૧૧. સંઘવણુ સંમંધી બે બેલ.

ધન ધન શિયલ ગુણુ શણુગાર, ઉજળાપાઠ ગુણિયલ નાર;
સંઘની પોપટલાલ શેહના, ઉજળાપાઠ ધરનાર,
પતિભક્તિમાં સદાય તત્પર, શિયલ ગુણુ શ્રીકાર; ધન.

ધન ધન લક્ષ્મીનો અવતાર, ચંચલગાઠ ગુણુ ભંડાર,
ચંચલગા ચંચળ લક્ષ્મીનો, કરતા શુભ ઉપયોગ;
ગામ ગામના રંકે જનોને, પૈસા દેતા રોજ. ધન.

શાત સ્વભાવી હસમુખા ને, દિલના પરમ ઉદાર;
મક્તિ કરતા સંઘની બાવે, શીયલ ગુણુ શણુગાર. ધન.

સંઘપતિ યુનીલાલ શેહના, ચંચળગાઠ ધરનાર;
પરમ દયાળુ, પરોપકારી, પરમાર્થે જીવનાર. ધન.

સંઘવણુ હાથે પૈસા લેતાં, બાળક બહુ દરખાસ;
સંઘને યાદ કરે થઈ રાજી, સંઘવણુના ગુણ ગાય. ધન્ય.

૧૨. શ્રી જામનગર જૈન યાત્રિક સંઘને અંગે કેટલાક સેવાભાવી સદ્ગુહરથોની યિછાન.

સંઘવી ને સંઘવી મળ્યા, સંઘના કરવા કામ;
ત્રેખકલાલ દિવાન થઈ, દીપાવ્યું ગુણ નામ.

શેઠ ધોળીશા ને વળી, સોમાભાઈની જોડ;
સંઘપતિના હાથ બે, કરતા કામ અજોડ.

નિખાલસ દિલથી કરે, સંઘના સર્વે કામ;
કામ કરી શોભાવતા, રાજનગર નિજ ગામ.

સંઘવી શેઠ નગીનભાઈ પાટણુ ગામ પ્રસિદ્ધ;
'ઝવેરભાઈ' છુદારીના, દષ્ટિ જેની દીર્ઘ.

સલાહકાર શાણા બલાં, સંઘવીની રહે સાથ;
સંઘના કામ દીપાવતા, ડાળા જમણા હાથ.

જેસંગભાઈ ને વાડીભાઈ, સાચા સલાહકાર,
સલાહ સાચી આપીને, ફરજ બજાવે સાર.

શેઠ અમુભાઈ પણ રહે, સંઘવીની સગાય,
સંઘમાં ફરી બજાવતા, ફરજ પ્રસંગોપાત.

એવા ટૂંકે ગુણી જનો, યશના ભાગી જોડ;
છુપા રહીને પણ આપતા, હિતકર સલાહ નેહ.

મન વાણી ને દેહથી, સેવા કીધી ટૂંક;
બાધી જાતા પુણ્યના, લીધા લાભ અનેક.

આવા પુણ્ય પ્રસંગ છે, મળવા બહુ મુશ્કેલ,
ભાગ્યવંતને છે સદા, પુણ્ય પ્રસંગો રહેલ.

જાહન પારેખ નામથી, નગર મહિં પ્રખ્યાત;
અહિંયાં પણ શ્રી સંઘમાં, એજ નામ વિખ્યાત.

સુપ્રસન્ના ગતિ વંતને, નહિ વિસામો નામ;
રાત દિવસ કરતા રહે, કામ કામ ને કામ.

પકવાનોના કામમાં, પારેખ નામ પ્રસિદ્ધ;
મહા અનુભવ મેળવી, હરત બન્યા છે સિદ્ધ.

દેવચુરનું કામ હીપાચું, મગનલાલ, નેમચંદ;
મરણ ગાંત રવભાવના, એ બન્નેને મન્ય.

છગનભાઈ ને લક્ષ્મીચંદ, એ એતાણ સુખત;
મગનલાલ, ભોલાભાઈ, ને કેશવલાલ વિખ્યાત.

રાખેા દુરાળ રસોષકાર, રમોખનો કરનાર;
મંબને રમોષ આપતો, યુવાદુ શુભાર.

૧૩. મોહનની સુંદર ત્રિપુટી

અત્તરા પાર્શ્વનાથ અને મોહનનો શુભ યોગ

એક મોહનભાઈ જમનગરના, ખીજ સૂરત ગામ;
મોહનસૂરિ બકિત કરતા, મનમોહન વિશ્રામ.

બકિત કરતા બાવથી, કર્મ નિકાચિત જન્ય,
દણુકર્મી આત્મા ધતાં, મગકિત નિર્મલ થાપ.
નિર્મલ દર્શન જ્ઞાન ને, વળી નિર્મલ આરિન,
મુક્તિ માર્ગતણા કલા, એ તણુ રતન પવિત્ર.

પાર્શ્વ નામ પ્રગિદ્ધ એ, જેના વિષ વિષ વામ,
પુત્રાદાની પાર્શ્વ એ, નામ અત્તરા ગામ

અત્તરાએ આપીયા, જાત્રી આદર માન,
મધને રૂઝ કરાવીઆ, શેરડી રસના પાન

જમનગર થી સંધનો, અત્તરા ગામ સુકામ,
ઓને આનંદ આપતો, મહાતીર્થનું ધામ.

પોપ વદિ પછી દિને, શુક્રવાર શુભ વાર;
જમનગર સંધે કરી, બકિત ઐયરકાર

૧૪. વોલંટીયર કોરને ધન્યવાદ ધટે છે

વોલંટીયર કોરને, ધટે ખરો ધન્યવાદ,
કુજ જાલવી જેમણે, સતદિવસ આપ્તાદ

યથા સવમ શોભાવીયા, મધના કામ તમામ,
નિરવારથ સેવા કરી, રાખ્યુ સધમા નામ.

શેઠ ન્યાયચંદને ધટે, કોતણ સન્માન,
જેણે તાલીમ આપીને, શ્રેષ્ઠ જાળવ્યુ કામ.

બાહોશ કેપ્ટન કોરને, જાતે કરીને કામ,
ઉત્તમ તાલીમ અપાતા, સાથે રહી તમામ.

નાનમ મોટપ નવ ગણે, સેવામાં મશગૂલ;
વિનયયત્રી મેવા કરે, સેવા ગુણ અણુમૂલ.

કુલીનતા ઝળકી રહે, દ્રવ્યતણે નહિ ગર્વ;
ખતે હોસે સંધના, કાચું કરે ને સર્વ.

ઉત્તમ કુલમાં ઉપન્ના, પ્રાપ્ત: ઉત્તમ હોય;
ઉત્તમ કામ કર્યાયત્રી, વિશેષ ઉત્તમ હોય.

આશવાલ્મી નાતના, હતા અગ્રણી શેઠ;
નામ ટોકરશી દેવશી, નીતિ રીતિમાં શ્રેષ્ઠ.

તેહ શેઠના સપુત છે, બાપ ન્યાલચંદ જ્યેષ્ઠ;
સેવા કરતા સંધની, સેવક યદ્ય ગુણુશ્રેષ્ઠ.

મેવક યદ્ય સેવા કરે, ઉત્તમ શેઠ ગણાય;
શેઠ બની કુકમો કરે, તેના મૂલ્ય અધકાય.

સેવા ધર્મ ગહન કલ્પી, યોગી જન અગમ્ય;
નિર્મલ ભાવે ને કરે, તેહને કાટિ ધન્ય.

નિર્મલ ભાવે સંધની, સેવા કરતા નેહ;
સકલ કર્મને નિર્જરી, શિવસુખ ખતે સેહ.

સેવા કરતી સંધની, ખડે પગે હોશિયાર;
વોલંટીયર કોર તો, અમર રહે યાદગાર.

વોલંટીયર કોરમાં, સેવાના સંસ્કાર;
આજ પગા નક્કી થશે, ભાવિમાં સુખકાર.

અયપણમાં ગુણ કેળવ્યા, કાલે યૌવન જાય;
દેવ પડે અયપણ મહિ, તે જુસી નવ જાય.

